

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige

kallas härmed till sammanträde **2026-06-15 kl. 13:15 - i Rådhuset - KF-salen.**

Före mötets inledning sker utdelning av tillgänglighetspriset.

Kommunfullmäktiges ärendelista med tillhörande handlingar finns tillgängligt för allmänheten på kommunens webbplats, www.harnosand.se
Handlingarna finns även tillgängliga digitalt i kommunreceptionen i kommunens servicecenter i Sambiblioteket, Universitetsbacken 3A.

Föredragningslista

Paragraf	Rubrik	Sida
101	Val av justerare	2
102	Fastställande av dagordning	3
103	Informationsärenden	4
104	Allmänhetens frågestund i kommunfullmäktige 2026	5
105	Information från revisionen 2026	6
106	Sammanträdestider 2027	7
107	Fyramånadersrapport 2026, Härnösands kommun	8
108	Mål, budget och skattesats 2027	9
109	Planprogram Skeppsbron	10
110	Detaljplan för del av Fastlandet 2:64, beslut om godkännande	11
111	Svar på hemställan avseende upptagande av checkkredit	12
112	Förslag till strategi för skötsel av kommunal skog	13
113	Avsägelse 2026	14
114	Valärenden 2026	15
115	Ärenden för kännedom till kommunfullmäktige 2026	16
116	Korta frågor - Korta svar 2026	17
117	Motion - Inför elektronisk körjournal (anmälan)	18
118	Motion - Slopa enprocentregeln (anmälan)	19
119	Motion - Upphör med vegetariska substitut i skolmaten (anmälan)	20
120	Inkomna frågor 2026	21

Monica Fahlén
ordförande

101

Val av justerare

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges ordförande föreslår kommunfullmäktige besluta

Att utse xxx och xxx till justerare för dagens sammanträde.

Sammanfattning

Fullmäktige har att utse justerare för dagens sammanträde.

102

Fastställande av dagordning

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges ordförande föreslår kommunfullmäktige besluta

Att fastställa dagordningen.

103

Informationsärenden

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges ordförande föreslår kommunfullmäktige besluta

Att godkänna redovisningen.

KS/2026-128

104 Allmänhetens frågestund i kommunfullmäktige 2026

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges ordförande föreslår kommunfullmäktige besluta
att anse frågorna besvarade.

Bakgrund

Det har inkommit en fråga till allmänhetens frågestund angående att det inte längre går att ladda busskort på bussarna.

Bilagor

Beslutsunderlag 1 Allmänhetens frågor

KS/2026-181

105

Information från revisionen 2026

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges ordförande föreslår kommunfullmäktige besluta
att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning

Revisionen bjuds in till kommunfullmäktiges sammanträden för att informera om aktuella granskningar. Lillemor Andersson (C), revisionens första vice ordförande, redogör för revisionens aktuella granskningar.

KS/2026-268

106

Sammanträdestider 2027

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att kommunfullmäktige sammanträder 13.15 följande dagar:

22 februari, 26 april, 17 maj, 14 juni, 27 september, 25 oktober och
13 december.

Sammanfattning

Förslaget utgår från sammanträdestiderna för 2026 som utgångspunkt, men justerat för att minska antalet ärendesnurror med två. Förslaget innebär att de fullmäktigemöten som klassiskt sker i mars och november uteblir, och att mötena i oktober och september flyttas fram en vecka. Motsvarande justeringar sker för kommunstyrelsen samt kommunstyrelsens arbetsutskott, för att takta väl.

Bilagor

Beslutsunderlag 2	Ordförandeförslag sammanträden KSAU, KS, KF 2027
Beslutsunderlag 3	Sammanträdesplan KS och KF 2027 - ordförandeförslag
Beslutsunderlag 4	Protokollsutdrag kommunstyrelsen §93, 2026-05-26, Sammanträdestider 2027

KS/2026-299

107**Fyramånadersrapport 2026, Härnösands kommun****Kommunfullmäktiges beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna Fyramånadersrapport 2026, Härnösands kommun.

Sammanfattning

Det prognostiserade resultatet för helåret är 34,2 mnkr, vilket är 4,6 mnkr lägre än budgeterat resultat på 38,8 mnkr. Skatteunderlagsprognosen för helåret är 29,5 mnkr lägre än budgeterat skatteunderlag vilket drar ner prognosen för helheten.

Bilagor

Beslutsunderlag 5	Tjänsteskrivelse - Fyramånadersrapport 2026, Härnösands kommun
Beslutsunderlag 6	Fyramånadersrapport 2026, Härnösands kommun_Slutlig
Beslutsunderlag 7	Protokollsutdrag kommunstyrelsen §90 2026-05-29, Fyramånadersrapport 2026, Härnösands kommun

KS/2026-353

108**Mål, budget och skattesats 2027****Kommunfullmäktiges beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att fastställa den kommunala skattesatsen 2027 till 23,34 kronor

att anta majoritetens Årsplan 2027

att fastställa särskilda uppdrag till kommunstyrelsen, socialnämnden, skolnämnden, samhällsnämnden och de helägda kommunala bolagen i enlighet med Årsplan 2027

att undanta överförmyndarnämnden och valnämnden från särskilda uppdrag i Årsplan 2027 med hänvisning till verksamheternas särart och förutsättningar enligt kommunfullmäktiges tidigare beslut (dnr. 2025–000536 § 103 samt dnr. 2025–000511 § 193).

att bemyndiga kommunstyrelsen att under 2027 nyupplåna, det vill säga öka kommunens långfristiga skulder, med maximalt 63 mnkr samt

att ge kommunstyrelsen rätt att under 2027 omsätta lån, det vill säga låna upp belopp, motsvarande de lånebelopp som förfaller till betalning under 2027.

Sammanfattning

Ärendet avser antagande av mål, budget och skattesats för 2027. Ärendet har kompletterats med förslag till budget, som tillkommit sedan kommunstyrelsens sammanträde. Dessa förslag biläggs handlingarna för mötet i den ordning de inkom till kommunen.

Bilagor

Beslutsunderlag 8	Ordförandeförslag - Mål, budget och skattesats 2027
Beslutsunderlag 9	Majoritetens Årsplan 2027 (slutlig layout)
Beslutsunderlag 10	Protokollsutdrag kommunstyrelse §91, 2026-05-26, Mål, budget och skattesats 2027
Beslutsunderlag 11	Liberalernas Budgetförslag 2027
Beslutsunderlag 12	Sverigedemokraternas Budgetförslag 2027
Beslutsunderlag 13	Moderaternas Budgetförslag, Härnösands kommun 2027
Beslutsunderlag 14	Centerpartiets budgetförslag 2027

KS/2026-301

109

Planprogram Skeppsbron

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta planprogram Skeppsbron med bilagor

att aktualitetskontroll ingår som bilaga till planprogram Skeppsbron.

Sammanfattning

Planprogrammet anses fortsatt vara aktuellt, genomförbart och visionärt och kan antas utan förändringar, med beaktande av de förtydliganden som framkommit i medföljande bilaga: aktualitetskontroll. Bilagan föreslås medfölja planprogrammet som antagandehandling.

Bilagor

Beslutsunderlag 15	Tjänsteskrivelse - Planprogram Skeppsbron
Beslutsunderlag 16	Planprogram Skeppsbron 2023-08-17 Antagandehandling Slutversion
Beslutsunderlag 17	Bilaga 1. Dialogsammanställning
Beslutsunderlag 18	Bilaga 2. Samrådsredogörelse 2023-06-29
Beslutsunderlag 19	Aktualitetskontroll 2026 260408
Beslutsunderlag 20	Protokollsutdrag kommunstyrelsen 2026-05-05 §78 Planprogram Skeppsbron

KS/2026-386

110

Detaljplan för del av Fastlandet 2:64, beslut om godkännande

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna planförslaget med de efter granskningen föreslagna revideringar.

Sammanfattning

Samhällsnämnden behandlade den 21 maj 2026 ärendet om detaljplan för del av Fastlandet 2:64 och beslutade att godkänna planförslaget med de revideringar som gjorts efter granskningen samt att överlämna ärendet till kommunfullmäktige för antagande enligt 5 kap. 27 § plan- och bygglagen.

Kommunledningsförvaltningen ställer sig bakom Samhällsnämndens beslut och föreslår att kommunstyrelsen överlämnar ärendet till kommunfullmäktige för avgörande.

Bilagor

Beslutsunderlag 21	Tjänsteskrivelse - Detaljplan för del av Fastlandet 2:64, beslut om godkännande
Beslutsunderlag 22	Plankarta, maj 2026
Beslutsunderlag 23	Planbeskrivning, maj 2026
Beslutsunderlag 24	Granskningsutlåtande, maj 2026
Beslutsunderlag 25	Samrådsredogörelse, maj 2026
Beslutsunderlag 26	Protokollsutdrag kommunstyrelsen §95, 2026-05-26, Detaljplan för del av Fastlandet 2:64, beslut om godkännande

KS/2026-325

111**Svar på hemställan avseende upptagande av checkkredit****Kommunfullmäktiges beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna att kommunalförbundet ges möjlighet att uppta en checkkredit hos bank om högst 30 mnkr, samt

att beslutet gäller under förutsättning att övriga medlemmar beslutar likaledes.

Sammanfattning

Kollektivtrafikmyndighetens förbundsdirektion beslutade den 25 september 2025 att ge förbundsdirektören i uppdrag att genomföra en analys av kommunalförbundets likviditet. Efter genomförd likviditetsanalys beslutade förbundsdirektionen att utreda möjligheten att erhålla en checkkredit hos bank. Kollektivtrafikmyndighetens avsikt är att upprätta en checkkredit för att hantera eventuella framtida svängning i likviditeten, för dagen bedömer myndigheten att likviditeten är god.

Bilagor

Beslutsunderlag 27	Tjänsteskrivelse - Svar på hemställan avseende upptagande av checkkredit
Beslutsunderlag 28	Hemställan checkkredit
Beslutsunderlag 29	Protokollsutdrag kommunstyrelsen §97, 2026-05-26, Svar på hemställan avseende upptagande av checkkredit

KS/2026-359

112

Förslag till strategi för skötsel av kommunal skog

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta Strategi för skötsel av kommunal skog.

Sammanfattning

Som en del i att säkerställa långsiktighet i kommunens skogsbruk har förslag på strategi för skötsel av kommunal skog tagits fram. Strategin ska vara vägledande för skötseln av det kommunala skogsinnehavet. Skogen är till för kommunens medborgare, är en resurs för den biologiska mångfalden och är en markreserv för exploatering samt ska säkra en kontinuerlig och hållbar tillväxt. Härnösands kommuns skogsbruk den senaste 15-årsperioden har varit inriktat på en omställning från till största delen trakthyggesbruk till ett brukande där målsättningen är att ha träd på marken under hela omloppstiden, på alla marker där det är möjligt. En skog i omställning innebär ökade möjligheter att fokusera på upplevelse, sociala värden och naturvärden samt anpassa planeringen av exploatering så att bästa möjliga anpassning sker. Dagens skogliga tillstånd och önskad omställning av skogsbruket leder till att ekonomiskt överskott inte kan produceras som för 20–30 år sedan.

Bilagor

Beslutsunderlag 30	Tjänsteskrivelse - Förslag till strategi för skötsel av kommunal skog
Beslutsunderlag 31	Bilaga Strategi för skötsel av kommunal skog
Beslutsunderlag 32	Protokollsutdrag kommunstyrelsen §99, 2026-05-26, Förslag till strategi för skötsel av kommunal skog

KS/2026-129

113

Avsägelse 2026

Kommunfullmäktiges beslut

Inga avsägelse har inkommit till dagens sammanträde.

KS/2026-130

114

Valärenden 2026

Kommunfullmäktiges beslut

Inga valärenden har inkommit till dagens sammanträde.

KS/2026-412

115 Ärenden för kännedom till kommunfullmäktige 2026

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige föreslås besluta

att lägga ärenden för kännedom till handlingarna.

Bilagor

Beslutsunderlag 33	Protokoll_2026-05-07
Beslutsunderlag 34	Beslut om avvisning, Mål nr 2049-26 E, 2026-05-22
Beslutsunderlag 35	Inspektionsprotokoll(7229-2026-5)
Beslutsunderlag 36	Attestantförteckning KF 260520
Beslutsunderlag 37	Kommunstyrelsen2026-05-26 Protokoll signerat
Beslutsunderlag 38	Rapport av ej verkställda gynnande beslut (Första kvartalet)

KS/2026-180

116

Korta frågor - Korta svar 2026

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anse frågorna besvarade.

KS/2026-382

117

Motion - Inför elektronisk körjournal (anmälan)

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges presidium föreslår kommunfullmäktige besluta
att överlämna motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Bilagor

Beslutsunderlag 39 Motion - Inför elektronisk körjournal

KS/2026-383

118

Motion - Slopa enprocentregeln (anmälan)

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges presidium föreslår kommunfullmäktige besluta
att överlämna motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Bilagor

Beslutsunderlag 40 Motion - Slopa enprocentsregeln

KS/2026-384

119

Motion - Upphör med vegetariska substitut i skolmaten (anmälan)

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges presidium föreslår kommunfullmäktige besluta
att överlämna motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Bilagor

Beslutsunderlag 41 Motion - Upphör med vegetariska substitut i
skolmaten

KS/2026-131

120

Inkomna frågor 2026

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges ordförande föreslår kommunfullmäktige besluta

Att lägga ärendet till handlingarna.

Val av justerare

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges ordförande föreslår kommunfullmäktige besluta

Att utse xxx och xxx till justerare för dagens sammanträde.

Sammanfattning

Fullmäktige har att utse justerare för dagens sammanträde.

Fastställande av dagordning

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges ordförande föreslår kommunfullmäktige besluta

Att fastställa dagordningen.

Informationsärenden

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges ordförande föreslår kommunfullmäktige besluta

Att godkänna redovisningen.

Allmänhetens frågestund i kommunfullmäktige 2026

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges ordförande föreslår kommunfullmäktige besluta
att anse frågorna besvarade.

Bakgrund

Det har inkommit en fråga till allmänhetens frågestund angående att det inte längre går att ladda busskort på bussarna.

Allmänhetens frågor

noreply@harnosand.se
centraldiariet@harnosand.se

Namn

Andreas Menzel

Adress

Nattviksgatan 5 871 45 Härnösand

Din fråga

Vett ni om att det inte längre går att ladda busskort på bussarna?

Detta betyder att man måste bege sig till Handelsområdet för att ladda korten, något som är omöjligt om man är beroende av hjälpmedel för att ta sig fram, då Kollektivtrafiken är ett allmänt kommunikationsmedel, skall det kunna nyttjas av alla, eller i vart fall de flesta, men som det blivit sedan man stängde ladd maskinerna på bussarna så är det inte omöjligt att ladda korten på bussarna, detta i sin tur handlar om diskriminering och utgör otillgänglighet och jag kräver att beslutsfattarna tar kontakt med din tur och klargör för dem den situation som stängningen av ladd maskinerna på bussarna har medfört och samtidigt kräver att dessa öppnas omgående, då det som vanlig medborgare tycks vara omöjligt att få någon ordning på, en så självklarhet då stängningen av ladd maskinerna på bussarna handlar om diskriminering något som är olagligt och direkt förbjudet .,

Härnösand 2026-05-26

Med vänlig hälsning

Andreas Menzel

Samtycke

2026-05-26 15.36

Jag godkänner att de uppgifter jag skrivit i formuläret hanteras av Härnösands kommun enligt dataskyddsförordningen (GDPR).

Information från revisionen 2026

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges ordförande föreslår kommunfullmäktige besluta
att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning

Revisionen bjuds in till kommunfullmäktiges sammanträden för att informera om aktuella granskningar. Lillemor Andersson (C), revisionens första vice ordförande, redogör för revisionens aktuella granskningar.

Sammanträdestider 2027

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att kommunfullmäktige sammanträder 13.15 följande dagar:

22 februari, 26 april, 17 maj, 14 juni, 27 september, 25 oktober och
13 december.

Sammanfattning

Förslaget utgår från sammanträdestiderna för 2026 som utgångspunkt, men justerat för att minska antalet ärendesnurror med två. Förslaget innebär att de fullmäktigemöten som klassiskt sker i mars och november uteblir, och att mötena i oktober och september flyttas fram en vecka. Motsvarande justeringar sker för kommunstyrelsen samt kommunstyrelsens arbetsutskott, för att takta väl.

Kommunstyrelsen

Förslag till sammanträdestider 2027

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens ordförande föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att kommunfullmäktige sammanträder 13.15 följande dagar:

22 februari, 26 april, 17 maj, 14 juni, 27 september, 25 oktober och 13 december.

Vidare föreslår kommunstyrelsens ordförande kommunstyrelsens besluta

att kommunstyrelsen sammanträder 08.15 följande datum:

2 februari, 6 april, 27 april, 25 maj, 7 september, 5 oktober och 23 november.

att kommunstyrelsens arbetsutskott sammanträder kl. 08.15 följande datum:

19 januari, 23 mars, 13 april, 11 maj, 24 augusti, 21 september och 9 november.

att beslutet gäller under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt förslaget.

Beskrivning av ärendet

Förslaget utgår från sammanträdestiderna för 2026 som utgångspunkt, men justerat för att minska antalet ärendesnurrar med två. Förslaget innebär att de fullmäktigemöten som klassiskt sker i mars och november uteblir, och att mötena i oktober och september flyttas fram en vecka. Motsvarande justeringar sker för kommunstyrelsen samt kommunstyrelsens arbetsutskott, för att takta väl.

I det fall att kommunfullmäktige beslutar om justeringar behöver kommunstyrelsen se över sina sammanträden och fatta ett nytt beslut för 2027, eftersom kommunstyrelsen planerar sina sammanträden utifrån kommunfullmäktige.

Jonas Bergström
Kommunstyrelsens ordförande

Sammanträdesplan KS och KF 2027 - Förslag

Instans	KSAU-stopp (ärenden)	KSAU	KS-stopp (underlag)	Presidieträff inför KS (genomgång)	KS	KF-stopp (tillägg)	KF-Presidiet (beredning)	KF
Veckodag	Fredag	Tisdag	Fredag	Torsdag	Tisdag	Fredag	Måndag	Måndag
Tid kl.	12.00	08.15	12.00	-	08.15	12.00	08.15	13.15
Datum	8 jan	19 jan	22 jan	28 jan	2 feb	5 feb	8 feb	22 feb
	5 mars	23 mar	to 25 mar	1 april	6 apr	9 apr	12 apr	26 apr
	2 april	13 apr	16 apr	22 april	27 april	30 april	3 maj	17 maj
	30 april	11 maj	14 maj	20 maj	25 maj	28 maj	31 maj	14 jun
	13 aug	24 aug	27 aug	2 sept	7 sept	13 sep	13 sep	27 sep
	10 sep	21 sep	24 sep	30 sept	5 okt	8 okt	11 okt	25 okt
	29 okt	9 nov	12 nov	18 nov	23 nov	26 nov	29 nov	13 dec

Stoppdatum

KSAU-stopp	Ärendelistan klar
KS-stopp	Underlag till KS klara för beslut
KF-stopp	Tillägg till KF såsom kompletteringar och extra ärenden klara för beslut

Härnösands
kommun

«Instans»

§ 93

KS/2026-268

Sammanträdestider 2027

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att kommunfullmäktige sammanträder 13.15 följande dagar:

22 februari, 26 april, 17 maj, 14 juni, 27 september, 25 oktober och 13 december.

Vidare, kommunstyrelsens beslutar

att kommunstyrelsen sammanträder 08.15 följande datum:

2 februari, 6 april, 27 april, 25 maj, 7 september, 5 oktober och 23 november.

att kommunstyrelsens arbetsutskott sammanträder kl. 08.15 följande datum:

19 januari, 23 mars, 13 april, 11 maj, 24 augusti, 21 september och 9 november.

att beslutet gäller under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt förslaget.

Reservation

Eva-Clara Viklund (M), Göran Kejerhag Östlund (M), Ingermar Ljunggren (M), Glenn Sehlin (SD), Ulrika Jonsson (SD) och Emil Karlsson (V) reserverar sig mot förslaget.

Sammanfattning

Förslaget utgår från sammanträdestiderna för 2026 som utgångspunkt, men justerat för att minska antalet ärendesnurror med två. Förslaget innebär att de fullmäktigemöten som klassiskt sker i mars och november uteblir, och att mötena i oktober och september flyttas fram en vecka. Motsvarande justeringar sker för kommunstyrelsen samt kommunstyrelsens arbetsutskott, för att takta väl.

Överläggning

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

«Instans»

Jonas Bergström (S) föreslår att kommunstyrelsen beslutar enligt ordförandeförslaget.

Eva-Clara Viklund (M), Christina Lindberg (SD) och Emil Karlsson (V) föreslår att kommunstyrelsen avslår ärendet.

Ordförande konstaterar att det finns två förslag till beslut, dels Jonas Bergström (S), och dels Eva-Clara Viklund (M) med fleras förslag. Ordförande ställer förslagen emot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt Jonas Bergström (S) förslag.

Votering

Votering begärs och verkställs. Ordförande ställer förslagen emot varandra och finner att åtta ställer sig bakom Jonas Bergströms (S) förslag, och sju ställer sig bakom Eva-Clara Viklunds (M) förslag.

Nedan förtecknas voteringen. De som ställer sig bakom Jonas Bergströms (S) förslag röstar Ja, och de som ställer sig bakom Eva-Clara Viklunds (M) förslag röstar Nej.

Ledamot	Parti	§ 93	
		Ja	Nej
Jonas Bergström	S	X	
Knapp Britta Thyr	MP	X	
Eva-Clara Viklund	M		X
Monika Fällström, ersättare	S	X	
Anne-Cathrine Genberg	S	X	
Ann Kristine Elfvendal	S	X	
Ann-Charlotte Visén	S	X	
Lars Halén	S	X	
Christina Ögrim, ersättare	KD	X	
Göran Kejerhag Östlund, ersättare	M		X
Ingemar Ljunggren	M		X
Glenn Sehlin	SD		X
Ulrika Jonsson, ersättare	SD		X
Christina Lindberg	C		X
Emil Karlsson	V		X
Totalt		8	7

«Instans»

Ordförande finner att kommunstyrelsen beslutar enligt Jonas Bergström (S) förslag.

Reservationsmotivering

Eva-Clara Viklund (M) lämnar följande motivering till reservation

Beslutet är gjort efter en bedömning från majoriteten i deras budgetarbete, de har estimerat en outtalad kostnadsminskning som inte redovisas. De har inte värderat demokratiuppdraget utan anser att vi inte har ärenden att fylla våra möten med. Det finns inget uttalande från våra tjänstepersoner som är motorn mellan våra möten, det är en brist. Detta är ett förhastat beslut som inte utretts. Ett tappert försök att frångå vår arbetsordning och ett försök att ta poäng på bekostnad av demokratin.

Beslutsunderlag

Ordförandeförslag sammanträden KSAU, KS och KF 2027

Fyramånersrapport 2026, Härnösands kommun

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna Fyramånersrapport 2026, Härnösands kommun.

Sammanfattning

Det prognostiserade resultatet för helåret är 34,2 mnkr, vilket är 4,6 mnkr lägre än budgeterat resultat på 38,8 mnkr. Skatteunderlagsprognosen för helåret är 29,5 mnkr lägre än budgeterat skatteunderlag vilket drar ner prognosen för helheten.

Kommunstyrelseförvaltningen

Björn Hylenius

bjorn.hylenius@harnosand.se

Kommunfullmäktige

Tjänsteskrivelse - Fyramånadersrapport 2026, Härnösands kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att godkänna Fyramånadersrapport 2026, Härnösands kommun

Sammanfattning

Det prognostiserade resultatet för helåret är 34,2 mnkr, vilket är 4,6 mnkr lägre än budgeterat resultat på 38,8 mnkr. Skatteunderlagsprognosen för helåret är 29,5 mnkr lägre än budgeterat skatteunderlag vilket drar ner prognosen för helheten.

Samtliga nämnder förutom skolnämnden prognostiserar överskott för helåret 2026.

Beskrivning av ärendet

Härnösands kommun uppvisar ett resultat om -25,0 mnkr för årets första fyra månader, 1,2 mnkr sämre än för samma period föregående år. Intäkterna har ökat med 20,5 mnkr jämfört med föregående år, varav 16,9 mnkr utgörs av vindkraftskompensation.

Kommunens kostnader är 73,6 mnkr högre för årets första tertial än för motsvarande period föregående år. Då ett stort antal finansiella hyresavtal är under omförhandling har ingen bokning av finansiell leasing skett vid detta bokslut.

Det prognostiserade resultatet för helåret är 34,2 mnkr, vilket är 4,6 mnkr lägre än budgeterat resultat på 38,8 mnkr. Skatteunderlagsprognosen för helåret är 29,5 mnkr lägre än budgeterat skatteunderlag vilket drar ner prognosen för helheten.

Samtliga nämnder förutom skolnämnden prognostiserar överskott för helåret 2026.

Kommunens förflyttning inom målen visar sammantaget under årets första månader att ett aktivt och brett arbete pågår inom samtliga inriktningar, med flera genomförda eller påbörjade insatser enligt plan. Framsteg syns i utvecklade arbetssätt, stärkt samverkan och förbättrade strukturer, men effekterna för invånare, brukare och företag är ännu inte fullt synliga.

Utvecklingen varierar mellan verksamheter och även om riktningen i huvudsak är positiv, är resultatgenomslaget i flera delar fortfarande otillräckligt.

Bedömning

Beslut om antagande av fyramånadersrapporten säkerställer en gemensam bild av kommunens ekonomiska och verksamhetsmässiga läge samt möjliggör tidig styrning vid avvikelser. En utebliven beslutspunkt riskerar att fördröja nödvändiga åtgärder och minska transparensen i uppföljningen gentemot fullmäktiges mål. Ärendet är av formell karaktär, därav medföljer ingen checklista ärendet.

Bilagor

Fyramånadersrapport 2026, Härnösands kommun

Lars Liljedahl
Kommundirektör

Björn Hylenius
Ekonomichef

Härnösands
kommun

Härnösands kommun

Fyramånadersrapport

2026-04-30

Fyramånadersrapport kommun 2026

Innehållsförteckning

1	<i>Utgångspunkter</i>	2
2	<i>Förhållanden för resultat och ekonomisk ställning</i>	3
2.1	Måluppfyllelse	3
2.2	Personalförhållanden	7
2.2.1	Sjukfrånvaro	8
2.2.2	Frisktal - frisknärvaro	9
2.2.3	Anställda	9
2.3	Finansiell analys	10
3	<i>Finansiella rapporter</i>	13
3.1	Resultaträkning	13
3.2	Balansräkning	14
3.3	Noter	15
3.4	Drift- och investeringsredovisning	16

1 Utgångspunkter

I årsplanen konkretiseras kommunens mål och budgeten fastslår de ekonomiska ramarna för det kommande året. Årsplanen tar avstamp i kommunens omvärldsspaning samt de planeringsförutsättningar som fastställts inför att arbetet med Årsplanen tar sin början. Årsplanen ligger till grund för nämndernas verksamhetsplaner.

Årsplanen följs upp vid tre tillfällen under året, i fyramånadersrapport, delårsrapport samt årsredovisning. Fyramånadersrapporten har (till skillnad från delårsrapporten och årsredovisningen) ett introvert perspektiv och fokuseras enbart på kommunens ekonomi och personalförhållanden. Delårsuppföljningen samt årsredovisningen är mer omfattande och innehållet styrs genom lag (Lagen om kommunal bokföring och redovisning) samt rekommendationer (Rådet för kommunal redovisning).

2 Förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

2.1 Måluppfyllelse

Kommunens nämnder och helägda koncernbolag har för verksamhetsåret antagit mål inom ramen för kommunens målprogram. Nämndernas målarbete följs upp vid tre tillfällen per år och sammanställs för kommunen som helhet. Bolagens mål följs upp i kommunens delårsrapport och årsredovisning och inkluderas därmed inte i fyramånadersrapporten.

Sammantaget visar utvecklingen under årets första månader att ett brett och aktivt arbete pågår inom samtliga inriktningar, där många insatser har genomförts eller påbörjats enligt plan. Flera områden uppvisar framsteg i form av utvecklade arbetssätt, stärkt samverkan och förbättrade strukturella förutsättningar, men i många fall är det ännu för tidigt att se tydliga effekter för invånare, brukare och företag.

Utvecklingen varierar samtidigt mellan olika verksamheter. Vissa delar visar konkreta resultat och positiva trender, medan andra har svaga eller oförändrade utfall, särskilt där förändringarna är mer komplexa eller långsiktiga. Sammantaget går utvecklingen i huvudsak i eftersträvad riktning, men genomslaget i resultat är ännu inte tillräckligt i flera delar.

SYMBOLER FÖR MÅLUPPFYLLELSE	
Förflyttningen mot målet bedöms vid årsskiftet ha skett i eftersträvad riktning och i en tillfredsställande omfattning.	
Förflyttningen mot målet bedöms vid årsskiftet ha skett i eftersträvad riktning, men i en icke tillfredsställande omfattning.	
Förflyttningen mot målet bedöms vid årsskiftet inte ha skett i eftersträvad riktning.	

Måluppfyllelse avser prognos vid årets slut.

- I 12 fall bedöms förflyttningen mot målet vid årets slut ha skett i eftersträvad riktning och i en tillfredsställande omfattning.
- I 8 fall bedöms förflyttningen mot målet vid årets slut ha skett i eftersträvad riktning, men i en icke tillfredsställande omfattning.
- I 2 fall bedöms förflyttningen mot målet vid årets slut inte ha skett i eftersträvad riktning.

Plats för alla

Mål	Bedömning
Inkluderande, levande och trygga kommundelar där alla invånare, såväl kvinnor som män, flickor som pojkar, känner sig delaktiga i samhället och samhällsutvecklingen	
Vi skapar förutsättningar för ett jämställt, starkt och inkluderande föreningsliv i alla kommundelar.	
Vi har en hållbar och långsiktig samhällsplanering som skapar plats för såväl män och kvinnor som pojkar och flickor.	
Våra invånare, kvinnor och män, flickor och pojkar, ska känna sig trygga och inkluderade i samhället.	
Medborgaren ska på ett effektivt och rättssäkert sätt komma i kontakt med överförmyndaren.	

Flera viktiga steg har tagits för att stärka delaktighet, trygghet och inkludering i hela kommunen. Särskilt tydligt är att närvaron av kommunal service och aktiviteter har ökat i olika kommundelar, och att samhällsbyggnadsprocessen har utvecklats genom bättre planeringsunderlag, ökad samordning

och fler dialogbaserade arbetssätt. Detta har skapat mer robusta förutsättningar för framtida etableringar av exempelvis boenden och verksamheter.

Det förebyggande arbetet har samtidigt breddats och omfattar i dag flera centrala områden, såsom psykisk hälsa, trygghet och social hållbarhet. Insatserna har stärkt kunskapen i organisationen, men det är fortfarande en utmaning att omsätta denna kunskap i tydliga prioriteringar och samlade insatser som ger ett mer påtagligt genomslag för invånarna.

Inom fritids- och föreningsområdet har tillgången till aktiviteter ökat, och riktade satsningar har gett resultat, exempelvis i en mer jämställd fördelning av anläggningstider. Samtidigt kvarstår en tydlig ojämlikhet i deltagandet, där vissa verksamheter i hög grad används av pojkar, och där antalet aktiviteter i kommundelarna minskat.

Socialnämndens utvecklingsarbete har lett till mer strukturerade och individanpassade arbetssätt, vilket stärker förutsättningarna för trygghet och inkludering. Däremot är genomförandet ojämnt mellan verksamheter, och indikatorerna visar framförallt stabila nivåer snarare än tydliga förbättringar. Effekten för invånarnas upplevda trygghet och delaktighet är därmed ännu begränsad.

Sammantaget har inriktningen utvecklats i rätt riktning, med tydliga framsteg inom arbetssätt och planeringsförmåga. Det som främst begränsar måluppfyllelsen är att genomslaget fortfarande varierar mellan verksamheter och att flera insatser ännu inte ger tillräckligt tydliga effekter för invånarna.

Plats för tillväxt

Mål	Bedömning
En attraktiv och företagsvänlig plats med livskraftiga företag och ideella aktörer som främjar hållbar tillväxt. Här vill man vara!	
Vi har en enkel och rättvis myndighetsutövning för ett gott företagsklimat med en hög servicenivå.	
Vi är väl kända för god och tillgänglig verksamhet och service för såväl kvinnor som män, flickor och pojkar.	

Flera tydliga steg har tagits för att förbättra företagsklimatet, främst genom ett mer strukturerat och dialogbaserat arbetssätt. Den framtagna åtgärdsplanen, i nära samverkan med näringslivet, har skapat en gemensam riktning med fokus på bemötande, tillgänglighet och effektiv handläggning. Detta har stärkt relationen till företagen och bidragit till en mer samlad utvecklingskraft. Tidig dialog i ärenden bidrar till ökad transparens och service.

Inom myndighetsutövningen syns fortsatt goda resultat i den upplevda servicenivån (den s.k. Insiktsmätningen). Samtidigt är det förknippat med utmaningar att fullt ut bedöma utvecklingen i effektivitet, särskilt avseende handläggningstider, vilket begränsar möjligheten att följa långsiktiga förbättringar.

Socialnämndens verksamheter visar förbättrad kvalitet och tillgänglighet, men arbetet med att kommunicera och synliggöra dessa förbättringar är ojämnt utvecklat. Det får till följd att kvalitetsutvecklingen ännu inte gett genomslag i brukares och invånarens kännedom om verksamheterna och bedömningen av dessa.

Sammantaget har arbetet stärkt både struktur och dialog i näringslivsarbetet. Det som främst begränsar måluppfyllelsen är att effekterna ännu inte fullt ut syns i ett tydligt förbättrat företagsklimat

eller i invånarnas upplevelse av tillgänglig service.

Modig miljökommun

Mål	Bedömning
Alla invånare, såväl kvinnor som män, bidrar till ökad hållbarhet och minskad miljöpåverkan i Härnösands kommun	
Vi prioriterar omställningen till ett hållbart och fossilfritt samhälle, hushållning av naturresurser och biologisk mångfald.	
Vi skapar och främjar kunskap och engagemang för hållbarhet och minskad miljöpåverkan i samhället och arbetslivet.	

Hållbarhetsfrågorna har fått ett ökat genomslag i både organisationen och i dialogen med invånarna. Insatser inom exempelvis bibliotekens verksamheter, olika temaveckor och samhällsplaneringen har bidragit till att stärka kunskapen och engagemanget kring hållbar utveckling. Även vissa mer verksamhetsnära delar, såsom arbetet med att minska matsvinn, visar stabila resultat där tidigare insatser fortsätter att ge effekt.

Samtidigt är det tydligt att denna ökade medvetenhet ännu inte fullt ut omsätts i konkreta resultat. Inom flera centrala områden är utvecklingen svag eller negativ, exempelvis vad gäller andelen närproducerad mat och utvecklingen av kollektivtrafikresandet. Detta visar att omställningen till mer hållbara beteenden och strukturer går långsamt.

I Aktuell hållbarhets rankning av Sveriges bästa miljökommun 2025 placerar sig Härnösand på plats 18 inom sin kommungrupp och på en 69:e plats av alla Sveriges kommuner. Därmed bröts en uppåtgående trend under de föregående tre åren. 2026 års rankning presenteras i juni/juli 2026.

Genomförandetakten varierar mellan olika delar av organisationen. Vissa insatser, såsom arbetet med biologisk mångfald, har genomförts i begränsad omfattning eller försenats, vilket påverkar helhetsutvecklingen. Inom socialnämndens verksamheter är arbetet i delar etablerat men fortfarande ojämnt, med stora skillnader i hur långt olika enheter kommit.

Sammantaget finns en tydlig ambitionsnivå och flera väl fungerande delar i arbetet, men måluppfyllelsen begränsas av ett något svagt genomslag i resultat och en ojämn genomförandtakt inom organisationen.

Likvärdig utbildning

Mål	Bedömning
Alla elever, såväl kvinnor som män, får det stöd de behöver och ges likvärdiga förutsättningar för att nå så långt som möjligt i sitt lärande och sin utveckling inom eftergymnasial utbildning bedriven inom Campus Härnösand.	
Alla barn och elever, både flickor och pojkar, kvinnor och män, ska erbjudas en utbildning av hög kvalitet som skapar goda möjligheter för utveckling, lärande och tillämpning av kunskap och värden.	
Vi bidrar till att fler personer, kvinnor och män, flickor och pojkar, kan ta del av mer anpassade utbildningar.	

Utvecklingen visar på både tydliga styrkor och betydande utmaningar inom utbildningsområdet. Inom eftergymnasial utbildning är utvecklingen stark, med ett ökat söktryck och en fördjupad samverkan med arbetsliv och andra aktörer. Detta stärker kommunens position som utbildningsort och indikerar att utbildningarna upplevs som relevanta och leder till arbete.

Samtidigt är utvecklingen inom skolan mer utmanande. Trots att det finns etablerade arbetssätt inom undervisning, stöd och uppföljning visar resultaten en fortsatt svag utveckling i flera centrala delar, såsom kunskapsresultat och behörighet till gymnasiet. Även studieron är fortsatt för låg, och skillnader mellan elevgrupper kvarstår. Detta innebär att de arbetssätt som finns ännu inte fått tillräckligt genomslag i resultaten.

Det finns samtidigt tecken på progression i form av ökad systematik i uppföljning och analys samt en viss återhämtning efter pandemin. Dessa delar är viktiga för att på sikt kunna vända utvecklingen, men har ännu inte lett till tydligt förbättrade resultat.

Socialnämndens arbete med att utveckla mer anpassade utbildningsinsatser visar god framdrift, där strukturer och arbetssätt håller på att etableras. Insatser genomförs för prioriterade grupper, men resultaten är till stor del långsiktiga och ännu inte fullt ut synliga i utfall.

Sammantaget präglas inriktningen av en stark utveckling inom eftergymnasial utbildning och ett pågående utvecklingsarbete inom övriga delar. Samtidigt begränsas måluppfyllelsen i helhet av att resultaten inom skolan fortfarande är svaga i förhållande till målsättningen.

Jämställd och jämlik välfärd

Mål	Bedömning
I Härnösand har kvinnor och män, flickor och pojkar, samma makt att forma samhället och sina egna liv. *	

* Målet är gemensamt för kommunstyrelse, skolnämnd, samhällsnämnd och socialnämnd. Kommunstyrelse och samhällsnämnd har bedömt att förflyttningen vid årets slut har skett i eftersträvad riktning och i tillfredsställande omfattning, skolnämnden bedömer att förflyttningen gått i önskvärd riktning, men att omfattningen inte är tillfredsställande. Socialnämnden bedömer att utvecklingen vid årets slut inte gått i önskvärd riktning.

Arbetet inom inriktningen visar på konkreta framsteg när det gäller att stärka delaktighet och inflytande, särskilt bland unga. Genom dialogbaserade arbetssätt, mötesplatser och riktade projekt har fler unga engagerats och fått möjlighet att påverka, och det uppsökande arbetet i samverkan med civilsamhället har bidragit till att nå bredare grupper. Detta utgör en tydlig styrka i utvecklingen.

Samtidigt kvarstår skillnader i deltagande mellan olika grupper, vilket visar att insatserna ännu inte når alla i samma utsträckning. Dessa skillnader hänger bland annat samman med socioekonomiska och geografiska förutsättningar och innebär att delaktigheten inte är jämlikt fördelad.

Inom skolområdet visar utvecklingen att elevernas upplevelse av att kunna vara sig själva i skolan endast varierar marginellt mellan mätningar och ligger något under riket. Samtidigt framträder tydliga könsskillnader, där flickor konsekvent skattar lägre än pojkar, både lokalt och nationellt. Även upplevelsen av att lärare behandlar elever lika visar en svagt negativ utveckling i de senaste mätningarna. Nivåerna ligger under riket och könsskillnaderna kvarstår, med lägre värden för flickor. Detta pekar på att likvärdigheten i bemötande inte fullt ut upplevs som säkerställd.

Inom socialnämnden befinner sig arbetet fortfarande i ett tidigt skede, där flera centrala insatser ännu inte är fullt genomförda och där uppföljningen är begränsad. Detta innebär att några tydliga effekter ännu inte kan konstateras.

Sammantaget finns tydliga framsteg, framför allt i arbetet med ungas delaktighet, men måluppfyllelsen begränsas av ojämnt genomslag och kvarstående skillnader mellan grupper och verksamheter.

Attraktiv arbetsgivare

Mål	Bedömning
Medarbetare, såväl kvinnor som män, har ett hållbart och utvecklande arbetsliv med en välfungerande fysisk, organisatorisk och social arbetsmiljö, och god kompetens för sitt uppdrag. *	
Medarbetare, såväl kvinnor som män, har balans mellan arbete och fritid.	
Alla, arbetstagare såväl som ställföreträdare, ska känna sig trygga i sitt uppdrag	

* Målet är gemensamt för kommunstyrelse, skolnämnd, samhällsnämnd och socialnämnd. Socialnämnd och samhällsnämnd har bedömt att förflyttningen vid årets slut har skett i eftersträvd riktning och i tillfredsställande omfattning, kommunstyrelse och skolnämnd bedömer att förflyttningen gått i önskvärd riktning, men att omfattningen inte är tillfredsställande.

Inom inriktningen ses flera exempel på positiv förflyttning, särskilt inom arbetsmiljö och kompetensförsörjning, men resultaten är ojämna mellan verksamheter. Ett positivt trendbrott i sjukfrånvaro under inledningen av året är en viktig signal, även om nivåerna fortsatt varierar, särskilt mellan kvinnodominerade och mansdominerade verksamheter.

Medarbetarengagemanget ligger stabilt på en god nivå över tid, men utan någon tydlig uppgång. Detta tyder på att genomförda insatser bidrar till att upprätthålla en god nivå, men ännu inte till en mer tydlig förbättring.

Inom socialnämnden syns en stark utveckling med hög genomförandegrad av centrala insatser, vilket ger positiva effekter på arbetsmiljö, ledarskap och kompetensförsörjning. Inom andra delar av organisationen, exempelvis samhällsnämnden, har arbetet ännu inte fått genomslag i resultaten, delvis eftersom flera insatser genomförs senare under året.

Skolnämnden visar en utveckling mot mer systematiska arbetssätt, men påverkas samtidigt av organisatoriska förändringar som innebär ökad belastning och utmaningar i arbetsmiljön.

Sammantaget finns flera tydliga förbättringar, men måluppfyllelsen begränsas av kvarstående skillnader mellan verksamheter och behov av ett mer långsiktigt och enhetligt genomförande.

2.2 Personalförhållanden

Ledarskap Ledarutvecklingsinsatsen omfattar samtliga chefer i Härnösands kommun. Den genomförs i tre moduler: Samarbetskultur, Partnerskap och Tillit. Mellan modulerna arbetar cheferna i lägrupper. Syftet är att stärka samledarskapet och ta fram ett gemensamt ledarskapslöfte. Målet är att bidra till bättre service för invånare, brukare och företag, förbättrad arbetsmiljö för chefer och medarbetare samt effektivare samarbeten i organisationen. För att stärka dialogen och samledningen inom och mellan grupper har tre personer nu utbildats till facilitatorer och processledare. Insatserna fortlöper enligt plan. Utbildningsveckan för chefer genomförs nu för tredje året i rad. Konceptet utvecklas löpande för att möta verksamheternas behov och bidra till trygga och kompetenta chefer.

Kommunalägda bolag har bjudits in till valda moduler och Timrå kommuns HR-avdelning deltog i valda delar under våren 2026.

Stärkta stödfunktioner Arbetet syftar till att stärka kommunens stödfunktioner och skapa ett mer samordnat stöd till chefer och verksamheter. Introduktionen av nya chefer genomförs i samverkan mellan HR och övriga stödfunktioner. Delar av introduktionen har integrerats i den utbildningsvecka för chefer som erbjuds två gånger per år. Samarbetet mellan HR, kommunikationsavdelningen, IT-avdelningen och säkerhetssamordningen har utvecklats. Förtydliganden, metodstöd och mallar har tagits fram för att skapa tydligare arbetssätt och enhetlig kommunikation. Arbetet omfattar även stärkt samverkan med löneenheten och systemförvaltare kring rutiner för giltiga arbetstillstånd. Rekryteringsprocessen har setts över och förstärkts för att minska risken för felaktiga anställningar. Kommunen använder även de möjligheter till registerutdrag som lagstiftningen medger.

Systematisk Arbetsmiljö Arbetet omfattar främst två områden: Ramverk för arbetsmiljö och ett hälsofrämjande projekt. Båda områdena har startats och visar goda resultat redan tidigt under året. Samverkan fungerar väl, resurser tilldelas enligt plan och arbetet bedöms kunna bidra till positiva effekter för hälsofrämjande arbetsmiljö, arbetsvillkor och hälsa. Inom det hälsofrämjande projektet har en översyn av enkät- och intervjumallar påbörjats. Två enheter inom förskolan har identifierats för fortsatt arbete. Träff med ansvarig chef har genomförts och möten med medarbetarna är planerade.

Kompetensförsörjning Aktiviteten syftar till att stärka omvärldsanalysen kopplat till framtida kompetensbehov samt att införa systemstöd för ökad kompetensstyrning. Systemstödet är sedan mars implementerat för chefer och medarbetare. Det skapar förutsättningar för gapanalyser och mer tillförlitliga underlag för beslut inom kompetensförsörjning.

Digitalisering Härnösands kommun digitaliserar HR-processerna för att skapa ett mer effektivt och tillgängligt stöd för chefer och medarbetare. Under våren 2026 har digital onboarding, digital personalakt och ett digitalt kompetenssystem införts. Kommunen utvecklar även en rollstyrd digital utbildningsportal. Syftet är att minska administrationen och bättre stödja verksamheternas behov av kompetensutveckling. Sammantaget ska arbetet bidra till enklare arbetssätt, bättre tillgång till information och stärkt kompetensförsörjning.

2.2.1 Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro (%) i kommunen, jan-apr	2026	2025	2024	2023	2022
Totala sjukfrånvaron i procent av de anställdas ordinarie arbetstid	8,0	8,3	8,5	7,4	8,6
Andel sjukfrånvaro under en sammanhängande tid av 59 dagar eller mer i % av total sjukfrånvaro	46	43,9	48,4	34,1	31,7
Sjukfrånvaro för kvinnor	9,1	8,9	9,8	7,5	8,8
Sjukfrånvaro för män	5,4	6,5	5,1	4,6	7
Sjukfrånvaro i åldrarna 29 år eller yngre	7,9	6,3	9,1	6,7	7,7
Sjukfrånvaro i åldrarna 30-49	7,4	8,5	7,3	6,6	8,2
Sjukfrånvaro i åldrarna 50 eller äldre	8,6	8,4	9,5	8,5	9,4

Sjukfrånvaro per förvaltning, jan-april	2026	2025	2024	2023
Kommunstyrelse	2,6	2,2	4	3,2
Överförmyndarnämnd	*	*	*	*
Samhällsnämnd	6,7	6	6,4	6,5
Skolnämnd	7,9	7,2	7,1	6,4
Socialnämnd	9,4	10,9	11	9,7

En marginell minskning av den total sjukfrånvaro med 0,3 procentenheter ses i jämförelse med föregående år med en positiv trend över två års tid. En minskad sjukfrånvaro ses för män överlag med 1,1 procentenheter samtidigt som kvinnors sjukfrånvaro har ökat något i jämförelse med samma tid föregående år. Hos långtidssjukskrivna med 59 dagar eller mer ser vi en ökning med 2,1 procentenheter.

Avseende socialförvaltningens minskning av sjukfrånvaro kan en förklaring finnas i att flera satsningar för kompetenshöjande insatser pågått kopplat till kommunens hälsofrämjande arbete.

2.2.2 Frisktal - frisknärvaro

Frisktalet beskriver andelen medarbetare med fem eller färre sjukdagar och mäts för den senaste 12-månadersperioden.

Frisktal	Andel frånvarande 0-5 dagar under det senaste året (%)	Varav kvinnor (%)	Varav män (%)
maj 2025 - april 2026	51	48	58
maj 2024 - april 2025	48	44	58
maj 2023 - april 2024	47	43	57
maj 2022 - april 2023	52	49	62

Tidigare pausades rapporteringen av frisktal som nyckeltal, då utfallet bedömdes vara påverkat. För årsredovisningen 2025 återinfördes frisktal som nyckeltal. För att säkerställa en enhetlig och spårbar uppföljning framåt baseras redovisningen för aktuell tidsperiod på aktuellt fastställd data, och tidigare rapporterade nivåer återanvänds inte.

Överlag ses en positiv trend i frisktalerna vilket skulle kunna härledas till att insatser kopplat till hälsofrämjande arbetsplatser påbörjats.

2.2.3 Anställda

	Månads- avlönade 2026/04	Varav kvinnor (%)	Månads- avlönade 2025/04	Varav kvinnor (%)	Månads- avlönade 2024/04	Varav kvinnor (%)	Månads- avlönade 2023/04	Varav kvinnor (%)
Kommunstyrelse	166	60%	158	70%	158	69%	159	69%
Överförmyndar- nämnd	7							
Samhällsnämnd	140	54%	142	57%	139	62%	133	63%
Skolnämnd	763	76%	830	75%	853	75%	900	74%
Socialnämnd	1025	70%	968	70%	1024	71%	991	72%
Totalt	2101	70%	2098	70%	2174	68%	2 290	69%

I månadsavlönade ingår både tillsvidareanställda och tidsbegränsat anställda med månadslön. Antalet anställda årsarbetare enligt faktisk sysselsättningsgrad.

Tabellen över årsarbetare har tidigare år visat antal årsarbetare utifrån faktisk sysselsättningsgrad. Framåt visar tabellen i stället medelantal årsarbetare för rapporteringsperiod. Ändringen görs för att nyckeltalet bättre ska spegla resursnivån under rapporteringsperiod och mer långsiktigt förbättra jämförbarheten. Denna förändring innebär att jämförelser med tidigare år ska tolkas med försiktighet.

	Tillsvidare- anställda 2026/04	Tillsvidare- anställda 2025/04	Tillsvidare- anställda 2024/04	Tillsvidare- anställda 2023/04	Tillsvidare- anställda 2022/04
Kommunstyrelsen	166	147	152	145	148
Överförmyndarnämnden	7				
Samhällsnämnden	148	135	131	122	133
Skolnämnden	783	787	789	782	797
Socialnämnden	976	940	982	921	832
Totalt	2080	2009	2054	2064	1999

I jämförelse med motsvarande tidpunkt föregående år har kommunens totala antal årsarbetare ökat marginellt. Hos kommunstyrelsen ses en ökning av tillsvidareanställd personal, vilket skulle kunna härledas till att ansvaret för eftergymnasial utbildning har flyttats till kommunstyrelsen från arbetslivsnämnden i samband med avveckling. Samhällsnämndens ökning, framför allt av tillsvidareanställd personal, bedöms främst bero på ett ökat antal anställda inom fritidsverksamheten. Hos skolnämnden har både antalet årsarbetare och antalet tillsvidareanställda minskat under året. Minskningen hänger samman med den omställning som genomfördes under våren 2025, där organisationen anpassades till ett lägre elevantal. Nämnden har även beslutat om en bemanningsstrategi som anger hur verksamheten ska arbeta med bemanningen för att hålla sig inom beslutad budgetram.. Socialnämndens personalstruktur har påverkats av flera förändringar under året. Under hösten 2025 genomfördes en omorganisation som bidrog till en marginell minskning av andelen tillsvidareanställda. Samtidigt ökade antalet tillsvidareanställningar i mitten av året, då 21 anställningar fördes över till socialnämnden i samband med avvecklingen av arbetslivsnämnden. När det gäller visstidsanställd personal har socialförvaltningen påbörjat rekryteringen av sommarvikarier i ett tidigt skede, vilket påverkar utvecklingen av antalet årsarbetare.

2.3 Finansiell analys

RESULTAT	apr -26	apr -25
Resultat (mnkr)	-25,0	-23,8
Resultat i procent av skatteintäkter och statsbidrag	-3,5%	-3,4%
Resultat exkl. semesterlöneskuld (mnkr)	29,4	16,2
Resultat exkl. semesterlöneskuld procent av skatteintäkter och statsbidrag	4,2%	2,3%

Kommunens resultat för perioden är -25,0 mnkr, vilket är 1,2 mnkr lägre än för föregående period.

Kommunen intäkter för första tertialen har ökat med 20,5 mnkr jämfört med 2025, varav 16,9 mnkr avser intäkter för vindkraftskompensation. De statliga bidragen har ökat med 2,5 mnkr, främst inom verksamheten för totalförsvar och samhällsskydd.

Kommunens kostnader är 73,6 mnkr högre för årets första tertial än för motsvarande period föregående år. Då ett stort antal finansiella hyresavtal är under omförhandling har ingen bokning av finansiell leasing skett vid detta bokslut. Det gör att hyreskostnaderna är högre och avskrivningarna och de finansiella kostnaderna är lägre än de hade varit om bokningar hade gjorts, och gör att kostnadsmassan och finansnettot inte är jämförbara med föregående års tertial. Bland de kostnader

som ej är relaterade till finansiell leasing är det endast personalrelaterade kostnader som uppvisar någon större förändring jämfört med 2025 års första tertial, och där är ökningen 22,1 mnkr.

Skatteintäkter och statsbidrag har ökat med 13,6 mnkr jämfört med föregående års första tertial.

Kommunens finansnetto har förbättrats med 20,1 mnkr jämfört med samma period föregående år, och är nu -2,2 mnkr. Detta är dock en effekt av att omföringen för finansiell leasing inte gjorts för årets första fyra månader, och är således inte heller jämförbart med tidigare års utfall.

SOLIDITET	apr -26	dec-25
Soliditet %	14,5%	15,9%
Soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt	-10,3%	-9,4%

Kommunens soliditetsmått fortsätter att sjunka jämfört med föregående år. Soliditetsformeln dividerar det egna kapitalet med summan av samtliga tillgångar i balansräkningen och eftersom det egna kapitalet sjunker till följd av negativa resultat medan tillgångarna ökar till följd av ökade anläggningstillgångar samt ökade kassa/bank-tillgångar så sjunker soliditetsmättet för 2026 jämfört med 2025.

LIKVIDITET	apr -26	dec-25	apr -25	dec -24
Kassalikviditet	68,1%	66,2%	66,2%	66,2%
Rörelsekapital, mnkr	-144,5	-142,9	-169,2	-142,9
Varav semesterlöneskuld, mnkr	124,2	69,8	114,7	74,7
Anläggningskapital, mnkr	483,9	507,4	486,2	507,4

Kassalikviditeten har förbättrats jämfört med 2025 vilket betyder att kommunens omsättningstillgångar exklusive lager har ökat i förhållande till de kortfristiga skulderna.

Rörelsekapitalet visar på differensen mellan kommunens omsättningstillgångar och dess kortfristiga skulder. Att ha ett negativt rörelsekapital innebär att kommunens kortfristiga skulder är högre än omsättningstillgångarna.

Semesterlöneskulden är något högre än för april 2025, detta nyckeltal påverkas dels av antalet anställda med semesterdagar, samt av hur de anställda väljer att ta ut sin semester.

NETTOINVESTERINGAR	apr -26	apr -25
Nettoinvesteringar exkl fin lease (mnkr)	-34,4	-68,9
Nettoinvesteringar i relation till avskrivningar exkl fin lease	180,5%	378,3%

Kommunen har en lägre investeringstakt än föregående års första tertial (en mer detaljerad investeringsredovisning återfinns i avsnitt 3.4) men detta är ett mått som över tid har varierat vid fyramånadersbokslutet då det kan skilja sig när under året investeringsprojekt genomförs. Nyckeltalet presenteras exklusive finansiell leasing och visar således endast de investeringar som omfattas av den 11-åriga investeringsplanen och som upptas i kommunens anläggningsreskontra.

Prognostiserad budgetavvikelse	Budget helår	Prognos helår T1	Avvikelse prognos-budget helår
Kommunstyrelse	0,0	1,0	1,0
Kommungemensam verksamhet	0,0	28,9	28,9
Kommunfullmäktige	0,0	0,7	0,7
Samhällsnämnd	0,0	0,2	0,2
Skolnämnd	0,0	-6,3	-6,3
Socialnämnd	0,0	0,0	0,0
Finansen inkl finansiell leasing	38,8	9,7	-29,1
Summa prognostiserad budgetavvikelse	38,8	34,2	-4,6

Den samlade prognosen för helåret 2026 är ett överskott på 34,2 mnkr, vilket innebär en avvikelse på -4,6 mnkr jämfört med budgeterat överskott på 38,8 mnkr.

Samtliga nämnder förutom skolnämnden prognostiserar överskott för året, dock gör skolnämndens prognostiserade underskott att nämndernas samlade prognos ändå blir negativ: -4,4 mnkr.

Kommungemensam verksamhet prognostiserar med ett överskott på 28,9 mnkr, varav huvuddelen 16,9 mnkr utgörs av den vindkraftskompensation som kommunen förväntas erhålla under året samt 10,0 mnkr av den budgeterade buffert som ej prognostiseras användas under året.

Finansen inklusive finansiell leasing prognostiserar ett överskott på 9,7 mnkr på helåret, vilket är -29,1 mnkr sämre än vad som budgeterats. Den senast publicerade skatteunderlagsprognosen från SKR var markant lägre (-29,5 mnkr) än den skatteunderlagsprognos som fanns tillgänglig när budgeten för året lades, och det är den negativa avräkningen som gör finansens prognostiserade överskott så mycket lägre.

3 Finansiella rapporter

3.1 Resultaträkning

(mnkr)		Kommun apr -26	Kommun apr -25	Kommun Prognos 2026	Kommun Budget 2026	Kommun Avvikelse BoP
Verksamhetens intäkter	Not 1	134,5	114,0	383,0	354,8	28,2
Verksamhetens kostnader	Not 2	-843,8	-770,2	-2 297,9	-2 293,0	-4,9
Avskrivningar		-19,1	-37,3	-119,8	-120,3	0,5
Verksamhetens nettokostnad		-728,4	-693,5	-2 034,7	-2 058,6	23,9
Skatteintäkter		468,6	468,5	1 412,4	1 454,1	-41,8
Generella statsbidrag och utjämning		237,1	223,6	709,8	697,5	12,3
Verksamhetens resultat		-22,7	-1,4	87,4	93,0	-5,6
Finansiella intäkter		2,3	0,1	8,5	8,5	0,0
Finansiella kostnader		-4,5	-22,4	-61,6	-62,7	1,0
Resultat efter finansiella poster		-25,0	-23,8	34,2	38,8	-4,6
Extraordinära poster		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Periodens resultat		-25,0	-23,8	34,2	38,8	-4,6

3.2 Balansräkning

(mnkr)	Kommun apr-25	Kommun dec-25
TILLGÅNGAR		
<i>Anläggningstillgångar</i>		
Immateriella anläggningstillgångar	1,8	2,0
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>		
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	1607,0	1 587,7
Maskiner och inventarier	67,6	70,7
Övriga materiella anläggningstillgångar	1,3	1,3
Finansiella anläggningstillgångar	313,0	313,0
Summa anläggningstillgångar	1 990,7	1 974,8
Bidrag till infrastruktur	0,0	0,0
<i>Omsättningstillgångar</i>		
Förråd m.m.	12,7	12,6
Fordringar	214,4	221,0
Kortfristiga placeringar	0,0	0,0
Kassa och bank	120,4	83,3
Summa omsättningstillgångar	347,6	316,9
Summa tillgångar	2 338,3	2 291,8
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		
<i>Eget kapital</i>		
Periodens resultat	-25,0	23,7
Resultatutjämningsreserv	3,9	3,9
Övrigt eget kapital	360,5	336,9
Summa eget kapital	339,5	364,5
<i>Avsättningar</i>		
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	292,1	293,9
Andra avsättningar	0,0	0,0
Summa avsättningar	292,1	293,9
<i>Skulder</i>		
Långfristiga skulder	1214,7	1 173,6
Kortfristiga skulder	492,0	459,8
Summa skulder	1 706,8	1 633,4
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	2 338,3	2 291,8
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER		
Panter och därmed jämförliga säkerheter	1 904,1	1 904,1
<i>Ansvarsförbindelser</i>		
Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	579,8	579,8
Övriga ansvarsförbindelser	10,9	10,9
Summa panter och ansvarsförbindelser	2 494,8	2 494,8

3.3 Noter

(mnkr)	Kommun apr -26	Kommun apr -25
NOT 1 Verksamhetens intäkter		
Försäljningsintäkter	6,5	6,9
Taxor och avgifter	18,8	17,9
Hyror och arrenden	16,0	15,5
Bidrag från staten	46,2	43,7
Bidrag övriga	24,3	8,2
Försäljning verksamhet	22,7	21,7
Intäkter från exploateringsverksamhet	0,0	0,1
Övrigt	0,0	0,0
Summa verksamhetens intäkter	134,5	114,0

(mnkr)	Kommun apr -26	Kommun apr -25
NOT 2 Verksamhetens kostnader		
Lämnade bidrag	-24,5	-23,2
Entreprenader och köp av verksamhet	-114,2	-115,7
Tjänster	-23,9	-24,2
Löner, ersättningar och sociala avgifter	-505,5	-483,3
Pensioner inkl. löneskatt	-32,4	-36,8
Gottgörelse	0,0	0,0
Lokal- och markhyror	-83,7	-33,1
Fastighets- och driftskostnader	-10,3	-9,4
Material	-24,8	-21,3
Övriga verksamhetskostnader	-24,5	-23,2
Summa verksamhetens kostnader	-843,8	-770,2

3.4 Drift- och investeringsredovisning

NÄMNDERNAS DRIFTSREDOVISNING (mnkr)	Intäkter	Kostnader	Nettokostnad	Budget nettokostnad	Avvikelse mot budget
Kommunstyrelse	17,1	-74,7	-57,6	-62,8	5,2
Kommunfullmäktige	0,8	-3,3	-2,5	-4,4	1,9
Samhällsnämnden	31,1	-114,6	-83,5	-86,1	2,6
Skolnämnden	47,2	-264,6	-217,4	-214,7	-2,7
Socialnämnden	41,1	-320,3	-279,2	-283,9	4,6
Summa nämnder	137,3	-777,4	-640,2	-651,8	11,6
Kommunövergripande verksamhet	48,6	-135,9	-87,3	-88,8	1,5
Finansiell leasing	0,0	0,0	0,0	0,8	-0,8
Korrigerig interna poster	-51,4	51,4	0,0	0,0	0,0
Korrigerig avskrivningar	0,0	19,1	-19,1	0,0	0,0
Korrigerig finansiella poster nämnder	0,0	-1,0	1,0	0,0	0,0
Summa	134,5	-843,8	-745,5	-739,8	12,3
Korrigerig finansien		0,0	-41,4	-31,4	-10,0
Summa inkl. finansien	134,5	-843,8			2,3

Utfallet för årets första tertial visar på överskott inom samtliga nämnder förutom skolnämnden.

Mer detaljerad information kring nämndernas utfall och prognos återfinns i respektive nämndsrapport.

Investeringsredovisning (mnkr)	Utgifter sedan projektens start			Varav: årets investeringar		
Färdigställda projekt	Beslutad totalutgift	Ack. Utfall	Avvikelse	Budget	Utfall	Avvikelse
Kommunstyrelse	0,5	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0
Kommunfullmäktige	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Arbetslivsnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Samhällsnämnd	31,2	30,4	0,9	0,9	0,9	0,0
Skolnämnd	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0
Socialnämnd	0,2	0,2	0,0	0,2	0,2	0,0
Justering finansiella anläggningstillgångar			0,0			0,0
S:a färdigställda investeringar	32,1	31,2	0,9	1,7	1,7	0,0
Pågående investeringar	Beslutad totalutgift	Ack. Utfall	Avvikelse	Budget	Utfall	Avvikelse
Kommunstyrelse	5,3	2,6	2,6	2,6	2,6	0,0
Kommunfullmäktige	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Arbetslivsnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Samhällsnämnd	469,8	313,8	156,0	156,0	28,1	128,0
Skolnämnd	4,5	1,0	3,5	3,50	0,2	3,3
Socialnämnd	3,4	1,9	1,4	1,4	1,4	0,0
S:a pågående investeringar	483,0	155,4	248,4	163,6	32,3	131,3
Investeringsbidrag					0,6	
S:a samtliga investeringar	515,0	186,7	249,3	165,3	33,5	131,3

Mer detaljerad information kring nämndernas investeringsutfall och prognos återfinns i respektive nämndsrapport.

«Instans»

§ 90

KS/2026-299

Fyramånadersrapport 2026, Härnösands kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna Fyramånadersrapport 2026, Härnösands kommun

Sammanfattning

Det prognostiserade resultatet för helåret är 34,2 mnkr, vilket är 4,6 mnkr lägre än budgeterat resultat på 38,8 mnkr. Skatteunderlagsprognosen för helåret är 29,5 mnkr lägre än budgeterat skatteunderlag vilket drar ner prognosen för helheten.

Samtliga nämnder förutom skolnämnden prognostiserar överskott för helåret 2026.

Mål, budget och skattesats 2027

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att fastställa den kommunala skattesatsen 2027 till 23,34 kronor

att anta majoritetens Årsplan 2027

att fastställa särskilda uppdrag till kommunstyrelsen, socialnämnden, skolnämnden, samhällsnämnden och de helägda kommunala bolagen i enlighet med Årsplan 2027

att undanta överförmyndarnämnden och valnämnden från särskilda uppdrag i Årsplan 2027 med hänvisning till verksamheternas särart och förutsättningar enligt kommunfullmäktiges tidigare beslut (dnr. 2025–000536 § 103 samt dnr. 2025–000511 § 193).

att bemyndiga kommunstyrelsen att under 2027 nyupplåna, det vill säga öka kommunens långfristiga skulder, med maximalt 63 mnkr samt

att ge kommunstyrelsen rätt att under 2027 omsätta lån, det vill säga låna upp belopp, motsvarande de lånebelopp som förfaller till betalning under 2027.

Sammanfattning

Ärendet avser antagande av mål, budget och skattesats för 2027. Ärendet har kompletterats med förslag till budget, som tillkommit sedan kommunstyrelsens sammanträde. Dessa förslag biläggs handlingarna för mötet i den ordning de inkom till kommunen.

Jonas Bergström
jonas.bergstrom@harnosand.se

Kommunfullmäktige

Ordförandeförslag - Mål, budget och skattesats 2027

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens ordförande föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att fastställa den kommunala skattesatsen 2027 till 23,34 kronor

att anta majoritetens Årsplan 2027

att fastställa särskilda uppdrag till kommunstyrelsen, socialnämnden, skolnämnden, samhällsnämnden och de helägda kommunala bolagen i enlighet med Årsplan 2027

att undanta överförmyndarnämnden och valnämnden från särskilda uppdrag i Årsplan 2027 med hänvisning till verksamheternas särart och förutsättningar enligt kommunfullmäktiges tidigare beslut (dnr. 2025-000536 § 103 samt dnr. 2025-000511 § 193).

att bemyndiga kommunstyrelsen att under 2027 nyupplåna, det vill säga öka kommunens långfristiga skulder, med maximalt 63 mnkr samt

att ge kommunstyrelsen rätt att under 2027 omsätta lån, det vill säga låna upp belopp, motsvarande de lånebelopp som förfaller till betalning under 2027

Jonas Bergström
Kommunstyrelsens ordförande

Härnösands
kommun

2027

Årsplan

INNEHÅLL

	INLEDNING	3
	Politiska prioriteringar	4
01	Målprogram 2024-2027	6
	LOKALA INRIKTNINGAR OCH MÅL	10
	Inriktning 1 Plats för alla.....	10
	Inriktning 2 Plats för tillväxt.....	11
	Inriktning 3 Modig miljökommun	11
	Inriktning 4 Likvärdig utbildning	12
	Inriktning 5 Jämställd och jämlik välfärd.....	12
	Inriktning 6 Attraktiv arbetsgivare.....	13
	GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING	14
	Mål för kommunens ekonomi.....	14
	Bedömning av god ekonomisk hushållning.....	15
02	Kommunens ekonomiska förutsättningar	16
	FINANSIELL INFORMATION	17
	VERKSAMHETERNAS UPPDRAG OCH EKONOMISKA RAMAR	20
	Samhällsnämnd 243,5 mnkr.....	20
	Socialnämnd 893,1 mnkr.....	21
	Skolnämnd 664,4 mnkr.....	22
	Kommunstyrelse 191,3 mnkr	23
	Kommunfullmäktige 13,4 mnkr	24
	Kommungemensam verksamhet 138,9 mnkr.....	24
03	Så har vi arbetat med årsplanen	26
04	Bilaga 1 – Indikatorer	28
	KOMMUNSTYRELSE.....	29
	SAMHÄLLSNÄMND	31
	SOCIALNÄMND.....	33
	SKOLNÄMND	35

Inledning

I ett ekonomiskt pressat läge fortsätter majoriteten – S, MP och KD – att ta ansvar för både kommunens ekonomi och för välfärden.

Härnösand står starkt på många sätt. Vi ser en positiv utveckling inom industrin, besöksnäringen och handeln. Försvarsmakten och Kriminalvården expanderar samtidigt som Förvaltningsrätten bygger nytt.

Men vi står också inför svårigheter: skatteintäkterna krymper, elevunderlagen minskar och behoven inom äldreomsorgen ökar. I detta läge krävs tydliga prioriteringar och ett långsiktigt ansvarstagande.

Samtidigt behöver arbetet med att stärka kommunens ekonomi fortsätta. Underskott har vänts till överskott och vi behöver fortsätta bygga en stabil ekonomi. Det är avgörande för en hållbar finansiering av välfärden och för att mäta med investeringar. Därför krävs besparingar under år 2027.

Vi fortsätter att värna välfärden. Skolnämnden, socialnämnden och samhällsnämnden tillförs medel för att täcka sina kostnadsökningar och för att klara kärnuppgiften. Den största besparingen i budgeten – 18,5 miljoner kronor – sker istället inom ledning och administration.

Utöver detta genomförs ett brett effektiviseringsarbete. Bland annat genom bättre nyttjande av kommunens fordonsflotta, minskat användande av konsulter, färre politiska möten, en samlad vaktmästarorganisation och ett fördjupat samarbete med de kommunala bolagen.

Trots det ekonomiskt ansträngda läget skapar vi utrymme för tre riktade satsningar:

- Mattesatsning – Technichus tillförs medel under tre år för att tillsammans med skolorna öka intresset och resultaten i teknik och matematik (1 mnkr).
- Dubblerade landsbygdsmedel – en satsning som stärker föreningslivet och civilsamhället i hela kommunen och säkerställer att den positiva utvecklingen kommer alla kommunelar till del (1 mnkr).
- Utökad kollektivtrafik – fler kvällsturer för att möta Kriminalvårdens behov, stärka kompetensförsörjningen och underlätta arbets- och fritidspendling (250 tkr).

Detta är en budget som prioriterar välfärden, tar ansvar i en tuff tid och bygger Härnösand starkt för framtiden.

Härnösand i maj 2026

Jonas Bergström (S)

Kommunstyrelsens ordförande

Knapp Britta Thyr (MP)

Kommunstyrelsens vice ordförande

Ingemar Wiklander (KD)

Majoritetsföreträdare

Politiska prioriteringar

Det osäkra omvärldsläget, samhällsutvecklingen och demografin påverkar kommunens nämnder på flera sätt. Detta förutsätter ett gemensamt perspektiv i planering och genomförande. För att frigöra resurser till välfärdens kärnuppdrag och stärka kommunens långsiktiga hållbarhet och utveckling behöver hela organisationen bidra till förnyade arbetssätt och effektivare resursanvändning.

NÄMNDERNA TILLDELAS DÄRFÖR ETT GEMENSAMT UPPDRAG ATT UNDER 2027 SÄKERSTÄLLA EFFEKTIVISERINGAR OCH KOSTNADSMINSKNINGAR:

• inom ledning och administration• genom minskad sjukfrånvaro och reinvesteringar i arbetshälsa• genom fördjupat samarbete med kommunens bolag• genom samlad vaktmästarorganisation• för effektivare interna flöden genom ökad digitalisering	• genom förbättrad följsamhet till riktlinjer• genom optimeringar av fordonspark• genom ökad restriktion gällande externa konsulttjänster• genom minskat antal politiska möten

PRIORITERADE UTVECKLINGSOMRÅDEN OCH SÄRSKILDA SATSNINGAR

• fortsatta insatser för målsättningen Norrlands nöjdaste företag• fördjupat samarbete med Försvarsmakten• fortsatt strategiskt arbete med mark och exploatering för att möjliggöra etableringar	• mattesatsning – Technichus ska tillsammans med skolorna öka intresset för och skolresultaten i teknik och matematik• fler kvällsturer för att möta Kriminalvårdens behov, stärka kompetensförsörjningen och underlätta arbets- och fritidspendling• fördubbling av landsbygdsmedel

Tilldelningen av nämndernas drift- och investeringsbudget i detta dokument baseras på ambitioner och uppdrag enligt ovan. Tilldelningen innefattar också nämndsspecifika satsningar och uppdrag enligt avsnitt "Verksamheternas uppdrag och ekonomiska ramar" på sida 20.

01

Målprogram 2024–2027

Årsplanen tar sin utgångspunkt i kommunens målprogram för perioden 2024–2027 som omfattar nämnder och helägda bolag. Målprogrammet bygger på Agenda 2030 och dess nationella prioriterade områden, som sammanfattas i kommunens vision *Ett starkt och hållbart Härnösand med plats för alla*.

LOKALA INRIKTNINGAR OCH MÅL

|

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

FRÅN VISION GENOM INRIKTNINGAR TILL VERKSAMHET

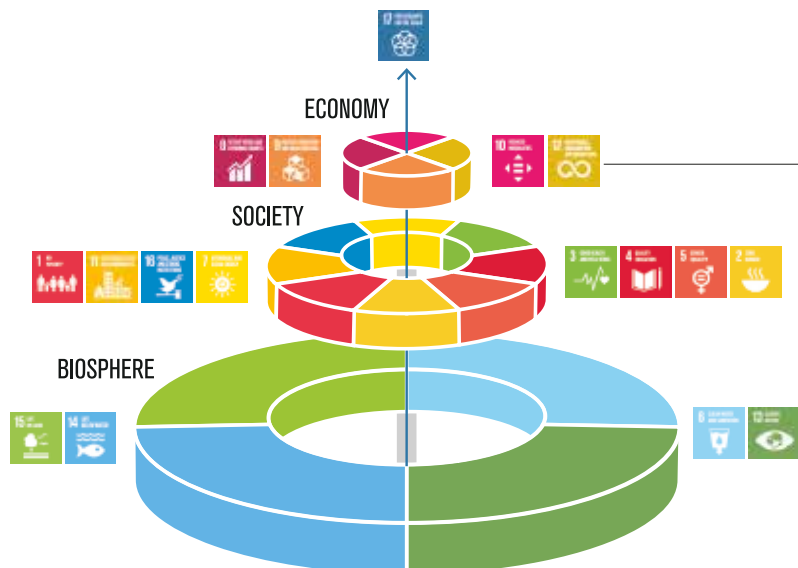
Visionen är paraplyet för sex lokala inriktningar som beskriver det framtida tillstånd som organisationen strävar efter. Kommunens nämnder översätter inriktningarna till jämställdhetsintegrerade mål och nyckelaktiviteter för sina verksamheter och använder indikatorer för att spegla avgränsade delar av utvecklingen mot målen. Uppföljningen av nämndernas verksamhetsplaner ligger till grund för bedömningen av huruvida organisationens förflyttning sker i enlighet med de lokala inriktningarna.

KOMMUNENS HELÄGDA BOLAG

Bolagen omsätter inriktningarna till sin verksamhet och tar i likhet med nämnderna fram egna jämställdhetsintegrerade mål och indikatorer. Bolagen följer upp sina mål inom ramen för koncernens uppföljning. Målen inkluderas i kommunens bokslut och i bedömningen av god ekonomisk hushållning.

NÄMNDSPECIFIKA UPPDRAG/MÅL FRÅN FULLMÄKTIGE

Respektive nämnd kan tilldelas specifika prioriterade uppdrag/mål från fullmäktige. Dessa omhändertas i verksamhetsplaneringen på samma sätt som de mål nämnderna själva utverkar.

Credit: Azote Images for
Stockholm Resilience Centre

Globala målen

Globala målen med Agenda 2030 är en agenda för förändring mot ett hållbart samhälle. Globala målen utgör utgångspunkten för Härnösands kommuns målprogram.

Nationella prioritetsområden

Utifrån de globala målen har sveriges Agenda 2030-delegation identifierat sex områden där Sveriges utmaningar är som störst, men där också möjligheter till lösningar har identifierats.

Vision

Visionen "Ett starkt och hållbart Härnösand med plats för alla" har sin grund i arbetet för Agenda 2030 och de nationella prioriteringarna. Visionen visar riktningen för vårt gemensamma arbete.

Lokala inriktningar

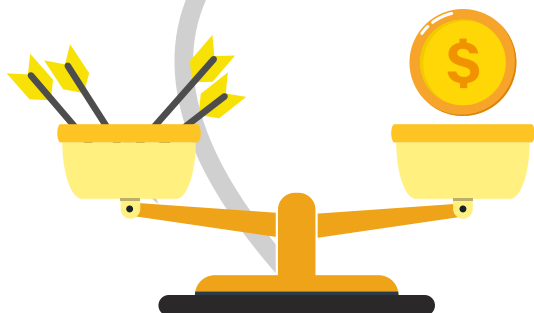
Sex lokala inriktningar konkretiserar visionen och definierar ett önskvärt framtida tillstånd. Inriktningarna leder organisationen i planering och beslutsfattande.

1. Plats för alla
2. Plats för tillväxt
3. Modig miljökommun
4. Likvärdig utbildning
5. Jämställd och jämlik välfärd
6. Attraktiv arbetsgivare

Mål

Kommunens nämnder och helägda bolag omsätter innehållet i inriktningarna till mål för den egna verksamheten.

Ekonomisk hållbarhet

Arbetet för att uppnå de satta målen bedrivs med god hushållning av resurser och inom beslutad budgetram.

Hållbar välfärd för invånarna

Med målprogrammet som ramverk för styrning och planering skapar kommunens nämnder och helägda bolag tillsammans en socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar välfärd.

Lokala inriktningar och mål

Nedan följer målen för kommunorganisationen 2027. Koncernbolagens mål antas av kommunfullmäktige som varande del i årsplanen i samband med antagande av koncernbudget för året.

INRIKTNING 1

Plats för alla

Det är tryggt att växa upp, leva och åldras i Härnösand. Här är platsen där man lätt kan möta andra, ha tid för upplevelser tillsammans och vara delaktig i samhällsutvecklingen. Hela kommunen växer och lever, har utbyggd infrastruktur, tillgång till bredband och god samhällsservice.

Människor möts och gemenskapen är stark. Skaparkraften föder nya idéer. Kulturlivet är generöst, det utgör en förvandlande kraft i samhällsutvecklingen och konsten är obunden och fri. I Härnösand finns förutsättningar för starka föreningar och samverkan. Här erbjuds jämställd och jämlik tillgång till spontanidrott, motion, föreningsaktiviteter och rekreationsområden. Ideella organisationer är centrala i demokratiarbetet och samlingslokaler är en förutsättning för ett vitalt föreningsliv.

MÅL	NÄMND
Inkluderande, levande och trygga kommundelar där alla invånare, såväl kvinnor som män, flickor som pojkar, känner sig delaktiga i samhället och samhällsutvecklingen.	Kommunstyrelse
Våra invånare, kvinnor och män, flickor och pojkar, ska känna sig trygga och inkluderade i samhället.	Socialnämnd
Vi skapar förutsättningar för ett jämställt, starkt och inkluderande föreningsliv i alla kommundelar.	Samhällsnämnd
Vi har en hållbar och långsiktig samhällsplanering som skapar plats för såväl män och kvinnor som pojkar och flickor	Samhällsnämnd

INRIKTNING 3

Modig miljökommun

All utveckling i Härnösand präglas av hållbarhet och ett gemensamt engagemang för minskad miljöpåverkan. Här utvecklas kunskapen som behövs för att skapa ett hållbart samhälle. Härnösand är en föregångare i omställningen till en fossilfri ekonomi genom energiteknik, förnybar energi, klimatsmarta lösningar, ökad självförsörjning och hushållning av naturresurser. Hänsyn till världsarvsnaturen och den biologiska mångfalden prioriteras. Här är det lätt att göra rätt, det offentliga går i täten och krokarna arm med ett ansvarstagande näringsliv. Investeringar och upphandlingar präglas av klimathänsyn

MÅL	NÄMND
Alla invånare, såväl kvinnor som män, bidrar till ökad hållbarhet och minskad miljöpåverkan i Härnösands kommun	Kommunstyrelse
Vi bidrar till minskad miljöpåverkan och arbetar mer hållbart i allt vi gör.	Socialnämnd
Vi prioriterar omställningen till ett hållbart och fossilfritt samhälle, hushållning av naturresurser och biologisk mångfald.	Samhällsnämnd

INRIKTNING 2

Plats för tillväxt

Det goda företagsklimatet skapar förutsättningar för tillväxt och entreprenörskap. Kommunen tillsammans med övriga offentliga aktörer fungerar som en katalysator för företagande. Nya jobb uppstår i hela kommunen där redan etablerade företag väljer att växa, och där nyföretagandet är en del av en arbetsmarknad som är bred och inkluderande. Samverkan med näringslivet är en självklarhet.

Nytänkande och utveckling frodas med digitalisering som ett naturligt inslag. Kommunen och näringslivet inspirerar och sporrar varandra i hållbarhetsarbetet. Här växer det idéburna företagandet och de kooperativa verksamheterna. Kommunen möter upp och verkar för nya etableringar och en växande befolkning. Regionalt samarbete är en förutsättning för tillväxt och utveckling.

Besöksnäringen är stark och Härnösand är en naturlig del av Höga Kusten. I Härnösand är de kulturella och kreativa en tillväxtfaktor, samtidigt som de skapar en attraktiv plats för invånare och besökare. Utbyggnad av infrastrukturen stärker platsens förutsättningar på en regional och global arena.

INRIKTNING 4

Likvärdig utbildning

Härnösand är en modern kunskapsstad med kreativa miljöer för utbildning som stimulerar till livslångt lärande och utveckling. Här prioriteras jämlikhet, trivsel, hälsa och integration i utbildning på alla nivåer. Skolan är trygg och ger möjlighet för elever i alla skolformer att nå utbildningens mål.

Resurser prioriteras så att allas rätt till utbildning tillgodoses. Nya samarbeten, kunskapsutbyte och närhet till högre utbildning lägger en grund för dagens och morgondagens jobb och näringslivets kompetensbehov. Folkbildning och kulturella uttryck ger inspiration till nytänkande. Olika yrkesgruppers specifika kompetenser tillvaratas och främjas.

MÅL	NÄMND
Alla elever, såväl kvinnor som män, får det stöd de behöver och ges likvärdiga förutsättningar för att nå så långt som möjligt i sitt lärande och sin utveckling inom eftergymnasial utbildning bedriven inom Campus Härnösand.	Kommunstyrelse
Vi bidrar till att fler personer, kvinnor och män, flickor och pojkar, kan ta del av mer anpassade utbildningar.	Socialnämnd
Alla barn och elever, både flickor och pojkar, kvinnor och män, ska erbjudas en utbildning av hög kvalitet som skapar goda möjligheter för utveckling, lärande och tillämpning av kunskap och värden.	Skolnämnd

INRIKTNING 5

Jämställd och jämlik välfärd

Kommunen erbjuder välfärdstjänster av hög kvalitet där individens behov styr och insatserna ges på lika villkor oavsett kön, sexuell läggning, ålder, funktionsvariationer eller bakgrund. Här investeras i förebyggande insatser som främjar god hälsa och delaktighet. Resurser prioriteras så att allas rätt till utveckling och ett värdigt liv tillgodoses. Kommunens arbete tillgodoser invånarnas behov med hänsyn till individuella skillnader.

Nolltolerans råder mot alla former av diskriminering. Kommunen ger ett tydligt stöd till de rörelser som arbetar rättighetsbaserat. Mångfald och valfrihet värnas och likvärdiga krav på kvalitet råder mellan kommunen och de privata utförarna.

MÅL	NÄMND
I Härnösand har kvinnor och män, flickor och pojkar, samma makt att forma samhället och sina egna liv.	Kommunstyrelse, socialnämnd, skolnämnd, samhällsnämnd

INRIKTNING 6

Attraktiv arbetsgivare

Kommunen är en framsynt och attraktiv arbetsgivare. Organisationen präglas av tillit, nyfikenhet och lärande och medarbetare ges ett gott ledarskap med möjlighet till personlig och professionell utveckling. Härnösands kommun är en jämställd och hälsofrämjande arbetsplats med höga frisktal. Ordning och reda för goda arbetsförhållanden råder. Fokus ligger på utveckling av kvaliteten i välfärden.

Mångfald och valfrihet värnas och höga krav ställs på goda villkor för välfärdens medarbetare. Heltid ska utgöra norm och arbetsvillkoren bereder väg för detta. Kommunen uppfattas som en arbetsgivare att söka sig till och att stanna kvar hos. En trygg och långsiktig kompetensförsörjning säkerställer att organisationen har rätt person på rätt plats.

MÅL	NÄMND/BOLAG
Medarbetare, såväl kvinnor som män, har ett hållbart och utvecklande arbetsliv med en välfungerande fysisk, organisatorisk och social arbetsmiljö, och god kompetens för sitt uppdrag.	Kommunstyrelse, skolnämnd, samhällsnämnd, socialnämnd
Medarbetare, såväl kvinnor som män, har balans mellan arbete och fritid.	Samhällsnämnd

God ekonomisk hushållning

Grunden för god ekonomisk hushållning är ett långsiktigt tänkande där varje generation ska stå för de kostnader de själva ger upphov till. Kommunen ska därför eftersträva att skattepengarna används på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. De ekonomiska medlen utgör en restriktion för verksamhetens omfattning. De mål kommunfullmäktige fastställer ska bidra till att resurserna används effektivt och till rätt saker. Resultatet måste vara tillräckligt stort för att motsvarande servicenivå ska kunna säkerställas för kommande generationer.

Mål för kommunens ekonomi

Kommunen ska ha en sund och hållbar ekonomi som ger förutsättningar för dagens och morgondagens samhälle.

DE FINANSIELLA MÅLEN ÄR:

- Kommunens resultat ska årligen uppgå till minst 1,5 procent av skatter, generella bidrag och utjämning.
- Soliditeten inklusive ansvarsförbindelse ska långsiktigt stärkas.
- Likviditeten ska långsiktigt stärkas, och uppgå till 95 procent vid målprogrammets slut.
- Investeringar ska i första hand och långsiktigt ske med egna medel.

Bedömning av god ekonomisk hushållning

För att kommunen och kommunkoncernen ska anses ha god ekonomisk hushållning ska uppfyllnaden av såväl finansiella som verksamhetsmässiga mål i huvudsak nå eftersträvad utveckling. Bedömningen baseras på såväl kvalitativa som kvantitativa aspekter och ska motiveras. För detta krävs transparens och en tydlig uppföljningsstruktur. Bedömning av kommunkoncernen innefattar de finansiella målen enligt ägardirektiven.

02

Kommunens ekonomiska förutsättningar

FINANSIELL INFORMATION

VERKSAMHETERNAS
UPPDRAG OCH EKONOMISKA RAMAR

Finansiell information

SKATTESATS

Skattesatsen uppgår oförändrat till 23,34 kronor per 100 kronor.

SKATTEINTÄKTER, STATSBIIDRAG OCH UTJÄMNING

Budgeterade skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning utgör den övervägande delen av kommunens intäkter och baseras på skatteunderlagsprognos från Sveriges kommuner och regioner (SKR). För 2027 beräknas dessa intäkter uppgå till 2217,2 mnkr. Detta är 66,4 mnkr mer än budgeterade skattemedel, generella statsbidrag och utjämning enligt Årsplan 2026.

KOSTNADSUTVECKLING

SKR beräknar att löneökningar och inflation kommer att uppgå till i snitt 3,1 procent 2027, 3,3 procent 2028 och 3,5 procent 2029. Av detta beräknas arbetskraftskostnader öka 3,4 procent 2027 och 3,7 procent 2028 respektive 4,0 procent 2029.

BUDGETERAT RESULTAT

Budgeterat resultat för 2027 uppgår till 50,3 mnkr vilket motsvarar 2,3 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning.

RESULTATRÄKNING (MNKR)	BOKSLUT 2025	BUDGET 2026	ÅRSPLAN 2027	PLAN 2028	PLAN 2029
Verksamhetens intäkter	379,7	380,7	391,6	407,5	421,6
Verksamhetens kostnader	-2 241,8	-2 333,1	-2 353,4	-2 426,5	-2 508,1
- varav exkl finansiell leasing	-2 341,6	-2 421,1	-2 478,9	-2 566,0	-2 650,1
- varav finansiell leasing	99,8	88,0	125,6	139,5	142,0
Avskrivningar	-113,8	-93,7	-105,2	-113,9	-112,8
- varav exkl finansiell leasing	-55,0	-60,0	-57,3	-62,9	-63,2
- varav finansiell leasing	-58,7	-33,7	-47,8	-51,1	-49,5
Kommunens nettokostnad	-1 975,9	-2 046,1	-2 066,9	-2 133,0	-2 199,3
- varav verksamhetens nettokostnad exkl finansiell leasing	-2 017,0	-2 100,4	-2 144,7	-2 221,4	-2 291,8
Skatteintäkter	1 385,3	1 454,1	1 483,0	1 547,4	1 612,1
Generella bidrag och utjämning	670,4	696,7	734,2	748,3	758,5
Finansiella intäkter och kostnader	-56,1	-65,2	-99,9	-112,4	-121,0
- varav exkl finansiell leasing	-15,0	-11,9	-15,9	-21,7	-24,3
- varav finansiell leasing	-41,1	-53,3	-84,0	-90,7	-96,7
Årets resultat	23,7	39,5	50,3	50,3	50,3
- varav resultatpåverkan finansiell leasing	-0,1	1,0	-6,3	-2,2	-4,3

BALANSRÄKNING (MNKR)	BOKSLUT 2025	BUDGET 2026	ÅRSPLAN 2027	PLAN 2028	PLAN 2029
Anläggningstillgångar	1 974,8	1 842,9	1 884,5	1 904,6	1 940,4
Omsättningstillgångar	316,9	270,0	270,0	270,0	270,0
- varav likvida medel	83,3	45,2	92,6	141,6	183,3
Summa tillgångar	2 291,7	2 112,9	2 154,5	2 174,6	2 210,4
Eget kapital	364,5	379,7	430,0	480,3	530,6
- varav årets resultat	23,6	39,5	50,3	50,3	50,3
Avsättningar	293,9	296,9	296,9	296,9	296,9
Långfristiga skulder	1 173,6	1 035,0	1 096,7	1 155,5	1 242,8
Kortfristiga skulder	459,8	401,3	330,9	241,9	140,2
Summa skulder	1 633,4	1 436,3	1 427,6	1 397,4	1 383,0
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	2 291,7	2 112,9	2 154,5	2 174,6	2 210,4

FÖRENKLAD KASSAFLÖDESANALYS (MNKR)	BOKSLUT 2025	BUDGET 2026	ÅRSPLAN 2027	PLAN 2028	PLAN 2029
Avskrivningar	55,0	60,6	105,2	113,9	112,8
Nettoupplåning	184,1	129,1	61,7	58,8	87,2
Investeringar	-237,3	-201,1	-146,8	-134,0	-148,6
Övrigt kassaflöde ÅR	1,9	0,0	-23,0	-40,0	-60,0
Årets resultat	23,6	39,5	50,3	50,3	50,3
Totalt kassaflöde	27,4	28,1	47,4	49,0	41,7
Likvida medel vid årets början	22,8	17,1	45,2	92,6	141,6
Likvida medel vid årets slut	50,1	45,2	92,6	141,6	183,3

VERKSAMHETENS NETTOKOSTNAD (MNKR)	BOKSLUT 2025	BUDGET 2026	ÅRSPLAN 2027	PLAN 2028	PLAN 2029
Kommunstyrelse	187,0	190,3	191,3	197,5	203,8
Kommungemensam verksamhet	115,9	154,3	138,9	151,5	155,6
Kommunfullmäktige	11,2	13,9	13,4	13,9	14,3
Samhällsnämnden	217,3	240,0	243,5	251,3	259,3
Skolnämnden	661,2	653,4	664,4	685,7	707,6
Socialnämnden	823,8	849,1	893,1	921,7	951,2
Totalt	2 016,3	2 101,1	2 144,7	2 221,4	2 291,8

VERKSAMHETENS INVESTERINGAR (MNKR)	BOKSLUT 2025	BUDGET 2026	ÅRSPLAN 2027	PLAN 2028	PLAN 2029
Kommunstyrelse	19,0	25,0	24,7	12,9	12,8
Kommungemensam verksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommunfullmäktige	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Samhällsnämnden	224,4	168,3	112,3	113,1	130,6
Skolnämnden	3,6	3,7	4,6	3,9	4,0
Socialnämnden	4,1	4,0	5,1	4,1	1,2
Totalt	251,2	201,1	146,8	134,0	148,6

STÖRRE STRATEGISKA PROJEKT (MNKR)	BOKSLUT 2025	BUDGET 2026	ÅRSPLAN 2027	PLAN 2028	PLAN 2029
Lånefinansierade	179,0	116,0	63,0	60,0	89,0
- GC och avlopp Smitingen	8,3	13,0	21,0		
- Kanaludden	3,3	6,0	7,0		
- Nybrogatan	8,6	10,0	20,0	10,0	8,0
- Nybron	150,6	77,0			
- Skeppsbron och Utsprångskajen	8,1	10,0	15,0	50,0	81,0
Ej lånefinansierade	5,9	4,0	7,0	13,0	3,0
- Muddring Nattviken		4,0			
- Västra Saltvik	5,9		1,0	8,0	
- Inköp av exploateringsmark			6,0	5,0	3,0
Totalt	184,9	120,0	70,0	73,0	92,0

FINANSIELLA NYCKELTAL	BOKSLUT 2025	BUDGET 2026	ÅRSPLAN 2027	PLAN 2028	PLAN 2029
Resultat i % av skatter och statsbidrag	1,2%	1,8%	2,3%	2,2%	2,1%
Resultat + avskrivningar exkl fin leasing	78,8	99,4	107,7	113,2	113,5
Total investeringsram	251,2	201,1	146,8	134,0	148,6
- varav normalt förekommande projekt	66,3	80,5	76,8	61,0	56,6
- varav större strategiska projekt	184,9	120,6	70,0	73,0	92,0
Självfinansieringsgrad i % exkl fin leasing	31%	49%	73%	84%	76%
Ej självfinansierat enligt självfinansieringsgrad	172,4	101,7	39,1	20,8	35,1
Nyupplåning	192,1	141,5	63,0	60,0	89,0
Amortering nya lån (2%)	0,0	2,8	1,3	1,2	1,8
Total låneskuld	471,9	596,9	602,0	645,4	716,0
Räntekostnad (3,1%)	10,2	18,5	18,7	20,0	22,2

Verksamheternas uppdrag och ekonomiska ramar

Nämndernas uppdrag regleras i av kommunfullmäktige fastställt reglemente. Nämnderna ansvarar för att omsätta kommunfullmäktiges mål och inriktningar i verksamhet, prioritera och planera verksamheten inom tilldelade ekonomiska ramar samt följa upp och analysera resultat. Under planperioden ska särskilt fokus läggas på de mål och uppdrag som anges i denna årsplan.

Samhällsnämnd 243,5 mnkr

Samhällsnämndens område innefattar miljöarbete, fysisk planering, bygglov, mark- och fastighetsfrågor, mätningstjänster, gator och parker, naturvård, miljö- och hälsoskydd samt livsmedelskontroller. Till uppdraget hör även fritids- och ungdomsverksamhet, inklusive drift av fritids- och friluftsanläggningar och Härnösands fritidsgård.

SAMHÄLLSNÄMND (MNKR)	BOKSLUT 2025	BUDGET 2026	ÅRSPLAN 2027	PLAN 2028	PLAN 2029
Driftram	217,3	240,0	243,5	251,3	259,3
Investeringsram	224,4	168,3	112,3	113,1	130,6

Samhällsnämndens tilldelade budgetram förutsätter del i gemensamma uppdrag enligt avsnitt "Politiska prioriteringar" på sida 4

- anpassningar av kostorganisationen utifrån förändringar i förskolestruktur

- fortsatt goda resultat i Insikts-mätningen
- fler insatser för att nå målet Norrlands nöjdaste företagare

Samhällsnämnden tillförs medel för att kunna bibehålla verksamhet gällande exempelvis bekämpning av invasiva arter, städning och målning av övergångsställen.

Socialnämnd 893,1 mnkr

Socialnämnden har till uppgift att erbjuda stöd till enskilda och familjer i deras livsföring samt att säkerställa vård och omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning. Uppdraget omfattar stöd och service enligt socialtjänstlagen, kommunal hälso- och sjukvård, biståndsbedömning, insatser mot missbruk, omsorg om barn och ungdom samt kommunens familjerådgivning. Nämnden ansvarar också för mottagande av nyanlända för bosättning, samordning av sysselsättning och arbetsmarknadsinsatser, integrationsfrämjande insatser och drift av arbetsmarknadsarenor.

SOCIALNÄMND (MNKR)	BOKSLUT 2025	BUDGET 2026	ÅRSPLAN 2027	PLAN 2028	PLAN 2029
Driftram	823,8	849,1	893,1	921,7	951,2
Investeringsram	4,1	4,0	5,1	4,1	1,2

Socialnämndens tilldelade budgetram förutsätter del i gemensamma uppdrag enligt avsnitt "Politiska prioriteringar" på sida 4

- effektiviserad ledning och styrning, i synnerhet inom hemtjänsten

- insatser för minskad sjukfrånvaro och reinvesteringar i arbetshälsa, främst inom äldreomsorg och funktionsstöd
- fortsatt arbete för minskade behov genom arbetet Häl-sosammare och friskare Härnösand

Skolnämnd 664,4 mnkr

Skolnämnden har uppdrag för utbildning för barn och ungdomar i åldern 1–21 år. Det omfattar förskola, pedagogisk omsorg, öppen förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola samt den kommunala musik- och kulturskolan. Nämnden ansvarar också för kommunal vuxenutbildning inklusive särskild utbildning för vuxna, Svenska för invandrare (SFI) och samhällsorientering för nyanlända.

SKOLNÄMND (MNKR)	BOKSLUT 2025	BUDGET 2026	ÅRSPLAN 2027	PLAN 2028	PLAN 2029
Driftram	661,2	653,4	664,4	685,7	707,6
Investeringsram	3,6	3,7	4,6	3,9	4,0

Skolnämndens tilldelade budgetram förutsätter del i gemensamma uppdrag enligt avsnitt "Politiska prioriteringar" på sida 4

- för att tillsammans med Technichus öka intresset för och skolresultaten i teknik och matematik

- fortsatt anpassning av förskola och grundskolas lokaler och struktur utifrån barn- och elevunderlag
- minskad sjukfrånvaro och återinvestering i arbetshälsa, främst inom förskola och grundskolans lägre årskurser

Kommunstyrelse 191,3 mnkr

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska organ med ett övergripande ansvar för kommunens verksamhet, utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen leder, samordnar och följer upp ekonomi och verksamheter, är anställnings-, löne- och pensionsmyndighet och hanterar frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare. Styrelsen har också ansvar för yrkeshögskoleutbildning, Härnösands energitekniska arena (HETA), Lärcentrum och utveckling av eftergymnasiala utbildningar.

KOMMUNSTYRELSE (MNKR)	BOKSLUT 2025	BUDGET 2026	ÅRSPLAN 2027	PLAN 2028	PLAN 2029
Driftram	187,0	190,3	191,3	197,5	203,8
Investeringsram	19,0	25,0	24,7	12,9	12,8

Kommunstyrelsens tilldelade budgetram förutsätter

- insatser för Norrlands nöjdaste företagare
- effektivisering inom Tillväxtavdelningen
- fler kvällsturer för att möta Kriminalvårdens behov, stärka kompetensförsörjningen och underlätta arbets- och fritidspendling
- merkostnader arkiv på Kusthöjden

Kommunstyrelsen har del i och ansvar för att leda och samordna nämndernas uppdrag med

- effektiviseringar inom ledning och administration

- minskad sjukfrånvaro och reinvesteringar i arbetshälsa
- förbättrad följsamhet till riktlinjer
- en samlad vaktmästarorganisation
- optimeringar av postgång och fordonspark
- effektivare interna flöden genom ökad digitalisering
- ökad restriktion gällande externa konsulter
- minskade kostnader och/eller bidrag inom näringsliv
- ökad effektivitet genom fördjupat samarbete med kommunens bolag
- minskat antal politiska möten

Kommunfullmäktige 13,4 mnkr

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Fullmäktige fattar beslut i principiella och övergripande frågor som är avgörande för kommunens utveckling – exempelvis inriktning och mål för verksamheten, budget och skattesats samt andra centrala ekonomiska ställningstaganden. Kommunfullmäktiges budget innefattar överförmyndarnämnd, valnämnd och revision.

KOMMUNFULLMÄKTIGE (MNKR)	BOKSLUT 2025	BUDGET 2026	ÅRSPLAN 2027	PLAN 2028	PLAN 2029
Driftram	11,2	13,9	13,4	13,9	14,3
Investeringsram	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Kommungemensam verksamhet 138,9 mnkr

I den kommungemensamma verksamheten hanteras framför allt kostnader för pensioner och större bidrag av långsiktig karaktär.

KOMMUNGEMENSAM VERKSAMHET (MNKR)	BOKSLUT 2025	BUDGET 2026	ÅRSPLAN 2027	PLAN 2028	PLAN 2029
Driftram	115,9	154,3	138,9	151,5	155,6
Investeringsram	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

03

**Så har vi
arbetat med
årsplanen**

Grunden i arbetet utgörs av reglementet för god ekonomisk hushållning, kommunens målprogram, omvärldspåverkan på kort och lång sikt samt politiska inspel. Gemensamt ansvarstagande för helheten har varit en vägledande princip och täta dialoger har förts mellan tjänsteorganisationen och politiken. Tjänsteorganisationen har överlämnat gemensamma planeringsförutsättningar till budgetberedningen som grund för vidare arbete med årsplanen. Under budgetberedningens sammanträden har bland annat följande områden behandlats:

- förändringar i statsbidrag eller annan finansiering
- förändringar i nämndernas ansvarsområden
- förändringar i lagkrav
- nämndernas förslag till mål och nyckelaktiviteter

- utmaningar och satsningar
- eventuella investeringsbehov

Dialoger har förts med elevråden på högstadieskolorna, tillgänglighetsrådet och kommunala pensionärsrådet i syfte att fånga inspel till budgetberedningens arbete.

04

Bilaga 1

Indikatorer

Följande indikatorer används för att beskriva utvecklingen inom valda delar av arbetet mot målen. Indikatorerna ska redovisas könsuppdelat där så är möjligt.

Indikatorer som märkts med en asterisk (*) redovisas fördelat på kön.

Kommunstyrelse

Inkluderande, levande och trygga kommundelar där alla invånare, såväl kvinnor som män, flickor som pojkar, känner sig delaktiga i samhället och samhällsutvecklingen.

indikator

Invånarnas upplevelse av insyn och inflytande *

Upplevelsen av hur kommunen sköter sina verksamheter *

Upplevd trygghet *

Upplevelse av Härnösand som plats att leva och bo på *

Andel som kan rekommendera andra att flytta hit *

Upplevelse av gott bemötande och tillgänglighet vid kontakt *

En attraktiv och företagsvänlig plats med livskraftiga företag och ideella aktörer som främjar hållbar tillväxt. Här vill man vara!

indikator

Företagens nöjdhet med kommunens myndighetsutövning (Insiktsmätningen)

Företagsklimat (Mätningen Svenskt Näringsliv)

Befolkningsutveckling

Totalt antal anställda i kommunen (som plats)

Alla invånare, såväl kvinnor som män, bidrar till ökad hållbarhet och minskad miljöpåverkan i Härnösands kommun

indikator

Andel av avfall som återvinns eller återanvänds

Andel invånare i kollektivtrafikhöga läge

Andel fossiloberoende fordon i organisationen

Andel skyddad natur

Alla elever, såväl kvinnor som män, får det stöd de behöver och ges likvärdiga förutsättningar för att nå så långt som möjligt i sitt lärande och sin utveckling inom eftergymnasial utbildning bedriven inom Campus Härnösand.

indikator

Andel som får arbete efter YH-utbildning *

Andel som slutför YH-utbildning med examen *

Antal utbildningar i samarbete på campus

Antal personer som tar del av utbildning i VR-studion

I Härnösand har kvinnor och män, flickor och pojkar, samma makt att forma samhället och sina egna liv.

indikator

Andel kvinnor i kommunfullmäktige och i ledande politiska positioner

Löneskillnader mellan kön i organisationen

Andel kvinnliga sökande till tekniska utbildningar på YH

Sysselsättningsgrad *

Andel med eftergymnasial utbildning *

Upplevd trygghet *

Andel i ekonomisk utsatthet *

Andel med god självskattad hälsa *

Antal aktualiseringar gällande våld i nära relation *

Uttag av dagar med föräldrapenning *

Upplevelse av att kunna vara den man är och leva sitt liv som man vill *

Medarbetare, såväl kvinnor som män, har ett hållbart och utvecklande arbetsliv med en välfungerande fysisk, organisatorisk och social arbetsmiljö, och god kompetens för sitt uppdrag.

indikator

Möjlighet till kompetensutveckling *

Möjlighet till återhämtning *

Antal sökande per tjänst

Ledarskapsindex

Sjuktal (redovisas för både kommunen totalt och kommunstyrelsen) *

Frisktal (redovisas för både kommunen totalt och kommunstyrelsen) *

Samhällsnämnd

Vi skapar förutsättningar för ett jämställt, starkt och inkluderande föreningsliv i alla kommunelar.

indikator

Andel flickor resp. pojkar som besöker fritidsgården

Antal aktiviteter för att stärka ungdomsverksamheten i kommundelarna

Fördelning halltider *

Fördelning plantider *

Andel av totalt föreningsbidrag som går till handikappföreningar

Vi har en hållbar och långsiktig samhällsplanering som skapar plats för såväl män och kvinnor som pojkar och flickor

indikator

Andel flickor resp. pojkar som besöker fritidsgården*

Antal aktiviteter för att stärka ungdomsverksamheten i kommundelarna

Fördelning halltider*

Fördelning plantider*

Andel av totalt föreningsbidrag som går till handikappföreningar

Vi har en enkel och rättvis myndighetsutövning för ett gott företagsklimat med en hög servicenivå

indikator

INSIKT, Servicemätning

Plan – Handläggningstider från komplett ärende till beslut är fattat

Bygg – Handläggningstider från inkommit ärende till lämnat planbesked

Plan – Handläggningstider från tecknat planavtal till antagen i nämnd

Bygg – Handläggningstider från inkommit ärende till komplett.

Handläggningstider serveringstillstånd från komplett ärende till beslut är fattat.

Handläggningstider serveringstillstånd från inkommit ärende till komplet

Vi prioriterar omställningen till ett hållbart och fossilfritt samhälle, hushållning av naturresurser och biologisk mångfald.

indikator

Andel närproducerad mat

Kollektivtrafikresande

Följsamhet handlingsplan gång-, och cykelstråk

Matsvinn

Återvinningsgrad vägbeläggingsmaterial. Mäta hur stor del av den asfalt som fräst bort som hamnar på vägbeläggning istället för på tipp.

Ytor som bekämpas mot invasiva arter

I Härnösand har kvinnor och män, flickor och pojkar, samma makt att forma samhället och sina egna liv.

indikator

Andel anställda med chefsbefattning*

Andel anställda fördelat på kön*

Medarbetare, såväl kvinnor som män, har ett hållbart och utvecklande arbetsliv med en välfungerande fysisk, organisatorisk och social arbetsmiljö, och god kompetens för sitt uppdrag.

indikator

Antalet prao/trainee/exjobb på samhällsförvaltningen*

Hållbart medarbetarengagemang, HME

Antal anställda med fler än 30 sparade semesterdagar*

Långtidssjukskrivning*

Socialnämnd

Våra invånare, kvinnor och män, flickor och pojkar, ska känna sig trygga och inkluderade i samhället.

indikator

Antal deltagare som efter avslutade arbetsmarknadsåtgärder går vidare till studier eller arbete. *

Antal deltagare inom daglig verksamhet

Brukarundersökning: Hur tryggt eller otryggt känns det att bo på ditt boende? *

Brukarundersökning: Hur tryggt eller otryggt känns det att bo hemma med stöd från hemtjänsten? *

Vi är väl kända för god och tillgänglig verksamhet och service för såväl kvinnor som män, flickor och pojkar.

indikator

Brukarundersökning: Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med ditt äldreboende? *

Brukarundersökning: Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med den hemtjänst du har? *

Medborgarenkäten: Hur tycker du följande fungerar i din kommun - Kommunens verksamhet för personer med funktionsnedsättning *

Medborgarenkäten: Hur tycker du följande fungerar i din kommun - Socialtjänstens stöd och hjälp till utsatta personer *

Medborgarenkäten: Hur tycker du följande fungerar i din kommun - Äldreomsorg *

Vi bidrar till minskad miljöpåverkan och arbetar mer hållbart i allt vi gör.

indikator

Andel fordon som är fossilberoende

Andel trygghetsbesök som sker digitalt

Antal läkemedelsbesök

Antal läkemedelsautomater

Vi bidrar till att fler personer, kvinnor och män, flickor och pojkar, kan ta del av mer anpassade utbildningar.

indikator

Antal utbildade språkombud

Antal individer som fått anpassad utbildning för jobbet

I Härnösand har kvinnor och män, flickor och pojkar, samma makt att forma samhället och sina egna liv.

indikator

Brukarundersökning - Brukar personalen ta hänsyn till dina åsikter och önskemål om hur hjälpen skall utföras?

Andel av hushåll med försörjningsstöd som har hemmaboende barn

HME - kvinnor o män behandlas jämlikt på min arbetsplats *

Medarbetare, såväl kvinnor som män, har ett hållbart och utvecklande arbetsliv med en välfungerande fysisk, organisatorisk och social arbetsmiljö, och god kompetens för sitt uppdrag.

indikator

HME - totalvärde *

HME - Min chef ger mig förutsättningar att ta ansvar i mitt arbete *

HME - Jag kan påverka mina beslut som rör mina arbetsuppgifter *

HME - Jag har möjlighet till kompetensutveckling i mitt arbete *

HME - Jag har möjlighet till kompetensutveckling i mitt arbete *

Sjuktal *

Personalomsättning *

Skolnämnd

Alla barn och elever, både flickor och pojkar, kvinnor och män, ska erbjudas en utbildning av hög kvalitet som skapar goda möjligheter för utveckling, lärande och tillämpning av kunskap och värden.

indikator

Andel inskrivna barn i åldern 3–5 år i kommunens förskolor

Medborgarnas upplevelse av hur förskolan fungerar i kommunen

Andel elever i åk 3 som klarat alla delar av nationella proven för ämnesprovet i matematik, kommunala skolor *

Andel elever i åk 3 som klarat alla delar av nationella proven för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, kommunala skolor *

Andel elever som har lägst betyget E i samtliga ämnen efter årskurs 6, kommunala skolor *

Andel elever som har lägst betyget E i samtliga ämnen efter årskurs 9, kommunala skolor *

Andel elever som blir behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan, kommunala skolor *

Medborgarnas upplevelse av hur grundskolan fungerar i kommunen

Andel gymnasieelever med examen inom 3 år, högskoleförberedande program, kommunala skolor *

Medborgarnas upplevelse av hur gymnasieskolan fungerar i kommunen

Andel kursdeltagare som slutför sina kurser med godkänt betyg på komvux *

Medborgarnas upplevelse av hur kommunala vuxenutbildningen fungerar i kommunen

Elevers upplevelse av trygghet i skolan *

Elevers upplevelse av studiero i skolan *

Elevers övergripande nöjdhet *

Elevers uppfattning om stimulans *

Elevers uppfattning om stöd *

Elevers uppfattning om inflytande i undervisningen *

Elevers uppfattning om skolans arbete med att förhindra kränkningar *

Elevers uppfattning om elevhälsan *

I Härnösand har kvinnor och män, flickor och pojkar, samma makt att forma samhället och sina egna liv.

indikator

Andel elever som känner att de kan vara sig själva i skolan *

Andel elever som tycker att lärarna behandlar alla elever lika oavsett om de är flickor, pojkar eller har annan könsidentitet *

Elevers upplevelse av att eleverna bemöter varandra på ett bra sätt i skolan *

Medarbetare, såväl kvinnor som män, har ett hållbart och utvecklande arbetsliv med en välfungerande fysisk, organisatorisk och social arbetsmiljö, och god kompetens för sitt uppdrag.

indikator

Antal sökande per utannonserad tjänst, medelvärde

Medarbetar-undersökning (HME) totalvärde *

Ledarskapsresultat OSA *

Frisknärvaro *

Långtidssjukfrånvaro *

Härnösands
kommun

«Instans»

§ 91

KS/2026-353

Mål, budget och skattesats 2027

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att fastställa den kommunala skattesatsen 2027 till 23,34 kronor

att anta majoritetens Årsplan 2027

att fastställa särskilda uppdrag till kommunstyrelsen, socialnämnden, skolnämnden, samhällsnämnden och de helägda kommunala bolagen i enlighet med Årsplan 2027

att undanta överförmyndarnämnden och valnämnden från särskilda uppdrag i Årsplan 2027 med hänvisning till verksamheternas särart och förutsättningar enligt kommunfullmäktiges tidigare beslut (dnr. 2025–000536 § 103 samt dnr. 2025–000511 § 193).

att bemyndiga kommunstyrelsen att under 2027 nyupplåna, det vill säga öka kommunens långfristiga skulder, med maximalt 63 mnkr samt

att ge kommunstyrelsen rätt att under 2027 omsätta lån, det vill säga låna upp belopp, motsvarande de lånebelopp som förfaller till betalning under 2027

Reservstation

Eva-Clara Viklund (M), Göran Kejerhag Östlund (M), Ingermar Ljunggren (M), Glenn Sehlin (SD) och Ulrika Jonsson (SD) reserverar sig mot förslaget.

Avståenden

Christina Lindberg (C) och Emil Karlsson (V) avstår från att delta i beslutet.

Sammanfattning

Ärendet avser beslut om mål, budget och skattesats, det vill säga Årsplan, för 2027.

Överläggning

Jonas Bergström (S) föreslår att kommunstyrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

«Instans»

Eva-Clara Viklund (M) och Glenn Sehlin (SD) föreslår att kommunstyrelsen avslår ärendet.

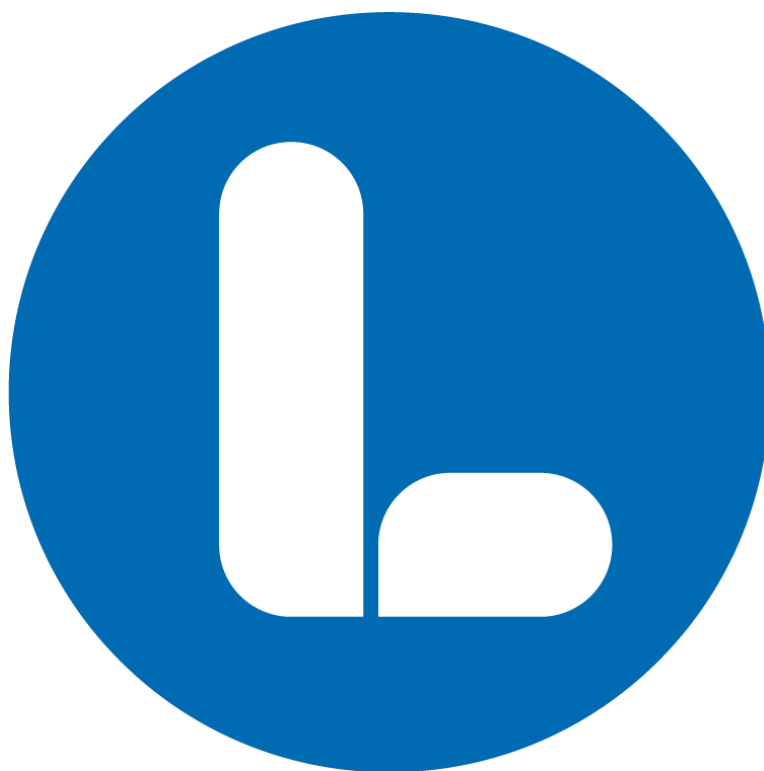
Ordförande ställer förslagen motvarandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt Jonas Bergströms (S) förslag.

Reservationsmotivering

Eva-Clara Viklund (M) lämnar följande motivering till reservation

Moderaterna reserverar sig för eget kommande förslag i Kommunfullmäktige.

Härnösands Kommun

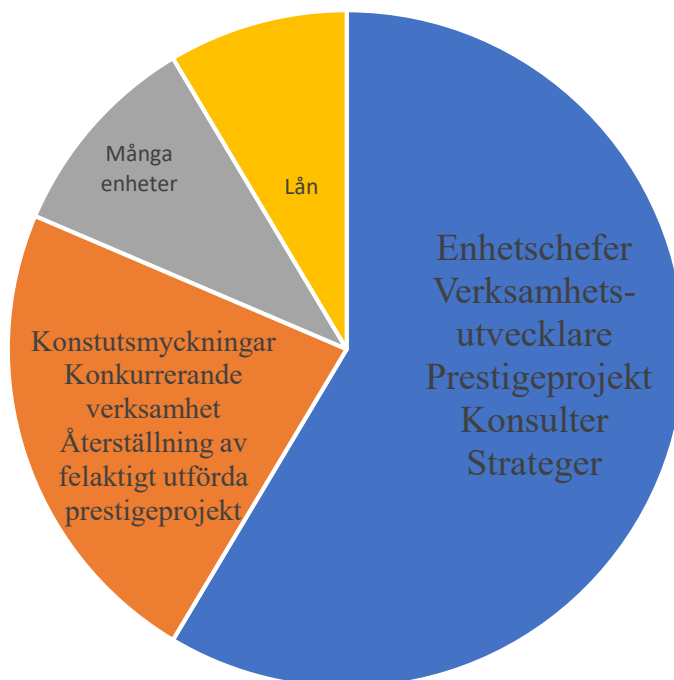

LIBERALERNAS BUDGET 2027

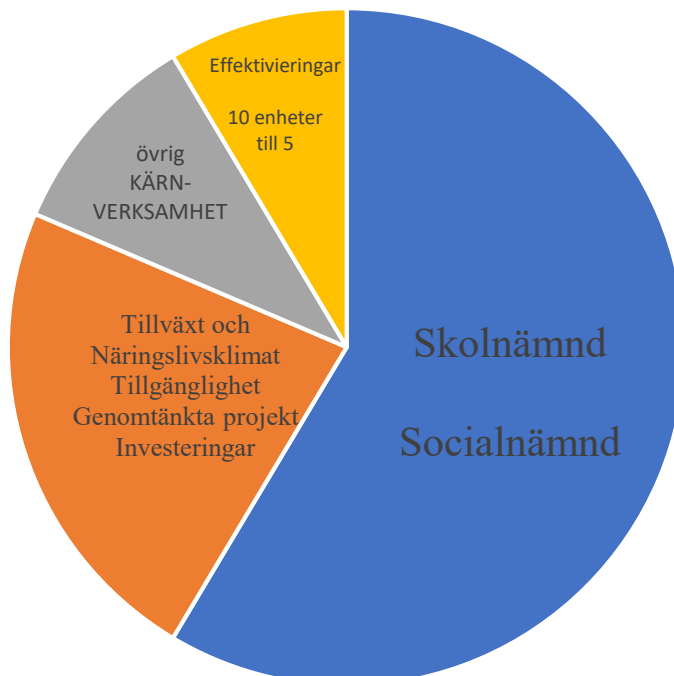
En budget som tar ansvar för de ekonomiska utmaningarna, och som använder skattepengarna för att skapa de bästa förutsättningarna för alla som bor och verkar i Härnösands kommun.

Vi prioriterar kärnverksamhet

Nuläge

Liberalt läge

Dessa cirklar är illustrativa bilder för att visa liberala prioriteringar.

Liberalt stålbad ger stabil ekonomi.

Vi liberaler började prata om stålbad redan 2023 när prognosen för 2024 visade på minst 80 miljoner minus. Eftersom underskottet fortfarande inte är återställt, och kommunen har fortsatt att göra felprioriteringar, så fortsätter vi även 2027 kräva att kommunen skär ner på antalet chefer, tjänstemän, verksamheter och projekt. Skattepengar ska gå till kvalitativ kärnverksamhet som ger stöd och bidrar till utveckling i alla livets olika stadier.

Vi prioriterar, som alltid, skolnämnd och socialnämnd och lägger minst 75 miljoner mer till dessa nämnder. Som liberaler sätter vi utan tvekan våra barn och äldre i första rummet; de som är vår framtid och de som varit med och byggt upp det vi har idag.

Under de senaste åren har vi gång på gång lyft fram de stora besparingar som kan göras genom obligatorisk uppföljning av projekt med månadsvis ekonomisk återsrapportering. Vi vill bl.a. slå samman:

- Näringslivsenhet, Utvecklingsenhet och Strategisk tillväxtenhet, det leder till en enhetschef istället för tre.
- Löneenhet och HR, det leder till en enhetschef istället för två.
- Kommunikation och kulturenheten, det leder till en enhetschef istället för två.
- It och Digitaliseringsenhet, det leder till en enhetschef istället för två.
- Trafik, Idrottsanläggningar och Fritidsaktiviteter, det leder till en enhetschef istället för tre.

Till det har vi ytterligare förslag på sammanslagningar, avvecklingar och omprioriteringar. Även politiken får göra besparingar genom att färre ersättare kallas. Vi tar också ansvar i att återställa underskottet.

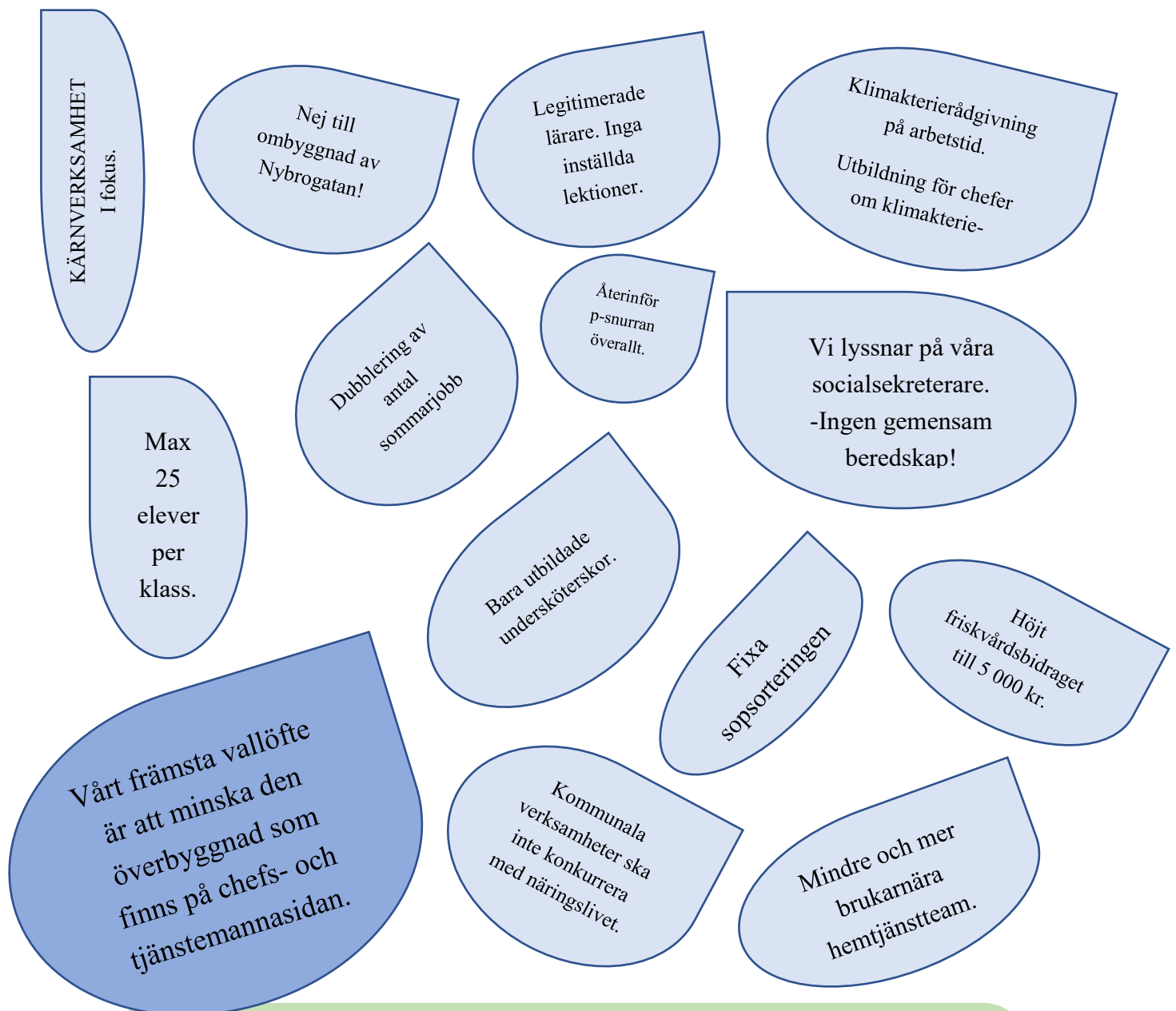
Kommunen använder ofta den så kallade enprocentsregeln, det betyder att cirka en procent av budgeten för bygg- och infrastrukturprojekt avsätts till konstnärlig gestaltning. Vi liberaler tycker att satsningar på konst och kultur ska göras i rimliga proportioner och när det finns pengar över. Därför kommer vi fortsätta att avsätta en procent, men pengarna ska gå till skolnämnd och socialnämnd istället för utsmyckade staket, murar, tavlor och statyer.

Skattepengar ska användas klokt

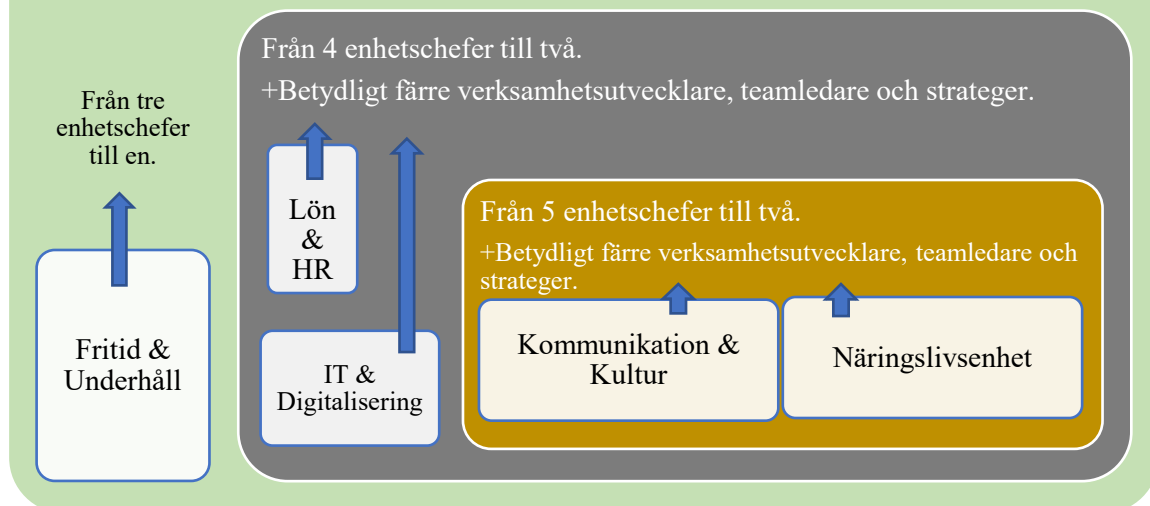
De liberala budgetförutsättningarna är enkla. Vi tar ansvar för de ekonomiska utmaningarna, och använder skattepengarna för att skapa de bästa förutsättningarna för alla som bor och verkar i Härnösands kommun.

Nämnderna ska fokusera på kärnverksamhet och arbeta effektivt, ekonomiskt och transparent. Det innebär att fatta väl grundade beslut där varenda krona följs upp, och där avvikelser hanteras omgående. Inga svarta hål, inga oklara budgetposter och en tydlig fördelning av uppgifter där politiken är ytterst ansvarig. Tjänstemannaansvaret ska följas fullt ut.

Kommunen ska vara en god och attraktiv arbetsgivare och ta hand om sin personal, och vi föreslår bl.a. höjt friskvårdsbidrag och klimakterieutbildningar. Däremot ska kommunala verksamheter inte konkurrera med det privata näringslivet. För vi tror att människors frihet gynnas av ett gott företagsklimat, och det är i växande företag som jobben finns.

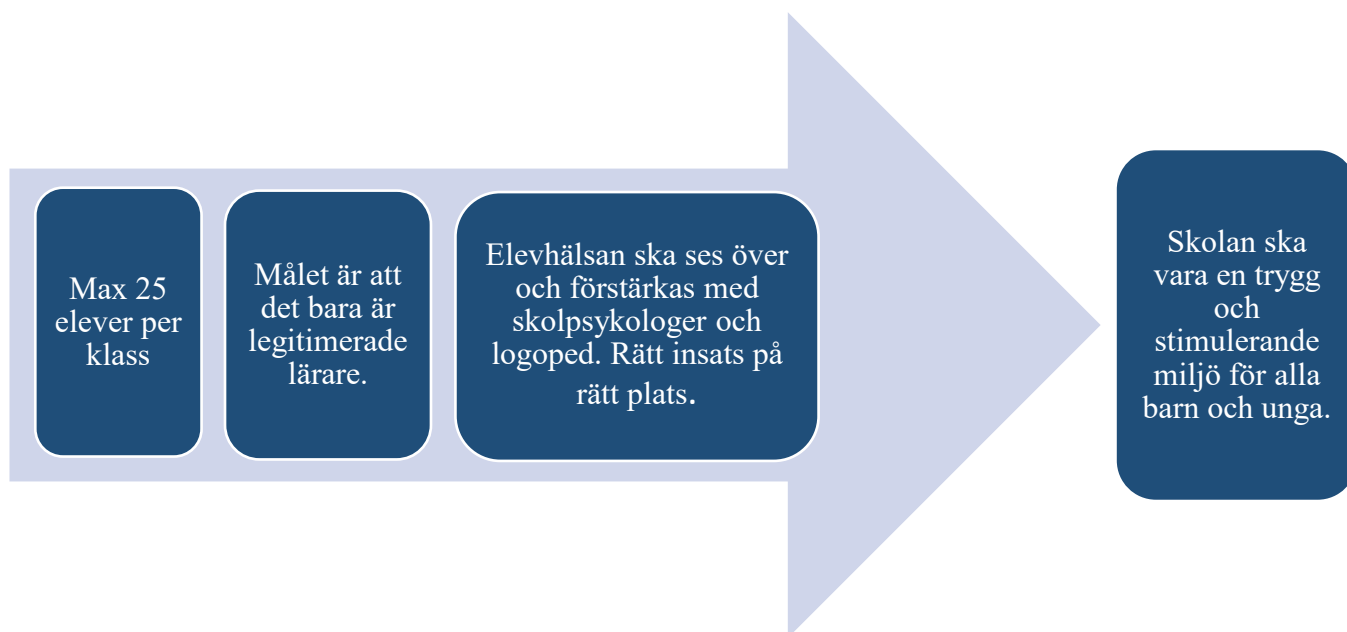

Även inom skolförvaltning och socialförvaltning finns det för många enhetschefer och framför allt finns det alldeles för många verksamhetsutvecklare, strateger, projektledare och liknande. Andelen konsulter ska minskas, och kommunen ska fokusera på egen kompetens.

Skolnämnden

Skolan är samhällets viktigaste framtidsfråga. Därför måste skolans resurser användas där de gör störst skillnad – i klassrummet, tillsammans med eleverna och lärarna. För oss liberaler är det självklart att varje elev ska få de kunskaper som krävs för att kunna bygga sitt eget liv och sin egen framtid.

Vi kräver nolltolerans mot mobbing och tidiga åtgärder vid första händelse.

Fler tidiga stödinsatser och bättre tillgång till hjälp för elever som mår dåligt

Lärare ska ha tid att vara lärare och kunna ge varje elev den pedagogiska utmaning som behövs – både till elever som behöver extra stöd och till dem som ligger långt före sina klasskamrater

Vi vill ha en hållbar ekonomi och därför behöver Kultur- och Musikkolan avgiftsbeläggas. Men avgiften kan betalas genom det statliga Fritidskortet och därmed blir det ingen kostnad för eleven.

Ålderskompetensen i skolan ska tillvaratas, -lärare inom eftertraktade ämnen och som går mot pension, ska erbjudas ytterligare anställning. Som lönebonus ges mellanskillnaden i arbetsgivaravgift.

Socialnämnden

Våra äldre ska garanteras kvalitet och kompetens. Alla undersköterskor inom boenden och hemsjukvård ska ha godkänt bevis från Socialstyrelsen som visar att de är utbildade.

Skapa små självbestämmande hemtjänstteam som tillsammans med brukaren lägger upp planeringen utifrån personkännedom och teamets kompetenser. Det leder till kontinuitet och trygghet för både brukare, anhöriga och personal.

En väg in.

Det ska vara lätt att få kontakt både som anhörig och som kund/brukare.

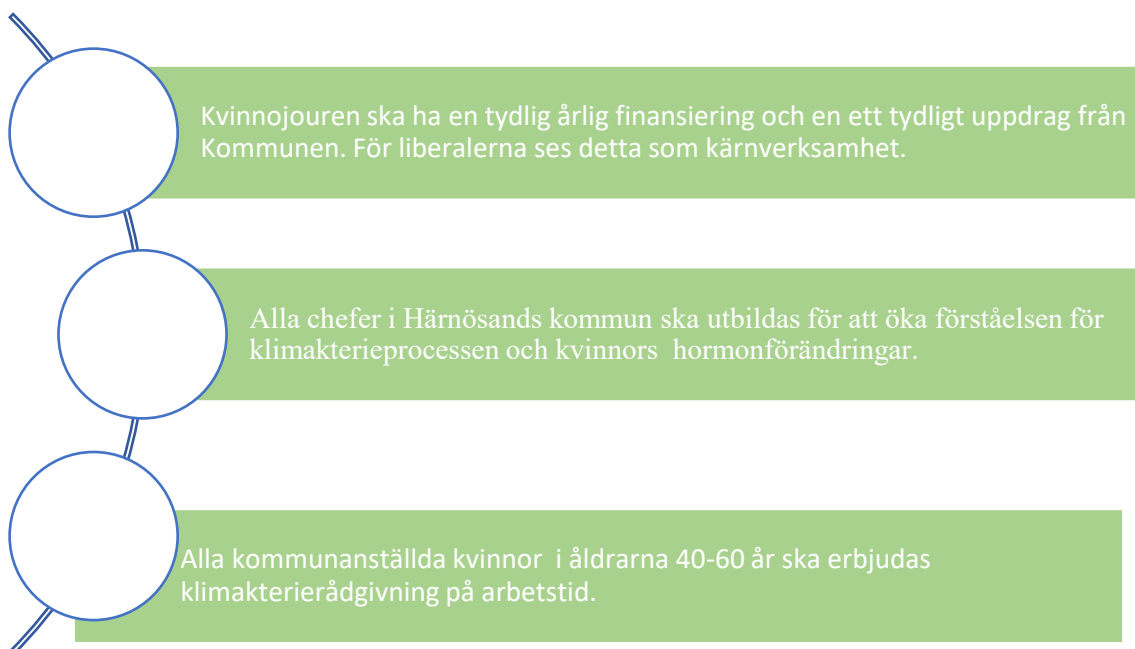
Förbättra den psykiska hälsan för våra äldre; inför en äldreкуратор som arbetar för att öka trygghet och kvalitet.

Det ska finnas valfrihet även in i det sista; kvalitativ palliativ vård hemma eller på korttidsplats.

Den som har hemtjänst ska kunna välja kön på den som hjälper till vid integritetskänsliga situationer som dusch och intimhygien.

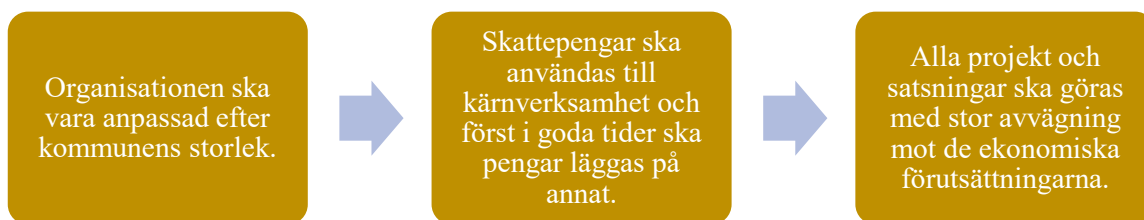
Socialnämnden ska bidra till trygghet för våra äldre och funktionshindrade. De ska också skapa meningsfull sysselsättning för de grupper som behöver det.

Det är en viktig verksamhet som behöver stora resurser men med det kommer också ett stort ansvar i att hantera skattepengarna på kloka sätt och följa upp varje beslut.

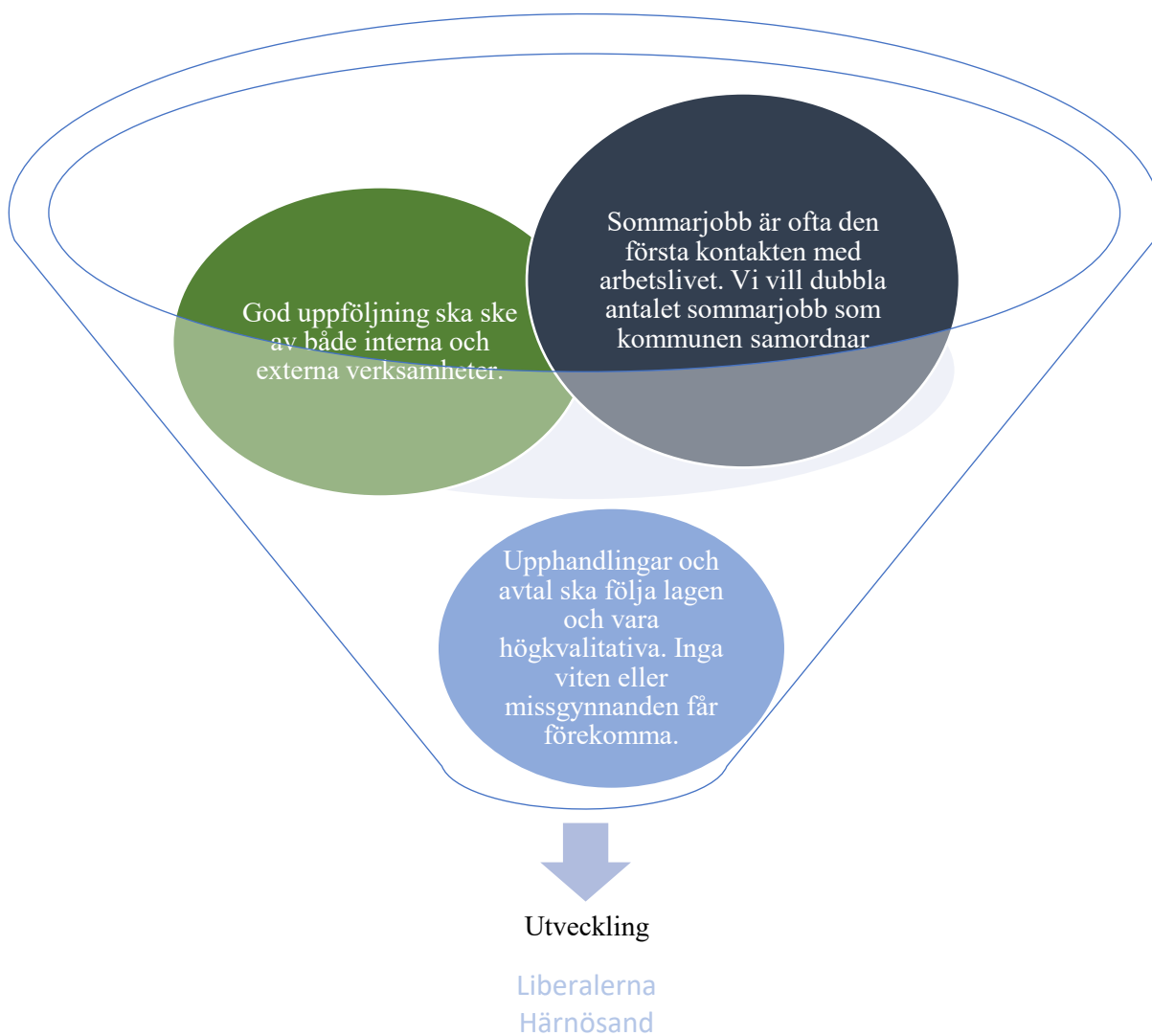
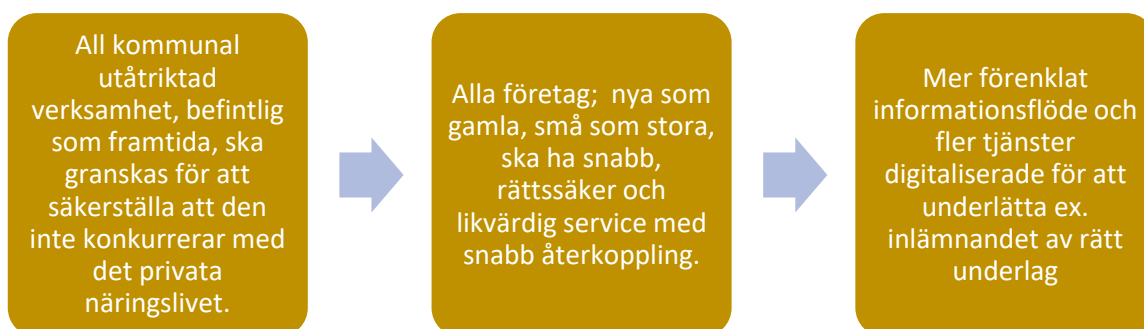

Tillväxt och Näringslivsklimat

Kommunal tillväxt

Näringslivsklimat

Liberalernas budgetförslag

Resultatbudget (mnkr)

	Plan- förutsättningar 2027	Politiska prioriteringar 2027	L Budget 2027	
Verksamhetens intäkter	392		392	
Verksamhetens kostnader	-2 353	+30	-2 323	Budgeten bygger på besparingsförslag som innebär minst 30 mnkr i lägre kostnader.
- varav exkl finansiell leasing	-2 479		-2 449	
- varav finansiell leasing	126		126	
Avskrivningar	-105		-105	
- varav exkl finansiell leasing	-57		-57	
- varav finansiell leasing	-48		-48	
Verksamhetens nettokostnader	-2 067	30	-2 037	
- varav nämndernas nettokostnad exkl finansiell leasing	-2 145		-2 115	
Skatteintäkter	1 483		1 483	
Generella bidrag och utjämning	734		734	
Finansnetto	-100		-100	
- varav exkl finansiell leasing	-16		-16	
- varav finansiell leasing	-84		-84	
Årets resultat	50	30	80	Återställning tas från resultatet.
- varav resultatpåverkan finansiell leasing	-6			

Den besparing om 30 mnkr som görs på kostnader, läggs till resultatet för att täcka upp återställning av det underskott som finns, samt ger utrymme för ytterligare satsningar.

Verksamhetens nettokostnader fördelade per nämnd (mnkr)

	Planförutsättningar 2027	Politiska prioriteringar 2027	L Budget 2027	
Kommunstyrelse	187	-37	150	De största besparingarna sker här
Kommungemensam verksamhet	147	-42	105	
Kommunfullmäktige	14	-1	13	Omfördelning av medel
Samhällsnämnden	240	-5	235	
Skolnämnden	663	+40	703	Utökad ram, prioriterad verksamhet
Socialnämnden	893	+35	928	Utökad ram, prioriterad verksamhet
Totalt	2 145		2 135	

Investeringsbudget (mnr)

	Planförutsättningar	Politiska prioriteringar	L Budget 2027
Kommunstyrelse	25	0	25
Kommungemensam verksamhet	0	0	0
Kommunfullmäktige	0	0	0
Samhällsnämnden	112	0	112
Skolnämnden	5	0	5
Socialnämnden	5	0	5
Totalt	147	0	147

Balansbudget (mnr)

	Planförutsättningar	Politiska prioriteringar	L Budget 2027
Anläggningstillgångar	1 884	0	1 884
Omsättningstillgångar	270	-20	250
- varav likvida medel	40		40
Summa tillgångar	2 154		2 134
Eget kapital	430		445
- varav årets resultat	50	30	80
Avsättningar	297		297
Långfristiga skulder	1 069	-20	1 215
Kortfristiga skulder	358		178
Summa skulder	1 428		1 393
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	2 154		2 134

Tack vare besparingar

Notera att kommunen ökade sin låneskuld med minst 405,7 mnr mellan 2024 och 2025 med lån som i de flesta fall ska betalas tillbaka inom 1-3 år. Till det kommer det lån som kommunen har till Utfallsfonden. Vi liberaler vill sätta omedelbart stopp för de projekt som inte är nödvändiga, och alla framtida projekt som startas ska vara väl genomtänkta, följas upp minutiöst och redovisas på öret.

Förenklad kassaflödesanalys

	Planförutsättningar	Politiska prioriteringar	L budget 2027
Avskrivningar	105	0	105
Nettoupplåning	62	-20	42
Investeringar	-147	0	-147
Övrigt kassaflöde ÅR	-23		-23
Årets resultat	50	30	80
Totalt kassaflöde	47	10	57
Likvida medel vid årets början	45		45
Likvida medel vid årets slut	93		103

SAMMANFATTNINGSVIS

Härnösands kommun har under många år bekostat en alldeles för stor chefsorganisation och ett flertal helt orimligt överdimensionerade verksamheter där betydligt större kommuner har långt färre tjänstemän. Det gäller i huvudsak Kommunikation, HR och Näringslivsenheten. Organisationen präglas också av en övertro på att ett högt antal strateger och verksamhetsutvecklare automatiskt skapar kvalitet.

Sammanlagt innebär den liberala budgeten besparingsförslag på drygt 30 miljoner kronor samtidigt som budgeten förstärks inom skolförvaltning och socialförvaltning. Vi skär ner på den stora överbyggnaden med tjänstemän och chefer men satsar samtidigt på ”fotfolket” som behövs för våra barn, funktionsnedsatta och äldre.

Kommunen måste byta riktning, och börja satsa på rätt saker. Vi liberaler uppskattar också konst men vi kan inte prioritera konstutsmyckningar och konstinköp när skolresultaten är sämre än någonsin och våra äldre inte ens kommer ut på promenad. Jämförelsevis har kommunen under nuvarande styre ökat sina investeringsutgifter inom kultur- och fritidsverksamhet med över 700%, det blir enorma summor (Med investeringsutgifter avses exempelvis inköp av mark, byggnader och tekniska anläggningar, inköp av maskiner och inventarier samt entreprenader och konsulter. källa Kolada; jämförelser och analys i kommunsektorn).

Nedan gäller kostnader i kronor per invånare.

	2023	2024	2025	
Härnösand	571	603	4 641	Ökning 713%

Jämför detta med utvecklingen för våra elever och våra äldre i Härnösands kommun (nettokostnader).

	2023	2024	2025	
Hemtjänst	8 413	8 948	7 715	Minskning 8,3%
Äldreomsorg	17 153	17 732	17 223	Ökning 13, 7%
Grundskola	15 599	16 518	15 839	Ökning 1,54%
Gymnasieskola	5 483	5 539	5 558	Ökning 1,37%

Dessutom läggs en procent av kostnaderna för investeringar på konstutsmyckningar och konstnärlig gestaltning. Vi liberaler vill att den procenten istället går till skola och äldreomsorg. På kultursidan är vår första prioritering bibliotek ,-där särskilt skolbiblioteken ges medel.

Den liberala budgeten ändrar kommunens organisation genom att knyta ihop verksamheter både utifrån att det ska vara tydligt, ekonomiskt och personaleffektivt, men också för att det ska vara enkelt för medborgare att hitta rätt. Kommunens ekonomi och nämndernas uppdrag ska präglas av transparens och tydlighet och nämnderna ska redovisa ekonomin vid varje möte och följa upp varje projekt. Idag verkar ingen veta vart pengarna går eller vad projekten kostar, ta Torsboda eller heltidsprojektet som exempel.

För Liberalerna handlar frihet i vardagen om att du ska kunna forma ditt liv efter dina egna val.

En liberal budget använder skattepengarna för att skapa de bästa förutsättningarna för alla som bor och verkar i Härnösands kommun. Rösta liberalt!

Budget 2027

Sverigedemokraterna är ett mittenalternativ i svensk politik, ett socialkonservativt parti med nationalistisk grundsyn. Vi strävar efter ett demokratiskt, sammanhållet, tryggt och jämställt samhälle, där respekt för medmänniskor, solidaritet, rättigheter och skyldigheter präglar individens sätt att tänka och agera. I vårt Sverige står lag och ordning över religioner och andra personliga övertygelser och bygger tillsammans med dessa värderingar en gemensam grund som enar människor i hela Sverige.

Gemensamt har alla Sverigedemokrater kärleken till vårt land och viljan att göra Sverige bättre. Vi ser med stolthet på hur tidigare generationer kämpat för ett demokratiskt och jämställt land där lagar om yttrandefrihet, pressfrihet och religionsfrihet spelat en stor roll i uppbyggnaden av det samhälle vi lever i idag. Arbetet med att bevara och följa dessa lagar och värderingar behöver till stor del ske på kommunal nivå och inom kommunens verksamhetsområden. Vi Sverigedemokrater anser därför att kommunen skall vara ett föredöme och aldrig tillämpa kvotering eller bedriva verksamheter som på orimlig grund prioriterar eller utesluter specifika grupper baserat på till exempel, ålder, religion, politiska åsikter eller kön.

Att vara Sverigedemokrat och socialkonservativ i Sverige idag, innebär i själva verket att värna gamla, tidigare liberala värderingar, såsom jämställdhet och människors rätt till självständighet. Men även om konservatismen innehåller vissa liberala värderingar skiljer den sig mycket tydligt från nyliberalismen. Det speglar sig även i vår budget för Härnösands kommun 2027. Genusfrågor i förskolan och andra populistiska aktiviteter är till exempel inget vi kommer att satsa pengar eller andra resurser på. I vår budget väljer vi i stället att lägga kapital och fokus på kärnverksamheterna, genom att till exempel göra skolan tryggare, korta ner köerna till särskilda boenden (SÄBO), utöka samarbetet mellan skola, vård, Individ- och familjeomsorgen (IFO) samt socialtjänsten och mycket annat.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH PLANERING

En förutsättning för ett väl fungerande kommunalt självstyre är god ekonomisk hushållning, för att uppnå detta måste politiken präglas av ansvarstänkande och långsiktig planering.

Sverigedemokraterna anser att det demokratiska inflytandet i kommunen skall öka, detta genom att kommunen upprättar en tydlig redovisning av hur de kommunala resurserna fördelats så att kommuninvånarna på ett lättare sätt har möjlighet att granska den lokala ekonomin.

För att långsiktigt klara välfärden och säkerställa framtida utveckling, behöver kommunen budgetera med ett överskottsmål. Även om ekonomin just nu är ansträngd och Härnösand har åtagit sig en kännbar mängd stora investeringar, underhållskostnader och skulder, så budgeterar vi för ett bättre resultat utan skattehöjningar och utan att göra avkall på nödvändiga investeringar eller välfärden. Sverigedemokraterna ska verka för att inte skuldsätta kommande generationer och planerar för ett resultat i balans, utan skattehöjningar och utan att göra avkall på nödvändiga investeringar eller välfärden. Därför planerar Sverigedemokraterna för bibehållen skattesats och ett överskottsmål på 2 %, då vi anser att 2027 är ett år för strukturering och uppbyggnad av en trygg ekonomi genom nytänkande och omprioriteringar.

LANDSBYGD

Sverigedemokraterna tror på en stark och levande landsbygd och vill därför värna näringar med direkt koppling till den svenska glesbygden, så som till exempel jordbruk, fiske, skogsbruk och gårdsförsäljning,

en kombination av såväl småföretagande som stora företag är särskilt gynnsamt för en kommun. Det är viktigt att en kommun har en konstruktiv relation med företagarna för att gemensamt kunna stärka kommunens arbetsmarknad och företagsklimat.

Upphandlingsprocessen spelar en mycket viktig roll i det arbetet och vi menar att det är ett område där kommunen har en stor förbättringspotential.

Vi anser att svenskproducerade livsmedel och i synnerhet närproducerade bör prioriteras för att kommunen på ett tydligt sätt skall bidra till ökad möjlighet för tillväxt och ökad självförsörjningsgrad. Det är även viktigt att kommunen inte konkurrerar med redan existerande verksamheter.

Upphandlingar skall publiceras i god tid för att så många Härnösandsföretagare som möjligt skall få möjlighet att delta. Genom att även öppna upp för att upphandla hyror samt varor och tjänster under 300 000 kr, kan kommunen både öka transparensen gentemot företagen och samtidigt säkerställa att kommunen inte betalar överpriser.

Kommunen skall aktivt verka för att skapa förutsättningar för konstruktiva samarbeten mellan myndigheter, näringsliv och utbildningsväsendet för att uppnå ett gott företagsklimat. Det kan innebära att förbättra den kommunala servicen och kommunens bemötande av företag, en mer serviceinriktad myndighetsutövning med korta handläggningstider, tydliga och transparenta avgifter samt en dialogbaserad myndighetsutövning. Kommunen måste underlätta för lokala företag att hitta relevant kompetens som näringslivet efterfrågar, det kan handla om att förmedla utbildningar för befintlig personal, men också att knyta samman skola och näringsliv på ett bättre sätt.

Studenter bör i hög utsträckning erbjudas praktik inom kommunen, där de genom att arbeta tillsammans med tillsvidareanställda yrkesverksamma vuxna får den nödvändiga erfarenheten som ofta behövs för att bli intressant för näringslivet. På så vis ökar också utsikterna för att eleverna skall stanna kvar i Härnösand efter avslutade studier.

INTEGRATION, KULTUR OCH FRITID

Sverigedemokraterna ser med glädje hur turismen i området Höga Kusten har fått ett ordentligt uppsving och hur det ger positiva effekter för Härnösands kommun i stort. Vi anser att vi bör anamma det faktum att turistnäringen är ett bra sätt för både svenskar, utlandsfödda och turister att lära sig mer om vårt land samt bidrar till ökad sysselsättning för inte minst unga och personer som är nya på arbetsmarknaden.

Sverigedemokraterna ser kulturliv och ett brett utbud av meningsfulla fritidsaktiviteter som en viktig del av kommunens verksamhet. Enligt oss har kommunen ett intresse i att hålla i gång ett brett och varierat idrotts-, friluftsliv- och föreningsliv, speciellt bland barn och äldre är detta extra viktigt. Vi ser också att handikappidrotten ofta får stå tillbaka för mer etablerade och elitinriktade idrotter, vilket vi ser som rent diskriminerande. Vi anser därför att Härnösands kommun bör jobba aktivt för att stödja samtliga legitima föreningar och organisationer som arbetar med hälsofrämjande aktiviteter och med ett speciellt fokus på handikappidrott.

Ofrivillig ensamhet är ett stort problem och vi anser att kommunen har en viktig roll i att fylla i arbetet med att motarbeta ofrivillig detta. Vi tror därför på mötesplatser där människor med varierande bakgrund, oberoende av ålder och eventuella funktionsnedsättningar kan mötas och umgås på lika villkor. Därför ser vi också en synergieffekt i att återöppna de populära

matsalarna på Ängecenter och Härnögården och att tillgängliggöra dessa även för andra grupper än enbart de äldre.

Återöppnandet av dessa mötesplatser kan med fördel också bli del i ett projekt där arbetslösa som står långt från arbete, får en väg in i sysselsättning och får en meningsfull uppgift. Detta är helt i linje med regeringens intentioner och vi ser därför hur det helt eller delvis skulle kunna finansieras med statliga bidrag.

MILJÖ OCH NATUR

Människan har stor påverkan på naturen därför måste vi förbättra vårt sätt att ta hand om vår omgivning och bruka våra naturresurser med omsorg för kommande generationer. För att värna den biologiska mångfalden krävs ett aktivt arbete från nationell till individnivå. Genom att värna det kommunala självstyret kan vi stoppa utbyggnad av vindkraft i Härnösand.

Sverigedemokraterna vill att miljöarbetet ska bedrivas på ett ansvarsfullt sätt, utan att för den skull gå till överdrift med kostsamma kommuninsatser med tillfälligt populistiska idéer utifrån särintressen. Vi anser att man som individ har ett personligt ansvar att värna naturen och sin omgivning, men det är också samhällets ansvar att bidra med förutsättningar för att göra det så enkelt som möjligt för individen att göra rätt.

Vi menar därför att Härnösands kommun bör bidra med kunskap om allemansrätten och vilka lagar och regler som gäller när man rör sig i den svenska naturen genom exempelvis information till turister, skolungdomar och nyanlända.

Vi välkomnar de nya skärpta kraven på bekämpning av invasiva arter och ser stora miljö- och samordningsvinster på området. Detta är också något som bör rymmas i statens nya direktiv om sysselsättningskrav och borde därför utredas med hög prioritetsgrad.

KOMMUNSTYRELSE OCH POLITISK LEDNING

Vi ser vikten av en slimmad organisation med tydlig ansvarsfördelning.

Sverigedemokraterna anser att förvaltningar i Sverige ofta är för breda samt med allt för många chefer och parallella funktioner som ofta går att effektivisera, vilket vi i vår budget förutsätter även skall gälla för kommunstyrelseförvaltningen i Härnösand. Vår grundinställning är att meritokrati är överordnad kvotering. Har man rekryterat en chef som måste anställa ett chefsstöd, då har man gjort en felrekrytering.

Vår uppfattning är att politiker och kommunstyrelsen skall lyssna till vad Härnösandsborna önskar och behöver och alltid sätta det i fokus. Vi är därmed också för folkomröstningar i större frågor och utökad informationsspridning. I nämnder anser vi att alla partier skall finnas representerade, detta gäller i även i kommunstyrelsen och dess arbetsutskott.

Den demokratiska processen är inte längre demokratisk när alla invalda partier ej har tillgång till samma information innan beslut skall fattas. Av den anledningen menar vi också att Härnösands kommun behöver se över rutiner kring utlämnande av allmän handling.

SKOLNÄMNDEN

Många barn har svårt med det traditionella skolbänksarbetet, vi vill därför jobba för att skolan i större utsträckning än idag skall anpassas efter individen. Det passar inte alla att sitta still i skolbanken hela dagen, därför bör skolan ta större hänsyn till de skillnader i praktiska och teoretiska kunskaper som faktiskt finns även hos skolbarn. Vi anser det vara mycket viktigt

att arbete läggs på att finna nya sätt att utveckla skolan så den passar fler och blir en plats där både barn och vuxna kan känna sig trygga och välkomna.

För oss är det självklart att skolan skall ha ett nära samarbete med socialnämnden, detta för att så tidigt som möjligt kunna fånga upp de barn som riskerar att fara illa och de som så redan gör. Inget barn skall behöva falla mellan stolarna, tvärt om, alla barn skall bli sedda och hörda och det är de vuxnas uppgift att se, stötta och hjälpa dem.

Skolans kostnader är svåra att beräkna då skolåret inte sammanfaller med budgetåret, vi ser därför ett intresse i att på sikt ändra ersättningsmodellen till skolenämnden så de får ersättning för varje elev enligt den skolpeng som nämnden fattat beslut om. För att administrera förvaltningens verksamhet för både kommunala och privata skolor så ersätts nämnden med en rambudget motsvarande den kostnaden som finns. Systemet ger en möjlighet för verksamheten att på sikt räkna fram rätt skolpeng och möjlighet att enklare följa upp budgeten.

Vi vill återstarta specialpedagogiska skolenheter i kommunen för hela grundskolan. Vi vill även se en satsning för gymnasiet, med fokus på riksrekryterande program och program som riktar sig till arbetsmarknadens behov, både på kort och lång sikt.

SAMHÄLLSNÄMNDEN

Sverigedemokraterna ser stora behov av investeringar och många stora projekt är redan påbörjade vilket inneburit och kommer att innebära stora kostnader för nämnden även kommande år.

Kollektivtrafik som möter behoven är en av våra prioriteringar då den är en förutsättning för en levande landsbygd. Vid nyproduktion i tätorten ska byggnader, vägar och/eller andra objekt skapa en harmonisk och tillgänglig miljö för alla att vistas och röra sig i. Enprocentsregeln skall avskaffas, dess utformning ger vid större projekt en orimlig merkostnad. Sätt istället ett rimligt tak för vad en utsmyckning av ett projekt får kosta, beroende på projektets omfattning och strategiska placering.

Eftersom en stor del av Härnösands befolkning bor på Härnön och det endast finns 2 vägar till och från ön så är det av yttersta vikt att dessa hålls lättframkomliga, under hela året och alla tider på dygnet. I händelse av katastrofer, olycksfall och/eller annat som kräver att blåljuspersonal snabbt kommer på plats, riskerar smala vägar att orsaka köer som utryckningsfordonen fastnar i, detta får inte ske! Nybrogatan skall återgå till sin fulla bredd och att smalna av Skeppsbron och Storgatans del från Brunnshusgatan fram till E4 är för oss uteslutet då vi anser att framkomligheten och därmed tillgängligheten direkt kommer att minska, vilket kan få förödande konsekvenser.

Risk- och konsekvensanalyser skall göras redan i planeringsstadiet, för att säkerställa god tillgänglighet, framkomlighet och säkerhet för alla.

Enkelriktade gator och förbjudna vänstersvängar bör även undvikas i största möjliga mån då dessa lösningar ofta medför att resvägen blir längre för bilisten vilket direkt bidrar till en ökad negativ miljöpåverkan. Då försvarsmakten också utökar sin närvaro och verksamhet i Härnösand, så måste man också föra en aktiv dialog om hur vi skall kunna medverka till en ökad framkomlighet och därmed även också ta vårt ansvar till totalförsvaret.

SOCIALNÄMNDEN

Ett väl fungerande skyddsnät är viktigt i det svenska välfärdssamhället. Människor måste ges det stöd som krävs för att kunna fungera i samhället, samtidigt som krav behöver ställas på att ta eget ansvar för såväl sin försörjning som livet i övrigt.

Sverigedemokraterna vill motverka besparingar riktat mot våra äldre och för oss står brukarperspektivet i fokus. Vi är övertygade om att förebyggande arbete med de äldre minskar belastningen på hemtjänst och sjukvård, vilket måste ske på både fysisk och psykisk nivå.

För oss är det självklart att man skall känna sig trygg med kommunens anställda, både som omsorgstagare och personal, därför anser vi att utdrag ur belastningsregistret alltid skall göras före anställning inom Härnösands kommuns socialförvaltning. Ny lagstiftning kommer att säkerställa bättring på detta område men vi anser att fler än de av lagen berörda grupperna bör omfattas av kravet och förordar utökat arbete med att införa en sådan säkerhetsrutin. Vi kommer även att fortsätta arbeta för att höja språknivån inom kommunens hemtjänst och särskilda boenden.

För oss är det viktigt med en bra arbetsmiljö därför anser vi att delade turer skall vara frivilliga och att personaltätheten skall ökas. Vi behöver också göra satsningar på att skapa tillfredsställande scheman som passar utifrån personalens kompetens och förutsättningar.

Vi förordar ett tätare samarbete med de andra nämnderna, då speciellt skolnämnden. Vi anser att det skulle ge både ekonomiska, strukturella och administrativa fördelar för samtliga inblandade parter. Samtidigt som ett bättre samarbete mellan nämnderna täpper till de luckor i dagens system som annars skapar fallgropar och riskerar missa personer som är i behov av stöd och hjälp.

Socialförvaltningens arbete och funktion är helt avgörande för ett väl fungerande samhälle och deras ansvar och uppdrag är väldigt omfattande. Ett av de viktigaste uppdragen är att hjälpa och stödja barn och unga i utsatta livssituationer för att ge dem en trygg och säker uppväxt. Det är därför ytterst viktigt att genom stöd och handledning samt möjligheter till specialist- och vidareutbildning, stärka kompetensen hos personalen i den sociala barn- och ungdomsvården.

Personer med beroendesjukdom har oftast stora svårigheter att på egen hand bryta sitt beroende. Individer med beroendeproblematik ska erbjudas behovsbaserade insatser som grundas på den evidens som finns tillgänglig. Beroendesjukdom innebär ett stort personligt lidande för både den drabbade och dennes anhöriga. Dessutom medför ett fortlöpande missbruk enorma kostnader för samhället. Anhöriga till en person med beroendesjukdom måste i ett tidigt skede få hjälp och stöd. Risken att dessa personer far illa är påtaglig och familjer där det förekommer missbruk ska ha rätt till familjestöd från socialtjänsten. Anhöriga fyller även en mycket viktig roll när en individ försöker bli fri från sitt missbruk och det är därför av yttersta vikt att samtliga kommuner i landet samarbetar och tillhandahåller den kompetensutveckling som krävs till de anställda som jobbar med detta stöd.

Många kommuner använder sig av Artificiell Intelligens (AI) inom socialtjänsten för att säkerställa att rätt bidrag och hjälp går dit den hör hemma, vi ser gärna att Härnösand utreder möjligheten att använda olika AI-verktyg för att motverka misstag och upptäcka välfärdsbrottslighet.

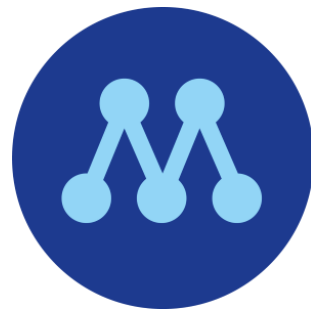
SVERIGEDEMOKRATERNAS DRIFTSBUDGET 2027

TILLDELADE SKATTEMEDEL PER NÄMND (mnkr)	Budget 2027	Planförutsättningar 2028
Kommunfullmäktige	15	15,5
Kommunstyrelse	184,3	190
Kommungemensam verksamhet	136,3	151,5
Samhällsnämnden	246,3	251,3
Skolnämnden	703,7	725,7
Socialnämnden	887,2	921,7
 Totalt skatter och bidrag att fördela	 2217,2	 2255,7
Summa tilldelade skatter och bidrag	2172,8	2255,7
Resultat	44,4	
Minimiresultatkrav 2 %	44,3	

Sverigedemokraterna föreslår kommunfullmäktige besluta:

att: anta Sverigedemokraterna Härnösands budgetförslag för 2027

att: Härnösands kommuns budgeterade resultat för 2027 fastställs med ett minimiresultatkrav motsvarande 2 %.

Moderaternas budgetförslag

för Härnösands kommun 2027

Tillsammans bygger vi en kommun för framtiden

Inledning

Med en politik för god ekonomi, sjunkande arbetslöshet, växande företagande, trygg och säker omsorg för alla och förbättrade skolresultat kommer vi lägga grunden för att våra invånare ska trivas, känna trygghet och se möjligheter i vår kommun. Vi är övertygade om att detta är vägen till ett bättre Härnösand.

Vi moderater vågar prioritera. Kärnverksamheterna är absolut viktigast och måste leverera den service, trygghet och kunskap som förväntas av medborgarna. Vi kommer fokusera på att leverera bästa möjliga verksamhet inom huvuduppgiften: vård, skola och omsorg. God arbetsmiljö är en förutsättning för att kommunens verksamheter ska fungera väl och utvecklas.

Detta budgetförslag avser verksamhetsåret 2027 och beskriver den politiska inriktningen och prioriteringarna för Härnösands kommun. Budgeten utgår från kommunens ekonomiska förutsättningar och syftar till att stärka kvalitet, effektivitet och långsiktig hållbarhet i den kommunala verksamheten. Fokus ligger på tydliga prioriteringar, förstärkning av kärnverksamheter och en ansvarsfull ekonomisk styrning.

Övergripande ekonomisk inriktning

Kommunens ekonomi ska präglas av god hushållning, kostnadskontroll och tydlig uppföljning. Budgeten för 2027 prioriterar befintlig verksamhet, reinvesteringar och kvalitetshöjande insatser framför nya och kostnadsdrivande åtaganden. Effektiviseringar ska i första hand ske genom förbättrade arbetssätt, minskad administration och lägre beroende av externa konsulter.

Skolförvaltningen

Budgeten för skolförvaltningen 2027 prioriterar tidiga insatser, kunskapsresultat och trygghet. Resurser riktas mot högre pedagogtätthet i förskolan, mindre barngrupper samt språkutvecklande arbete för de yngsta barnen. Inom grund- och gymnasieskolan förstärks undervisningen genom ökad tillgång till elevassistenter och stödpersonal, vilket möjliggör att legitimerade lärare kan fokusera på sitt kärnuppdrag.

Elevhälsan stärks genom införandet av samordnade hälsoteam med fokus på psykisk hälsa, närvaro och studiero. Budgeten betonar också vikten av ordning, trygghet och tydliga förväntningar i skolmiljön. Målet för 2027 är att öka andelen elever som når kunskapskraven och att fler elever ska lämna grundskolan med godkända betyg i alla ämnen.

Socialförvaltningen

Socialförvaltningens budget för 2027 fokuserar på kvalitet, trygghet och hållbara arbetsvillkor. Äldreomsorgen prioriteras genom satsningar på bemanning, kompetensutveckling och förbättrad arbetsmiljö. Ofrivilligt delade turer ska avvecklas och arbetet med att öka kontinuitet och valfrihet inom omsorgen fortsätter.

Resurser avsätts för att stärka förebyggande socialt arbete, minska behovet av akutinsatser och förbättra samverkan med region, civilsamhälle och andra myndigheter. Försörjningsstöd ska vara tillfälligt och kombineras med tydliga krav på aktivitet och deltagande i arbetsmarknadsnära insatser. Särskild prioritet ges åt unga, personer med psykisk ohälsa och arbetet mot våld i nära relationer.

Samhällsförvaltningen

Samhällsförvaltningens budget för 2027 prioriterar drift, underhåll och reinvesteringar. Särskilt fokus läggs på eftersatt vägunderhåll, VA-nät samt kommunala fastigheter. Investeringar ska vara ändamålsenliga, kostnadseffektiva och bidra till ökad funktionalitet snarare än symboliska projekt.

Plan- och byggprocesser ska effektiviseras genom tillräcklig bemanning, digitalisering och förbättrad service, vilket skapar bättre förutsättningar för bostadsbyggande och företagsetableringar. Budgeten möjliggör även trygghetsskapande åtgärder i offentliga miljöer, såsom förbättrad belysning och åtgärder mot otrygga platser i vår kommun.

Kommunstyrelseförvaltningen

Kommunstyrelseförvaltningens budget för 2027 har fokus på styrning, uppföljning och samordning. Kommunens organisation ska präglas av tydligt ledarskap, god intern kontroll och minskad byråkrati. Resurser avsätts för att stärka kommunens service till näringslivet, korta handläggningstider och förbättrad dialog med företag och invånare.

Arbetet med civil beredskap och krisberedskap prioriteras, liksom utvecklingen av en robust och motståndskraftig organisation. Kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare med god arbetsmiljö och möjlighet till kompetensutveckling, vilket är avgörande för att klara framtida rekryteringsbehov.

RESULTATBUDGET	Bokslut	Budget	Förslag	Politiska	Årsplan	Plan	Plan
	(mnkr)						
	2025	2026	2027	2027	2027	2028	2029
Verksamhetens intäkter	380	381	392	1	393	407	422
Verksamhetens kostnader	-2 242	-2 333	-2 353		-2 342	-2 427	-2 508
- varav exkl finansiell leasing	-2 342	-2 421	-2 479	11	-2 468	-2 566	-2 650
- varav finansiell leasing	100	88	126		126	139	142
Avskrivningar	-114	-94	-105		-105	-114	-113
- varav exkl finansiell leasing	-55	-60	-57		-57	-63	-63
- varav finansiell leasing	-59	-34	-48		-48	-51	-50
Verksamhetens nettokostnader	-1 976	-2 046	-2 067	12	-2 055	-2 133	-2 199
- varav nämndernas nettokostnad exkl finansiell leasing	-2 017	-2 100	-2 145		-2 133	-2 221	-2 292
Skatteintäkter	1 385	1 454	1 483	-6	1 477	1 547	1 612
Generella bidrag och utjämning	670	697	734		734	748	758
Finansnetto	-56	-65	-100		-100	-112	-121
- varav exkl finansiell leasing	-15	-12	-16		-16	-22	-24
- varav finansiell leasing	-41	-53	-84		-84	-91	-97
Årets resultat	24	39	50	6	56	50	50
- varav resultatpåverkan finansiell leasing	0	1	-6			-2	-4

	Bokslut	Budget	Plan-	Årsplan	Plan	Plan
	2025	2026	företsättningar	2027	2028	2029
Resultat i % av skatter och statsbidrag	1,2%	1,8%	2,3%	2,5%	2,2%	2,1%
Resultat + avskrivningar	138	133	155	161	164	163
Total investeringsram	251	201	147	131	129	139
Självfinansieringsgrad i %	55%	66%	106%	123%	127%	117%
Ej självfinansierat enligt självfinansieringsgrad			-9	-31	-35	-24

VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER PER NÄMND

	Bokslut	Budget	Förslag	Politiska prioriteringar	Årsplan	Plan	Plan
(mnkr)	2025	2026	2027	2027	2027	2028	2029
Kommunstyrelse	187	190	187	-37	150	193	200
Kommungemensam verksamhet	116	154	147	-4	143	160	164
Kommunfullmäktige	11	14	14		14	14	15
Samhällsnämnden	217	240	240	1	241	248	256
Skolnämnden	661	653	663	15	678	685	707
Socialnämnden	824	849	893	13	906	922	951
Totalt	2 016	2 101	2 145		2 133	2 221	2 292
Från resultaträkning					-2 133	-2 221	-2 292
Diff					0	0	0

INVESTERINGSBUDGET

	Bokslut	Budget	Förslag	Politiska prioriteringar	Årsplan	Plan	Plan
(mnkr)	2025	2026	2027	2027	2027	2028	2029
Kommunstyrelse	19	25	25		25	13	13
Kommungemensam verksamhet	0	0	0		0	0	0
Kommunfullmäktige	0	0	0		0	0	0
Samhällsnämnden	224	168	112	-16	96	108	121
Skolnämnden	4	4	5		5	4	4
Socialnämnden	4	4	5		5	4	1
Totalt	251	201	147	-16	131	129	139

Politiska prioriteringar:**Budgetminskning med 20 % Kommunstyrelseförvaltningen****-37 mnkr**

I planförutsättningarna noteras det på sista sidan strategier för att minska kostnader. En del av dem är rimliga, andra inte. Vi tror att det går att göra mer. Vi vill koncentrera och prioritera fokus på styrning, uppföljning och samordning.

En skattesänkning med 10 öre**-6 mnkr**

En skatteminskning är viktig för att påbörja arbetet med att komma ner i lägre skatt. Härnösand behöver bli mer attraktiva för människor att vilja bo och leva i, hög skatt är ett tillväxthinder.

Härnösandskortet höjs med 300kr**+3mnkr**

En höjning med 300kr möjliggör denna intäkt.

Kulturskolan avgift 300kr/termin**+0,4 mnkr**

Fritidskortet möjliggör kostnadsfri kulturskola och det mer pengar till skolan.

Försäljning av mark**+0,6mnkr**

Vi vet att kommunen bland annat har mark på Hemsön.

SAMHÄLLSNÄMNDEN**+1mnkr**

Extra pengar för avskrivningskostnader.

Skolnämnden**+15 mnkr**

Vi vill satsa på mindre barngrupper, stödundervisning med syfte att se till att fler av våra barn elever klarar godkänt betyg, vidare satsning på elevhälsoteam men framförallt lugn & ro i skolan.

Socialnämnden

+13 mnkr

Vi vill att personalens arbetsscheman anpassas. Ta bort delade turer och långa arbetspass, se till att återhämtning blir möjlig. Kapa stressen i Hemtjänsten med borttagning av minutstyrning. Skapa en hållbar arbetsmiljö för våra medarbetare.

Investeringsnivån sänks med 16 mnkr.

Resultatet på 2,5% är för lågt, vi vill gärna se ett resultat på minst 3% för att vi behöver arbeta för att bygga en långsiktig, hållbar ekonomi. För att se vart prioriteringar ytterligare kan göras måste en översyn av hela organisationen utföras på djupet.

Sammanfattning

Budgetförslaget för 2027 präglas av ansvarstagande, tydliga prioriteringar och fokus på kvalitet i kommunens kärnuppdrag. Genom att stärka välfärdens verksamheter, förbättra arbetsvillkoren för medarbetare och skapa goda förutsättningar för näringsliv och samhällsutveckling lägger budgeten grunden för ett tryggt, fungerande och långsiktigt hållbart Härnösand.

För ett **friare**, **grönare** och
roligare Härnösand.

Härnösand kan mer.

Centerpartiets budget för Härnösands kommun 2027

Centerpartiet
HÄRNÖSAND

Inledning

Jobben, arbetsmiljö och högre kvalitet i kärnverksamheterna. Vi vill att Härnösand ska vara en kommun där fler har ett jobb att gå till. Det sker genom ett medvetet ledarskap där näringslivsfrågor står i fokus varje dag. En förutsättning för att människor ska välja att bo, arbeta och starta företag här är att välfärden fungerar. Skolan levererar goda resultat och omsorgen är tillgänglig i hela kommunen. Kommunen är också en stor arbetsgivare och för att rekrytera, behålla och utveckla personal behövs en god arbetsmiljö. Där kommunens medarbetare får goda förutsättningar att utföra sitt viktiga uppdrag. Centerpartiet arbetar för en hållbar framtid vilket innefattar ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet i Härnösands kommun. Det handlar om att värna både naturen och medarbetarna samtidigt som vi kan öka tillväxt och välbefinnande.

Effektivisering och kvalitetshöjning måste gå hand i hand. Kommunen behöver hitta nya och smartare arbetssätt och Centerpartiet menar att vi inte kan tillåta oss att tumma på vare sig kvalitet eller arbetsmiljö – eller för den delen spendera utan att ta hänsyn till kommande generationer. Det kräver noga avvägda politiska prioriteringar och inte minst strategiska effektiviseringar. Centerpartiet menar att kommunens kärnuppdrag med skola, omsorg och infrastruktur måste få stå i centrum och beslut behöver tas nära såväl medarbetare som medborgare.

Hela kommunen ska utvecklas oavsett om du väljer att leva i centralorten eller på landsbygden. Du ska kunna bo, arbeta och driva företag i hela kommunen. Centerpartiet ser mångfald och valfrihet som självklara och som nyckelfaktorer i den framtida utvecklingen av Härnösand. I Härnösand ska du känna dig välkommen och trygg att bo, leva och verka. Härnösand ska vara en jämställd kommun där kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter. Jämställdhet är en fråga om rättvisa och demokrati men också drivkraften för tillväxt, hållbar utveckling och kvalitet i våra verksamheter. Mäns våld mot kvinnor är den yttersta konsekvensen av ojämställdhet.

Kommunen behöver fortsätta att utveckla och fördjupa dialogen med näringslivet och kontinuerligt arbeta med utbildning av såväl politiker som tjänstepersoner i näringslivsfrågor. En del i att utveckla förutsättningarna för näringslivet är att sluta bedriva verksamhet som istället kan utföras av privata aktörer, så som tvätteri, och istället främja att privata aktörer etablerar sig i Härnösand. Ett gott företagsklimat ger inte bara arbetstillfällen och möjliggör lägre arbetslöshet utan möjliggör också en god välfärd i hela kommunen. Ett jobb att gå till är centralt för den enskildes utveckling, integration och välbefinnande.

Härnösand ska oavbrutet verka för att stärka attraktionskraften genom att förbättra kvalitén i välfärden, service och stöd till invånare och företag. På så vis kan Härnösand locka fler företag och inflyttade invånare samt bibehålla de som redan bor och verkar här. Genom att säkerställa service i hela kommunen med kommunikationer, pendlingsmöjligheter och tillgång till välfärd stimuleras tillväxt i såväl stad som på land.

Centerpartiet riktar särskilda medel för att säkerställa att elever får rätt stöd i tid och därigenom lägger grunden för att höja skolresultaten och förbättra ungas psykiska hälsa. Kommunen ska säkerställa att barngrupperna minskar och minska antalet vikarier i

förskolan, att i högre grad möta samma pedagoger och barnskötare ger en trygg grund för våra yngsta elever.

Kommunen ska skyndsamt anpassa antalet boendeplatser för särskilt boende och trygghetsboenden och behöver nyttja såväl privata som egna boenden för att kostnadseffektivt tillgodose det behov som finns. Hela kommunens skolor behöver ges samma förutsättningar, därför öronmärks medel för satsningar på landsbygdsskolor. Alla barn och elever behöver ges samma förutsättningar att klara skolan och rustas för framtiden. Centerpartiet satsar också på socialpedagoger för att stärka det förebyggande arbetet samt specialpedagoger för att alla elever ska klara av skolan. Lärarna ska ges mer tid att fokusera på sitt uppdrag genom att anställa lärarassistenter. En bra, jämlik och trygg skola för alla elever.

Centerpartiet vill verka för ett Campus som samverkar med olika universitet och högskolor samt att vuxenutbildning och näringsliv samverkar för att skapa utbildningar som efterfrågas. Trots Härnösands höga arbetslöshet råder en stor kompetensbrist och kommunen måste kunna bibehålla och attrahera nya medarbetare. Vi behöver tillsammans vända den negativa befolkningsprognosen. Kommunen behöver växa, då behövs kompetens och förutsättningar som genererar företagsetableringar och invånare som stannar kvar.

Kommunen ska ha en god ekonomisk hushållning för att säkerställa god verksamhet för kommande generationer. Härnösand ska ta ansvar för en långsiktig stabil finansiell utveckling och kunna anpassa den kommunala verksamheten vid exempelvis befolkningsförändringar eller inflation. För det behövs ett modernt ledarskap med fokus på kvalitet, arbetsmiljö och god ekonomisk kontroll.

Vi behöver hushålla med våra gemensamma resurser, såväl skattepengar som kompetens och arbetskraft. Få ut så mycket som möjligt av varje satsad krona. Det handlar om att prioritera, arbeta på ett annat sätt, samverka mellan förvaltningar, bolag, andra kommuner och regionen. Centerpartiet ser potentialen i vår kommun, kraften hos vår personal och viljan hos vårt näringsliv att fortsätta utvecklas. Härnösand kan mer.

RESULTATBUDGET	Bokslut	Budget	Förslag	Politiska prioriteringar	Årsplan	Plan	Plan
(mnkr)	2025	2026	2027	2027	2027	2028	2029
Verksamhetens intäkter	380	381	392	2	394	407	422
Verksamhetens kostnader	-2 242	-2 333	-2 353		-2 347	-2 427	-2 508
- varav exkl finansiell leasing	-2 342	-2 421	-2 479	7	-2 472	-2 566	-2 650
- varav finansiell leasing	100	88	126		126	139	142
Avskrivningar	-114	-94	-105		-105	-114	-113
- varav exkl finansiell leasing	-55	-60	-57		-57	-63	-63
- varav finansiell leasing	-59	-34	-48		-48	-51	-50
Verksamhetens nettokostnader	-1 976	-2 046	-2 067	9	-2 058	-2 133	-2 199
- varav nämndernas nettokostnad exkl finansiell leasing	-2 017	-2 100	-2 145		-2 136	-2 221	-2 292
Skatteintäkter	1 385	1 454	1 483		1 483	1 547	1 612
Generella bidrag och utjämning	670	697	734		734	748	758
Finansnetto	-56	-65	-100		-100	-112	-121
- varav exkl finansiell leasing	-15	-12	-16		-16	-22	-24
- varav finansiell leasing	-41	-53	-84		-84	-91	-97
Årets resultat	24	39	50	9	59	50	50
- varav resultatpåverkan finansiell leasing	0	1	-6			-2	-4

Budgetförslag 2027

- Skattesatsen är oförändrad på 23,34%
- Verksamhetens skatteintäkter är 1 483 mnkr och egna intäkter är 394 mnkr
- Generella bidrag och utjämning är 734 mnkr
- Verksamhetens egna kostnader, exklusive finansiell leasing, är 2 472 mnkr
- Avskrivningskostnaderna är 105 mnkr
- Finansnettot är -100 mnkr
- Överskott/Resultatnivå 2,7% dvs 59 mnkr

VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER PER NÄMND

	Bokslut	Budget	Förslag	Politiska prioriteringar	Årsplan	Plan	Plan
(mnkr)	2025	2026	2027	2027	2027	2028	2029
Kommunstyrelse	187	190	187	-3	185	193	200
Kommungemensam verksamhet	116	154	147	-5	142	160	164
Kommunfullmäktige	11	14	14		14	14	15
Samhällsnämnden	217	240	240	-2	238	248	256
Skolnämnden	661	653	663	14	677	685	707
Socialnämnden	824	849	893	-13	880	922	951
Totalt	2 016	2 101	2 145	-9	2 136	2 221	2 292

Kommungemensamt

Kostnadsminskning med 5 mnkr jämfört med planförutsättningarna.

- Minskad subvention för periodkort buss, kortkostnad höjs till 400 kr (barn och ungdomar gratis upp till 19 år), 4 mnkr
- Ökade samverkans effekter med kommunala bolag, kostnadsminskning, 1 mnkr

Kommunstyrelsen

Kostnadsminskning med 3 mnkr jämfört med planförutsättningarna enligt nedan.

- Projektintäkter, 1 mnkr
- Samarbete med övriga kommuner, kostnadsminskning 1 mnkr
- Fördubblat projektmedel till landsbygdsmedel, 1 mnkr
- Minskade konsultkostnader, kostnadsminskning, 2 mnkr
- Kompetenshöjande insatser, 0,5 mnkr

Samhällsnämnden

Kostnadsminskning med 2 mnkr jämfört med planförutsättningarna enligt nedan.

- Utmaningsrätt, kostnadsminskning, 3 mnkr
- Höjt föreningsbidrag, 1 mnkr
- Avgiftsfri uteservering, 0,1 mnkr
- Extra underhåll av gator, 0,5 mnkr
- Extra medel till enskilda vägar 0,7 mnkr
- Minskade konsultkostnader, kostnadsminskning, 2 mnkr
- Kompetenshöjande insatser, 0,5 mnkr

Skolnämnden

Riktad satsning om 14 mnkr jämfört med planförutsättningarna enligt nedan.

- Mindre barngrupper i förskolan, och minskat antal vikarier, 2 mnkr
- Likvärdig skola utanför tätorten, 2 mnkr
- Säkerställ att elever får rätt stöd i rätt tid och höjda skolresultat, 9 mnkr
- Inkomstprövad avgift Kulturskolan, kostnadsminskning, 1 mnkr
- Kompetenshögjande insatser, 2 mnkr

Socialnämnden

Kostnadsminskning med 13 mnkr jämfört med planförutsättningarna enligt nedan.

- Förbättring schema, kostnadsökning, 4 mnkr
- En specialistundersköterska inom demens på respektive särskilt boende, 4 mnkr
- Ökad grundbemanning vid särskilt boende och medel till flexibla arbetssätt, 5 mnkr
- Effektivisering med frivilliga delade turer, kostnadsminskning, 15 mnkr
- Effektivisering genom självstyrande grupper, kostnadsminskning, 3,5 mnkr
- Kombinationstjänster, kostnadsminskning, 1 mnkr
- Inför LOV för äldreboende, kostnadsminskning, 9 mnkr
- Likvärdig habiliteringsersättning, 0,2 mnkr
- Införa aktivitetsledare på särskilt boende, kostnadsökning, 4 mnkr
- Socialt företag tvätteriet, kostnadsminskning, 2 mnkr
- Handledare i verksamhet, till arbetsträning, aktivitetskrav och praktikanter, 1,5 mnkr
- Ytterligare minskade vikariekostnader, kostnadsminskning, 2 mnkr
- Kompetenshögjande insatser, 2 mnkr
- Minskade konsultkostnader, kostnadsminskning, 1 mnkr
- Utreda möjlighet för LSS-boenden att nyttja befintlig bilpark alternativt köpa in nya bussar

INVESTERINGSBUDGET	Bokslut	Budget	Förslag	Politiska prioriteringar	Årsplan	Plan	Plan
(mnkr)	2025	2026	2027	2027	2027	2028	2029
Kommunstyrelse	19	25	25		25	13	13
Kommungemensam verksamhet	0	0	0		0	0	0
Kommunfullmäktige	0	0	0		0	0	0
Samhällsnämnden	224	168	112	-6	106	113	131
Skolnämnden	4	4	5		5	4	4
Socialnämnden	4	4	5		5	4	1
Totalt	251	201	147	-6	141	134	149

Investeringsbudget

- Samhällsnämndens investeringsbudget minskar med 6 mnkr genom underhåll istället för ombyggnation av Nybrogatan

Mål 2027

Överskott för 2027 ska uppgå till 2,7% (59 mnkr). Prioriterade områden:

- Näringslivsklimat
- Skolresultat
- Arbetsmiljö
- Äldreomsorg

Kommunstyrelsen

Härnösand ska vara en kommun där alla känner att det är tryggt att bo, leva och verka.

Förebyggande insatser prioriteras, åtgärder mot brott, hot och våld främjas för en tryggare och jämställd kommun. Flickor och pojkar, kvinnor och män ska ha samma möjligheter. Genom att vara en jämställd kommun ökar tryggheten, ges förutsättningar för en hållbar tillväxt och vi får en mer rättvis och demokratisk kommun. Folkhälsa ska prioriteras så att ung som gammal får bättre hälsa.

Kommunen står idag inför många utmaningar som kan påverka såväl samhällsservice som kvalitet. Ett sätt att kunna möta utmaningarna är kommunal samverkan genom avtalssamverkan som kan höja kvalitén, effektivisera och underlätta kompetensutveckling. Några vanliga områden för avtalssamverkan är upphandling, tillsyn, miljöområdet, socialtjänst och utbildning.

Företagsklimatet behöver vara en prioriterad fråga för vår kommun. Ett starkt lokalt näringsliv är viktigt i samhället som skapar arbetstillfällen, ekonomisk tillväxt, möjliggör god välfärd och service i hela kommunen. Kommunen måste skapa ett gott företagsklimat så att företag etablerar sig, bli kvar och expanderar. Kommunen ska vara en attraktiv kommun för företag.

Centerpartiet vill fortsätta höja kunskapen om företagens betydelse i hela kommunorganisationen och bland politiker. Att utbildning för tjänstemän och politiker har påbörjats är ett steg på vägen, men det kräver en kulturförändring där alla inom kommunen sätter näringslivet högt på agendan.

Kulturen ska vara tillgänglig för alla i hela kommunen och fri från politisk påverkan. Ett samhälle med blomstrande kultur och bildning, som omfattar alla, ger bästa förutsättningar för en hållbar framtid. Se över hur våra lokaler runt om i kommunen kan nyttjas bättre och skapa samordningsvinster. Kommunen ska intensifiera arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare för att kunna attrahera och bibehålla personal.

- Systematiskt förbättringsarbete för ett bättre företagsklimat
- Stimulera företagshotell i hela kommunen
- Förbättra anropsstyrd trafik
- Aktivt utveckla samarbetsformer med näringslivet
- Prioritera arbetet med att kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare, en förebild genom kompetenshöjande insatser, karriärmöjligheter och flexibla arbetssätt
- Stärka samverkan mellan förvaltningar och kommunala bolag för att påskynda information, besked/beslut och service till företag
- Säkerställ och bygg ut antalet service- och trygghetspunkter för att trygga servicen utanför tätorten vid längre störningar i el- eller vattentillgång i samverkan med andra myndigheter och Region Västernorrland
- Bidra till arbetsförberedande aktiviteter, aktivitetskrav, i samverkan med Socialnämnden
- Undersöka möjligheten till att omskola personal inom barnomsorgen till personal inom äldreomsorgen

- Arbeta för att ett Samverkansavtal mellan arbetsgivare och fackliga organisationer utvecklas, i syfte att stärka medarbetarnas delaktighet, förbättra arbetsmiljö och verksamhet
- Ökat fokus på att folkhälsoarbetet präglar alla nämnders verksamheter
- Översyn av delegationsordningen

Samhällsnämnden

En växande landsbygd blir stark av en attraktiv och utvecklad stad. Du ska kunna bo, arbeta och driva företag i alla delar av kommunen. En fungerande offentlig och kommersiell service, bra kommunikation och utbyggd infrastruktur behövs. Då behöver bussen gå utanför tätorten, pendlarparkeringar finnas så att det finns alternativ till bilen. Vi behöver fortsätta aktivt arbeta för att stadskärnan får ett sammanhållet och tydligt cykelnät som är utformat utifrån barnens perspektiv, ger större trygghet, bättre säkerhet och främjar att fler väljer cykla. Underhåll av gator och vägar främjas, däribland enskilda vägar på landsbygden. Centerpartiet menar att den stora kostnaden för att bygga om Nybrogatan till en tvåfilig gata är fel väg att gå. Det riskerar att försvåra för näringslivet och trafiken, därför upprustas den befintliga utformningen vilket innebär en besparing på 40 till 60 miljoner totalt, varav 6 miljoner 2027.

Härnösands kommun ska satsa på ett bra underhåll av vägar i hela kommunen, därför motsätter sig Centerpartiet en besparing på vägunderhåll. Därtill ges en riktad satsning för stöd till underhåll av enskilda vägar. Det ska vara lätt att ta sig fram i Härnösand.

Centerpartiet vill se en högre grad av närproducerad mat i skolor och äldreomsorg, därför prioriteras närproducerat före ekologiskt och upphandlingar behöver ske på ett sätt som underlättar för mindre aktörer.

Säkerställ att kommunen har en tydlig, rättssäker och effektiv handläggning med god kvalitet vid myndighetsutövning och tillståndsgivande. Stärk servicen och korta beslutsvägarna. Centerpartiet vill se en levande stad, därför vill vi ta bort avgiften för den som vill öppna uteservering eller andra nöjesaktiviteter i hela kommunen. Vi vill se ett levande torg och underlätta för den som vill genomföra evenemang eller bedriva torghandel.

Föreningslivet är avgörande för folkhälsa, jämlikhet och demokrati. Föreningslivet bidrar till att bygga samhället och att kommunen når sina mål. Tillsammans med föreningslivet ge förutsättningar och utveckla fritidsaktiviteter för alla i hela kommunen. Kraften som finns i engagemanget i föreningslivet bör tas tillvara bättre av kommunen. Utveckla ett samverkansorgan med representanter från olika föreningar som träffas regelbundet för att underlätta och förstärka samverkan med civilsamhället. Det kan omfatta bland annat omvärldsbevakning och upprättande av handlingsplaner. Det ger ett mervärde för förvaltningar över möjliga områden för samverkan som ligger i förvaltningarnas uppdrag. Detta leder i förlängningen till förståelse och effektivt nyttjande av resurser för att nå kommunens mål.

Förbättra samarbetet mellan fritidsgården, ungdomsverksamhet och skolan. Arbeta för att skapa mötesplatser oavsett ålder eller bakgrund tillsammans med civilsamhället.

- Utveckla ett samverkansorgan med föreningar för att stärka samverkan med civilsamhället
- Prioritera närproducerade livsmedel inom skola och äldreomsorg
- Sänka kostnader för uteserveringar och serveringstillstånd
- Prioritera underhåll av vägar
- Ökat stöd till underhåll av enskilda vägar
- Kompetenshöjande insatser för ett bättre företagsklimat
- Inför utmaningsrätt på kommunal verksamhet
- Ökat föreningsbidrag
- Prioritera ett sammanhållet cykelnät före nya sträckningar
- Bidra till arbetsförberedande aktiviteter, aktivitetskrav, i samverkan med Socialnämnden
- Ökat fokus på att folkhälsoarbetet präglar alla nämnders verksamheter
- Säkerställ lika villkor för pojkar och flickor i idrotten
- Översyn av delegationsordning

Skolnämnden

Familjer, barn och unga ska kunna välja förskola och grundskola med god kvalitet.

Forskningen visar att barn mår bättre om de vistas i små barngrupper på förskolan. Det blir färre kontakter, lättare att uppmärksamma varje barns behov, lägre ljudnivå och mindre stress för såväl barn som personal, en tryggare miljö. Förskola nattetid ska värnas så att vårdnadshavare i kommunen kan arbeta obekvämt arbetstid, kvällar och helger. Skolan ska se varje elevs behov och möjligheter och ge dem förutsättningar att lyckas i skolan. Eleven har rätt till bra utbildning, känna trygghet, glädje och arbetsro. Skolan ska vara en jämställd plats med nolltolerans mot kränkningar och trakasserier.

Alla elever ska lämna skolan med godkända betyg. Skolorna i kommunen ska vara jämlika oavsett om eleven går skola i tätorten eller utanför när det gäller digital utrustning, läroböcker, utbildade lärare, stödresurser etcetera så alla barn får en bra grund och goda förutsättningar i livet. Fortsätt utveckla lärlingsplatser och Ung Företagsverksamhet.

Läraren är viktig för en framgångsrik skola, därför behövs fler behöriga lärare, stödresurser så att mer tid till undervisning kan avsättas. Verksamheter i kommunen ska ha hög kvalitet, vara jämlik och jämställd i hela kommunen.

Centerpartiet prioriterar elevers psykiska hälsa. Detta inkluderar bland annat medel för minskad storlek på barngrupper i förskolan och minskat antal vikarier. För att säkerställa att det finns resurser för tidiga insatser ges en riktad satsning på totalt 14 mnkr. Av dessa öronmärks 2 mnkr för att säkerställa en likvärdig skola utanför tätorten.

Förstärkning av vuxna i skolan med lärarassistenter och socialpedagoger stärker både den pedagogiska och sociala miljön för elever och lärare.

Genom att avlasta lärarna med administrativa och praktiska uppgifter kan de fokusera mer på undervisningen och elevernas individuella behov. Samtidigt kan socialpedagoger bidra till att skapa en trygg och inkluderande skolmiljö genom att arbeta förebyggande mot

utanförskap och stärka elevers sociala och emotionella utveckling. Detta leder till bättre skolresultat, ökad trivsel och en mer hållbar arbetsmiljö för skolpersonal.

En inkomstprövad avgift för Kulturskolan införs. Kulturen ska fortsatt vara fri från politisk påverkan och tillgänglig för alla. Subventionen ska vara större för den som behöver det.

SFI behöver stärka kvalitén, utveckla individanpassad undervisning och se över genomströmningen av SFI-elever för att förbättra så att fler studerande avslutar sina studier. Elever som har svårigheter ska få individuellt stöd för att klara kursen i rätt tid. Kommunen behöver bedriva yrkessvenska i samverkan med andra aktörer och arbetsgivare för att stödja den arbetssökande att få praktik, kunna börja en utbildning som leder till jobb. Arbeta tillsammans med tillväxtavdelningen för att inhämta kunskap och främja socialt företagande i kommunen.

Ett jobb betyder mycket för den enskilde individen och i Härnösand ska fler ges möjlighet att försörja sig själv och utvecklas. Fler arbetstillfällen börjar med företagen, så satsning på yrkesinriktade utbildningar/kurser som matchar arbetsmarknadens behov av arbetskraft är ett måste där grön tillväxt och gröna jobb är en del av framtiden. Utbildningsnivån behöver öka såväl gymnasial som eftergymnasial utbildning för att lägga grund för kompetensbehov och etablering på arbetsmarknaden. Komvux ska satsa på grundläggande moduler för att möta elevernas behov av att snabbt komplettera för fortsatta studier som grund till att komma ut på arbetsmarknaden. Komvux ska arbeta för att vara tillgängligt för alla som vill studera oavsett om man ska studera på distans eller är i behov av närundervisning med traditionell undervisning i klass.

- Upprättande av en plan för att nå Skolverkets riktmärke om mindre barngrupper i förskola
- Bibehållande av lärartäthet i hela kommunen
- Säkerställ likvärdiga förutsättningar för skolor utanför tätorten
- Utredda möjlighet att utveckla olika pedagogiska inriktningar för skolor utanför tätorten och öka attraktiviteten
- Utredda omvänd skolskjuts till skolor utanför tätorten
- Inför lärarassistenter, social- och specialpedagoger
- Utredda insatser för att motverka att pojkar når sämre skolresultat
- Arbeta för att fler elever blir behöriga till gymnasiet och att fler elever fullföljer sin utbildning
- Samverka med civilsamhället så att fler vuxna kan stötta social utveckling i skolan
- Kompetenshöjande insatser för elevnära arbete
- Prioritera arbetet med att förbättra barns och ungas psykiska hälsa genom bättre samverkan med regionen
- Utredda hur elevhälsan kan stärkas för att ge fler elever tidiga insatser
- Bidra till arbetsförberedande aktiviteter, aktivitetskrav, i samverkan med Socialnämnden
- Stärka samverkan med biblioteksorganisationen för att nå kraven om skolbibliotek
- I samverkan med näringsliv, andra kommuner och myndigheter erbjuda utbildningar som bättre matchar arbetsmarknadens behov

- Via Komvux satsa på grundläggande moduler för att möta elevernas behov av att komplettera studier
- Utveckla Campus Härnösand med fler utbildningssamordnare och ett brett utbud som matchar arbetsmarknadens behov
- Ökat fokus på att folkhälsoarbetet präglar alla nämnders verksamheter
- Översyn av delegationsordning

Socialnämnden

Sedan den nya socialtjänstlagen trädde i kraft ställs högre krav på kommunen avseende förebyggande arbete. Kommunen behöver utveckla nya arbetssätt som kräver mer kunskap och verksamhetsförändringar som passar Härnösands behov och förutsättningar.

Äldreomsorgen står inför många utmaningar. Härnösand har större andel 65 år och äldre än riket. Behov av vård och omsorg, trygghetsboende och särskilt boende ökar och med det behovet av personal som redan nu är svårt att rekrytera.

Verksamheten inom äldreomsorgen behöver utvecklas för att kunna möta behoven där välfärdsteknik kan vara en del av lösningen. Välfärdsteknik ska ses som en möjlighet att höja livskvaliteten, ge god och säker omvårdnad/omsorg utifrån den enskildes behov och förutsättningar och samtidigt effektivisera och frigöra resurser inom verksamheten.

Inom vård och omsorg behöver kommunen öka grundbemanningen, ge ökad trygghet, kontinuitet och förbättra kvalitén. I kommunen förekommer delade turer för personal inom vård och omsorg. Ett steg att bli en mer attraktiv arbetsgivare och stärka arbetsmiljön är att upphöra med ofrivilliga delade turer inom hemtjänsten. Detta kan göras genom införande av tidsbegränsade avtal med medarbetare där delade turer får förekomma i begränsad omfattning. Medarbetaren får 70% av sin lön under uppehållstiden, uppehållslön alternativt motsvarande tid i kompensationsledighet.

Återgå till att grupper inom äldreomsorgen och funktionsstöd planerar korttidsfrånvaro och gör egna scheman. Medarbetare får större ansvar att själva effektivt planera och genomföra insats. Det ger medarbetarna möjlighet att utvecklas i sitt arbete, varierande arbetsuppgifter, ökad möjlighet att påverka sitt arbete och få information i ett tidigare skede. En insats till ett mer attraktivt och hållbart arbete.

Inför en specialistundersköterska inom demens på respektive särskilt boende som arbetar på schema, veckans alla dagar. Detta utvecklar och kvalitetssäkrar arbetet samt ger möjlighet att vidareutveckla sin profession som undersköterska. Inför kombinationstjänster inom vård och omsorg, som ger möjlighet att dela arbetstid inom olika områden för att ge nya möjligheter för medarbetare att utveckla sina kunskaper och variera arbetsmiljö. Detta blir värdefullt för såväl medarbetaren som verksamheten. Centerpartiet vill säkerställa att det finns tillgängliga aktivitetsledare på kommunens boenden för en varierad tillvaro för de boende.

Den som är i behov av stöd och hjälp ska kunna välja vem som är utförare och kunna påverka innehåll av stöd och omsorg som ges. Det måste finnas fler trygghetsboenden runt om i kommunen. Öppna upp för fler aktörer att driva boenden i kommunen genom LOV. Kommunen behöver snabbt säkerställa att nya boendeplatser skapas.

Det är en nödvändighet att stimulera och ge möjlighet till att fler utbildar sig inom vård och omsorg än idag då bara drygt hälften av personalen har undersköterskeutbildning. Vidare riktas medel för kompetensutveckling för befintlig personal.

Idag kan personer som deltar i daglig verksamhet få habiliteringsersättning. Ersättningen är dock olika beroende på om personen omfattas av LSS, Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade eller SOL, Socialtjänstlagen. Centerpartiet vill att den som deltar i samma verksamhet ska ges samma ersättning, oavsett vilken lag personen omfattas av.

Individ- och familjeomsorgen ska kunna prioritera förebyggande verksamhet i större omfattning för att förhindra eller motverka uppkomst av sociala problem.

Här krävs samverkan mellan förvaltningarna och ett långsiktigt målmedvetet arbete tillsammans såväl inom kommunen som med andra myndigheter och Region Västernorrland.

Se över möjligheten att införa hembesök vid första ansökan av försörjningsstöd. Det måste vara självklart att det finns avsatta medel i kommunens budget när våra invånare, barn som äldre, behöver stöd och skydd i en våldsutsatt situation.

Den nya socialtjänstlagen ställer krav på kommunen att tillhandahålla aktiviteter för den som har uppburit försörjningsstöd i minst tre sammanhängande månader. Centerpartiet vill säkerställa att aktiviteter som ges är meningsfulla och individuellt anpassade.

- Stimulera att olika aktörer bygger och driver boenden för äldre och inom LSS i hela kommunen
- Arbeta för fler trygghetsboenden i hela kommunen
- Utvärdera införande av specialistundersköterska
- Inför frivilliga delade turer för att säkerställa bemanning
- Inför självstyrande grupper och arbeta med tillitsbaserad styrning
- Införa kombinationstjänster
- Upphöra med minutstyrning inom hemtjänsten
- Granska rekryteringsprocessen inom äldreomsorgen för att säkerställa en ändamålsenlig rekryterings- och introduktionsprocess tillsammans med HR
- Upprätta en plan för hur investering, implementering och kompetensutveckling ska ske inom välfärdsteknologi och AI
- Utveckla det förebyggande arbetet med tidiga insatser för barn och det uppsökande arbetet bland ungdomar
- Inför aktivitetsledare på kommunens boenden
- Ökat fokus på att folkhälsoarbetet präglar alla nämnders verksamheter
- Översyn av delegationsordningen

BALANSBUDGET

	Bokslut	Budget	Förslag	Politiska prioriteringar	Årsplan	Plan	Plan
(mnkr)	2025	2026	2027	2027	2027	2028	2029
Anläggningstillgångar	1 975	1 843	1 884	-6	1 878	1 905	1 940
Omsättningstillgångar	317	270	270	0	270	270	270
- varav likvida medel	83	45	40		40	65	94
Summa tillgångar	2 292	2 113	2 154		2 148	2 175	2 210
Eget kapital	364	380	430		423	480	531
- varav årets resultat	24	39	50	9	59	50	50
Avsättningar	294	297	297		297	297	297
Långfristiga skulder	1 174	1 035	1 069	0	1 235	1 128	1 215
Kortfristiga skulder	460	401	358		193	269	168
Summa skulder	1 633	1 436	1 428		1 428	1 397	1 383
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	2 292	2 113	2 154		2 148	2 175	2 210

Härnösand kan mer.

Centerpartiet Härnösand 2026-06-03

Planprogram Skeppsbron

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta planprogram Skeppsbron med bilagor

att aktualitetskontroll ingår som bilaga till planprogram Skeppsbron.

Sammanfattning

Planprogrammet anses fortsatt vara aktuellt, genomförbart och visionärt och kan antas utan förändringar, med beaktande av de förtydliganden som framkommit i medföljande bilaga: aktualitetskontroll. Bilagan föreslås medfölja planprogrammet som antagandehandling.

Kommunstyrelseförvaltningen
Daniel Johannsson
daniel.johannsson@harnosand.se

Kommunfullmäktige

Planprogram Skeppsbron, aktualitetskontroll och beslut om antagande

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att besluta

att anta planprogram Skeppsbron med bilagor

att aktualitetskontroll ingår som bilaga till planprogram Skeppsbron.

Sammanfattning

Planprogrammet anses fortsatt vara aktuellt, genomförbart och visionärt och kan antas utan förändringar, med beaktande av de förtydliganden som framkommit i medföljande aktualitetskontroll, se bilaga Aktualitetskontroll 2026. Bilaga föreslås medfölja planprogrammet som antagandehandling.

Beskrivning av ärendet

Samhällsförvaltningen fick 2020-09-08 i uppdrag av Kommunstyrelsen (§ 120) att upprätta ett planprogram för Skeppsbron. Under våren och sommaren 2021 pågick flera dialogaktiviteter. Planprogrammet var ute på samråd under tiden 27 mars-17 april 2023. Dessa dialoger är sammanställda och ligger till grund för utformningen av planförslaget. Det reviderade och slutliga förslaget till planprogram har tagits fram och antogs av samhällsnämnden 2023-08-24. Samhällsförvaltningen har genomfört en aktualitetskontroll av planprogrammet med anledning av att programmet varit vilande efter förslag till antagande i väntan på en parkeringsutredning samt på grund av nya plan- och infrastrukturprojekt i området. Parkeringsutredning är framtagen och är redovisade i särskilda ärenden.

Bedömning

Samhällsförvaltningen och kommunstyrelseförvaltningens samhällsbyggnadsprocess bedömer att planprogrammet för Skeppsbron efter aktualitetskontroll fortsatt är aktuellt, genomförbart och bör antas.

Programmet ger ett tydligt och samlat stöd för fortsatt detaljplanering och projektering samt bidrar till en långsiktigt sammanhållen utveckling av området. Pågående och beslutade projekt i området bedöms sammantaget stärka programmets intentioner.

Planprogrammets begränsning är att det inte i sig löser alla framtida frågor, exempelvis avseende parkering, totalförsvarets behov, kajförstärkningar och markägarförhållanden. Dessa frågor bedöms dock kunna hanteras i kommande skeden och utgör inte hinder för antagande.

Om planprogrammet inte antas riskerar kommunen att sakna ett gemensamt och aktuellt planeringsunderlag för Skeppsbron, vilket kan försvåra samordning, fördröja fortsatt planering och öka risken för en mindre sammanhållen utveckling i det aktuella området.

Delges

Samhällsnämnden, samhällsförvaltningen och kommunstyrelseförvaltningen.

Bilagor

- Planprogram Skeppsbron, antagandehandlingar enligt beslut i samhällsnämnden, 2023-08-24 § 119 (Diarienummer 2020–000106)
- Bilaga Aktualitetskontroll 2026

Uno Jonsson
Tillväxtchef

Daniel Johannsson
Enhetschef Strategisk Samhällsutveckling

Planprogram Skeppsbron

Antagandehandling

Planprogram Skeppsbron

Härnösands kommun

Beställare:
Kommunstyrelsen

Framtagen av:

Hanna Krämmer	Projektledare + planarkitekt
Michael Mallinder-MacLeod	Arkitekt MSA
Matildha Lindström	Trädgårdsingenjör

Dokumentdatum: 2023-08-17

Diarienummer: SAM-2020-2735

Version: 2.1

Innehållsförteckning

Sammanfattning 4

Skeppsbron byggs om för framtiden!
Visionen för Skeppsbron
Framtagandeprocess
Sikte mot 2030

Inledning 6

Syfte
Bakgrund
Vad är ett planprogram?
Planprocessen och tidplan
Samråd

Genomförda dialoger 8

Värdeplanering 10

Värdeplanering som arbetsmetod 10
Värdeplaneringshjulet 11
Kärnan – Historiska kajstråket Skeppsbron 12
Visionen för Skeppsbron 14
5 prioriterade inriktningar 15
– Identitet 16
– Människan 18
– Bebyggelse 20
– Grönska 22
– Rörelse 24

Strukturplan 26

Kopplingen till andra strandstråk 27

Förutsättningar 28

Översiktsplan 2040
Bebyggelse och kulturmiljö
Natur och mark
Vatten
Teknisk försörjning

Visioner för varje delområde 31

1. Östra Kanalgatan 32
2. Fisktorget + Stora torget 34
3. Nybrokajen 36
4.1 Skeppsbron 38
4.2 Skeppsbron 40
4.3 Skeppsbron 42
4.4 Skeppsbron 44
5. Utsprångskajen 46
6. Långgatan + Hamnparken 48
7. Tobaksmonopolet 50
8. Sälstens udde 52

Kallbadhus + bastu 54

Konsekvenser 56

Sociala konsekvenser
Ekologiska och miljömässiga konsekvenser
Ekonomiska konsekvenser

Tidplan 60

Vägen framåt 62

Beslut som behöver fattas

Bilagor 63

Källhänvisning 64

Sammanfattning

Skeppsbron byggs om för framtiden!

Nuvarande kaj är en 100 år gammal konstruktion som nu ska byggas om för att stå minst 100 år till. Många har minnen och historier kopplade till Skeppsbron genom platsens centrala del i Härnösands historia. När Skeppsbron omgestaltas ska det göras med respekt för historien men också med inspiration från den. Nya nödvändiga funktioner ska samsas med kulturhistoriska värden för att bygga upp ett Skeppsbron som skapar nya minnen härifrån och framåt. Planprogrammet har tagits fram för att vara ett stöd i arbetet med upprustningen av stråket där kulturhistoria, invånare och sakkunniga fått komma till tals. Detta har lett till en gemensam vision för Skeppsbrons framtid – Planprogram Skeppsbron.

Visionen för Skeppsbron

Visionen för Skeppsbron är ett mångfunktionellt, omsorgsfullt gestaltat och sammanhängande kajstråk för Härnösand.

Med **mångfunktionellt** menar vi ett stråk som bjuder in till en mängd olika aktiviteter, miljöer, funktioner och besöksmål. Det ska vara intressant att färdas längs Skeppsbron oavsett på vilket sätt det sker.

Med **omsorgsfull gestaltning** menar vi en kaj och ett stråk som utgår från den mänskliga skalan och de mänskliga behoven. Platsen ska vara universellt utformad, det vill säga att den ska kunna användas av alla människor i största möjliga utsträckning utan att behöva anpassas eller specialutformas. Det är också viktigt att material väljs med omsorg, eftersom vi vistas mitt i ett riksintresse för kulturmiljö. Platsen ska även utformas omsorgsfullt med hänsyn till klimatet och de förändringar vi står inför.

Med **sammanhängande** menar vi ett stråk som hänger ihop både när det gäller infrastruktur men också i arkitektoniska uttryck och i grönskan. Framkomligheten för gående och cyklister ska prioriteras.

Framtagandeprocess

Processen för att ta fram planprogrammet har bestått av omfattande dialoger med invånare, experter, företag och politiker. Dialogerna finns sammanställda i ett separat dokument, ***Dialogsammanställning Planprogram Skeppsbron***. Dessa dialoger ligger till grund för hela planprogrammet, från visionen ända ner till de strategiska projekten.

En värdeplaneringsmodell har använts för att konkretisera de viljeriktningar och önskemål som framkommit i de dialoger som genomförts. Värdemodellen visas i sin helhet på sida 10. Den visar fem prioriterade inriktningar som har separata strategier och strategiska projekt som kopplar an till dessa.

Kunskap och önskemål om Skeppsbrons utveckling har även kommit in via ett parallellt projekt, Street Moves, som också tar plats på Skeppsbron. Street Moves handlar om att skapa gaturum som är mer hållbara, hälsosamma och fulla av liv. Street Moves har använts som en metod och ett verktyg för att snabbt komma ut på plats och skapa förändring i gaturummet som sedan kan utvärderas. Platsen invigdes sommaren 2023 och i utvärderingen av projektet främgar att trafikmiljön upplevs lugnare samt att gatan upplevs mer mångfunktionell och trivsamt att vistas i. Platsen ger invånarna en försmak av framtidens Skeppsbron där grönska och mötesplatser är en naturlig del av stråket.

Sikte mot 2030

Härnösand står inför historiskt stora infrastruktursatsningar de närmsta 10 åren. Kommunen har därför beslutat om en 10-årig investeringsplan för att skapa förutsättningar för projektens genomförande. De projekt som ska genomföras är bland annat byte av Nybron och upprustning av Utsprängskajen. Skeppsbron planeras att rustas upp permanent 2027–2030.

Planprogrammet visar hur området kan utvecklas till en gemensam helhet där grönska, attraktiva målpunkter, livskraftigt näringsliv, säkra gång- och cykelvägar och en mer tillgänglig kaj och havsstråk är några centrala ambitioner.

Planprogrammet lägger grunden för omvandlingen och ger en vision att förhålla sig till.

‘Ett mångfunktionellt, omsorgsfullt gestaltat
och sammanhängande kajstråk för Härnösand’

Vy från Nybron mot Skeppsbron och Utsprångskajen

Inledning

Syfte

Syftet med att ta fram ett planprogram för Skeppsbron är att översiktligt utreda förutsättningar och möjligheter i området för att skapa en gemensam målbild och en sammanhängande stadsmiljö. Syftet är också att skapa en tydlig vision för området tillsammans med invånare, fastighetsägare, besökare och näringsliv och tidigt samråda med myndigheter och andra berörda. Programmet ska därefter fungera som underlag för framtida detaljplaner inom området. Planprogrammet spelar även en viktig roll för att skapa delaktighet och förankring hos invånarna för de infrastruktur- och samhällsutvecklingsprojekt som under en tioårsperiod planeras att genomföras i området.

Bakgrund

Skeppsbron är ett centralt beläget område i Härnösand där havet möter staden. Området berör bland annat invånare, företag, skola, försvarsmakten och besökare. Skeppsbron kommer inom en tioårsperiod att påverkas av ett antal större högt prioriterade infrastruktur-, trafik- och bostadsprojekt. För att skapa en gemensam målbild, en sammanhängande stadsmiljö och ett underlag för kommande planering behöver ett planprogram tas fram för området.

Samhällsförvaltningen fick den 2020-09-08 i uppdrag att upprätta ett planprogram för området.

Den geografiska avgränsningen för planprogrammet sträcker sig från Östra Kanalbron, över Härnösands torg och vidare längs med vattnet till Sälstens udde. Utöver den geografiska avgränsningen ska planprogrammet koppla an och förhålla sig till kringliggande platser utanför det utpekade området.

Sälstens udde

Hamnparken

Utsprångskajen

Nybron

Stora torget

Östra Kanalbron

Planområdet

Segelbåtar längs Skeppsbron

Vad är ett planprogram?

Ett planprogram är ett översiktligt planeringsunderlag som ska ligga till grund för kommande detaljplanering. Det kan ses som ett mellanting mellan en översiktsplan och en detaljplan och omfattar ofta ett större område som exempelvis en stadsdel. I planprogrammet för Skeppsbron ska översiktsplanens intentioner vägleda planprogrammet som i sin tur ska vara underlag till kommande detaljplanearbeten.

I planprogrammet pekas övergripande markanvändning ut och placeringar av funktioner så som parker, gator och torg. Detaljer kring gestaltning och exakt utformning kommer i senare skede vid detaljplanering, bygglov och projektering.

Planprocessen och tidplan

Planprogrammet utgår från Plan- och bygglagen (2010:900) i sin helhet. Planprogrammet är till för att underlätta kommande detaljplanearbeten och ska ange utgångspunkter och mål för området.

Samråd

Planprogrammet skickades ut på samråd under tre veckor, från 27 mars till 17 april 2023. Då gavs allmänheten och myndigheter möjlighet att ge synpunkter. Det gavs även möjlighet för allmänheten att delta på ett samrådsmöte med kommunen den 5 april 2023 för att prata om planförslaget. Information om samrådsförslaget samt samrådsmötena fanns även i tidningen Yippie, Tidningen Ångermanland, affischer på stan och på kommunens digitala kanaler. Efter samrådet har revideringar gjorts och inkomna yttranden har sammanställts och kommenterats av kommunen i en samrådsredogörelse som bifogas planförslaget. Alla revideringar som gjorts i planförslaget finns nedskrivna i samrådsredogörelsen. Planförslaget ska godkännas i tur och ordning av samhällsnämnden, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Beslut om antagande förväntas ske av kommunfullmäktige 25 september 2023.

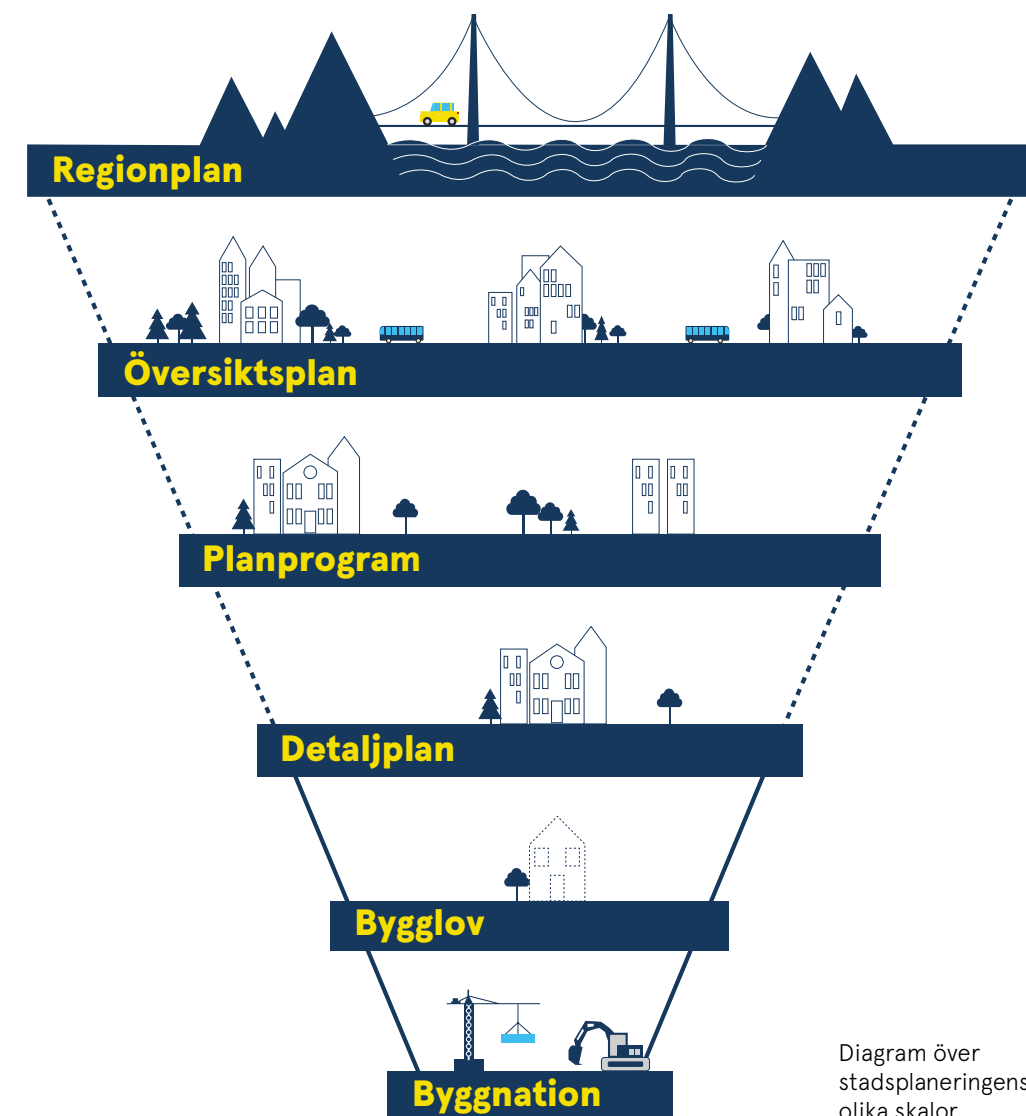

Diagram över stadsplaneringens olika skalor

Genomförda dialoger

Planprogrammet har arbetats fram utifrån en omfattande dialogprocess som genomfördes under våren och sommaren 2021. Syftet med dialogprocessen var att ta fram ett idé- och kunskapsunderlag inför den kommande planeringsprocessen.

I dokumentet Handlingsplan för dialog (2021-01-13) beslutades vilka riktlinjer, målbild och metoder som dialogprocessen skulle utgå från. Det beslutades även att särskilt riktade dialoger skulle ske med barn, äldre och personer med funktionsvariationer. Detta för att dels uppfylla de intentioner som Härnösands kommuns översiktsplan anger och dels för att uppfylla barnkonventionens krav om bedömning av barnets bästa (artikel tre och tolv).

Dialogfasen har bestått av flera olika aktiviteter där olika målgrupper och perspektiv varit representerade.

Resultatet av de genomförda dialogerna finns sammanfattade i dokumentet Dialogsammanställning Planprogram Skeppsbron (2022-06-01) som finns som bilaga till planförslaget.

En dialog har även gjorts i det parallella projektet, Street Moves, som också tar plats på Skeppsbron. Street Moves handlar om att skapa gaturum som är mer hållbara, hälsosamma, mångfunktionella och fulla av liv. I Street Moves har Härnösands kommun tillsammans med ArkDes (Sveriges nationella centrum för arkitektur och design) och designteamet Office of Possibilites genomfört en workshop under hösten 2022. Under workshopen inkom många synpunkter om utvecklingen av Skeppsbron, både tillfälliga lösningar men även långsiktiga. Dessa har arbetats in i planprogrammet.

Street Moves har använts som en metod och ett verktyg för att snabbt komma ut på plats och skapa förändring i gaturummet som sedan kan utvärderas. Metoden gör det möjligt att testa tillfälliga lösningar innan de blir permanenta. Street Moves invigdes sommaren 2023 och en försmak av visionen för Skeppsbron 2030.

Dialogtillfälle vid 'Bolagsbryggan' sommaren 2021

Dialogtillfälle i Street Moves projektet, oktober 2022

De fyra viktigaste punkterna som framkommit i dialogerna är:

- Mer grönska, blomster och parkmiljöer och mindre asfalt.
- Skapa fler målpunkter, aktiviteter och mötesplatser i området, som fungerar året runt.
- Ordna nödvändig och hållbar infrastruktur för gående, cyklister, bilister och båttrafikanter.
- Omfattningen och placeringen av havsnära parkeringsplatser behöver ses över.

Långgatan vintertid

Stora hårdgjorda ytor längs Skeppsbron

Utsprångskajen som varit avstängd en längre tid

Sommarblommor längs Skeppsbron

Stora hinder för rörelsehindrade

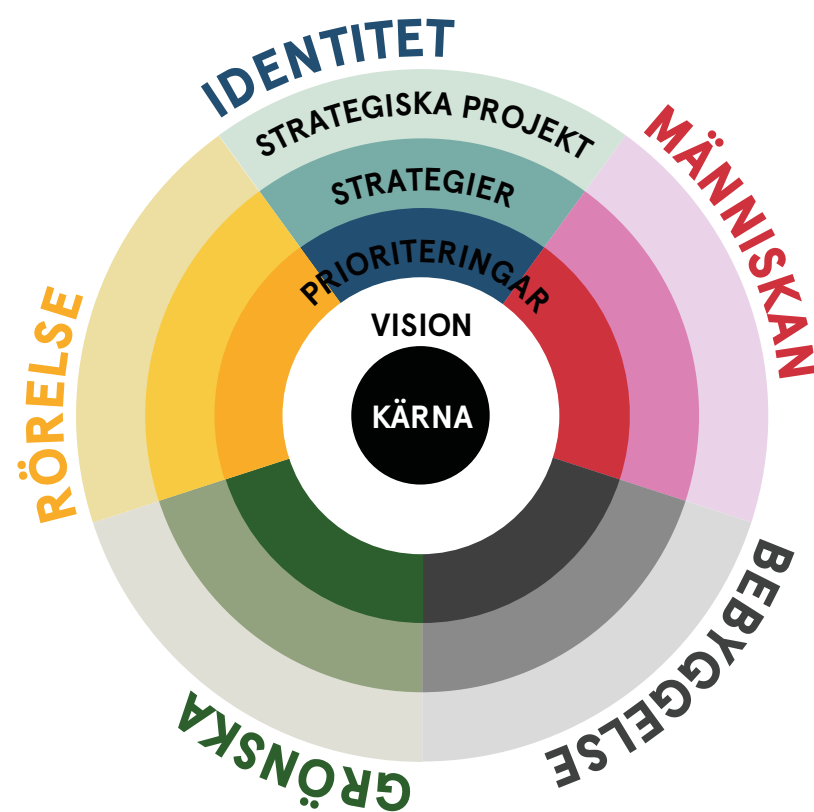
Tomma lokaler vinterid

Värdeplanering

Värdeplanering som arbetsmetod

Arbetet med planprogrammet för Skeppsbron har bedrivits enligt en värdebaserad stadsutvecklingsmodell inspirerad av Malmö stads arbetsprocesser. Det innebär i korthet en planeringsprocess där de viktiga värdena som ska präglade utvecklingen av området definieras i ett tidigt skede. Detta har gjorts utifrån dialoger och workshops, både internt i kommunen och externt med Härnösandsbor, företag och fastighetsägare. Därmed skapas en bred förankring av förutsättningar och mål för det fortsatta arbetet.

Kärnan sätter grunden för visionen och beskriver kvalitéer och vad som kännetecknar området idag. Kärnan ligger till grund för visionen vilket gör den platsspecifik och tydlig. Visionen löper som en röd tråd genom arbetet och sociala och mjuka frågor får utrymme. Problem och knäckfrågor identifieras i början av processen. Man undviker också att fastna i detaljer och fysiska uttryck i ett alltför tidigt skede. Cirkeldiagrammet är ett överskådligt sätt att sammanfatta resultatet av den inledande värdebaserade processen.

Kärna

Kärnan är den innersta ringen och handlar om att synliggöra den kultur och de värden som finns inom området i dag. Kärnan beskriver områdets nuläge och formulerar eventuella problem för den fortsatta utvecklingen.

Vision

Visionen är det gemensamma målet som arbetet styr emot och strävar för att uppnå. Visionen genomsyrar alla prioriteringar, strategier och strategiska projekt.

Prioriteringar

De prioriterade inriktningarna baseras på visionen och speglar de värden som är mest värdefulla för utvecklingen av Skeppsbron.

Strategier

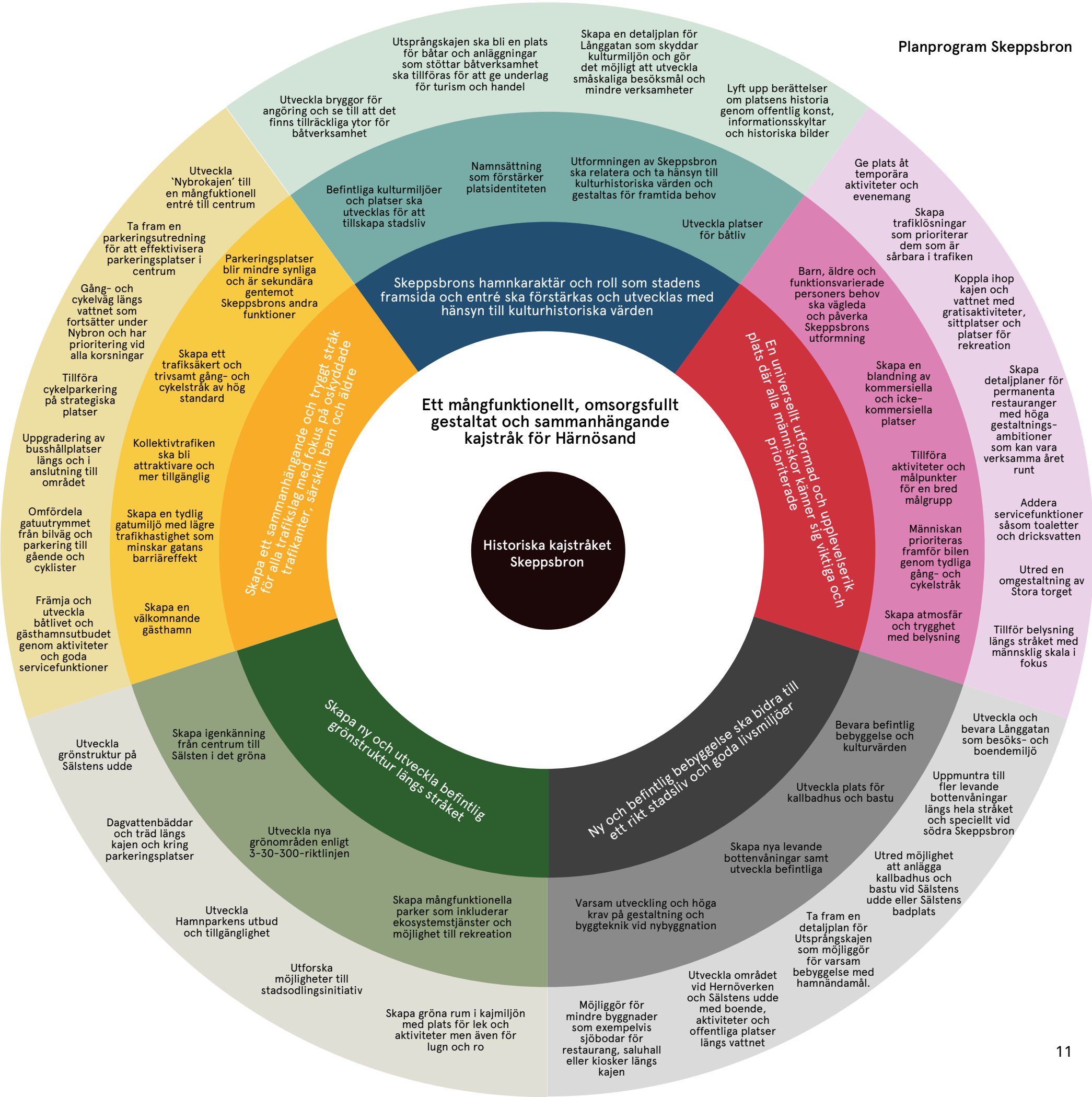
Strategierna är vägledande för att skapa önskade värden och kvaliteter. De ligger till grund för val av de projekt som är mest angelägna.

Strategiska projekt

De strategiska projekten är konkreta byggprojekt eller andra åtgärder som är avgörande för att visionen ska kunna förverkligas.

Värdeplaneringshjulet

Här kan du läsa om den vision som finns för planprogram Skeppsbron och hur visionen sen trattar ner till fem olika prioriteringar med tillhörande strategier och strategiska projekt.

Kärnan – Historiska kajstråket Skeppsbron

Befintliga värden och kvalitéer – kulturmiljö

Skeppsbron ligger inom område för riksintresse för kulturmiljö vilket omfattar stora delar av Härnösands stad. Riksintresset blev utpekad redan år 1996 av Riksantikvarieämbetet. De långa kajerna utmed Skeppsbrons båda sidor, Nattviken och Södra sundet är betydande för upplevelsen av staden och utgör en viktig del av stadens identitet och karaktärsdrag.

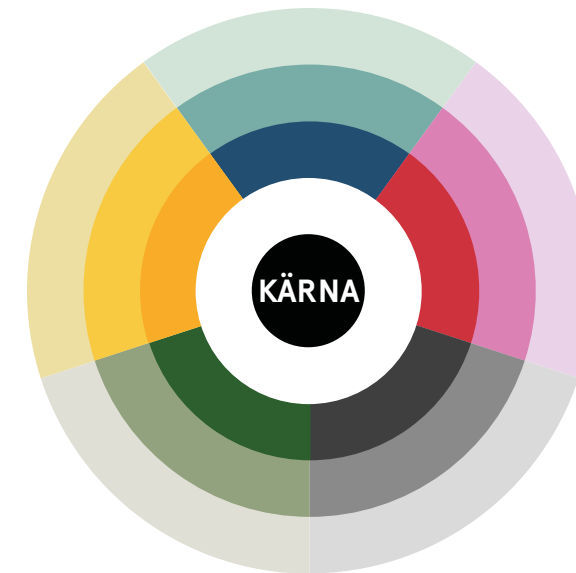
Bebyggelsen längs Skeppsbron karaktäriseras av större stenhus från tidigt 1900-tal som var inredda för affärsverksamhet, kontor och bostäder. Stråkets karaktär är en öppen hamnmiljö där den hårdgjorda kajen gav utrymme för handel och lastning. Skeppsbron har av många ansetts som stadens framsida och har länge varit centrum för Härnösands utveckling. Skeppsbron har en rik arkitekturhistoria som är läsbar än idag. Det är också den första plats man ser både från havet och från Nybron och ä en av Härnös viktiga entréer.

Vidare längs stråket finns Långgatan, ett område med äldre trähus som vittnar om den äldre tomtindelningen med huvudbyggnad och bodar som vetter med gaveln ned mot vattnet. Långgatans bebyggelse har en planstruktur från 1500-talet och träbebyggelse från tidigt 1800-tal. Husen har alla träpanel med svarta eller röda tak och uthus i vinkel mot kajen. Här bodde i huvudsak sjömän och handlare.

Längst norrut på Skeppsbron finns en tydlig industriprägel med Hernöverken och Tobaksmonopolet. Ståtlig tegelarkitektur samt modernare personal- och industrilokaler från början av 1900-talet. Tobaksmonopolet är tillsammans med Hernöverken viktiga märkesbyggnader och landmärken för handelsstråket på norra Skeppsbron.

Utmed Skeppsbron har det i huvudsak funnits öppna hårdgjorda handelsytor. Torg, byggnader, grönytor eller parker har sällan förekommit intill hamnen. Det har tidigare legat ett torg, Lilla torget, ungefär vid adressen Skeppsbron 11. På Utsprängskajen har även en mindre magasinsbyggnad funnits. Innan Skeppsbron hade den utformning som den har idag fanns fiskebodarna både vid Utsprängskajen och vid Residenset.

Stråket har höga värden som livsmiljö och som kulturmiljö. Skeppsbron har varit och är även idag ett centrumnära område där det historiskt har vistats mycket människor. Människor som cyklat och gått till och från sitt arbete på Hernöverken och fiskare och handlare som haft Skeppsbron som sin arbetsplats.

Historisk bild av Skeppsbron. Bild: Örjan Leeks historiska bildarkiv

Kärnan – Historiska kajstråket Skeppsbron

Utmaningar och knäckfrågor

En av de största utmaningarna för Skeppsbron är att tillföra nya funktioner som behövs i nutid, till exempel grönska, mötesplatser och nya byggnader. Detta utan att skada kulturmiljön som kajbandet och dess omgivning så tydligt karaktäriseras av och bär spår av. En utmaning i detta är att omvandla ett historiskt hårdgjort och öppet stråk till ett stråk som bjuder in till mer intima rum med fler funktioner och plats för fler aktiviteter, behov och mänsklig rörelse.

En annan utmaning är trafiksituationen längs Skeppsbron. Stråket bär tydliga spår från bilsamhällets framfart och planering med stora breda bilvägar med få och ibland inga utrymmen för gående och cyklister. Det är en utmaning att i framtiden bereda plats för ett helt nytt gång- och cykelnät av huvudnätsstandard enligt Härnösands nyligen antagna Gång- och cykelprogram. Skeppsbrons kaj utformades för att kunna lasta och lossa varor och det är denna utformning som fortfarande lever kvar men idag fylls utrymmet med parkeringsplatser. Det blir en utmaning att bevara kulturmiljön och förståelsen av Skeppsbron som en hamnmiljö samtidigt som utrymme skapas åt människor, grönska och näringsliv.

En annan utmaning och samtidigt viktig förutsättning längs Skeppsbron är havet och det fria läget. Det gör området väldigt oskyddat från vind och vatten och utmanande att vistas på året runt. Stråket måste därför gestaltas för snö, regn och hårda vindar och klara av att balansera karaktären som sjöfartsstad samtidigt som det rymmer offentliga platser där människor vill uppehålla sig.

Stråket saknar även målpunkter och aktiviteter vilket gör att det upplevs obefolkat och ibland otryggt. Folk rör sig längs Skeppsbron om de bor där eller har ett specifikt ärende. Det är inte ett stråk som folk använder för att uppleva och njuta av utan enbart ett transportstråk där framkomligheten för bilar är god men bristfällig för gående och cyklister.

Ytterligare en utmaning är att balansera behovet av infrastruktur för båtar, tunga fordon och bilar med behovet av offentliga och väl gestaltade ytor för människor. Skeppsbron måste fortsätta fungera och utvecklas som en aktiv kaj och hamn för våra myndigheter och företag samtidigt som nya funktioner så som grönska, mötesplatser och stadsliv behöver tillföras.

Sammanhang och utveckling i området

Under en tio-årsperiod väntar flera stora infrastrukturprojekt i direkt anslutning till Skeppsbron. Det pågår även utveckling av bostäder och centrumutveckling i anslutning till Skeppsbron vilket gör att ett samlat grepp kring vad stråket är och ska bli är nödvändigt för att skapa ett trivsamt och sammanhängande stråk.

Utöver kommunens tioåriga plan för utvecklingen av Skeppsbron sker det mycket inom samhället som gör att städer behöver ställas om. Genom att förändra den fysiska miljön blir samhället bättre rustat för att ta höjd för framtida utmaningar gällande skyfall, värmeböljor, torka, bristande biologisk mångfald, socialt utanförskap, folkhälsoutmaningar och ökade utsläpp av växthusgaser. Genom att förändra den fysiska miljön och utforma Skeppsbron för att ta höjd för 100 år framåt kan förutsättningarna för människor, djur och växter förändras och förbättras. Den förra Skeppsbron stod i drygt 100 år och när den nu görs om den ska den stå minst 100 år till. Det kräver noggrann utformning och ställningstaganden för vilket samhälle vi vill bygga och forma till våra efterlevande.

Historisk bild av Skeppsbron. Bild: Örjan Leeks historiska bildarkiv

Visionen för Skeppsbron

Ett mångfunktionellt, omsorgsfullt gestaltat och sammanhängande kajstråk för Härnösand.

Mångfunktionellt

Att Skeppsbron ska utvecklas mångfunktionellt innebär att gå från ett primärt fokus på biltrafik och parkering till att tillgodose flera funktioner och behov. Exempelvis behovet av grönstruktur, biologisk mångfald, mötesplatser, småskalig handel, restauranger, hantering av dagvatten, utveckling av hamnverksamhet och nya former av rekreation. Mycket av detta finns redan idag men en del behöver stöd för att utvecklas och en hel del behöver skapas nytt.

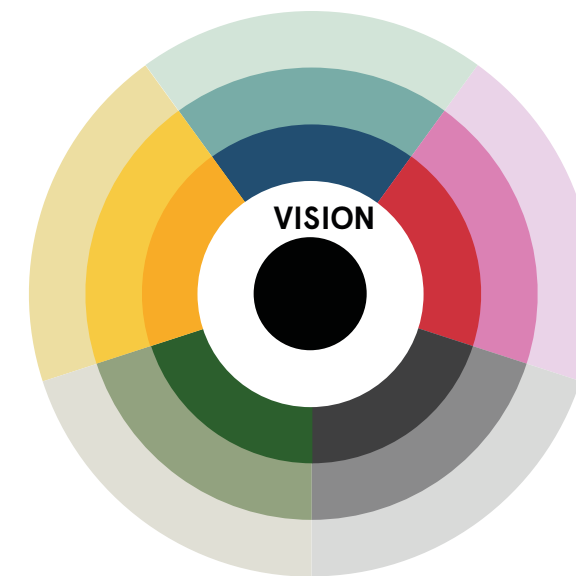
Skeppsbron ska vara mångfunktionellt för att skapa möjligheter för olika sorters temporära aktiviteter och evenemang. En kaj är en stabil och robust konstruktion som måste kunna ändra skepnad och användning under årstider och tider på dygnet utan att behöva göras om. Parkeringsytor kan ge plats åt uteserveringar på sommaren och delar av bilvägen ska snabbt kunna ställas om till ytor för evenemang. Kajen ska utnyttjas flexibelt över året för att ge utrymme för olika sorters säsongsbaserade aktiviteter som exempelvis skridskoåkning, basket, uteserveringar och evenemang.

Ambitionen är att varje plats på Skeppsbron ska ha tagit hänsyn till flera värden och behov. En grönyta på Skeppsbron ska inte bara fungera som ett grönt inslag i stadsbilden utan ska även kunna hantera dagvatten, uppmuntra till rörelse, gynna biologisk mångfald och bidra till att mildra klimatförändringar. På samma sätt ska gator på Skeppsbron inte bara transportera människor mellan olika platser utan också bidra till förbättrad folkhälsa, trygghet, näringslivsutveckling och biologisk mångfald.

Omsorgsfullt gestaltat

Skeppsbron ska bära vidare på traditionen av omsorgsfull och hållbar gestaltning. En kaj är en plats som ska stå i minst 100 år och det kräver hållbara material som åldras med värdighet och genomtänka beslut som bidrar till en trivsamt plats över tid.

Gestaltning innebär utformning av allt som berör vår fysiska miljö, från en sked och en stol till en hel stad. Begreppet omfattar arkitektur, form, design, konst och kulturarv. Gestaltad livsmiljö handlar om den fysiska miljön i staden och berör allt som finns mellan byggnadernas fasader och markens material. Omsorgsfull gestaltning innebär att vi ska värna våra gemensamma stadsrum och skapa förutsättningar för alla som vistas i dem att trivas och känna sig inkluderade och trygga.

Skeppsbron beskrivs av många som Härnösands framsida och det finns en enorm stolthet över platsen vilket kräver omsorgsfull gestaltning. Gestaltningen ska utgå från en mänsklig skala och mänskliga behov för att skapa små oaser och intima rum längs ett storskaligt och historiskt stråk.

Omsorgsfull gestaltning innebär att skapa en plats med hänsyn till historien, dagens behov och människor men med sikte på framtiden. Tillgänglighet och universell utformning är en självklar del av en omsorgsfull gestaltning vilket krävs för att det ska bli en plats för alla.

Omsorgsfull gestaltning i mänsklig skala bidrar också till att folk känner trygghet i gaturummet. Bra belysning, sänkta hastigheter för bilar, mer rörelse och folkliv skapar ett tryggare gaturum.

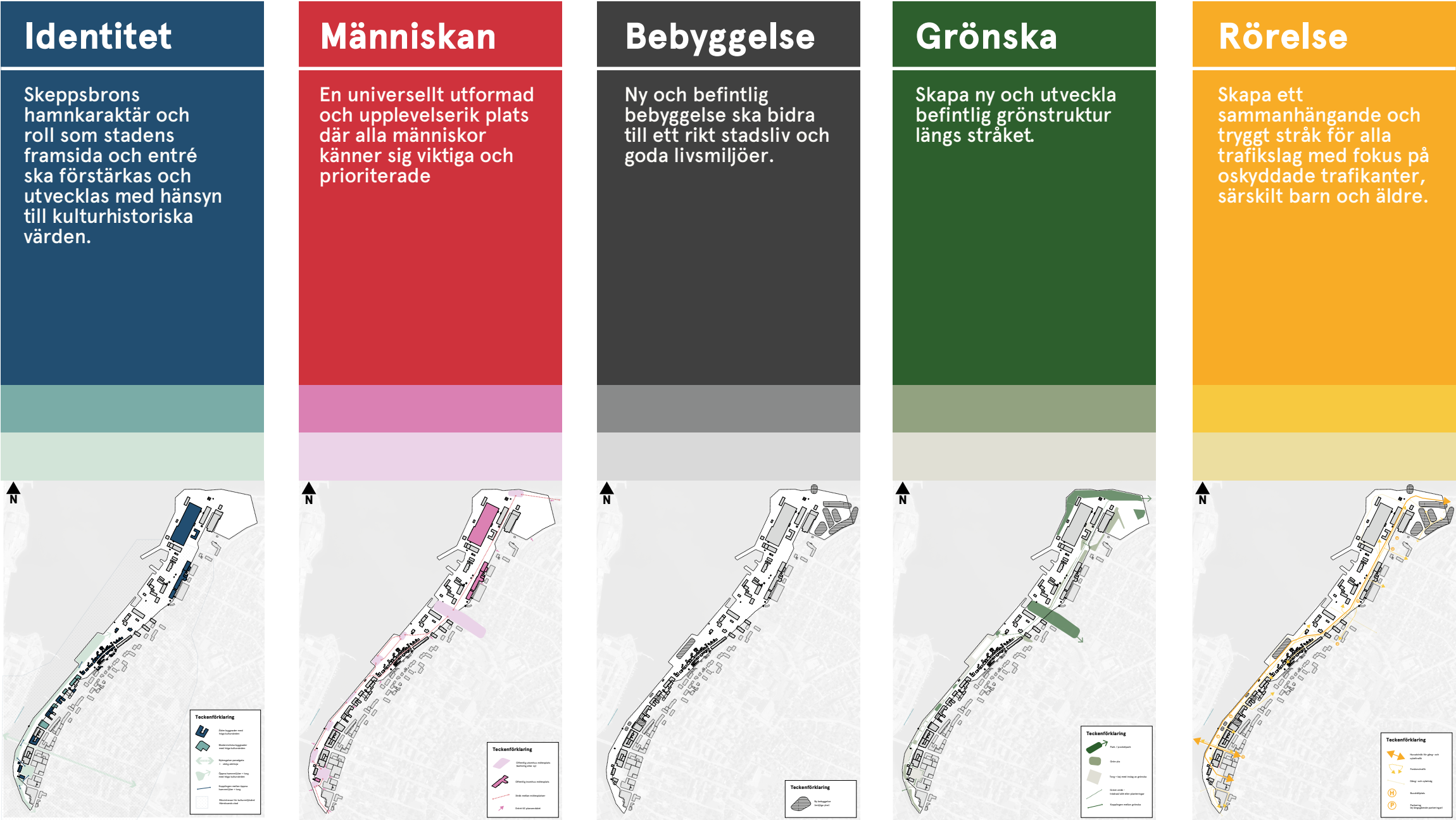
Sammanhängande

Kommunen har en vision för Skeppsbron att bli ett mer befolkat och använt stråk. Detta kan uppnås genom att addera flera aktiviteter och målpunkter men utan ett sammanhängande stråk för gående och cyklister kommer folk inte vistas på platsen. Därför ska Skeppsbron skapa förutsättningar för säkra och generösa gång- och cykelbanor som uppmuntrar till rörelse och folkliv. Så fort ett sådant stråk är på plats kommer folk att röra sig längs stråket och kunna ta sig mellan aktiviteter och platser.

Skeppsbron ska gå från ett bilorienterat stråk till att uppmuntra fler att gå eller cykla till sina målpunkter. Att gå och cykla längs Skeppsbron ska vara enkelt, säkert och upplevelserikt och det självklara sättet att färdas på. Stråket ska vara enkelt att läsa av och utformningen på stråket ska vara som en huvudled för gående och cyklister där man kan hoppa på leden och nästintill automatiskt dras till centrum eller till Sälsten. Stråket ska också bidra till rörelse och stadsliv på Stora torget.

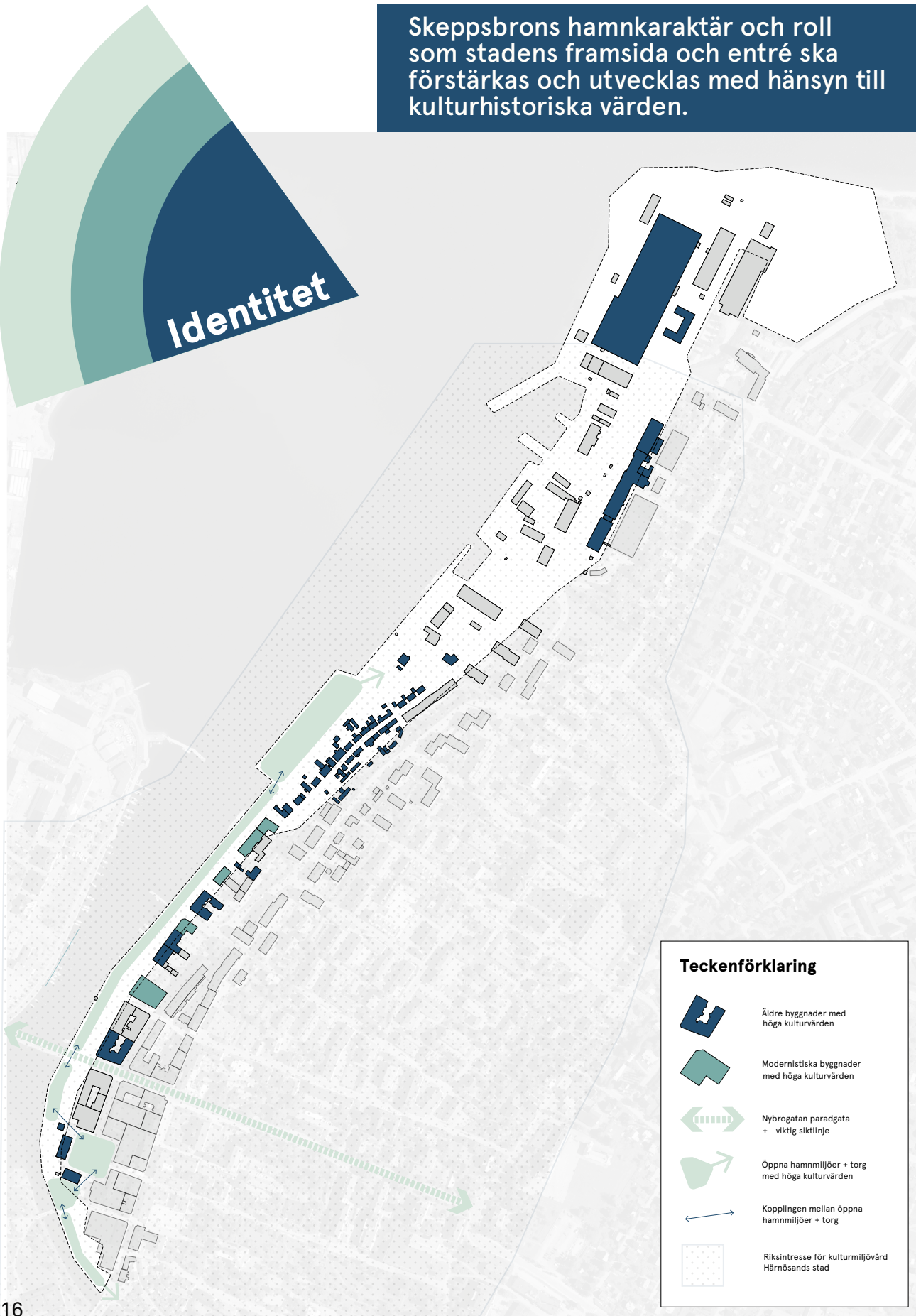
5 prioriterade inriktningar

Visionen för Skeppsbron har brutits ner i fem prioriteringar:

PRIORITERING

Skeppsbrons hamnkaraktär och roll som stadens framsida och entré ska förstärkas och utvecklas med hänsyn till kulturhistoriska värden.

Strategier

Utformningen av Skeppsbron ska relatera och ta hänsyn till kulturhistoriska värden och gestaltas för framtida behov

I kommande planerings- och bygglovsprocesser ska stor hänsyn tas till kulturmiljöerna längs stråket. Antikvarisk kompetens behövs när byggnader och ytor längs stråket ska byggas om eller utvecklas. Det kan till exempel handla om fasadändringar, inglasning och utbyggnad av balkonger, fönsterbyten och takbyten. Framtida behov när det gäller bland annat klimatanpassning, gång- och cykelinfrastruktur och folkhälsa ska balanseras med kulturmiljöerna.

Befintliga kulturmiljöer och platser ska utvecklas för att till skapa stadsliv

De värden som finns inbyggda i områdets kulturmiljöer och som finns i riksintresset för kulturmiljö ska tas till vara för att skapa förutsättningar för ett rikt stadsliv. Genom att utgå från Skeppsbrons olika karaktärer och värden kan våra unika platser utvecklas. Att utgå från befintliga karaktärer ger platser identitet och en känsla av robusthet och historiskt sammanhang. Människor trivs i miljöer som är tydliga och enkla att läsa av.

Utveckla platser för båtliv

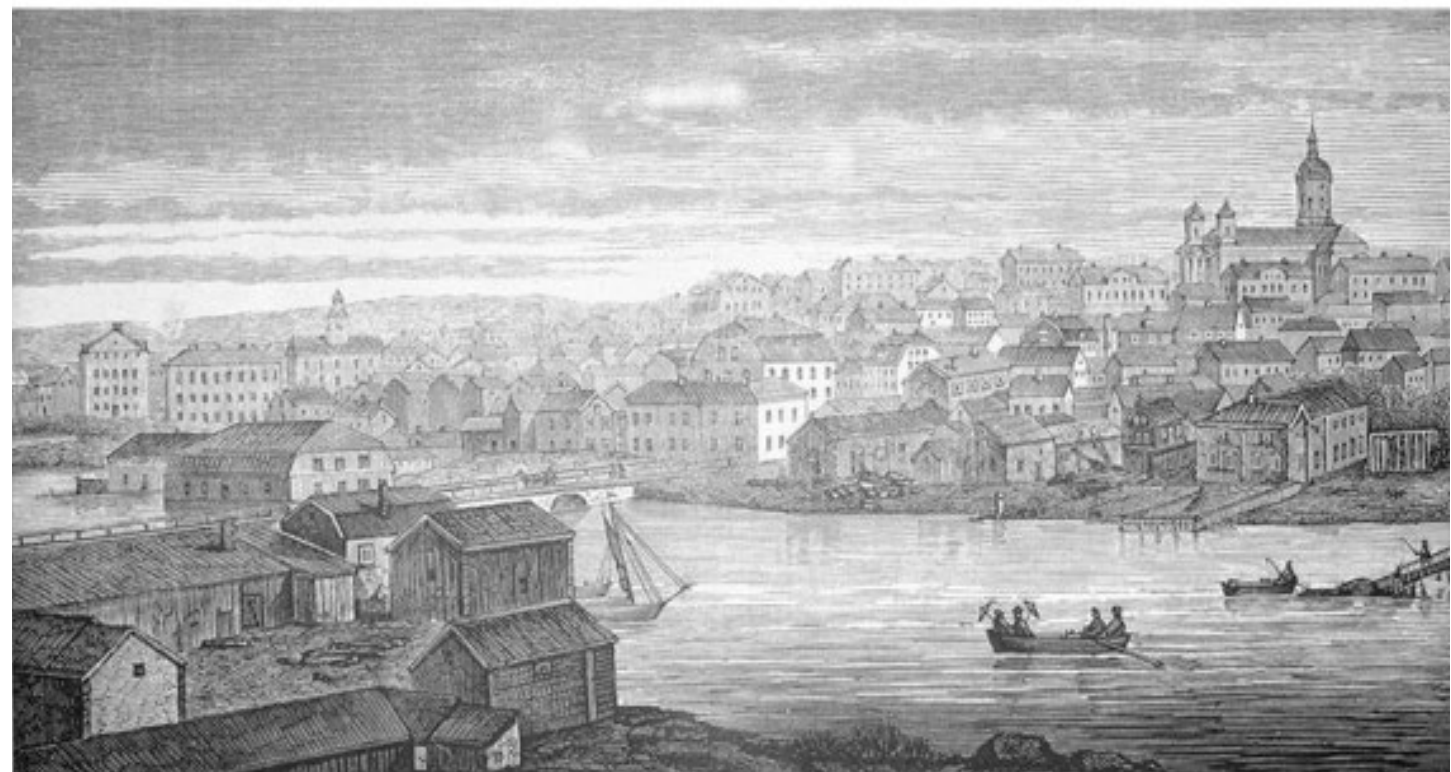
Skeppsbron är och ska förbli en plats för båtliv. Genom att göra kajer och bryggor tillgängliga för båtliv skapar vi mervärde för invånarna. Att tillföra fler bryggor och vägar ner till vattnet är positivt och förstärker förståelsen av Skeppsbrons historiska identitet som sjöfartsstråk. Kajen bör huvudsakligen vara öppen med hänsyn till riksintresset. Kommunen vill fortsatt möjliggöra för större fartyg att ankra upp ut med kajen med verksamheter som förstärker upplevelsen av Härnösand som sjöfartsstad. Vissa hamnmiljöer och kajer kontrolleras av försvarsmakten eller andra aktörer och de måste få fortsätta bedriva sina verksamheter där.

Namnsättning som förstärker platsidentiteten

Att sätta namn på en plats kan förstärka och bevara en plats historia och karaktär. Det leder till en förstärkt känsla av platsidentitet. Namnsättning på Skeppsbron ska ta inspiration från historiska referenser och ligga till grund för utformningen och upplevelsen av att vistas på platsen. Namnsättning kan också upplysa om en tid eller en historia som har varit och kanske har glömts bort. Skyltning och tydliga entréer kan förstärka platsens identitet.

Strategiska projekt

- Utsprångskajen ska bli en plats för båtar och anläggningar som stöttar båtverksamhet ska tillföras för att ge underlag för turism och handel
- Utveckla bryggor för angöring och se till att det finns tillräckliga ytor för båtverksamhet.
- Skapa en detaljplan för Långgatan som skyddar kulturmiljön och gör det möjligt att utveckla småskaliga besöksmål och mindre verksamheter.
- Lyft upp berättelser om platsens historia genom offentlig konst, informationsskyltar och historiska bilder.

Härnösand i trägravyr från 1865

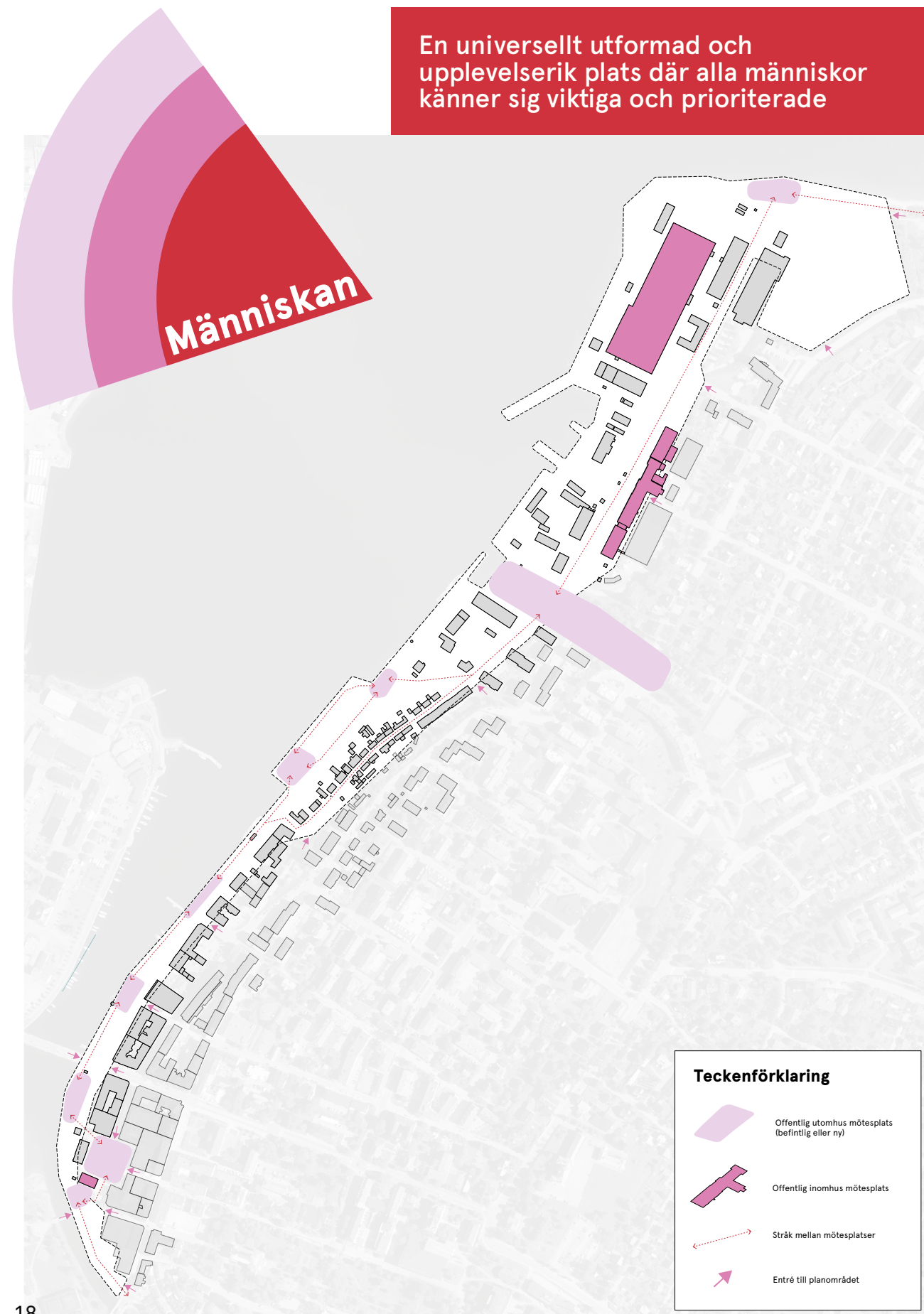
Historisk gavel på byggnad längs Skeppsbron

Karta från 1767. Bild: Läns museet Västernorrland (från remissvaret)

PRIORITERING

En universellt utformad och upplevelserik plats där alla människor känner sig viktiga och prioriterade

Strategier

Tillföra aktiviteter och målpunkter för en bred målgrupp

Under dialogerna framkom det att många saknar aktiviteter och målpunkter längs sträckan. Utan dessa saknar stråket attraktionskraft och upplevs tomt och öde. Aktiviteter och målpunkter ska skapas längs stråket som attraherar en bred målgrupp. Genom att addera fler mötesplatser så som parker, sittmiljöer, utescener och restaurangliv kan en bred målgrupp attraheras. Det är viktigt att skapa mötesplatser för alla målgrupper, från barn till pensionärer.

Skapa en blandning av kommersiella och icke-kommersiella platser

Det är viktigt att på offentliga platser både möjliggöra för kommersiella och icke-kommersiella platser. Det vill säga både platser som är gratis att besöka, som en park, och platser som kräver konsumtion, som en restaurang. Båda behövs för att skapa stadsliv och för att skapa ett jämlikt stråk där olika grupper kan mötas på samma yta.

Barn, äldre och funktionsvarierade personers behov ska vägleda och påverka Skeppsbrons utformning

Universell utformning, alltså att redan från början utforma tillgängliga platser, behövs för att skapa ett välkomnande stadsrum för alla. Universell utformning skapar en känsla av tillhörighet och inkludering samtidigt som det kan vara billigare att göra rätt från början i stället för att göra kostsamma anpassningar i ett senare skede. Universell utformning handlar till exempel om att göra värdiga entréer som fungerar för alla och att för offentliga platser ska en mångfald av behov och förutsättningar påverka val av möblemang, belysning och markmaterial.

Människan prioriteras framför bilen genom tydliga gång- och cykelstråk

Kommunens inriktning om att människan ska prioriteras över biltrafiken ska vägleda Skeppsbrons utformning. Genom tydliga och breda gång- och cykelstråk ska det vara enkelt att färdas längs Skeppsbron till fots eller med cykel. Bilar och parkeringar behöver ge plats åt gående och cyklister för att uppnå kommunens ambitioner om hållbart resande. En ökad andel gående och cyklister kan också ge bättre förutsättningar att främja centrumhandeln och näringslivet.

Skapa atmosfär och trygghet med belysning

Belysning kan öka känslan av trygghet på en plats och skapa ett besöksmål och dragningskraft. Med belysning av grönska, gång- och cykelstråk och fasader kan man uppmuntra till året-runt-vistelse och besök dygnet runt. Belysning kan med fördel ha flera funktioner än att enbart lysa upp, till exempel kan det vara konstverk men även sittplatser.

Strategiska projekt

- Skapa detaljplaner för permanenta restauranger med höga gestaltningsambitioner som kan vara verksamma året runt.
- Addera servicefunktioner så som toaletter och dricksvatten.
- Koppla ihop kajen och vattnet med gratisaktiviteter, sittplatser och platser för rekreation.
- Skapa trafiklösningar som prioriterar dem som är sårbara i trafiken.
- Ge plats åt temporära aktiviteter och evenemang.
- Tillför belysning längs stråket med mänsklig skala i fokus.
- Utred en omgestaltning av Stora torget.

Utservering, Sankt Petri Logen

Skeppsbron ska utformas på ett universellt och inkluderande sätt

Skeppsbron omvandlas till en plats för vistelse

PRIORITERING

Ny och befintlig bebyggelse ska bidra till ett rikt stadsliv och goda livsmiljöer.

Strategier

Bevara befintlig bebyggelse och kulturvärden

Byggnaderna längs Skeppsbron har höga kulturvärden och speglar olika tidsperioder och årsringar i vår historia. Befintlig bebyggelse måste tas om hand och fastighetsägare ska ges kunskap och utbildning om hur det sker på bästa sätt. Rådgivning, inspiration och stöttning behövs från kommunen i planerings- och bygglovsprocesser. Befintlig kulturmiljöer ska skyddas vid upprättandet eller ändring av detaljplaner. Hela Långgatan, delav av Skeppsbron och Hernöverkens tegelarkitektur bör skyddas med q, k och r bestämmelser.

Skapa nya levande bottenvåningar samt utveckla befintliga

Vid utveckling av fastigheter ska kommunen tillsammans med fastighetsägare verka för att öppna upp slutna bottenvåningar och skapa förutsättningar för stadsliv. Gatan ska finnas tillgänglig för exempelvis uteserveringar, parker och annat som gynnar olika aktörers verksamhet.

Varsam utveckling och höga krav på gestaltning och byggteknik vid nybyggnation

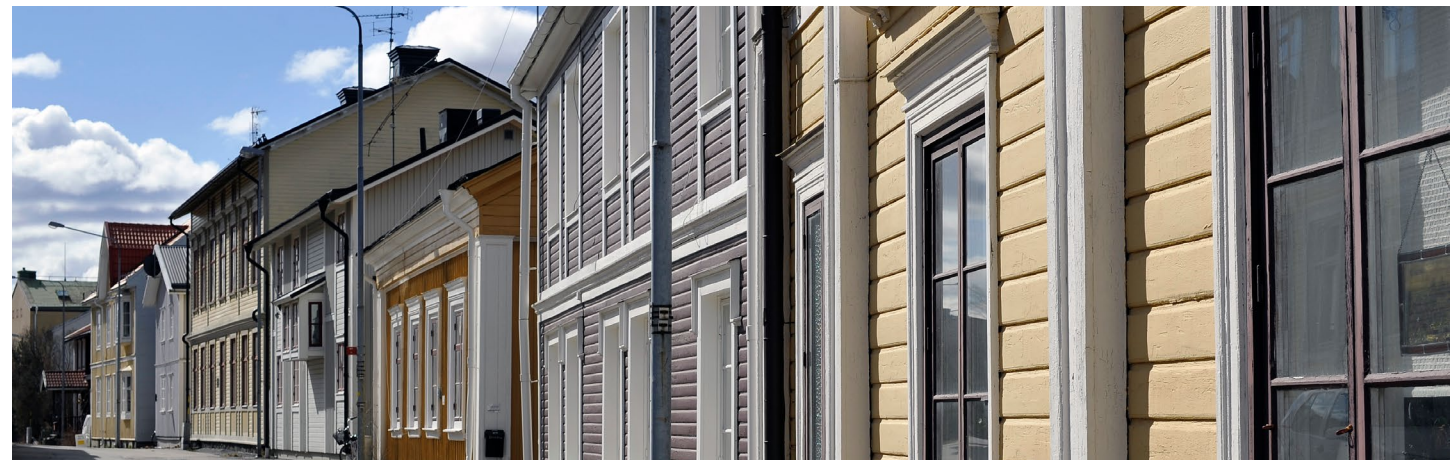
Vid ny- och ombyggnation längs hela stråket och specifikt i lucktomterna, på Utsprångskajen och vid byggandet av nya restauranger ska stor hänsyn tas till riksintresset för kulturmiljö vad gäller byggnadshöjd, volym och relationen till omkringliggande bebyggelse. För stråket ska högkvalitativ arkitektur uppföras med varsamhet för Skeppsbrons kulturhistoriska värden samtidigt som ny bebyggelse ska få uttrycka sin samtid och skapa en ny årsring. Kravet på god gestaltning gäller allt från nya hus till elstationer, uteserveringar och busskurer. Befintliga byggnader, material och strukturer ska användas där det går. Kommunen vill möjliggöra för att fylla gamla magasinsbyggnader och fabrikslokaler med nytt innehåll.

Utveckla plats för kallbadhus och bastu

Det finns en stor vilja från invånare att Skeppsbron i framtiden ska innefatta en plats för kallbadhus och bastu för allmänheten. Kallbadhus har tidigare funnits bland annat på Sälstens badplats utanför Villa Fridhem samt på Norra Mellanholmen mot Nattviken. Kallbadhus och bastu har en stor attraktionskraft både för invånare samt besökare och skapar en ny målpunkt längs med sträckan. Det finns möjlighet att skapa en ny mötesplats som saknas i staden. Exakt lokalisering är inte utredd men planprogrammet föreslår att Sälstens udde eller Sälstens badplats utreds. Det är viktigt med höga gestaltningsambitioner för ett kallbadhus och bastu vilket i sin tur kan förstärka Härnösands maritima identitet.

Strategiska projekt

- Möjliggör för mindre byggnader som exempelvis sjöbodar för restaurang, saluhall eller kiosker längs kajen.
- Uppmuntra till fler levande bottenvåningar längs hela stråket och speciellt vid södra Skeppsbron.
- Utveckla och bevara Långgatan som besöksmål och boendemiljö.
- Ta fram en detaljplan för Utsprångskajen som möjliggör för varsam bebyggelse med hamnändamål.
- Utveckla området vid Hernöverken och Sälstens udde med boende, aktiviteter och offentliga platser längs vattnet.
- Utred möjlighet att anlägga kallbadhus och bastu vid Sälstens udde eller Sälstens badplats

Planprogrammet föreslår en ny detaljplan för Långgatan

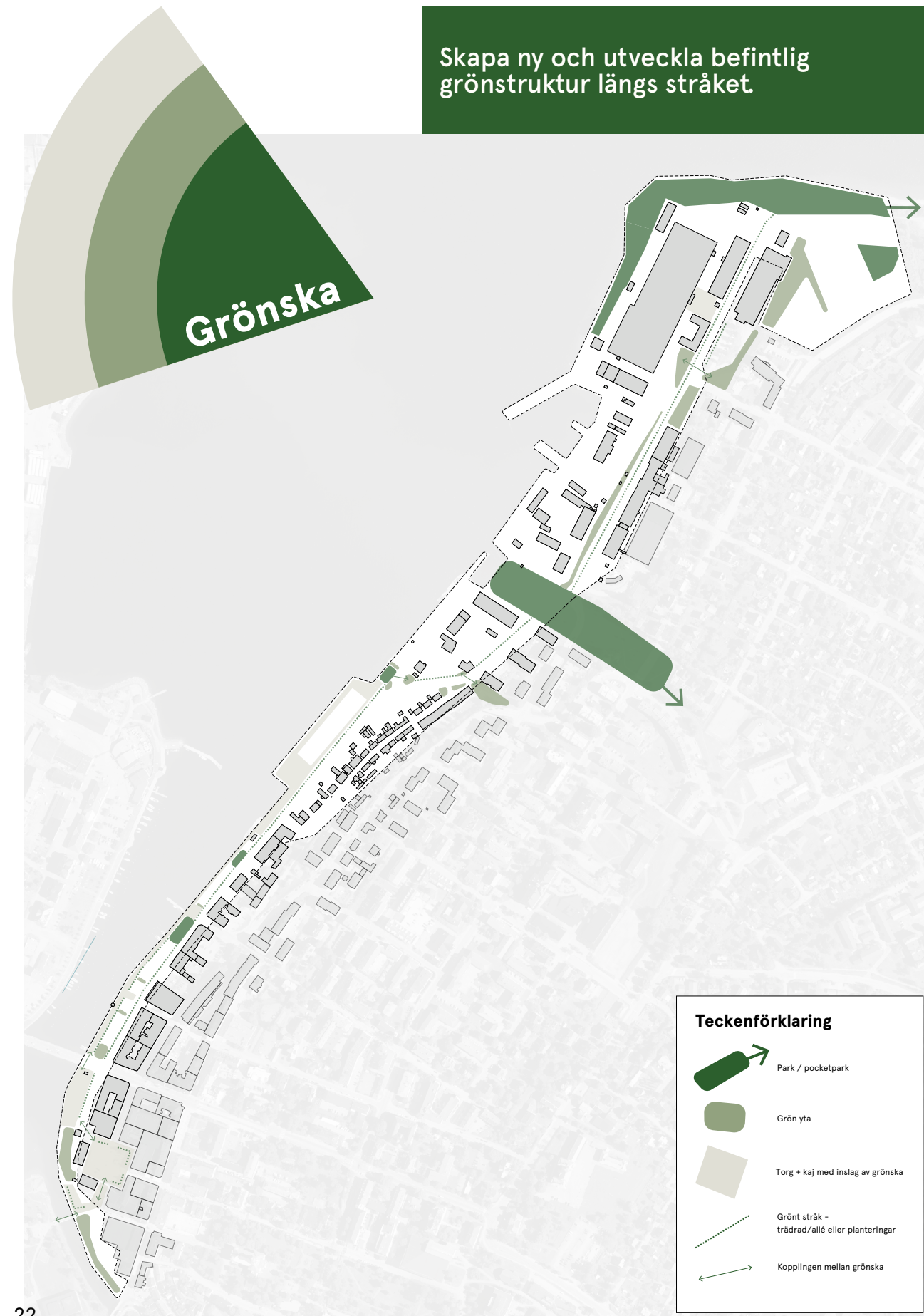
Skeppsbron präglas av en varierad och ståndsmässig arkitektur

Tobaksmonopolet

PRIORITERING

Skapa ny och utveckla befintlig grönstruktur längs stråket

Strategier

Utveckla nya grönområden enligt 3-30-300-riktlinjen

3-30-300 är en riktlinje som har tagits fram för att hjälpa till vid planering och utvärdering av en stads växtlighet och dess värden. Växter är viktiga för att invånarna ska må bra, både fysiskt och psykiskt. De behövs också för att städer ska klara regn, vind och värme, samt för att de skadliga partiklar som finns i luften ska fångas upp.

3 innebär att alla ska kunna se minst tre träd från sin bostad, skola eller arbetsplats.

30 betyder att varje stads kvarter ska ha minst 30 procents krontäckningsgrad, det vill säga 30 procent av ytan ska skuggas av trädkronor.

300 innebär att alla invånare ska ha max 300 meter till ett grönområde.

Riktlinjen behöver inte följas strikt i alla situationer, men ska användas som analysverktyg för att identifiera områden med brister och motivera varför träd, grönska och parker behövs.

Skapa mångfunktionella parker som inkluderar ekosystemtjänster och möjlighet till rekreation

Parker och gröna ytor ska utformas för att uppfylla fler funktioner än enbart estetiska eller gröna. Ekosystemtjänster som dagvattenhantering, klimatanpassning, trygghet och folkhälsa är perspektiv som ska inrymmas och finnas med i de parker och gröna rum som byggs på Skeppsbron. I parkerna är det viktigt att belysning, växtlighet, material och estetik vägs samman för att skapa gröna rum som behandlar dagens och framtidens behov och utmaningar.

Skapa igenkänning från centrum till Sälsten i det gröna

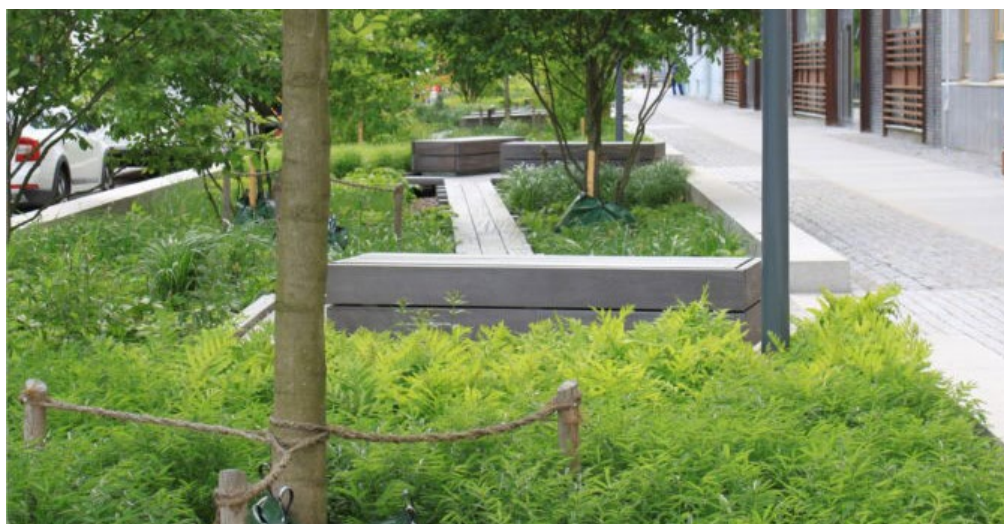
Det är viktigt att i stråket skapa en grön tråd att följa från Sälstens badplats till Stora torget. Genom träd och andra planteringar ska människor kunna söka skugga, rekreation och aktivitet längs hela stråket. Det är viktigt att de hårdgjorda ytorna bryts upp med grönska för att bjuda in människor att stanna till och vistas längre stunder.

Strategiska projekt

- Skapa gröna rum i kajmiljön med plats för lek och aktiviteter men även för lugn och ro.
- Utveckla Hamnparkens utbud och tillgänglighet
- Utveckla grönstruktur på Sälstens udde.
- Dagvattenbäddar och träd längs kajen och kring parkeringsplatser.
- Utforska möjligheter till stadsodlingsinitiativ.

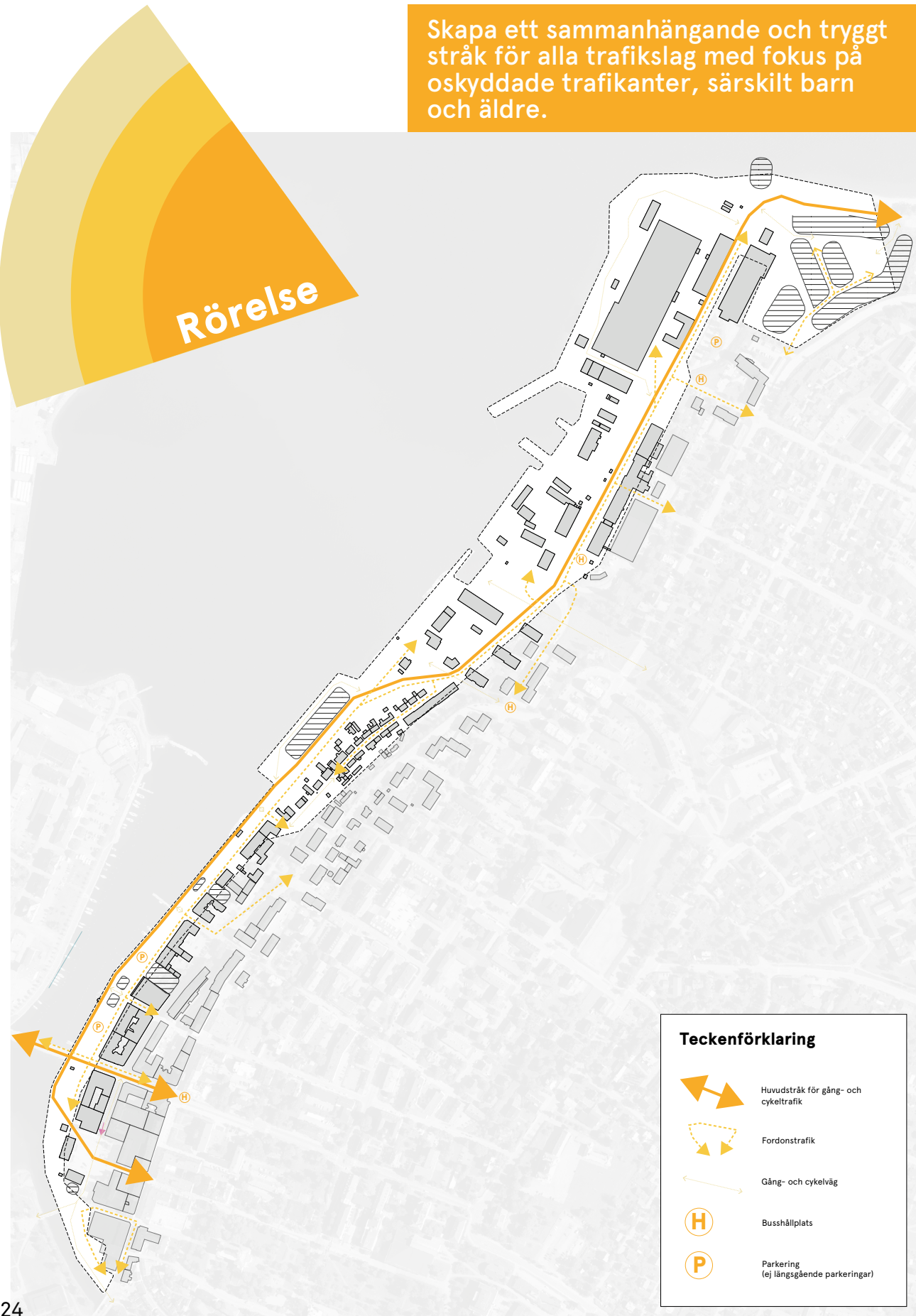
Plats för rekreation skapas på Skeppsbron

Dagvattenbäddar. Bild: Stockholms stad

Råda torg, Mölnlycke. Bild: Mareld landskapsarkitekter

Strategier

Parkeringsplatser blir mindre synliga och är sekundära gentemot Skeppsbrons andra funktioner

Antalet parkeringar ska minska till förmån för utrymme för att skapa stadsliv med restauranger, gång- och cykelstråk, parker och uteserveringar. Parkeringar ska finnas på strategiska platser med strategiska regleringar. Parkeringsytor ska delas upp i mindre enheter och innehålla grönska för att mjuka upp kajmiljön. All ny bebyggelse ska hantera det egna parkeringsbehovet på egen mark för att uppmuntra till hållbart resande.

Skapa ett trafiksäkert och trivsamt gång- och cykelstråk av hög standard

När Skeppsbron byggs om ska gående och cyklisters behov av utrymme prioriteras över biltrafikens. För att uppnå kommunens klimat- och hållbarhetsmål måste flera korta resor göras med gång, cykel eller kollektivtrafik. Genom att utforma ett GC-nät med huvudnätstandard ska det vara enkelt att välja cykeln framför bilen. Cykelparkering ska finnas på strategiska platser längs hela sträckan. Förbättringar av GC-nätet gör att de upplevda avstånden i staden blir kortare och att fler tar cykeln till sina målpunkter i vardagen. I detaljplanering och bygglov ska cykelparkering prioriteras.

Kollektivtrafiken ska bli attraktivare och mer tillgänglig

Det är viktigt att tidigt i planeringen planera för kollektivtrafik och att verka för goda möjligheter att ta sig till/från busshållplats. Det är viktigt med bra och attraktiva förbindelser från Skeppsbron till omkringliggande busshållplatser. Busshållplatserna ska ha hög standard, upplevas trygga och utformas med väderskydd. Kollektivtrafiken ska upplevas attraktiv och tillgänglig för att uppmuntra till fler hållbara resor.

Skapa en tydlig gatumiljö med lägre trafikhastighet som minskar gatans barriäreffekt

Skeppsbron som gaturum ska göras om för att minska gatans barriäreffekt och sänka hastigheterna. Genom avsmalnande körfält, varierande gatubredd och att på vissa passager enbart ge tillgång till en bil i taget kan ett mer trivsamt gaturum uppnås utan att begränsa bilens framkomlighet.

Skapa en välkomnande gästhamn

Toaletter, vatten och duschar krävs för att uppnå god standard på gästhamnen. Tydlig information ska finnas och det bör finnas enkla och tillgängliga paket av upplevelser och resor att göra i staden. Samverkan ska ske med turism och näringsliv för att utveckla utbudet i gästhamnen.

Strategiska projekt

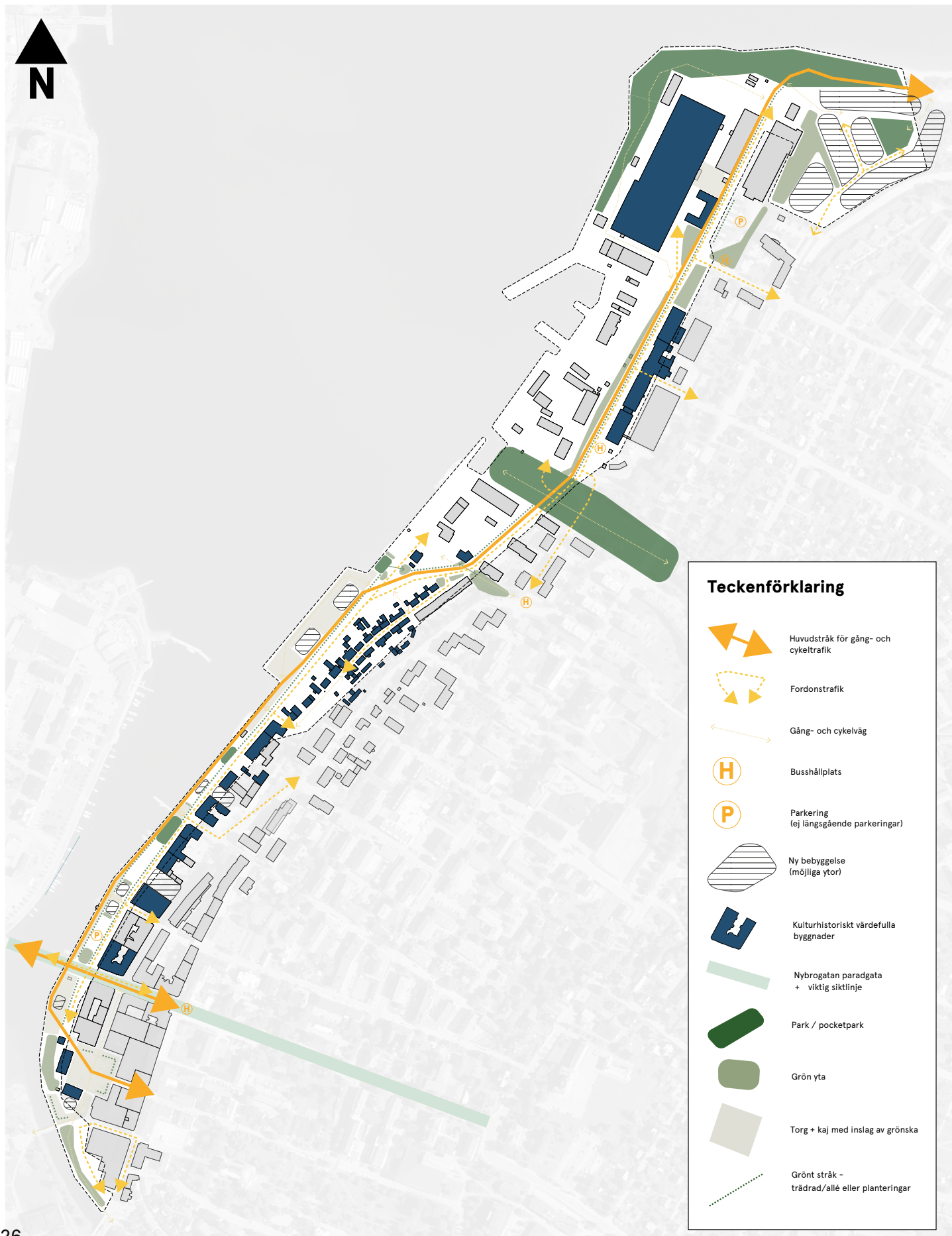
- Omfördela gatuutrymmet från bilväg och parkering till gående och cyklister.
- Gång- och cykelväg längs vattnet som fortsätter under Nybron och har prioritering vid alla korsningar.
- Utveckla 'Nybrokajen' till en mångfunktionell entré till centrum.
- Ta fram en parkeringsutredning för att effektivisera parkeringsplatser i centrum.
- Främja och utveckla båtlivet och gästhamnsutbudet genom aktiviteter och goda servicefunktioner.
- Uppgradering av busshållplatser längs och i anslutning till området.
- Tillföra cykelparkering på strategiska platser.

Båtlivet ska främjas och utvecklas i Härnösand

Säkra cykelvägar gör barn mer självständiga

Strukturplan

Strukturplanen baseras på de värden och kvaliteter som ingår i visionen och de prioriterade inriktningarna. Den är långsiktig och robust och ger beredskap för förändringar när det gäller innehåll och tid för genomförande. Strukturplanen ska ses som en flexibel framtidsvision som efterföljande detaljplaner och projekt ska verka för att uppfylla.

Huvuddragen är att utifrån visionen för Skeppsbron skapa ett sammanhängande stråk där gående och cyklister ges god framkomlighet. Stråket ska bindas ihop med grönska för att koppla ihop Stora torget med Hamnparken och Sälstens udde. Närheten till vattnet är genomgående längs stråket och en viktig funktion för att båttrafiken fortsatt ska ges goda förutsättningar att angöra vid kajen. Gaturummet ska utvecklas med fler funktioner för att skapa förutsättningar för stadsliv. Stråket ska förtätas med byggrätter för restauranger och utvecklas mångfunktionellt med pocket parks, belysning, konst, lek och platser för utblick och rekreation.

Torgytor med restauranger utvecklas i anslutning till Stora torget och vid strategiska korsningspunkter för att skapa fler plaster för människan att vistas längs vattnet.

Parkeringsytor finns fortsatt kvar i området men minskar i antal för att ge utrymme för hållbara resor, rekreation och stadsliv.

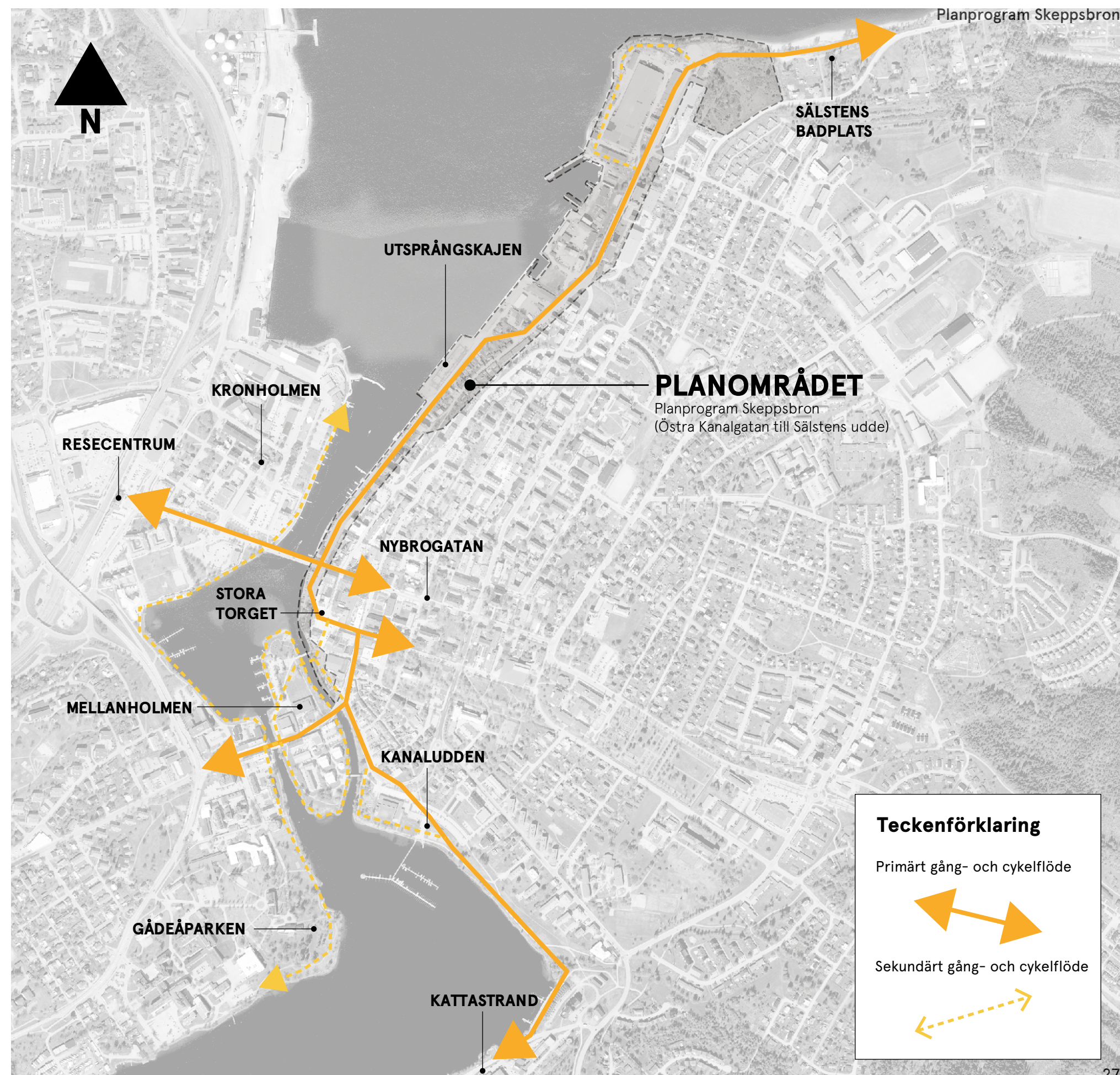
Kopplingen till andra strandstråk

Skeppsbron är ett centralt kajstråk som hänger ihop flera andra centrala och attraktiva strandnära stråk.

Det är viktigt att Skeppsbron kopplas ihop visuellt och funktionsmässigt med Sälstens badplats i norr, Kanaluddens strandpark och hotellet i syd vidare till Kattastrand och Nickebostrand i syd och sydväst.

Skeppsbron ska även kopplas an till de strandnära stråken som finns på Kronholmen och mot Sjukhusområdet samt runt Mellanholmen och Nattviken.

Centralt för att koppla ihop de här stråken är tydlig och attraktiv gång- och cykelinfrastruktur, välgestaltade park- och torgmiljöer med inslag av lek, konst, kultur, aktiviteter och grönska. Med hjälp av belysning kan man koppla ihop stråken och möjliggöra för rörelse året runt.

Förutsättningar

Översiktsplan 2040

I kommunens gällande översiktsplan, antagen av kommunfullmäktige den 26 september 2022 finns ett antal riktlinjer för utveckling av tätorten:

- Tätorten ska utvecklas som en sammanhållen enhet med gångstråk mellan viktiga målpunkter.
- Gång- och cykeltrafik uppmuntras före transportmedlen buss eller bil.
- Offentliga platser ska värderas högt och utveckling som skapar liv mellan husen ska uppmuntras.
- Handel ska koncentreras kring torget för att uppnå kommersiell täthet.
- Kopplingen mellan Härnösands centrum, Kronholmen och Ankaret ska stärkas genom utvecklad gatumiljö, bostäder och handel.
- Mångfunktionell bebyggelse ska eftersträvas med exempelvis bostäder, verksamheter och kontor för att befolka kvarteren under fler timmar på dygnet.

I översiktsplanen redovisas majoriteten av Skeppsbrons yta som “Mångfunktionell bebyggelseyta” med ställningstagandet: Mångfunktionella bebyggelseområden ska fortsätta utvecklas med en blandning av småskalig handel, service och kontor tillsammans med bostäder. Utvecklingen innefattar oftast förtätningsåtgärder, i dessa fall ska grönområden värnas och ny bebyggelse komplettera den befintliga. Smarta och yteffektiva parkeringslösningar ska premieras.

I centrum redovisas området som “Mångfunktionell bebyggelseyta - Centrum” med ställningstagande: Mångfunktionella bebyggelseområden ska fortsätta utvecklas med en blandning av småskalig handel, service tillsammans med bostäder. I centrum ska de allmänna platserna värnas högt och utvecklas därefter. Här är trygghet och tillgänglighet särskilt viktigt.

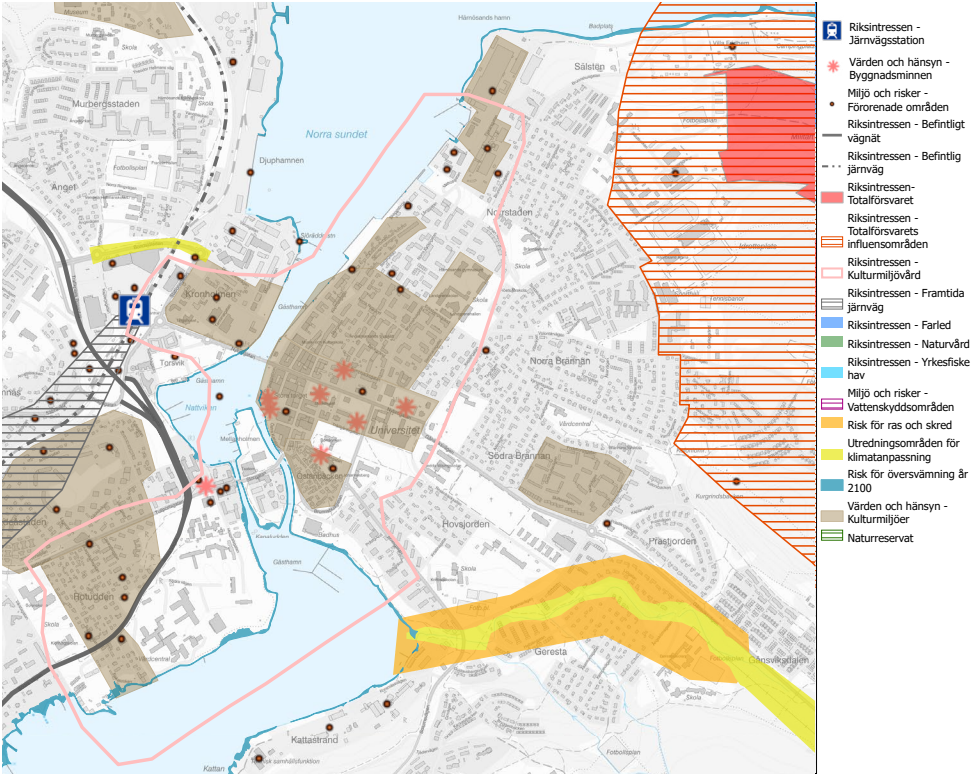
Längs Skeppsbron och intill gästhamnen redovisas området som “Gästhamn” med ställningstagande: Utveckling av landstigningsplatser ska ges möjlighet att utvecklas men undvikas i särskilt känsliga vikar. Faciliteter, besöksmål och service ska ges möjlighet att utvecklas i anslutning till gästhamnarna där det finns ett behov.

Mot Sälstens udde redovisas området som “Grönområde” med ställningstagande: Grönstrukturen ska prioriteras lika högt som bebyggelsestrukturen för att skapa attraktiva livsmiljöer. Sammanhängande grönstråk ska utvecklas för att möjliggöra för folkhälsa och biologisk mångfald.

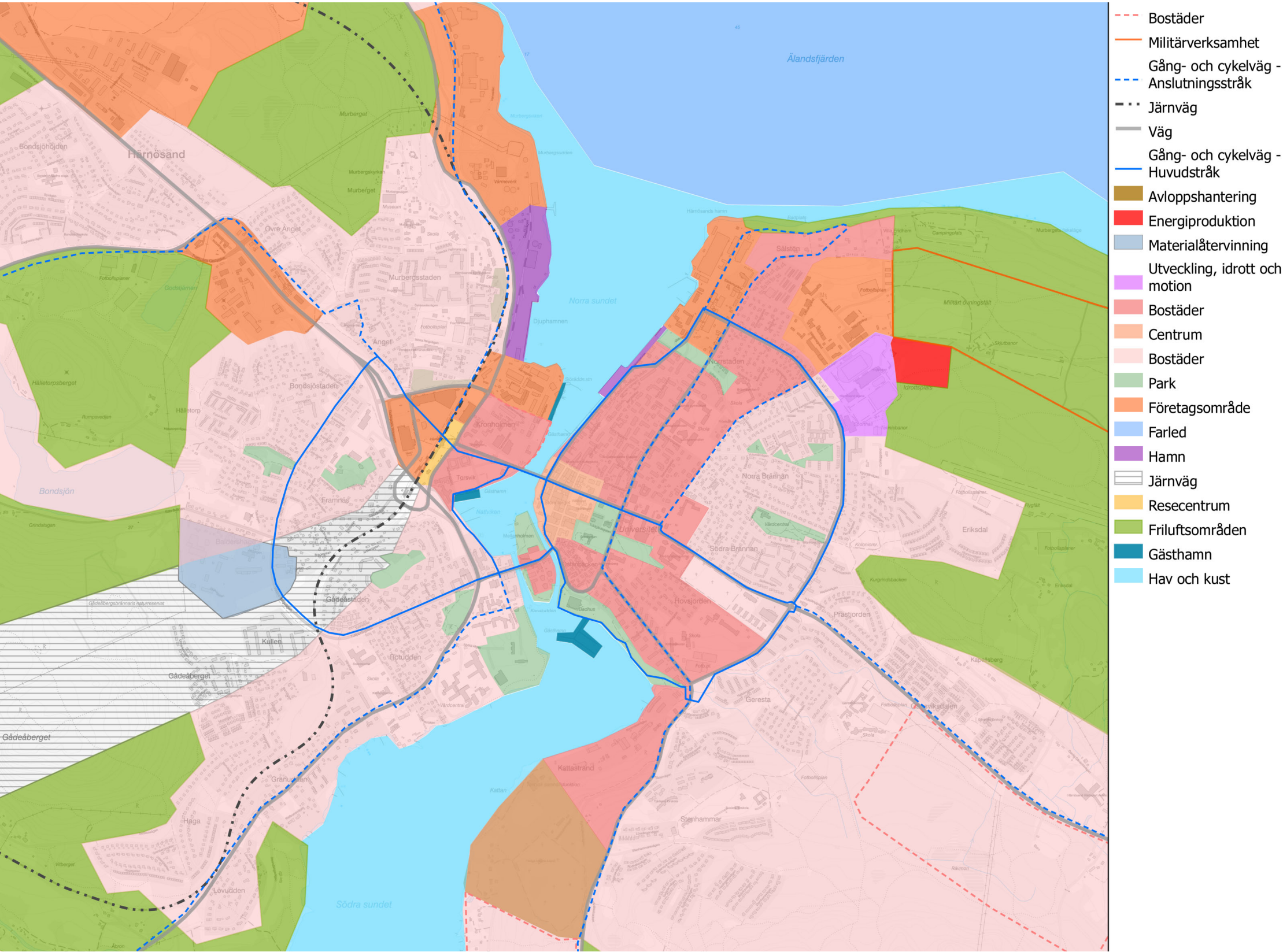
Hamnparken redovisas som “Park” med ställningstagande: Grönstrukturen ska prioriteras lika högt som bebyggelsestrukturen för att skapa attraktiva livsmiljöer. Parkerna ska värnas och utvecklas med kvalité och upplevelsevärden.

Planprogrammet har utgått från översiktsplanen i framtagandeprocessen och kommunen bedömer att planprogrammet är förenligt med riktlinjerna och visionerna i översiktsplanen.

- Vid utveckling i tätorten ska stor hänsyn tas till:
- Området omfattas av Riksintresse kulturmiljö, centrala Härnösand utveckling ska ske med varsamhet och hänsyn för kulturvärdena.
 - Status för vattenförekomsterna kust Södra sundet och Ålandsfjärden är måttliga vilket kommer att kräva strategiska åtgärder och hänsyn vid utveckling av tätorten för att MKN vatten ska kunna uppnås, exempelvis genom dagvattenrening.
 - Grönstrukturen ska värnas och nya gröna inslag som parker eller grönområden utvecklas i tätorten.
 - Avrinning och dagvattenhantering är särskilt viktigt att beakta vid förtätning och utveckling av tätorten.

Karta över riksintressen i tätorten - Härnösands kommuns Översiktsplan 2040

Översiktsplankarta, tätorten - Härnösands kommuns Översiktsplan 2040

Förutsättningar

Bebyggelse och kulturmiljö

Skeppsbron har en variation av bebyggelse. Från flerfamiljshus, villabebyggelse och radhus till kontorsbebyggelse och industri- och verksamhetsområden. Variationen av bebyggelse i kombination med de höga kulturmiljövärden som finns är Skeppsbrons styrka och det är viktigt att bygga vidare på detta och utveckla området med varsamhet.

Vid åtgärder längs Skeppsbron ska alltid påverkan på riksintresset för kulturmiljö utredas. Det gäller stora som små åtgärder såsom ombyggnation av gator, anläggandet av parkmiljöer, inglasning eller utbyggnad av balkonger, ommålning av fasader och i detaljplanering.

Natur och mark

Skeppsbron består till största del av hårdgjord och ianspråktagen yta. Det är en urban miljö med inslag av viss grönska på sina håll. Längs Skeppsbron har det för vissa byggnader uppstått sättningar. När området utvecklas med tillkommande bebyggelse ska alltid stabilitet, radon, risker och geoteknik utredas. Både för ny bebyggelse men även för att utreda påverkan på kringliggande bebyggelse och påverkan på kajen.

Markföroreningar kan finnas längs Skeppsbron, både intill industribebyggelse men även i och kring bostadsbebyggelse till följd av tidigare bedriven verksamhet. Kända föroreningar finns på Sälstens udde intill Härnöverken och vid Tobaksmonopolet. Vid åtgärder ska alltid föroreningsfrågan klargöras och dialog föras med kommunens miljöavdelning.

Fornlämningar kan finnas längs Skeppsbron. Om fornlämningar hittas i samband med markarbeten ska arbetet omedelbart avbrytas och Länsstyrelsen underrättas i enlighet med kulturmiljölagen.

Vatten

Skeppsbron ligger intill havet och det saknas grönsstruktur som hindrar avrinning från dagvattnet ner i havet. Därför rinner vatten från gatan ofta direkt ner till havet, vilket påverkar vattenkvaliteten. I kommande skeden så som detaljplanering utreds alltid påverkan på miljökvalitetsnormer för att inte innebära negativ påverkan på vattnet.

När en detaljplan ersätts återinträder strandskyddet. Vid upprättandet av nya detaljplaner behöver särskilda skäl för eventuella upphävanden av strandskyddet anges. De särskilda skälen står i sin helhet i 7 kap. 18 c–d § miljöbalken. och innebär att du kan få dispens om området:

Teknisk försörjning

Längs Skeppsbron finns flera ledningar med ledningsrätt. Både för vatten, avlopp, el, fiber och dagvatten med mera. Vid åtgärder som påverkar ledningar eller ledningsrätt behöver dialog föras med ledningsägare. Omprövning och inrättande av ledningsrätt söks av berörd ledningsägare. Planprogrammet påverkar troligen inte ledningar eller ledningsrätter och har inte beaktat dessa särskilt i utformningen av planförslaget. I kommande detaljplanering, projektering och byggnation ska hänsyn tas till ledningarnas läge.

Längs Skeppsbron finns även elnätsstationer och andra tekniska byggnader. I samband med ombyggnation av Skeppsbron och de andra stora infrastrukturprojekten kan vissa av de tekniska byggnaderna behöva flyttas på eller rustas upp. Vid påverkan på teknisk infrastruktur ska dialog föras med berörd part. Gestaltning av elnätsstationer och andra tekniska byggnader måste beakta områdets kulturmiljövärden och utformas med varsamhet.

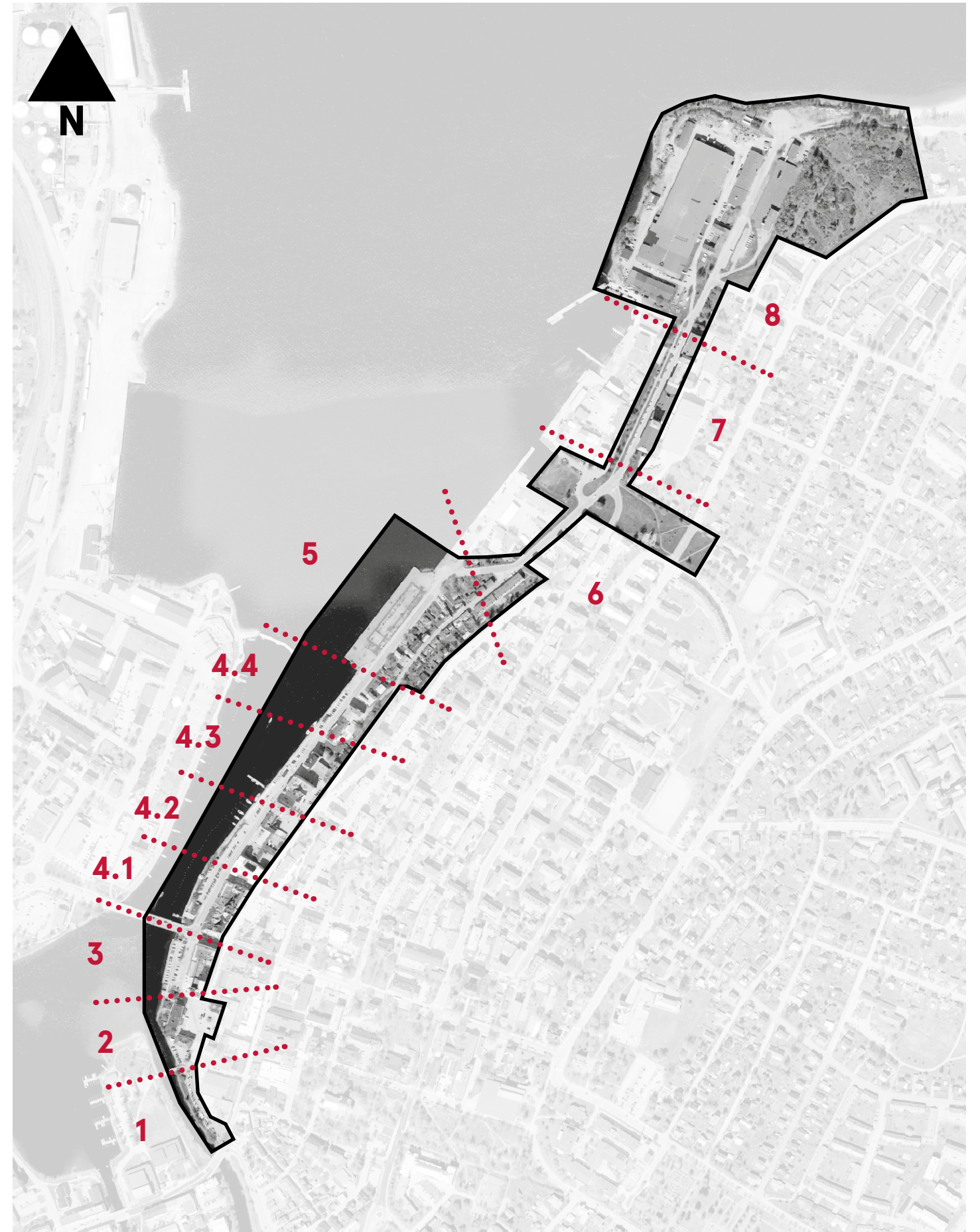

Historisk bild av Skeppsbron. Bild: Västernorrlands museum

Visioner för varje delområde

– Ett mångfunktionellt, omsorgsfullt gestaltat och sammanhängande kajstråk för Härnösand

1. Östra Kanalgatan
2. Fisktorget + Stora torget
3. Nybrokajen
- 4.1. Skeppsbron
- 4.2. Skeppsbron
- 4.3. Skeppsbron
- 4.4. Skeppsbron
5. Utsprångskajen
6. Långgatan + Hamnparken
7. Tobaksmonopolet
8. Sälstens udde

1. Östra Kanalgatan

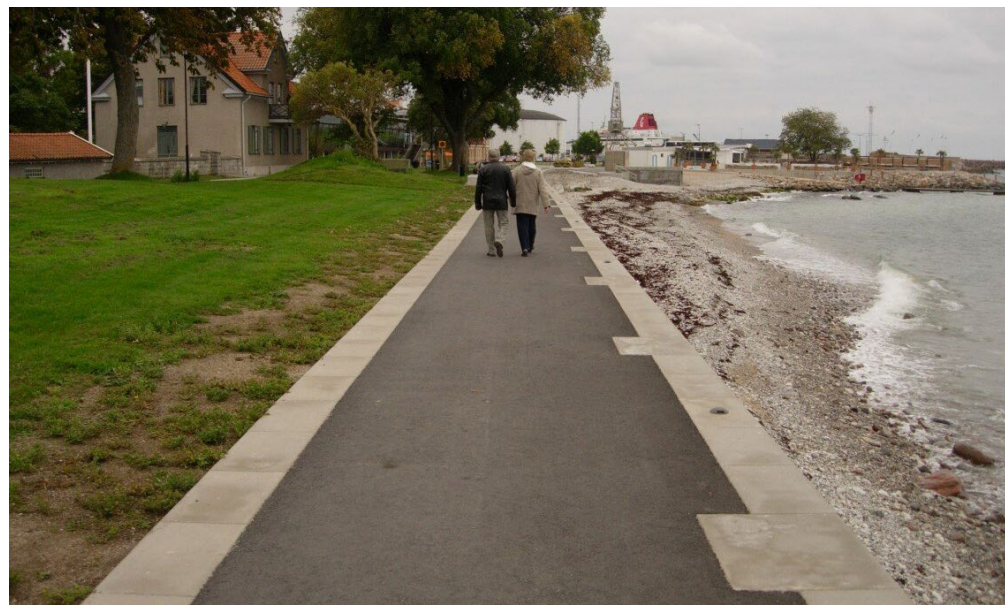
Gatan byggs om för att ge mer plats åt människor längs kanalen med en tilltagen gång- och cykelväg, sittplatser mot vattnet och ännu mer grönska i form av träd. Parkeringarna blir längsgående och gatan fortsatt enkelriktad. GC-överfarter behöver hastighetssäkras och göras tydliga för alla inblandade trafikslag.

Den torgyta som ligger framför hamburgerrestaurangen fortsätter att vara torg med uteservering men förstärks med grönska och gestaltas på ett sätt som harmoniserar med karaktären på det upprustade stråket längs Östra Kanalgatan.

I GC-programmet pekas korsningen Brunnhusgatan/Östra Kanalgatan ut som ett område som behöver utredas då det är en problematisk korsningspunkt genom sin bredd, framförallt för gående och cyklister.

Sittplatser vid vattnet. Bild: Studio Vulkan

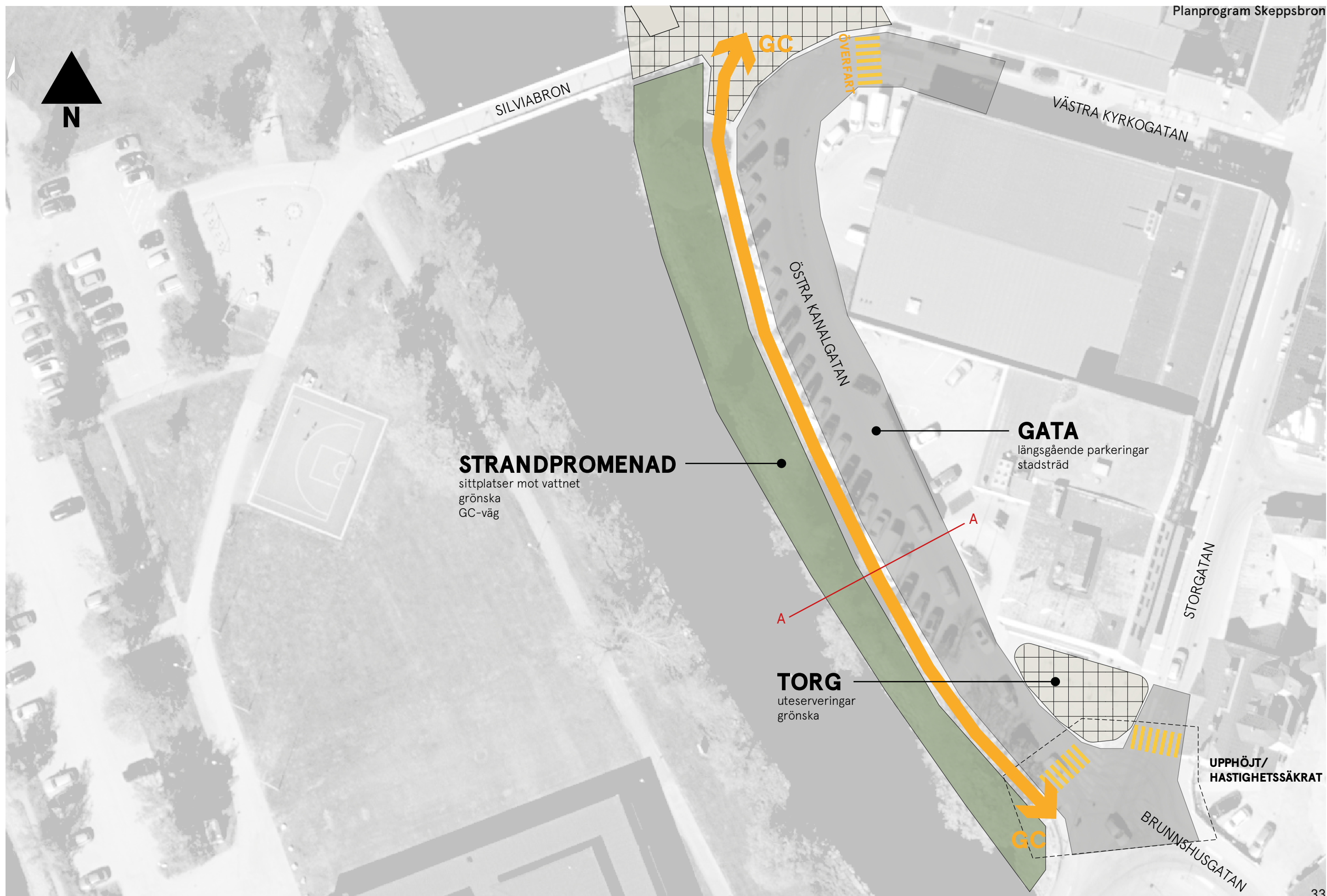
Strandpromenad, Visby. Bild: O2 Landskap

Solvändan, Leksands kommun. Bild: Leksands kommun

Sektion A-A 1:200

2. Fisktorget* + Stora torget

Fisktorget, ytan bakom Konsthallen, har historiskt använts som ett torg för fiskhandel men används idag som parkeringsplats. Planprogrammet föreslår att ytan återgår till att användas som torg där folkliv och grönska uppmuntras och platsen gestaltas utifrån det. Det ges även möjlighet till en tillbyggnad kopplad till Konsthallen där kultur och/eller caféverksamhet kan ta plats. Möjligheten och behovet att angöra med mindre båtar vid Fisktorgets kaj bör utredas.

Stora torget ska utan hinder anslutas till gång- och cykelbron till norra Mellanholmen, Fisktorget och strandpromenaden genom sammanhängande och jämnt markmaterial.

Stora torget är en av de viktigaste målpunkterna inom planprogrammets utpekade stråk och är Härnösands enda torg. Här är klassiska torgfunktioner viktiga att bevara samtidigt som uteserveringar, grönska och allmänna sittytor bör utvecklas. I programmet föreslås att utreda en omgestaltning av torget och centrum i sin helhet för att kombinera nödvändiga torgfunktioner med dagens förändrade behov av offentliga utrymmen där torghandel tar mindre plats och mötesplatsen desto mer. Tidigare idéprogram har pekat ut en gång- och cykelpassage nedanför residenset för att fortsätta rörelsen längs vattnet. Planprogrammet går emot den idén och föreslår i stället att rörelsen går genom torget för att främja stadslivet.

Torget utpekas som en zon i GC-programmet där gågata eventuellt är en nödvändig reglering för att gående, cyklister och leveranstrafik ska kunna samexistera. Torget är en del av huvudcykelnätet och behöver därför utredas särskilt vad gäller framkomlighet och tydligheten för cyklister som korsar ytan utan att inskränka på torgkaraktären och övriga funktioner som är nödvändiga i området. Ett förslag på lösning på problemet med korsande och obehörig trafik på torget kan vara höj- och sänkbara pollare som endast släpper in behörig trafik i området. Mer permanenta möbleringar på torget skulle också begränsa framfarten.

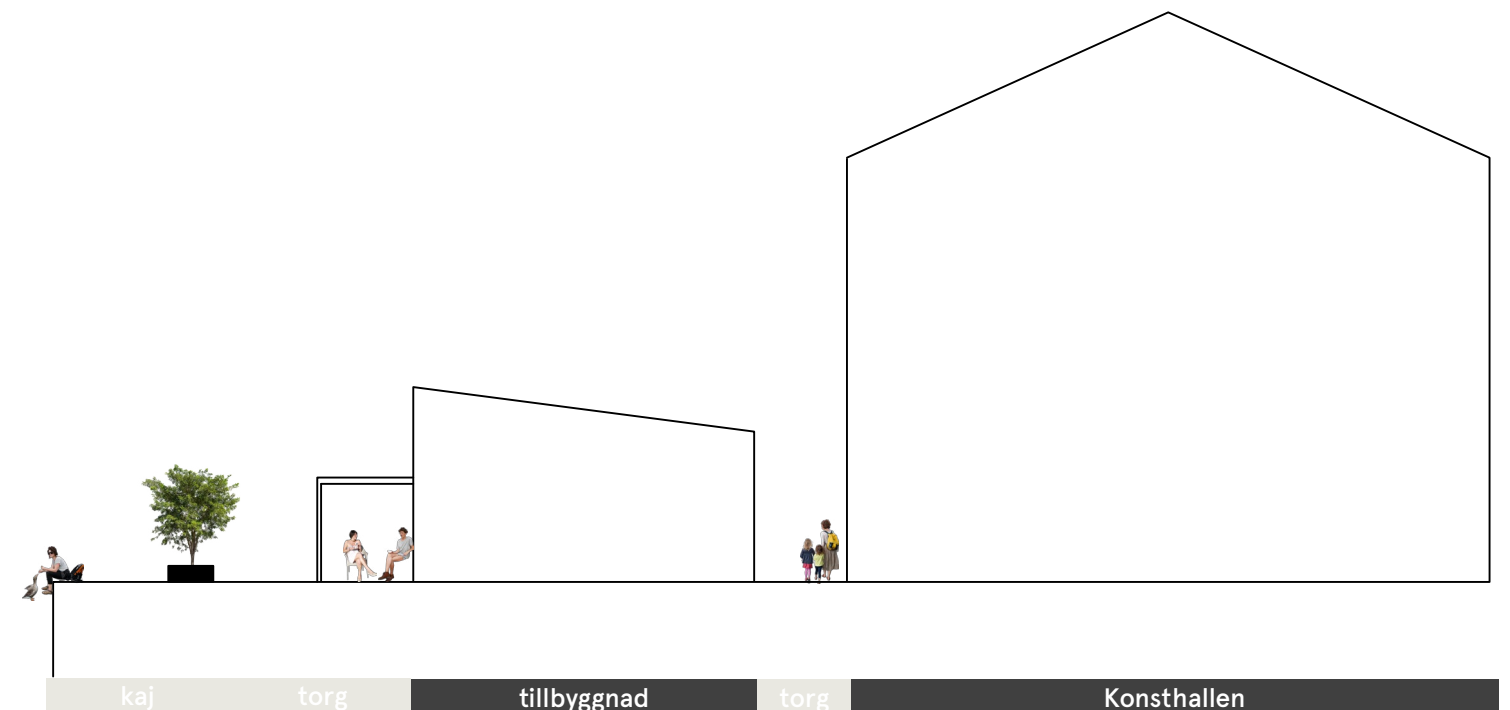
*Fisktorget är planprogrammets förslag till namn för den nya platsen bakom Konsthallen och mot Nattviken. Slutligen är det politikerna som beslutar om namnsättning i en så kallad namnberedning. För riktlinjer kring namnsättning se sida 16.

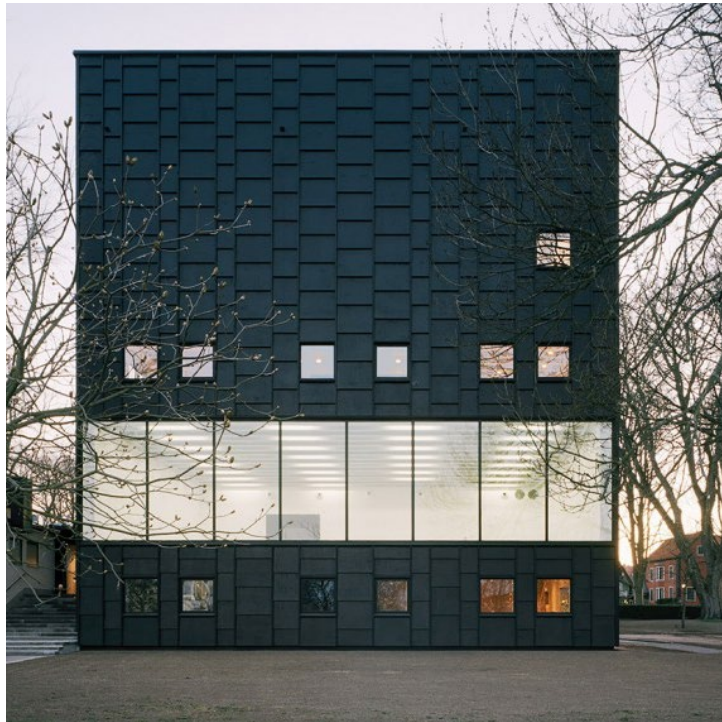
Mini torg. Bild: Form Design Center

Torghandel. Bild: Uddevallaguiderna

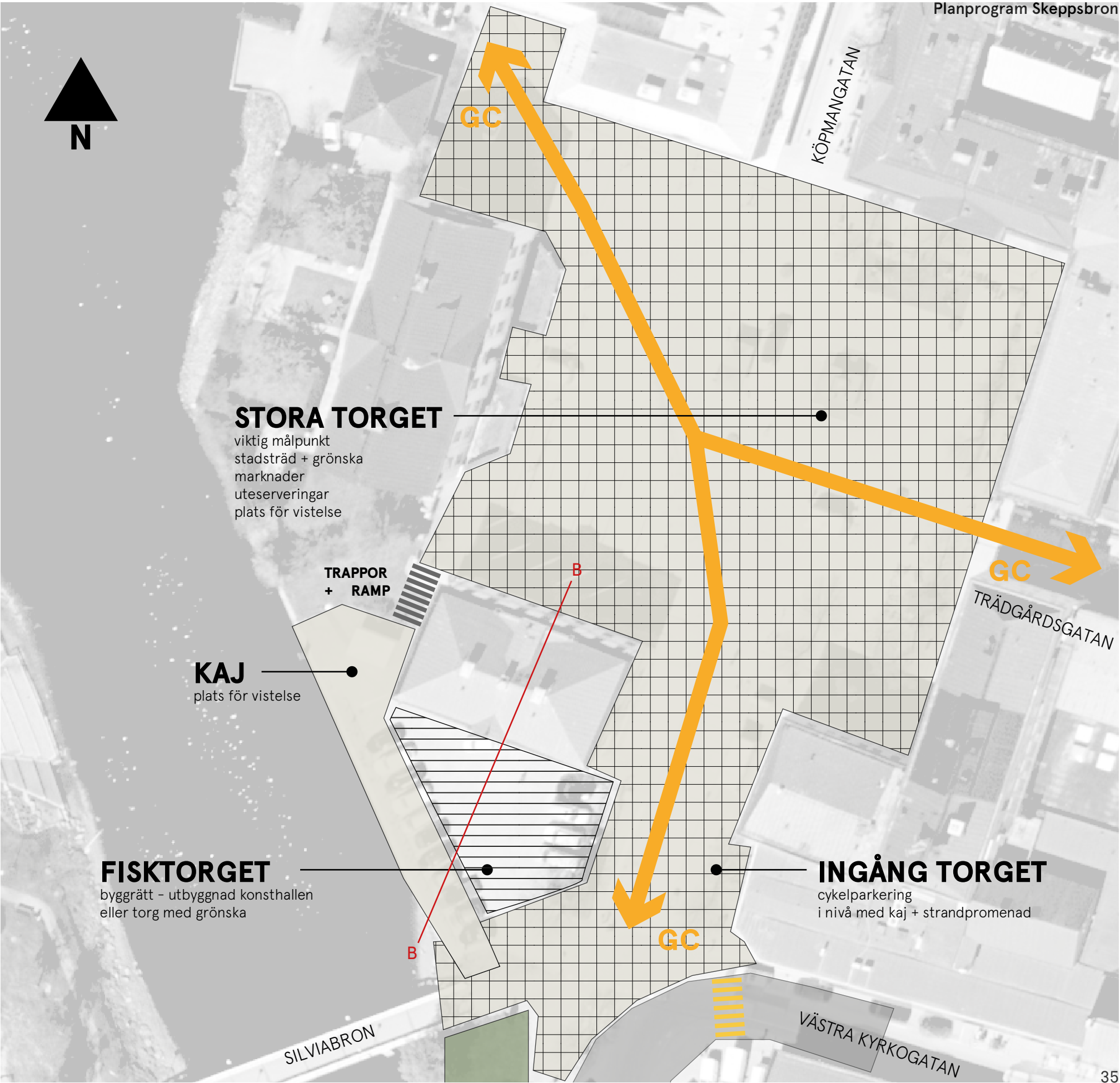
Sektion B-B 1:200

Utbyggnad av Kalmar konstmuseum. Bild: Kalmar konstmuseum

Herig Johans torg, Skövde. Bild: Land arkitektur

3. Nybrokajen*

Nybrokajen är en av planprogrammets nya föreslagna mötesplatser. Kajen ligger strategiskt vid Nybron och är en viktig entré till staden och Stora torget.

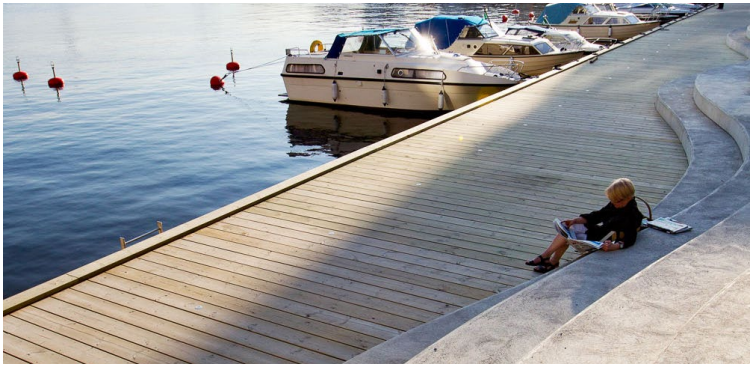
Här ska en flexibel torg- och kajyta anläggas som enkelt kan anpassas efter ytans användning och behov. Marken är förslagsvis anlagd med marksten för att förstärka upplevelsen av att området är stadslivet framför biltrafiken. Här är det möjligt att arrangera större och mindre evenemang, ställa upp foodtrucks och placera ut tillfälliga möbler och blomster under sommaren. Gatan, torget och kajen är i samma marknivå vilket bidrar till en flexibel plats. Gatan och torgytan separeras med en ny trädallé som även den ligger i nivå med omkringliggande markmaterial. Planteringsbäddarna kan fungera som vattenmagasin vid kraftiga skyfall vilket både har renande och fördröjande egenskaper. På torgytan ges det plats för en restaurangbyggnad i två våningar med takterrass samt en intilliggande uteservering. För att göra det möjligt med en permanent restaurang krävs att en detaljplan upprättas.

När inget särskilt arrangeras på Nybrokajen fungerar ytan som en kaj, gata och torg. Viktiga funktioner som lastplats, parkeringar, vändzon och framkomlighet för blåljus bereds plats. Det som idag fungerar som anöringsbrygga/sittyta intill Nattviken utvecklas med tilltagna gradängar som möter vattnet och skapar vattenkontakt och möjlighet att sitta och äta sin lunch eller glass med vy över Nattviken. Detta har efter dialoger pekats ut som en mycket uppskattad och använd plats redan idag vilket ligger till grund för förslaget om gradängar på denna plats. Invid Nybrokajen ska det finnas möjlighet att angöra med mindre båtar, likt korttidsparkeringar för bilar, för att via vattenvägen kunna besöka Härnösands torg och närliggande verksamheter över dagen.

Från Stora torget leds det utpekade huvudnätet för gående och cyklister vidare längs hela Skeppsbron. Korsningar och anslutningar omkring Nybron är komplexa och är därför mycket viktiga att utreda för att bygga dem säkra, trygga och enligt den huvudnätstandard som beslutats i Härnösands Gång- och Cykelprogram. För att ansluta till Nybron och Nybrogatan föreslås en gång- och cykeltunnel under bron samt påfarter som smälter in i den övriga miljön. Mellan påfarterna och bron tillförs grönska för att fungera som fördröjningsytor för det dagvatten som leds längs Nybrogatan ner mot Skeppsbron och Nattviken. Att stanna upp detta vatten och rena det i växtbäddar skulle få positiva effekter på vatten- och sedimentkvaliteten i Nattviken.

Det är viktigt att placera ut cykelparkeringar strategiskt i området, exempelvis intill restauranger och handelsplatser. Parkeringsnormer och riktlinjer för utformningen av cykelparkeringar finns i kommunens mobilitetsriktlinjer och ska användas vid ny- och ombyggnation.

*Nybrokajen är planprogrammets förslag till namn för den nya upprustade kajen. Slutligen är det politikerna som beslutar om namnsättning i en så kallad namnbereidning. För riktlinjer kring namnsättning se sida 16.

Henriksdalshamnen. Bild: AJ Landskap

Foodtruck. Bild: Boka en Truck

Täby torg. Bild: Archdaily

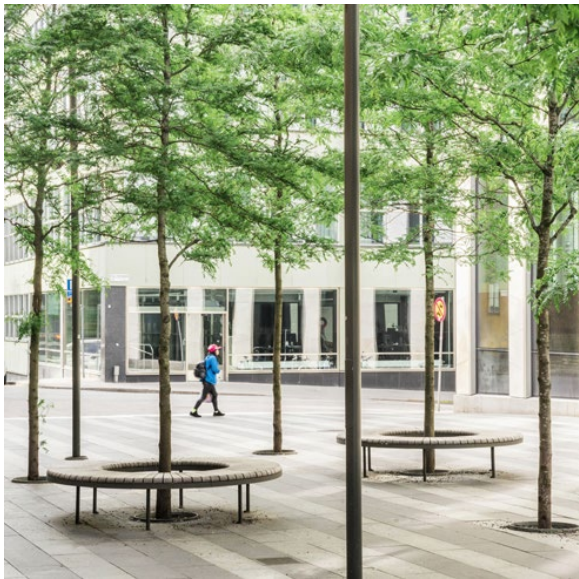
Henriksdalshamnen. Bild: AJ Landskap

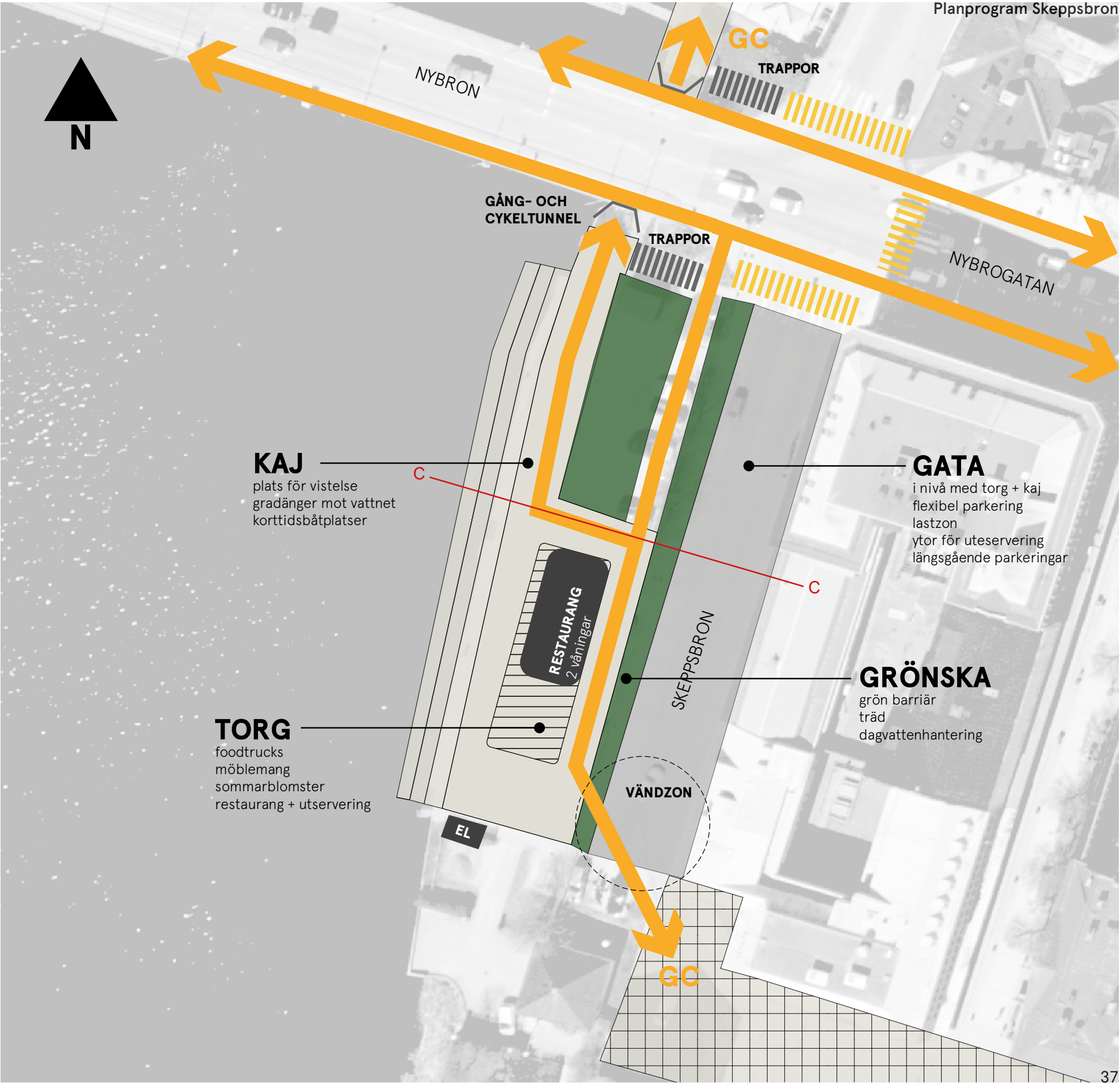
Sektion C-C 1:200

Installation av Siri Carlén. Bild: Wall Street Stockholm

Klarabergsgatan, Stockholm. Bild: Hitsa

4.1. Skeppsbron

Längs vattnet anläggs en generös zon för vistelse där människor kan strosa i sin egen takt och sätta sig på en bänk när de vill lapa sol eller se på när båtar lägger till. Stråket anläggs med hänsyn till kajen och de funktioner som är kopplade till den samt närheten till vattnet. Stråket förstärks med grönstruktur med en bas av träd längs hela sträckan. Grönskan skuggar, ger en avsmalnande upplevelse av gaturummet och vägleder på ett naturligt sätt vidare längs Skeppsbron. Planteringsbäddarna kan fungera som vattenmagasin vid kraftiga skyfall vilket både har renande och fördröjande egenskaper.

I det här området förläggs Skeppsbrons gästhamn med alla funktioner som krävs för en väl fungerande gästhamnsverksamhet. Kajbandet ska längs hela sträckan hålla en hög standard och hållas fri från aktiviteter som inte har med sjöfart att göra. Tillgång för behöriga fordon som behöver nå kajbandet måste säkerställas.

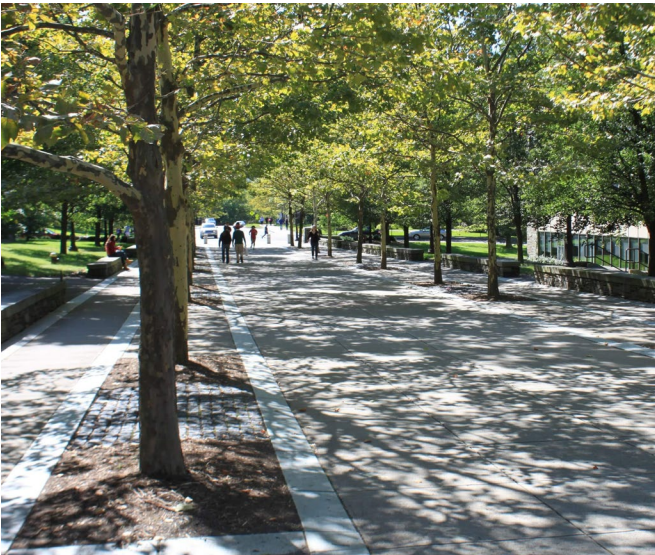
Två byggrätter med möjlighet till restauranger med uteservering och/eller servicehus för gästhamnen har pekats ut. För att göra det möjligt med permanenta restauranger krävs att en detaljplan tas fram. Fram tills de upprättas anläggs de utpekade byggrättsytorna med grönska. De tänkta restaurangerna placeras invid ett torg som anläggs som en förlängning och förstärkning av siktlinjen från Pumpbacksgatan mot Holmgatan på Kronholmsidan. Torget anläggs med marksten som bryter av mot omkringliggande markmaterial och sträcker sig ut över kajkanten vidare i gradänger vilket stärker vattenkontakten. Ytan kan förses med möbler och planteringskärl som enkelt skulle kunna flyttas i samband med tillställningar.

De som ska gå eller cykla från Stora torget bort mot Sälstens Udde leds under nya Nybron och vidare på huvudstråket längs Skeppsbron. Här går cykelbanan längs kajen på behörigt avstånd från både biltrafik och gångtrafikanter. Korsningar och anslutningar i detta område är komplexa och är därför mycket viktiga att utreda för att bygga dem säkra, trygga och enligt den huvudnätstandard som beslutats i Härnösands Gång- och cykelprogram. GC-överfarter behöver hastighetssäkras och göras tydliga för alla inblandade trafikslag.

I området skapas utrymme för bilparkeringar både genom längsgående gatuparkeringar och genom en anlagd parkeringsyta. Parkeringsytan omgärdas av grönska för att minska den visuella dominansen samt som en avgränsning mot gående och cyklister. De längsgående parkeringarna bryts på några ställen upp med utbyggda trottoarer som ger plats för uteserveringar och aktivering av ytorna intill verksamheter på Skeppsbron. Detta har också en avsmalnande effekt i gaturummet som kan sänka hastigheten på sträckan.

Sjöbod för restaurangverksamhet. Bild: Hart Bröd och Bar

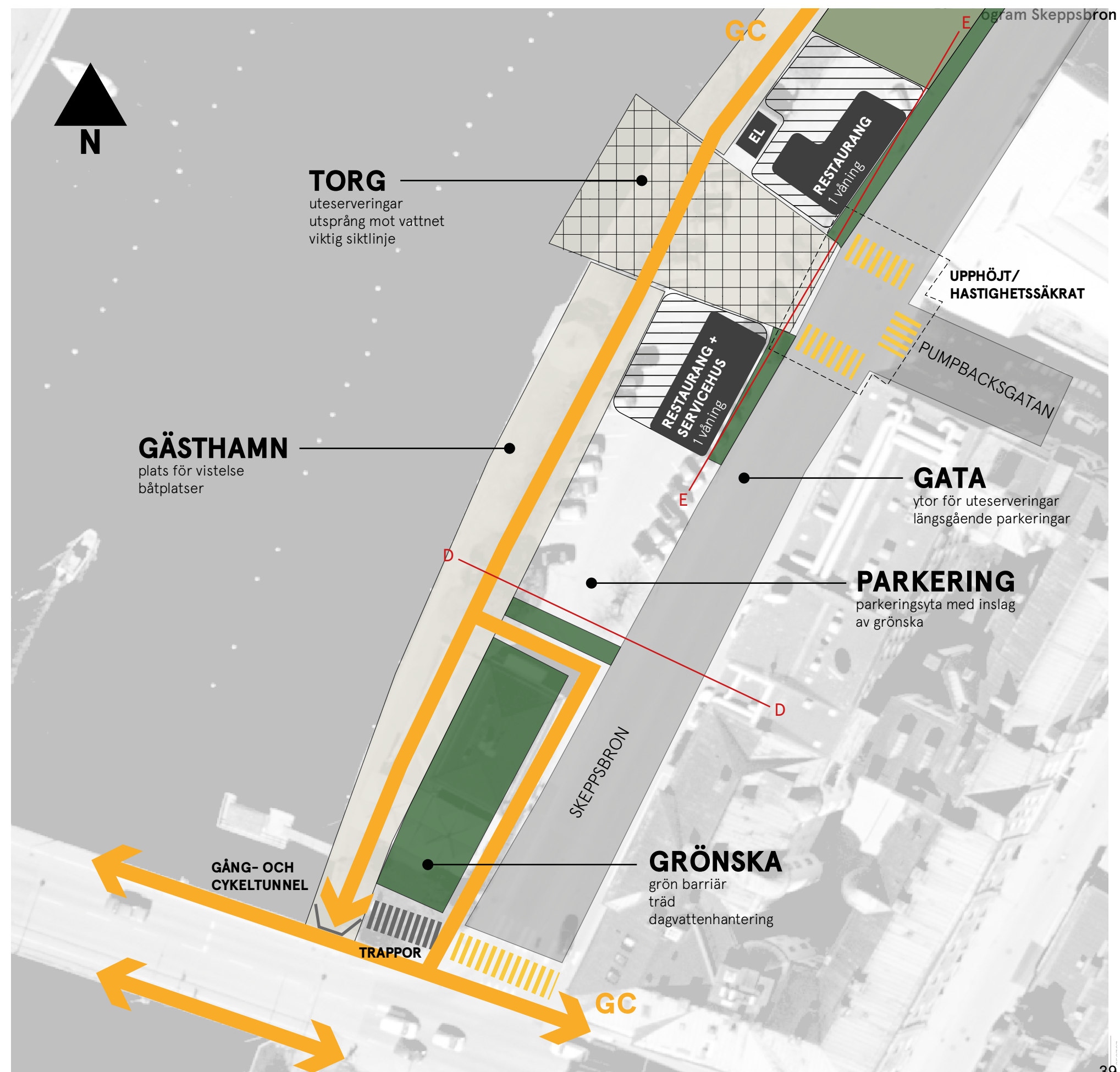
Trädallé. Bild: Green Cities Europe

Sektion D-D 1:200

Sektion E-E 1:200

4.2. Skeppsbron

Här fortsätter kajen och vistelsestråket där båtplatser får utrymme. Området smalnar av när vi närmar oss Utsprångskajen vilket gör att samma antal funktioner och trafikslag ska samsas om en mindre yta. Gående och cyklister ska ges företräde och det generösa vistelsestråket tillsammans med parkytor får mycket utrymme.

Skeppsbron förstärks med grönstruktur med en bas av träd längs hela sträckan som på ett naturligt sätt skärmar av gång- och cykeltrafik från biltrafiken. Grönskan skuggar, ger en avsmalnande upplevelse av gaturummet och vägleder på ett naturligt sätt vidare längs Skeppsbron. Planteringsbäddarna kan fungera som vattenmagasin vid kraftiga skyfall vilket både har renande och fördröjande egenskaper.

Det anläggs så kallade ”pocket parks”, små gröna oaser där förbipasserande kan stanna upp och njuta av grönskan och den fina utsikten över vattnet. Pocket parks kan se mycket olika ut men gemensamt är de små arealerna och mångfunktionaliteten. I dem kan lek, skulpturer, bi-hotell, dagvattenlösningar och olika sittmiljöer ta plats. Lekmiljöerna på Skeppsbron gestaltas inte som en klassisk lekplats utan mer som en lekfull miljö där både barn och vuxna kan inspireras till lek och rörelse. För den upplevda tryggheten är det viktigt att någon form av barriär byggs upp mellan kajstråket, gaturummet och lekytan. Detta kan göras med grönska eller lägre staket. Miniparkerna skapar målpunkter längs sträckan och möjlighet att stanna upp och vistas längre stunder på Skeppsbron.

I övre delen av denna sektion förflyttas cykelvägen från vattnet till gatan för att skapa bättre förutsättningar för stadslivet intill vattnet med torgyta och restaurang.

Även här kommer det att vara möjligt att parkera längs gatan.

Intill fastigheterna på Skeppsbrons östra sida skapas plats för uteserveringar. Längsgående parkeringar blandas med utbyggda trottoarer som ger plats för möblering och aktivering av ytor intill verksamheter längs sträckan.

Enligt gällande detaljplan föreslås två flerfamiljshus om cirka fyra våningar vardera i den nuvarande lucktomten. För ny bebyggelse längs Skeppsbron gäller höga gestaltungskrav och krav på hållbar mobilitet, aktiva bottenvåningar och stadsmässighet.

Pocket park, Fredriksberg, Danmark. Bild: Masu Planning

Apri bord och stolar, Vestre. Bild: BimBear

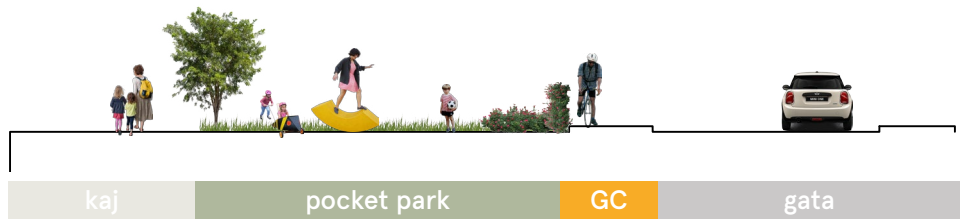
Boulebar i Göteborg. Bild: ThatsUp

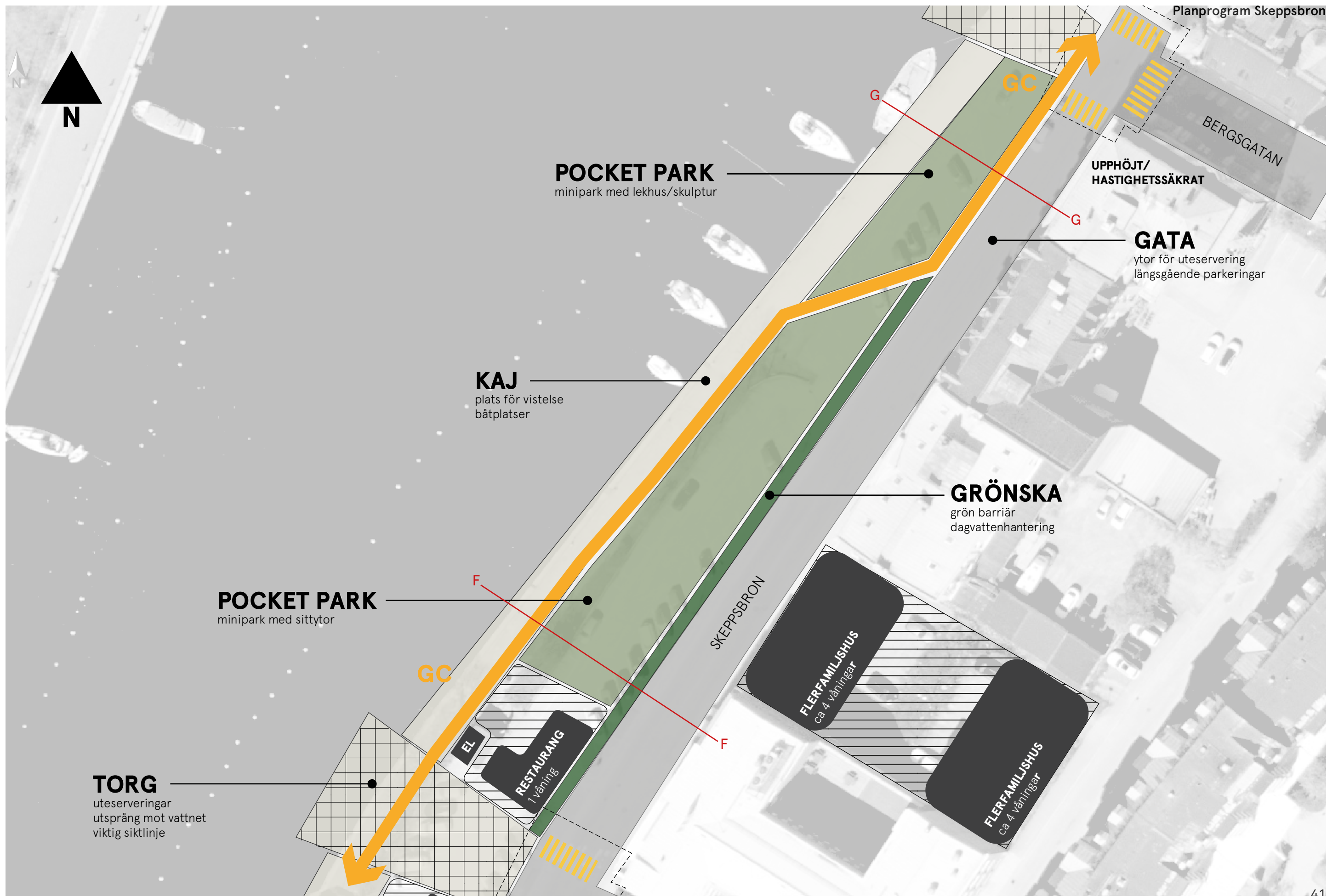
Pocket park, Fredriksberg, Danmark. Bild: Masu Planning

Sektion F-F 1:200

Sektion G-G 1:200

4.3. Skeppsbron

Här fortsätter kajen och vistelsestråket där båtplatser får utrymme. Här fokuserar vi på större båtar och fartyg och de funktioner de kräver. Möjlighet att ansluta med transporter från land till dessa större båtar måste planeras in. Området smalnar av när vi närmar oss Utsprångskajen vilket gör att samma antal funktioner och trafikslag ska samsas om en mindre yta. Vistelsestråket får mindre utrymme härifrån och norrut.

En byggrätt med möjlighet till restaurangverksamhet med uteservering har pekats ut på den plats där en befintlig restaurang idag finns med tillfälligt bygglov. Tanken är att ytan ska detaljplaneras för att möjliggöra för en permanent restaurang med höga gestaltningskrav. Den placeras invid ett torg som anläggs som en förlängning och förstärkning av siktlinjen från Bergsgatan. Torget anläggs med marksten som bryter av mot omkringliggande markmaterial och sträcker sig ut över kajkanten vilket stärker vattenkontakten. Ytan kan förses med möbler och planteringskärl som enkelt skulle kunna flyttas i samband med tillställningar.

Skeppsbron förstärks med grönstruktur med en bas av träd längs hela sträckan som på ett naturligt sätt skärmar av kajbandet och gångtrafiken från cykel- och biltrafiken. Grönskan skuggar, ger en avsmalnande upplevelse av gaturummet och vägleder på ett naturligt sätt. Planteringsbäddarna kan fungera som vattenmagasin vid kraftiga skyfall vilket både har renande och fördröjande egenskaper.

Det anläggs en pocket park, en liten grön oas där förbipasserande kan stanna upp och njuta av grönskan och den fina utsikten över vattnet. Pocket parks kan se mycket olika ut men gemensamt är de små arealerna och mångfunktionialiteten. I denna kan skulpturer, bi-hotell, dagvattenlösningar och olika sittmiljöer ta plats. Cykelvägen har förflyttats från kajbandet till gatan men gående kan fortfarande ta sig fram längs kajbandet. GC-överfarter behöver hastighetssäkras och göras tydliga för alla inblandade trafikslag. Enligt gällande detaljplan finns möjlighet att uppföra ett flerfamiljshus om cirka fyra våningar i den nuvarande lucktomten.

Intill fastigheterna på Skeppsbrons östra sida skapas plats för uteserveringar. Längsgående parkeringar blandas med utbyggda trottoarer som ger plats för möblering och aktivering av ytor intill verksamheter längs sträckan.

Bar in Parc Cinquantaire. Bild: Brussels Times

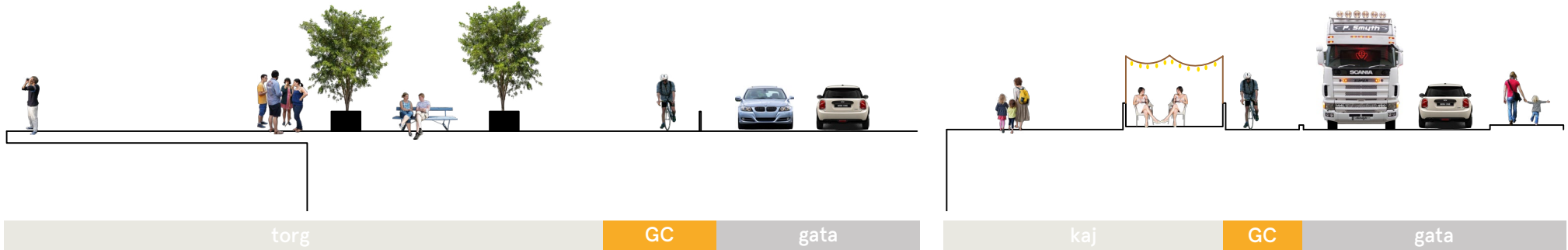
Restaurang i Lilla Bleckstornsparken, Stockholm. Bild: Dagens Nyheter

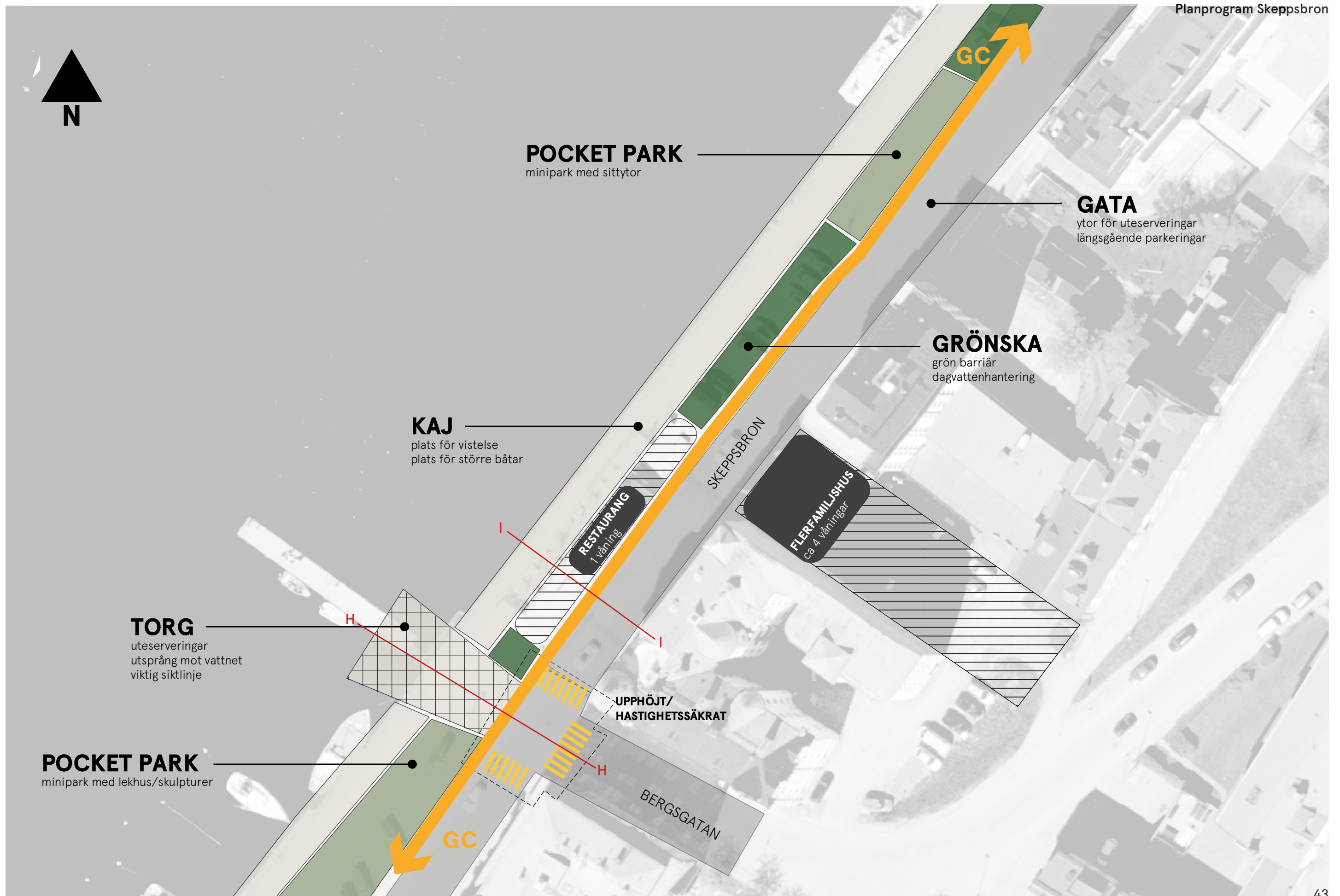

Higab stadsodling. Bild: Vårt Göteborg

Ett inslag av lek föreslås på Skeppsbron. Bild: Architonic

4.4. Skeppsbron

Här fortsätter kajen och vistelsestråket där större båtar och fartyg får fortsatt utrymme. Här fokuserar vi på större båtar och de funktioner de kräver. Möjlighet att ansluta med transporter från land till dessa större båtar måste planeras in.

Skeppsbron förstärks med grönstruktur med en bas av träd längs hela sträckan som på ett naturligt sätt skärmar av gång- och cykeltrafik från biltrafiken. Grönskan skuggar, har en avsmalnande upplevelse av gaturummet och vägleder på ett naturligt sätt längs Skeppsbron. Planteringsbäddarna kan fungera som vattenmagasin vid kraftiga skyfall vilket både har renande och fördröjande egenskaper. På delar där träd inte får tillräckligt med utrymme för en god tillväxt kan buskar planteras.

Det anläggs en pocket park, en liten grön oas där förbipasserande kan stanna upp och njuta av grönskan och den fina utsikten över vattnet. Pocket parks kan se mycket olika ut men gemensamt är de små arealerna och mångfunktionaliteten. I denna kan skulpturer, bi-hotell, dagvattenlösningar och olika sittmiljöer ta plats.

Dagvattenbäddar. Bild: TSW Design

Dagvattenbäddar. Vellinge. Bild: Edge

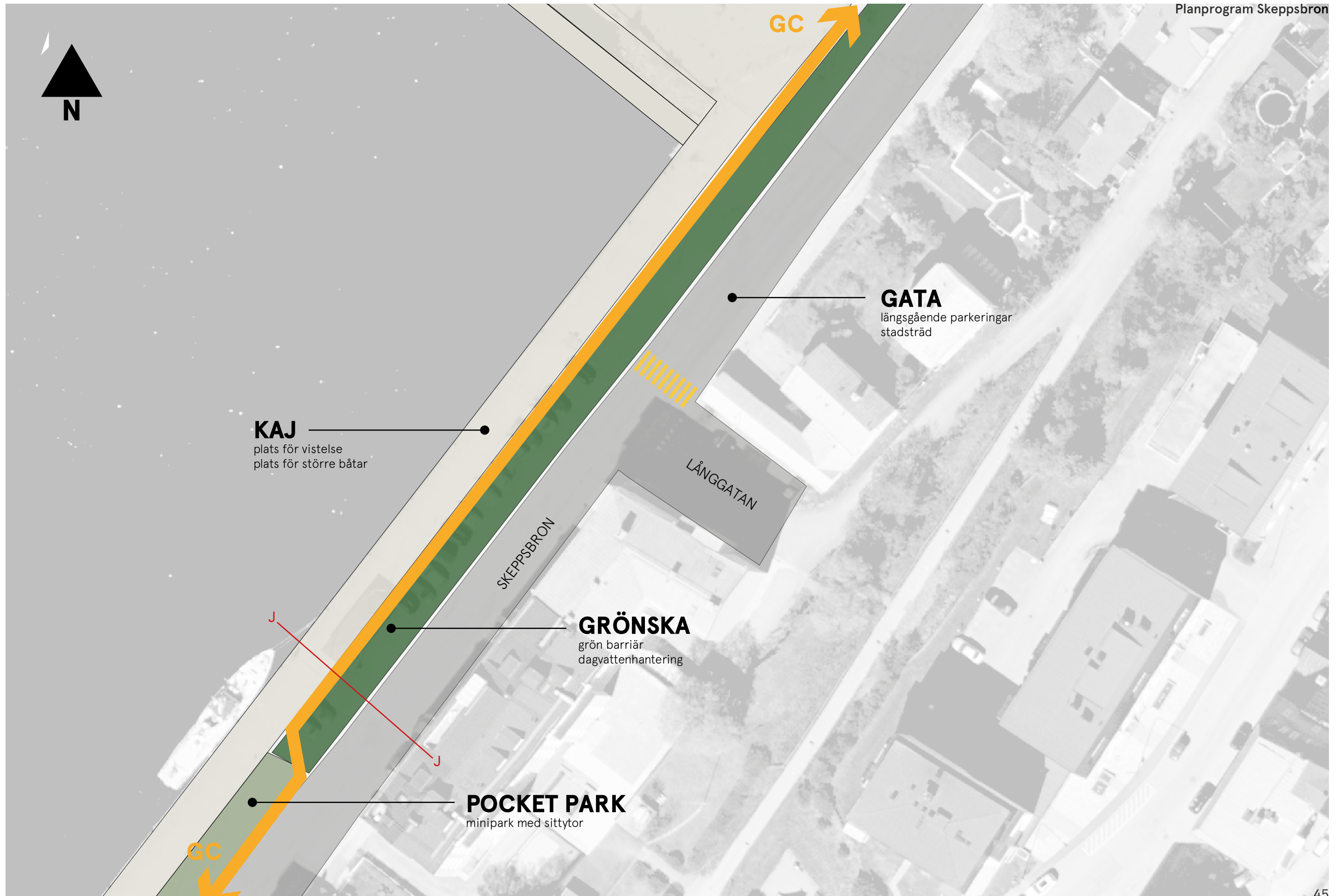
Fyra årstiders park, Sölvesborg. Bild: Visit Blekinge

Lekskulptur. Bild: Solna stad

Sektion J-J 1:200

KAJ
plats för vistelse
plats för större båtar

GATA
längsgående parkeringar
stadsträd

GRÖNSKA
grön barriär
dagvattenhantering

POCKET PARK
minipark med sitttor

LÅNGGATAN

SKEPPSBRON

5. Utsprångskajen

Utsprångskajen är en kaj med möjlighet att ta emot större fartyg när den rustats upp och ställts i ordning. Enligt gällande detaljplan finns möjlighet att uppföra en byggnad för hamnändamål med en byggnadshöjd på 6,5 meter. Detaljplanen behöver ändras för att möjliggöra en bredare användning för hamnändamål och för att reglera byggrätten med hänsyn till områdets kulturmiljövärden. Byggrättens volym och utformning ska tydligt regleras i detaljplanen. Höga gestaltungsambitioner för bebyggelsen och landskapsarkitekturen ska finnas.

Delar av Utsprångskajen utformas som torg med inslag av grönska där besökare erbjuds sittplatser, uteserveringar och en vacker utsikt. I den södra vinkeln mellan kajen och gatan byggs gradänger som skapar vattenkontakt i ett läge med skydd från vinden. Grönskan i området behöver kunna hantera dagvatten då kajen är stor och mestadels hårdgjord. På ytor där permanenta planteringar inte lämpar sig på grund av hamnens behov kan flyttbara möbler och planteringar användas.

Stadslivet behöver samsas med de krav som sjöfarten har på kajens funktion och den tekniska försörjningen när kajen rustas upp. Omhändertagandet av grå/svartvatten enligt gällande lagar och föreskrifter behöver säkerställas i området. Utsprångskajen ska upplevas som tillgänglig för allmänheten men kan vid nödvändiga tillfällen delvis stängas av med stängsel. Detta bör ske på ett sätt som inte påverkar de eventuella verksamheter som bedrivs på kajen i kommersiellt syfte.

Framför kajen finns möjlighet att anlägga en ficka för av- och pålastning, taxi och buss. I övrigt erbjuds långsgående gatuparkeringar. Det enklaste sättet att ta sig till Utsprångskajen för invånare och besökare ska vara att cykla, gå eller åka kollektivt. I anslutning till kajen behöver det finnas goda möjligheter att parkera sin cykel. Cykelparkeringen ska följa kommunens mobilitetsriktlinjer.

Långgatan utvecklas till ett gångfartsområde för att ge bättre förutsättningar för småskalig handel och verksamheter längs gatan. Gatan anläggs med tidstypiskt markmaterial för att ta hänsyn till platsens höga kulturhistoria värden. Det föreslås därför att en detaljplan tas fram för Långgatan för att säkerställa att gatans karaktär bevaras och att det blir möjligt att utveckla småskalig handel och verksamhet. Här sätts skyltar med information om platsens historia och kulturmiljövärden upp.

Piren restaurang, Hornsbergs strand. Bild: Krogguiden

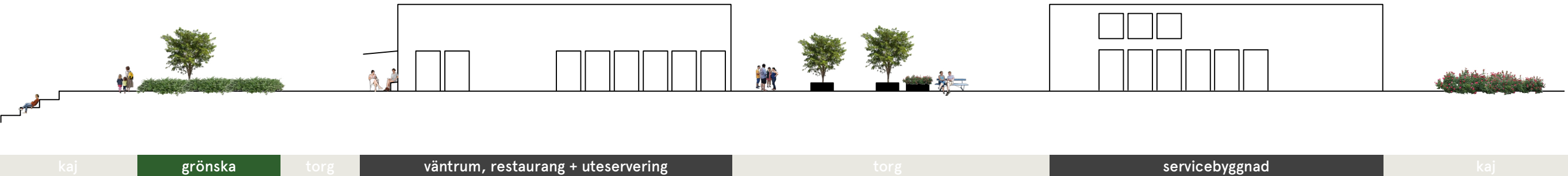
Utsprångskajen ska välkomna turister till Härmösand

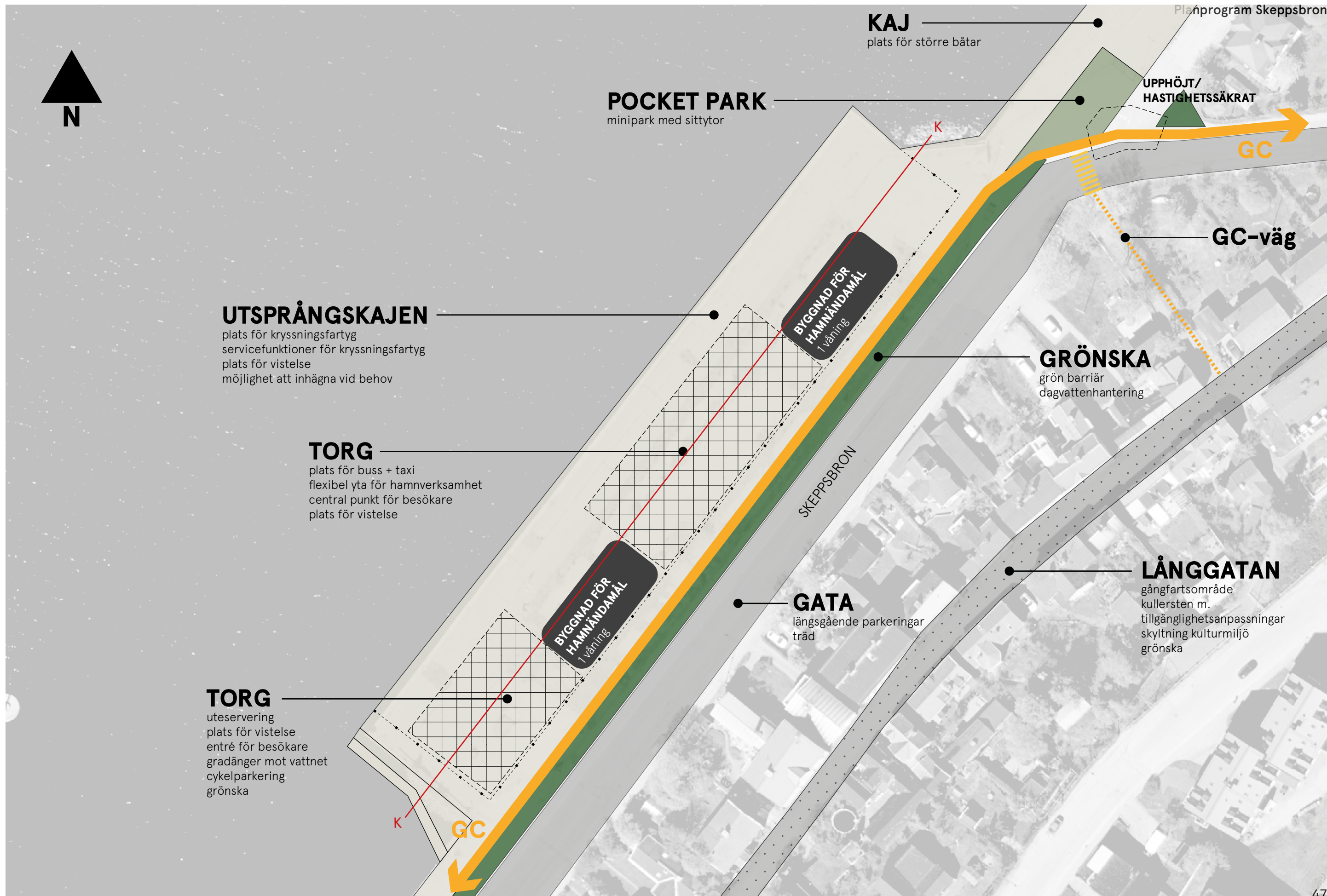

Utsprångskajen måste kunna ta emot större fartyg och kunna avspärras vid behov

Väntrum, Strömkajen, Stockholm. Bild: Marge Arkitekter

6. Långgatan + Hamnparken

Långgatan fortsätter i detta område och den småskaliga trähusbebyggelsen mynnar ut och ersätts av flerfamiljshus i folkhemskaraktär, park och så småningom storskalig tegelarkitektur vid Tobaksmonopolet. En GC-väg i huvudnätsstandard anläggs från Skeppsbron vidare på Roddargatan och Långgatan för att senare ansluta till den relativt nyanlagda GC-vägen längs Fiskaregatan, framför Tobaksmonopolet. GC-överfarter behöver hastighetssäkras och göras tydliga för alla inblandade trafikslag.

Hamnparken är en park som ger många människor nära tillgång till grönska i vardagen. Det finns få parker i nära anslutning vilket ställer höga krav på Hamnparken. Den är idag svår att nyttja genom sin kraftiga lutning. Planprogrammet föreslår att parken gestaltas på ett sätt som gör den mer tillgänglig genom till exempel gradänger som planar ut delar av området. Det skapar plats för olika sittmiljöer, planteringar, ytor för picknick, spontanlek och anlagda lekytor. Genom att förändra markens höjder och lutningar kan även dagvatten fördröjas. I samband med upprustningen av parken ska även utredas möjlighet och behov av en hundrastgård i Hamnparkens västra del. Önskemål om hundrastgård har inkommit under samrådet och i tidigare medborgarförslag.

Parken är en viktig del i Härnösands gröna infrastruktur varför ekosystemtjänster som skugga, dagvattenhantering, biologisk mångfald och boplatser för insekter och djur bör planeras in när parken görs om.

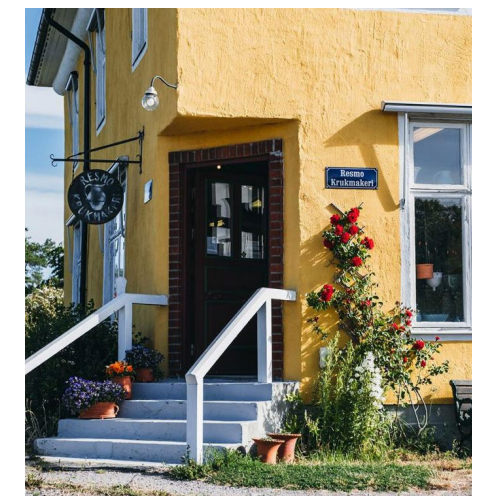
Broparken, Umeå. Bild: Swedish Gardens

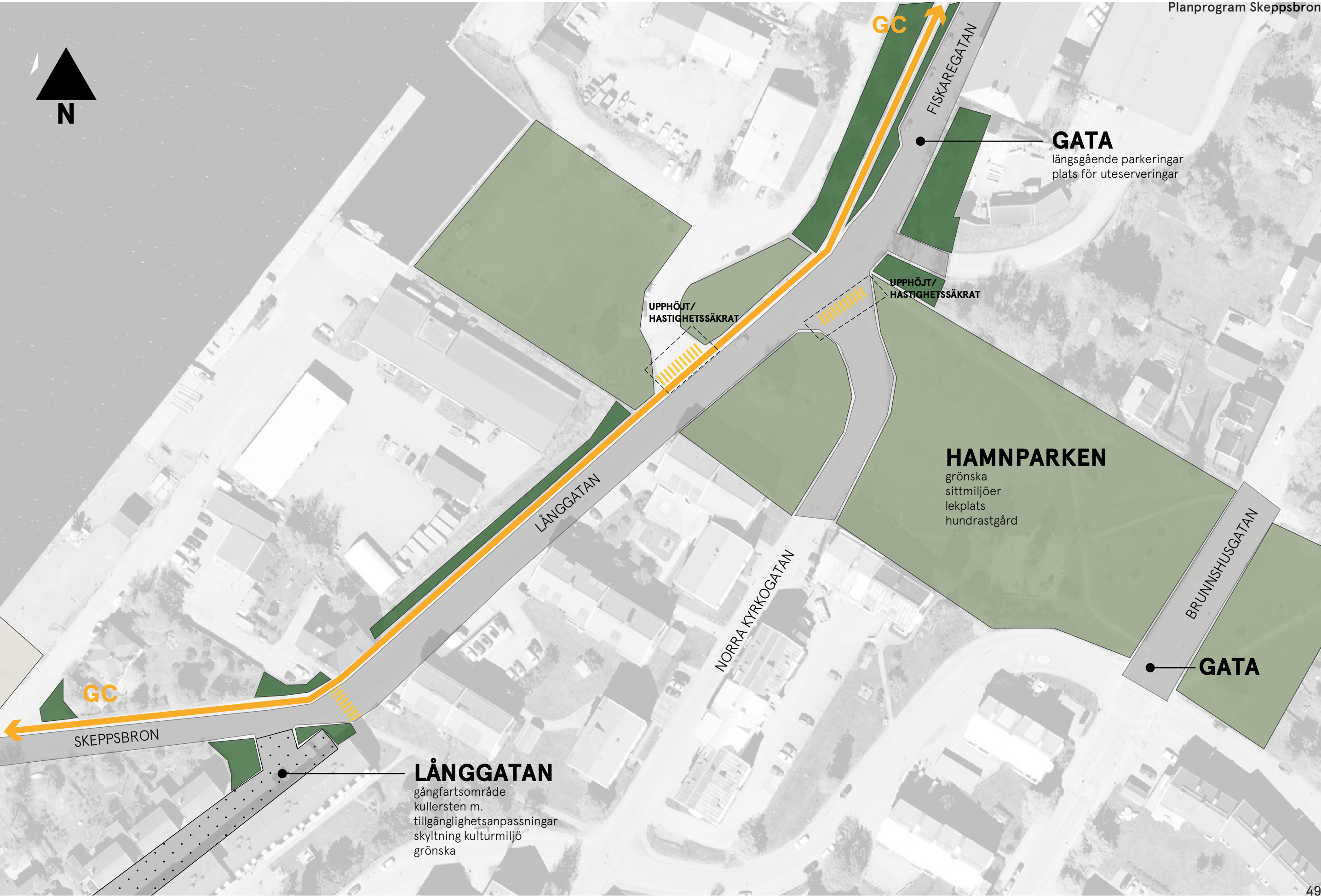
Kulturhistorisk gata med klätterrosor. Bild: Viti Nord

Upptäckarparken lekplats, Skuleberget. Bild: Kramfors kommun

Krukmakeri. Bild: Öland.se

7. Tobaksmonopolet

I detta område är tillgången till vattnet begränsad i och med bland annat Försvarsmaktens och Kustbevakningens verksamheter.

Längs denna del av Fiskaregatan finns en GC-väg som är separerad från biltrafiken och en uppvuxen grönstruktur som ska bevaras. Här erbjuds fortsatt långsgående parkeringsplatser.

I Tobaksmonopolets lokaler finns många små och mellanstora aktörer och det bör fortsatt uppmuntras och gynna näringsidkare i området. Cykelparkeringar anläggs i nära anslutning till Tobaks utifrån kommunens mobilitetsriktlinjer.

Utrymmet framför Tobaksmonopolet kan på några ställen byggas ut för att ge möjlighet för verksamheter att komma ut i gaturummet med exempelvis uteserveringar. Denna form av utbyggnad kan också ha en hastighetsdämpande funktion för passerande trafik.

Cafémöbler på trottoaren

Utservering. Bild: Sohomod

Utservering Bild: Göteborgs-Posten

GATA
längsgående parkeringar
plats för utserveringar

GRÖNSKA
grön barriär
dagvattenhantering

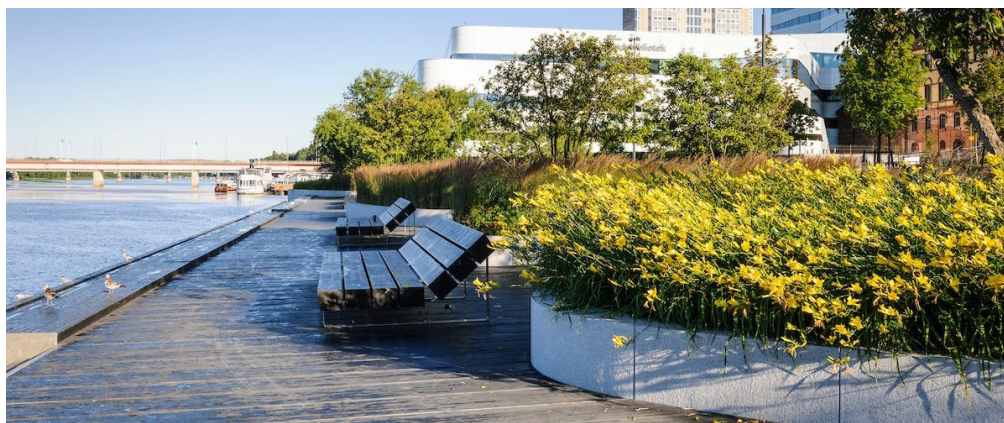
8. Sälstens udde

Det pågår ett detaljplanearbete på Sälstens udde och ett nytt bostadsområde planeras att byggas i området. Huruvida kommunen ska lösa in delar av marken är inte helt bestämt ännu. Förslagsvis köper kommunen vägområdet vid Fiskaregatan där GC-vägen sträcker sig vidare ut mot Sälstens badplats samt själva udden som börjar i änden av Fiskaregatan. Udden planeras bli park med varierande sittmöjligheter med utsikt över havet. Det är viktigt att siktlinjen från gatan ut mot havet framhävs och förstärks när den nya parken skapas. Platsen är utsatt för vind och möjligheten till lä behöver tas i beaktande när parken planeras, både när det gäller vilka växter som är lämpliga och hur sittmiljöerna placeras.

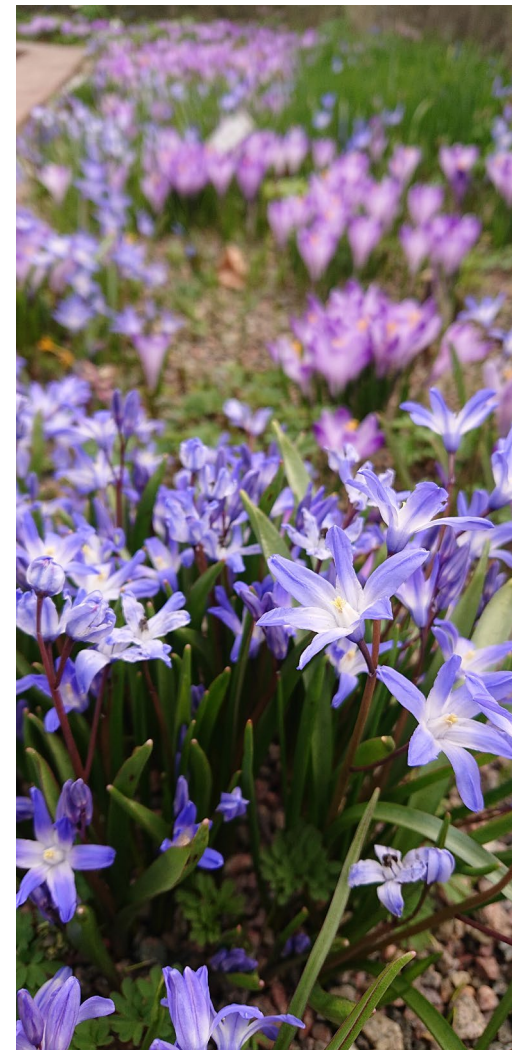
Möjligheten att bygga ett utsprång över havet har ritats in i förslaget. På grund av det utsatta läget under vintern är det svårt att skapa förankring ner i marken för bryggor och liknande. Utsprång kan ge stora mervärden och skapa vattenkontakt och gynna rörelsen och dragningskraften längs stråket.

Kommunen ser positivt på att fastighetsägare gör stråket längs vattnet bakom Hernöverken tillgängligt för allmänheten. Förslagsvis med en strandpromenad med sittplatser med möjlighet till utblickar. Kommunen uppmuntrar också fastighetsägare att göra kvartersmarken kring före detta Hernöverken tillgänglig för allmänheten, både genom att verksamheterna kan ta plats ute på gatan och att aktiviteter utomhus görs möjliga.

Busshållplatsen i området ska uppgraderas till en högre standard för att uppmuntra till fler hållbara resor. Det är viktigt i planeringen att verka för goda möjligheter att ta sig till och från busshållplats. Parkeringsplatser i området fördelas längs gatan och på en utpekad parkeringsplats. Fiskaregatan förses med gatuträd som strukturerar upp och smalnar av gatan. Träden leder naturligt flödet mot havet.

Umeå stadspark. Bild: Nordfjell Collection

Vårlökar

Strandpromenad, Vinterviken. Bild: Bättre Stadsdel

Utsiktsplats. Bild: Naturkartan

Perennplantering. Bild: Hurd and Honey

Kallbadhus + bastu

Skeppsbron som stråk och livsmiljö erbjuder badmöjligheter framförallt under sommaren i form av badet på Sälsten. För att bättre nyttja havet året runt och skapa ett levande stråk året om kan ett kallbadhus och bastu bjuda in till vistelse och aktiviteter under flera säsonger. Kallbadhus och bastu har historiskt funnits i Härnösand och är något som frekvent har önskats i genomförda dialoger för planprogrammet men även i kommunens e-förslag.

Väl utformade kallbadhus och bastur kan bli landmärken för en stad och generera besökstillfällen från andra städer. Städer som Karlshamn och Göteborg har med unika byggnader för bad och bastu skapat och förstärkt kommunernas platsidentitet och attraktionskraft.

Ett kallbadhus och bastu i Härnösand ska utformas med höga gestaltungsambitioner och designen ska utgå från invånarnas önskemål, behov och idéer likväl som utifrån platsens unika karaktär. Platsen som planprogrammet föreslås utredas för detta är på Sälstens udde eller intill Sälstens badplats. En detaljplan behöver troligen upprättas för att möjliggöra ett kallbadhus och bastu. Generellt strandskydd gäller 100m från strandkanten både upp på land och ut i vattnet, vilket behöver hanteras i en eventuell detaljplaneprocess.

Ett kallbadhus och bastu är utsatta konstruktioner som måste förankras väl och utformas för att klara tufft väder, vind och vågor. Speciellt på Sälstens udde och Sälstens badplats som stundtals har hårda vindar från norr och ligger relativt oskyddat från havet. Detta behöver utredas för att ge svar på om kallbadhus och bastu är möjligt och lämpligt på platsen.

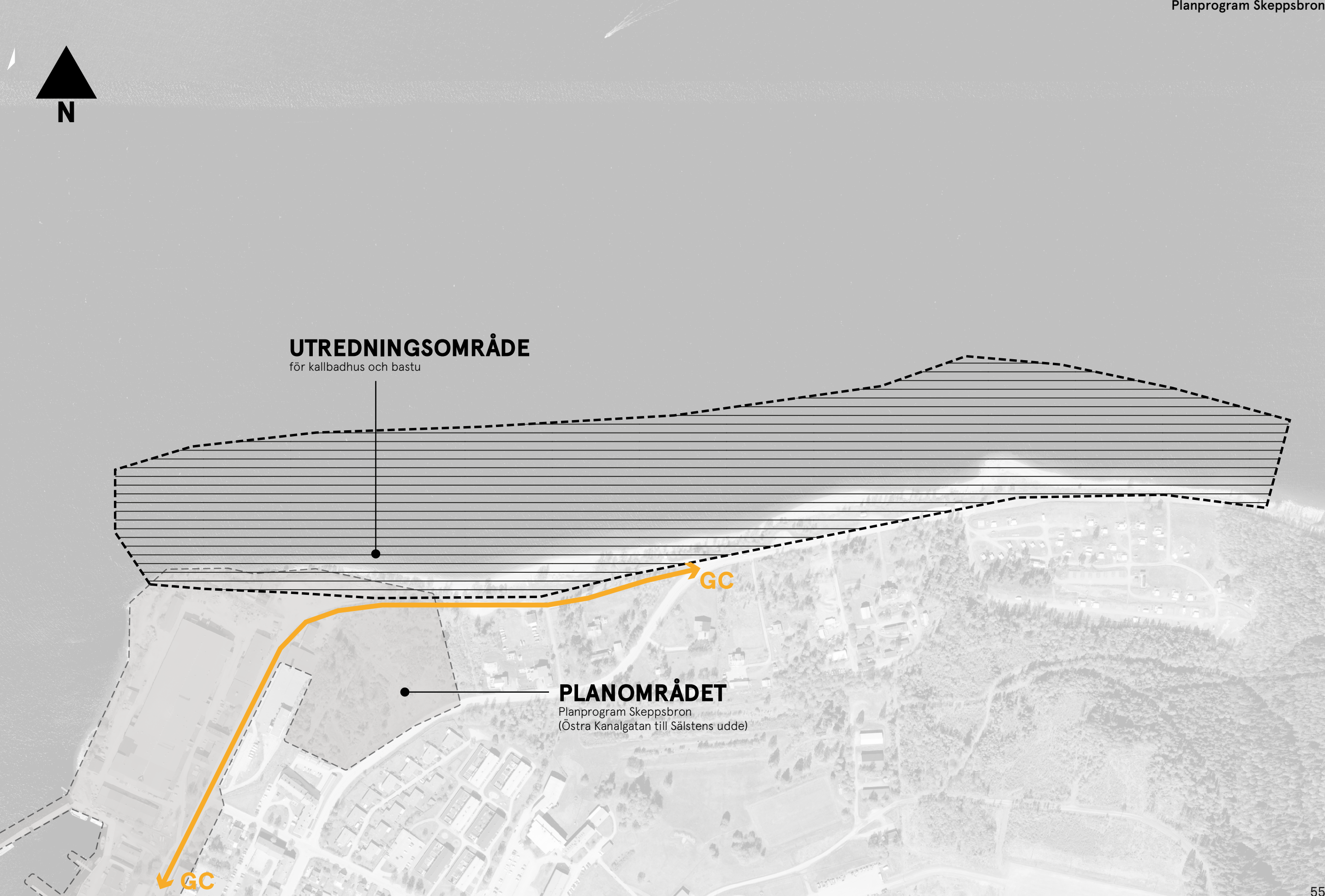
Kallbadhus vid Sälstens badplats. Bild: Villa Fridhem

Kallbadhus i Karlshamn. Bild: White arkitekter

Offentlig bastu, Frihamnen, Göteborg. Bild: Jonatan Fernström, Göteborgs stad

Konsekvenser

Sammantaget medför den föreslagna omvandlingen och utvecklingen av Skeppsbron många positiva konsekvenser. Det kommer att tillföras flera och olika mötesplatser och sittytor för att främja stadsliv och rörelse. Ett sammanhängande gång- och cykelnät skapas och grönska adderas för att skapa ett tryggare, mer trivsamt och mer upplevelserikt gaturum. Biltrafikens dominans och utbredning minskar och mer utrymme ges till gående och cyklister vilket bidrar till en säkrare och mer attraktiv miljö, för barn såväl som äldre. I städer där liknande förändringar gjorts har man sett ett resultat av ökad handel och längre vistelsetider i centrum. Om fler väljer att gå eller cykla bidrar det också till kommunens mål om att öka andelen hållbara resor. En annan positiv konsekvens är att ett väl gestaltat Skeppsbron skapar en mer attraktiv livsmiljö vilket kan gynna fastighetsägare och verksamheter längs sträckan.

Utifrån andra perspektiv och synsätt så befarar vissa negativa konsekvenser till följd av förändringarna som planförslaget föreslår. Detta gäller framförallt gällande reduceringen av parkeringsytor längs kajen. En del uttrycker oro för vad som kommer hända med centrumhandeln om centrala parkeringsplatser tas bort. Kommunen ska ta fram en parkeringsutredning som ska besvara och vägleda arbetet med centrumnära parkeringar framöver för att främja hållbar mobilitet och skapa en stad med god tillgänglighet.

Nedan beskrivna konsekvenser utgår från att området bebyggs i enlighet med planförslaget.

Hamnparken föreslås att utvecklas i planprogrammet

Sociala konsekvenser

Stadsliv och mötesplatser

Med en mer upplevelserik och lockande miljö längs vattnet skapas förutsättningar för attraktiva och levande stadsrum under flera av dygnets timmar. Mötesplatser som är tillgängliga för alla lockar både besökare men också närboende att använda miljön. Detta ökar öppenheten och ger en tryggare upplevd närmiljö. En blandning av privata verksamheter och offentliga ytor skapar en levande stadsmiljö.

Mötesplatser och offentliga rum som erbjuder olika kultur- och fritidsaktiviteter för olika åldrar inom samma fysiska område främjar integration. Detta förstärker upplevelsen av trygghet och förståelsen för andra grupper. Nära och tillgängliga ytor för rekreation eller annan vistelse är viktigt framförallt för barn, unga och äldre eftersom de generellt inte kan ta sig så långt på egen hand. Planprogrammet skapar bättre förutsättningar för fler att vistas i gröna, rekreativa och trivsamma offentliga rum. Skeppsbrons centrala läge, Härnösands koncentrerade stadskärna och områdets breda utbud av aktiviteter gör det tillgängligt för många under stora delar av dygnet.

Trygghet, jämlikhet, integration och folkhälsa

Utvecklingen av trygga och säkra offentliga platser samt gång-och cykelvägar är viktiga av flera skäl, inte minst ur ett barn- och jämlikhetsperspektiv. Goda förutsättningar för gående och cyklister påverkar även folkhälsan positivt och gör den mer jämlik. Det ska vara enkelt att resa hållbart och röra sig längs Skeppsbron, oavsett bakgrund eller förutsättningar. En fysisk miljö som stöttar resor till fots eller cykel främjar hållbara val i vardagen.

Ett varierat utbud och närhet till service skapar möten mellan invånare med olika bakgrund vilket ger bättre förutsättningar till jämlikhet, jämställdhet och integration. Skeppsbron ska erbjuda närboende och besökare väl gestaltade livsmiljöer och verka för att jämna ut sociala klyftor. Att ha tillgång till högkvalitativa offentliga rum är en rättighet för alla. Gröna ytor och närhet till vatten gynnar både den fysiska och mentala hälsan genom att erbjuda möjlighet till avkoppling.

Fler målpunkter, genomtänkt belysning året runt och lugnare fordonstrafik bidrar till också till ökad upplevd trygghet. Ökat flöde av gående och cyklister skapar en närvaro och en känsla av trygghet och att platsen inte upplevs öde och obefolkad.

Barnperspektiv

Ett hastighetssäkrat stråk med tydliga gång- och cykelbanor gör att barn friare kan ta sig fram i staden. Utveckling av Hamnparkens utbud skapar mervärden för barn och familjer i omgivningen. Barn som bor nära eller i anslutning till Skeppsbron får kvalitativa offentliga rum att leka, vistas och hänga i samtidigt som bilars hastighet och dominans i stadsrummet minskar och skapar en lugnare och mer barnsäker miljö. Gröna rum med lekfulla inslag på utvalda platser uppmuntrar till lek och nyfikenhet.

Att kommunen satsar på en upprustning av Skeppsbron och skapar offentliga rum och mötesplatser för de unga kan leda till en ökad framtidstro och deltagande i stadslivet. Det skapas en känsla av att staden är till även för de unga och ger dem platser att vara på och ta plats på.

Kulturmiljö

Skeppsbron har stor betydelse för Härnösands identitet. En upprustning av Skeppsbron kan förstärka den identiteten om stor hänsyn tas till platsens höga kulturhistoriska värden. Skeppsbron omfattas av riksintresset för kulturmiljö, vilket är en kvalitet att ta vara på och bygga vidare på. Upprustning av Skeppsbron kan bidra till aktivering och ökad användning av området, vilket stärker områdets attraktionskraft och kan gynna fastighetsägare och nuvarande och kommande verksamhetsutövare. Ett gott exempel längs stråket är upprustningen av Tobaksmonopolet som blivit en central mötesplats längs stråket som rymmer flera arbetsplatser och verksamheter. Kulturmiljöer mår bäst av att användas och aktiveras, vilket planprogrammet hoppas bidra positivt till.

För varje åtgärd som genomförs ska inventeringar av kulturvärden göras för att inte förvanska Skeppsbrons särart och värden. Annars finns det risk för negativ påverkan på riksintresset för kulturmiljö och att miljöns och historians läsbarhet försvåras. Fornlämningar och fynd kan finnas under bebyggelse längs stråket och platser behöver därför utredas arkeologiskt när åtgärder planeras.

Planprogram föreslår flera nya mötesplatser och offentliga rum längs med stråket

Skeppsbron har stor betydelse för Härnösands identitet

Ekologiska och miljömässiga konsekvenser

Grönstruktur och dagvatten

Mer grönska i varierande former bidrar till en mängd ekosystemtjänster för både människor och djur. Genom grönstrukturen rustas staden för ett förändrat klimat där mer extrema väder kan förekomma. Andra viktiga ekosystemtjänster är trädens förmåga att skugga, stoppa vindens framfart, öka platsen attraktionsvärde och öka den biologiska mångfalden.

Dagvatten kommer inrymmas på ett naturligt sätt i stadsbilden och gaturummet genom planteringar och gröna översvåmningsbara ytor. Det finns ett pedagogiskt och estetiskt värde av att ha öppen dagvattenhantering i stadsmiljön som kan bidra till en känsla av liv och lugn. Ytor som ger dagvatten möjlighet att sakta sila ner hindrar föroreningar att flöda ner i havet. Det bidrar till en bättre vatten- och sedimentkvalitet som är bra för både vatten- och landlevande arter. Dagvattenhanteringen i området ska dimensioneras för extrem nederbörd och ett förändrat klimat. Ledningsnätet ska inte påverkas negativt av ombyggnationen och en säker avledning vid stora skyfallsmängder ska kunna säkerställas.

Buller och avgaser

Buller och avgaser förväntas minska till följd av att allt färre resor görs med bil och att allt fler väljer att resa till fots eller med cykel. Minskad användning av bilen inne i staden bidrar till en bättre luftkvalitet. Härnösand har redan problem med överskridna värden för utomhusluft centralt i staden och fysiska åtgärder och utveckling av grönstruktur längs Skeppsbron behövs för att förbättra luftkvaliteten.

Genom att Skeppsbron utformas på ett sådant sätt som gör att fordons hastighet saktas ner kan bullernivån minska och därmed skapa en bättre livsmiljö för boende längs Skeppsbron. Fordon kommer fortsatt att färdas längs Skeppsbron och påverka ljudbilden i området. Offentliga mötesplatser och uteserveringar behöver därför planeras väl för att dessa inte allt för negativt ska påverkas av buller och avgaser.

Markföroreningar

Vissa markföroreningar är kända sedan tidigare i området, framför allt ut mot Sälstens udde och Hernöverken. Det är viktigt att göra grundliga undersökningar i varje utbyggnadssteg. Sanering kan krävas och innebära att projekten blir mer kostsamma och komplexa.

Högre driftkostnader är en konsekvens av de planerade investeringar längs Skeppsbron.
Bild: Kommunal

Öppen dagvattenhanteringslösning. Bild: Stockholms stad

Ekonomiska konsekvenser

Investeringar

Utbyggnaden och upprustningen av ny gatu- och kajstruktur innebär stora kommunala investeringar. Det tillkommer även kostnader för att anlägga ny grönska, gång- och cykelstråk samt nya mötesplatser. Kostnader för upprustning av Hamnparken och Sälstens udde kommer tillfalla kommunen.

Kostnader tillkommer också om kommunen bygger restauranglokaler för uthyrning. Förhoppningsvis genererar i så fall hyror en inkomst som minskar den ekonomiska belastningen i ett senare skede. Kostnader kommer också uppstå vid framtagande av utredningar och detaljplaner för att möjliggöra kallbadhus och bastu, detaljplanering av Långgatan, Nybrokajen, Utsprångskajen m.m. Det gäller att kommunen har en långsiktighet i investeringar och vågar satsa för att omvandla Skeppsbron.

Genom att bygga på redan ianspråktagen mark ges goda möjligheter till bättre utnyttjande av redan gjorda investeringar i gator, VA-nät, parker och kollektivtrafik vilket medför positiva ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Driftkostnader

Kommunen kommer få högre driftskostnader genom mer grönska, skötsel och gatubelysning. Även nya byggnader som uppförs längs stråket bidrar till ökade utgifter i form av underhållskostnader.

Ökad andel gående och cyklister och en minskad mängd bilresor ger lägre driftskostnader för underhåll av bilvägarna. Asfalten slits inte lika snabbt om det är färre bilar som färdas längs sträckan. Kostnader för skötsel av parkeringsytor i form av asfaltering, snöröjning, sandning etc. minskar i takt med att allt fler parkeringsytor omvandlas till andra ändamål.

Turism och näringsliv

Planprogrammet skapar förutsättningar för nya verksamheter att ta plats längs Skeppsbron. Utbudet och dragningskraften till området ökar och fler arbetstillfällen ges. Skeppsbrons nya attraktiva skrud ska få människor att vilja stanna upp och vistas längre stunder. Det är positivt utifrån flera perspektiv, inte minst näringslivsperspektivet. Med omvandlingen av centrala attraktiva kajtor från parkering till andra ändamål utnyttjas värdefull mark på ett lämpligare sätt. Parkeringsytorna frigör utrymme för andra ändamål och kan bidra till ökad ekonomisk aktivitet.

Studier visar att gående, cyklister och kollektivtrafikresenärer sammantaget spenderar mer pengar än de som anländer med bil och att åtgärder som reducerar biltrafik och bilparkering i stadskärnan har en positiv inverkan på den lokala handelns omsättning och stadskärnans attraktionskraft (SKR, Parkering för hållbara stadskärnor, 2021). Konsekvenserna av planprogrammets vision för Skeppsbrons omvandling och förslag till minskande av havsnära parkeringsytor vid kajen kommer utredas vidare i en parkeringsutredning.

Under byggtiden kan verksamheter längs stråket komma att påverkas genom begränsad framkomlighet och buller från byggnationen. Detta behöver kommuniceras inför varje insats i området. Ansvariga för de olika projekten ska föra dialoger och tidigt kommunicera med berörda parter för att undvika missförstånd och oro.

Planprogrammet är tydlig med båtlivets betydelse för Härnösands identitet och besöksnäring. Skeppsbron är och förblir centrum för båtlivet i Härnösand. Båtlivet inrymmer allt från privata båtägare till verksamhetsutövare och myndigheter. På Skeppsbron ska det skapas goda förutsättningar för båtturism i olika former vilket stärker Härnösands identitet som hamnstad och gynnar det lokala näringslivet.

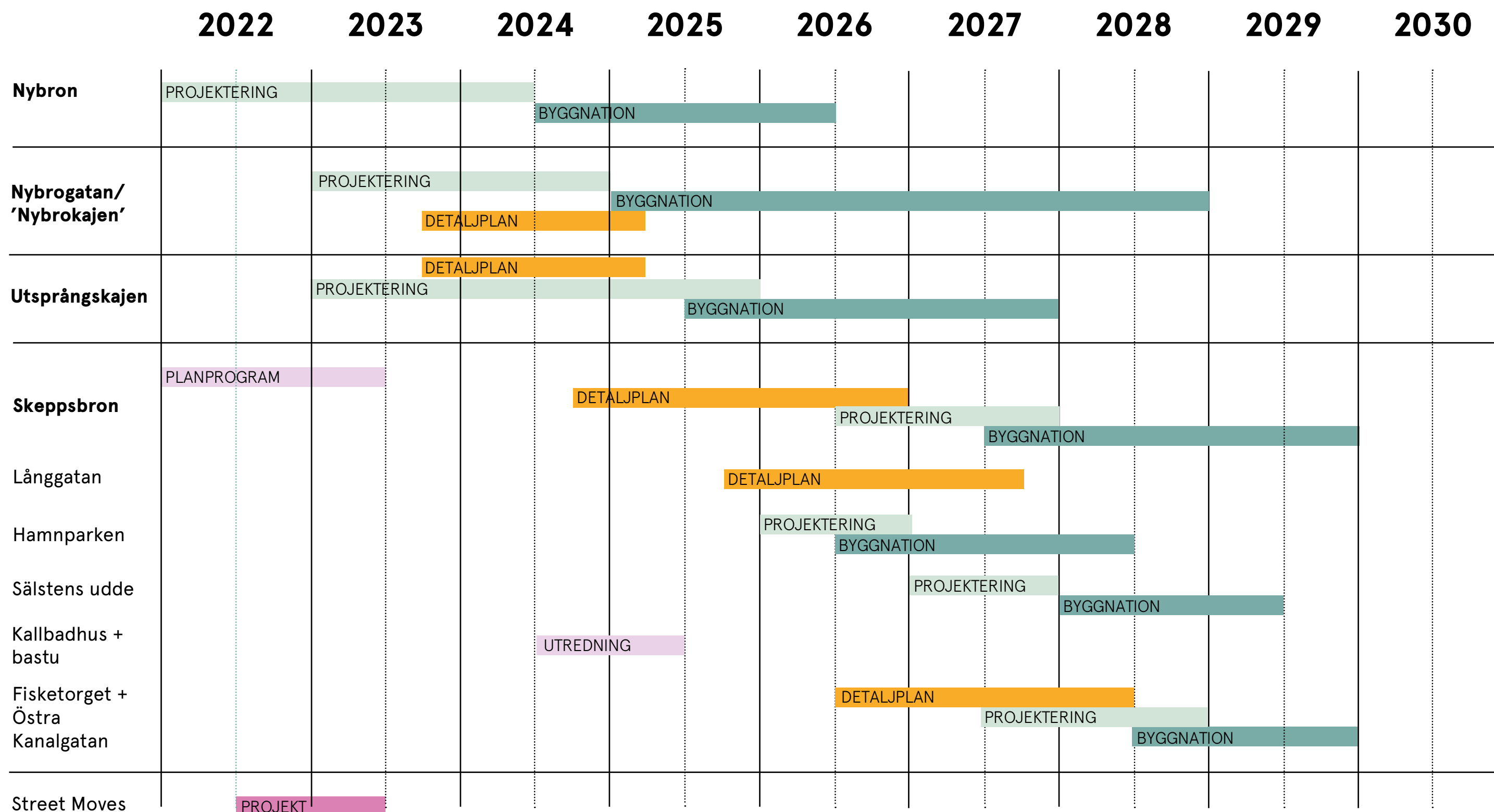
Tidplan

Tidplanen utgår från kommunens 10-åriga investeringsplan där projekt som krävs för att förverkliga planprogrammets visioner lagts till. Projekten är i diagrammet uppdelade i olika faser som projekteringsfasen, byggnationsfasen och detaljplanearbete där det behövs.

Planprogrammet föreslår att de delprojekt som är i nära anslutning till de stora projekten Nybron och Nybrogatan prioriteras och byggs i direkt anslutning till att de större projekten avslutas. Detta för att förkorta byggtiden och den tid som arbetsområdena är avspärrade för allmänheten. Som exempel förverkligas Nybrokajen först av planprogrammets alla visioner, så fort den nya Nybron är färdig.

Tidsplanen kan komma att förändras utifrån infrastrukturprojektens framfart och kommunens prioriteringar och resurser i stort.

Vägen framåt

För att förverkliga omvandlingen av Skeppsbron krävs att ett antal strategiska beslut fattas. Politiker och tjänstepersoner behöver arbeta tillsammans mot en gemensam tidplan och en gemensam vision för området. Tabellen redovisar förslag på aktiviteter och tidplan för att planprogrammets visioner ska förverkligas. Underlag för dessa beslut behöver tas fram och förankras i god tid före beslutstillfällena. Det krävs god och frekvent dialog med näringsidkare, fastighetsägare och övrigt berörda både innan och under processen. Förslaget är att kommunen arbetar utifrån tidplanen som redovisas i dokumentet för att planera in de olika aktiviteterna i de olika avdelningarnas verksamhets- och budgetplanering för de kommande åren. Det är viktigt att kostnader och projekt förankras i ett tidigt skede så respektive avdelning och utförare har tid att planera, genomföra och budgetera aktiviteterna.

Visionscollage av framtidens Skeppsbron

Street Moves Skeppsbron. Bild: Maria-Thérèse Sommar

Beslut som behöver fattas

Aktivitet	Beslutas av	När	Motivering	Kommentar
Parkeringsutredning	Förvaltningschef, Samhällsförvaltningen	Beräknad beställning Q3 2023 Beräknad leverans Q1-Q2 2024	En parkeringsutredning ska beställas hösten 2023 och ska vägleda hela kommunens strategiska arbete med centrala parkeringar framöver. Utredningen behövs för att utifrån planprogrammets visioner föreslå lämpliga åtgärder som behöver genomföras för att visionen ska kunna uppnås.	Beställs och bekostas inom befintlig budget på Samhällsförvaltningen.
Detaljplan för Utsprångskajen	Ansökan från: Kommunstyrelsen / Tillväxtavdelningen Beslutas av: Samhällsförvaltningen	Ansökan om planbesked Q4 2023 Antagande av detaljplan Q2 2025	En detaljplan för Utsprångskajen behöver påbörjas under 2023 för att detaljplanen ska kunna löpa på parallellt med projekteringen. Det är viktigt att visionen och funktionskraven för kajen finns med tidigt för att kunna påverka de tekniska lösningarna.	Delprojekt i kommunens 10-åriga investeringsplan. Det är viktigt att visionen för Skeppsbron samt att kompetens i bland annat landskapsarkitektur ska finnas med tidigt i detaljplaneskedet för att kunna påverka de tekniska lösningarna.
Detaljplan för 'Nybrokajen'	Ansökan från: Kommunstyrelsen / Tillväxtavdelningen Beslutas av: Samhällsförvaltningen	Ansökan om planbesked Q4 2023 Antagande av detaljplan Q2 2025	En detaljplan för Nybrokajen behöver påbörjas under 2023 för att detaljplanen ska kunna löpa på parallellt med projekteringen av Nybron och Nybrogatan. Det är viktigt att visionen för kajen finns med tidigt för att kunna påverka de tekniska lösningarna. I samband med att Nybrokajen återställs efter byggandet av den nya bron bör detaljplanen samt gestaltungsunderlag för området vara så långt gången att det är tydligt hur kajen ska se ut. Återställningen ska göras enligt visionen för planprogrammet och den efterföljande detaljplanen och ska inte återställas till parkeringsyta.	Delprojekt i kommunens 10-åriga investeringsplan. Det är viktigt att visionen för Skeppsbron samt att kompetens i bland annat landskapsarkitektur ska finnas med tidigt i detaljplaneskedet för att kunna påverka de tekniska lösningarna.
Detaljplan för Skeppsbron (från Nybrogatan till Utsprångskajen)	Ansökan från: Kommunstyrelsen / Tillväxtavdelningen Beslutas av: Samhällsförvaltningen	Ansökan om planbesked Q3 2024 Antagande av detaljplan Q4 2026	En detaljplan för Skeppsbron (från Nybrogatan till Utsprångskajen) behöver påbörjas under 2024 för att planlägga för nya restauranger, bryggor och torgtor m.m. Detaljplanen ska löpa parallellt med projekteringen av kajen och gatan.	Delprojekt i kommunens 10-åriga investeringsplan. Det är viktigt att visionen för Skeppsbron samt att kompetens i bland annat landskapsarkitektur ska finnas med tidigt i detaljplaneskedet för att kunna påverka de tekniska lösningarna.
Utredning kallbadhus och bastu på Sälstens udde eller Sälstens badplats	Samhällsnämnden	Utredning Q3 2024	Första steget är att utreda möjligheter, lämpligheten med platsen och få en uppskattning av kostnaden. Efter utredningen är presenterad får politiken ta beslut om en detaljplan ska tas fram för att möjliggöra för kallbadhus och bastu. Utredningen bör göras under 2024 för att fatta beslut om frågan eftersom önskemål om kallbadhus och bastu lyfts vid flertalet tillfällen.	Utredning ska tas fram och troligen behövs en ny detaljplan. Finansiering behöver lösas för både utredning, detaljplan, byggnation och drift.
Detaljplan för Långgatan	Ansökan från: Kommunstyrelsen / Tillväxtavdelningen Beslutas av: Samhällsförvaltningen	Ansökan om planbesked Q4 2025 Antagande av detaljplan Q4 2027	En detaljplan för Långgatan bör påbörjas under 2025. Framtagandet av en ny detaljplan är en viktig del i att skydda kulturmiljövärden, utveckla Långgatan till ett småskaligt besöksmål och skapa ett attraktivt stråk. Långgatan saknar helt detaljplan idag vilket gör att det finns ett behov av att reglera området för att skapa det skydd och riktlinjer som krävs inför bygglovsprocesser.	Kommunen ska ta fram ett kulturmiljöprogram vilket planeras att antas Q2 2025. Långgatan kommer att beröras av kulturmiljöprogrammet och en detaljplan kan påbörjas efter programmets antagande.
Upprustning av Hamparken	Samhällsnämnden / ledningsgrupp, Samhällsförvaltningen	Projektering Q1 2026	Projektering av Hamparken är ett projekt som genomförs av teknikavdelningen. Projektet måste prioriteras och tas med i avdelningens verksamhetsplanering. I upprustningen bör dialog föras med boende, verksamhetsutövare och förskola i närheten.	Prioritera projektet inom befintlig budget.
Detaljplan för Fisktorget	Ansökan från: Kommunstyrelsen / Tillväxtavdelningen Beslutas av: Samhällsförvaltningen	Ansökan om planbesked Q3 2026 Antagande av detaljplan Q2 2028	En detaljplan för Fisktorget bör påbörjas under 2026. Det är inte den högst prioriterade detaljplanen men är en viktig del i att skapa ett sammanhängande och attraktivt stråk.	Den nya detaljplanen syftar till att möjliggöra nybyggnation bakom konsthallen. Upprustning av gatan kan genomföras inom ramen för befintlig detaljplan.
Markförvärv av gata och park på Sälstens udde	Kommunstyrelsen	Beslut i samband med antagande av detaljplanerna för del av Motorn 1, Motorn 5 samt Motorn 6	Kommunen ska som regel vara huvudman för allmänna platser så som gator och parker inom tätorten. Detta säkerställer långsiktig drift och möjliggör utveckling av gatorna och parken på lång sikt. Markköpet ligger i linje med planprogrammet vision om att skapa ett sammanhängande stråk med utveckling av parkmiljöer.	Det finns två pågående detaljplaner där frågan hanteras. Finansiering för markförvärv samt budget för utveckling av park och gata behöver lösas.

Bilagor

- Handlingsplan för dialog, 2021-01-13
- Dialogsammanställning Planprogram Skeppsbron – för dialoger genomförda våren och sommaren 2021, 2022-06-01
- Remiss avseende kulturmiljövärden inför planprogram Skeppsbron. Västernorrlands museum, 2022-09-06
- Workshopsammanställning Street Moves Skeppsbron, 2022-11-23
- Sändlista för samråd, 2023-03-27
- Samrådsredogörelse, 2023-06-29

Källhänvisning

- Översiktsplan 2022–2040
- Gestaltungsprogram, Härnösands kommun 2019
- Trafikprogram, Härnösands kommun 2015 – 2020
- Parkeringsriktlinjer, Härnösands kommun 2022
- Parkeringsplan Härnösand, Sweco 2015
- Mobilitetsriktlinjer och vägledning för parkering, Härnösands kommun 2019
- Grönplan för Härnösands kommun, 1998
- Gång- och cykelprogram 2022 – 2040 med tillhörande handlingsplan
- Kryssning mot Härnösand, Höga kusten – Utsprångskajens framtid, SWECO, 2017

Planprogram Skeppsbron

Diarienummer: SAM-2020-2735

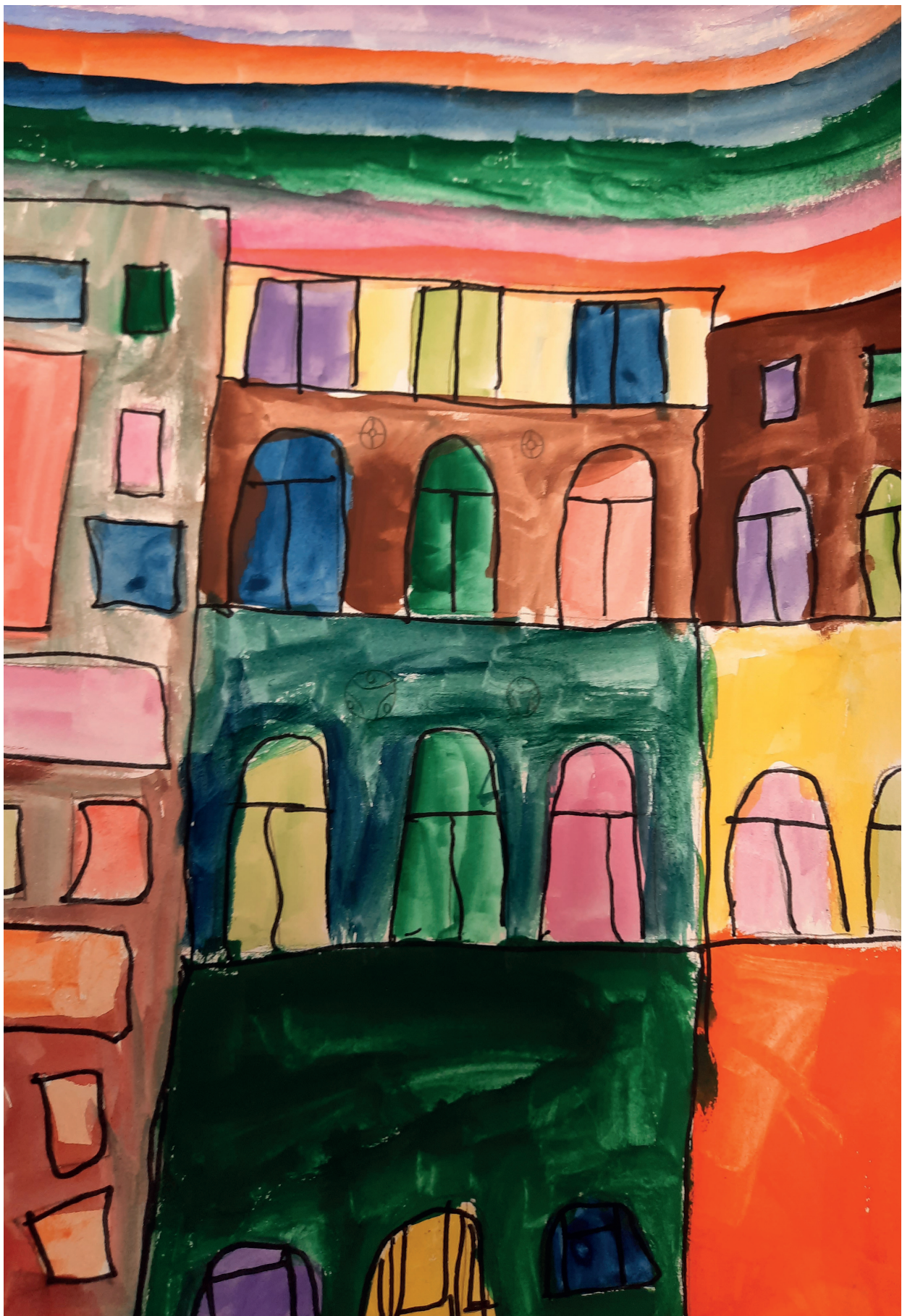
HÄRNÖSANDS KOMMUN

Dialogsammanställning Planprogram Skeppsbron

För dialoger genomförda våren och sommaren 2021

Härnösands
kommun

Förord

Stort tack till alla som har lagt ner tid och energi på att engagera er i dialogarbetet!

- Elever i klass 5A och 5B, lärare och rektor på Solenskolan
- Det kommunala pensionärs- och tillgänglighetsrådet
- Härnösandsbor och besökande som lämnat synpunkter digitalt eller på plats på Bolagskajen under sommaren 2021
- Tjänstepersoner och chefer från olika delar av den kommunala organisationen
- Företag och föreningar i Härnösands kommun
- Politiska partier i Härnösands kommun

Dialogsammanställning – Planprogram Skeppsbron

Detta är en sammanställning av det som framkommit under dialogfasen inom arbetet med planprogram Skeppsbron. Dialogerna genomfördes under våren och sommaren 2021 och utgår från de mål och riktlinjer som togs fram vintern 2020 i Handlingsplan för dialog.

Syftet med dialogprocessen är att ta fram ett idé- och kunskapsunderlag inför en fortsatt planeringsprocess. Dialogen är informationsinhämtande och syftar inte till att ge invånarna medbestämmanderätt. I handlingsplanen för dialog beslutades att särskilt riktade dialoger ska ske med barn, äldre och personer med funktionsvariationer. Detta för att dels uppfylla de intentioner som Härnösands kommuns översiktsplan anger, dels för att uppfylla barnkonventionens krav om bedömning av barnets bästa (artikel tre och tolv).

Dialogfasen har bestått av flera olika aktiviteter där olika målgrupper och perspektiv varit representerade. Dialogfasen har rört sig i tre olika kontexter; intern, extern och riktad dialog.

Dialogsammanställningen är uppdelad i tre delar. I del 1 finns information om hur arbetet med planprogrammet startade och vilken målbild som fanns för dialogen kring vilka grupper som skulle involveras och varför. I del 2 finns alla genomförda dialoger sammanställda. Där beskrivs alla aktiviteter och det finns även en tidslinje för att överblicka de olika delarna av dialogfasen. I del 3 finns sammanfattande tankar och reflektioner som uppstått under och efter dialogerna.

Hoppas ni får en tankeväckande och inspirerande läsning!

Materialet är sammanställt av Hanna Krämmer, plansamordnare i Härnösands kommun. För frågor eller synpunkter om dialogsammanställningen eller om planprogrammet kontakta: planarenden@harnosand.se

Innehåll

Del 1 – Varför gör Härnösands kommun det här? 6

Bakgrund	7
Dialogplan	7
Målbild med dialogen – Perspektivet 8/80	8
Syftet med dialogen.....	8

Del 2 – Genomförda dialoger.....10

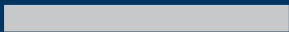
Pensionärsrådet	11
Skeppsbron om 20 år – om pensionärsrådet får bestämma.....	12
Företagsfrukost.....	13
Tillgänglighetsrådet.....	14
Solensskolan	16
Gemensamma teman	17
Skeppsbron om 20 år – om barnen får bestämma	18
Kulturlunch.....	19
Skyltning.....	19
Sommardialog	20
Första dialogdagen, onsdag 14 juli 16:00–20:00.....	21
Andra dialogdagen, fredag 16 juli 10:00–14:00.....	22
Digital enkät	23

Del 3 – Vad har framkommit i dialogen?..... 24

Teman som framkommit i dialogerna.....	25
Trafik, parkering och infrastruktur	26
Aktiviteter och målpunkter	28
Grönska och parker	30
Tryggt och tillgängligt.....	32
Skeppsbron året runt	34
Sammanfattande reflektion.....	35
Fler möjligheter att tycka till!.....	35
Bilagor	35

Del 1

Varför gör Härnösands kommun det här?

Bakgrund

Arbetet startade efter att kommunstyrelsen beslutade att ta fram ett planprogram för Skeppsbron i september 2020. Ett av de uttalade målen för planprogrammet är fokus på tidig dialog och samverkan med invånare, näringsliv, myndigheter och mellan kommunens förvaltningar.

Figur 1. Planprogrammets geografiska avgränsning

Dialogplan

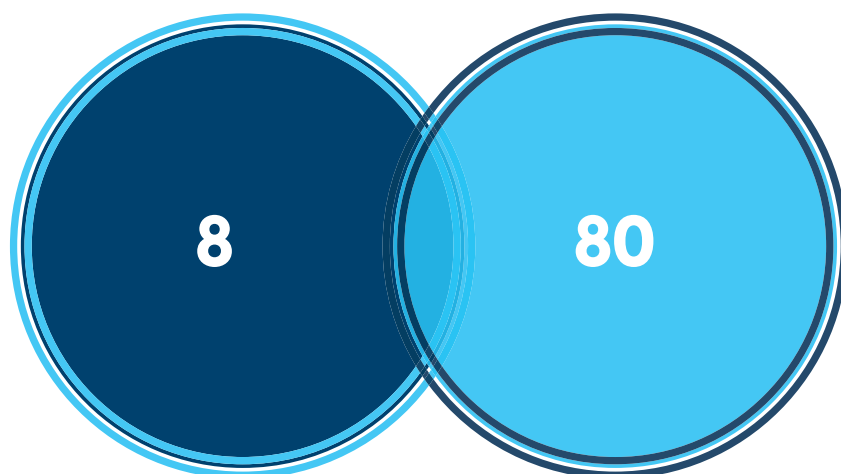
Utiifrån projektplanen togs en handlingsplan för dialog fram. I den bestämdes att en stor del av våren och sommaren skulle tillägnas för att samla in tankar och synpunkter från Härnösandsbor och besökare. Det bestämdes även att särskilt fokus skulle vara på att involvera grupper som annars inte brukar finnas

representerade i stadsplaneringen. Barn/ungdomar, äldre personer och personer med funktionsvariationer blev de tre grupper där stort fokus låg under dialogfasen. Dialogplanen har legat till grund och väglett arbetet med dialogerna som genomförts.

Målbild med dialogen

– Perspektivet 8/80

Tidigt i planprocessen bestämdes att konceptet 8/80 skulle bli vägledande för dialogen och processen med att ta fram ett planförslag till planprogrammet. 8/80 är ett stadsplaneringskoncept där man menar att om en stad är bra för en åtta- och en åttio-åring är den bra för alla. Konceptet är etablerat i över 350 länder och har lett till ett ökat fokus på att involvera invånare för att skapa hållbar stadsutveckling. Arbetet utifrån 8/80 har inneburit att dialog har förts med kommunens pensionärsråd samt en grundskoleklass, vilka båda går att läsa om under del 2.

Figur 2. Stadsplaneringskonceptet 8/80 – om en stad är bra för en 8-åring och en 80-åring är den bra för alla

Syftet med dialogen

Målet med dialogerna var att skapa ett mer underbyggt planeringsunderlag och en bredare kunskapsgrund att planera utifrån, samt att bidra till att fler perspektiv lyfts och att personer som normalt inte deltar i planeringsprocessen ges talan. Ofta deltar gruppen äldre män i planeringsprocesser medan de som sällan deltar framförallt är barn och barnfamiljer, vilket gör det viktigt att lyfta in fler perspektiv än de som traditionellt hörs.

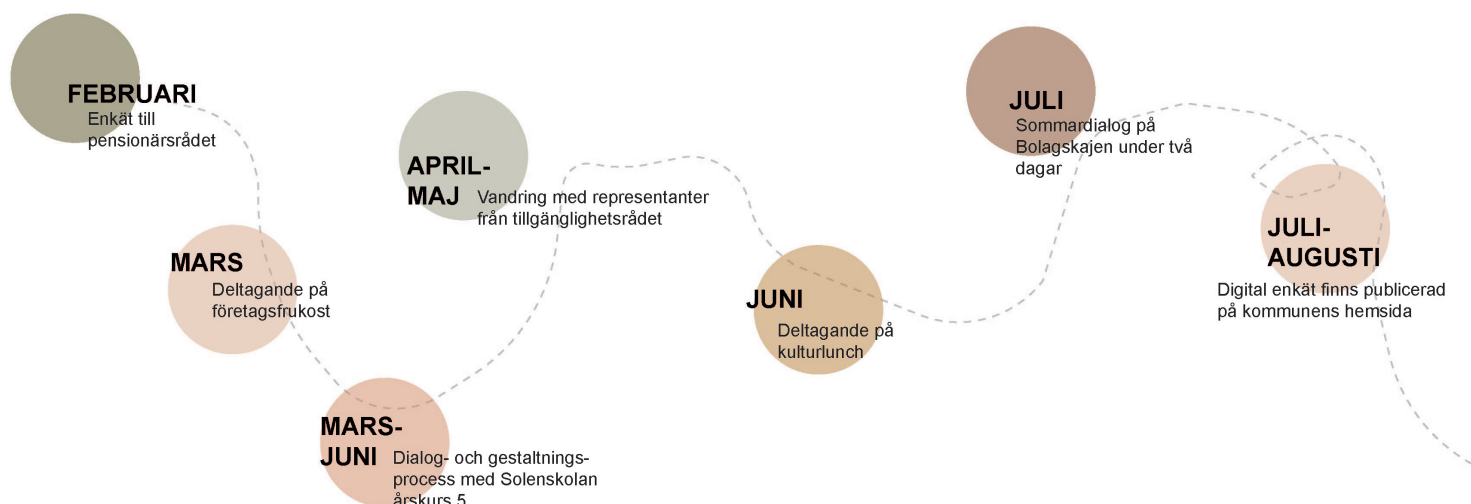

Figur 3. Skeppsbron med utsikt över Norra Sundet och Utsprångskajen

Del 2

Genomförda dialoger

I denna del hittar du information om alla dialogaktiviteter som genomförts under våren och sommaren 2021. Dialogerna har genomförts med delar av och i vissa fall hela projektgruppen, vilket inneburit att samarbetet, kunskapen, engagemanget och dialogerna ständigt utvecklats och fördjupats. Dialogerna har varit i form av fysiska vandringar, utskickade enkäter, akvarellmålningar, powerpoint-presentationer och 3D-byggande i Minecraft.

Figur 4. Tidslinje över genomförda dialogaktiviteter

Pensionärsrådet

Under mitten av februari 2021 skickades en enkät ut till samtliga representanter i det kommunala pensionärsrådet. I enkäten ställdes frågor som:

- Hur använde du dig av Skeppsbron förut?
- Vilka minnen och historier har du från platsen?
- Hur ofta och när brukar du besöka området idag?
- Vad brukar du göra på Skeppsbron?
- Har du en favoritplats längs Skeppsbron?
- Har du en plats du inte tycker om?
- Vad saknas i området för att du ska trivas?
- Hur vill du att Skeppsbron är om 20 år?

Av 23 utskickade enkäter inkom 7 svar med personliga berättelser och reflektioner samt flera intressanta idéer

om framtidens Skeppsbron. Nästan alla svar innehöll en berättelse om Utsprångskajen. En tidigare livfull och fartfylld plats där många minnen skapats har nu blivit en plats som är avstängd på grund av risk för ras. Detta nämndes av flera som det sämsta med området. Många beskriver hur de tidigare och även i nutid gillar att åka med och titta på båtar och fiskelivet längs Skeppsbron och Utsprångskajen. Många nämner att de saknar sittmöbler längs sträckan och även målpunkter. Enkätsvaren är tydliga med avsaknaden av trivsel i området. Det finns inget att uppleva eller titta på, då går man hellre på andra sidan kajen vid Kronholmen eller någon annanstans. För att utveckla området vill många se mer grönska, upprustning av kajerna och bättre tillgänglighet för en åldrande befolkning med lägre hastighet för bilar, offentliga toaletter, platser att vila/sitta på och tydlighet i skyltning.

Figur 5 och 6. Skeppsbron som handelsplats, mötesplats och arbetsplats. Fotografier från Västernorrlands museum, Murberget

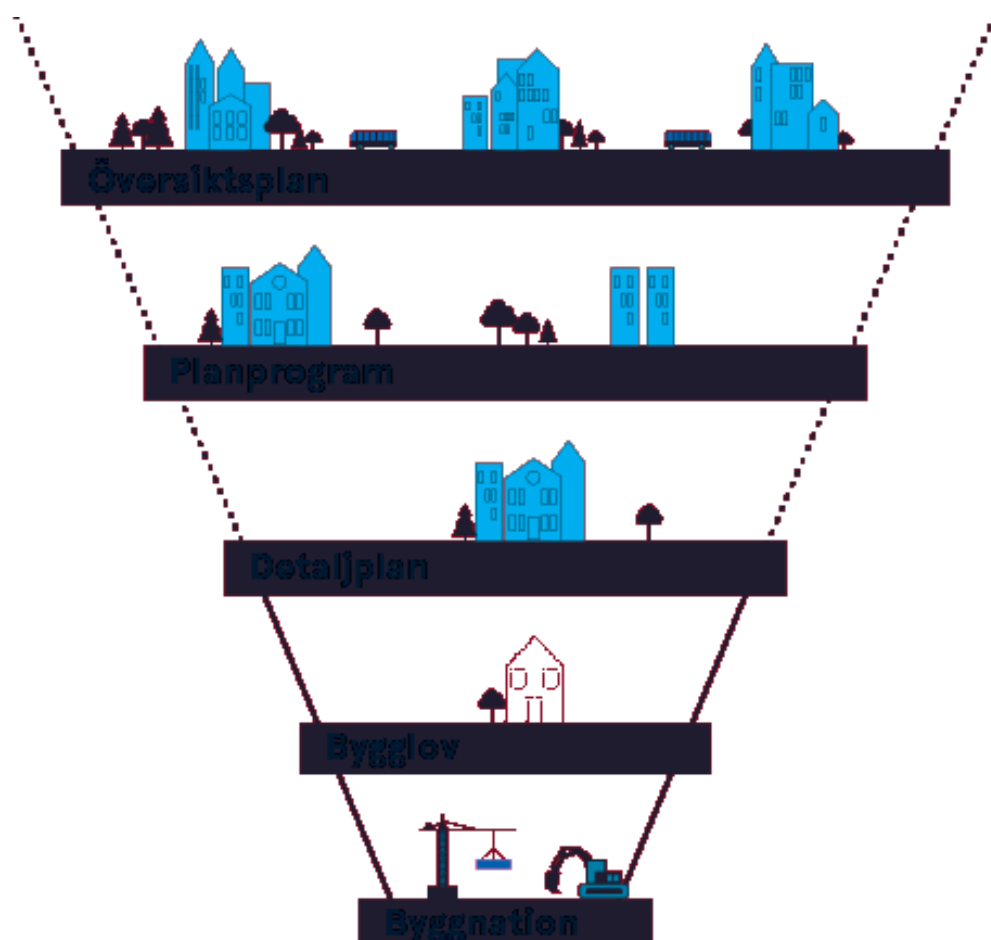
Skeppsbron om 20 år – om pensionärsrådet får bestämma

- Att Utsprångskajen är reparerad.
 - P-platser som nu. En liten oas med bänkar och blommor så man kan njuta av inloppet till kajen. Ett sjudande båtliv vore trevligt.
 - Att det är en fin levande plats med grönska och aktivitet.
 - Om 20 år hoppas jag mina barnbarn m.fl. har ett fint promenadstråk m. grönska, tillgänglighet längs vattnet med sittgrupper och livlig båttrafik. Den fina sjöstaden som Härnösand varit och är fortfarande (men inte som tidigare).
 - Bygg för båtar och skapa fler målpunkter.
- Här ser jag fina promenadstråk, sittgrupper, caféer, turistbåtar, grönska och lyckliga medborgare. Strunta i Nybrogatan så länge. Det här är mer angeläget!
 - Små oaser efter Skeppsbron. Bänkar och lite blommor. Kanske en korvgubbe vid Fiskaregatans början. Varför inte en lekplats strax innan Monopolet. Det finns ett litet grönområde där.
 - Tycker det är viktigt att rusta upp kajerna! Kan området utvecklas med gröna ytor, sittplatser och behålla parkeringsplatser (viktigt för oss som bor utanför tätorten) så skulle det kunna bli ett fantastiskt promenadstråk.

Företagsfrukost

Kommunens företagsfrukostar är ett forum för Härnösands näringsliv där aktuella frågor och teman avhandlas. Två deltagare från projektgruppen informerade kort om vad ett planprogram är och vad ett planprogram kan bestå av. Därefter informerades om planprogrammet för Skeppsbron och avgränsningen för planområdet. Syftet med deltagandet var att locka och informera företag och enskilda personer att påverka utvecklingen av Skeppsbron genom att vara med i planprocessen och lämna synpunkter och idéer.

Genom att lyfta fram möjligheterna med att tycka till om den kommunala planeringen kan bättre förutsättningar skapas för invånare att trivas och utveckla sig och sina verksamheter. Under frukosten lyftes att projektgruppen gärna vill ha kontakt med företag i och kring området som vill presentera sina idéer för området. Fokus var att understryka möjligheterna att få delta i planeringen och att få påverka framtidens Härnösand. Företagsfrukosten var uppskattad och bidrog till att information om planprogrammet nådde en del av Härnösands näringsliv.

Figur 7. Illustration över planprocessen där planprogram är skalan mellan översiktlig kommunal planering och detaljplanering där större områden utreds

Tillgänglighetsrådet

Första vandringen – med representant från tillgänglighetsrådet

En torsdagseftermiddag i april deltog delar av projektgruppen och kommunens handläggare för bostadsanpassningsbidrag på en promenad längs planområdet tillsammans med en rullstolsburen representant från det kommunala tillgänglighetsrådet. Vi kan kalla henne L. Under drygt en och en halv timme tog vi oss från centrum längs vattnet bort mot Utsprångskajen och tillbaka. Genom en app samlades de synpunkter, idéer, bilder och samtal in som lyftes under promenaden. Det blev som en inventeringskarta där varje tanke, idé och synpunkt fick en exakt fysisk plats som projektgruppen sedan kunde återvända till för att analysera efter vandringen.

Under träffen kom flera synpunkter och samtal återkommande upp:

- Det saknas målpunkter längs sträckan som gör att det inte finns någon anledning att vistas längs den om man inte har ett specifikt ärende. Eftersom det inte är något trivsamt område vistas inte L i området.
- Utsprångskajen beskrivs som en tidigare mötesplats där man kunde sitta förut på kvällen, men inte längre.
- Flertalet parkeringsplatser nära centrum är felaktigt utformade. Lutande parkeringsplatser gör det omöjligt för rullstolsburna att på ett säkert sätt parkera där, trots att de ska vara tillgänglighetsanpassade. Speciellt vid konsthallen är det problematiskt.
- Skuggan under träden, speciellt utanför Espresso House är uppskattad och påminner L om att vara utomlands.

Figur 8: Otillgänglig och otrygg kajmiljö

- Nivåskillnader, främst nedanför restaurang Skeppet, gjorde att L inte kunde ta sig ner till vattnet på egen hand utan var tvungen att bli buren. Väl där var underlaget så vasst att det var svårt för L att själv ta sig fram. Detta beskrevs som en av de mest obekväma och den sämsta miljön längs hela Skeppsbron.
- Utsprångskajen har en otrevlig trafikmiljö med höga ljud och buller. Bilar kör snabbt längs kajen och i kurvan. Trottoaren på motsatt sida är för smal och ojämn för oss att ta oss fram på, vilket gjorde att vi blev hänvisade till bilvägens breda och plana kant intill Utsprångskajen.
- Vid kurvan vid Utsprångskajen finns den största potentialen att göra något enligt L. Grönska, blomster och bänkar kan bli ett uppskattat inslag på platsen.

Om 20 år är Skeppsbron enligt L en plats med träd, grönska, bänkar och trevligheter.

Andra vandringen – med representant från synskadades riksförbund

En onsdag i maj 2021 deltog delar av projektgruppen och kommunens handläggare för bostadsanpassningsbidrag på en promenad längs planområdet med en representant från synskadades riksförbund, vi kallar henne S. Promenaden var lik den första vandringen både i sträcka och tidsåtgång men denna gång träffades vi på morgonen. Även denna gång användes appen för att samla in synpunkter, bilder och idéer.

S blev ledd mestadels av promenaden men hade även sin gäst av med sig vilken hen använde under turen. Ofta fick vi som följeslagare förvarna om gupp, gropar och ojämn terräng för att inte S skulle snava på något.

Det som framkom under vandringen var främst:

- Som en synsvag person med väldigt få synrester går S inte ut ofta på stan ensam. Vid till exempel mindre befolkade och mer bekanta ställen, som en bostadsgård eller kvarter, kan S gå ensam men sällan i stan.
- S går aldrig rakt igenom en stor öppen yta, som ett torg, utan går alltid längs väggar eller ledstråk för att kunna orientera sig. S undviker stora öppna ytor, som Stora torget, och har lättare att orientera sig i mindre rum.
- Under vandringen upptäckte S en ny del av Skeppsbrogaten, den nedanför restaurang Skeppet. Tvärt om från vandringen med L upplevde S denna del av Skeppsbron som en liten oas och hen gillade att platsen var lugn och grönskande. Däremot var trädäcket förbi pumphuset för snävt för att passera två i rad, så S fick gå bakom med en hand på axeln framför för att säkert kunna passera vilket skapade lite obehag.
- S upplevde precis som L att hen saknar direkta målpunkter längs sträckan. Ska S ta sig in till stan för

Figur 9: Stora öppna ytor som Stora torget är svåra att navigera sig utifrån som synnedsatt och oväntad trafik eller ljud kan skapa stark stress.

ett ärende åker hen direkt till rätt adress och går inte gärna själv i stan och strosar.

- Skyltar ska placeras nära vägen eller i kanten av trottoaren för att S ska kunna leda sig själv längs väggar.
- Även S tycker att trafiken längs Skeppsbron, speciellt vid Utsprångskajen, är störande och stökig. På den breda bilvägen mot Utsprångskajen upplevde S det svårt att följa vägen utan ledstång, det enda som finns att förhålla sig till är staket.
- Den mindre trottoaren på andra sidan vägen är ett otillgängligt promenadstråk även för S. Krokiga vägar, ojämn mark och eftersatt skötsel med uthängande buskage och träd gör det svårt att ta sig fram längs sträckan.

Om 20 år är Skeppsbron enligt S en plats med tydliga ledstråk, reklamskyltar i stan som placeras rätt för att undvika snubbel, lummigt och lugnt med tillräcklig bredd på trottoarer för att kunna gå tillsammans med ledsagare eller vän.

Solenskolan

Under vårterminen 2021 genomförde årskurs 5 på Solenskolan ett projekt om Skeppsbron. Genom att designa om platsen i Minecraft Education så fick de både lära sig mer om samhällsplanering och gestaltning men även om vilka behov, viljor och utmaningar som kan finnas i städer. Framförallt fick eleverna leva ut sina drömmar och fritt tänka på hur Skeppsbron skulle se ut om de fick bestämma.

Målet med att ha dialogen med barnen var aldrig att få ett färdigt underlag eller ett förslag som uppfyller de lagkrav som finns i planeringen. Snarare var målet att lyfta barns egna åsikter och perspektiv på staden

och låta oss planerare ta del av deras visioner. I en presentation visade eleverna upp sina tankar och idéer för oss och delar av kommunens organisation.

Under processens gång besökte några från projektgruppen skolan för att presentera området och vilka vi var och varför vi var där. Vi informerade lite om vad en samhällsplanerare jobbar med och ställde frågor till dem vad de tror att vi jobbar med. Resultatet i de två klasserna skilde sig åt, vilket visar vikten av att se barn som en heterogen grupp individer och inte en gemensam grupp med samma behov, åsikter och tankar.

Figur 10-13: Fotografier från den kreativa processen i Solenskolan årskurs 5 där eleverna fick bygga Skeppsbron i Minecraft och måla olika byggnader

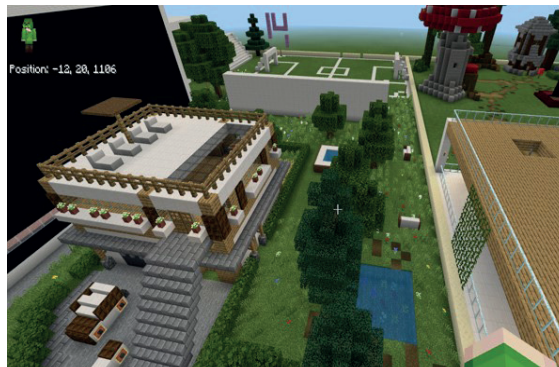
Utifrån projektgruppens platsbesök fick pedagogerna på Solenskolan bedriva sin verksamhet och själva lägga upp lektionsplaneringen. På så sätt bidrog både

pedagoger och barn till att lyfta barnens perspektiv på stadsplanering och gav oss förutsättningar att bättre implementera ett barnperspektiv i planeringen.

Gemensamma teman

Utifrån alla elevers unika tankar och erfarenheter fick vi också unika gestaltungs-förslag. Läraren på Solenskolan kunde dock se flera gemensamma teman bland barnens arbeten.

- **Umgänge.** Det är viktigt med platser för att hänga och leka. Bryggor, snabbmatskedjor, bänkar, trappor och andra mötesplatser var centrala i barnens förslag.
- **Natur.** Barnen hade ritat allt från björkplanteringar till skogsdungar och buskar. Naturen verkar vara självklar i barnens förslag.
- **Vatten.** Det mest självklara och tydliga elementet i själva planområdet blev också ett tydligt tema i barnens arbeten. Pooler, trampoliner, sandstränder och vattenfall finns i barnens drömmar.
- **Rörelse.** Allt från basket- och fotbollsplaner till gratis parkourparker och läktare att titta från. Barn vill röra sig och det ska vara gratis och till för alla.
- **Lek.** Barns behov av lek och fantasi verkar aldrig sina. Utsiktstorn, gaminghallar, regnbågsborgar, klätterställningar och aktivitetshus. Att planera för lek och lekfullhet är ett av många viktiga medskick från barnen på Solenskolan.
- **Öppenhet.** Barnen framförde öppenhet på många aspekter. Ideologisk öppenhet i att välkomna alla, oavsett bakgrund och personlighet, och öppenhet i att vilja ha gratisaktiviteter vilket möjliggör för att fler kan vara med. Öppenheten visar sig även i materialval och arkitekturen med de stora fönster, öppna glaspartier och öppna ytorna som bjuder in till många aktiviteter.

Figur 14-18: Skärmbilder från elevernas Minecraft-skapande där bryggor, stränder, hopptorn, kontor och grönska finns

Skeppsbron om 20 år – om barnen får bestämma

- Vi skulle helst vilja ha mer moderna affärer som t.ex klädesaffärer och bokaffärer.
- Vi skulle vilja ha mera saker att göra, så man kanske skulle kunna ha en parkour-park.
- Man kanske skulle kunna ha lite mera vägar för både gående och cyklister.
- Det hade varit fint med lite mer gammaldags statyer och moderna konstverk.

Figur 19-24: Skärmbilder från elevernas Minecraft-skapande där flera gemensamma teman återfinns

Kulturlunch

Under en kulturlunch deltog representanter från projektgruppen för planprogrammet med temat hur planprogrammet valt att involvera barn i samhällsplaneringen. Första halvan av föredraget deltog delar av projektgruppen och pratade om vikten av att involvera barn i samhällsplaneringen och kopplingen till barnkonventionen. Den andra delen av dragningen

utgjordes av lärare och elever från Solenskolans årskurs fem. Under Solenskolans dragning fick lärare och elever presentera deras idéer och förklara sina tillvägagångssätt. De fick berätta hur de tyckte att projektet varit och vad som varit utmanande och vad som varit roligt.

Skyltning

Under juli månad placerades skyltar ut längs hela planområdets sträcka. Totalt placerades 14 skyltar ut, från Östra Kanalgatan ända ut till Sälstens badplats. På skyltarna fanns kortfattad information om det pågående planeringsarbetet, några frågor om vad invånare tycker och vad de saknar samt en QR-kod till Skeppsbrons utvecklingssida på kommunens hemsida som under sommaren hade en enkät öppen för att samla in synpunkter.

Figur 25-27: Fotografier från några av de 14 skyltarna som placerades längs Skeppsbron

Sommardialog

Som ett steg i att nå fler att tycka till om Skeppsbrons utveckling genomfördes en dialog på plats under två tillfällen under sommaren där tre personer från projektgruppen deltog vid olika tillfällen. Platsen som valdes var den tillfälligt möblerade sommarkajen, på Bolagskajen vid Nybron. Platsen var tidigare parkering men stängdes under sommaren av för att skapa utrymme för sittmoduler, planteringar och fler möjligheter att hänga på nära vattnet.

Målet med att genomföra dialog på platsen var att locka spontana förbipasserande, både turister och invånare, att stanna och antingen prata om området eller läsa informationen som fanns på plats. En till fördel med att vara på plats är att dialogen förs på vardagligt och uppsökande sätt och inte i formella rum där det krävs en aktiv handling för att involvera sig, vilket kan vara hämmande för vissa. Genom att ha en trivsam plats och fika bjuds invånarna in för att kravlöst prata, tänka och komma med idéer på vad de önskar på platsen. Planprogrammet gavs även publicitet

i media vilket förhoppningsvis bidrog till att fler blev nyfikna och ville tycka till. Att kommunen visar sig och visar upp pågående projekt gör också att invånarna får kunskap och förhoppningsvis förtroende och intresse för kommande förändringar.

Vid dialogtillfället användes en stor karta över planområdet, vilket visade sig bli den centrala platsen att prata utifrån. Pekande, klistermärken och idéer samlades vid kartan och blev den plats där folk nyfiken samlades. Utöver en stordimensionerad karta så användes även skyltar på trottoaren, så kallade "gatupratare", och flera mindre skyltar som sattes upp längs hela sträckan. På sommarkajen fanns även en utställning där tre filtväggor med information om planprogrammet fick stå under dialogtillfällena. På utställningsplanschererna fanns information om Skeppsbrons historia, planprogrammets bakgrund och tidplan samt de dialoger som genomförts tidigare under våren och sommaren.

Figur 28: Kartbild som användes under somnardialogen

Figur 29: Karta där besökarna fick lämna post-it lappar med synpunkter på

Första dialogdagen, onsdag 14 juli 16:00–20:00

Första dagen var en solig eftermiddag mitt i sommaren. Uppskattningsvis kom ett 30–40 tal besökare förbi och på den medhavda stora kartan fästes drygt 35 post-it lappar och flera klistermärken på platser. Det var en blandning av besökare och turister men även Härnösandsbor i alla åldrar. På kvällen var det konsert, vilken gjorde att några konsertbesökare valde att stanna på en kaffe och prata lite innan de gick vidare. Känslan var att det var en del besökare som planerat sitt besök och en del som spontant kom förbi. Många valde att stanna en stund och en del valde att ta en kaffe och sedan gå vidare.

Många synpunkter lämnades, de flesta synpunkterna sattes kring områdena vid Norra Skeppsbron och Utsprångskajen. Här önskades allt från gratis vatten

från lekande barn till vinbar och fiskrestaurang som serverar färsk fisk. Många vill ha bort parkeringsplatser och flytta dem till mindre attraktiva platser för att kunna komma ner till vattnet och skapa mysiga platser för häng. Det behövs även fler platser att sitta och hänga på, framför allt ur äldres perspektiv som kan behöva viloplatser. Cykelvägar från stan hela vägen ut mot Sälstens badplats önskas. Även fler allmänna bryggor där man kan bada, fiska, angöra med båt och kolla på folk. Flera nämner att de vill komma närmre vattnet och att kunna promenera längs vattnet, som på Lövudden. Aktiviteter som SUP-, och kajakuthyrning, lekplatser, linbana, grillplatser, kapphästhinderbana och klätterställning nämns. Även platser som behöver bli säkrare nämns, som fyren ute vid Sälstens udde där det är klippig terräng och risk för olyckor.

Figur 30–35: Bilder från somrardialogens första dag med skyltning, vimplar, solstolar och regnbågstrappan som möblemang

Andra dialogdagen, fredag 16 juli 10:00–14:00

Andra dagen för dialogen bjöd på lika fint väder och många besökare och Härnösandsbor kom och besökte oss. Detta tillfälle var det lite fler som kom och vi fick fler synpunkter. Ett 50-tal post-it lappar med idéer placerades på kartorna och flera färgade klistermärken placerades på kartan.

Under dialogen märktes det att det var delade meningar hur parkeringsfrågan skulle se ut i framtiden. Vissa vill helst att parkeringen ska bort helt, medan andra vill se parkering men på andra platser än vid vattnet medan en tredje grupp vill att parkeringarna ska vara kvar i den omfattning det är idag. Majoriteten av synpunktsskrivarna vill dock se parkeringsplatser kvar i vissa lägen men att det ska finnas mer plats för grönska, gång- och cykelvägar och restaurangliv. Frågan om hur gatuutrymmet kan omgestaltas så att alla invånare får sina behov uppfylla blir ett viktigt medskick för kommande planering av Skeppsbron.

På liknande tema märkte vi under dialogen att Utsprångskajen också är en fråga som folk är förvånansvärt överens om. De vill se att kajen rustas upp och åter öppnas upp för allmänheten. Utan att gå in på detaljer kring funktion och utformning verkar det viktigaste för folk vara att kajen åtgärdas, inte exakt vad som ska ske där.

Även trafiksituationen i övrigt nämndes under dialogen. Många tycker att Skeppsbron är otruggt och

otrivsamt att röra sig kring till fots eller cykel. Allt för snabbt körande fordon, höga bullernivåer och den vältrafikerade korsningen ut mot Nybron omnämns som negativa saker längs sträckan. Även för bilister är den ojämna marken och trafiksituationen ut på Nybron dåliga.

Andra synpunkter som kännetecknade dialogen var den om grönskan. Det är ingen som sagt sig vilja ha mindre grönska, så den saken verkar vara en gemensam önskan. Alléer, vinterfina träd, odlingsmöjligheter, grönskande parker och blomsterprakt önskas. Invånarna vill se mindre asfalt och i framtiden se ett grönskande Skeppsbron, likt en oas. Här är det tydligt att invånarna uppskattar träden på Skeppsbrons början men att när trädallén slutar efter ungefär 150 meter upphör också områdets charm och man väljer hellre en annan väg. Väljer man ändå att gå Skeppsbron ut mot Sälstens badplats får man följa en nära 500 meter lång asfalterad väg utan grönska i sikte längs hela vägen. Detta är en stor brist i området som invånare och besökare nämnt under dialogen.

Många vill se mer aktivitets- och lekmöjligheter på Skeppsbron i framtiden. Lekställningar, kallbadhus, kajak- och paddeluthyrning, bastu, badstrand och leksaksbutik. Att folk vill att denna del av staden ska aktiveras råder det inga tvivel om. Även mer stillsamma aktiviteter som att titta på utsikten och ta det lugnt beskrivs också som viljor längs sträckan.

Figur 36–39: Bilder från sommardialogens andra dag med flera besökare och soligt väder

Digital enkät

Under delar av sommaren fanns en digital enkät tillgänglig på hemsidan för att lämna synpunkter och idéer för den fortsatta planeringen. Enkäten var öppen från 14 juli till och med 31 augusti 2021 och det inkom 95 svar.

I enkäten fick man välja en plats och beskriva vilka värden som finns där idag och vad som kan utvecklas. Respondenterna fick även möjlighet att beskriva deras framtidens Skeppsbron med tre ord.

Nedan visas de fem vanligaste svaren på några av frågorna i enkäten.

Vad gillar du med platsen du valt?

1. Vattenkontakt	49,47 %
2. Promenadstråk	31,58 %
3. Bara vara/hänga	25,26 %
4. Mötesplats & folkliv	21,05 %
5. Handel & restaurang	20 %

Endast 4 respondenter uppger att det de gillar med platsen är parkering. 2 uppger enbart parkering, medan de andra 2 uppger parkering samt två andra teman.

Endast 3 respondenter uppger att de valt platsen för att det är bra gång- och cykelmöjligheter. 47 stycken respondenter har valt platsen för att de gillar vattenkontakten.

Vad vill du förbättra med platsen?

1. Mer blommor och planteringar	35,79 %
2. Bättre platser för att umgås/hänga	34,74 %
3. Bättre promenadvägar	31,58 %
4. Fler sittplatser	25,26 %
5. Fler bryggor	17,89 %

Endast 3 respondenter uppger att de vill ha fler platser för bilparkeringar. 34 stycken vill ha mer blommor och planteringar.

På sista frågan ombads respondenten att beskriva sin vision av Skeppsbron i framtiden med 3 ord. Nedan finns ett urval av de inkomna svaren:

- Bra för barn att leka och vuxna att fika
- Stadens framsida, en plats för möten, middagar och mys
- Bilfritt, träbryggor, kiosker
- Inga p-platser, Mötesplats, Konstupplevelser
- Inbjudande, generationsoberoende, trafikfritt
- Grönt, folksamlingar, händelserikt
- Cykelstråk, bastu, kallbad
- Glass, nattklubb, gågata

Figur 40: Skylten som placerades ut längs Skeppsbron med en QR-kod till hemsidan och den digitala enkäten som var publicerad under delar av sommaren

Del 3

**Vad har
framkommit
i dialogen?**

Teman som framkommit i dialogerna

Att sammanfatta och presentera det omfattande dialogmaterialet har varit en utmaning. Att försöka göra alla personers åsikter, tankar och drömmar rättvisa är ett stort ansvar som kräver mycket tid och omsorg. Vi har fått in synpunkter från en bred del av samhället, unga som gamla, besökare som invånare och målet med att låta dialogen nå ut brett kan därmed anses ha lyckats.

Sammanfattningsvis är vi i projektgruppen imponerade över det stora engagemang som funnits från både civilsamhälle och tjänstepersoner. Allt från skola, kommunala råd, kommunala tjänstepersoner och avdelningar har gått ihop för att på sina sätt bidra till att genomföra dialogfasen med bravur. Från alla håll och kanter har vi upplevt ett stort engagemang och glädje över att samtalet nu äntligen har påbörjats om att utveckla Skeppsbron. Många personer har starka minnen från platsens historia och känner en

stor glädje över stråket som helhet och framför allt Utsprångskajens hamnverksamhet. Dock upplever många Skeppsbron som förbisett och nedprioriterat. Den hamnkultur som funnits starkt på platsen håller många kär och är en aspekt som saknas idag när möjligheten att fiska och uppleva småbåtshamnslivet är begränsad på grund av den avstängda kajen.

Utifrån de dialoger som skett har följande teman identifierats:

- Trafik, parkering och infrastruktur
- Aktivitet och målpunkter
- Grönska och parker
- Tryggt och tillgängligt
- Skeppsbron året runt

Figur 41: Bild på Utsprångskajen som tidigare varit en livfull plats som nu är avstängd på grund av rasrisk

Trafik, parkering och infrastruktur

En av sakerna som tydligast uppmärksammats under dialogerna är diskussioner om gatuutrymmet. Bilvägar, gång- och cykelbanor och bristen på eller överflödet av parkeringar engagerar många människor i dialogen. Alla behöver transportera sig själva genom och mellan olika platser, men med vilka medel och hur har varit av invånarnas intresse att prata om. Att vara i rörelse är något som förenar människor, men upplevelsen och frågan om vad det innebär skiljer sig brett. Infrastruktur är det nät som binder samman områden och funktioner mellan varandra, men den tar också plats i ett fysiskt rum där infrastrukturen bidrar till upplevelsen av rummet. Alltså, infrastruktur kan ses som en funktion för transport men även som en del av ett hållbart och välkomnande stadsrum med möjlighet att styra beteenden.

Vad hållbart och välkomnande innebär för folk är olika, vilket märkts på svaren i dialogerna. Vissa vill se en rak vägbana utan sprickor och bulor, andra vill se en renoverad kaj, andra vill se en allé som omsluter gaturummet och tar hand om regnvatten medan vissa vill se belysning och en smalare bilväg med lägre hastighet. Beroende på varje individs behov, erfarenheter och vardagsliv så krävs olika saker. Begreppet likvärdig mobilitet är ett begrepp att ta stöd i för kommande process. Det innebär att de olika trafikslagen (bil, båt, cykel, gång, rollator, barnvagn, moped, buss osv.) ska ses som likvärdiga med samma möjligheter och skyldigheter att anpassa sig till gaturummet. Alltså ska rollatorer med samma lätthet som en bil kunna färdas längs ett och samma stråk på samma villkor.

Under de genomförda dialogerna framkom olika åsikter om hur parkering borde hanteras i kommunen. De allra flesta vill se färre parkeringar på Skeppsbron för att skapa utrymme för gång- och cykelvägar och grönska. Samtidigt är det många som inte vill se en bilfri gata, utan att bilarna ska fortsätta köra på Skeppsbron fast med betydligt lägre hastighet. Att ge en fysisk form, ett gestaltungs-förslag, som beaktar alla dessa olika behov blir en utmaning som vi i Härnösand inte är

ensamma om. Trafik och mobilitet är ett stort fält som det ständigt sker forskning kring och många kommuner och städer internationellt provar nya strategier och sätt att planera på för att bättre möta framtida samhällsutmaningar.

Den fysiska planeringen ska därmed utgå från dagens behov och viljor och samtidigt ena den med framtidens ambitioner och krav på hållbar omställning. Därmed inte sagt att dessa alltid är förenliga och vill åt samma håll. Detta är planerarens komplexa uppgift, att väga samtidens behov mot framtida generationers möjlighet till hållbara liv och vardagsmönster.

Härnösand har historiskt varit och är än idag en tät stad. En stad med stora möjligheter att främja resor till fots, cykel, spark eller buss. Ändå är det många som tar bilen, för att det är bekvämt och går lätt för att dagens infrastruktur är anpassad för en bilist. Många resor görs också med bil för att hantera ett stressigt vardagsliv med hämtning, lämning, aktiviteter och handel. Väljer man att cykla istället för att åka bil märker man fort att framkomligheten och flytet inte är lika bra som i biltrafiken. Vilket beror på att dagens trafikmiljöer är utformade på ett bilvänligt sätt snarare än ett människovänligt sätt. Nedan finns två citat från den digitala enkäten som lyfter fram olika idéer kring hur Skeppsbrons trafik bättre kan samspela med andra intressen och värden. Genom en smalare väg skapas utrymme till rekreationsytor, ekosystemtjänster och mötesplatser.

”Området är alldeles för hårdgjort. Vägen in mot torget (Skeppsbron) skulle kunna smalnas av. Det skulle ge utrymme för träd och annan grönska i regnbäddar som tar hand om dagvatten från torget och Nybrogatan, samt parkeringsfickor. På den nuvarande parkeringen (bolagskajen) behövs en park, en grön lunga i Härnösand. Den parken kan bli huvuddelen i hela sträket längs Skeppsbron och att en grön sjö-promenad bildas, en promenad som kan varvas med små parker och mindre parkeringsområden.”

”Minska Skeppsbrons fokus som en väg. Gör gångpromenad, och slopa parkeringsplatserna. Skapa en fin miljö kopplad till havet, nåanstans för barn och äldre att spontant samlas, koppla samman det med båtlivet, inte bilar som kör över hastighetsgränserna.”

Konkreta åtgärder för fortsatt planering

- Avsmalnat körfält för bilar för att skapa lägre hastighet i gaturummet
- Bygga gång- och cykelväg från centrum till Sälstens badplats
- Minska antalet parkeringsplatser och flytta dem från kajbandet upp närmast gatan
- Renovera Utsprångskajen före Nybrogatan
- Framtagande av en parkeringsstrategi för Härnösands tätort för utredning av parkeringshus, avgifter och långsiktiga strategier

Figur 42: Breda bilgator som uppmanar till hög hastighet och eftersatt skötsel på kajen för gående och cyklister

Figur 43: Parkerade bilar har bästa läget i stan

Aktiviteter och målpunkter

I dialogen framkom också att det är många som inte rör sig längs Skeppsbron för att det saknas målpunkter längs sträckan. Från dialogerna framkom att det är brist på aktiviteter och målpunkter så som kiosker, restauranger, lekplatser, gym, parker och mötesplatser som gör att Skeppsbron mest blir en genomfartsled för bilar. Det finns ingen anledning att promenera längs kajen för det saknas stadsliv och en rörelse av människor. Då går invånare och besökare hellre på en annan tvärgata för att nå sina målpunkter.

För att en plats ska bli besökt krävs ofta att det redan finns människor och liv på platsen. Det är värt att vara den första som tar plats om det upplevs tomt. Ett sätt att skapa liv utan människor är grönska och möblering. Då är det inte lika uppenbart tomt trots avsaknad av människor och aktiviteter på platsen. Att en plats är eller upplevs befolkad och besökt kan i sig vara en aktivitet som drar ännu fler besökare. Det behöver inte alltid vara kommersiella aktiviteter eller arbetsplatser som fungerar som målpunkter. Tidigare har till exempel fiske och att titta på folk som fiskar varit två väldigt tydliga aktiviteter och målpunkter längs sträckan. Så att betrakta rörelse och liv är också en viktig del av stadslivet.

Ett tillskott av målpunkter så som parker, sittbänkar, lekplatser, utkikstorn, småbåtshamn, restauranger och bryggor lyfter invånarna fram som viktiga för att Skeppsbron ska leva upp. Nedan finns fem citat från den digitala enkäten som lyfter fram olika idéer kring hur fler målpunkter och aktiviteter kan skapas längs sträckan.

”Trots stängslet dras folk till utsprångskajen för att fiska. Innan stängslet var det en populär lektyta. Den är solig och nästan ute i havet. Oavsett eventuell mottagningsplats för kryssningsfartyg borde den kunna göras attraktiv, med aktivitetsytor, stadsodling i pallkragar, möjligheter till kallbad, föreningsdriven bastu, o s v.”

”Vore perfekt att göra hela Skeppsbron till ett stråk där man kan gå/jogga/cykla men även fika/äta. En trygg mötesplats vid vattnet.”

”Skeppsbron behöver inte förlängas till Sälsten, dit får man lägga lämpliga cykel och gångvägar, Själva Skeppsbron är en kultur, handel och mötesplats sedan urminnes tider och bör återupplivas som en sådan.”

”Fokusera på hur man får folk att vilja spendera tid på stan, och skapa samvaro. Skapa ytor/arenor som är användbara för flera saker och inte låsta till en specifik aktivitet eller aktör. Skapa en food court/saluhall med maträtter från hela världen. Många kan samlas och äta det som passar dem.”

”Parkour är en bra och bred träningsform och perfekt för spontan-idrott som helt saknas i Härnösand, och Skeppsbron är centralt utan att vara mitt i smeten så alla kan enkelt komma dit men ingen stör sig på dem. Ihop med bänkar osv bredvid tror jag det skulle bli en ny samlingsplats för umgänge och motion i stan, som dessutom passar för gammal som ung, tjej som kille.”

Konkreta åtgärder för fortsatt planering

- Skapa flerfunktionella mötesplatser för lokalt näringsliv och små aktörer för att skapa en flexibilitet i Skeppsbron
- Skapa lekplatser och platser för aktivitet (parkour, skateboard, graffiti och häng)
- Skapa ett trivsamt grönstråk där folk vill färdas, trots vind och väder
- Fortsätt utveckla hamnverksamheten och det maritima arvet
- Renovera Utsprångskajen och hela kajstråket för att åter låta platsen bli tillgänglig för allmänheten

Figur 44: Byggnad och område som kan utvecklas och omvandlas, kiosk eller annan hamnservice?

Figur 45: Bryggor som är välanvända men som kan utökas för bättre tillgänglighet, både för båtar och människor

Figur 46: Grön parkmiljö med stora möjligheter att vidareutvecklas med fler målpunkter så som arboretum (samling av olika träd- eller busksorter), hundrastplats, naturlekplats, spontanaktivitetsyta, väderskydd, grillplatser med mera.

Grönska och parker

Genomgående i dialogen har bristen på grönska framkommit och önskan om att låta Skeppsbron grönska och bli en oas. Folk vill att alléerna knyter ihop staden ända ut till Sälstens badplats. Fler parker och platser för vila och återhämtning, men även för aktivitet och spontanidrott. Blommor, pollineringsstråk och mer grönska önskas.

Grönstrukturen kan med fördel vävas samman med gångbanor och cykelbanor för att skapa upplevelserika miljöer. Nedan finns tre citat från den digitala enkäten som lyfter fram olika idéer kring hur grönska och parkmiljöer kan tillskapas längs sträckan.

”På skeppsbron kan man skapa vackra platser att hänga på som även lockar till fotografering! Idag med alla sociala medier är det viktigt att skapa landmärken som kan spridas och väcka intresse för Härnösand. Exempelvis en liten anlagd strand med färgglada solstolar ut mot havet vid nya äventyrsgolfen. Detsamma på andra sidan. Lummiga planteringar, hängstolar under pergolas, glassbar, hyra sup/jetski/kajak. Drömmen är att skeppsbron blir likt en strandpromenad att följa bort mot Sälsten, ett promenadstråk att njuta på. Vi är ju en sommarstad! Och detta lockar turister.”

”Tänk ett gångstråk med träd och blommor, fint anordnade faciliteter för båtgäster, ett fik vid vattnet, uthyrning av till exempel trampbåtar för att ta en tur i nattviken. Många sittplatser och bra belysning även för kvällspromenaden. Något typ av räcke som skyddar från att trilla över kajkanten (speciellt barn). Flera bryggor med sittplatser och någon avsedd för dom som vill fiska. Skidspår längs gångvägen vintertid hade varit läckert och en natur-is att åka skridskor på, kanske på Sälsten.”

”Möjlighet att laga mat utomhus, interagerade sittplatser, gräsfätöljer och soffor som är urgrävda och grästäckta. Lekplats för alla sinnen och med naturens innehåll som beståndsdelar till redskapen. Rutschkana med gummiringar eller dyl som går från backen och ned i havet. Ett ”glasrum” på havet där en del är nedsänkt så man kan uppleva vattnet torr.”

Konkreta åtgärder för fortsatt planering

- Plantera fler träd längs Skeppsbron och fortsätt den allé som finns
- Skapa en grön- och blåstruktur från Sälstens udde till Stora torget
- Skapa skötselfria ängsytor där det kan blomstra vilt för att gynna pollinatörer

Figur 47: Hårdgjord yta som behöver vegetation för skugga, trivsel och grönstruktur

Figur 48: Del av Hamnparken som är underutnyttjad och som kan utvecklas med ängsmark eller hundrastplats

Figur 49: Ett stråk där träd behövs som kan hjälpa till att leda rörelsen mot Sälsten och som insynskydd mot verksamheterna till vänster

Tryggt och tillgängligt

Viktigt för många målgrupper, och särskilt för våra fokusgrupper; barn, äldre och funktionshindrade, är trygghet och tillgänglighet centralt för att kunna ta sig ut och vistas på de allmänna platserna. En plats fri från hinder och med en universell utformning gör det möjligt för fler att vistas där. Universell utformning handlar om att tänka tillgängligt från allra första början, och inte göra specialåtgärder i ett senare skede. En åtgärd som är helt nödvändig för någon är bra för alla. Ett exempel på det kan vara tryckknappar till dörrar, som både är en nödvändighet för en rullstolsburen person men samtidigt underlättar och är bra för någon som ska balansera en bricka med mat eller bära in en cykel.

I dialogerna framkommer ofta att fortkörande bilar längs Skeppsbron skapar otrygghet. Utöver trafiksituationen längs stråket framkommer att Skeppsbron upplevs som ett tryggt om än ödsligt område. För att skapa trygghet krävs fysiska åtgärder för att dels minska den negativa inverkan biltrafiken har och dels att skapa en rörelse av folk längs sträckan som kan bidra till att den upplevda tryggheten ökar.

Även belysning nämns som en viktig faktor för att skapa ett tryggt och trevligt stråk. Genom att belysa olika element så som träd, fasader, vattenytor, blommor och så vidare kan belysningen fungera som mer än enbart funktion, att belysa, utan också bidra till en upplevelserik och intressant miljö, dygnet och året runt.

När det kommer till tillgänglighet innebär det olika saker för olika personer. Fler bänkar med jämn fördelning över Skeppsbron krävs för att stråket ska bli tillgängligt. En bänk var 100–200 meter är ett bra mått och bör eftersträvas för att skapa ett tillgängligt stråk.

Offentliga toaletter är också en del i ett tillgängligt och tryggt stråk. Forskning visar att bara vetskapen om att det finns en toalett i närheten kan göra att en person som kanske har magproblem eller är äldre vågar sig ut. Personen kanske inte använder toaletten men bara tillgängligheten till en toalett kan göra så att en person känner sig trygg att vistas utanför hemmet.

Tillgänglighet handlar förutom om bänkar och toaletter också om lutningar, markbeläggning och fysiska hinder.

Här har Skeppsbron tydliga brister. Markbeläggningen är ojämn och gropig vilket gör att rullstolsburna har stora problem att färdas självständigt på trottoarer och längs vägar. Trottoarerna är även för smala och stråket som helhet har stora tillgänglighetsbrister för både synskadade och rullstolsburna. Trafikmängden skapar en väldigt stressande miljö för en synskadad. Problemet med ljudlig och snabb trafik drabbar även boende i närheten och då framför allt barn och äldre som ofta begränsas i sin rörlighet av en otrygg miljö omkring sig.

Tillgänglighet handlar även om att öppna upp miljöer mot vattnet för invånarna och bjuda in dem att komma närmare havet. Många nämner stängslet runt Utsprångskajen som ett problem, men även avstängda ytor från Hamnparken till Härnöverken. Här finns det företag och myndigheter som har verksamheter som gör det svårt för invånare att komma ner till havet. Men att folk vill kunna gå längs en strandpromenad från torget ut till Sälstens udde är något som kommit fram i dialogen. Många nämner kajstråket vid Kronholmen samt strandområdet vid Lövudden som lyckade kommunala exempel. Utanför kommungränsen vill invånarna lyfta fram Las Palmas, Surfbukten i Östersund samt det dynamiska området Salt i Oslo där man kan basta, lyssna på föreställningar och äta på restaurang året om.

Nedan finns fyra citat från den digitala enkäten som lyfter fram hur Skeppsbron kan göras mer tillgängligt och tryggt utifrån olika perspektiv.

”Jag skulle gärna se att kajen görs om till ett inbjudande promenadstråk med platser för att sitta och möjligheter att köpa förfriskningar. Närheten till havet bör också utvecklas. Skapa en bättre gästhamn, möjliggör för företag att verka längs kajen och håll en hög standard på underhåll och rengöring. Det är ofta det första besökande båtturister ser av stan och idag är det inte en imponerande syn.”

”Gestalta Skeppsbron som en fräsch, trygg och inbjudande plats med lummig växtlighet, tydligare promenad och umgängesytor, vacker belysning och kontakt med vattnet.”

”Bilarna kör alldeles för fort!! Vi som bor här och har barn tycker det är helt galet att det överhuvudtaget är möjligt att kunna köra 70 (som många bilar faktiskt gör) mitt i stan. Från staden vi kommer ifrån finns det ingen plats där detta skulle vara möjligt så centralt. Sätt upp farthinder nu, innan byggplanerna påbörjas!”

”Jag tycker att bilarna kör alldeles för fort längst vägen nere vid den gamla kajen. Direkt man går ut på gatan så helt plötsligt dyker en bil upp från ingenstans och kör alldeles för fort. Jag har flera gånger varit nära på att bli påkörd på grund av att bilarna kör alldeles för fort. Jag tycker att kommunen borde sätta upp en lägre hastighetsbegränsning så att vi som bor här kan känna oss mer trygga.”

Konkreta åtgärder för fortsatt planering

- Smalna av bilvägen och skapa en säker och hastighetssäkrad trafikmiljö
- Skapa känslan av en mer välomhändertagen miljö för att undvika nedskräpning
- Bygg gång- och cykelbanor med tillräckliga dimensioner för att skapa en trygg och attraktiv trafikmiljö för gående och cyklister
- Arbeta långsiktigt för att säkerställa stadens strandområden för allmänheten
- Belysning, bänkar, offentliga toaletter och vägvisning krävs för att skapa en trygg och tillgänglig miljö
- Ta bort stängslet från Utsprångskajen och ersätt med plank där konst kan skapas tills dess att kajen renoveras

Figur 50: Otillgängligt stråk närmst vattnet som blivit privatiserad av verksamheten och upplevs som en ovårdad ”baksida”

Figur 51: Utsprångskajen som varit avstängd sedan 2015 och hindrar allmänheten och skapar en oattraktiv miljö med stängsel. Det är en stor och skarp sväng längre fram vilket genererar höga hastigheter med otrygg trafikmiljö för oskyddade trafikanter som resultat

Skeppsbron året runt

Många nämner hur de vill kunna vistas året runt på Skeppsbron och att kunna utnyttja vattenläget även vintertid. Kallbadhus, vinterbadplats, bastu, skridskobana på havet är några av idéerna som finns för att möjliggöra att Skeppsbron blir ett besöksmål året runt.

En annan idé är att Skeppsbron kan bli en test-yta för olika aktiviteter och evenemang. Många ser möjligheter för små och medelstora aktörer att få ta plats längs Skeppsbron i olika former. Kanske ett restaurangtorg där aktörer kan hyra in sig en säsong för att prova sin idé eller olika former av möjliggörande initiativ där folk vågar prova sina affärsidéer innan de satsar permanent. Så kallade lånebarer där företag kan sälja sina specialiteter. Många nämner även kiosker och andra mer tillfälliga pop-up marknader och matstånd.

Det finns även en lust att under sommaren prova att införa gågator eller minska på mängden asfalt till förmån för mer grönska och platser för umgänge. Tillfälliga initiativ, som lämpar sig bra för de olika säsongerna, är verktyg för att skapa flexibla stadsrum som har förmåga att attrahera året runt.

Nedan finns två citat från den digitala enkäten som lyfter fram passande aktiviteter att göra året runt, så som kallbadhus, musik, restauranger och rekreationsytor.

”Jag tror att kommunen måste förutom att skapa fler bänkar, grillplatser, badplatser, gång och cykelbana, restaurera gamla hamreliden

också måste se hur man kan underlätta för små aktörer att kunna bedriva verksamhet, som restaurang, kallbadhus, musik och event, fokus borde vara på att saker ska kunna förändras under tid, att det är naturligt att ägare byts ut och att det ska kunna se trevligt ut även när det inte är högsäsong och semestertider. Att platsen inte ser öde och deppig ut, utan kan vara en fin plats även mitt i vintern.”

”Tex att ”förlänga” torget ner till parkeringen på bolagsbryggan. Låt Skeppsholmen bli ett naturligt fint promenadstråk. Behövs parkeringar fortfarande, ta bort de som är närmast vattnet så att det kan få vara ett promenadstråk och skärma av med blomlådor tex. Bygg ”soldäck” tex. mer växtlighet och kanske en liten glasskiosk/café vid den nuvarande parkeringen/”förlängningen av torget” vid bolagsbryggan! Skeppsbron är otroligt vacker och har så mycket potential som inte utnyttjas till fullo just nu.”

Konkreta åtgärder för fortsatt planering

- Skapa möjligheter för säsongsbetonade och tillfälliga initiativ; gågator på sommaren och isbanor på vintern
- Genom grönska, möblemang och väderskydd kan platser locka folk året runt
- Hitta lösningar för att kunna ha kvar bänkar året runt utan att hamna i konflikt med snöröjning

Sammanfattande reflektion

Det här underlaget utgör en sammanställning av vad som framkommit under dialogfasen i arbetet med planprogram Skeppsbron och kommer att ligga till grund för det planförslag som kommer arbetas fram. Fokus efter dialogfasen som nu avslutats är att, utifrån underlaget som inkommit, försöka översätta de tankar och idéer som framkommit till en fysisk miljö och ett konkret planförslag. Att försöka översätta synpunkter, visioner och behov till fysisk form är ett jobb som utförs av en bred grupp yrkeskategorier som ska resultera i att alla ska jobba åt samma håll. Tillsammans ska samhällsplanerare, trafikplanerare, parkingenjörer, kollektivtrafikplanerare, arkitekter, strateger och andra tjänstepersoner skapa och verka för att de visioner som planprogrammet presenterar genomförs.

De fyra viktigaste strategierna som framkommit är:

- Mer grönska, blomster och parkmiljöer och mindre asfalt.
- Skapa fler målpunkter, aktiviteter och mötesplatser längs området, som passar året runt.
- Ordna nödvändig och hållbar infrastruktur för gående-, cyklist-, bilister och båtåkare.
- Omfattningen och placeringen av havsnära parkeringsplatser behöver ses över

Fler möjligheter att tycka till!

Den första versionen av planförslaget kommer att ställas ut för allmänheten att tycka till om för att möjliggöra för fler synpunkter och idéer. Detta kallas att gå ut på samråd. Därefter görs ytterligare förbättringar och revideringar av planförslaget innan det ställs ut igen på granskning. Efter samråd och granskning ska planförslaget antas. Då är processen avslutad och det har blivit dags för nästa del av

samhällsbyggnadsprocessen; projektering, byggnation och förvaltning.

Har du inspel till det fortsatta arbetet som du vill framföra eller känner du att det saknas någonting som borde ha framkommit i dialogen?

Kontakta gärna planarenden@harnosand.se

Bilagor

Dialogsammanställningen bygger på allt insamlat material under dialogprocessen och är i bearbetad form. Bifogat till denna dialogsammansättning finns även den obearbetade informationen för att man ska kunna gå tillbaka under processen och göra fler (och kanske andra!) slutsatser och analyser:

- Samtliga enkätsvar från digital enkät (word och excelfil)
- Skyltar med QR-kod samt placeringen av skyltarna
- Eleviskisser i akvarell
- Elevarbeten i minecraft
- Enkätsvar pensionärsrådet
- GIS-data från inventeringsapp från vandring med tillgänglighetsrådet
- Dialogplan (handlingsplan för dialog 2021-01-13)

Härnösands
kommun

SamhällsförvaltningenPlan- och byggavdelningen
planarenden@harnosand.se

Planprogram för Skeppsbron

Inledningsvis vill kommunen tacka för stort intresse och många kloka och spännande förslag och idéer för Skeppsbrons framtida utveckling.

Hur samrådet har bedrivits

Planprogrammet har varit utsänt på samråd mellan 2023-03-27 till 2023-04-17. Samrådshandlingarna har skickats till statliga och kommunala myndigheter och förvaltningar enligt sändlista samt till berörda fastighetsägare som kommunen bedömt påverkas av förslaget. Lista på berörda fastigheter finns i fastighetsförteckningen.

Planförslagets handlingar har funnits uppsatta på Sambiblioteket plan 1 samt tillgängliga på Härnösands kommuns hemsida, www.harnosand.se/planprogramskeppsbron. Information om planförslaget och samrådet har även funnits att ta del av som digital annons i Tidningen Ångermanland och i tidningen Yippie. Längs hela planområdet sattes även affischer ut med information om samrådet. Under samrådet hölls två samrådsmöten den 5 april 2023 på Sambiblioteket där uppskattningsvis totalt 50 personer deltog.

Samrådsredogörelse

Samrådsredogörelsen är en sammanställning av de skriftliga yttranden och synpunkter som inkommit under samrådet. Sammanlagt har 114 yttranden inkommit. Yttrandena är bilagda i sin helhet med undantag från omnämnande av personuppgifter. Alla yttranden finns i sin helhet som diarieförd handling. Kommunens bemötande görs löpande i texten under rubriken *Kommentar*.

Totalt har 94 yttranden inkommit från privatpersoner, dessa synpunkter har blivit sammanställda och kommenterade i en tabell längst ner i samrådsredogörelsen, se sida 46.

Samrådsredogörelsen har blivit utskickad på internremiss till berörda avdelningar under juni 2023.

Sammanfattning

Sammanlagt 114 yttranden har kommit in.

- 6 yttranden från myndigheter
- 3 yttranden från ledningsägare
- 1 yttrande från en bostadsrättsförening
- 10 yttranden från företag och aktörer
- 94 yttranden från allmänhet

Projektet är av stort allmänintresse och berör många Härnösandsbor och verksamhetsutövare vilket bidragit till att de inkomna synpunkterna behandlar många olika frågor. Yttrandena har varit av blandad karaktär, både positiva och negativa.

De positiva kommentarerna stöttar planprogrammets intentioner och vilja och tycker att planprogrammets visioner är positiva för staden. De mer skeptiska yttrandena har varit ifrågasättande till planprogrammets visioner och en del uttrycker oro för vad som händer med staden om planprogrammet förverkligas. Många yttranden har varit av blandad karaktär och även innehållit idéer och förslag som man önskar att planprogrammet beaktar.

Tematisering av yttrandena

Kommunen har sammanställt alla allmänhetens yttranden och tematiserat dessa efter yttrandenas innehåll samt kategoriserat dessa utifrån om de är positiva, negativa eller blandade/neutrala. Detta är enbart för att få en uppskattning och ögonblicksbild och innebär inte att yttrandena tilldelas olika betydelse eller värderas högre än andra.

- 26 positiva yttranden
- 26 negativa yttranden
- 41 blandade/neutrala yttranden
- 1 yttrande berör inte planprogrammet

Många bra förslag och idéer har inkommit där en del arbetats in i planprogrammet. Vissa idéer och förslag har inte beaktats på grund av att de berör detaljer eller perspektiv som kommunen inte har rådighet över eller som inte är aktuella att genomföra. En del förslag är mer detaljerade än vad ett planprogram behandlar men kan vara behjälpliga i kommande processer.

Sammanfattning och svar på vanligt förekommande yttranden

Parkeringar

De mest förekommande invändningarna gäller synpunkter kring planprogrammets förslag till minskning av parkeringsytorna och antalet parkeringar längs kajstråket. Största oron är från centrumhandeln som hävdar ett samband mellan tillgången till parkeringar och handelns attraktionskraft och kundernas köpvilja. Ämnet har varit föremål för diskussion under hela processen och framtagandet av planprogrammet.

Planprogrammet är ett verkställande av kommunens politiskt antagna strategier och policys så som trafikprogram, översiktsplan och gång- och cykelprogram som prioriterar hållbara resor till fots eller cykel framför bilresor. Planprogrammet är ett sätt att uppnå kommunens mål om bättre folkhälsa, tryggare trafikmiljöer och även att uppnå internationella och lokala klimatmål.

Parkeringar kommer fortsatt vara viktiga i området. För att utnyttja befintliga parkeringsplatser och stadens gaturum på ett effektivt sätt så krävs det att man ser över parkeringssituationen i centrala Härnösand som helhet. Kommunen vill säkerställa att vår stad är tillgänglig för alla och att de som fortsatt behöver färdas med bil för att ta sig till vår stadskärna ska kunna göra det men att de som har möjlighet att färdas på andra och mer hållbara sätt gör det i större utsträckning.

Efter inkomna yttranden har kommunen beslutat att ta fram en parkeringsutredning. Parkeringsutredningen ska utreda nuläget i centrala Härnösand som helhet och föreslå lämpliga åtgärder för att uppnå kommunens mål om flera resor med cykel, till fots och med kollektivtrafiken. Parkeringsutredningen ska utgå från tillgänglighets-, besöksnärlivs-, näringslivs- och landsbygdsperspektivet m.m. och ska arbetas fram i samverkan med kommunens olika avdelningar för att skapa förståelse, möjliggöra genomförandeåtgärder och tidigt lyfta in viktiga perspektiv.

Planprogrammets vision är att omvandla centralt belägen kajyta från hårdgjorda parkeringsytor till att tillgodose fler funktioner så som ytor för vistelse, grönska, handel och rekreation. Parkeringsutredningen ska redogöra för hur många parkeringsplatser som bör ersättas och på vilket sätt det är bäst lämpat utifrån kommunens policys, strategier och så vidare. I dagsläget vet vi inte om parkeringsplatserna behöver ersättas i sitt nuvarande antal, minska eller öka. Det får parkeringsutredningen ge svar på. Utredningen kommer ligga till grund för kommande planeringsprocesser längs Skeppsbron och vara ett viktigt underlag inför den slutgiltiga utformningen av Skeppsbron och övriga utvecklingsprojekt i Härnösands tätort.

Gång- och cykel

Planprogrammet är ett verkställande av kommunens politiskt antagna strategier och policys så som trafikprogram, översiktsplan och gång- och cykelprogram som prioriterar hållbara resor till fots eller cykel framför bilresor. Planprogrammet är ett sätt att uppnå kommunens mål om bättre folkhälsa, tryggare trafikmiljöer och även att uppnå internationella och lokala klimatmål.

Kommunen har som mål att skapa tillgängliga och trygga trafikmiljöer där gående och cyklister ges god framkomlighet och är prioriterade i gaturummet. Skeppsbron har en utformning som är präglad en tid då hamnens främst var en arbetsplats där lossning och lastning var viktiga funktioner längs sträckan. Verksamheterna krävde breda kajer som än idag är en av Skeppsbrons främsta karaktärer. Hamnkaraktären har ett högt kulturhistoriskt värde som är viktigt att värna om vid den utvecklingen som krävs för att möta dagens behov. Däremot används kajstråket idag primärt för biltrafik och parkering och saknar infrastruktur för gående och cyklister längs stora delar av stråket.

Detaljer kring utformning och exakt dragning av gång- och cykelstråk utreds vidare i kommande processer och är för detaljerat att utreda i ett planprogram.

Restaurang Skeppet

Restaurang Skeppet planeras att rivas men detta görs på grund av bytet av Nybron och inte som en del i Planprogram Skeppsbron. För att kunna bygga bron behöver området där Restaurang Skeppet ligger användas. Bland annat ska entreprenören bygga en tillfällig arbetsbrygga på norra sidan av Nybron. Dessutom ska det i samband med brobygget förberedas för en gång- och cykelbana under den nya bron. Detta för att förbättra gång- och cykelnätet och öka trafiksäkerheten i korsningen Skeppsbron/Nybrogatan. För att gång- och cykelstråket under bron ska kunna knytas ihop med Nybron och Nybrogatan kommer området på båda sidor av brofästet (dvs delar av Bolagsbryggan samt där Restaurang Skeppet ligger) behöva nyttjas.

Skeppet är en omtyckt restaurang och plats men byggnaden är inte särskilt värdefull utifrån ett historiskt, kulturhistoriskt, miljömässigt eller konstnärligt perspektiv och har därför inget särskilt bevarandeskydd. Planprogrammet föreslår flera andra havsnära platser för restaurangändamål. Det kräver att detaljplaner upprättas och i kommande planeringsprocesser kommer frågan om restaurangernas storlek, lokalisering och utformning bestämmas.

För mer information om Nybro-projektet, se: www.harnosand.se/nybron

Stora torget

Utveckling av Stora torget är ett stort eget projekt som inte behandlas i planprogrammet. Stora torget är en av Skeppsbrons viktigaste målpunkter, en naturlig mötesplats och del av stråket varpå det omnämns i planprogrammet.

Planprogrammet kommer att förändra transportvägarna och entréerna till Stora torget. Fisktorget, Bolagsbryggan och entrén från Östra Kanalgatan kommer omgestaltas för att skapa tydligare, mer tillgängliga och lockande entréer till Stora torget.

Torget ska fortsatt vara en plats för människor och stadsliv. Kommunen vill därför inte att obehörig biltrafik tillåts på torget.

Utsprångskajen

Utsprångskajen planeras att renoveras 2025–2027. Upprustningen av Utsprångskajen är en del av kommunens tio-åriga investeringsplan som är politiskt antaget.

Nuvarande detaljplan på Utsprångskajen möjliggör för en byggrätt för hamnändamål med en byggnadshöjd på 6,5 meter. Detaljplanen togs fram 1959 och bedöms av planprogrammet vara föråldrad och behöver göras om. Planprogrammet föreslår att en ny detaljplan tas fram med en byggrätt i mindre skala och med bredare användning för att möjliggöra utveckling av hamnen i samklang med områdets höga kulturmiljövärden. I en detaljplaneprocess utreds frågor kring utformning, kulturmiljö, tillgänglighet och miljöfrågor m.m.

För mer information om projektet Utsprångskajen, se:
www.harnosand.se/utsprangskajen

Restauranger

Omfattningen, utformningen, placering och storleken av restaurangerna kommer utredas vidare i kommande detaljplaneprocesser. Planprogrammet visar på en önskvärd långsiktig utveckling och en ungefärlig placering av lämpliga ytor för restaurangändamål. Utpekandet av platserna innebär inte att kommunen kommer bygga restauranger utan det ger möjligheter för framtida intressenter att etablera sig längs sträckan. Det är inte bestämt än hur och vem som kommer etablera sig på platsen. I kommande detaljplaneprocesser kommer frågorna utredas vidare kring genomförande.

Inkomna yttranden

Myndigheter

- Länsstyrelsen Västernorrland
- Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län
- Lantmäteriet (inkom med två yttranden, ett utan erinran och ett med notering)
- Trafikverket Region Mitt (utan erinran)
- Räddningstjänsten Höga Kusten-Ådalen (utan erinran)
- Luftfartsverket (utan erinran)

Företag och aktörer

- HÄR Handel och Möten AB
- Westerlinds
- Specsavers
- Flügger färg
- Tandläkare i Norr
- First hotel Stadt
- Härnösands Handelsförening
- Företagarna Härnösand
- Guldsmed Kalling (1)
- Guldsmed Kalling (2)

Bostadsrättsföreningar

- HSB brf. Släggan

Ledningsägare

- HEMAB
- Skanova (Telia Company) AB
- Geomatikk Sverige AB (utan erinran)

Synpunkter från allmänhet

- 94 stycken

Ställningstaganden

Efter samrådet har följande kompletteringar och ändringar gjorts i planförslaget. Utöver nedan nämnda revideringar kommer även mindre justeringar och förtydliganden att göras.

Planförslaget har kompletterats/ändrats med:

- Texten kompletteras med vikten av att koppla ihop Skeppsbron med Kanaludden och Kattastrand för att binda ihop hela stadens stränder och en ny illustration skapas över detta.
- Detaljplaneras byggnadshöjd och våningsantal förtydligas i illustrationsplanerna.
- Planprogrammet revideras i text och bild för att peka på behovet av vidare utredning kring möjligheten till ett kallbadhus och/eller bastu på Sälstens udde.
- Texten kompletteras med vikten av fler cykelställ på strategiska platser längs hela stråket och detta läggs även till under värdeplaneringen som en strategi och ett strategiskt projekt.
- Visionsbilder vintertid och under olika tider på dygnet.
- Illustrationsplanen för 'Nybrokajen' samt Skeppsbron 4.1 uppdateras med trappor från gång- och cykelvägen under bron upp mot Nybrogatan/Skeppsbron.
- Möjligheten till en hundrastgård i Hamnparkens västra del utreds i samband med upprustning av parken.
- Texten och illustrationen kompletteras med ett ställningstagande om att Utsprångskajens detaljplan ska göras om och möjliggöra en bredare användning och en mer lämplig skala med hänsyn till Långgatans kulturmiljö.
- Kommunen förtydligar planprogrammet med ett resonemang om lämpligheten med fasadändringar, så som balkonger och inglasningar av balkonger längs med Skeppsbron.
- Bushållsplatser vid Tobaksmonopolet och Sälstens udde bör ses över för att uppnå en högre standard och en mer trafiksäker miljö för väntande och på/avstigande passagerare. Kommunen kompletterar planprogrammet med detta och pekar på vikten av att i tidiga skeden av planeringen verka för goda förutsättningar för kollektivtrafik.
- Under rubriken "Vägen framåt" läggs mer information till kring vilka strategiska beslut som behöver fattas samt var besluten ska tas kopplat till finansiering, utredningar, strategiska markköp, uppstart av projekt och detaljplaner m.m.

- En ny rubrik om generella riktlinjer och förutsättningar läggs till i samband med rubriken "Strukturplan" för att ta upp frågor kring föroreningar, ras- och skredrisk, sättningar, strandskydd, fornlämningar och ledningar etc.

Härnösands kommun har beslutat att beställa en parkeringsutredning för centrala Härnösand. Parkeringsutredningen kommer att utgå från ett större område än planprogrammet och ska utgå från planprogrammets visioner och illustrationer. Arbetet med utredningen förväntas påbörjas under hösten 2023 efter planprogrammets antagande.

Myndigheter

Länsstyrelsen

Samråd – planprogram Skeppsbron, Härnösands kommun

Allmänt

Länsstyrelsen anser att planprogrammet för Skeppsbron överlag uttrycker många tydliga ställningstaganden vad gäller att omvandla nuvarande asfalterade markytor till en plats med flera funktioner, mer grönska och med bättre tillgänglighet för gående och cyklister. Länsstyrelsen ser mycket positivt på att kommunen genomfört medborgardialoger som en del i programarbetet.

Länsstyrelsens särskilda bevakningsområden

Synpunkter som rör Länsstyrelsens prövningsgrunder enligt 11 kap. 10 § PBL.

Riksintressen

Programområdet ligger inom riksintresse för kulturmiljövården centrala Härnösand. Uttrycket för riksintressets värde som är relevant för Skeppsbron är i huvudsak när det gäller den storstadsmässiga stenhussbebyggelsen och hamnmiljön.

Kommunen skriver i planprogrammet att Skeppsbrons hamnkaraktär och roll som stadens framsida ska förstärkas och utvecklas med hänsyn till kulturhistoriska värden. Detta anser länsstyrelsen är bra. Länsstyrelsen håller också med kommunen om att antikvarisk kompetens kommer att behövas när byggnader och ytor längs stråket ska byggas om eller utvecklas.

I planprogrammet föreslås ny bebyggelse i de lucktomter som finns längs Skeppsbron. I texten framgår vad gällande detaljplaner medger för byggnadshöjd för dessa. Men länsstyrelsen anser inte att det tydligt framgår av programmet huruvida avsikten är att dessa byggnadshöjder ska hållas eller om kommunen överväger att tillåta ytterligare höjder. I illustrationsmaterialet står cirka 4 våningar. Vad avses med cirka? Länsstyrelsen anser att kommunens syn på byggnadshöjderna längs Skeppsbron bör vara tydliga och explicita i programmet så att det inte råder några osäkerheter kring detta i kommande detaljplaneskeden.

Samma frågetecken gäller även för utsprångskajen där gällande detaljplan medger en byggnadshöjd på 6,5 meter. Kommunen skriver att detaljplanen kan behöva ändras för att medge restaurang, handel. Men det står inget om att ändra byggnadshöjden. Ska länsstyrelsen tolka det som att kommunen tar

ställning i programmet att byggnadshöjderna inte ska ändras? Iså fall anser länsstyrelsen att det bör framgå tydligare i programhandlingen. En eventuellt tillkommande bebyggelse är det som främst kan komma att påverka riksintresse för kulturmiljövården. Byggnadsvolymer och skala på tillägg i bebyggelsen har stor inverkan på läsbarheten av riksintresset. Om stora volymer med hög höjd placeras i lucktomter eller tät och utbredd byggnation/anläggning på ytor som exempelvis utsprångskajen är det möjligt att dess historiska förankring påverkas negativt och snarare blir uttryck för en ny stadsbyggnadstradition.

Länsstyrelsen anser att det är positivt att det i planprogrammet läggs vikt vid ”varsam utveckling och höga krav på gestaltning och byggteknik vid nybyggnation”. Varsamhet som ledord är vägen framåt om man inte vill riskera försämrad läsbarhet vad gäller uttryck för riksintresset – den storstadsmässiga stenhussbebyggelsen samt hamnmiljön. Det är viktigt att områdets karaktär fortsatt domineras av en öppenhet närmast och längs vattnet.

I planprogrammet saknar länsstyrelsen kommunens syn på balkonger och inglasningar av balkonger längs med Skeppsbron. För eventuellt kommande bygglovs- och planärenden anser länsstyrelsen att det hade varit bra att frågan om balkonger hanterades i planprogrammet där bedömning av lämplighet och konsekvenser kan hanteras i ett sammanhang längs hela Skeppsbron.

Miljö kvalitetsnormer

Länsstyrelsen saknar uppgifter om status och miljö kvalitetsnorm för berörd vattenförekomst. Länsstyrelsen anser att det är grundläggande information som bör finnas med i programhandlingen eller åtminstone i den undersökning om betydande miljöpåverkan som kommunen tagit fram. Kommunen behöver också redovisa vilka förhållanden i det aktuella fallet som är relevanta för möjligheten att uppnå MKN och värdera betydelsen av dessa. Länsstyrelsen saknar exempelvis kommunens syn på hur ökad båttrafik kan komma att påverka vattenkvaliteten.

Strandskydd

Eftersom programområdet ligger inom 100 meter från strandkanten kommer frågan om strandskydd att behöva hanteras i kommande planärenden enligt miljöbalken 7 kap. Länsstyrelsen noterar att kommunen tar upp detta i checklistan i undersökningen om betydande miljöpåverkan men anser att det med fördel också hade kunnat omnämnas i själva planprogrammet.

Hälsa och säkerhet*Ras, skred eller erosion*

I planprogrammet nämns inget om geotekniska säkerhetsrisker som ras, skred eller erosion. Detta anser länsstyrelsen är en brist och kan på erhållet underlag därför inte heller yttra sig i frågan i det här skedet.

Översvämning

För Västernorrlands kustland så har vi inte samma hot när det kommer till höjda havsnivåer orsakade av ett förändrat klimat som på andra platser i Sverige. Det visar de aktuella beräkningar som tagits fram av SMHI (Framtida havsnivåer i Västernorrlands län), men analysen framhäver också de stora osäkerheterna när de gäller den globala havsnivåhöjningen under de kommande seklen. Därför anser länsstyrelsen att kommunen funderar över vilken typ av bebyggelse som placeras närmast vattnet, men även tänka kring hur man höjdsätter byggnader i kommande skeden. Det är viktigt att väga in andra faktorer såsom acceptabel risk, vilka värden som står på spel, det planerade objektets livslängd samt framtida möjligheter att anpassa till nya förutsättningar.

Förorenade områden

Kommunen skriver att vissa markföroreningar är kända sedan tidigare i området och att det är viktigt att göra grundliga undersökningar i varje utbyggnadssteg. Länsstyrelsen anser i likhet med kommunen att föroreningssituationen inom programområdet behöver utredas vidare i kommande planeringsprocesser och projekteringar.

Länsstyrelsen vill också påtala att kommunen inte bara behöver titta på föroreningar i mark utan även kommer behöva utreda förekomst av föroreningar i sedimenten kopplat till åtgärder som påverkar vattenområdet, såsom eventuella utfyllnader i vattnet mm. Det finns, som kommunen vet, exempelvis uppgifter om fiberrika sediment inne i Nattviken.

Övriga synpunkter

Lämpliga råd om tillämpningen av 2 kap. PBL som länsstyrelsen särskilt vill ge.

Fornlämningar

Delar av Skeppsbron omfattas av fornlämning L1936:9683 som utgörs av ett stadslager. Det innebär att markingrepp är tillståndspliktiga enligt kulturmiljölagens 2 kap och att länsstyrelsen kommer att besluta om arkeologiska undersökningar i samband med byggnationer och anläggningsarbeten. Länsstyrelsen saknar en redovisning av fornlämningen i planprogrammet och menar att detta bör framgå.

Klimatanpassning

Länsstyrelsen anser att det är positivt att kommunen har för avsikt att minska andelen hårdgjorda ytor och ersätta dem med mer grönska. Det kommer att bidra till en ökad möjlighet att ta emot det dagvatten som finns i området idag och i ett förändrat klimat. Men i de framtida scenarier för nederbörd så kommer de största ökningarna ske under höst och vinter och då har inte växtlighet samma möjlighet att ta emot nederbörd. Länsstyrelsen vill därför påtala betydelsen av att kommunen också tänker på det dagvatten som uppstår, ibland i form av is och snö, under höst och vinter så att det blir lösningar som fungerar under hela året och under lång tid.

Omgivningspåverkan

I planprogrammet saknar länsstyrelsen kommunens syn på den omgivningspåverkan som kan uppstå till följd av planerad hamnverksamhet för kryssningsfartyg. Trots att det finns en gällande detaljplan som medger hamnverksamhet så anser länsstyrelsen att omgivningspåverkan med fördel lyfts i det här skedet eftersom det inte funnits någon verksamhet på platsen på mycket länge. Om det finns särskilda omständigheter eller aspekter att bedöma kopplat till omgivningspåverkan eftersom det planeras för kryssningsfartyg bör också det belysas.

Gestaltning

Av planprogrammet framgår att kommunen har höga ambitioner rörande omgestaltningen av Skeppsbron. Det tycker länsstyrelsen är positivt.

Kommunen har tagit fram illustrationsmaterial, referensbilder och sektioner som ger en bild av kommunens ambitioner med området. Detta är bra. Men Länsstyrelsen anser att det hade varit fördelaktigt att presentera material som inte bara visar hur det kan se ut på sommaren utan även visar hur kommunen ser på området vintertid och kanske även på andra tider på dygnet än dagtid. Det särskilt eftersom det av planprogrammet framgår att området ska utvecklas för att ge utrymme för funktioner för olika säsonger.

Länsstyrelsen anser att kommunens ansats med en universell utformning av det offentliga rummet är bra och vill betona betydelsen av att det också får ett genomslag i kommande projektering och byggande.

Miljöbedömning

Kommunen har genomfört en undersökning om betydande miljöpåverkan och bedömer att ett genomförande av planprogrammet inte innebär en betydande påverkan på miljön. Kommunen påpekar dock att det kommer att behöva undersökas vidare i efterföljande detaljplanearbeten.

Länsstyrelsen bedömer att en betydande miljöpåverkan, orsakat av programmets genomförande, inte helt går att utesluta. Skälet till det är framför allt utifrån påverkan på riksintresse för kulturmiljö. I planprogrammet uttrycker kommunen vällovliga ambitioner när det gäller hänsyn till kulturvärden men delvis beroende på hur kommande detaljplaner kommer att utformas så kan en risk för påtaglig skada på riksintresset uppstå. Länsstyrelsen menar att detta kommer att behöva utredas vidare i kommande detaljplaner, precis som kommunen själv påpekar.

Beskrivning av ärendet

Härnösands kommun har upprättat förslag till planprogram för Skeppsbron. Visionen för Skeppsbron är ett mångfunktionellt, omsorgsfullt gestaltat och sammanhängande kajstråk för Härnösand. Syftet med planprogrammet är bland annat att fungera som underlag för framtida detaljplaner inom området.

Länsstyrelsen har fått ärendet för yttrande enligt 5 kap. 11 § plan- och bygglagen.

Kommentar

Nedan kommer kommunens kommentarer för varje rubrik.

Riksintressen

Kommunen beskriver och förtydligar vilka förutsättningar som finns i de gällande detaljplanerna för lucktomterna och tar inte ställning till om ytterligare byggnadshöjd är lämpligt i lucktomterna. Detta får utredas vidare i eventuella detaljplaneprocesser. Ny- och ombyggnation ska självklart ske varsamt och med hänsyn till riksintresse för kulturmiljö.

Synpunkten på den gällande byggrätten på Utsprångskajen förtydligas med att vid framtagande av en ny detaljplan för Utsprångskajen bör en mindre volym, både till yta och höjd, utredas. Illustrationsplanen ändras utifrån detta.

Kommunen förtydligar planprogrammet med ett resonemang om lämpligheten med fasadändringar så som balkonger och inglasningar av balkonger längs med Skeppsbron. Dessa frågor utreds alltid i bygglovsprocesser.

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer utreds och beskrivs närmare i kommande detaljplaneprocesser. Frågan om ökad båttrafik och dess påverkan på vattenkvaliteten tas upp i projektet för Utsprångskajen.

Strandskydd

Kommunen väljer att inte förtydliga strandskyddsprocessen i programmet. Detta är ämne för detaljplaner och bygglov och är en detalj som lämnas utanför planprogrammet.

*Hälsa och säkerhet**Ras, skred eller erosion*

Kommunen väljer att inte lägga till information om ras-, skred- och erosionsrisker, översvämning och förorenade områden inom planområdet. Detta är ämne för detaljplaner och bygglov och är en detalj som lämnas utanför planprogrammet.

Övriga synpunkter:

Kommunen väljer att inte lägga till ytterligare information om fornlämningar, klimatanpassning, dagvattenåtgärder, omgivningspåverkan vid kommande kryssningsanlöp. Dessa är ämnen som behandlas i kommande projekt och planeringsprocesser.

Gestaltning

Kommunen kompletterar planprogrammet med andra bilder som visar fler säsonger och fler tider på dygnet.

Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län

Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län har i tidigare inspel gällande bostadetableringen vid Sälstens udde, som i viss del berör även detta, tagit med att det är viktigt att tidigt i planeringen planera för kollektivtrafik och bland annat verka för goda möjligheter att ta sig till/från busshållplats.

Exploateringar i och nära kollektiva stråk medför goda förutsättningar till låg klimatpåverkan då centrala etableringar skapar goda förutsättningar till att resa mer kollektivt.

Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län (Din Tur) lämnar följande yttrande gällande Samråd kring planprogram Skeppsbron.

Tillgång till kollektivtrafik

Stadstrafiken i Härnösands tätort utökades i december 2021 och berört planområde försörjs delvis av nya linje 503, vilket i sin tur skapar nytt och starkare kundunderlag till kollektivtrafiken.

I bifogad kartbild på planprogrammets område trafikeras sträckan från korsningen N:a Kyrkogatan/Långatan till korsningen Fiskaregatan/Sälstensgränd av linje 503.

På sträckan finns två hållplatser; Tobaksmonopolet samt Sälstens udde. Dessa hållplatser bör ses över och eventuellt åtgärdas till en högre standard i samband med andra eventuella väg/gatu-åtgärder.

I övrigt har Kollektivtrafikmyndigheten inget att tillägga.

Kommentar

Kommunen instämmer att dessa hållplatser bör ses över för att uppnå en högre standard och en mer trafiksäker miljö för väntande och på/avstigande passagerare. Kommunen kompletterar planprogrammet med detta i illustrationsplanen och pekar på vikten av att i tidiga skeden av planeringen verka för goda förutsättningar för kollektivtrafik.

Lantmäteriet

Vid genomgång av planprogrammets handlingar har följande noterats:

Att tänka på i framtida planläggning

KONTROLLERA FASTIGHETSGRÄNSER MED 0,025 METERS LÄGESOSÄKERHET

Ett antal fastighetsgränser inom planområdet är inlagda i den digitala registerkartan med mycket god lägesosäkerhet (0,025 meter), men denna lägesosäkerhet kan vara missvisande. Det är möjligt att dessa fastighetsgränser inte har kontrollmätts av kommunen.

Vid övergången mellan referenssystemen RT 90 och SWEREF 99 transformerades nämligen tusentals gränspunkter över hela landet som registrerades rakt av, utan kontroll, med lägesosäkerheten 0,025 eller 0,03 meter. Det har i efterhand visat sig att många av dessa punkter till exempel i områden med lokala stamnät kan ha god "intern" lägesosäkerhet, men inte ligga rätt i förhållande till SWEREF 99.

Lantmäteriet uppmanar därför kommunen att vara extra uppmärksam vid planläggning av områden där det förekommer gränser med just lägesosäkerheten 0,025 eller 0,03 meter, och vid behov kontrollmäta sådana gränser.

Kommentar

Yttrandet är vidarebefordrat till kommunens mät- och kartingenjörer för kännedom.

Ledningsägare

Skanova (Telia Company) AB

Skanova har markförlagda teleanläggningar inom detaljplaneområdet

Skanova önskar att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning.

Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra exploatering förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Om så önskas kan ledningarna skickas digitalt i dwg-format för att infogas på plankartan. Kontakta <https://www.ledningskollen.se>

Kabelanvisning beställs via <https://www.ledningskollen.se>

För ledningssamordning kontakta telia-natforvaltning@teliacompany.com

Kommentar

Markförlagda ledningar inom området beaktas i kommande planeringsprocesser. Vid framtagande av detaljplaner kommer vad som gäller vid behov av flyttning av kablar för att möjliggöra exploatering tydliggöras. Ingen ändring i planprogrammet görs.

HEMAB - Härnösand Energi & Miljö AB

Härnösand Energi & Miljö AB:s yttrande över - Samråd kring planprogram Skeppsbron, Härnösands kommun (SAM-2020-2735)

Härnösand Energi & Miljö AB har tagit del av samrådsunderlag för planprogram Skeppsbron, och bolaget ser utifrån kapacitetsperspektiv inga tekniska hinder för den planerade utvecklingen av området. Dock finns några punkter som bör beaktas och dessa redogörs för nedan.

- Idag finns flera utloppsledningar för dagvatten längs den aktuella sträckan. Därav bör hantering av dagvatten beaktas, t.ex. ev. framtida krav på dagvattenrening.
- I området runt restaurangen Skeppet finns en del teknisk infrastruktur som HEMAB och kommunens tekniskavdelning behöver hantera i samråd.
- På reningsverken runt om i kommunen ser vi en ökande trend gällande mängden fett i inkommande vatten, därav vill vi uppmärksamma er om krav på nya restauranger att införa fettavskiljare.
- I underlaget ser vi att även mark som idag är privatägd ingår planprogrammet, däribland Fiskaregatan - norr om Sälstensgränd. I detta område finns ett internt va-nät, alltså va-ledningar som ägs av fastighetsägaren och därmed inte underhålls av HEMAB. Förbindelsepunkten mellan interna nätet och HEMAB:s är i korsningen Sälstensgränd och Fiskaregatan. Vid ett ev. köp av denna

väg bör HEMAB underrättas för statusbedömning av de aktuella ledningarna.

Kommentar

Gällande dagvattenhantering och rening av detta kommer kommunen att ta kontakt och samråda vid utbyggnation av dagvattenanläggningar längs Skeppsbron i kommande planeringsprocesser.

Synpunkten på behovet av samordning kring teknisk infrastruktur kring restaurang Skeppet är vidarebefordrat till teknikavdelningen.

Synpunkten på behov av fettavskiljare är vidarebefordrat till kommunens miljöavdelning.

Kommunen tar med sig frågan om va-ledningarna på Sälstens udde i pågående detaljplaneprocess och säkerställer god dialog med HEMAB vid ett eventuellt köp av vägen.

Bostadsrättsföreningar

HSB brf. Släggan

Vi har lånat en ritning från sid. 26 i planprogram Skeppsbron. Vi har förtydligat vårt hus och våra garage med rosa färg. Vi har ändrat utfarten från Sälstensudde då den var fel på den här ritningen och lagt till ett grönområde där.

Det finns en busshållplats i korsningen Fiskaregatan – Sälstensgränd, vi har markerat den med ett rött X på ritningen här nedan. Den ligger till stor del på vår gräsmatta, på den här ritningen står ett H (hållplats) mera mitt på vår gräsmatta.

Det är många som använder den hållplatsen, men den är farlig. Vi som bor här ser tillbud nästan varje dag och hur svår det är för lastbilar och även personbilar som kommer från centrum och ska svänga upp på Sälstensgränd, dom ser inte bussen när den står där, det blir tvärstopp och sedan är det svårt att komma igång speciellt på vintern.

Vårt förslag är att man flyttar upp hållplatsen några meter upp på vår gräsmatta, men vi vill föra en diskussion först och vi vill att det ställs dit en väntkur.

Ritning från planprogram Skeppsbron sid.26, lite fixad för att stämma med verkligheten för vår del.

Det är inte många som förstår att det är högerregeln som gäller i korsningen. De flesta bilarna som kommer från Sälstensgränd och svänger in mot centrum (vänster) vet inte att dom som kommer från höger har företräde och dom som kommer från centrum och ska köra rakt fram gasar på rejält utan att tänka på de som kommer från Sälstensgränd har företräde, det är snävt där och nu kan det stå en buss där också.

Den korsningen borde skyltas upp bättre nu när det är mer verksamhet i Tobaks och Härnöverken, gärna med fartgupp såna som finns i korsningen Brännavägen-Volontärvägen. Framförallt borde den hållas ren från is och snö mycket bättre än det gjorts nu i mars när det varit djupa hjulspår där så personbilarna måste grena de djupa spåren för att inte fastna.

Vi tror att planprogram Skeppsbrons sista etapp kommer att bli bra för vår del. Vi hoppas att alla parkeringar blir kvar i centrum, det borde gå att lösa med grönska ändå...

Kommentar

Kommunen instämmer att denna hållplats bör ses över för att uppnå en högre standard och en mer trafiksäker miljö för väntande och på/avstigande passagerare. Kommunen kompletterar planprogrammet med detta.

Synpunkten på skyltning, utformning och vinterväghållningen av korsningen Fiskaregatan och Sälstensgränd är vidarebefordrat till kommunens trafikavdelning.

Företag och aktörer längs sträckan

HÄR Handel och Möten AB

Synpunkter på förslaget till planprogram Skeppsbron.

1. Handeln och besöksnäringen som arbetar och utvecklar sina företag i centrum av Härnösand är beroende av att kunna vara lättillgängliga för kunder och besökare. Vi ser med stor oro på nuvarande förslag till planprogram. Genomförs den enligt förslag, så kommer vi se flera butiker slå igen. Butikerna kämpar idag emot e-handel och resande till handelsplats Birsta. En av våra styrkor idag är att kunden lätt kan parkera och har korta gångavstånd till sitt mål.
2. Vi är förvånade och upprörda över att HÄR Handel och Möten som representerar handel och restauranger i centrum inte blivit inbjudna till samråd och fått möjlighet att lämna synpunkter innan det blivit ett förslag. Vi läser och tar intryck av de synpunkter som framförs i materialet. Det går inte att bortse från att "som man frågar får man svar". Det känns som att ni har letat efter "rätt" synpunkter.
3. Förutom att förslaget plockar bort 70% av befintliga parkeringar så tycker vi att det inte tas hänsyn till klimatets påverkan. På beskrivning och bilder kan man luras att tro att vi har sommar en stor del av året, när det i själva verket är tvärt om. Även sommartid blåser det en sval havsbris nästan alla dagar.
4. Vi i HÄR har inga invändningar mot att gång och cykelvägarna förbättras och görs säkra för de oskyddade trafikanter som är på väg till oss. Men det måste gå att genomföras genom att förslaget justeras så att det minskas på event, grönytor och byggrätter i stället för parkeringsplatser.
5. På Härnön bor ca 7000 av kommunens befolkning. Resterande 18 000 bor på fastlandet och långväga från centrum. Det kan vara svårt eller omöjligt för dessa kunder att ta allmänna kommunikationer för att göra sina inköp i centrum. Då är bilen ett naturligt val. I framtagande av platsvarumärket Härnösand lyftes lättillgängligheten, detta förslag motverkar tillgängligheten.

Flertalet av de som bor i centralorten Härnösand har adressen Bondsjöhöjden, Murberget, Kullen, Kacklabacken, Gånsviksdalen och Kapellsberg. Gemensamt för namnen på stadsdelarna är att de innehåller en beskrivning av höjd. Att då cykla och gå i snö och regn samt blåst är inte trevligt. Dessutom ska vi komma ihåg att vi inte har enbart kunder/besökare från vår kommun utan många reser till oss från Kramfors/Ullånger och Timrå/Sundsvall. Krånglar vi till det är risken att de åker oss förbi.

Gör inte som Sundsvall där de lyckats att göra det svårt att parkera i centrum och på så vis tappat många butiker till Birsta.

Härnösand har en lång historia av att vara en handelsplats. Styrkan har alltid varit tillgängligheten. Historiskt kom handeln via sjöfart och våra goda hamnar. I närtid har järnväg och europaväg haft stor betydelse. Även i framtiden när det fossila fordonet fasas ut kommer vi att fortsätta färdas i ett motordrivet fordon. En utökning av laddplatser behövs.

Våra förslag/krav till åtgärder är

1. Bevara parkeringarna i centrum. Extra viktigt är det som idag kallas Bolagskajen och Östra Kanalgatan.
2. Parkera byggrätten bakom konsthallen i väntan på marknadens mognad. Vi vet att fastighetsägare vill etablera fler restauranger runt torget. Ökad aktivitet på torget gynnar handel.
3. Parkeringsplatser belägna längre bort på Skeppsbron har mindre påverkan på centrumhandel. Därför ser vi att dessa kan ersättas enligt beskrivning.
4. Hotellgäster på Stadshotellet måste kunna parkera nära.
5. Minska på de ytor som idag presenteras som park och byggrätter i förslaget.
6. Fundera på om det går att stärka upp kanalens gräskant på Östra Kanalgatan. På så vis ryms gång och cykelväg och nuvarande parkeringar kan behållas.
7. Ett annat alternativ är att leda över gång och cykelväg till Mellanholmen för att följa andra sidan av kanalen. En övergång på Storgatan blir säkrare och tryggare.
8. Under byggande av nya Nybron så försvinner bolagsparkeringen. Vi föreslår; att parkeringen utanför Rådhuset öppnas för kunder i centrum dygnet alla timmar. De som arbetar i Rådhuset och kommunhuset kan parkera på fastlandet.

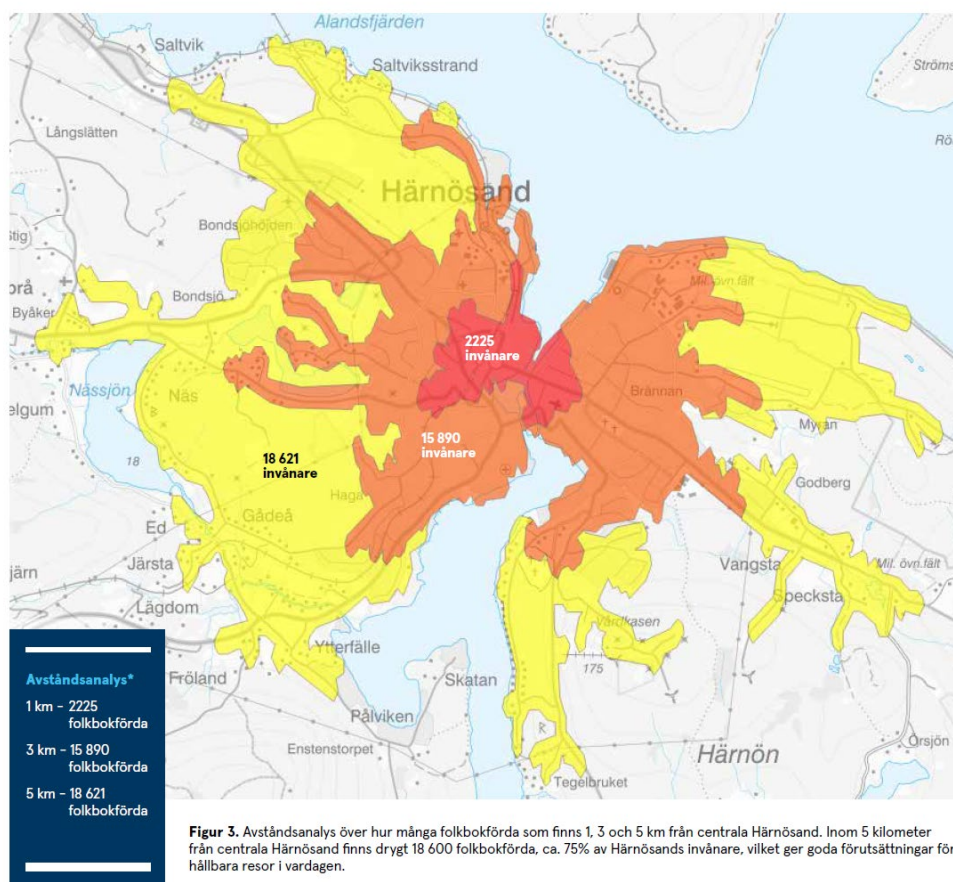
9. Slutligen skulle vi vilja lyfta frågan företagsklimat! Det är inte förvånande att Härnösand hamnar på den nedre halvan i rankingen när företagen behandlas på detta vis i en fråga som så påtagligt påverkar deras verksamhet. Gör om gör rätt.

Kommentar

Nedan kommer kommunens kommentarer för varje rubrik på synpunkter på förslaget.

1. Studier visar att gående, cyklister och kollektivtrafikresenärer sammantaget spenderar mer pengar än de som anländer med bil (HUI, 2010) och att åtgärder som reducerar biltrafik och bilparkering i stadskärnan har en positiv inverkan på den lokala handelns omsättning och stadskärnans attraktionskraft (VTI, 2010). (SKR, *Parkering för hållbara stadskärnor I små och medelstora kommuner*, 2021). Kommunen instämmer att det är viktigt att handeln är tillgänglig för kunder och besökare men ser att bättre framkomlighet för gående och cyklister i kombination med ett trivsammare, grönare och mer väl gestaltat kajstråk kommer gynna handeln och bidra till att kunder vill vistas i centrala Härnösand under en längre tid.
2. Kommunen har genomfört en mängd öppna dialogtillfällen och deltagit på kommunens företagsfrukost. I planprogrammet valdes att ha riktad dialog med barn och äldre utifrån översiktsplanens riktlinjer för vilka perspektiv som bättre behöver beaktas i samhällsplaneringen samt utifrån barnkonventionen. Under detta samråd har HÄR Handel och Möten blivit inbjudna att ta ställning till planförslaget. Samrådet syftar till att samla in information, önskemål och synpunkter som berör planförslaget och överväga dessa i ett tidigt skede. Efter samrådet görs revideringar.
3. Planprogrammet har inte kommunicerat att det är en 70 % minskning av parkeringsplatser. Synpunkten på valda bilder i planprogrammet beaktas och kommunen kompletterar planprogrammet med andra bilder som visar fler säsonger och fler tider på dygnet.
4. För att få plats med gång- och cykelbanor längs sträckan behöver ytor för bilväg och parkering tas i anspråk. Kommunen vill även få till en gröninfrastruktur, platser för restauranger och mötesplatser längs sträckan vilket också behöver ta i anspråk bilväg och parkeringsytor. I stadsplaneringen behöver ytor och funktioner samsas och behöver prioriteringar göras. I Härnösands kommun är det beslutat att bilen ska ges lägre prioritering än gång och cykel vilket planprogrammet är ett resultat av.

5. I kommunens gång- och cykelprogram finns en avståndsanalys som visar att 18 621 invånare har 5 kilometer resväg till stadens resecentrum. 5 kilometer är en sträcka som för många är rimlig att cykla. Inom denna radie ryms ca 75 % av hela Härnösands kommuns invånare. Självklart kan inte alla cykla eller gå till sina målpunkter, men Härnösand är en koncentrerad stad med bra förutsättningar för att genomföra fler resor till fots eller med cykel. Även kollekttrafiktrafiken spelar stor roll i främjandet av mer hållbara resor.

Figur 1. Illustration från kommunens gång- och cykelprogram (antaget av KF 2022-09-26)

Kommunen är medveten om vårt backiga landskap och våra säsonger men tror på möjligheten att om vi skapar bra förutsättningar och gena vägar så kan flera resor ändå genomföras till fots eller med cykel.

Kommunen vill säkerställa att de som behöver ta sig till staden med bil fortsatt kan göra detta men att de som har möjlighet att färdas på andra och mer hållbara sätt gör det i större utsträckning. För att utnyttja befintliga parkeringsplatser och stadens gaturum på ett effektivt sätt så krävs att man ser över parkeringssituationen i centrala Härnösand som helhet. Detta är ett arbete som kommer att

startas upp av kommunen under 2023 genom ett framtagande av en parkeringsutredning (se även sida 3).

Nedan kommer kommunens kommentarer för varje rubrik på förslag till åtgärder.

1. Parkeringsplatserna på Bolagskajen föreslås minskas och ersättas av en flexibel torgyta. Östra Kanalгатans parkeringar föreslås minskas för att få plats med en tillgänglig gång- och cykelväg.
2. Synpunkten noteras och tanken om byggrätt bakom Konsthallen är inget som behöver genomföras i närtid utan kommer sättas igång när det finns intresse från marknaden att utreda förutsättningarna där i en detaljplaneprocess.
3. Synpunkten noteras.
4. Synpunkten noteras.
5. Synpunkten noteras.
6. Synpunkten noteras.
7. Synpunkten noteras.
8. Synpunkten noteras. En mer flexibel användning av kommunens parkeringsplatser utreds i kommande parkeringsutredning.
9. Det är beklagligt att HÄR Handel och Möten inte känner sig tillfrågade. Ert yttrande har vidarebefordrats till kommunens näringslivsavdelning för kännedom.

Westerlinds AB

Samlade synpunkter på planprogram Skeppsbron från Westerlinds och dess dotterbolag i en kort sammanfattning.

Bakgrund:

Westerlinds är berörda som fastighetsägare inom avsnitt:

Avsnitt 1. Östra Kanalгатan

Avsnitt 2. Fisketorget + Stora torget (fastigheterna Köpmannen 10, Telegrafan 13,26,27, Ön 2:53 samt Glasmästaren 10)

Avsnitt 3. Nybrokajen (köpmannen 10)

Avsnitt 4.1–5 Skeppsbron (indirekt påverkan)

Avsnitt 5. Utsprångskajen (indirekt påverkan)

Avsnitt 6. Långgatan + Hamnparken. (Städet 2, Svarven 15)

Avsnitt 7. Tobaksmonopolet (Städet 8 & 17 samt Städet 2, Svarven 15)

Avsnitt 8. Sälstensudde (Motorn 1)

Utöver den direkta påverkan i ovan nämnda avsnitt så påverkas Westerlinds också utifrån en central roll i det gemensamma Centrumprojektet som initierades 2017 och pågår än idag. Centrala Fastighetsägare, kommunen och handlare har gemensamt lagt en färdplan rörande utvecklingen för Härnösands Centrum och handelsstråk. Nedan följer de huvudsakliga strategierna inom projektet:

Huvudstrategierna i centrumprojektet består i:

- **Definiera** en Centrumkärna och ett så kallat handelsstråk för att utifrån det kunna prioritera insatserna. Se Figur 1.
- **Förtätning.** Med torget som utgångspunkt behövs fortsatt arbete för att få fylla alla lokaler med innehåll i handelsstråket. Torget utgör kärnan varifrån handeln utgår ifrån.
- **Tillgänglighet.** Den samlade bilden hos berörda parter - och anlitade experter inom handel, arkitektur och samhällsbyggnad - är att tillgänglighet för all typ av trafik är en nyckel för ökad handel och en fortsatt levande stadskärna. Den fysiska handeln i stadskärnor - såväl i Härnösand som i andra städer - möter hård konkurrens i form av internethandel och större handelsområden (exempelvis Birsta City). Enkelhet, närhet och tillgänglighet blir Härnösands Centrums viktigaste konkurrensfördel.
- **Etablering** av fler Food & Beverage och andra typer av service inom handelsstråket. Trenden är tydlig i omvärlden: populära destinationer består idag av lika stora delar restauranger, caféer och serviceinrättningar såsom direkt varuhandel.

Figur 1. Det i Centrumprojektet definierade stadskärnan samt det så kallade handelsstråket. Storgatan, Trädgårdsgatan, Stora Torget och Västra Kyrkogatan är nycklar för utvecklingen. Vid dessa huvudpunkter i form av gator och stråk ska flödet på människor vara som allra starkast och ge underlag för livskraftig handel.

Mot denna bakgrund har följande satsningar och etableringar gjorts under den senaste 5-årsperioden av Westerlinds m fl, bl a:

- Utbyggnation av H&M Home
- Bostadsprojekt Urban Living vid Stora Torget
- Etablering av Espresso House vid Stora Torget
- Etablering Restaurang Apa vid Stora Torget

- Omflyttning av Dressman för att skapa plats för Systembolaget
- Omflyttning av Systembolaget inom handelsstråket
- Ombyggnation och modernisering av Prisma till nuvarande GRAF
- Etablering av RE:store
- Etablering av Synsam
- Etablering av Jeansbolaget
- Omflyttning av Marknadsboden
- Omflyttning av Saga Design
- Etablering av Restaurang Engströms Food & Deli
- Etablering av Lekshoppen

Övergripande synpunkter på planprogrammet

- Planprogrammet tar tillvara på och har en ambition att utveckla en av Härnösands kanske starkaste kort – strandlinjen. Att tillgängliggöra, skapa innehåll och målpunkter utefter vattnet ser vi som någonting väldigt positivt för Härnösands attraktionskraft både för dess invånare och dess besökare.
- Generellt saknas dock vissa perspektiv och konsekvensanalyser. Av planprogrammets mer än 100 bilder så är ca 95% tagna i sommarmiljö trots att vinter och kyla råder stor del av året i Härnösand. Detta genomsyrar också en stor del av de idéer och planer som framförs med exempelvis utökade grönytor, tillfällig handel samt flertalet byggrätter för restauranger i utpräglade sommarlägen. Vi saknar åtgärder som syftar till att stärka planområdet även vintertid.
- Planprogrammet har ett tydligt strategiskt mål att nedprioritera parkeringar och biltrafik. Konsekvenserna av detta har inte belysts tillräckligt i arbetet med programmet. Vad detta får för konsekvenser för stadens näringar samt för tillgängligheten till staden för besökare och medborgare som inte bor i stadens centrum har inte utretts och beskrivs inte i planprogrammet. **En parkeringsutredning för centrala Härnösand bör göras och utgöra underlag till planprogrammet.**

Denna parkeringsutredning bör ha handel och centrumkärnans behov högt på agendan. Handelsaktörer och fastighetsägare bör höras i en sådan utredning. Att genomföra planprogrammets idéer utan plan för ersättande av dessa parkeringsytor tror vi kan få förödande konsekvenser för stadens centrala näringar. Tillgänglig, närhet och

enkelhet är nycklar för småstadens Härnösands attraktionskraft och fortsatta utveckling. Detta bör tas i hänsyn till större utsträckning inom planprogrammet.

- Att resande behöver bli mer hållbart utifrån klimatperspektivet råder ingen tvekan. I vår framtidsbild i Norrland och Härnösand är dock bilen även i framtiden det primära transportmedlet inom staden - men det går på el eller annat förnyelsebart bränsle.
- **Förslag på alternativa parkeringslösningar** inom centrum om ambition är att minska de vattennära parkeringsytorna:
 - Utöka befintligt parkeringshus med ytterligare våningsplan i fastigheten Glasmästaren 10 (Hemköp/Systembolaget)
 - Utredda möjligheterna att skapa ett parkeringshus (sk mobilitetshus) i anslutning till Skeppsbron på någon av obebyggda tomterna.
 - Utredda möjligheterna att skapa fler parkeringsplatser på Mellanholmen.
 - På utpekade platser inom planprogrammet variera ytor säsongsmässigt där en och samma yta kan utgöra parkering vintertid och annat nyttjande under sommartid.
 - Utredda och göra en konsekvensanalys av att ha betalparkeringar, kortare ståtider/gratis tid för att tillgängliggöra för kunder inom stadskärnan.
 - Utredda och beakta risker med att minskat antal parkeringar skapar besöksströklar som gör att handeln tappar underlag.
- Utöver borttagande av majoriteten av parkeringsplatserna vill man i planprogrammet att privata fastighetsägarna ska lösa parkering inom egen fastighet. Inom en stor del av befintlig bebyggelse är detta en omöjlighet. Även inom de byggrätter som idag finns inom planområdet finns ytterst begränsade möjligheter att skapa dessa parkeringsytor, framför allt då begränsningar i våningsantal gör att det inte finns någon kommersiell bärighet att bebygga sådan mark. Det i sig står i strid med planprogrammets ambition om förtätning.
- En tydlig strategi för hur dessa parkeringar ska ersättas måste tas fram och nya platser för samlade parkeringsanläggningar (s.k. mobilitetshus) måste pekas ut. Principer för parkeringsfriköp bör införas och ett tydligt huvudmannaskap för detta utpekas. För de parkeringar som byggs bort betalas förslagsvis en ersättning enligt modellen för parkeringsfriköp (en väl fungerande modeller i bl.a. Umeå).

- Tydliga målpunkter för planprogrammet är Stora Torget och Sälstensudde. Att säkerställa tillgänglighet för alla trafikslag till dessa ser vi som en självklarhet. Detta innefattar även biltrafikanter. För de härnösandsbor som inte bor inom rimligt cykel eller gångavstånd så är och förblir bilen det primära transportmedlet - framförallt vid tillfällen när någon typ av handel planeras och i synnerhet vintertid. Härnösands topografi bör även den tas i beaktning: det är en stad med många kullar och backar - något som försvårar både för cyklister och fotgängare. Planprogram bör ta vara på den kraft som ligger i ett levande centrum och vara mer inkluderande även för bilister. Framtidens bilar kommer att drivas av el och förnybara bränslen och innebära mindre utsläpp. Parkeringsplatser bör därför snarare uppmuntras än nedprioriteras.
- För att lyckas åstadkomma en levande miljö längs planprogrammets stråk så krävs att en högre densitet av arbetsplatser och boende skapas. Planprogrammet bör understryka vikten av förtätning i dessa lägen och att detaljplaner som bidrar till detta bör vara högt prioriterade.
- Densitet och flöden är nycklar för att skapa en levande stadsbild. I dagsläget pågår ett intensivt arbete för att förtäta och fylla upp de befintliga lokalerna i stadskärnan. Väljer man att addera ytterligare byggrätter utanför detta område - men i dess direkta närhet - riskerar man att urvattna flödena. Det leder till otillräckliga kundunderlag för att, på kommersiella grunder, driva verksamhet inom centrumkärnan. Ett levande gatuplan - utan tomma skyltfönster - är en nyckel för stadskärnans attraktionskraft.
- Sammantaget inom Planprogramsområdet föreslås byggrätter för 6 nya restauranger, (Fisketorget, Nybrokajen samt 3 st på Skeppsbron). Samtliga av dessa är placerade utanför handelsstråket och i utpräglade sommarlägen. Vi ser det inte som realistiskt att det finns bärighet för den mängden.
- Att stärka Skeppsbron som stråk med tillhörande byggrätter ser vi som positivt. Vi ser det däremot som kontraproduktivt - mot det arbete som sker inom ramarna för Centrumprojektet - att möjliggöra byggrätter i anslutning, men trots allt utanför, centrumkärnan och handelsstråket (Fisketorget och Nybrokajen). Dessa bidrar inte till stärkta flöden utan det sker på bekostnad av parkeringar och därav tillgänglighet till stadskärnan. För en långsiktig ekonomisk bärighet för café- och restaurangverksamheter i centrum krävs kundflöden under årets alla månader. Risken med att tillföra så många byggrätter

som planeras är att det skapar en förflyttning av flödena. Operatörerna i stadskärnan tappar kundunderlag sommartid till förmån för de mer vattennära aktörerna. Det kan skapa en mindre rättvis konkurrenssituation.

Utöver dessa övergripande synpunkter har vi följande synpunkter på respektive avsnitt:

Avsnitt 1. Östra Kanalgatan

- Enligt illustrationerna planeras förändring av parkeringsytorna till längsgående. Konsekvens av detta är ett minskat antal parkeringar i centrumkärnan - vilket kommer att ge negativa effekter för handel. En parkeringsutredning och förslag på ersättning av parkeringsplatser i centrumkärna för att undvika negativa konsekvenser för de centrala näringarna bör göras och komplettera planprogrammet.

Avsnitt 2. Fisketorget + Stora torget

- Att planprogrammet vill leda in GC-trafik via Stora Torget ser vi som positivt. Med hänvisning till tidigare argument om torgets vikt dels som målpunkt inom planprogrammet och dels som central plats utifrån handelsstråket hade vi gärna sett ytterligare satsningar på förstärkning av Stora Torgets innehåll.
- Byggrätt för restaurang eller café på Fisketorget på bekostnad av parkeringar riskerar dels att urvattna flödena inom handelsstråket och dels minska antalet handelsnära parkeringar. Att tillgängliggöra och skapa attraktiva, vattennära miljöer sommartid är positivt. Östra Kanalgatan och Fisketorget är väldigt attraktiva platser med sina sollägen. Att hitta balansen mellan tillgängliga och centrumnära parkeringsplatser och samtidigt tillgängliggöra dessa vattennära ytor ser vi som en nyckel i planprogrammet. Återigen: en parkeringsutredning behöver göras.

Avsnitt 3. Nybrokajen

- Planprogrammet föreslår Nybrokajen som en av de nya mötesplatserna. En ny vistelsemiljö skall skapas återigen på bekostnad av centrumnära parkeringsytor. Vår tro är att planprogrammet överskattar platsens attraktionskraft. Gatuplansfasaderna inom området består av infarter för garage och logistik - något som kraftigt försvårar utvecklingen och möjligheten att skapa ett trivsamt gaturum. En stor del av året - och även under dagtid på sommaren - ligger platsen dessutom i skugga.

- Att som föreslås möjliggöra för den byggrätt om 2 plan riskerar också att urvattna torget som central plats för uteserveringar och dess positiva effekt på handelsstråket. Vi som fastighetsägare av Köpmannen 10 arbetar idag med att etablera ytterligare en restaurang på torget för att rama in och stärka torget som målpunkt. Att då möjliggöra för ytterligare en restaurang i direkt anslutning, men dock utanför handelsstråket, riskerar att motverka en långsiktig livskraft för restaurang och caféverksamhet belägna kring Stora Torget, men också inom det övriga handelsstråket.
- För boende och besökare som ankommer till Härnösand via Nybrogatan är denna parkering central om man ska ta sig in till stadskärnan. Att begära att en potentiell besökare till centrum ska finna parkering någonstans på fastlandet för att sedan ta sig över till fots in till centrumkärnan är att begära för mycket. En sådan besökare riskerar att gå förlorad till andra handelsplatser. Saknas parkeringsmöjligheter vid Nybrokajen så riskeras även en ökad trafik att drivas upp för Nybrobacken.

Avsnitt 4.1–5 Skeppsbron (indirekt påverkan)

- Vi ser positivt på de tilltänkta planerna inom området, vi anser dock att parkeringsutredningen även bör innefatta detta område. Dessa parkeringar är inte lika kritiska för den centrala handeln, men risken finns att det sker en förskjutning om idag boende och arbetstagare i centrum tvingas bort från parkeringarna och upptar platser för tilltänkta handelsbesökare. Den risken finns om inte nya parkeringar tillförs i närliggande områden.
- Skeppsbron utgör idag huvudtransportled för både lätt och tung trafik till både Hernöverken och Tobaks - platser där idag över 500 personer har sin arbetsplats. Detta bör tas i hänsyn i kommande detaljplanering.
- Utifrån planens ambition om förtätning, ökade flöten och minskat bilresande bör man uppmana och ställa sig positiv till ökad bostadsbebyggelse inom planprogrammet, man bör dessutom utifrån dessa ambitioner inte begränsa föreslagna våningsantalet till 4 våningar då detta försvårar möjligheten för tilltänkta exploitörer att få lönsamhet i projekten. Planprogram bör uppmuntra byggrätter upp emot 6-7 våningar.

Avsnitt 5. Utsprångskajen (indirekt påverkan).

- Vi ser positivt på de tilltänkta planerna inom området, vi anser dock att parkeringsutredningen bör innefatta även detta område.

- I planeringen och möjliggörande för handel inom området bör man ha i åtanke de utmaningar som redan idag finns för den centrala handeln, där vi tidigare redogjort för vikten av starka flöden och risken att en utspridning urvattnar bärigheten för handel. Den fysiska handeln idag står för stora utmaningar och hård konkurrens från exempelvis e-handeln. Detta ser, av allt att döma, inte ut att förändras inom en överskådlig framtid. Handeln i Härnösand - liksom i andra städer - måste få stöd och stöttning och det skapas genom ett levande centrum. En kompakt stadskärna med tydliga handelsstråk ger ökad handel.
- I den tilltänkta byggrätten på kajen bör man ha en så flexibel byggrätt som möjligt. Vi lever i en föränderlig värld och att låsa fast ändamålen i för tidigt skede riskerar att hindra framtida utveckling. Varför inte möjliggöra för bostäder inom byggrätten på väningsplan 2 tex?

Avsnitt 6. Långgatan + Hamnparken

- Vi ser positivt på de planerade åtgärderna för Hamnparken på den östra sidan om Fiskargatan. Den västra sidan ligger inkilad mellan verksamheter och omgärdad av försvarets kaj med tillhörande verksamhet, att skapa en rekreationsyta av detta bör inte vara av prioritet.
- Tobaksområdet och Hernöverksområdet har under de senaste åren växt med nya verksamheter, serviceinrättningar, restaurang med mera. Idag arbetar över 500 personer inom området. Utrymme inom fastigheterna för ytterligare tillväxt finns och planeras av fastighetsägarna. Parkerings- och trafiksituationen är redan idag ansträngd. Den planerade förändringen inom Hernöverksområdet kommer att ytterligare minska antalet parkeringar samtidigt som besökare förväntas öka. Vi ser det som en god framtidsplanering från kommunen att avvakta med området väster om Fiskargatan för att ha möjligheten, om så krävs, att utöka antalet parkeringar i området.

Avsnitt 7. Tobaksmonopolet

- Vi ser positivt på de planerade åtgärderna vid Tobaks där främst behovet av cykelparkering tillgodoses
- Möjliggörande av mindre uteservering i gatuplanet västra sidan om Fiskargatan skulle ytterligare stärka Tobaks som målpunkt och samtidigt skapa mer liv i gaturummet.

Avsnitt 8. Sälstensudde

- Vi ser positivt på planprogrammets ambition kring Sälstensudde, att tillgängliggöra platsen för allmänheten och skapa ett grönområde som är tillgängligt för både gång, cykel och biltrafik kommer vara starkt bidragande till att hela sträckan inom planprogrammet blir levande.
- Sälstensudde är av planprogrammet utpekad som en av två viktiga målpunkter. Detta avsnitt bör därav ligga tidigt i prioriteringen för att skapa substans och relevans för de övriga åtgärderna mellan Stora Torget och Sälstens Udde - men också för att tillföra attraktionskraft kring det bostadsområde som idag detaljplaneras på Sälstensudde. Dessa åtgärder bör därför ligga först i tidsplanen för de tilltänkta åtgärderna.
- Hänsyn för befintlig verksamhet som idag utgörs av lättare industri bör tas i framtagna av framtida detaljplanering närmast befintlig bebyggelse, även om vi som fastighetsägare inte är emot att man från kommun ser positivt på att utrymmet bakom fabriksområdet tillgängliggörs för allmänhet bör man också beakta de verksamheter som nuvarande plan tillåter och ha en flexibel inställning till användningsområdet för byggnaderna inom Hernöverken.
- Utifrån att platsen är tänkt som målpunkt och rekreationsområde bör parkeringsfrågan ges mer hänsyn än vad som framgår av planprogrammet. Vi har tidigare redogjort för hur ansträngd parkeringssituationen är för de verksamheter som idag finns inom området. Då fler bostäder och ännu fler besökare förväntas i framtiden så bör hänsyn tas till det i planeringen.

Kommentar

Programmet kompletteras med exempelbilder som visar på mer än bara sommarväder samt exempel på aktiviteter och styrkor som gör Skeppsbron attraktiv även vintertid.

Parkeringar kommer fortsatt vara viktiga i området. För att utnyttja befintliga parkeringsplatser och stadens gaturum på ett mer effektivt sätt krävs det att man ser över parkeringssituationen i centrala Härnösand i sin helhet. Kommunen vill säkerställa att de som behöver ta sig till staden med bil fortsatt kan göra det men att de som har möjlighet att färdas på andra och mer hållbara sätt gör det i större utsträckning. I dagsläget vet vi inte om parkeringsplatserna behöver ersättas i sitt nuvarande antal, minska eller öka.

Det får parkeringsutredningen ge svar på. Fastighetsägaren bär ansvaret för att anordna parkering för sin fastighet.

Efter inkomna yttranden har kommunen beslutat att ta fram en ny parkeringsutredning som tydligt ska visa på behovet av parkeringsplatser, dess utformning, reglering och placering där perspektiv utifrån näringslivet, stadslivet, invånare och boende tas hänsyn till. Utredningen innefattar även att utreda frågan om parkeringshus, parkeringsavgifter och parkeringsköp vid ny- och ombyggnation. Utredningen ska ta hänsyn till framtida scenarion gällande invånarantal och olika typer av färdmedel ex. elbilar, elsparcyklar, lådcyklar etc.

Att nyttja ytor längs Skeppsbron till olika saker olika tider på året är i enlighet med programmets intentioner. Kommunen förtydligar det i text och illustrationer.

Planprogrammet pekar på möjliga permanenta byggrätter längs sträckan, både på befintliga ytor där restauranger finns och på helt nya platser. Omfattningen, utformningen, placering och storleken av restaurangerna kommer utredas vidare i kommande detaljplanprocesser. Planprogrammet visar på en önskvärd långsiktig utveckling och en ungefärlig placering av lämpliga ytor för restaurangändamål. Utpekandet av platserna innebär inte att kommunen kommer bygga restauranger utan det ger möjligheter för framtida intressenter att etablera sig längs sträckan. I kommande detaljplanprocesser kommer frågorna utredas vidare kring genomförande.

Kommunen ser utvecklingen av Skeppsbron som stärkande för hela Härnösand. Stadens framsida blir mer attraktiv och kopplingen mellan Skeppsbron och centrum förstärks och blir mer tydlig för besökare som idag uttryckt förvirring vad gäller entrén till centrum. Ett uppsving för Skeppsbron kan gynna centrum och stärka flöden.

Våningsantalet som skrivits ut i illustrationerna är utifrån nu gällande detaljplaner. Det kan prövas av sökande i en detaljplaneprocess om de vill. Uttrycket för riksintressets värde som är relevant för Skeppsbron är i huvudsak den storstadsmässiga stenhussbebyggelsen och hamnmiljön vilket behöver tas hänsyn till i kommande planprocesser.

Nuvarande detaljplan på Utsprångskajen möjliggör för en byggrätt för hamnändamål med en byggnadshöjd på 6,5 meter. Detaljplanen togs fram 1959 och bedöms av planprogrammet vara föråldrad och behöver göras om. Planprogrammet föreslår att en ny detaljplan tas fram med en byggrätt i mindre skala och med bredare användning för att möjliggöra utveckling av hamnen i samklang med områdets höga kulturmiljövärden.

Specsavers

Så viktigt att parkeringarna i stan får vara kvar, det är ju vår styrka att det ska finnas lättillgängliga parkeringar!

Vore synd att tappa kunderna ner till Birsta pga parkeringarna, vi har idag många kunder utifrån, som Kramfors och Sollefteå.

Ta exempel från Sundsvall, där man tagit bort en stor parkering och butikerna flyttar till Birsta istället...

Visst är det fint, men det kommer bli en katastrof för handeln i centrum. Är det dit vi vill? Alla kan inte cykla, alla bor inte på ön...

xx

Kommentar

Studier visar att gående, cyklister och kollektivtrafikresenärer sammantaget spenderar mer pengar än de som anländer med bil (HUI, 2010) och att åtgärder som reducerar biltrafik och bilparkering i stadskärnan har en positiv inverkan på den lokala handelns omsättning och stadskärnans attraktionskraft (VTI, 2010). (SKR, *Parkering för hållbara stadskärnor I små och medelstora kommuner*, 2021). Kommunen instämmer att det är viktigt att handeln är tillgänglig för kunder och besökare men ser att bättre framkomlighet för gående och cyklister i kombination med ett trivsammare, grönnare och mer väl gestaltat kajstråk kommer gynna handeln och bidra till att kunder vill vistas i centrala Härnösand under en längre tid.

I kommunens gång- och cykelprogram finns en avståndsanalys som visar att ca 18 000 invånare har 5 kilometer resväg till stadens resecentrum. 5 kilometer är en sträcka som för många är rimlig att cykla. Inom denna radie ryms ca 75 % av hela Härnösands invånare. Självklart kan inte alla cykla eller gå till sina målpunkter, men Härnösand är en koncentrerad stad med bra förutsättningar för att genomföra fler resor till fots eller med cykel. Även kollektivtrafiken spelar stor roll i främjandet av mer hållbara resor.

Kommunen vill säkerställa att de som behöver ta sig till staden med bil fortsatt kan göra detta men att de som har möjlighet att färdas på andra och mer hållbara sätt gör det i större utsträckning. För att utnyttja befintliga parkeringsplatser och stadens gaturum på ett effektivt sätt så krävs att man ser över parkeringssituationen i centrala Härnösand som helhet.

Flügger färg

Vi bedriver verksamhet på Skeppsbron 3. Finns någon hänsyn tagen till detta? Exempelvis några specifika tidsbegränsade parkeringsrutor utanför

butiken, typ 15 minuter. Vi har mycket hantverkare som kunder och tunga varor. Vår verksamhet är beroende av att parkeringsmöjlighet finns i anslutning. Hur är det under byggtiden? Finns även ovanstående i beaktande där? Återkoppla gärna på detta så vi har en chans att parera.
/XX

Kommentar

Exakta reglering och utformning av parkeringsplatser utanför butiken blir en fråga i kommande skeden och utreds vidare av kommunens teknikavdelning. Tidsbegränsade parkeringsrutor för 15 minuter utanför butiken är i linje med planprogrammets intentioner.

Verksamhetsutövare längs sträckan där byggnation planeras kommer att få information av ansvarig avdelning hos kommunen.

Tandkliniken i norr

För oss som har en Tandläkarklinik med många besökare varje dag som åker bil så är det fortsatt viktigt att det enkelt går att parkera för våra kunder.
Mvh XX

Kommentar

Exakta reglering och utformning av parkeringsplatser utanför kliniken blir en fråga i kommande skeden och utreds vidare av kommunens teknikavdelning. Tidsbegränsade parkeringsrutor för besökare är i linje med planprogrammets intentioner.

Verksamhetsutövare längs sträckan där byggnation planeras kommer att få information av ansvarig avdelning hos kommunen.

First Hotel Stadt i Härnösand

Synspunkt fra First Hotel Stadt i Härnösand Vi er veldig positive til oppgraderingen av Skeppsbron. Det som er viktig for oss som næringsdrivende er at det ikke fjernes parkeringsplasser uten at disse erstattes. For besøkende til hotell og restaurant er parkering viktig for å fasilitere ankomsten. Inn og utfart til hotellet og eiendommene må ivaretas gjennom byggeperioden. Byggearbeidet må ta hensyn til beboere og gjester med hensyn til støy på tidlig morgen, kvelder og netter om mulig. Nye grøntområder og et bedre tilrettelagt miljø på Skeppsbron er noe vi ser frem til og bidrar gjerne positivt videre i prosessen.

Kommentar

Kommunen vill att stadens parkeringsplatser nyttjas på ett bättre sätt genom mer strategisk parkeringsreglering och bättre information för besökare. I dagsläget vet vi inte om parkeringsplatserna behöver ersättas i sitt nuvarande

antal, minska eller öka. Det får parkeringsutredningen ge svar på. Det är viktigt att besökare som behöver ta sig till stan och olika målpunkter med bil fortsatt kan göra detta men att de som har möjlighet att färdas på andra och mer hållbara sätt gör det i större utsträckning.

Verksamhetsutövare längs sträckan där byggnation planeras kommer att få information av ansvarig avdelning hos kommunen.

Kommunen välkomnar framtida samarbete under kommande bygg- och planeringsprocesser.

Härnösands Handelsförening

Kommentar till Planprogram Skeppsbron.

Kommunen hävdar att processen för att ta fram planprogrammet har bestått av omfattande dialoger med invånare, experter, företag och politiker. Men man har helt missat att ha dialog med den grupp i samhället som berörs allra mest av detta projekt, nämligen handelsidkarna i centrum.

Man vill enligt visionen uppnå ett hållbart resande genom att kraftigt minska biltrafiken i centrum. Parkeringar och biltrafik skall ge plats åt gående och cyklister. Kommunen skriver "Framkomligheten för gående och cyklister ska prioriteras".

Det har drivits handel sedan 1600-talet på exakt den plats där Härnösands centrum ligger idag och kommunikationen har allt sedan dess varit av yppersta vikt för en blomstrande handel.

Ledordet för handeln har i alla tider varit; God service. Med allt vad det innebär. Personligt engagemang, trevligt bemötande, engagerade butiksinnehavare, närhet, trevlig miljö, mm. Men det allra viktigaste för en handelsplats är att kunderna skall kunna besöka platsen på ett så smidigt och enkelt sätt som möjligt.

Det gällde på 1600-talet och det gäller även idag.

Faktiskt än mer idag då det är så enkelt att klicka hem en vara på nätet eller ta bilen till Birsta.

Om man försvårar för kunderna att besöka handlare, restauranger eller andra företag i city på det ena eller det andra sättet minskar man så klart också antalet kunder som väljer just den handelsplatsen.

En mycket enkel matematik, som man helt missat i planprogrammet!

Härnösand har en stor andel kunder från Höga Kusten, Kramfors och Sollefteå. Om man minskar tillgängligheten för denna grupp är det lätt att

man fortsätter resan till Birsta istället. Där har man alltid satsat på stor tillgänglighet.

Man skriver i projektet: "Bilar och parkeringar behöver ge plats åt gående och cyklister för att uppnå kommunens ambitioner om hållbart resande". Det låter ju bra om det vore så att de som handlar i centrum endast bor i närområdet. Men vi företag i centrum behöver ett stort upptagningsområde för att klara oss.

Om man gör det svårt att parkera centralt eller t.o.m. omöjligt att hitta en parkeringsplats är det inte allt för svårt att räkna ut att antalet besökare i centrum kommer att minska.

Dessutom; Under hela vinterhalvåret fungerar inte den vision som projektet uppvisar. Man går eller cyklar inte till centrum i den utsträckning att vi kan ha en levande handelsplats enbart baserad på denna grupp. I visionen saknas helt en konsekvensanalys beträffande inverkan på handeln. En enda mening behandlar handelssituationen. "En ökad andel gående och cyklister kan också ge bättre förutsättningar att främja centrumhandeln och näringslivet" Hur tänkte man där?

Så blir det inte om man samtidigt ger biltrafiken klart sämre förutsättningar. Vi handlare är helt beroende av flera centrumnära parkeringar för att överleva.

I vårt närområde finns det exempel på hur man i en stad agerar både exemplariskt och förkastligt.

* I Örnsköldsvik har man 2 centralt placerade parkeringsgarage och dessutom flertalet parkeringar runt centrumkärnan. En uppvärmd, snöfri gågata gör handelsupplevelsen på vintern mycket trevlig. Handeln blomstrar och det finns inga tomma lokaler.

* I Sundvall har man gjort tvärt om. Tagit bort flertalet centrumnära parkeringar och inte stöttat centrumhandeln på något annat sätt. Man vill helt enkelt ha all handel i Birsta. Resultatet är ett folktomt centrum där åtskilliga unika butiker lagts ner och gallerian har nu flertalet tomma lokaler.

Om planprogrammet genomförs kommer det innebära färre besök i centrum, med konkurser och neddragningar av verksamheter som följd samt lägre skatteintäkter när handeln drivs till Birsta och web. Vi handlare kämpar varje dag för att man skall välja att handla i Härnösand. Då känns det inte rätt att vi nu också skall kämpa mot Kommunens inställning till oss företagare i centrum.

Vi måste kunna umgås med respekt för varandra. Både som bilist, cyklist och gående, så att vi inte tar bort förutsättningarna för handel i vår fina stad. Vi är självklart inte motståndare till att göra förändringar längs Skeppsbron för en bättre upplevelse och närhet till vattnet, som ju är Härnösands största

tillgång. Men gör om planprogrammet och låt oss företagare i city vara med på ett hörn.

Som avslutning.

År 2014 protesterade dåvarande Svensk Handel Härnösand mot Härnösands Trafikprogram 2050, där kommunen exakt på samma sätt exkluderar handeln i sin vision. Detta upprepas alltså ännu en gång.

Härnösands Handelsförening

2023 04 04

Vid pennan XX XX, sekreterare.

Kommentar

Nedan kommer kommunens kommentarer för varje stycke av yttrandet.

Dialogprocessen

Kommunen har genomfört en mängd öppna dialogtillfällen och deltagit på kommunens företagsfrukost. Utöver dialogtillfällen med allmänheten samt detta samråd valde kommunen att ha riktad dialog med barn och äldre utifrån översiktsplanens riktlinjer för vilka perspektiv vi särskilt behöver bli bättre på att beakta i samhällsplaneringen samt utifrån barnkonventionen. Kommunen har gjort en bedömning av vilka grupper som behöver beaktas i detta projekt och valt att prioritera dialog med representanter från tillgänglighetsrådet, pensionärsrådet och en skolklass. Dessa grupper hörs sällan i samrådsprocesser och är röster som behöver beaktas enligt kommunen för att skapa en tillgänglig, rättvis och socialt hållbar stad för alla.

Parkeringsplatsernas tillgänglighet i centrum

Studier visar att gående, cyklister och kollektivtrafikresenärer sammantaget spenderar mer pengar än de som anländer med bil (HUI, 2010) och att åtgärder som reducerar biltrafik och bilparkering i stadskärnan har en positiv inverkan på den lokala handelns omsättning och stadskärnans attraktionskraft (VTI, 2010). (SKR, *Parkering för hållbara stadskärnor I små och medelstora kommuner*, 2021). Kommunen instämmer att det är viktigt att handeln är tillgänglig för kunder och besökare men ser att bättre framkomlighet för gående och cyklister i kombination med ett trivsammare, grönnare och mer väl gestaltat kajstråk kommer gynna handeln och bidra till att kunder vill vistas i centrala Härnösand under en längre tid.

Kommunen vill säkerställa att de som behöver ta sig till staden med bil fortsatt kan göra detta men att de som har möjlighet att färdas på andra och mer hållbara sätt gör det i större utsträckning. För att utnyttja befintliga parkeringsplatser och stadens gaturum på ett effektivt sätt så krävs att man ser över parkeringssituationen i centrala Härnösand som helhet.

Kommunen har beslutat att ta fram en parkeringsutredning för att utreda nuläget i centrala Härnösand som helhet och föreslå lämpliga åtgärder för att uppnå kommunens mål om flera resor med gång och cykel.

Parkeringsutredningen ska utgå från tillgänglighets-, besöksnäring-, näringslivs- och landsbygdsperspektivet och ska arbetas fram i samverkan med kommunens olika avdelningar för att skapa förståelse, möjliggöra genomförandeåtgärder och tidigt lyfta in centrala perspektiv. I parkeringsutredningen ska förslag på åtgärder presenteras, då blir även frågan om parkeringshus belyst.

Trafikprogram

Trafikprogrammet antogs 2015. Det är beklagligt att handeln inte känt sig lyssnade på i processen vid framtagandet av kommunens trafikprogram.

Företagarna Härnösand

Samråd alltid med näringslivet. Vi (Företagarna Härnösand) önskar bli kallade till alla möten i planfrågor.

Fundering. Finns någon koppling i visionen för Skeppsbron till begreppen i "Platsvarumärke Härnösand"?

Många olika workshops nu.

Viktigt att ersätta de parkeringar som tas bort med annan stadsnära parkering. (Gatunära långsgående parkeringar ger färre platser än tvärgående parkeringar)

Förslag: Parkeringshus i city som sväljer många bilar och minskar behovet av asfalterade ytor.

Laddplatser för såväl näringsidkare som kunder.

Alla bor inte på Härnön. Alla kan inte cykla. Kommunens medborgare och näringsidkare finns även i Häggdånger m omnejd, Stigsjö med omnejd, Älandsbro m omnejd, Ramvik m omnejd. Därtill finns inpendlare från andra kommuner.

Att hantera parkeringsfrågan "sen" upplevs som en stor risk. När är det och vem har uppdraget och budgeten för det?

Säkerställ bredden på vägen längs Skeppsbron så att det fungerar för varutransporter och andra lasttransporter.

Tack för möjligheten att lämna synpunkter.

Företagarna Härnösand

Kommentar

Kommunen tar med önskemålet om att bli hörda i planprocesser.

Det finns ingen uttalad koppling till kommunens arbete med Platsvarumärket Härnösand. Planprogrammet påbörjades innan arbetet med platsvarumärket återupptogs efter pandemin. Däremot finns dialog internt i kommunen mellan dessa två projekt.

Kommunen vill att stadens parkeringsplatser nyttjas på ett bättre sätt genom mer strategisk parkeringsreglering och bättre information för besökare. I dagsläget vet vi inte om parkeringsplatserna behöver ersättas i sitt nuvarande antal, minska eller öka. Det får parkeringsutredningen ge svar på. Det är viktigt att besökare som behöver ta sig till stan och olika målpunkter med bil fortsatt kan göra detta men att de som har möjlighet att färdas på andra och mer hållbara sätt gör det i större utsträckning.

Efter samrådsprocessen framkom behov av en övergripande parkeringsutredning för hela centrala Härnösand som Samhällsförvaltningen därför kommer beställa. I den ska förslag på åtgärder presenteras, då blir även frågorna om parkeringshus och laddningsstationer för elfordon belysta. Parkeringsutredningen ska utgå från tillgänglighets-, besöksnäringens-, näringslivs- och landsbygdsperspektivet och ska arbetas fram i samverkan med kommunens olika avdelningar för att skapa förståelse, möjliggöra genomförandeåtgärder och tidigt lyfta in centrala perspektiv.

I kommunens gång- och cykelprogram finns en avståndsanalys som visar att ca 18 000 invånare har 5 kilometer resväg till stadens resecentrum. 5 kilometer är en sträcka som för många är rimlig att cykla och tar ca 20 – 25 minuter. Inom denna radie rymmer ca 75 % av hela Härnösands invånare. Självklart kanske inte alla alltid cyklar eller går till sina målpunkter, men Härnösand är en koncentrerad stad med bra förutsättningar för att genomföra fler resor till fots eller med cykel. Även kollekttrafiktrafiken spelar stor roll i främjandet av mer hållbara resor.

Kommunen vill säkerställa att de som behöver ta sig till staden med bil fortsatt kan göra detta men att de som har möjlighet att färdas på andra och mer hållbara sätt gör det i större utsträckning. För att utnyttja befintliga parkeringsplatser och stadens gaturum på ett effektivt sätt så krävs att man ser över parkeringssituationen i centrala Härnösand som helhet.

Vägbredden på vägen längs Skeppsbron ska fortsatt fungera för varutransporter och andra lasttransporter.

Guldsmed Kalling 1

Projektet är väldigt fint och vackert men enligt oss köpmän i centrum helt förkastligt. Vårt centrum besöks av fler kunder som kommer från närliggande kommuner tack vare att det är enkelt och nära. Men, redan idag så får vi höra att det är svårt att hitta parkering nära butikerna och om ni då tänker ta bort de flesta av dessa parkeringar så

kommer vi nog tyvärr tappa kunder till närliggande köpcentrum. Där kan du parkera gratis precis utanför dörren.

I samband med detta så minskas även skatteintäkter till vår kommun!

Tänk om och tänk på vår kommuns överlevnad i första hand!

Kommentar

Studier visar att gående, cyklister och kollektivtrafikresenärer sammantaget spenderar mer pengar än de som anländer med bil (HUI, 2010) och att åtgärder som reducerar biltrafik och bilparkering i stadskärnan har en positiv inverkan på den lokala handelns omsättning och stadskärnans attraktionskraft (VTI, 2010). (SKR, *Parkering för hållbara stadskärnor I små och medelstora kommuner*, 2021). Kommunen instämmer att det är viktigt att handeln är tillgänglig för kunder och besökare men ser att bättre framkomlighet för gående och cyklister i kombination med ett trivsammare, grönare och mer väl gestaltat kajstråk kommer gynna handeln och bidra till att kunder vill vistas i centrala Härnösand under en längre tid.

Kommunen vill att stadens parkeringsplatser nyttjas på ett bättre sätt genom mer strategisk parkeringsreglering och bättre information för besökare. I dagsläget vet vi inte om parkeringsplatserna behöver ersättas i sitt nuvarande antal, minska eller öka. Det får parkeringsutredningen ge svar på.

Kommunen vill säkerställa att de som behöver ta sig till staden med bil fortsatt kan göra detta men att de som har möjlighet att färdas på andra och mer hållbara sätt gör det i större utsträckning. För att utnyttja befintliga parkeringsplatser och stadens gaturum på ett effektivt sätt så krävs att man ser över parkeringssituationen i centrala Härnösand som helhet. Därför har kommunen beslutat att ta fram en parkeringsutredning som ska utreda nuläget och ge förslag på åtgärder.

Guldsmed Kalling 2

Jag skriver denna kommentar som butiksägare i centrum.

När man läser Planprogrammet slås man av att det är många "fina ord" som värdeplanering, omfattande dialogprocess, mångfunktionella gaturum, höga gestaltungsfunktioner.

Allt detta faller platt till marken eftersom inte hela samhället varit med i processen. Handeln!

Ursprunget till att det över huvud taget finns en stad är att man ville ha en optimal plats för handel. Utan handel ingen stad.

Redan 2014 skrev vi handlare (Svensk Handel Härnösand) en inlaga till kommunen angående Trafikprogram 2050. Vi protesterade mot att man i programmet inte tog hänsyn till centrums handel utan framhöll att gång- och

cykeltrafik skulle ha företräde framför biltrafiken. Skisser visades på hur det var tänkt - men skrotades, som tur var.

Sedan har inte mycket hänt, förrän nu när man plötsligt genom Skeppsbroprojektet skall ta bort i stort sett all biltrafik i centrum och ersätta denna med gång och cykelväg samt planteringar. Inget tas upp om var man skall parkera härnäst. För det är väldigt få kunder som tar sig till centrum för att handla gåendes eller cyklandes. Speciellt på vintern eller vid dåligt väder.

Planprogram Skeppsbron är ett enkelspårigt projekt där man inte med en enda mening tar upp nackdelarna för centrum om det genomförs enligt beskrivningen. Ingen realism, bara fantasier.

Vem skall utnyttja alla dessa uteplatser, grönytor och faciliteter om antalet besökare i centrum minskar drastiskt. För så blir fallet om man gör det besvärligt att besöka stadens centrum.

Resultatet blir att folk kommer välja att åka till det stora köpcentrumet Birsta istället.

Vi tappar skattemedel till Sundsvalls kommun och miljöpåverkan blir en katastrof med alla bilresor till och från Birsta. Precis tvärs emot vad man tänkt sig med visionen.

- Har verkligen detta projekt stöttats av den nuvarande kommunledningen?
- Varför är handeln exkluderad?
- Hade planprogrammet, i sin nuvarande form, ens kommit till stånd om man inkluderat handeln?
- Var finns konsekvensbeskrivningen?
- Är detta dödsstöten för vår fina och unika centrumhandel?

Vi möter ofta kunder som är lyriska över hur lätt det är att handla i Härnösand. Inte för att vi har ett stort utbud av butiker utan för att allt ligger inom en begränsad lättillgänglig yta. Dessa kunder kommer från bl.a. Sundsvall, Kramfors, Sollefteå och Höga Kusten. Vi har ju en hel del unika butiker och restauranger i vårt nära centrum.

Vem som helst kan ju räkna ut att om man tar bort 70-80% av p-platserna i city så tappar man helt det som alla kunder älskar med Härnösand - nämligen lättillgängligheten och servicen.

Det får helt enkelt inte ske!

Därför ger jag nedan en helt annan syn på hur man kan tänka. Med visionen att alla trafikanter skall kunna umgås på denna begränsade yta med respekt för varandra. Inte som i projektet - hata biltrafiken.

Den positiva grundtanken nedan är att ingen parkering i city skall tas bort, samtidigt som gång- och cykeltrafikanter skall beredas en säkrare miljö.

För centrums överlevnad!

1. Torget. (Bilaga 1)

Öppna upp för bilar att ta sig över torget från Nybron till östra Kanalgatan. Underlättar problematiken med korsningen Skeppsbron/Nybrogatan samtidigt som man lätt kommer till andra sidan city och slipper köra runt hela staden.

Detta kan man göra genom att införa ett tydligt markerat gångfartsområde där bilar och cyklister färdas på de gåendes villkor. Hastigheten är max 7 km/h och inleds med ett farthinder. Anordna samtidigt parkering på/nära torget för elbilar inklusive laddstation.

Torget är stort nog att rymma både gående, cyklister, bilar och utställningar.

Ta bort Evolution och gör en mindre springbrunn som det egentligen var meningen från den som donerade pengarna. Där kan folk samlas helt nära och umgås. Då får man ett mycket mer praktiskt och vackert torg.

2. Bolagsbryggan. (Bilaga 1)

Inga parkeringar vid Bolagsbryggan tas bort. Man gör istället vägbiten från Specsavers enkelriktad i riktning mot och över Stora Torget. Då kan man flytta parkeringarna närmre huset med gamla Systembolaget och frigöra plats för grönytor och gradänger ner mot vattnet.

Om man nu inte skulle falla för förslaget att öppna över torget kan man ändå flytta upp parkeringen 3-4 meter om man minskar in bredden på vägen och har stoppförbud på sträckan nedanför gamla Systemet.

Då bibehåller man in och utfart mot Nybrogatan och får plats med både grönska och gradänger.

Korsningen Skeppsbron/Nybrogatan göres säkrare för gång och cykel genom förhöjda överfarter och farthinder. Att det inte finns redan idag är konstigt.

Det finns ett parkeringsgarage med ingång från Bolagsbryggan. Modernisera detta och bygg ut! Det finns även flera lediga lokaler i gatuplan, där Systembolaget och andra har huserat, som lämpar sig för

ändamålet.

3. Brunnshusgatan/Storgatan. (Bilaga 2)

För att underlätta den kaosartade trafiksituationen för gående och cyklister i korsningen

Brunnshusgatan/Storgatan föreslås en GC-väg längs östra kanalen från Badhuset till Konsthallen. GCvägen kan då gå under bron vid korsningen

Brunnshusgatan /Storgatan. GC-vägen byggs helt nära vattnet och på detta sätt kan man behålla de 25 parkeringar som finns på östra Kanalgatan.

4. Fiskartorget. (Bilaga 3)

Den uppskattade parkeringen på Fiskartorget med 18 platser behålles utan ändring. En förhöjd gång och cykelöverfart med farthinder anläggs vid Västra Kyrkogatan.

5. StorgatanNästra kyrkogatan. (Bilaga 3)

Här parkerar bilar längsgående, men max 30 minuter för att öka cirkulationen och servicen för kunderna i city som endast skall utföra ett kort ärende.

6. Skeppsbron.

Alla parkeringar behålles. Avståndet mellan de två 60-gradiga vinkelparkeringarna vid First Hotell minskas och gatan som idag är extra bred minskas betydligt. På så sätt får det plats både parkering, planteringar och en behaglig GC-väg ända ut till Sälsten.

Gatan Skeppsbron behöver vara extra bred bara utanför entren till hotellet för i- och urlastning. Därefter kan vägbredden minskas avsevärt. I fortsättningen på Skeppsbron gör man en enradig 90-gradig vinkelparkering hela vägen bort till försvarets anläggning. Resultatet blir att alla trafikslag kan samsas på denna sträcka av Skeppsbron.

Med vänlig hälsning

XX XX

Guldsmed Kalling

2023 04 13

Kommentar

Kommunen har genomfört en mängd öppna dialogtillfällen och deltagit på kommunens företagsfrukost. Utöver dialogtillfällen med allmänheten samt detta samråd valde kommunen att ha riktad dialog med barn och äldre utifrån översiktsplanens riktlinjer för vilka perspektiv vi särskilt behöver bli bättre på att beakta i samhällsplaneringen samt utifrån barnkonventionen. Kommunen har gjort en bedömning av vilka grupper som behöver beaktas i detta projekt och valt att prioritera dialog med representanter från tillgänglighetsrådet, pensionärsrådet och en skolklass. Dessa grupper hörs sällan i samrådsprocesser och är röster som behöver beaktas enligt kommunen för att skapa en tillgänglig, rättvis och socialt hållbar stad för alla.

Parkeringar kommer fortsatt vara viktiga i området. För att utnyttja befintliga parkeringsplatser och stadens gaturum på ett mer effektivt sätt krävs det att

man ser över parkeringssituationen i centrala Härnösand i sin helhet. Kommunen vill säkerställa att de som behöver ta sig till staden med bil fortsatt kan göra det men att de som har möjlighet att färdas på andra och mer hållbara sätt gör det i större utsträckning. I dagsläget vet vi inte om parkeringsplatserna behöver ersättas i sitt nuvarande antal, minska eller öka. Det får parkeringsutredningen ge svar på.

Efter samrådsprocessen framkom behov av en övergripande parkeringsutredning för hela centrala Härnösand som Samhällsförvaltningen därför kommer beställa. I den ska förslag på åtgärder presenteras, då blir även frågorna om parkeringshus, parkeringsregleringar och laddningsstationer för elfordon belysta. Parkeringsutredningen ska utgå från tillgänglighets-, besöksnärlivs-, näringslivs- och landsbygdsperspektivet och ska arbetas fram i samverkan med kommunens olika avdelningar för att skapa förståelse, möjliggöra genomförandeåtgärder och tidigt lyfta in centrala perspektiv.

- Har verkligen detta projekt stöttats av den nuvarande kommunledningen?

Ja. Uppdraget att ta fram planprogrammet kom från kommunstyrelsen 2020-09-08 och dialog har först kontinuerligt med politiker. Presentation av samrådsförslaget skedde i Planerings- och exploateringsrådet (PEX) i mars 2023 och de meddelade då att de stod bakom att förslaget ställdes ut på samråd.

- Varför är handeln exkluderad?

Alla grupper i samhället har erbjudits att delta i framtagandet av planprogrammet vid öppna dialoger och genom detta samråd. Det är beklagligt att ni känner er exkluderade men vi hoppas att ni genom samrådet och denna offentliga redogörelse känner er hörda.

- Hade planprogrammet, i sin nuvarande form, ens kommit till stånd om man inkluderat handeln?

Vi anser att handeln inkluderats i processen och tagits hänsyn till. Planområdet inkluderar en mängd intressen där alla till hundra procent inte kommer bli nöjda. Målet är att göra Skeppsbron och Härnösand så bra som möjligt för så många som möjligt.

- Var finns konsekvensbeskrivningen?

Planförslaget ska revideras med en mer utförlig konsekvensanalys samt en beskrivning av förutsättningarna.

- Är detta dödsstöten för vår fina och unika centrumhandel?

Ambitionen är den motsatta och baserad på forskning och goda exempel från likvärdiga kommuner och platser.

Synpunkter från privatpersoner

Totalt har 94 yttranden inkommit från privatpersoner. Dessa synpunkter har blivit sammanställda och bemötta i tabellen nedan.

Nr:	Yttrande:	Kommentar:
1	Att riva och bygga nytt där skeppet står idag och att förstöra möjligheten för parkeringar verkar vara ett förslag för att försvåra för alla bilister. Att man kan göra promenadstråk mm går nog att göra utan att riva något, skeppet är en gammal byggnad som väl behövs bevaras. Att man inte fixar utsprångskajen först då det varit ett folknöje att fiska strömming där, samt att försköna eventuella båtanslutningar vore förutom ny bro det första man skall satsa på. Restauranger efter kajen finns redan och om alla matställen ska gå runt måste man nog tänka om.	Angående Skeppet, Utsprångskajen, restauranger och parkeringar se sammanfattning s. 3–5
2	Jag tycker det är positivt om torget kan förändras så att det går att nyttja för torghandel i större utsträckning. Min personliga uppfattning är att stensulpturen ska tas bort och hela torget få en jämn yta.	Angående Stora torget, se sammanfattning s. 3–5
3	Fina förslag ni kommit fram till. De jag tycker är synd är att inte restaurangerna hamnar närmare vattenlinjen. Synd att förlora känslan av att vara vid vattnet, mvh XX XX /Företagare inom Bygg .	Angående restauranger, se sammanfattning s. 3–5
4	Jag skulle önska en friggebodstor upphöjt röktrum med utsikt och soffa. Vi piprökare har ingen samlingsplats. Det är rökförbud överallt och hemma vill/ kan man inte röka. Tänker att en mindre inkapslad röksoffa (speciellt vintertid!!!) för en minoritet vore en originell och spännande idé som sätter Härnösand på kartan. Rent praktiskt som en klubb med medlemskap mot liten avgift.	Synpunkten beaktas inte.

5	Skriv in Härnösandsbors namn i stenplattor på trottoaren som en liten eloge till personer som varit med och gjort bra saker och Härnösand känt även utanför staden. Tex. Alfild Agrell, Sven Valdmarm, Sara Parkman....	Synpunkten är noterad men är på en mer detaljerad nivå än vad planprogrammet behandlar.
6	Ett efterlängtad förslag blir verklighet. Det blir super! Nästa steg är väl promenadstråk/joggingstråk från Kattastrand ända ut till Sälsten. Tack för att saker och ting händer i Härnösand.	Synpunkten beaktas i framtida planering.
7	Hej! Stämmer det att restaurang Skeppet får stryka på foten för för cykel och gångväg?	Angående Skeppet, se sammanfattning s. 3–5
8	Hej, Skulle gärna se att man gör plats för nöje, t.ex någon form av nöjeshall med spel och övriga aktiviteter i samband med någon restaurang. Nöjeslivet i härnösand är väldigt limiterat och vi ändå försöker höja området så vore det bra om det också läggs till något som kan driva folk till att vilja gå ner till hamnen förutom att bara äta, t.ex spela biljard, airhockey, shuffleboard, bowling, minigolf etc. VH Boende i staden.	Synpunkten är noterad men är på en mer detaljerad nivå än vad planprogrammet behandlar.
9	Hej! Mina synpunkter är: Hur kommer tur båten ådalen 3 att påverkas- se till isåfall så deras verksamhet inte påverkas negativt. Parkering kommer försvinna med detta projekt och just nu tycker redan folk att det är för lite parkeringar. (Vet att utvecklingen ska främja cyklisterna- men realistiskt är det många som är beroende av sin bil i Härnösand. Samt att cyklisterna kommer inte vara kvar under vintertid. Därav borde parkeringar tas med i planeringen mer. Annars kommer inte detta projekt gynna staden under alla årstider. Detta kan planeras in i framtiden för grönområden osv. Men just nu är Härnösands stadskärna beroende av bilisterna-	Angående restauranger och parkeringar, se sammanfattning s. 3–5

	tråkigt nog!).Parkeringar kommer försvinna med utvecklingen av bland annat fisketorget. Planeringen för skeppsbron med restaurangmöjligheter kommer vara gynnsamt för staden. Mina vänner samt gäster som man har pratat med via arbetet har alla önskat ett slags foodtruck- område- speciellt under sommaren, som även skulle kunna sälja öl, vin osv.- för att skapa en starkare dragningskraft och locka fler typer av grupper. - ett tips kan vara att samarbeta med hernö hantverksöl, apa som kan ha en foodtruck och sälja sin öl, samt exempelvis thai. så det finns en variation! samt kvällsöppet hade varit trevligt! Så detta borde ni se till att det sker och att det blir verksamheter som kan gynnas av detta! så det inte blir som med området vid lidl, som aldrig riktigt blev så populärt. Annars känns detta väldigt spännande för staden!	
10	Hej Generellt tycker jag att det är ett väldigt bra förslag. Jag önskar att allt som byggs/renoveras (framförallt byggnader) ska vara i marin/skärgårds stil.	Synpunkten är noterad men är på en mer detaljerad nivå än vad planprogrammet behandlar och utreds vidare i kommande processer.
11	Ett genomarbetat och bra förslag för vårt Härnösand. Det jag däremot vill att ni har i åtanke är att om man tittar på vår stadsbild så hoppas jag att ni värnar om det som är lite mer gammaldags när det gäller utformning av sittmöbler, bodar och byggnader. Tänker ju att den känslan vi vill ge våra gäster och våra kommuninnevånare är ju den här småstadskänslan från förr med lite mer slow living och mötesplatser för människor. Tänker på en del av bilderna där sittmöbler är utformade på ett mer modernt sätt som för mig inte känns rätt. Tänker att vi vill ge lite Bullerby/Söderköpings känsla? Tittar man på Skeppsbron så är det den känslan man får när man kommer in med Ådalen 3 en sommarkväll	Synpunkten är noterad men är på en mer detaljerad nivå än vad planprogrammet behandlar och utreds vidare i kommande processer.

	och ser bebyggelsen efter Skeppsbron/Långgatan	
12	Om man ska få ett levande Härnösand och locka människor till Härnösand är det väldigt viktigt att ordna ordentligt med parkeringsplatser för bilar, annars blir det bara för dom närmast boende och turister blir det svårt att få att stanna. Det är ju redan idag väldigt brist på platser vissa tider och blir ju ännu värre när skeppsbrons platser försvinner, annars är det ett trevligt förslag.	Angående parkeringar, se sammanfattning s. 3–5
13	Hur ska detta gynna centrum, färre parkeringsplatser, dumheter. Vi som har svårt att röra oss men inte har handikapptillstånd blir utestängda från centrum. Slöseri med skattepengar.	Angående parkeringar, se sammanfattning s. 3–5
14	Här är det viktigt att tänka till runt parkeringsplatser och biltrafik. Den lilla stadskärnan vi har håller på att dö ut på grund av dåligt med närliggande parkeringsplatser. Jag har träffat på många turister som väljer att åka till nästa stad eftersom under semestertider finns det inte tillgång till lediga parkeringsplatser för exempelvis husbilar för att ta en shoppingtur lite snabbt i stadskärnan. Tunga kassar bär man inte till parkeringar på kronholmen. Dra inte ner på trafiken eller parkeringar vid hamnleden, minska i stället hastigheten. En tjusning med att promenera en fin helgkväll där eller sitta på en uteservering är också att se de fina gamla bilarna som puttrar längs med. kroglivet på den sidan med närheten till torget är extremt viktig för utelivet.	Angående parkeringar, se sammanfattning s. 3–5
15	Hej, glöm inte att ordna så många parkeringsplatser som möjlig, folk är lata och oavsett vad som sägs så kommer man inte gå någon längre sträcka. Se till att restaurang skeppet byggs upp igen efter utvecklingen, borde nästan vara K märkning på den byggnaden. Samt att det är den enda vettiga uteserveringen i hela stan.	Angående parkeringar och Skeppet se sammanfattning s. 3–5

	Gör inte för mycket nu så det bara blir pannkaka av alltihop!	
16	Jätte bra å bygga en massa men det dummaste ni hör är att ni bilder p riva skeppet som har funnits där länge och som lockar många turister dit och förstör en så fin reaturang/pub. Det är en stor besvikelse härnösand gör. Ta er i kragen å använd förståndet till att inte ta bort en av Härnösands mysigaste ställe..	Angående Skeppet, se sammanfattning s. 3–5
17	Jättefint förslag, hoppas att det blir som på skisserna.	Synpunkten är noterad.
18	Ser med spänning fram emot att det "nya" Härnösand får växa fram och att man tar tillvara på stans tillgångar och närheten till vattnet. Gillar kombinationen av promenadstråk och möjligheten till uteserveringar längs kanalen. Jag hoppas att det kan bli ett ställe där unga och gamla kan "hänga" tillsammans, lite som i Västra hamnen i Malmö. Jättefint arbete!	Synpunkten är noterad.
19	Det finns en tydlig linje hela vägen i det här att vi som inte kan röra oss med cykel och måste ha bil inte är välkommen att vara en del av Härnösand, inte på Härnön. Det syns i flera meningar tex : Människan prioriteras framför bilen genom tydliga gång och cykelstråk, bygg om gatustrukturen genom att omfördela utrymmen för bilväg och parkering till gående och cyklister, Parkeringsplatser blir mindre synliga och är sekundära gentemot Skeppsbrons andra funktioner, Människan (de som kan gå och cykla) prioriteras framför biltrafiken... osv osv. Viktigt med cykelparkeringar. Det är som om vi som behöver bilen, kan inte röra oss obehindrat ska försvinna från stan. Det gynnar endast de som är cyklister och gående. Alltså även ett parti som styr här i stan har tydligt fått ensamrätt att få bort bilister från stan. Att gynna endast vissa är ju inte ett rättvist samhälle på något sätt. Skeppsbron ska vare enkelt, säkert och upplevelserikt. Att gå och cykla längs det	Angående parkeringar och gång- och cykel se sammanfattning s. 3–5

	alltså, som det är skrivet. Huvudled för gående och cyklister!!! Så nej tänk om och se att det finns de som alltid kommer behöva bilen. Jag gillar inte alls den enkelriktade syn som ny så tydligt ses i denna plan. 16 olika stycken går ut på att få ut oss bilister från stan. Det är inte många som gillar det här av oss i Härnösand. Tror att det är dags att se mer på hur verkligheten ser ut.	
20	Jag tycker förslaget ser ypperligt ut och att det kommer att lyfta stan, snyggt jobbat!	Synpunkten är noterad.
21	Förbud mot fordonstrafik mellan Magasinshusen Synpunkter/yttranden på detaljplanen Jag önskar förbud mot motortrafik i gatusnutten mellan mitt hus Magasinet 4 och Alrik Hedlund...Magasinet x. Denna snutt som binder samman Varvsgartan med Magasinsgatan har jag personligen asfalterat för 25 år sedan och all snöröjning får vi ta hand om vilket är naturligt när det inte är någon allmän gata! De flesta av mina hyresgäster (13 företag) har sin entré i direkt anslutning till området mellan magasinen (läs gatusnutten) Området mellan magasinen används generellt som den gata det inte är. Det körs bilar i allt större omfattning och ibland med oansvarligt hög hastighet. Jag tror det är klokt med ett omedelbart stopp av motortrafik på denna "ickegata" innan en olycka inträffar! Jag ser gärna en plantering av träd och ett arrangemang som tydligt avvisar motortrafik. Kom gärna och titta på/bedöm den faktiska situationen. Kontakta mig på XX XX	Synpunkten faller inte inom ramen för vad planprogrammet har rådighet över. Synpunkten har vidarebefordrats till ansvarig avdelning.
22	Hej Varför tar man bort alla parkering i centrum. Det gör ju att folk inte kommer in till stan. Härnösand är ingen stad likt Uppsala eller Umeå där det bor 10 tusentals studenter. Min åsikt är att ni dödar centrum med dessa cykelvägar som kommer användas minimalt och grönområden finns det gott om i Härnösand.	Angående parkeringar och Skeppet, se sammanfattning s. 3–5

	Resturang skeppet, anrik plats där folk samlas på sommaren, central mötesplats som nu försvinner, butiksägare som satsat och renoverat och tappar kunder som följd. En dålig ide att försöka ta efter studentstäder. Ta till vara på det vi har istället annars dör centrum. Tack för ordet.	
23	Hej! Förslaget angående den framtida Skeppsbron tycks rikta sig på en tro av befolkningsökning samt fortsatt turism- och servicenäringar. Samtliga faktorer är dock beroende av en allt mer sårbar fossilbaserad infrastruktur, en som för varje år går mer och mer mot sin upplösning. Samtidigt har Härnösand kommun en marginell livsmedelsproduktion och riskerar en humanitär katastrof då denna fossila infrastruktur väl briserar. En klokare investering av skattemedlen vore därför att ta fram en beredskapsplan för den kommande, nödvändiga omställningen mot ett fossilfritt samhälle. Rimligtvis bör detta inkludera livsmedelslager, information- och kunskapsförmedling om livsmedelsproduktion till kommuninvånarna samt dialog och stöd till de befintliga livsmedelsproducenterna*. En styrkning av hållbar och småskalig jordbruksnäring skulle även öppna upp för ökade försörjningsmöjligheter på landsbygden, med ett flertal positiva följd effekter av sociala, kulturella och ekonomiska karaktärer. Tiden går och de fossila bränslernas kostnader och dess infrastrukturens svaghet undgår inte längre någon. Det är nu det brinner om somrarna, det har brunnit varje år i flera år. Torka blir värre och oftare. Samtidigt står kärnkraftverk urkopplade på grund av driftsfel. Den norska oljeindustrin utgör en måltavla för säkerhetspolitiska konflikter, samtidigt som den i sig utgör en fara för mänsklighetens fortlevnad. Världen kräver handling men ändå tycks Sveriges kommuner, Härnösand	Synpunkten beaktas inte.

	inkluderad, leva i strukturella bubblor där plusbudgetarna ska frälsa oss. Då allt kommer omkring är det mat och ett åtminstone någorlunda varmt boende som spelar roll. Hur säkra kan Härnösandsborna vara på dessa två nödvändigheter i en kris? Ett stort flertal i kommunen är beroende av elspisar och element för att tillfredställa förutnämnda behov. Dessa riskerar att fara väldigt illa i en inte alltför avlägsen framtid. Då hjälper tyvärr inte hamnkaféer och pocket parks. Vänliga hälsningar XX XX från Innerfälle	
24	Synpunkter på GC-stråk Storgatan - Sälstens badplats: Det är mycket glädjande att Planprogrammet betonar framkomlighet, säkerhet och utrymme för gång och inte minst cykeltrafik. Det finns dock vissa detaljer som jag tycker inte kommer fram. (Utan inbördes ordning) 1) Vikten av att GC vägen har en tydlig och säker anslutning över Storgatan vid Östra kanalbron och vidare till Simhallen/Hotellet, vilket i framtiden bör komma att bli en ännu viktigare målpunkt. 2) vikten av säkra och tydliga anslutningar för oskyddade trafikanter, inte minst cyklister, som ska avvika österut från planprogrammets GC-stråk. De enda anslutning som beaktas är anslutningen till Nybron. Om Skeppsbron görs till ett huvudstråk för GC med god anslutning till Nybron (vilket är positivt), kommer detta att innebära att många cyklister är på väg till målpunkter i Brännan/Norrstan, ex kring Brännaskolan och Höglätten, kommer att välja Skeppsbrostråket för att undvika de branta backarna kring Nybrogatan. Detsamma gäller trafikanter från Norrstan/längs köpmangatan/Norrakyrkogatan med Sälstensbadet som målpunkt där det topografiskt bästa kommer att bli att åka ner not skeppsbrostråket, snarare än upp mot Brunnshusgatan. Därför bör planprogrammet	Angående gång och cykel, se sammanfattning s. 3–5

	utpeka Bergsgatan/Skeppsbron, Långgatan/Roddaregatan, Norra Kyrkogatan/Fiskaregatan, samt Sälstensgränd/Fiskaregatan som viktiga anslutningar för CG-trafik och att dessa utforma tydligt och säkert. 3) Om Långgatan omformas som i Planprogrammets anda (vilket är positivt), framstår det som angeläget att Långgatan i båda ändarna kopplas till Skeppsbrostråket. Då verkar det mer funktionellt att låta GC-vägen gå i gatans omedelbara närhet fram till korsningen där trähusen börjar, istället som i kartskissen avvika på andra sidan grönstråket mitt i nordligaste stenhuskvarteret. Den korsningen, upp mot Långgatan söderifrån, bör också ges en tydlig och säker utformning. 4) Trappan från Roddaregatan/Långgatan är en viktig skolväg för barn på Långgatan/Skeppsbron och numera också en viktig länk mot busshållplatsen i korsningen Bergsgatan/Norra Kyrkogatan. Den är idag inte bra utformad och bör förändras i enighet med planprogrammets ambition om ett attraktivt GC-stråk på Skeppsbron med lämpliga anslutningar.	
25	Synpunkter på Planprogram Skeppsbron vad gäller bastu. Planprogrammets inriktning att skapa attraktiva ytor längs Skeppsbron är mycket bra. Det kommer att öka attraktiviteten både för Härnösandsbor och besökare. Dock saknar jag en viktig pusselbit som var den kanske mest entusiastiskt diskuterade på workshopen i vintras, nämligen en offentlig bastu med möjlighet till kallbad i havet. Kallabad är numera en folkrörelse med många utövare i Härnösand. Dessutom har i Härnösand under de senaste tio åren byggts upp en augfusskultur i addition till de traditionella bastukulturer som finns här. Historiskt har också funnits flera kallbadhus i området kring planprogrammet. Trots detta nämns varken bastu eller kallbad en	Synpunkten beaktas.

	enda gång i planprogrammet. Att inte ta in detta i övervägandena ex kring utsprångskajen eller sälstens udde framstår som en missad möjlighet. Dessutom trist i relation till det stora engagemanget i bastufrågan på workshopen.	
26	Tycker att allt är bra som det är Och om ni gör detta förvinnwr ju Restaurang Skeppet och massa parkeringar	Angående parkeringar och Skeppet, se sammanfattning s. 3–5
27	Jag tycker vi måste vara rädda om parkeringsplatserna i Härnösand annars dör centrum. Öppna gärna för bilar att köra över torget med och ta bort stenarna där så folk och torghandel får plats. Det blir mer liv och rörelse i centrum. Ju mera det har stoppats trafik i centrum ju dödade har det blivit. Vi som bor utanför stan cyklar inte till staden, vi är många som åker bil och då parkerar vi nära affärerna. Går det inte att parkera så åker vi till en annan.	Angående parkeringar och Stora torget, se sammanfattning s. 3–5
28	Hej! Jag har tittat på planeringen av Skeppsbron och vad jag kan se så är det bara 2 "gupp" på sträckan Statt till tobaks. Det är alldeles för lite! Den sträckan är väldigt trafikerad och det körs väldigt fort! Idag finns en sträcka från Sams med 30 och INGEN kör 30, snarare 70. Så fler "gupp" om Skeppsbron ska bli så trevlig som vi alla vill. Mvh XX XX	Synpunkten är noterad men är på en mer detaljerad nivå än vad planprogrammet behandlar.
29	Blir nog bra med den nya bron, men varför inte motarbeta butiksdöden i kärnan och öppna upp för både buss- och bil trafik samt planera för lätt tillgängliga och fler parkeringar.	Angående parkeringar och Stora torget, se sammanfattning s. 3–5
30	Behåll parkeringsplatserna vid bolagsbryggan.	Angående parkeringar, se sammanfattning s. 3–5
31	Jag och min dotter XX tycker det är ett bra förslag. Roligt om man kan vara på fler ställen i stan och leka och gå.	Synpunkten är noterad.
32	Mycket bra, gasen i botten. Just nu påminner skeppsbron om 60-talets rivningshets och parkeringsbyggande.	Synpunkten är noterad.

	Varit ett deppigt område i många år. Två tummar upp!	
33	Jag tycker att planprogrammet borde ha som övergripande mål att bevara och återskapa den gamla arkitekturen som finns i området. Skeppsbron 7, 15 & 21 är goda exempel. Härnösand är en liten och pittoresk stad. Detta bör vi bevara och förvalta. Modern och "cool" arkitektur riskerar att förstöra det ännu mer. Det finns flera goda exempel i Europa där till exempel medeltida arkitektur och estetik nyproducerats med fantastiska resultat. Googla lite för inspiration.	Synpunkten är noterad men är på en mer detaljerad nivå än vad planprogrammet behandlar och utreds vidare i kommande processer.
34	Hej! Snåla inte, ha många fler sittbänkar längs kajen. Bli mer generös med bänkar längs andra promenadstråk i staden och ute i Älandsbro. Lev upp till ert krav inom äldrepolitiken på att äldre ska röra på sig mer, kanske de törs sig ut om de kan vila längs promenadstråket.	Synpunkten beaktas.
35	Jag gillar den nya utformningen men oroas över att många centrala parkeringsplatser försvinner. Många i kommunen bor långt från centrum och måste ta bilen in till stan, plus att vi bor i ett klimat med endast några få månader då det inte är kallt och blåsig. Jag skulle vilja att man tar hänsyn till att folk fortsatt kommer att vilja parkera centralt. Det är viktigt att möjligheten finns kvar så att folk väljer att handla i centrum istället för ica maxi (eller birsta). Mitt förslag är därför att man även rustar upp parkeringshuset vid hemköp som i dag känns trångt och otryggt.	Angående parkeringar, se sammanfattning s. 3–5
36	Skeppet bör vara kvar då den drar turister och många härnösandsbor tillbringar mycket tid där, väldigt trivsamt där enligt många... Varför ta bort anrika trevliga ställen från stan? Vi borde väl göra allt för att folk ska flytta till stan istället för ifrån?? Titta på alla mindre sjöstäder efter kusten? T. ex Hudiksvall satsade på hamnen för ett antal år sedan, titta nu vilket otroligt ställe det har	Angående Skeppet och restauranger, se sammanfattning s. 3–5

	blivit, går inte att äta på en enda restaurang efter kajen på hela sommaren om man inte har bokat, det har dragit åt sig båt, bil, mc, husbilsturister i massor, medan jag inte sett någon större rusning av turister till härnösand o dom som kommit har gått på sams eller skeppet..... Tycker verkligen att det trevliga skeppet måste få vara kvar o rusta upp kajen mellan skeppet och där ådalen 3 går ifrån med asfalterad gångväg o många bänkar, men även några soffbord, det skulle lyfta hela staden.... Mvh XX XX	
37	En flytande dansbana!! I trä.kan läggas i o tas upp! Med plats för mindre orkester bänkar runt som man kan sitta på. Modell äldre dansbana vid sjö o hav . Iland nära gärna café restaurang med uteplatser. Mera dans åt folket! En demokratisk rättighet!!	Synpunkten är noterad. Dansbana planeras att byggas i Kanaluddens strandpark.
38	Hej För det första tycker jag att ett så stort projekt har fått för lite tid för att lämna synpunkter, tre veckor är på tok för lite tid. Sedan tycker jag att hälften av antal p-platser försvinner. Helt dumt att ta bort parkeringsplatser vid gamla taxi för att göra ett torg till vilken nytta när det finns ett torg mitt i stan. Var skall man parkera när man skall besöka centrum? Varför bygga så många restauranger och kafeér efter Skeppsbron då det finns för många redan nu som inte går så bra. Det är bra att man utökar cykel och gångvägar men ni tänker inte på alla funktionshindrade som måste använda bil för att ta sig. Hälsningar XX	Angående parkeringar och restauranger se sammanfattning s. 3–5
39	Hej! Låter nog bra med drömmar, men i realiteten så är saker och ting bundna av fakta. #1. KAJEN Där är själva betongkonstruktionen i tämligen gott skick. Hur är det med "dragjärnen", dvs de som håller polarna? Ska kanske göras en liten "klack just vid kanten - detta för att hindra	Synpunkten är noterad men är på en mer detaljerad nivå än vad planprogrammet behandlar och utreds vidare i kommande

	olyckor med bilar som rullar över kanten. Och med en tänkt stor besökarskara så finns där barn som cyklar. #2. YTBELÄGGNING på kajfundamentet. Asfaltera med RÖD asfalt. Den ger ett exklusivt intryck samt är sträv. Alla former av stengodsplattor ska undvikas då de blir superhala vid nederbörd. Absolut - undvik att göra som på kajen på fastlandssidan! Där är det 3 plattbredder att gå och cykla på, svårt att mötas. Övriga ytan har vad jag kallar "kyrkogårdsmakadam", dvs. att man undviker att gå där då det är för "löst". #3. CYKLISTER. Gör en separat cykelbana av en del av gatan. Detta för att flåshurtiga lycragubbar i 50km/t inte ska cykla på promenadstråket. Dock ska cykling i promenadfart vara tillåten - gående har alltid förtur. #4. Planteringar och "stugor". Fint med träd och träbänkar därunder. Och gärna något/ra litet hus i stil med "väntstugan" vid Ådalen III's kajplats. Med vänlig hälsning XX XX #5. Serveringar. Se på fastlandssidan där ett fåtal personer rör sig sommartid. Och då är det svårt att få plusresultat för mat/fikaservering/ar= ingen vågar satsa. Och säsongen är för kort samt att kundunderlaget är för litet. SAMS på kajen är populärt just under högsommaren, men en eller flera restauranger därtill torde vara välgat.	processer. Angående restauranger se sammanfattning s. 3–5
40	Jag är intresserad av att få lämna synpunkter	-
41	Jag vill tycka till	-

42	Har förstått det som att man avser ta bort parkeringarna som nu finns på torgsidan av Skeppsbron och även minska antalet på sidan som löper mot Sälsten. Var är det meningen att alla vi som bor på landsbygden, utan bussförbindelse, ska parkera för att besöka eller arbeta i staden? Parkeringarna på Mellanholmen tidsbegränsas för att inte kunna användas vid arbete. Ytan vid Lidl har ett begränsat antal platser och vid Simhallen likaså redan innan hotellbygget är klart. Detta i kombination med datumparkeringen (vars syfte inte fungerar i praktiken även om det är en annan fråga som kan diskuteras separat) gör det svårt att vara "lantis" d.v.s. boendes utanför stadskärnan. Arbetsparkering är ändå en sak men att inte kunna åka in för att gå en sväng på stan eller stödja våra lokala butiker för att det saknas parkeringar centralt leder inte till en levande stadskärna, planteringar eller umgängesytor till trots.	Angående parkeringar, se sammanfattning s. 3–5
43	Roligt att det äntligen ska rustas upp, det behövs! Förstår dock inte varför det ska tas bort parkeringar (som behövs) och byggas ännu fler restauranger! vi som jobbar på Flügger och specsavers tappar massor med parkeringar dessutom ska det byggas en tvåvåningsrestaurang utanför - inte så trevligt. Jag hoppas ni tänker om lite, detta kommer inte gynna handeln i centrum utan tvärtom.	Angående parkeringar och restauranger, se sammanfattning s. 3–5
44	Allt ser mycket snyggt ut vid första anblicken. Skriver här ner lite tankar och funderingar. Med tanke på butiker och andra serviceinrättningar i området behövs även bra framkomlighet för bilburna. Det behövs parkeringsplatser i anslutning till affärer och restauranger. Ser även att t ex engagerade pensionärer har uttryckt detta, vikten av grönska, trivsel och behålla parkeringarna! Betänk även alla de som arbetar i centrum, var ska de kunna parkera? Tyvärr är inte alla	Angående parkeringar, se sammanfattning s. 3–5. Dialog gällande tillgängligheten under byggtiden pågår just nu i Nybro-projektet. Kommunen kommer även att

	hjälptra av bussar och cyklar. Många bor även utanför stan! Vill vi ha en levande och lättillgänglig centrumhandel för alla? I flera vintrar har det varit stora snöupplag på Skeppsbron mellan residentet och bron, var ska den snön ta vägen i framtiden? Finns det plats att snöröja på de små parkeringsytorna och smala gatorna som blir kvar? Förstår att arbete kommer att bedrivas under flera år med rivning, brobygge, kajresturering, Nybrogatan mm. Hur kommer tillgängligheten under tiden att se ut längs Skeppsbron? Finns det en konsekvensanalys för handel i området? Med vänliga hälsningar	bjuda in till dialog vid framtida byggprojekt.
45	Jag tycker verkligen om den här visionen! Bra att blanda in mer grönska i staden och att ta vara på fina platser som hamnen, det känns bra att skapa bättre utrymme för människorna vid hamnen. Jag tycker det är fint att framhäva Härnösand som hamnstad. Jag tycker att tobaksmonopolet borde få mer färg och växter, det är ett fint ställe som hade kunnat locka fler om det inte såg dött ut, det känns som att teglet ger en liten industriell och instängd känsla. Jag gillar tanken om att skapa en cykelväg under skeppsbron, det hade skapat ett mer "lugn" för de som väljer att cykla. Däremot känns det som att det skulle göra att de som promenerar och cyklar inte syns lika mycket i det området vilket både är tråkigt men också gör att färre lockas av att cykla. Jag hade tyckt att det hade varit fint och smart att cykelvägarna på något sätt skulle vara i fokus, att det liksom är det man ser när man är i Härnösand, människor som cyklar och promenerar borde framhävas.	Synpunkten är noterad.
46	Jag tycker överlag de såg bra ut och jag kan föreställa mig att de kommer bli väldigt fint. Det jag saknade lite var just historian. Härnösand är en fin stad som har ganska gammal arkitektur som jag verkligen tycker om. Jag tycker vi ska bevara just vår historia och de gamla byggnader men gärna få in mer	Synpunkten är noterad.

	sånt också. Men det jag tyckte om var hur ni vill fixa sälstens udden och få mer liv ute på den, de tror jag är jätte bra. Sen tyckte jag de blev ganska mycket betong vid tobaksmonopolet. Tycker förslagen var coola och jag gillar tanken vill bara få dit mer växtlighet så de passar in. Men överlag tycker jag verkligen om iden att fixa kajstråket och jag tror de kommer bli väldigt lyckat.	
47	Jag tycker att idéerna kring Skeppsbron överlag är bra, kommer bli en mysigare stad. Grönområden kommer locka ut fler människor till stadskärnan och det kommer bidra till mer liv i stan. Jag tycker dock att ni inte borde ta bort skeppet, om ni inte garanterat vet att en bättre och mysigare uteservering kommer byggas. Jag tycker även att det ser ut som det är för lite parkeringar, speciellt under vintertid. Ett förslag är att bygga fler våningar på det befintliga "parkeringshuset" vid hemköp.	Angående parkeringar och Skeppet, se sammanfattning s. 3–5
48	Planprogrammet för skeppsbron är relativt bra men cykelparkeringar skulle kunna behövas då det tas bort många bilparkeringar så de finns ett alternativ. Tycker om grönområdena och cykel/gångvägen detta kan göra Härnösand till en mysigare stad. Tycker inte man ska ta bort skeppet om ni inte kan garantera att ni kan bygga upp de på ungefär samma ställe och bättre.	Synpunkten om cykelparkeringar beaktas. Angående gång- och cykel och Skeppet, se sammanfattning s. 3–5
49	Jag tycker att de nya planprogrammet var väldigt fint. Jag gillar hur ni tänker på att ta bort hård ytan och få in mer grönska. Smart med en cykelväg under nybron då det ofta är kaos där vid rusningstrafik. Däremot är restaurang skeppet en av de finaste platserna på sommaren, tar ni bort det bör det finnas ett nytt som håller samma standard. Denna plan är perfekt på sommaren men hur gör man på vintern i snön. I och med att ni tar bort parkeringar kan personer som bort långt bort från stan välja att inte ta sig in då det blir för krångligt. Utveckla bättre kollektivtrafik, hade	Angående parkeringar och Skeppet, se sammanfattning s. 3–5

	varit coolt med en spårvagn som går genom hela staden eller liknande.	
50	Från det jag satt så skulle jag själv vilja se mer historia i områdena. Jag gillar idén att ha mer grönska överallt och stänga ut bitar av trafiken men jag tror all grönska kommer ha en påverkan på parkeringarna som försvinner. Den nya Hamnparken är jag ett stort fan av, Härnösand har inte så mycket större stadsparker så jag tror området kommer användas. Däremot hur folk tar sitt dit kan vara ett problem, jag tror att några parkeringsplatser i närheten skulle underlätta för vissa barnfamiljer att ta sig dit. Idén att göra ett litet torg med restauranger på skeppsbron ser bra ut men det kan bli för mycket restauranger på samma plats. Tobaksmonopolet borde ha mer grönska tycker jag, allt tegel kan göra platser för dyster annars. Jag gillar hur det är tänkt med kajen vid nybrokajen, att man kommer närmre vattnet kommer definitivt göra platsen populärt,	Angående parkeringar och restauranger, se sammanfattning s. 3–5
51	positivt I nuläget är det kallt och en kall känsla längs med kajen, därför uppskattar jag en utökad grönska, grönområden och parker längs med hela hamnen. fler restauranger och torg känns också väldigt lockande, det känns även inbjudande med trä utbyggnad ut över vattnet för sittplatser. negativt Om motivet med projektet var att locka fler till hamnen känner jag att om man tar bort parkeringsplatser kan det göra att färre kan ta sig dit.	Angående parkeringar, se sammanfattning s. 3–5
52	Bra med grönska och nya bostäder. Torg, pocket parks och restauranger efter skeppsbron är något som behövs. Bra att ta tag i utsprångskajen eftersom den stod där ett tag nu och inte används. Bostäder som byggs efter skeppsbron bör passa in i omgivningen och ha ett gammaldags tema.	Synpunkten är noterad.

	Det blir mycket nytt som lockar människor med det kommer bli lite parkeringar med tanke på att parkeringarna idag ändå används. Platser för butiker, för att locka nya företag.	
53	Jag uppskattar nysatsningen efter skeppsbron eftersom det är ett väldigt fint område utmed vattnet som idag känns som att det går lite till spillo. Jag tycker att utökade gång och cykelvägar i kombination med nya parker och grönområden är en väldigt bra idé. Jag tror även att de nya bostäderna kommer att locka mycket folk i och med utsikten över viken. En sak som jag tror skulle locka fler personer till området är att implementera mindre butiker av olika sorter på östra sidan om vägen. Ett annat önskemål är att följa sjöbodsstilen på byggnaderna genom hela området.	Synpunkten är noterad.
54	Synpunkter Generellt jättefint och väldigt inbjudande. Så för min del så är det ett stort ja! Ett medskick är ändå att inte skapa för små restaurangytor, utan de behöver ändå vara generöst tilltagna för att få tillräcklig plats för matgäster. Näringsidkare måste kunna få bärighet i sin rörelse. I övrigt, så jättesnyggt och väl avvägda förändringar.	Angående restauranger, se sammanfattning s. 3–5
55	Byggrätterna för restaurangbyggnader ska vara så väl tilltagna att det går att få ruljans i en restaurangverksamhet.	Angående restauranger, se sammanfattning s. 3–5
56	Hej, Jag tycker att Kajutan skall räddas kvar. Det är en underbar samlingsplats för både gamla och unga. Man blir ju förtvivlad, först badhuset, och nu Kajutan. Vi är många som har som tradition att ta en lunch på Kajutan, eller varför inte en drink i solnedgången på deras terrass. Perfekt läge att sitta och titta på utelivet.	Angående Skeppet, se sammanfattning s. 3–5

57	Hamnparken/Grönbacken För den nedersta (mot vattnet) delen och kanske även den näst nedersta delen vill jag föreslå odling av nyttoväxter. Det jag i första hand tänker på är odling av Humle som kan användas lokalt i de bryggerier som finns i kommunen. Den nedersta delen som är på ca 2700 m2 skulle kunna rymma ca 800 plantor. Avkastning blir på uppemot 1000 kg/ha torkad Humle vilket skulle innebära ca 270 kg för den nedersta delen av Hamnparken. Med ett marknadsvärde på ca 400 kr/kg producerar då nedersta delen av Hamnparken ett värde på ca 100 000 kr/år. Till detta kommer då även värden för insekternas trivsel m.m. MVH XX	Synpunkten är noterad men är på en mer detaljerad nivå än vad planprogrammet behandlar.
58	Istället för att ha en lång krokväg för att koppla ihop gång cykelvägen (pga höjdskillnaden.) kan man ha en trappa (med ev spår för barnvagn, se trappan vid teatern och röda korset). Man kan via parkering och trottoar nå brons trottoar och använda befintliga vägar. På andra sidan där torg och restaurang planeras på parkeringen kan man göra som ett parkeringsdäck och ha parkeringen under och torget och ev byggnad på ovanvåningen.	Angående parkeringar och gång och cykel, se sammanfattning s. 3–5
59	Först och främst vill jag tacka för ett inspirerande och välgjort planprogram för Skeppsbron! Det ska bli spännande att se hur vår fina stad utvecklas. Jag har två synpunkter som jag vill lyfta fram: • Håll fast vid planprogrammets finfina förslag att öppna upp hamnmiljön för människor till fots! Jag längtar så innerligt efter att kunna promenera, strosa, ströva, ta mig fram längs vattnet på Skeppsbron, nära vattnet, alla årstider. Sommartid med liv och rörelse i hamnen, gästande båtar och kluckande vågor. Vintertid med iskristaller, kölddimma och solen som står lågt (se bifogade bilder, vintern är fantastisk). Flera av mina gäster som kommer från andra delar av landet har frågat	Synpunkten är noterad. Angående Utsprångskajen, se sammanfattning s. 3–5

	hur vi i Härnösand kan tillåta att bilar får blockera det finaste promenadstråket längs vattnet. Närbakten med hamnmiljön och havet var ett avgörande skäl varför jag ville flytta till Härnösand, och har stannat kvar. Sundet mellan Härnön och fastlandet bildar en enastående hamn som naturen har skapat och det är själva grunden till att staden finns på den här platsen. • Om bebyggelse på utsprångskajen: Den nu gällande byggrätten på utsprångskajen skulle kunna tillåta en orimligt stor och lång byggnad, 6,5 m hög. Det riskerar att bli en koloss i jämförelse med den kulturhistoriskt värdefulla småhusbebyggelsen som finns innanför, på Skeppsbron/Långgatan. Idag är det en del av stadens framsida, väl synlig från sjön och från fastlandssidan. Ny bebyggelse på den renoverade utsprångskajen skulle säkert kunna höja områdets kvaliteter på olika sätt, men en alltför stor och klumpig byggnad skulle vara mycket olyckligt och störande både inifrån Skeppsbron (för oss som bor här), men också sett från vattnet och andra sidan in mot Skeppsbron/Långgatan. Det är därför viktigt att revidera detaljplanen för utsprångskajen innan något bygglov ges i det området.	
60	Vi hundägare vill gärna ha en rastgården i centrala stan (för långt o du måste ha bil om du ska åka upp till brukshundsklubben), bör finnas någon grön yta som passar längs Skeppsbron. Hundbad, innan man kommer fram till Sälstens gräsmatta/ badplats? Ett övergångsställe vid korsningen Norra Kyrkogatan/Fiskaregatan.	Synpunkten utreds vidare i utvecklingen av Hamnparken.
61	1. Bevara Långgatans historiska karaktär! 2. Större parkeringshus 3. Inte för mycket parker 4. Tänk också på vintern! 5. Större galleria!!! Pappa Hamnkranarna är super viktiga för Skeppsbrons utsikt!! Försök hitta ett sätt att rädda den sista...	Synpunkten är noterad.

62	Jag tror att det kommer att behövas fler parkeringsplatser i centrum än vad som framgår av förslaget. Parkering behövs både för besökare och de som jobbar i centrum.	Angående parkeringar, se sammanfattning s. 3–5
63	Låter som en bra start! Glöm ej bort att folk måste kunna parkera sina bilar, annars blir det bara stadsboende samt turister som njuta av allt det fina Takodlingar är coola! Även stadsbikupor 'Fisketorget' skulle kunna vara ett konsttorg för små konstnärer som då inte måste bli 'godkända' av konsthallen. Gör det enkelt att ställa ut och sälja	Angående parkeringar, se sammanfattning s. 3–5
64	Låt Skeppet få stå kvar på nuvarande plats! Samt snälla snälla måla om klossorna på torget!!! Vi har ett sånt vackert torg som vi vill ska harmoniera med färger till byggnaderna och stilen av dessa byggnader runt torget. Som det är nu med klossornas färger hoppar det ut fullständigt från övrig exteriör.	Synpunkten beaktas inte. Angående Skeppet, se sammanfattning s. 3–5
65	1. Med enkla medel kan det exklusiva "cykelstället" vid konsthallen utvidgas till att bli en efterfrågad, tillika praktisk (regn skyddad bl.a) anslagstavla. Det behövs en 'analog' sådan då bibliotekets digitaliserades och boden med fyra sidor annonseringsyta togs bort från torget. Som det är nu förfulas torgmiljö av allt tejpade i cykelstället. Lätt som en plätt att hänga upp 3-4 skivor i lämpligt material. Uppskattat av många stadsbor kan jag garantera. 2. DE UTSTÄLLDA FÄRGGLADA LÅDORNA MED VÄXTER OCH DEKORATIONER ÄR DET BÄSTA SOM HÄNT PÅ TORGET PÅ LÅNGE. MAN BLIR GLAD AV DENNA "OAS!!" BEHÅLL DEN OCH UTVECKLA KONCEPTET. 3. HEDRA staden med att ha varit föregångare med elektrifierad gatubelysning. Montera upp en tidstypisk lyktstolpen och gör en informativ fakta tavla intill. 4. Vid utsprångskajen skulle en av. ankomst hall kunna kläs med förstade foton över stadens	Synpunkten är noterad.

	unika stolta historia som skeppsbyggerstad. Kanske låta detta tema dyka upp på flera ställen under promenaden. Större format än de små faktatavlor som finns vid ett par platser nu. 5. Bra med en GC tunnel vid Nybrogatan. Jag tror att skulle vara värdefullt ur många aspekter att låta det historiska perspektivet få stor plats. Utvecklingen i samhället går väldigt fort nu och stora förändringar står för dörren. Det är viktigt att vi kan förändra vår speciella stad men också hela samhällsutvecklingen i ett samhälle som såg så annorlunda ut. Fast det bara ligger ett par generationer tillbaks i tiden. Torksviks sågverk vid Nattviken, Tegelbruket osv.	
66	Positivt: jättefint och kul att man utnyttjar det fina läget. Härligt med både stora och små parker och mer grönska. Fint med alla kajer och idén om att ha klätterrosor. Sälstens udde var hur fint som helst och det behövs verkligen mer grönska där. Kritik: jag tycker inte att man borde ta bort så många parkeringar. Jag förstår att man vill "tvinga" folk att gå/cykla istället men jag tror det bara kommer resultera i missnöje och brist på parkeringar. Det är ett stort område som ska göras om och därför borde en del av det kunna vara parkeringar och resten grönska/mötesplatser/parker utan att eran idé "skadas" Idéer: ta inspiration från Västerås, en jättefin stad. Bland annat restaurangen "Brasserie stadsparken" skulle kunna inspirera utseendet av våra nya restauranger. Skulle även vara kul att ha inhägnade hundgårdar på någon av parkerna så man kan släppa lös hundarna (förslagsvis vid parken på Sälstens udde) .Cykelställ och caféer kan vara nice också, bland annat eftersom att ungdomar inte har lika mycket pengar och kan därför gå på café istället för restaurang.	Angående parkeringar och restauranger, se sammanfattning s. 3–5. Synpunkten gällande hundrastgård utreds vidare i utvecklingen av Hamnparken.

67	Projektet skall väl fortsätta ända fram till badplatsen på Sälsten och inte sluta strax före som det visar på div. bilder mm. Kräv att de två "ödetomter" som nu finns på Skeppsbron bebyggs med något som behövs kanske parkeringshus med snygga fronter mot Skeppsbron, kommunen kan ju i nödfall köpa in tomterna. Båda sidor av Skeppsbron borde väl se snygga ut. Underlaget som man skall gå på, glöm inte det - skall vara slätt, "mjukt", lättstädat, klara mycket vatten etc. så vad ni gjorde med Nybrogatan uppe vid busshåll-platserna bör nog inte upprepas. Kanske kan asfalt användas men den kan ju vara i annan färg än svart. Bygg billiga cykelställ för cyklar är gjorda att stå utomhus och glöm inte möjligheten att pumpa däcken. Papperskorgar i all ära men det behövs också lite större, diskret placerade och finns det den modellen som är nedgrävd och finns på parkeringsfickor efter t.ex. E4:n. Klarar ni buss trafiken från kryssningstrafiken och blir det en mestadels tom yta när fartyget avgått eller har ni någon specialplan. Behövs två kajer för större fartyg när vindkraftsjobben om ett antal år är klara, skrotet vid nedmonteringen kommer inte att avgå med fartyg utan med lastbil/tåg till lämpligt smältverk. Muddra i nattviken och varför inte i kanalerna också, nu är det så grunt på vissa ställen att man se vad tokstollarna kastat i efter krogbesöken.	Synpunkten är noterad men är på en mer detaljerad nivå än vad planprogrammet behandlar och utreds vidare i kommande processer.
68	Hej Om man varit i Uppsala och gått vid ån en sommarkväll så hade jag gärna sett nåt liknande i Härnösand. Där fanns ett trädäck som sträckte sig långt och människor satt och hade picnic med bubbel, spelade spel, spelade gitarr, läste och umgicks i små grupper. Det skulle vara så mysigt om ni kunde göra nåt sånt	Synpunkten är noterad.

	i vår vackra stad. Att man inte nödvändigtvis måste sitta på en restaurang för att umgås i sommarkvällen utan att det kan göras så som i Uppsala. Visst några små mysig restauranger blandat med mysiga ytor om man vill umgås ändå utan restaurangbesök. Hade varit härligt om en sådana ytor fanns från Keppsbron ända bort till Badhuset och det framtida hotellet. Det hade varit fint även för hotellgästerna att kunna ströva/umgås utmed stranden ända bort till Skeppsbron. Sen hade det varit härligt om det kunde ordnas en fin cykelväg ända ut till Sälstens badplats. Det hade gynnat både oss men även turisterna ute på campingen. Sen vill jag ju också se att det är grönska och blommor som bidrar till lugnet och trivseln.	
69	ALLTSÅ WOW WOW WOW. Jag var bara tvungen att höra av mig och säga att jag är mäktat imponerad av alltifrån förslag till det sätt ni valt att jobba på. Med dialog och en fantastiskt inkluderande process. Stort tack för ett fantastiskt arbete. Jag längtar tills vi allihop får njuta av ert hårda arbete! Otroligt härliga idéer. Kör hårt!	Synpunkten är noterad.
70	Mycket ser bra ut längst efter långgatan och ända bort till sälsten, men ni kan/får inte ta bort parkeringsplatser i centrum kärnan. Händer det så skapar ni samma situation som i Sundsvalls stad att hela näringslivet går omkull. Kan inte kunderna ta sig in till butikerna i centrum på ett smidigt sätt så kommer inte vi butiker att överleva utan då åker man till Birsta istället. Om det inte finns några butiker som drar folk till centrum vem ska då sitta på alla dessa platser som ni tänker skapa?. Det finns ingen anledning att ta bort parkeringsplatser bakom H&M och fisketorget, ni har hela mellanholmen där ni kan skapa mysiga miljöer och där det redan finns grönska och outnyttjad mark. Alla invånare i Härnösandskommun har inte cykelavstånd in till centrum utan vi är många som	Angående parkeringar, se sammanfattning s. 3–5

	är beroende av bilar. *Bygg om parkeringshuset ovanför Hemköp, det är ingen som törs använda den då den är alldeles för trång att ta sig fram på. *Skapa ett system så att man inte kan ta upp en parkeringsplats en hel dag och bara gå ut och snurra fram sin parkeringsskiva utan att bilen måste flyttas på tex.	
71	Skulle inte Skeppsbron få lika fina soffor som Riddarholmen fick?	Synpunkten beaktas inte.
72	Hej! Visst är det bra med cykel och att kunna gå men var ska man parkera bilen? Tar man bort parkeringar blir det väldigt svårt för besökare . Korkat . Diskriminering mot bilister.	Angående parkeringar, se sammanfattning s. 3–5
73	Sluta förstör för Centrum som ni gör i detta förslag . Har ni inget lärt er från andra städer som gjort samma dumma misstag. Hur är det möjligt att er avsky för ett levande centrum är så stor .	Angående parkeringar, se sammanfattning s. 3–5
74	Riv inte skeppet ,behåll parkeringar vid kajen ta lärdom av Sundsvall som tagit bort parkeringar vid kajen =dött city.rusta upp kajen glr ett fint område nedan för bilparkeringarna kajen är lång .	Angående parkeringar och Skeppet, se sammanfattning s. 3–5
75	Låt skeppet vara kvar de är ju den vackraste platsen att få sitta ute och äta på, gör platsen ni stängt av till nåt vackert och roligt och gör nåt åt de otroligt tråkiga torg vi har så folk vill vara på torget de är ju nästan tomt där jämnt vi måste få folk att vilja handla och vara där	Angående Skeppet, se sammanfattning s. 3–5
76	Jag tycker inte om förslaget att ta bort parkeringsplatserna i centrum. Jag tror att de behövs för att: *det ska vara enkelt för turister att spontant kunna stanna till, att det finns tillgängliga parkeringar. Jag vet själv hur det är som turist när man inte hittar parkeringar så lätt då fortsätter man att åka vidare till annat ställe. * det passar inte alla att cykla eller gå eller ta	Angående parkeringar, se sammanfattning s. 3–5

	bussen med större familjer och hundar. *butikerna behöver överleva, varje kund är viktig! T.ex äldre kunder behöver parkeringar nära och om parkeringar försvinner och även minskar så kan kunder välja bort att gå till de butiker de brukar besöka. *om man nu vill gynna staden och handla i Härnösand så behöver man bilen till att frakta hem vissa varor, inte alltid bussen går eller att det passar att frakta varorna på en cykel. *Många bor utanför stan och har inte möjlighet att ta bussen, kanske lämnar barn på förskolor, skolor och sedan ska ta sig till jobbet. Med färre parkeringsplatser i stan så blir det ju fler personer/kunder som behöver uppta de långtidsparkeringar som finns.	
77	Hej! Jag blir väldigt GLAD när jag läser planprogrammet! Det känns modernt, genomtänkt, hållbart och attraktivt! Den staden vill jag bo i! Jag tror stenhårt på den strategiska inriktningen som pekas ut, t.ex vad gäller gång- och cykel, främja barns lek och rörelse, ekosystemtjänster, grönska för ökat välbefinnande och rekreation, med mera. Jag hoppas verkligen att vi vågar besluta om denna gemensamma inriktning och sedan genomföra alltsammans. Just fler grönytor med möjlighet till att fika, leka, cykla, umgås, vila och ta del av div temporära aktiviteter, tror jag är helt rätt väg att gå. Härnösand behöver locka barnfamiljer till sig och därför är det klokt och bra att explicit lyfta fram barnen. För att ytterligare underlätta underhåll och drift, bör man så långt möjligt välja ut lättskötta perenner framför säsongblommor. Jag önskar också fler ätbara bär och frukter runtom i stan, dvs mer av bärbuskar och fruktträd.	Synpunkten är noterad.

78	Vi ser fram emot promenad- och cykelväg längs hela Skeppbron, trevligt om det gamla begreppet "gå kaj" kan återuppträffa! Vi föreslår - begränsat antal parkerings- och angöringsplatser för bilar - skyddade sittgrupper/höga parkbänkar med armstöd - partier med gräsytor och låga planteringar - lågt placerad belysning - skulpturer och konst - nya skyltar med historiska beskrivningar - skyltar HÄRNÖSAND, ev VÄLKOMMEN TILL HÄRNÖSAND utefter kajer och pirer - mindre utflyktsbåtar och tuc-tuc-bilar till Hemsön, Härnön runt, Sälsten mm. Redan nu är det angelägen att trafiksituationen förbättras genom hastighetsbegränsningar, farthinder, övergångsställen och trygga trottoarer.	Synpunkten är noterad.
79	Vi ser fram emot promenad- och cykelväg längs hela Skeppbron, trevligt om det gamla begreppet "gå kaj" kan återuppträffa! Vi föreslår - begränsat antal parkerings- och angöringsplatser för bilar - skyddade sittgrupper/höga parkbänkar med armstöd - partier med gräsytor och låga planteringar - lågt placerad belysning - skulpturer och konst - nya skyltar med historiska beskrivningar - skyltar HÄRNÖSAND, ev VÄLKOMMEN TILL HÄRNÖSAND utefter kajer och pirer - mindre utflyktsbåtar och tuc-tuc-bilar till Hemsön, Härnön runt, Sälsten mm. Redan nu är det angelägen att trafiksituationen förbättras genom hastighetsbegränsningar, farthinder, övergångsställen och trygga trottoarer.	Synpunkten är noterad.

80	Jag anser att för många parkeringsplatser försvinner i området. Det borde finnas möjligheter att behålla fler parkeringsmöjligheter för de som ska besöka centrum, föreslår att man antingen behåller platserna på "packarlaven" eller "bolagskajen" samt några fler norr om Nybron. I programmet anger ni att kajområdet närmast söder om utsprångskajen ska vara till för lite större fartyg och ge möjlighet för servicefordon att komma nära fartygen för i- och urlastning m.m.. Vad jag kan se så har ni dock angett att det ska vara grönyta mellan gatan och kajkanten längs den sträckan, då blir det svårt att komma nära fartygen för fordon. Det behöver finnas flera anslutningar mellan gatan och kajkanten som fordon kan använda.	Angående parkeringar, se sammanfattning s. 3–5. Framkomlighet för servicefordon kommer beaktas i kommande planering.
----	---	--

81	Synpunkter och förslag: Planprogram Skeppsbron med anslutningspunkter Härnösand den 12 april 2023 Min utgångspunkt är att planprogrammet ska vara funktionellt året runt och att samtliga grupper ska vara representerade. Hänsyn har tagits till årstidernas svårigheter, turism och ursprungligt förslag. Jag tycker för övrigt förslaget är bra och tror att det kommer bli en stor förändring på den upplevda stadsmiljön. /XX XX Figur 1. Kartbild Härnösands centrum. Området i stora drag Parkeringsplatsernas nuvarande utformning tar idag hand om både pendlare, turister, lunchgäster, ortsbor och utsocknes. De är så nära att vi givetvis blir bortskämda, men. Att minska parkeringarna vid Skeppsbron 3, 9 och 15 kan innebära färre matgäster i city, de tilltänkta restaurangerna och på First hotell (tänker framförallt på lunchgästerna men även kvällsgäster som väljer att ta hem maten istället för att äta ute). Även minskad parkeringsmöjlighet längs Östra Kanalgatan skulle få samma effekt på butiksbesöken. Jag arbetar i Sundsvall och förstår fullt och fast varför stadskärnan har utarmats till att snart endast bestå av företagslokaler, lägenheter och lunchrestauranger, allt upplevs lättare i Birsta. Det måste till en förståelse för oss människor som förespråkar biltillgänglighet hur nära övriga parkeringar egentligen är och kommer vara innan ”vi” väljer att acceptera det. Det måste bli väldigt lätt att ta sig från parkeringarna till butikerna (alla årstider). Här tror jag det behövs reklam exempelvis i Yippie-tidningen mm och åtgärder som gör att man inte halkar och slår sig fördärvad så fort man ska besöka stan. Avstånd Södra parkeringen vid kyrkan till torget 300m Norra parkeringen vid kyrkan till torget 200m	Synpunkten är noterad. Angående parkeringar, Utsprångskajen, restauranger, gång- och cykel, Stora torget, se sammanfattning s. 3–5
----	---	--

	Mellanholmens parkering till torget 180m Scandicparkeringen till torget 230m Figur 2. Närhet till stora torget från de fyra största parkeringsplatserna (hur många de är vet jag ej). Birsta har ett generellt avstånd på cirka 50m utomhus. Däremot går man flera hundra meter inne i Birsta och på IKEA, men det bekommer ingen eftersom det är inomhus, fritt från regn snö, vind och is, tillgång till toaletter osv. Figur 3. Birsta city. Förslaget är: - Värme i GC-vägen från torget och till de två första restaurangerna på kajen. - Värme i GC-vägen från torget till kanalbron. - Värme i GC-vägen från torget till norra parkeringen vid kyrkan. Mellanholmen ser jag som en svårknäckt nöt ur värmeperspektivet. Människor går där det är lättast att gå utan att behöva riskera liv och lem vintertid. Att erbjuda detta vore en reklampelare om något, samt att alla skulle välja att gå dessa vägar vintertid vilket slutligen skapar det mönster ni eftersträvar. En bra lösning för alla. Kostnaden har jag ingen koll på men värmen är väl antagligen inte på dygnet runt. Ta höjd för att kunna göra vissa ytor på Skeppsbron till parkering vissa årstider eller vid olika evenemang, färjeavgångar eller dylikt. Hemköpsgaraget Jag tror även att en insats kan göras på Hemköpsgaraget som gör att människor vågar köra upp till det övre planet och parkera utan att få sin bil sönderrepad på vägen ner pga. (trånga passager). Ett sådant betongprojekt att vidga in och utfart och erbjuda laddning borde man kunna försvara budgetmässigt genom att hänvisa till den minskade parkeringsytan på Östra Kanalgatan. Figur 4. Hemkösparkeringen. Busskur/pergola/carport Jag tror på takade områden längs både kajen,	
--	--	--

	Östra Kanalgatan och även Mellanholmen (vid regn, snö och även sol). Behöver inte vara mer än 4-5m långt och 3-4m brett. Högt tak som är genomskinligt (som en modern pergola/carport). Alternativt gräsbeväxt tak (fantasin sätter inga gränser). Om inte denna idé landar väl så kan konceptet kombineras med busskurer. Då blir det dubbel vinning. Bygg en extra stor busskur som fungerar som både och. Det viktiga tror jag är att man inte ska känna sig instängd som i en busskur. Glasväggar kan vara på någon sida men inte runt hela. Fungerar som både skugga och skydd mot regn och rusk. Om det ska finnas sittplatser ska de vara få till antalet och mer en vil-sittplats än en bänk eller liknande då vi inte vill ha ett skyddat område där man kan verka ostört i alla väder, läs missbruksproblematik. Figur 5. Fristående på fyra ben eller fler. En avkopplande lyx att vänta på bussen på Skeppsbron. En glasad kur kan vara integrerad vid sidan eller i något hörn. Belysningen/Reklam Tänk på belysningen, framförallt vid Skeppsbron 4.1. Här har ni chansen att sätta Härnösand på kartan som stan som ser så mysig ut att man bara vill krama den. Belysning i gradängerna och tänk konceptet "det syns från E4an". Det här blir Härnösands reklamplats. Även besökare på restaurangen ska synas från E4an. Figur 6. Singapore är ett bra exempel men de har en annan budget. • Basketplanen på mellanholmen har jag sett någon spela på någon enstaka gång. Tror det räcker med en plan, tveksamt om det behövs en till längs med kajen som i förslaget. • Förbered med kablage till laddningsstationer för eldrivna båtar. • Något som kommer senare i processen är restaurangernas utformning. Utformningen blir säkert jättefin och den har jag inga synpunkter på, men. Jag vill att restaurangerna har egna bodar/utrymmen för matvagnar och annat	
--	---	--

	”skräp”. Inte som nu vid både skeppet och SAMS att det står och skräpar allt möjligt utanför. • Kan det vara läge med en stadscamping för husbilar som i Örnsköldsvik. Vet inte vart men den är ganska välbesökt på sommarhalvåret. Kan det vara ett alternativ borta vid Kajen? (https://www.ornskoldsviksgasthamn.se/stallplats/). Vet inte hur eller av vem den ska drivas dock. Kanske om det blir ett servicehus för båtar att det kan bli 5-6 platser. Något som kan läggas till i planprogrammet är att löven på träden även bidrar till att minska det upplevda bullret från trafik när de prasslar i vinden. 1 Östra kanalgatan Här vill jag se en tydlig skyltning redan vid teatern ”Cityparkering 100 platser” till mellanholmens parkering. Parkeringen är nära men upplevs som längre ifrån än vad den är, den syns inte från vägen. Beror uppfattningen på gångbrons utformning eller något annat? Kan entrén till och efter bron ”uppfattas närmare”? I slutet av bron är det en liten riktning till höger när man kommer över bron. Här tror jag att det är viktigt med en försiktig riktning mot vänster, torget (välkomnande). Vilsofforna som finns på bild i förslaget är inget jag förespråkar. De är kalla i stort sett året om. Då ser jag hellre sådana som finns på smitingen som är i trä. De används alltid av någon när jag varit dit oavsett tid på året och de är inte kalla på samma sätt. De ger dessutom ett varmare intryck i naturen. Att det blir långsgående parkeringar kommer vi nog inte ifrån med tanke på utrymmet. Däremot kanske det går att kraftigt snedställa ett område för att eventuellt få plats. Är värt att se över iaf. Något område borde fungera, det är fullt där jämt. 1h parkering med P-skiva på de närmast kanalen och 30 minuter på de som är längs västra kyrkogatan. Det här är enligt mig ”svängen” för snabba	
--	---	--

	besök på stan. Den så kallade ”Snabbsvängen”. Figur 7. Östra kanalgatan, kraftigt snedställda samt längsgående parkeringar. 2 Fisketorget Slänten till Fisketorget måste jämnas till med gradänger eller något annat... Buskarna måste bort, nu är den som en avskild del av torget. Alternativt ett tak i nivå med nuvarande torg på den byggnad som byggs där nere (se skiss). Torget skulle upplevas större och trevligare med ett grönområde, en OAS. Figur 8. Gräs/park på taket till byggnaden, här finns stolar och bord samt buskar. Under finns en butik eller liknande med glasade väggar mot kajen och del av södra sidan. 3 Nybrokajen Förslaget om borttagen parkering vid Skeppsbron 3 får medhåll då jag tror som er att det gynnar torget i stort och att det ser bättre ut från E4an ”reklamässigt”. Parkeringsgaraget som är i fastigheten har jag ingen aning om vad det är till för (boende eller besökare), om det är till för besökare så ska det nog ges tydlig information om det. I övrigt ska det finnas några längsgående parkeringar för rörelsehindrade och utryckningsfordon. Därtill ska möjlighet finnas för att svänga in och släppa av någon eller hämta upp någon. Börjar man ha några vanliga parkeringar här så tror jag hela stan kommer svänga in för att se om de är lediga, vilket de aldrig kommer vara, sen när bilisterna ska ut stör de trafiken på Nybron onödigt mycket. Figur 9. Tänk på blickfånget från E4. Det är mörkt stora delar av året. 4.1 Skeppsbron Ser ingen annan lösning än er här heller. På riktiga parkeringen kan det vara betalparkering 24h med hänsyn till hotellgästerna och för att styra korttidsparkerare till gatan som är gratis. Har man ärenden på stan tror jag man är beredd att betala för några timmar eller parkera 2h med p-skiva.	
--	---	--

	Figur 10. 4.1 Skeppsbron, längsgående parkeringar. 4.2 Skeppsbron Här blir det hela lite knivigare. Jag vill förespråka en minskning av Pocketparken till förmån för sneda parkeringar längs gatan närmast kajen. Med sneda parkeringar i direkt anslutning till restaurangen främjas både restaurangbesökare och stadsbesökare. Avståndet är fortfarande överkomligt för att gå till stan via de nya GC-vägarna. Det kan dessutom förenkla för de bostadshus som får byggas på tomten ovanför. Parkeringsmöjlighet längsgående närmast husen blir kvar. Angående cykelvägen så tror jag vi ska se över hastigheten (på cyklar alltså). Jag vill flytta svängen mot gatan lite längre fram så hastigheten tas ner i kurvan innan de kommer till torget och korsningen med övergångsställen (se skiss). Figur 11. Skeppsbron, parkeringsförslag och punkt för framflyttad sväng för att minska hastigheten på cyklarna innan banan går in i gångområdet. 4.3 Skeppsbron Inga synpunkter. 4.4 Skeppsbron Inga synpunkter. 5 Utsprångskajen Kombinerad ställplats för husbilar med båtlivet. 5-6 platser. 6 Hamnparken Här skulle jag vilja se 3-5 parkeringar med 2h P-skiva. För barnfamiljer som vill besöka parken en kortare stund och inte bor i området. 2h minskar risken för att den används av arbetande på Tobaks eller boende i närheten. Vart parkeringarna ska finnas har jag inget förslag på dock. 7 Tobaksmonopolet Inga synpunkter. Kan bara konstatera att parkeringen alltid är full så fort man har ett ärende dit och det är trångt ner mot kustbevakningen.	
--	--	--

	8 Sälstens udde Om gamla härnöverken ska bli det aktivitetsområde som Westerlinds vill och sälstens udde ska bli det rekreationsområde som kommunen och vi invånare vill så är parkeringsytan för liten. Det kan lösas med en större parkering där den redan nu tilltänkta finns samt att Westerlinds faktiskt anordnar parkeringsplatser inne på området för de som har ärenden dit. Det finns gott om yta inne på Hernöverkens område. På parkeringen utanför bör det nog finnas både zon för parkering 3h, zon för parkering 10h dagtid. XX XX	
--	--	--

82	Här kommer några tankar o önskemål från en HÄRNÖSANDSBO. Bott på 49:an sedan 1987. Väldigt roligt att man äntligen ” roddar ” i o tänker till om Skeppsbron. Många fina tankar o beslut är tagna. Ett bra helhetsgrepp o att vi vanliga fått tycka till. Det gjordes inte på 10 - talet, när man rev allas sjöbodar här , 50 talet, när man på sommaren byggde den stora träbyggnaden på Utsprånget. Jag har talat med många äldre om hur detta gick till. Inget samråd då! Först o främst vill jag att man reviderar den nuvarande detaljplanen. Jag vill INTE att man bygger en ny - 100meter lång o 6,5 höjdmetersbyggnad på kajen. Mindre, låga, vackra trä/glas byggnader ser jag fram mot, allt för att lyfta den karaktäristiska Sekelskiftes miljö, som finns bevarad. Alla dessa vackra Trähus, som har ett stort historiskt värde. Det gagnar oss Härnösandsbor o alla turister vi vill ska komma på besök. Läste att detta nu klassas som RIKSINTRESSANT Område. Vi är oxå många som underhåller dessa gamla fina Trähus. Tillgänglighet o möjlighet för mindre båtar att lägga till På kajen ser jag som en självklarhet. INGA STORA BULLRANDE KRYSSNINGSFARTYG. Jag har läst allt kring Skeppsbron mycket spännande tankar. Orosmoln från min sida som är en av Husägarna vid Utsprånget Jag är orolig över alla tunga maskiner, pålningsarbeten o allt buller samband med renoveringen av kajen. När man satte stängslet på Utsprånget skakade mina fönster o saker som stod på diskbänken dallrade. Tung trafik, som dundrar förbi känns på balkongen, när man sitter där. Även inne i huset närmast Skeppsbro sidan. Hur mycket tål våra hus? Vad händer med våra husgrunder och	Synpunkten är noterad. När detaljplanen tas fram för Långgatan kommer samråd genomföras. Angående Utsprångskajen, se sammanfattning s. 3–5. Gällande sättningar av kringliggande bebyggelse under byggtiden hanteras dessa inför kommande projekt.
----	--	---

	kakelugnar under byggtiden? Jag har under årens lopp följt en av min hus-grundstenar o den har rört sig. Boden på tomten har oxå förskjutits en aning. Husen här nere står bitvis på berg o lera vilket gör det osäkert med den belastningen som kommer med renoveringen. Vill att man innan byggstart mäter, fotar husgrunder, fota kakelungar / Skorstenar för att försäkra att inga sprickor uppkommit o dokumentera detta. Sänka hastigheten på Skeppsbron - väldigt bra det som gjorts nu men sänk hela vägen till kurvan mot Tobaks eller helst hela vägen till Sälsten med 40 km/ Tim. Kan göras redan nu. Ta bort huvudled o låt det vara en vanlig gata? Gärna ”vägbulor”. Ni anar inte hur många knäppa omkörningar jag sett genom åren. Oh, fortkörning ska vi inte tala om. Hur har man tänkt på Långgatan. Flera av husen har inte avrinning från sina tak nergrävda utan regnvattnet rinner rakt ner på vägen o stoppas upp av våra husgrunder. För min del stor oro vid skyfall. En viktig detalj det lär regna mer och mer framöver! Det bästa vore att plocka fram delar av kullerstensbeläggningen, som jag vet finns under asfalten. Då finns det plats för vattenavrinning på ett mer naturligt sätt. Hur är detta tänkt att göras? Kommer det att bli mer samråd kring utformningen av Långgatan? Sänka hastigheten på Långgatan t 20 km/ Tim. Annan tidstypisk belysning på gatan.	
83	Förslaget är i stort väldigt bra. En ide är att utveckla badplatsen vid sälsten då det är väldigt långgrunt. Tex ha en brygga som går en bit ut. Man skulle kunna tänka sig en brygga vid hamnen där man kan bada. Se tex hur de gjort i Hammarby sjöstad. Där har de en stor brygga som människor solar och badar vid. Men om det inte passar kanske man kan ordna till badplatsen vid sälsten lite mer.	Synpunkten är noterad.

84	Skyddade sittgrupper med ansluten utsmyckning. Grönytor med låga planteringar som ej skymmer utsikten för närboende. Skyltar med korta historiska beskrivningar och anekdoter ur Härnösands händelserika historia. Viss kulturell utsmyckning. Ett flertal övergångsställen med anslutna farthinder för en lugn trafikmiljö. Vikten av en god trafikmiljö kan ej nog betonas för projektet.	Synpunkten är noterad men är på en mer detaljerad nivå än vad planprogrammet behandlar och utreds vidare i kommande processer.
85	Synpunkter på Planprogram Skeppsbron. Planprogrammets inriktning att skapa attraktiva ytor längs Skeppsbron är mycket bra och jag ser fram emot att vi använder vackra Skeppsbron ut till Sälstens udde på ett kreativt sätt i vår vackra stad. Det kommer att öka attraktiviteten både för Härnösandsbor och besökare. Jag saknar något med inriktning kallbadhus, som också ger möjlighet till bastu i planen. Förebilder så som Ribersborgs kallbadhus i Malmö och Saltholmens kallbadhus i Göteborg. De är landmärken och får städerna att sticka ut. Men jag tänker självklart ett kallbadhus utifrån Härnösands storlek av stad. Kallabad är numera en folkrörelse med många utövare i Härnösand. Dessutom har i Härnösand under de senaste tio åren byggts upp en augfusskultur på Simhallen i addition till de traditionella bastukulturer som finns här. Ett kallbadhus med bastumöjligheter skulle höja attraktionsväder på vår vackra stad. Vi har nu en möjlighet att använda det havsnära vackra läget, för att skapa mer attraktiva och hälsosamma möjligheter, dels för oss som bor här, men också för de turister vi vill ska trivas här. Även för de potentiella nya invånare i vår stad, Härnösand är en vacker bostad, vi kan utveckla det än mer. Med förhoppningar om Härnösand XX XX	Synpunkten beaktas.

86	Synpunkter på Planprogram Skeppsbron angående den kulturhistoriska miljön på Långgatan/Skeppsbron vid utsprångskajen Ambitionen att lyfta fram den kulturhistoriska miljön på Långgatan/Skeppsbron genom att återställa beläggningen på Långgatan är mycket god. Precis som planprogrammet anger har området stor potential som turism- och promenadstråk. Området syns också tydligt över vattnet och ger ert lockande skyltfönster för det mysiga Härnösand bl a för alla som passerar Härnösand med tåg. Detta är en genuin kvalitet som bör tas till vara och behandlas varsamt. Därför är det oroande att gällande detaljplan tillåter en mycket lång och hög byggnad på utsprångskajen. Det rimmar mycket illa med visionen i övrig och det bör skrivas i planprogrammet att den detaljplanen bör ändras och att det inte är lämpligt med den typen av kolosser på utsprångskajen, då en sådan byggnad skulle motverka planprogrammets ambitioner om en mysig och genuin känsla i området. Utsprångskajen bör även framgent vara en plats med öppen känsla, där byggnaderna är små och inbjudande till möte mellan människor, men inte otrygga skymda miljöer som inbjuder till ljusskygga aktiviteter (vilka tyvärr var vanligt förekommande enligt dem som bott i området när den tidigare magasinsbyggnaden stod på utsprångskajen). Ni känner säkert till det, men jag vill understryka synpunkterna ovan ligger i linje med ett beslut av regeringsrätten från 1999 som menar att den typen av storskalig verksamhet som tidigare bedrevs på utsprångskajen och som en så stor byggnad skulle inbjuda till, inte är förenlig med boendemiljö och bevarandevärd trähusbebyggelse: Regeringsrättens beslut 1999-09-23 M1999/242/Na (In1998/275/PL)	Angående Utsprångskajen, se sammanfattning s. 3–5
----	--	--

	Ang detaljplan för kvarteret Utsprånget i Härnösands Kommun Tack för ett i det stora hela mycket bra planprogram! Vänliga hälsningar XX XX	
87	Hej som boende på Långgatan och verksam företagare med utgångspunkt från Härnöverken är jag mitt i händelsernas centrum och kommer påverkas det är helt givet. Är i stort sett positiv men har ändå några förslag samt några funderingar. Ser gärna Långgatan som gångfartsområde undra dock ändå över hur möjligheten att parkera påverkas (bor i den enda fastigheten som saknar möjlighet att parkera på egen mark). Kanske något liknande som på Östanbäcken ordnas med några sjöbodsliknande garage? kan Långgatan göras körbar i hela sin sträckning då vändplan för trafik saknas? Hur blir tillgängligheten för godstransporter till och från fastigheterna på gatan? Hur påverkas jag som fastighets ägare av detaljplan och kommer det att ske en utformning av detaljplan i samråd med oss berörda? Hur blir det rådande parkeringsförbudet på den delen av Långgatan som vetter mot Skeppsbron? Idag är det pga datumparkering helt förbjudet att parkera på Långgatan varannan dag. Skeppsbron: Sittgrupper bör om möjligt ha vindskydd eller planteringar då det allt som oftast drar kallt vid vattnet. Ett förslag är att någonstans ha en stor inglasad vinterträdgård gärna med café verksamhet. Alltså Härnösand har nästan allt man kan önska sig utom en åretruntvarm samlingsplats för oss som bor här att mötas på gärna med mycket grön växtlighet.	Detaljer kring Långgatans utformning och trafikmiljö beaktas i kommande detaljplanering. När detaljplanen tas fram för Långgatan kommer samråd genomföras.
88	Jag tycker ert program ser mycket fint ut. Så trevligt med grönska och mötesplatser. Som boende på Långgatan undrar jag över detaljplaneringen och vill ta del av den. Hur mycket påverkar den oss?	När detaljplanen tas fram för Långgatan kommer samråd genomföras.

89	Kära kommunen, Jag vill börja med att tacka för det pågående arbete ni gör med planprogrammet för utsprångskajen och sälstens udde i Härnösand. Det är spännande att se utvecklingen av vårt vackra område och de möjligheter det kan erbjuda för våra invånare och besökare. Jag är dock besviken över att en viktig pusselbit verkar ha blivit bortglömd i planprogrammet - nämligen en offentlig bastu med möjlighet till kallbad i havet. Under workshopen i vintras var detta en av de mest entusiastiskt diskuterade frågorna, och jag vet att det finns ett stort intresse för det här i Härnösand. Kallbad har blivit en folkrörelse med många utövare i vårt samhälle, och vi har också sett en ökning av en bastukultur som kompletterar de traditionella bastuupplevelserna här. Dessutom har det funnits flera kallbadhus i området kring planprogrammet historiskt sett. Att inte ta in detta i övervägandena kring utsprångskajen eller sälstens udde framstår som en missad möjlighet. En offentlig bastu med möjlighet till kallbad skulle kunna vara en fantastisk tillgång för vårt samhälle. Det skulle erbjuda en plats för människor att koppla av, njuta av naturen och främja hälsa och välbefinnande. Det skulle också kunna bidra till att stärka vår lokala turism och locka besökare från andra områden. Jag uppmanar därför kommunen att inkludera en offentlig bastu med möjlighet till kallbad i havet i planprogrammet för utsprångskajen och sälstens udde. Detta skulle vara ett värdefullt tillskott till vårt samhälle och en möjlighet att ta tillvara på det stora engagemanget kring bastufrågan som vi såg under workshopen. Låt oss inte missa denna chans att skapa något unikt och efterlängtat för vårt samhälle. Tack för er uppmärksamhet och för att ni tar detta i övervägande.	Synpunkten beaktas.
----	--	---------------------

90	Hejsan, Har följt detta projekt med spänning. Kommer bli superbra! :) Fint att man har möjlighet att lämna synpunkter, både som medborgare men även som mig, boende på Skeppsbron XX. För mig, och staden, är det viktigt med vattenkontakt. Den vill jag såklart behålla i största möjliga mån. Likaså är vårt område "Fornminne" som gör att vi inte kan anpassa vår byggnad för att fortsätta ha vattenkontakt om ni bygger bort det (såsom altan etc är omöjligt för oss). Vill därför påtala att ta vissa saker i beaktning inför stadsplanen. Har 2 punkter som jag tycker är viktigt att förmedla till er: - Höjden på byggnaden, Utsprångskajen: SVAR: jag är mån om att ha kvar utsikten från våra nedre våning. Med en byggnad på 6,5 meter höjd så kommer vattenkontakten försvinna och likaså utsikten. Vill gärna behålla den. Den kommer skymma hela utsikten ut mot havet vilket kommer förstöra för många utsiktsplatser längst vattnet. Då kommer enbart de som är på havssidan utav byggnaden få uppleva vattenkontakt. Vilket kapar mycket utav utsiktsplatsen och charmen med området. - Båtplatser, småbåtshamn SVAR: Det bör finnas möjligheter både för gäster som kommer sjövägen och boende vid vattnet att kunna förtöja sin båt. Man vill kunna besöka Skeppsbron oavsett färdmedel. Lycka till med arbetet och planeringen! :) Må bäst, Med vänlig hälsning, XX XX	Angående Utsprångskajen, se sammanfattning s. 3–5. När detaljplanen tas fram för Långgatan kommer samråd genomföras.
91	Dela inte gång- och cykelbanor med ett streck i mitten. Fungerar inte alls på vintern och väldigt dåligt på sommaren. En uppdelad gc-väg ger inte heller en känsla av en "promenad". Ett gångstråk fungerar dåligt om det även ska fungera som cykelbana. Om cyklister ska blandas med gångare kan gående hålla till	Synpunkten är noterad men är på en mer detaljerad nivå än vad planprogrammet behandlar. Angående

	vänster och cyklister i ganska låg fart hålla sig till höger. Om vi cyklister ska få färdas fort kan vi få ett avgränsat fält ute efter bilvägen. Funder en gång till om Skeppet ska rivas. Om det ska rivas borde en komplement byggas upp på någon av de utpekade platserna efter Skeppsbron där det är möjligt att bygga en restaurang. Subjektivt känns det som om Bryggghuset inte kommer att kunna ersätta de värden som Skeppet ger för besökare och boende i Härnösand. Bryggghuset är en fin lunchrestaurang men på eftermiddagen känns den som avsides. Jag kan ha fel som solvinklar under sommarhalvåret och då är det bara mer som krävs av miljön runt omkring själva Bryggghuset.	Skeppet, se sammanfattning s. 3–5
92	Många fina tankar med prioritering av cykel och gångvägar och mera grönt. Också jättebra med smalare gatubredd för minskad hastighet. Däremot är jag tveksam till en byggnad på 6,5 m höjd på utsprånget. En så hög byggnad kommer att dölja ett flertal av trähusen, som är en del av den vackra och kulturhistoriskt värdefulla miljö som också ska kunna ses från vattnet. Allra helst skulle jag vilja att utsprånget blir ett park och rekreationsområde med plats för fritidsfiskare m.m.. och med hus som är låga, typ båthus eller sjöbodas som anknyter till den gamla miljön. Även byggnader med mycket glas, som inte stoppar upp ljusflödet kan tänkas. På den tid då det stod en stor kompakt byggnad på hela utsprånget, blev baksidan mot vattnet en ytterst osäker plats att vistas på när det var kväll och helg. Väl gömd för insyn blev den ett utmärkt tillhåll för diverse skumraskaffärer m.m..	Angående Utsprångskajen, se sammanfattning s. 3–5
93	Det enda jag saknar är en större offentlig bastu som möjliggör för aufguss och bastubad. Med anslutande möjlighet till kallbad i havet, det vore verkligen ett lyft för stadens invånare och besökare i hamnen. Underhåll kan t.ex. drivas av det lokala företaget Hernö Bastu eller en bastuförening,	Synpunkten beaktas.

	vilket jag inte tror vore svårt att skapa med tanke på intresset som finns i Härnösand. Det kan även drivas i form av en medlemsbastu som blir allt mer populärt.	
94	Hej! Lite fler synpunkter. #1 Östra Kanalbron till Fisktorget. Finns ju redan en gc-väg på Mellanholmen. Gör den bättre och spara pengar då parkeringen blir orörd. #2 Fisktorget. Just så heter det i folkmun - Fisktorget och inte Fisketorget. #3 Bolagsbryggan Samma med Bolagsbryggan. Lyssna på vad platsen heter i folkmun och döp inte om! Alltså slopa ordet Nybrokajen. #4 "Underfarten" under nya Nybron. Verkar ju OK! Bredd o höjd så cyklister(plural) och gående kan samsas. #5 Skeppet o ytan där. BEVARA Skeppet! Sades att det finns stipulerade stigningar för cykelbanor. Gör slingan lite större och låt den "omsluta" Skeppet! Kan ju inte vara några som helst problem med att låta cyklister(och gående) göra en något 10-tal meter längre slinga. Eller varför inte bygga en cykelhiss? Se på resecentrum där hissarna går blott några meter i höjd. Tar 30 – 40 sekunder/tur. Blir världens enda?cykelhiss! Och det bästa är att "ögonstenen" Skeppet får vara kvar. En mycket älskad och välbesökt plats som drar både lokala personer och besökare. Få städer som har något liknande ((läge). #6 Kajen längs med Skeppsbron. En kaj är en f.d. arbetsplats - rå betong och pollare. Låt det vara så - undvik att sminka kajen. Asfaltera med röd asfalt och måla "vägmarkeringar" i vitt - strikt och fint. #7 Utsprånget. Är Ni medvetna om att där stod ett magasin	Synpunkterna är noterade men är på en mer detaljerad nivå än vad planprogrammet behandlar. Angående Skeppet, parkeringar och Utsprångskajen, se sammanfattning s. 3–5

	med just 6.5 höjd? Jag bor på Långgatan och har följt byggnadens öde. Fanns inga sprickor i vare sig fasad eller betongpelare. Kajen framför utnyttjades då tunga bränslelastbilar stod på kajkanten då farty bunkrar bränsle. Magasinet var 18m brett och 6X18m långt. Jag skrev ett brev till Gävert om att inte riva men vann inget gehör. #8 Kajen på fastlandssidan. Ta lärdom av den tämligen misslyckade utformningen av den kajen. Allt ser OK ut men där finns bara en dryga metern bred gångbara där cyklister inte gillas. Att lägga "kyrkogårdsmakadam" på en yta som ska vara hård – ge intryck av f.d. kaj blev så fel. Och ytterst få personer går där - några fler sommartid. Vintertid är där totalt oskottat. Och då kryssningsfolket kommer så går de i en sorts "myrstig" efter varandra, bort via Lidl och mot fartyget. Några som går vimsar med kartan i handen runt och frågar oss på Långgatan om vägen till fritidsbåtmuseet. #9 Cyklister/Gående och centrumhandeln. Är ställt utom allt rimligt tvivel att nästan alla behöver bilen för att handla. Så helt fel att tro att handeln i centrum skulle gynnas av färre parkeringsplatser och möjligtvis fler gående och cyklister. #10 Grönområden. Visst är det fint med grönska. Men då ska vi välja träd som är gröna året om. Lövträd är gröna drygt 4 månader - medio maj till medio september. Det de gjort i Umeå kan tyckas lyckat, men är i mitt tycke att "sminka en kaj". Och varför i planprogrammet ta med kulturhuset i Kalmar? Maken till ful byggnad ska vi hålla oss för goda för att ha som exempel. Med vänlig hälsning o Pax et Bonum XX XX Boende på Långgatan.	
--	--	--

Medverkande

Tjänstepersoner på Härnösands kommuns plan- och byggavdelning och teknikavdelning har medverkat i upprättandet av denna handling.

Samrådsredogörelsen har blivit utskickad på internremiss till berörda avdelningar under juni 2023.

Härnösand 2023-06-29

Hanna Krämmer

Projektledare för planprogram Skeppsbron

Aktualitetskontroll - Planprogram Skeppsbron

Sammanfattning

Samhällsförvaltningen har genomfört en aktualitetskontroll av planprogrammet för Skeppsbron med anledning av att programmet varit vilande i väntan på en parkeringsutredning samt på grund av nya plan- och infrastrukturprojekt i området. Slutsatsen är att planprogrammet fortsatt är aktuellt, genomförbart och visionärt och kan antas utan förändringar, med beaktande av de förtydliganden som framkommit.

Planprogrammets vision – med fokus på identitet, människan, bebyggelse, grönska och rörelse – bedöms fortfarande vara relevant och fungera som ett stabilt ramverk för fortsatt detaljplanering och projektering.

Den genomförda parkeringsutredningen visar att parkeringstillgängligheten i centrala Härnösand är god och att det inte råder faktisk brist på parkeringsplatser. Utmaningen ligger i nyttjandet av parkeringar. Införandet av parkeringsavgifter i februari 2026 bedöms bidra positivt genom att prioritera korttidsparkering, frigöra attraktiva ytor i centrum och stödja stadsliv och handel. Planprogrammet kan inte ensamt lösa parkeringsfrågan, men utgör inte heller ett hinder för framtida lösningar.

Flera pågående och beslutade projekt bedöms sammantaget stärka planprogrammets intentioner:

- Upprustningen av Utsprångskajen är central för att stärka Skeppsbrons hamnkaraktär. Trots ökade behov av kajförstärkning bedöms visionen vara genomförbar.
- Nya Nybron och den tillhörande gång- och cykeltunneln förbättrar stråkets kontinuitet och stödjer hållbara transporter.
- Upprustningen av Nybrogatan bidrar till bättre gång- och cykelmiljöer utan att påverka planprogrammets innehåll.

Samtidigt bör Kanalgatan bör kopplas samman med Brunnshusgatan för att stärka tillgängligheten mellan centrum, hotellet och strandparken.

Totalförsvarets ökade närvaro och behov har fått större betydelse sedan planprogrammet togs fram. Planprogrammet bedöms dock inte hindra Försvarsmaktens verksamhet och goda möjligheter till samexistens finns, förutsatt att hänsyn tas i kommande plan- och projekteringsskeden.

När det gäller Hamnparken bedöms planprogrammets vision fortsatt relevant, även om delar av parken tas i anspråk för försvarsändamål. Detta förstärker snarare behovet av kvalitativa gröna miljöer längs stråket. För Sälstens udde gäller att visionen kan fullföljas, men att markägandefrågor behöver lösas för att säkerställa allmänhetens tillgång och ett sammanhängande stråk till Sälstens havsbad.

Sammanfattningsvis konstateras att planprogrammet för Skeppsbron fortsatt är ett ändamålsenligt och aktuellt visionsdokument. Det ger god vägledning för den fortsatta stadsutvecklingen och bör ligga till grund för kommande detaljplanering, med flexibilitet för framtida behov och förutsättningar.

Innehåll

1	Introduktion.....	4
1.1	Visionen för Skeppsbron	4
2	Tidsplan	6
2.1	Bedömning.....	6
3	Utsprångskajen.....	7
3.1	Visionen för delområdet, Utsprångskajen	7
3.2	Bedömning.....	8
4	Nya Nybron	9
4.1	Bedömning.....	9
5	Nybrogatan.....	10
5.1	Bedömning.....	13
6	Parkeringsutredning centrala Härnösand.....	10
6.1	Bakgrund.....	10
6.2	Parkeringsavgifter	11
6.3	Transporter.....	11
6.4	Bedömning	11
7	Totalförsvarets behov	14
7.1	Bakgrund.....	14
7.2	Bedömning.....	15
8	Detaljplan för Hamnparken, del av ÖN 2:52	17
8.1	Visionen för delområdet, Hamnparken	17
8.2	Bakgrund till detaljplanen för Hamnparken, del av ÖN 2:52.	18
8.3	Bedömning.....	19
9	Sälstens udde.....	21
9.1	Visionen för delområdet, Sälstens udde.....	21
9.2	Bakgrund till detaljplanearbete inom delområdet	22
9.2.1	Detaljplan för Motorn 5 och en del av Motorn 1 (Plan 522).....	22
9.2.2	Detaljplan för Motorn 6 och en del av Motorn 1.....	23
9.3	Bedömning	24
10	Byggrätter	26
10.1	Visionen för nya byggrätter längs Skeppsbron	26
10.2	Detaljplan för fastigheten Resan 1 och del av ÖN 2:52 (Nybron)	28
10.3	Bedömning	29
11	Sammanfattning.....	30

1 Introduktion

I mars 2026 fick Samhällsförvaltningen i uppdrag att genomföra en aktualitetskontroll av förslaget till planprogram för Skeppsbron. Samhällsnämnden hade redan den 24 augusti 2023 föreslagit att kommunstyrelsen skulle föreslå kommunfullmäktige att anta planprogrammet. Efter detta har planprogrammet legat vilande, på initiativ av kommunstyrelsen, i avvaktan på att en parkeringsutredning för centrala Härnösand skulle genomföras.

Parkeringsutredningen har nu slutförts och levererats, vilket innebär att förutsättningar bedöms finnas för att återuppta arbetet med planprogrammet och påbörja genomförandeprocessen. Även om planprogrammet är ett visionsdokument är beslut kring kommunens inriktning viktiga för en effektiv och målinriktad planering av alla delprojekt.

Under den tid planprogrammet varit vilande har flera relevanta infrastruktur- och detaljplaneprojekt inom och i anslutning till planområdet initierats. Inom ramen för denna aktualitetskontroll bedöms hur dessa projekt påverkar planprogramförslaget samt om det finns behov av justeringar eller förtydliganden inför fortsatt planarbete.

1.1 Visionen för Skeppsbron

Visionen för skeppsbron är att skapa ett mångfunktionellt, omsorgsfullt gestaltat och sammanhängande kajstråk för Härnösand. Visionen för Skeppsbron har brutits ner i fem prioriteringar – identitet, människan, bebyggelse, grönska och rörelse.

Identitet: Skeppsbrons hamnkaraktär och roll som stadens framsida och entré ska förstärkas och utvecklas med hänsyn till kulturhistoriska värden.

Människan: En universellt utformad och upplevelserik plats där alla människor känner sig viktiga och prioriterade.

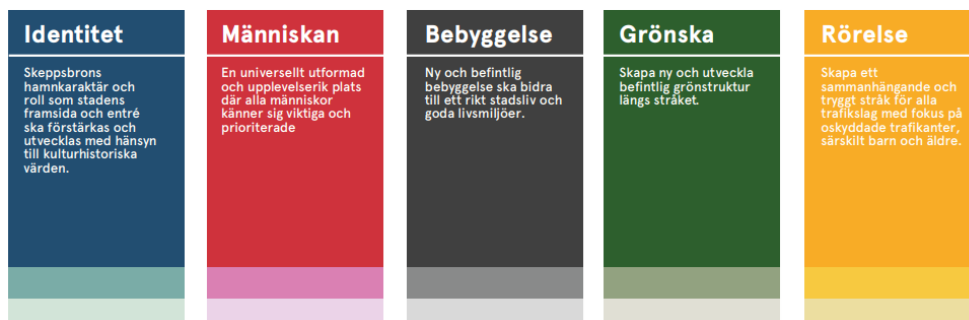
Bebyggelse: Ny och befintlig bebyggelse ska bidra till ett rikt stadsliv och goda livsmiljöer.

Grönska: Skapa ny och utveckla befintlig grönstruktur längs stråket.

Rörelse: Skapa ett sammanhängande och tryggt stråk för alla trafikslag med fokus på oskyddade trafikanter, särskilt barn och äldre.

Dessa vägledande prioriteringar bedöms fortfarande vara aktuella. Under var och en av de fem prioriteringarna finns tillhörande strategier som preciserar inriktningen. Därutöver redovisas ett antal strategiska projekt som behöver genomföras för att fullfölja planprogrammets vision. I vilken ordning de strategiska projekten ska genomföras bör utredas i nästa skede. Samtliga projekt bedöms dock fortsatt vara aktuella.

Visionen för Skeppsbron har brutits ner i fem prioriteringar:

Figur 1: 5 prioriterade inriktningar för Skeppsbron.

2 Tidsplan

I planprogramförslaget finns en tydlig tidsplan som ger en överskådlig bild av de större projekt som kommunen arbetar med. Sedan planprogrammet först presenterades har dock tidsplanen för genomförandet av Planprogram Skeppsbron, liksom för närliggande och sammankopplade projekt, förändrats. Tidsplanen är därmed inte längre aktuell.

2.1 Bedömning

Den ursprungliga tidsplanen bedöms vara för snäv i relation till kommunens kapacitet att genomföra projekt av denna omfattning. En reviderad tidsplan bör därför tas fram efter att planprogrammet har antagits, som en del av genomförandearbetet. Eftersom stråket är långt behöver genomförandet delas in i mindre delprojekt. Projektering och byggnation kan i flera fall vara beroende av att nya detaljplaner tas fram för stråket, vilket bör prioriteras i nästa skede för att inte utgöra ett hinder för genomförandet.

3 Utsprångskajen

Upprustningen av Utsprångskajen ses som en avgörande del av projektet att leverera ett hamnstråk som Härnösandsbor kan vara stolta över. I kommunens 10-årig investeringsbudget har en budget avsatts till arbetet med kajen. Utredning inför att påbörja arbetet med kajförstärkning är genomförd och har visat sig att behovet av kajförstärkning är större än väntat. Kommunen utreder alternativa och mer kostnadseffektiva metoder för att förstärka kajen. Upprustningen planeras ske under 2027 och 2028. Härnösands kommun har ansökt om medfinansiering för kajens upprustning som kan komma att påverka tidsplanen.

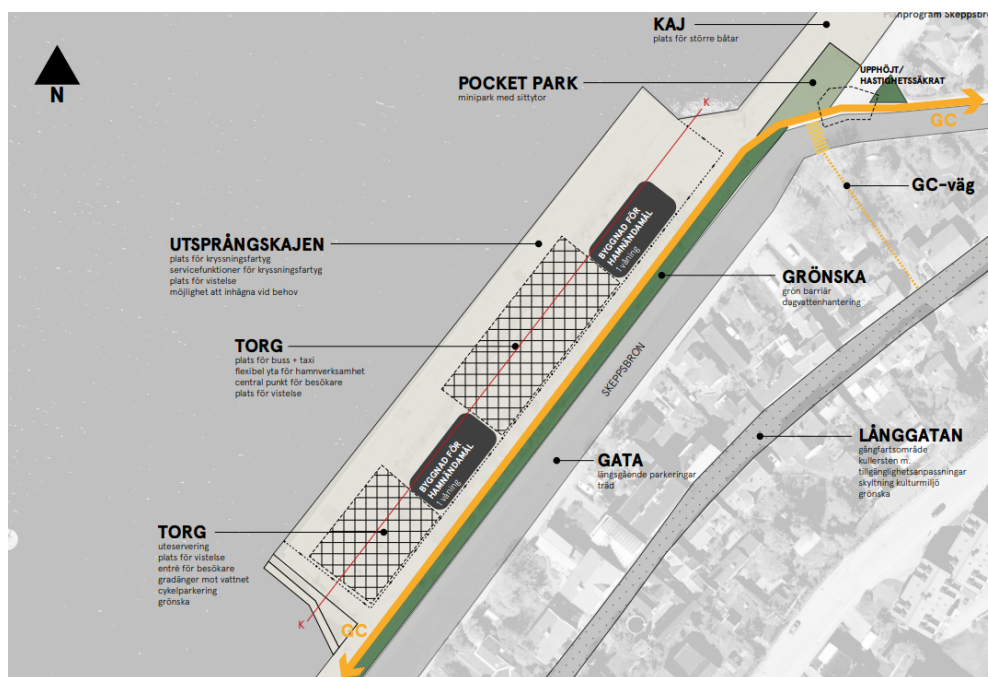
3.1 Visionen för delområdet, Utsprångskajen

I planprogramförslaget pekas huvudsakligen två strategiska projekt ut för Utsprångskajen. Det första är att Utsprångskajen ska bli en plats för båtar och anläggningar som stöttar båtverksamhet ska tillföras för att ge underlag för turism och handel. Det andra ta fram en detaljplan för Utsprångskajen som möjliggör för varsam bebyggelse med hamnändamål. Visionen för Utsprångskajen beskrivs nedan:

Utsprångskajen är en kaj med möjlighet att ta emot större fartyg när den rustats upp och ställts i ordning. Enligt gällande detaljplan finns möjlighet att uppföra en byggnad för hamnändamål med en byggnadshöjd på 6,5 meter. Detaljplanen behöver ändras för att möjliggöra en bredare användning för hamnändamål och för att reglera byggrätten med hänsyn till områdets kulturmiljövärden. Byggrättens volym och utformning ska tydligt regleras i detaljplanen. Höga gestaltungsambitioner för bebyggelsen och landskapsarkitekturen ska finnas.

Delar av Utsprångskajen utformas som torg med inslag av grönska där besökare erbjuds sittplatser, uteserveringar och en vacker utsikt. I den södra vinkeln mellan kajen och gatan byggs gradänger som skapar vattenkontakt i ett läge med skydd från vinden. Grönskan i området behöver kunna hantera dagvatten då kajen är stor och mestadels hårdgjord. På ytor där permanenta planteringar inte lämpar sig på grund av hamnens behov kan flyttbara möbler och planteringar användas. Stadslivet behöver samsas med de krav som sjöfarten har på kajens funktion och den tekniska försörjningen när kajen rustas upp. Omhändertagandet av grå/svartvatten enligt gällande lagar och föreskrifter behöver säkerställas i området. Utsprångskajen ska upplevas som tillgänglig för allmänheten men kan vid nödvändiga tillfällen delvis stängas av med stängsel. Detta bör ske på ett sätt som inte påverkar de eventuella verksamheter som bedrivs på kajen i kommersiellt syfte.

Framför kajen finns möjlighet att anlägga en ficka för av- och pålastning, taxi och buss. I övrigt erbjuds långsgående gatuparkeringar. Det enklaste sättet att ta sig till Utsprångskajen för invånare och besökare ska vara att cykla, gå eller åka kollektivt. I anslutning till kajen behöver det finnas goda möjligheter att parkera sin cykel. Cykelparkeringen ska följa kommunens mobilitetsriktlinjer.

Figur 2: Vision för delområdet Utsprångskajen.

3.2 Bedömning

Upprustningen av Utsprångskajen och planprogrammets vision bedöms kunna genomföras enligt plan, trots ett ökat behov av kajförstärkning. I linje med visionen finns ett särskilt behov av smarta och flexibla lösningar som möjliggör samexistens mellan verksamheter och allmänheten på platsen. Det är av stor vikt att kajen kan stödja Härnösands marina verksamheter, samtidigt som allmänhetens tillgång till området säkerställs och vidareutvecklas.

Platsspecifika lösningar kommer att hanteras i efterföljande skeden genom detaljplanering och projektering. Eventuella förändringar i tidsplanen för kajens upprustning bedöms inte påverka planprogrammets vision. Ett positivt utfall vad gäller medfinansiering kan däremot ytterligare stärka och gynna visionens genomförande.

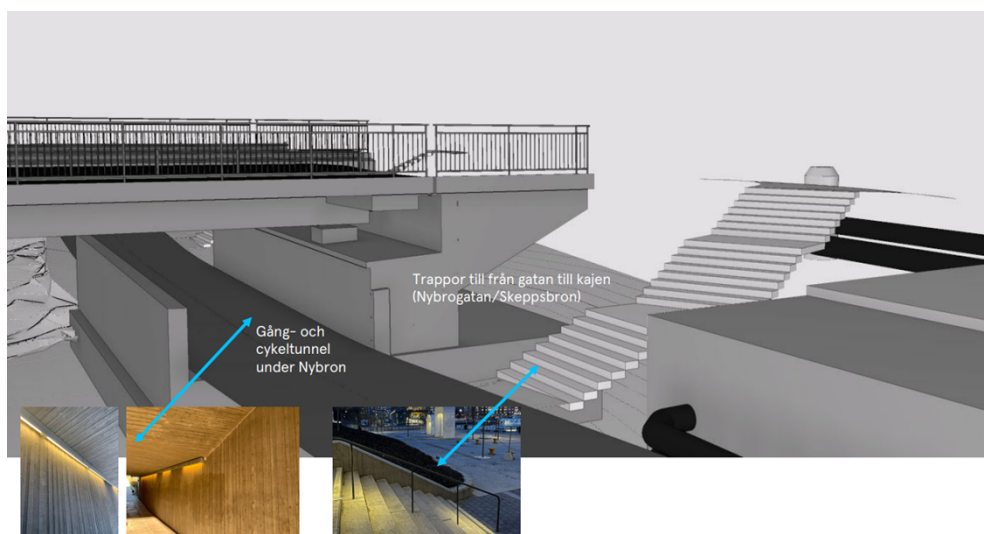
4 Nya Nybron

I juni 2026 färdigställs Nya Nybron, som förbinder Härnön med fastlandet. Nya Nybron bedöms ge ett positivt bidrag till planprogramförslagets visioner. Sedan planprogramförslagets framtagande har även en ny detaljplan för Nybron tagits fram (Detaljplan 521, Fastigheten Resan 1 och del av Ön 2:52), vilket innebär att en byggrätt har utgått. Detta behandlas i avsnittet om byggrätter.

4.1 Bedömning

Nya Nybron bedöms inte påverka genomförandet av visionen i planprogrammet. Tvärtom har lösningen att anlägga en gång- och cykeltunnel under bron stärkt möjligheten att skapa ett genomgående stråk hela vägen från Östra Kanalbron till Sälstens udde. Arbetet med Nya Nybron stödjer de prioriterade inriktningar som lyfts i visionen för Skeppsbron – framför allt identitet, människan och rörelse.

Hänsyn till övergången från Nya Nybron och Nybrogatan till Skeppsbron, avseende både gestaltning och trafiklösningar, bör prioriteras vid genomförandet av visionen.

Figur 3: Nya gång- och cykeltunneln under Nybron med trappor upp till Skeppsbron och Nybrogatan.

5 Parkeringsutredning centrala Härnösand

Planprogramförslaget väckte frågan om huruvida parkeringssituationen i stadskärnan fungerar och hur tillgängligheten kan förbättras.

Tjänstemannaorganisationen och kommunstyrelsen efterfrågade därför en fördjupad utredning som redovisar den nuvarande parkeringssituationen samt föreslår möjliga förbättringar. Uppdraget utgick från utmaningarna kring centrumhandeln och stadskärnans övergripande attraktivitet, liksom kommunens målsättningar om ett ökat hållbart resande i staden. I samband med framtagandet av utredningen har dialog förts med fastighetsägarna i området.

Sammanfattningsvis bedöms parkeringstillgängligheten i centrala Härnösand vara god. Parkeringsutredningens slutsatser visar på planprogrammets genomförbarhet och lämplighet för att öka stadskärnans attraktivitet. Samtidigt rekommenderar utredarna vikten av att se över utvecklingen av centrums parkeringsutbud i form av yteffektiva parkeringsanläggningar som smälter in och inte utgör barriärer i staden. Detta är något som bör göras i nästkommande planeringsskeden.

5.1 Bakgrund

Trivector Traffic genomförde en parkeringsutredning på uppdrag av Härnösands kommun under hösten 2024. Parallellt med denna utredning genomförde Optimal Stadsutveckling en handelsutredning.

I utredarnas intervjuer med handlare och besökare framkommer det att god tillgänglighet till parkering i centrum uppfattas som viktigt. Samtidigt finns en upplevd brist på parkeringsplatser. I den beläggningsstudie som utredarna har genomfört visar det sig dock att det inte finns någon faktisk brist på parkering i centrum.

Utredarna påpekar att det finns outnyttjad parkeringskapacitet i centrumnära lägen – framför allt på Kronholmen och på parkeringsdäcket bakom Hemköp. De drar därför slutsatsen att parkeringsytor i hela centrum kan frigöras om långtidsparkering styrs om.

Utredningen konstaterar även att Härnösands centrum behöver fler målpunkter och attraktiva stadsmiljöer som kan locka besökare till staden. Genom fler målpunkter, mötesplatser och mer grönska kan ökad rörelse skapas, vilket i sin tur kan bidra till att fler söker sig till centrum. Utredaren konstaterar även att Härnösand saknar sammanhängande gång- och cykelstråk genom staden, vilket i sin tur bidrar till att öka bilanvändningen och efterfrågan på bilparkering. Utredaren pekar på att upprustningen av Östra Kanalgatan kan skapa ett attraktivt stråk mellan hotellet vid simhallen med stadskärnan samtidigt bör stråket fortsätta vidare söderut längs Brunnshusgatan.

Utredaren trycker på att fler parkeringar inte behövs, snarare bättre utnyttjande av de befintliga. Samtidigt rekommenderar utredarna vikten av att se över utvecklingen av centrums parkeringsutbud i form av yteffektiva parkeringsanläggningar som smälter in och inte utgör barriärer i staden. Detta är något som bör göras i nästkommande planeringsskeden.

5.2 Parkeringsavgifter

Efter utredarens förslag beslutade Härnösands kommun att införa avgiftsreglerad parkering för att prioritera korttidsbesökare i centrum framför långtidsparkering. Samtidigt gavs möjlighet för besökare att stanna längre än två timmar – något som tidigare inte var möjligt på vissa centrala parkeringar när parkering reglerades med P-skiva. Den som behöver stå längre tid styrs mot andra parkeringar lite längre från centrum, Parkeringsavgifterna infördes den 2 februari 2026.

5.3 Transporter

Skeppsbron är en aktiv kaj och planprogrammet har som vision att båtverksamheten ska öka i framtiden efter en upprustning. Det är därför viktigt att hänsyn tas till transporter till och från kajområdet – både för fritidsbåtar och fartyg. Vissa transporter kan vara tunga och ytkrävande. Längs gatan, i husens bottenvåningar, finns ett stort antal näringsidkare som kan ha behov av lastplatser för leveranser. Särskilda lösningar avseende transporter hanteras i projekteringsskedet.

5.4 Bedömning

Utifrån parkeringsutredningen bedöms parkeringstillgängligheten i centrala Härnösand vara god, och slutsatsen är att det inte råder någon brist på parkeringsplatser i centrum. Planprogrammets genomförande bedöms vara mycket viktigt för att öka stadskärnans attraktivitet. I vissa fall kan ersättningsplatser behöva tillskapas när parkeringar tas bort. Detta eftersom handeln utgör en stor del av stadslivet i centrum och är beroende av en väl fungerande parkeringssituation. Uppdraget att säkerställa ersättningsparkering bör genomföras i samband med ombyggnation.

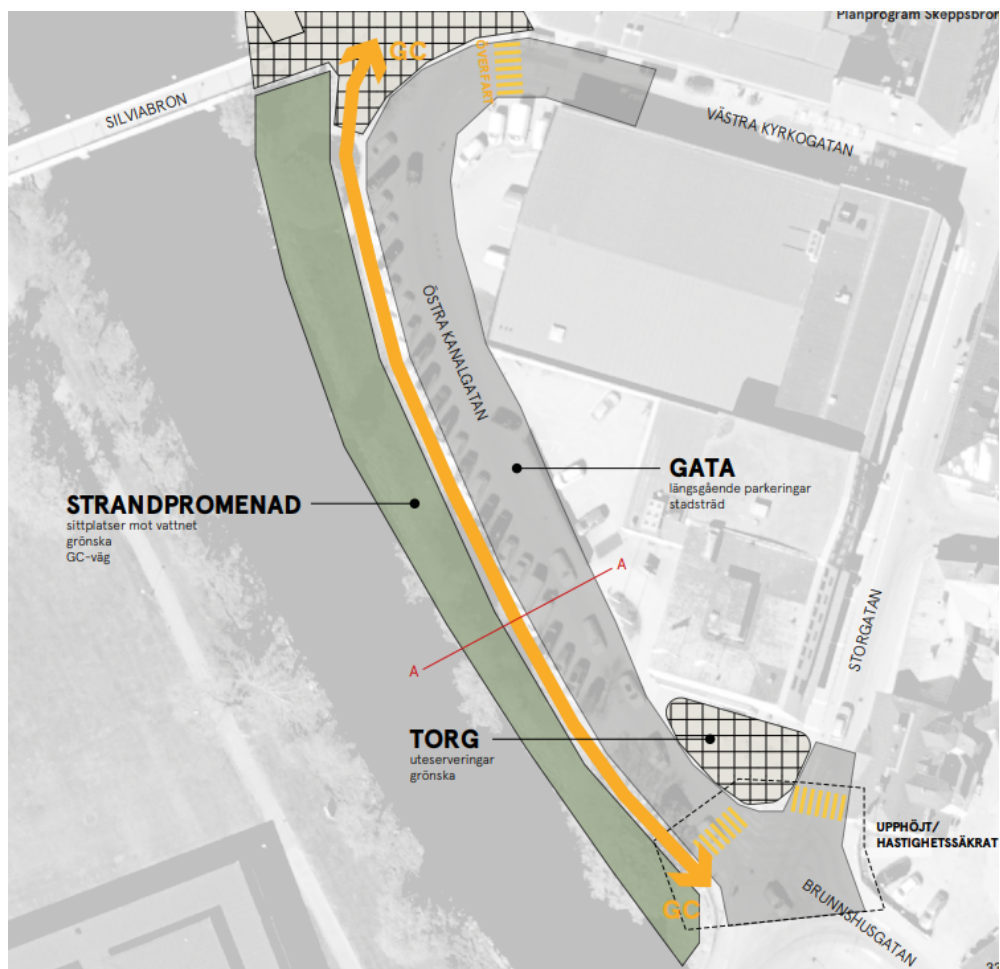
Om en helhetslösning eftersträvas bedöms ett sidoprojekt behövas, med syfte att ta fram lokalisering och förslag på yteffektiva parkeringslösningar. Detta kan möjliggöra att mark frigörs för stadsutveckling i form av ökad stadsmässighet samt mer attraktiva gaturum och miljöer.

Beslutet att införa parkeringsavgifter bedöms bidra positivt till planprogrammets vision om att bättre nyttja centrums mest attraktiva markområden för att skapa liv och rörelse i staden. Genom att styra bort långtidsparkerare till parkeringsplatser något längre från centrum kan parkeringar frigöras för korttidsbesökare, samtidigt som yta kan tas i anspråk för andra funktioner, såsom byggrätter för restaurangverksamhet och ytor som gynnar båt- och stadslivet.

Kommunen bedömer att man genom att erbjuda säkra gång- och cykelstråk, attraktiv cykelparkering samt välplanerad kollektivtrafik kan erbjuda goda alternativ till bilresor och därigenom minska bilresandet. Inom delprojektet för upprustningen av Östra Kanalgatan bör den föreslagna gång- och cykelbanan knytas samman med Brunnshusgatan för att ge fotgängare och cyklister möjlighet att nå hotellet och strandparken genom att följa kanalen. Delprojektområdet behöver därmed utökas något, samtidigt som visionen för området är oförändrad.

Behovet av särskilda lösningar avseende transporter bedöms inte påverka planförslaget, eftersom denna fråga hanteras i detaljutformningen.

Sammanfattningsvis kan planprogramförslaget inte i sig lösa parkeringsfrågan. Samtidigt bedöms planprogrammet inte utgöra ett hinder för alternativa parkeringslösningar vid antagande. Dessa frågor kommer att hanteras i detaljplanerings- och projekteringsskedena. En viss flexibilitet bör främjas i detaljplanearbetet för att möta framtida behov.

Figur 4: Delprojektet för upprustningen av Östra Kanalgränd bör förlängas och kopplas samman med Brunnshusgatan för att binda ihop stadskärnan med det nya hotellet och strandparken längs kanalen.

6 Nybrogatan

Projektet att rusta upp Nybrogatan pågår just nu med planerad leverans 2028. Nybrogatans omgestaltning bedöms inte påverka planprogramförslaget.

6.1 Bedömning

Upprustningen av Nybrogatan bedöms inte påverka genomförandet av visionen i planprogrammet. Förbättringar i gång- och cykelinfrastrukturen kommer att gynna visionens intentioner och bidra till en positiv helhet där det blir mer attraktivt att välja ett hållbart resande. Eventuella justeringar i korsningen Skeppsbron–Nybrogatan kan behövas i framtiden, beroende på resultatet av detaljprojekteringen av stråket. Arbetet med Nybrogatan stödjer de prioriterade inriktningar som lyfts i visionen för Skeppsbron – framför allt människan och rörelse.

Hänsyn till övergången mellan Nya Nybron och Nybrogatan samt vidare till Skeppsbron, avseende både gestaltning och trafiklösningar, bör prioriteras vid genomförandet av visionen.

Figur 5: Korsning Nybrogatan-Skeppsbron.

7 Totalförsvarets behov

Totalförsvarets behov har fått större utrymme och ökad betydelse i såväl nationell som kommunal samhällsplanering sedan planprogramförslaget togs fram, till följd av det rådande säkerhetsläget. Planprogramområdet omfattas inte av riksintresse för totalförsvaret, men ligger inom Försvarsmaktens remiss av den 1 december 2025 avseende ”förslag till nytt område av betydelse” (TM0108 Härnösands hamn), enligt 3 kap. 9 § miljöbalken. Påverkansområdet avser ytor där verksamhet, exempelvis fartygsrörelser, behöver kunna bedrivas utan hinder för försvaret. Åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen ska undvikas.

7.1 Bakgrund

Försvarsmakten utökar sin verksamhet i Härnösand och totalförsvarets behov lyfts i ett flertal ärenden, exempelvis i detaljplanen för Hamparken, del av ÖN 2:52 (som behandlas i ett separat stycke), Fortifikationsverkets förvärv av mark intill Sälsten samt Försvarsmaktens remiss avseende ”förslag till nytt område av betydelse” (TM0108 Härnösands hamn), enligt 3 kap. 9 § miljöbalken. Remissen skickades ut den 1 december 2025 och besvarades av Härnösands kommun.

Planprogramområdet omfattas inte av riksintresse för totalförsvaret, men enligt förslaget till nytt område av betydelse berörs den nordligaste delen av planprogramområdet. Samtidigt har hela Skeppsbron, med tillhörande kajområden och trafikfunktioner, betydelse för Försvarsmakten och totalförsvaret. I delstrategin att utveckla platser för båtliv nämns Försvarsmakten i den sista meningen:

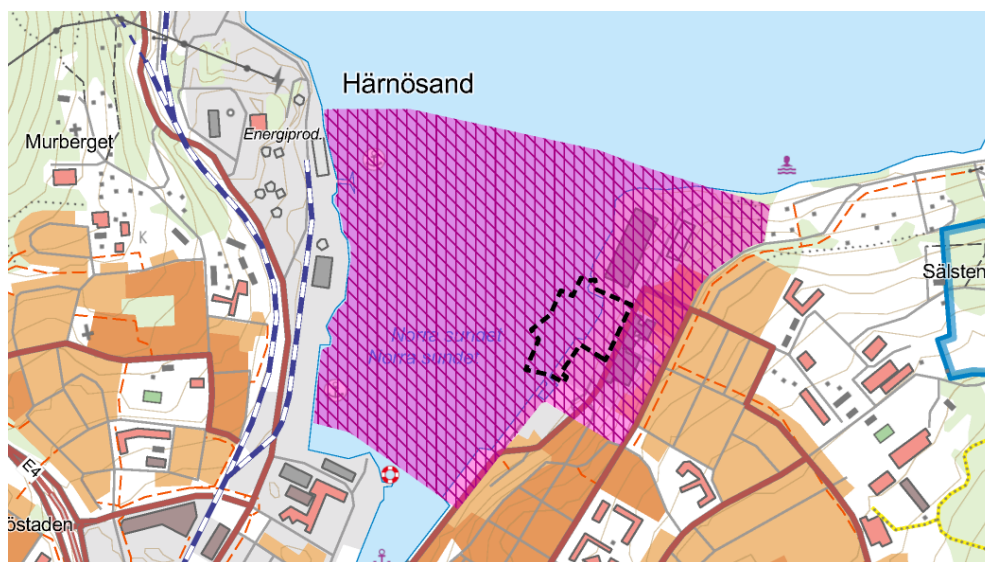
Vissa hamnmiljöer och kajer kontrolleras av Försvarsmakten eller andra aktörer och de måste få fortsätta bedrivna sina verksamheter där.

Påverkansområdet (se figur 6) avser ytor där verksamhet, exempelvis fartygsrörelser, behöver kunna ske utan hinder för försvaret. Åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen ska undvikas, såsom:

- Hinder och fasta anläggningar (både över, på eller under vattnet) som begränsar fartygsrörelser och basverksamhet.
- Förändringar i infrastruktur (ex. vägar) i närområdet som på något sätt påverkar möjligheterna att transportera fordon, materiel eller personal till hamnen och dess närområden.
- Införandet av begränsningar så som områdesskydd som på något sätt förändrar möjligheterna till användning av hamnen.
- Tekniska system som påverkar samband och bevakningssystem.
- Förändringar eller avveckling av delar av (eller hela) hamnen.

Kommunens remissvar följer det tydliga ställningstagande som kommer till uttryck i Översiktsplan 2040. Översiktsplanen anger att mark- och vattenområden som är av betydelse för totalförsvarets anläggningar ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka försvarsintresset. Vid avvägningar mellan olika ändamål ska, enligt översiktsplanen, försvarsintresset ges företräde.

Inom påverkansområdet för riksintresse för totalförsvaret får verksamheter således inte etableras eller utformas på ett sätt som riskerar att negativt påverka totalförsvarets användning av området. Enligt 9 kap. 36 § plan- och bygglagen (PBL) gäller dessutom utökad lovplikt inom eller i anslutning till riksintresseområden för totalförsvarets anläggningar, vilket innebär att vissa åtgärder som annars är lovbeFriade kan kräva bygglov. Detta kan påverka de framtida boende i det planerade bostadsområde vid Sälstens udde.

Figur 6: Förslag till nytt område av betydelse (Försvarmakten 2025-12-02).

7.2 Bedömning

Planprogramförslaget bedöms inte utgöra något hinder för Försvarmaktens behov eller för en framtida etablering av utökad verksamhet. Vidare kan ökade investeringar i infrastrukturens bärighet och tekniska funktioner gynna Försvarmaktens behov. Allmänhetens tillgång till ett sammanhängande stråk från stadskärnan till Sälsten bedöms inte påverkas av Försvarmaktens utveckling. Kommunen bedömer att möjligheterna till samexistens inom planområdet är goda.

I genomförandefasen av planprogrammets delprojekt bör hänsyn tas till Försvarmaktens intressen. Exempel på detta är att säkerställa framkomlighet för Försvarmaktens fordon samt att undvika hinder som begränsar möjligheten att använda hamnen. Inom påverkansområdet för riksintresset för totalförsvaret får verksamheter inte etableras på ett sätt som riskerar att påverka totalförsvarets användning negativt. Planprogrammet föreslår inga känsliga verksamheter inom området, utan enbart matserveringsverksamhet och möjligheter till utökad båtverksamhet. Kommunen bedömer att Försvarmaktens eventuellt utökade verksamhet inte utgör något hinder för den planerade bostadsutvecklingen inom området, men är samtidigt medveten om en eventuell utökad lovplikt.

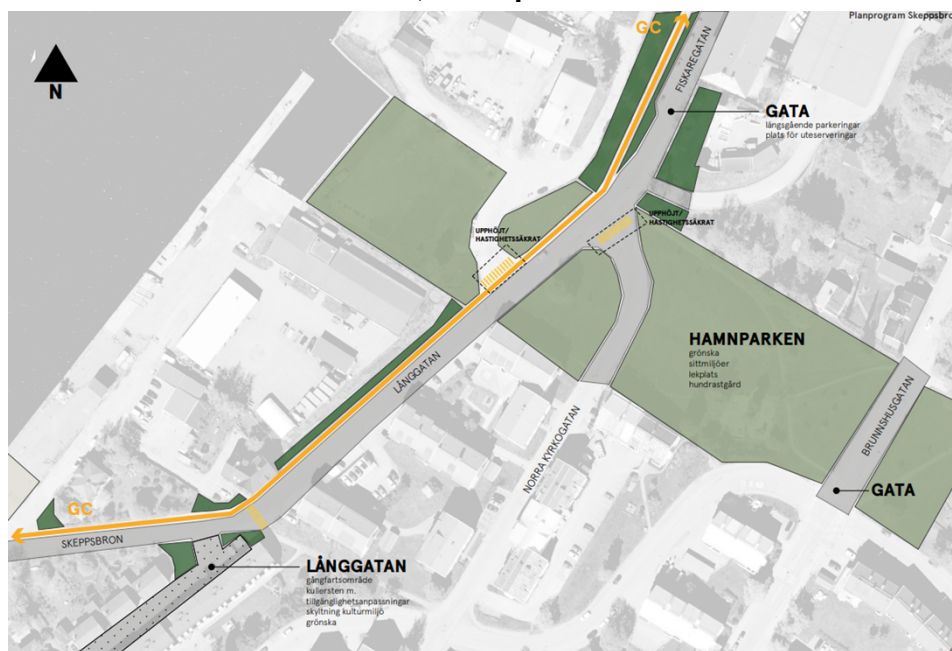
Kommunen har samrådsskyldighet med Försvarmakten om en detaljplan kan antas påverka totalförsvarets intressen. Dialog i projekteringskedet för

de olika delprojekten bedöms dock vara viktig för att säkerställa att hänsyn tas till Försvarsmaktens behov.

8 Detaljplan för Hamnparken, del av ÖN 2:52

Hamnparken har pekats ut som en viktig grönyta längs Skeppsbron. Grönytan är idag underutnyttjad av allmänheten, samtidigt som boende i närområdet bedöms ha brist på tillgång till nära och kvalitativa parker. Visionen om att rusta upp parken bedöms inte påverkas av det detaljplanearbete som har påbörjats i syfte att tillgodose Försvarmaktens behov samt möjliggöra etablering av andra typer av verksamheter. Detaljplanen inkluderar även en del av Fiskaregatan med avsikt att skapa utrymme för utveckling av gång- och cykelstråk i enlighet med visionen som presenteras i planprogrammet (Detaljplan för Hamnparken, del av ÖN 2:52).

8.1 Visionen för delområdet, Hamnparken

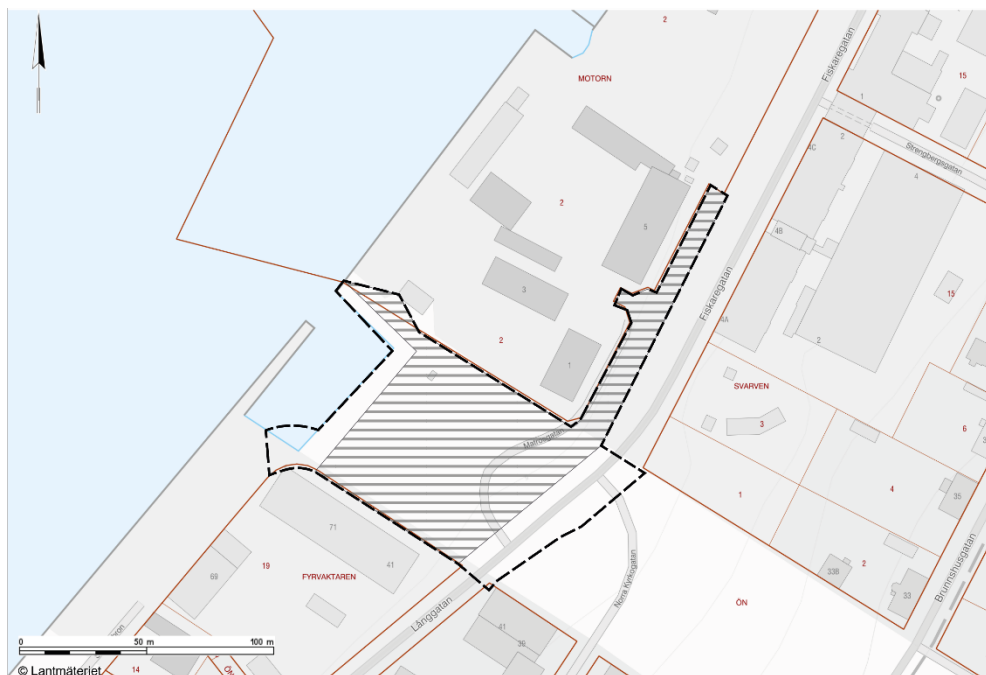
Figur 7: Visionen för delområdet, Hamnparken.

Att utveckla Hamnparkens utbud och tillgänglighet pekats ut som ett strategiskt projekt i planprogramförslaget. Visionen för Hamnparken beskrivs nedan:

Hamnparken är en park som ger många människor nära tillgång till grönska i vardagen. Det finns få parker i nära anslutning vilket ställer höga krav på Hamnparken. Den är idag svår att nyttja genom sin kraftiga lutning. Planprogrammet föreslår att parken gestaltas på ett sätt som gör den mer tillgänglig genom till exempel gradänger som planar ut delar av området. Det skapar plats för olika sittmiljöer, planteringar, ytor för picknick, spontanlek och anlagda lekytor. Genom att förändra markens höjder och lutningar kan även dagvatten fördröjas. I samband med upprustningen av parken ska även utredas möjlighet och behov av en hundrastgård i Hamnparkens västra del. Önskemål om hundrastgård har inkommit under samrådet och i tidigare medborgarförslag.

Parken är en viktig del i Härnösands gröna infrastruktur varför ekosystemtjänster som skugga, dagvattenhantering, biologisk mångfald och boplatser för insekter och djur bör planeras in när parken görs om.

8.2 Bakgrund till detaljplanen för Hamnparken, del av ÖN 2:52

Figur 8. Karta över området. Där planområdets läge är markerat.

I dagsläget pågår ett planarbete för att utreda möjligheterna att skapa ny kvartersmark med huvudanvändning för försvarsanläggning. Detta omfattar anläggningar och funktioner kopplade till det militära och civila försvaret, exempelvis garage, verkstäder, skyddsrum m.m. Planen reglerar även verksamheter. Dessa kombineras i syfte att säkerställa mark för den långsiktiga utvecklingen av totalförsvarets behov samt för att möjliggöra etablering av andra typer av verksamheter. Inom området planeras en inhägnad, hårdgjord yta med en carport.

Planen skapar även förutsättningar för anläggande av gång- och cykelväg genom breddning av befintligt gatuområde. Planområdet är avgränsat till Hamnparkens västra del, inklusive gatukorsningen Långgatan, Fiskaregatan, Matrosgatan och Norra Kyrkogatan.

Samhällsnämnden beslutade att påbörja planarbetet 2025-06-18. Då nuvarande markanvändning i gällande detaljplan och översiktsplan är utpekad som park och mångfunktionell bebyggelse, prövas en ny detaljplan för att anpassa markanvändningen till förändrade behov och förutsättningar.

Planförslaget bedöms avvika från både gällande detaljplan och översiktsplan, och detaljplanarbetet kommer därför att hanteras med ett utökad förfarande enligt plan- och bygglagen (2010:900).900). I gällande översiktsplan, antagen av kommunfullmäktige den 26 september 2022 i § 79, redovisas två markanvändningar för området, parkmark samt mångfunktionell bebyggelseyta.

Park:

Grönstrukturen ska enligt översiktsplanen prioriteras i lika hög grad som bebyggelsestrukturen. Parker ska utvecklas och bevaras med hög kvalitet och upplevelsevärde.

Mångfunktionell bebyggelse:

Områden för mångfunktionell bebyggelse ska främja en blandning av småskalig handel, service, kontor och bostäder. Vid utveckling ska grönområden värnas och komplettera befintlig bebyggelse.

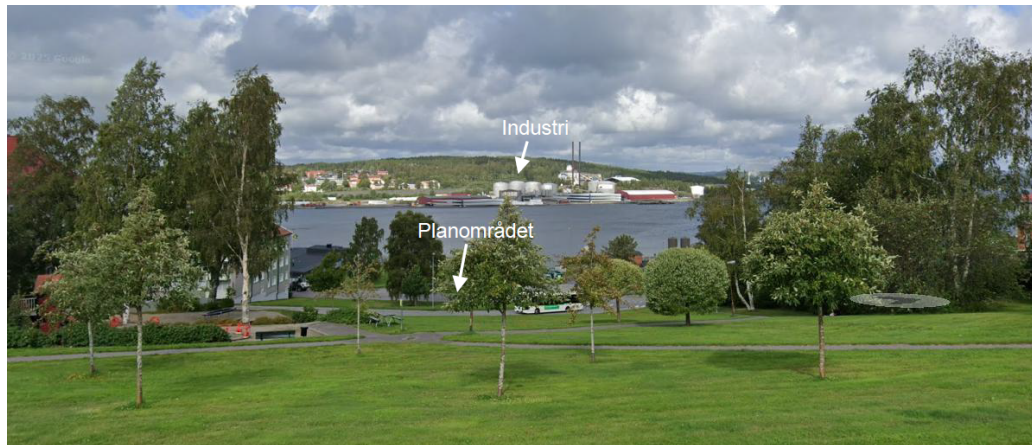
Utöver dessa markanvändningar beskriver översiktsplanen att totalförsvarets intressen ska beaktas särskilt vid planläggning. Även om området inte omfattas av ett riksintresse, sägs i översiktsplanen att mark- och vattenområden som är viktiga för totalförsvaret ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka försvarsintresset. Vid avvägningar mellan olika ändamål ska försvarsintresset ges företräde.

Eftersom markområdet planeras att förvärvas av Fortifikationsverket och nyttjas för försvarsändamål, ligger planförslaget i linje med översiktsplanens riktlinjer vad gäller stöd till totalförsvaret.

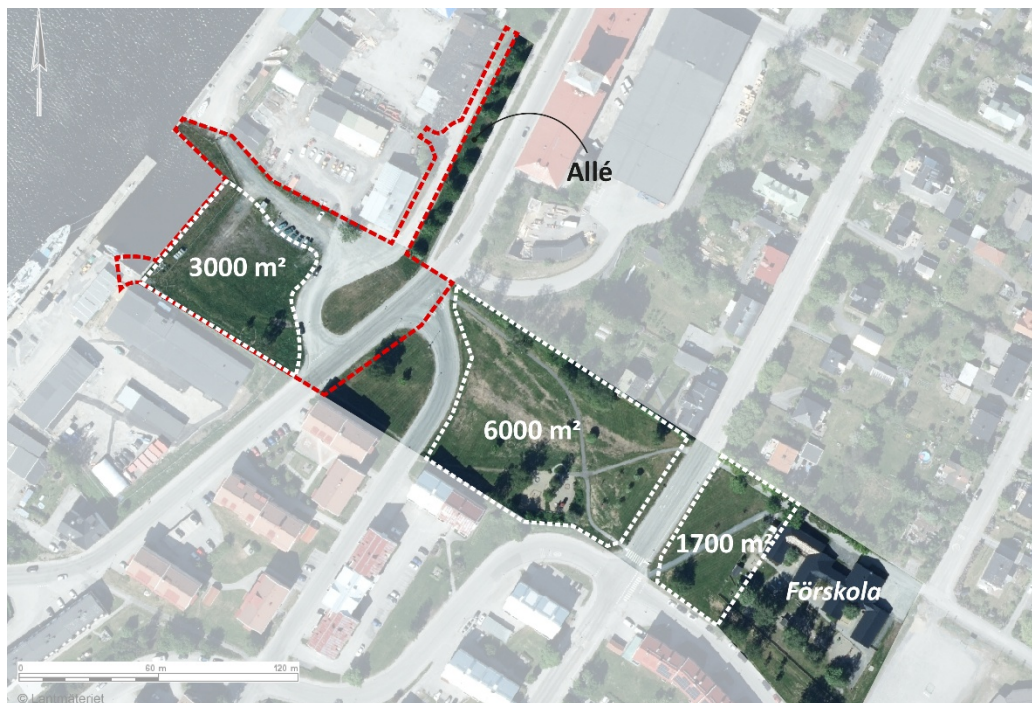
8.3 Bedömning

Härnösands kommun har gjort bedömningen att försvarsintresset ska ges företräde i det här fallet. Samtidigt bedöms Hamnparkens vistelsekvaliteter närmast vattnet vara låga. Grönytan består mestadels av sly och gräsmatta samt används huvudsakligen som uppslagsyta och parkering. Ytan är inklämd mellan två industrifastigheter med staket, vilket gör att den har ett lågt upplevelsevärde, och även vid en upprustning skulle det vara svårt att göra just denna avgränsade yta attraktiv. Därmed bedöms planarbetet och framtida byggnation på Hamnparkens nedersta del vara av mindre betydelse för möjligheten att genomföra planprogrammets vision. Däremot utgår möjligheten att utreda och eventuellt uppföra en hundrastgård i Hamnparkens västra del, vilket efterfrågades under samrådet.

Vikten av kvalitetshöjande åtgärder för den återstående delen av Hamnparken blir allt mer aktuell efter försvarets förväntade etablering i parkens västra del. När mängden grönyta för närboende och ekosystemtjänster minskar blir planprogrammets förslag ännu viktigare. Antalet grönyta minskas med cirka 3 000m² (0,3 hektar). Markens förutsättningar ger goda möjligheter att skapa ytor med utsikt över vattnet trots försvarsetableringen. Investeringar i grönska längs gränsen mot försvarsetableringen är nödvändiga för att uppnå planprogrammets vision om att skapa ett attraktivt stråk för Härnösand.

Figur 9: Utsikt från Hamnparken mot vattnet och fastlandet.

Figur 10: Hamnparkens ytor.

9 Sälstens udde

Sälstens udde är den nordligaste delen av planprogramområdet och utgör ett viktigt mål i slutet av stråket. Sedan planprogramförslaget togs fram har en detaljplan för bostäder antagits och vunnit laga kraft. Samtidigt pågår ett arbete med att ta fram en ny detaljplan för fastigheterna Motorn 1 och Motorn 6.

9.1 Visionen för delområdet, Sälstens udde

Att utveckla Sälstens udde lyfts fram i två centrala strategiska projekt i planprogramförslaget. Det första är att skapa en tydlig igenkänning och sammanhållen grön koppling mellan centrum och Sälsten. Det andra är att utveckla området vid Hernöverken och Sälstens udde med bostäder, aktiviteter och offentliga platser längs vattnet. Visionen för Hamnparken beskrivs nedan:

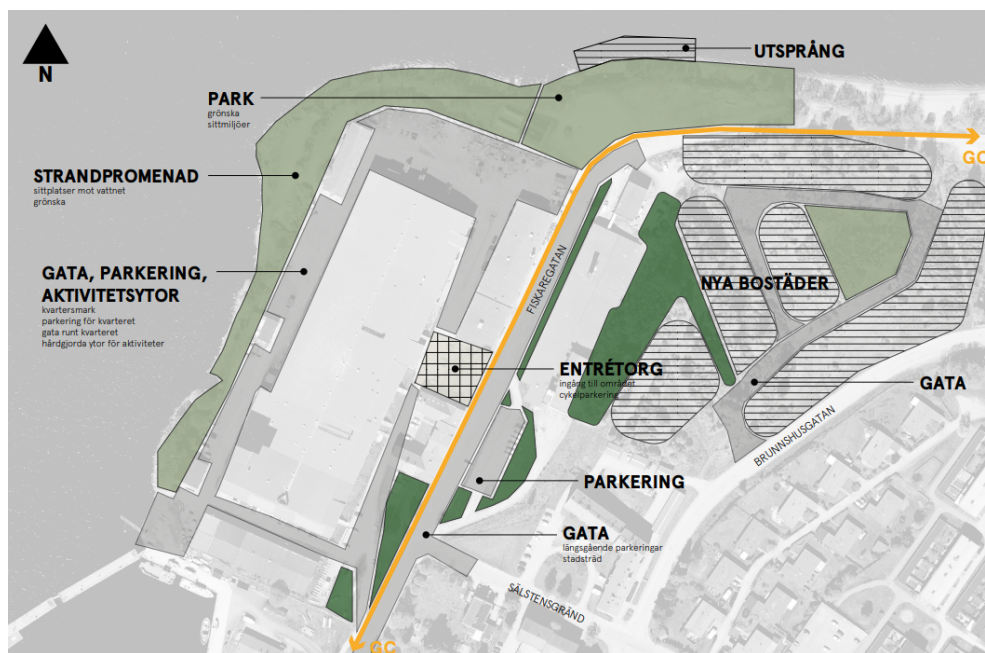
Det pågår ett detaljplanearbete på Sälstens udde och ett nytt bostadsområde planeras att byggas i området. Huruvida kommunen ska lösa in delar av marken är inte helt bestämt ännu. Förslagsvis köper kommunen vägområdet vid Fiskaregatan där GC-vägen sträcker sig vidare ut mot Sälstens badplats samt själva udden som börjar i änden av Fiskaregatan. Udden planeras bli park med varierande sittmöjligheter med utsikt över havet. Det är viktigt att siktlinjen från gatan ut mot havet framhävs och förstärks när den nya parken skapas. Platsen är utsatt för vind och möjligheten till lä behöver tas i beaktande när parken planeras, både när det gäller vilka växter som är lämpliga och hur sittmiljöerna placeras.

Möjligheten att bygga ett utsprång över havet har ritats in i förslaget. På grund av det utsatta läget under vintern är det svårt att skapa förankring ner i marken för bryggor och liknande. Utsprång kan ge stora mervärden och skapa vattenkontakt och gynna rörelsen och dragningskraften längs stråket.

Kommunen ser positivt på att fastighetsägare gör stråket längs vattnet bakom Hernöverken tillgängligt för allmänheten. Förslagsvis med en strandpromenad med sittplatser med möjlighet till utblickar. Kommunen uppmantrar också fastighetsägare att göra kvartersmarken kring före detta Hernöverken tillgänglig för allmänheten, både genom att verksamheterna kan ta plats ute på gatan och att aktiviteter utomhus görs möjliga.

Busshållplatsen i området ska uppgraderas till en högre standard för att uppmantra till fler hållbara resor. Det är viktigt i planeringen att verka för goda möjligheter att ta sig till och från busshållplats. Parkeringsplatser i området fördelas längs gatan och på en utpekad parkeringsplats.

Fiskaregatan förses med gatuträd som strukturerar upp och smalnar av gatan. Träden leder naturligt flödet mot havet.

Figur 11: Visionen för delområdet, Sälstens udde.

Sälstens udde har, tillsammans med Sälstens havsbad, även pekats ut som ett utredningsområde för kallbadhus och bastu i planprogrammet. Detta lyfts också fram som ett strategiskt projekt i planprogramförslaget.

9.2 Bakgrund till detaljplanearbete inom delområdet

Under framtagandet av planprogrammet pågick två parallella planprocesser i planprogramområdets nordligaste del: en detaljplan för bostadsändamål för fastigheten Motorn 5 och en del av fastigheten Motorn 1 (Plan 522), samt en detaljplan som syftade till att skapa möjligheter för en bredare användning av fastigheten Motorn 6 och en del av fastigheten Motorn 1 (Hernöverken och den nordligaste delen av Fiskaregatan). Planen för bostadsändamål har antagits, medan detaljplanen för Hernöverken och Fiskaregatan fortfarande är under arbete.

9.2.1 Detaljplan för Motorn 5 och en del av Motorn 1 (Plan 522)

Planarbetet påbörjades under våren 2019 och antogs av Samhällsnämnden i juni 2022. Detaljplanen överklagades och, efter en flerårig process, vann den laga kraft i maj 2025.

Planen möjliggör bostäder men syftar också till att säkerställa allmänhetens tillgång till området genom att skapa ett attraktivt grönområde samt ett sammanhängande gång- och cykelstråk som kan kopplas ihop med centrum. Området ligger intill Sälstens havsbad och Hernöverken. Planens huvuddrag beskrivs nedan:

Planen möjliggör byggnation av bostadsbebyggelse. Planförslaget ska vara hållbart och flexibelt och möjliggör för flera olika typer av bebyggelse. Detta för att kunna anpassas även till framtida efterfrågan på bostäder och att detaljplanen ska hålla längre över tid. Planområdet ligger vid ett viktigt geografiskt stråk där kommunen tillsammans med fler intressenter arbetar för att förstärka länken mellan Härnösands centrum och Sälstens naturområde. Inom detta område pågår fler detaljplaneprocesser parallellt med detta planförslag. Udden invid bostadsområdet ska vidare vara ett

attraktivt grönområde som ska vara tillgängligt för allmänheten och för närboende i området. Stråket vid vattnet ska möjliggöra för gång- och cykel för allmänheten.

Figur 12: Detaljplan för Motorn 5 och en del av Motorn 1 (Plan 522).

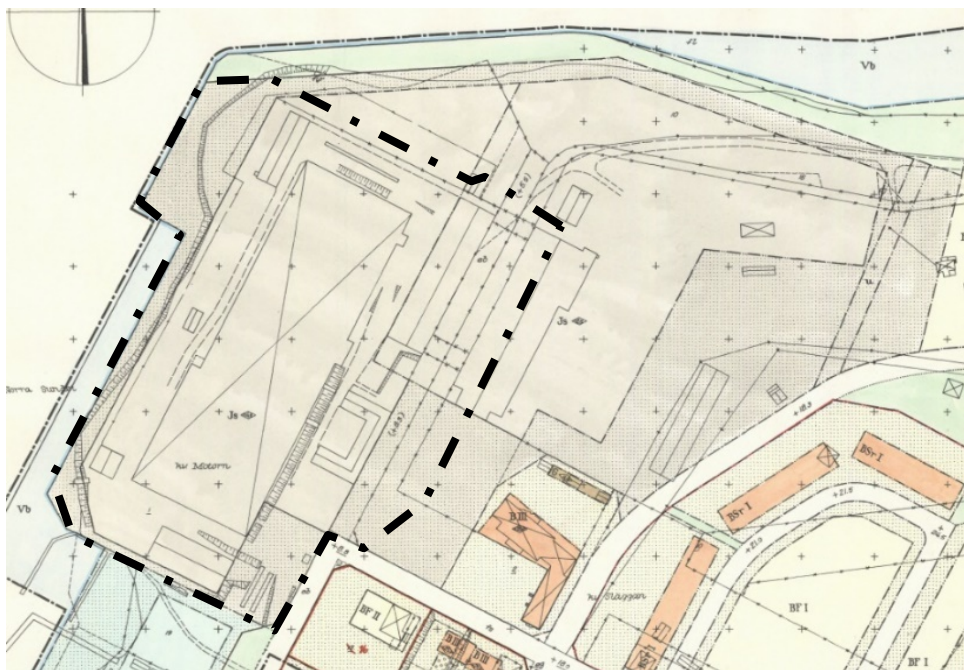
9.2.2 Detaljplan för Motorn 6 och en del av Motorn 1

Samhällsnämnden beslutade i april 2020 att planarbetet för fastigheten Motorn 6 samt en del av fastigheten Motorn 1 kunde påbörjas. Planarbetet pågår fortfarande och har ännu inte varit ute på samråd.

Syftet med den nya detaljplan som nu tas fram är att möjliggöra en bredare användning av fastigheterna. I dag finns en detaljplan (plan 214) som anger industri (J) som användning. Syftet med den nya detaljplanen är att ändra användningsbestämmelserna för att skapa större flexibilitet, till exempel möjliggöra lättare industriverksamheter, kontor, fritidsändamål samt att undersöka möjligheten att etablera ett café i området. I det pågående arbetet utreds områdets kulturhistoriska värden samt hur Fiskaregatan kan planläggas som allmän plats, GATA, för att säkerställa allmänhetens tillgång till Sälstens udde och bidra till kommunens mål om att skapa sammanhängande gång- och cykelstråk i tätorten.

Figur 13: Planområdet för det pågående planarbetet omfattar fastigheten Motorn 6 samt del av fastigheten Motorn 1.

Figur 14: Gällande detaljplan (antagen i kommunfullmäktige 1970-12-15.) angår bestämmelse för industriändamål. Genomförandetiden har gått ut.

9.3 Bedömning

För att visionen för Sälstens udde ska kunna fullföljas behöver markägandefrågorna klargöras i dialog med Samhällsförvaltningens teknikavdelning samt kommunens mark- och exploateringshandläggare. Detta bör ske i samband med den pågående planprocessen för Motorn 6 och del av de tilltänkta ytorna för allmänheten genomförs.

För att visionen för Sälstens udde ska kunna fullföljas behöver markägandefrågorna rörande de tilltänkta allmänna ytorna klarläggas i dialog med Samhällsförvaltningens teknikavdelning samt kommunens mark- och exploateringshandläggare. Detta arbete bör samordnas med den pågående planprocessen för Motorn 6 och del av Motorn 1.

Bedömningen är att visionen behöver realiseras för att säkerställa allmänhetens tillgång till vattnet och möjliggöra ett sammanhängande stråk från centrum till Sälstens havsbad. Samtidigt skapas förutsättningar för området att utvecklas till en attraktiv boendemiljö för både nya och befintliga boende, liksom för Hernöverkens utåtriktade verksamheter.

Antagandet av detaljplanen för bostadsändamål bedöms inte påverka planprogramförslaget, då hänsyn till detta togs redan under framtagandet av programmet. Däremot har det sedan tidigare identifierats en risk för att besökare kan uppleva att de rör sig på privat mark eller in på privata tomter om inte ett kommunalt övertagande och en upprustning av de avsedda allmänna ytorna genomförs.

10 Byggrätter

Att tillföra ny bebyggelse samt möjliggöra utveckling av befintlig bebyggelse och befintliga byggrätter är en central del av planprogrammet. Sedan planprogrammets framtagande har byggrätten intill Nybron utgått för att möjliggöra uppförandet av en ny bro som bättre möter dagens behov.

10.1 Visionen för nya byggrätter längs Skeppsbron

Bebyggelse pekas ut som en prioriterad inriktning i planprogrammet – Ny och befintlig bebyggelse ska bidra till ett rikt stadsliv och goda livsmiljöer. Under denna inriktning finns 4 delstrategier som är fortsättningsvis aktuella. De 4 delstrategierna är:

- Bevara befintlig bebyggelse och kulturvärden

Byggnaderna längs Skeppsbron har höga kulturvärden och speglar olika tidsperioder och årsringar i vår historia. Befintlig bebyggelse måste tas om hand och fastighetsägare ska ges kunskap och utbildning om hur det sker på bästa sätt. Rådgivning, inspiration och stöttning behövs från kommunen i planerings- och bygglovsprocesser. Befintliga kulturmiljöer ska skyddas vid upprättandet eller ändring av detaljplaner. Hela Långgatan, delar av Skeppsbron och Hernöverkens tegelarkitektur bör skyddas med q, k och r bestämmelser.

- Skapa nya levande bottenvåningar samt utveckla befintliga

Vid utveckling av fastigheter ska kommunen tillsammans med fastighetsägare verka för att öppna upp slutna bottenvåningar och skapa förutsättningar för stadsliv. Gatan ska finnas tillgänglig för exempelvis uteserveringar, parker och annat som gynnar olika aktörers verksamhet.

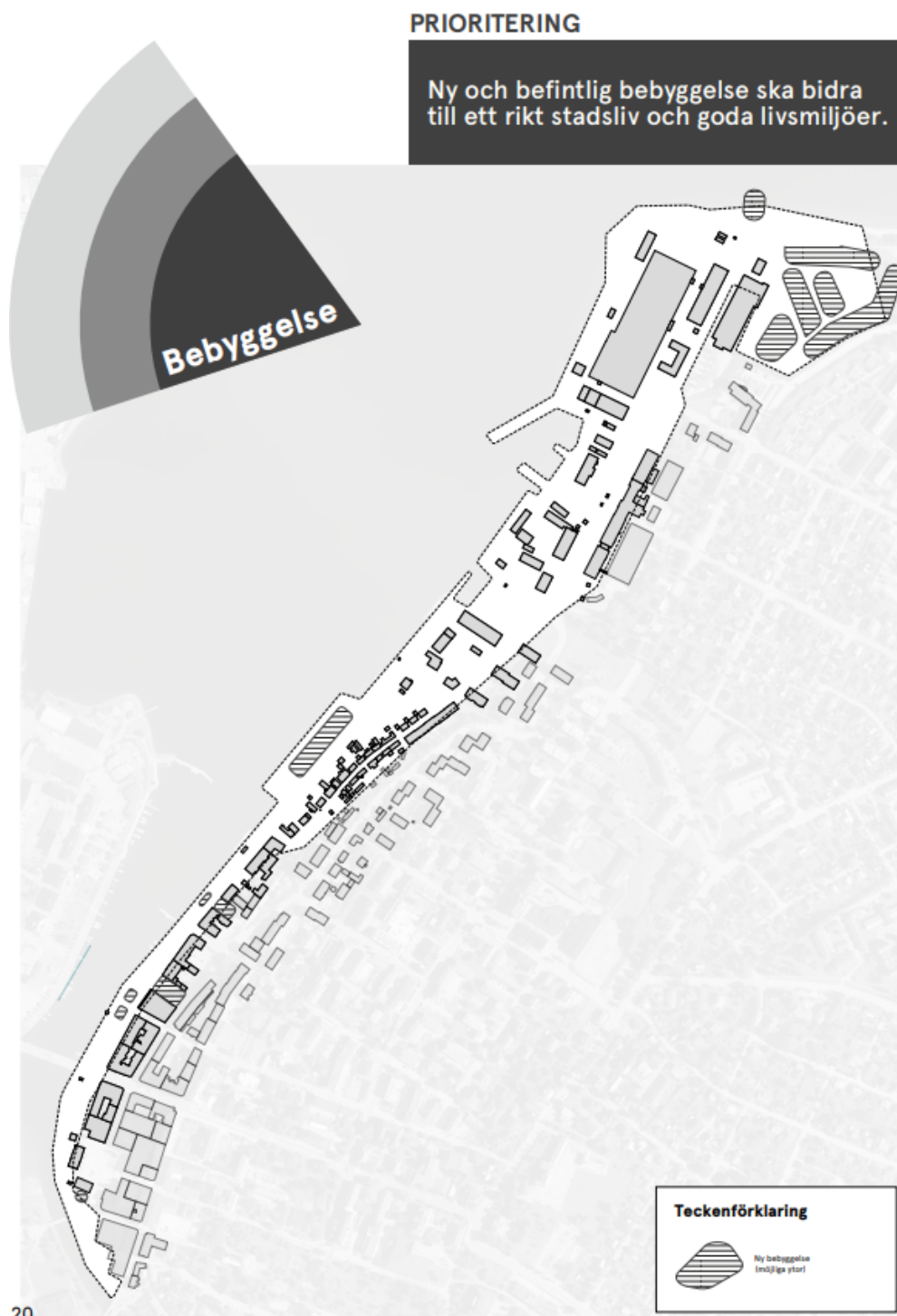
- Varsam utveckling och höga krav på gestaltning och byggteknik vid nybyggnation

Vid ny- och ombyggnation längs hela stråket och specifikt i lucktomterna, på Utsprångskajen och vid byggandet av nya restauranger ska stor hänsyn tas till riksintresset för kulturmiljö vad gäller byggnadshöjd, volym och relationen till omkringliggande bebyggelse. För stråket ska högkvalitativ arkitektur uppföras med varsamhet för Skeppsbrons kulturhistoriska värden samtidigt som ny bebyggelse ska få uttrycka sin samtid och skapa en ny årsring. Kravet på god gestaltning gäller allt från nya hus till elstationer, uteserveringar och busskurer. Befintliga byggnader, material och strukturer ska användas där det går. Kommunen vill möjliggöra för att fylla gamla magasinsbyggnader och fabrikslokaler med nytt innehåll

- Utveckla plats för kallbadhus och bastu

Det finns en stor vilja från invånare att Skeppsbron i framtiden ska innefatta en plats för kallbadhus och bastu för allmänheten. Kallbadhus har tidigare funnits bland annat på Sälstens badplats utanför Villa Fridhem samt på Norra Mellanholmen mot Nattviken. Kallbadhus och bastu har en stor attraktionskraft både för invånare samt besökare och skapar en ny målpunkt längs med sträckan. Det finns möjlighet att skapa en ny mötesplats som saknas i staden. Exakt lokalisering är inte utredd men planprogrammet föreslår att Sälstens udde eller Sälstens badplats utreds. Det är viktigt med

höga gestaltningsambitioner för ett kallbadhus och bastu vilket i sin tur kan förstärka Härnösands maritima identitet.

Figur 15: Möjliga ytor för ny bebyggelse längs med stråket.

Utifrån inriktningen och delstrategierna har ett antal visionära byggrätter placerats ut längs stråket, tillsammans med befintliga byggrätter som redan är detaljplanerade och redo för utveckling. Syftet är att ge en bild av hur bebyggelse kan bidra till stadslivet. I nästkommande steg är det av stor vikt att utreda byggnadernas storlek och gestaltning. För att uppnå visionen om

ett ökat stadsliv är det viktigt att näringsidkare ges förutsättningar att bedriva ekonomiskt hållbara verksamheter längs Skeppsbron.

10.2 Detaljplan för fastigheten Resan 1 och del av Ön 2:52 (Nybron)

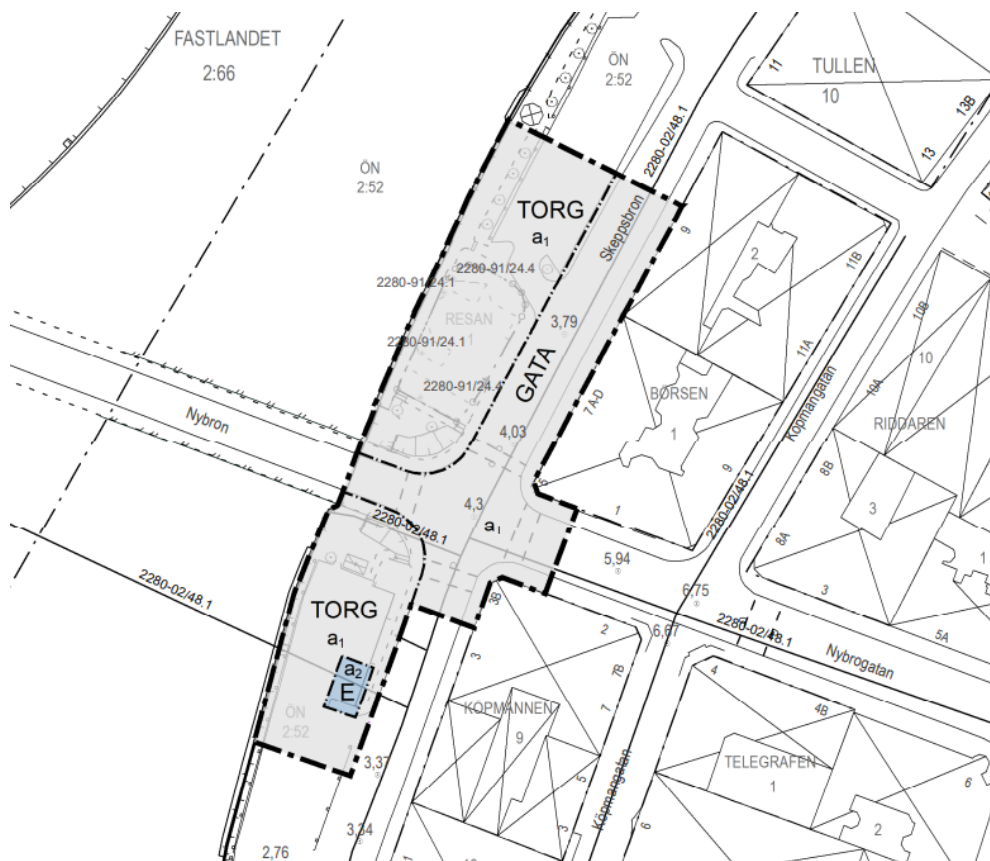
Efter att planprogramförslaget togs fram har en ny detaljplan (plan 521) upprättats för fastigheten Resan 1 och del av fastigheten Ön 2:52. Planarbetet inleddes under våren 2024, antogs av samhällsnämnden den 27 maj 2025 och fick laga kraft den 17 juni 2025. Syftet med planen är att:

möjliggöra anslutning för en gång- och cykelväg och gång- och cykeltunnel i samband med den planerade ombyggnationen av Nybron. Denna ska knyta samman staden över sundet, samt vidare längs kajstråket Skeppsbron.

Planen syftar även till att skapa möjlighet till utveckling av Nybrokajen för attraktiva torgområden samt säkerställa tekniska anläggningar.

Detaljplanen syftar vidare till att skapa ett sammanhängande och robust gång- och cykelnät som främjar en god stadsutveckling och bidrar till ett hållbart resande.

En konsekvens av detaljplanens framtagande är att byggrätten för tidigare serveringsändamål försvann till följd av planläggningen. Detaljplanen möjliggör för verksamheter som ingår i användningen torg. Användningen TORG syftar till att möjliggöra för ett flexibelt nyttjande av området i form av exempelvis gång- och cykelväg, parkering, grönytor, dagvattenhantering samt exempelvis kiosker, torghandel, toaletter med mera.

Figur 16: Detaljplan för fastigheten Resan 1 och del av Ön 2:52.

10.3 Bedömning

I planprogramförslaget har ett antal möjliga områden för byggrätter placerats ut. Det bedöms inte vara nödvändigt att ändra planprogramförslaget, eftersom det utgör ett visionärt underlag. Byggnaders storlek och gestaltning, liksom hänsyn till framtida verksamheters behov, bör utredas i nästkommande steg i genomförandefasen.

Antagandet av en ny detaljplan för Resan 1 och del av Ön 2:52 (Nybron), i syfte att möjliggöra trafiklösningar i anslutning till den nya Nybron, samt borttagandet av den tidigare byggrätten för servering, bedömdes vara nödvändigt. Samtidigt förstärker denna åtgärd behovet av planläggning för nya byggrätter som ersättning. Flexibilitet i hur kajstråket kan komma att användas bör finnas för att möta framtida behov. Lösningar och ställningstaganden som togs fram inom ramen för detaljplanearbetet kan vara till hjälp vid planläggning av resterande delar av kajområdet.

Försvarsmaktens behov behandlas i ett annat avsnitt och bedöms inte utgöra något hinder för utvecklingen av befintliga bostadsbyggrätter

11 Sammanfattning

Samhällsförvaltningen har genomfört en aktualitetskontroll av planprogrammet för Skeppsbron med anledning av att programmet varit vilande i väntan på en parkeringsutredning samt på grund av nya plan- och infrastrukturprojekt i området. Slutsatsen är att planprogrammet fortsatt är aktuellt, genomförbart och visionärt och kan antas utan förändringar, med beaktande av de förtydliganden som framkommit.

Planprogrammets vision – med fokus på identitet, människan, bebyggelse, grönska och rörelse – bedöms fortfarande vara relevant och fungera som ett stabilt ramverk för fortsatt detaljplanering och projektering.

Den genomförda parkeringsutredningen visar att parkeringstillgängligheten i centrala Härnösand är god och att det inte råder faktisk brist på parkeringsplatser. Utmaningen ligger i nyttjandet av parkeringar. Införandet av parkeringsavgifter i februari 2026 bedöms bidra positivt genom att prioritera korttidsparkering, frigöra attraktiva ytor i centrum och stödja stadsliv och handel. Planprogrammet kan inte ensamt lösa parkeringsfrågan, men utgör inte heller ett hinder för framtida lösningar.

Flera pågående och beslutade projekt bedöms sammantaget stärka planprogrammets intentioner:

- Upprustningen av Utsprångskajen är central för att stärka Skeppsbrons hamnkaraktär. Trots ökade behov av kajförstärkning bedöms visionen vara genomförbar.
- Nya Nybron och den tillhörande gång- och cykeltunneln förbättrar stråkets kontinuitet och stödjer hållbara transporter.
- Upprustningen av Nybrogatan bidrar till bättre gång- och cykelmiljöer utan att påverka planprogrammets innehåll.

Samtidigt bör Östra Kanalgatan bör kopplas samman med Brunnshusgatan för att stärka tillgängligheten mellan centrum, hotellet och strandparken.

Totalförsvarets ökade närvaro och behov har fått större betydelse sedan planprogrammet togs fram. Planprogrammet bedöms dock inte hindra Försvarsmaktens verksamhet och goda möjligheter till samexistens finns, förutsatt att hänsyn tas i kommande plan- och projekteringsskeden.

När det gäller Hamnparken bedöms planprogrammets vision fortsatt relevant, även om delar av parken tas i anspråk för försvarsändamål. Detta förstärker snarare behovet av kvalitativa gröna miljöer längs stråket. För Sälstens udde gäller att visionen kan fullföljas, men att markägandefrågor behöver lösas för att säkerställa allmänhetens tillgång och ett sammanhängande stråk till Sälstens havsbad.

Sammanfattningsvis konstateras att planprogrammet för Skeppsbron fortsatt är ett ändamålsenligt och aktuellt visionsdokument. Det ger god vägledning för den fortsatta stadsutvecklingen och bör ligga till grund för kommande detaljplanering, med flexibilitet för framtida behov och förutsättningar.

Aktualitetskontroll - Planprogram Skeppsbron

SAM-2020-2735

Samhällsförvaltningen, Härnösands kommun

Michael Mallinder-MacLeod, arkitekt MSA

michael.mallinder-macleod@harnosand.se

Härnösands
kommun

«Instans»

§ 78

KS/2026-301

Planprogram Skeppsbron

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta planprogram Skeppsbron med bilagor

att aktualitetskontroll ingår som bilaga till planprogram Skeppsbron.

Yrkanden

Eva-Clara Viklund (M) och Glenn Sehlin (SD) yrkar avslag.

Knapp Britta Thyr (MP) yrkar bifall till kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut.

Propositionsordning

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut: Knapp Britta Thyrs (MP) yrkande att bifalla kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut samt Eva Clara Viklunds (M) och Glenn Sehlins (SD) yrkande om avslag.

Ordföranden ställer dessa två förslag mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut.

Votering och utfall

Votering begärs och verkställs.

Ordföranden fastställer följande propositionsordning: Den som vill att kommunstyrelsen ska besluta enligt Knapp Britta Thyrs (MP) yrkande röstar ja och den som vill att kommunstyrelsen ska besluta enligt Eva-Clara Viklunds (M) och Glenn Sehlins (SD) yrkande röstar nej.

Med 10 ja-röster mot 5 nej-röster finner ordföranden att kommunstyrelsen har beslutat enligt liggande förslag.

Hur de enskilda ledamöterna röstat framgår av tabellen nedan.

«Instans»

Ledamot	Ersättare	Parti	§ 78	
			Ja	Nej
Jonas Bergström		S	X	
Knapp Britta Thyr		MP	X	
Eva-Clara Viklund		M		X
Magnus Oskarsson	Lars Halén	S	X	
Anne-Cathrine Genberg		S	X	
--- vakant ---	Hans Rosengren	S	X	
Ann Kristine Elfvendal		S	X	
Ann-Charlotte Visén		S	X	
Emil Karlsson		V	X	
Ingemar Wiklander		KD	X	
Ida Skogström	Christian Wasell	M		X
Ingemar Ljunggren		M		X
Glenn Sehlin		SD		X
Charlotte Höglund Bystedt		SD		X
Christina Lindberg		C	X	

Reservation

Moderaterna och Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet.

Eva-Clara Viklund (M) lämnar följande skriftliga reservation från Moderaterna:

”Planen är alltför detaljerad och blir alltför styrande för detaljplaneändringar och bygglov i nästa skede.”

Sammanfattning

Planprogrammet anses fortsatt vara aktuellt, genomförbart och visionärt och kan antas utan förändringar, med beaktande av de förtydliganden som framkommit i medföljande bilaga: aktualitetskontroll. Bilagan föreslås medfölja planprogrammet som antagandehandling.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse – Planprogram Skeppsbron

Planprogram Skeppsbron 2023-08-17 Antagandehandling slutversion med bilagor

Aktualitetskontroll

«Instans»

Justerandes sign				Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--	--------------------

Detaljplan för del av Fastlandet 2:64, beslut om godkännande

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna planförslaget med de efter granskningen föreslagna revideringar.

Sammanfattning

Samhällsnämnden behandlade den 21 maj 2026 ärendet om detaljplan för del av Fastlandet 2:64 och beslutade att godkänna planförslaget med de revideringar som gjorts efter granskningen samt att överlämna ärendet till kommunfullmäktige för antagande enligt 5 kap. 27 § plan- och bygglagen.

Kommunledningsförvaltningen ställer sig bakom Samhällsnämndens beslut och föreslår att kommunstyrelsen överlämnar ärendet till kommunfullmäktige för avgörande.

Kommunstyrelseförvaltningen

Olof Bäckman

olof.backman@harnosand.se

Kommunstyrelsen

Detaljplan för del av Fastlandet 2:64, beslut om godkännande

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att godkänna planförslaget med de efter granskningen föreslagna revideringar.

Sammanfattning

Samhällsnämnden behandlade den 21 maj 2026 ärendet om detaljplan för del av Fastlandet 2:64 och beslutade att godkänna planförslaget med de revideringar som gjorts efter granskningen samt att överlämna ärendet till kommunfullmäktige för antagande enligt 5 kap. 27 § plan- och bygglagen.

Kommunledningsförvaltningen ställer sig bakom Samhällsnämndens beslut och föreslår att kommunstyrelsen överlämnar ärendet till kommunfullmäktige för avgörande.

Beskrivning av ärendet

Detaljplanarbetet avser möjliggörande av en ny skola i två plan, med tillhörande lekyta, naturmark och ny dragning av gång- och cykelväg. Planförslaget har hanterats med utökat planförfarande enligt plan- och bygglagen då åtgärden avviker från översiktsplanen och berör riksintresse för järnvägskorridor.

Planförslaget har varit ute på samråd och granskning. Efter granskningen har vissa revideringar genomförts, bland annat avseende förorenad mark, dagvattenhantering, fastighetsrättsliga frågor och kompletteringar i planbeskrivningen.

Samhällsnämndens beslut den 21 maj 2026

Att godkänna planförslaget med de revideringar som gjorts efter granskningen

Att överlämna planförslaget till kommunfullmäktige för antagande enligt 5 kap. 27 § PBL

Bedömning

Kommunledningsförvaltningen gör ingen ny bedömning i ärendet, utan ansluter sig till Samhällsnämndens ställningstagande och samhällsförvaltningens utredning, och bedömer att ärendet ska avgöras av kommunfullmäktige, i enlighet med nämndens beslut.

Till ärendet biläggs samma beslutsunderlag som för samhällsnämnden samt dess protokoll.

Delges

Samhällsnämnden

Lars Liljedahl
Kommundirektör

Olof Bäckman
Kommunsekreterare

Detaljplan för del av fastigheten Fastlandet 2:64 i Härnösands kommun, Västernorrlands län

Planbeskrivning- antagandehandling			Aktnummer:	Diarienummer: SAM-2024- 1439
Gällande lagstiftning: PBL 2010:900 BFS 2020:5 BFS 2020:6 BFS 2020:8	Planbesked: SAM § 95 2024-06-20	Detaljplan påbörjad: - vid planbesked	Antagen:	Laga kraft:

Om planbeskrivningen

Planbeskrivningens uppgift är att underlätta förståelsen av planförslagets innebörd. Beskrivningen ska redovisa planens syfte samt förutsättningar och förändringar. De tekniska, fastighetsrättsliga och ekonomiska åtgärder som behövs för att genomföra planen ska också framgå. Planbeskrivningen har ingen rättsverkan. Planen upprättas enligt reglerna i plan- och bygglagen 2010:900.

Plankartan och dess bestämmelser är juridiskt bindande enligt plan- och bygglagen (PBL). Plankartan har tagits fram i ArcMap 10.8.2 med modulen Geosecma Fysisk planering och

"SWE_Detaljplan_SIS_Bestämmelsekatalog-_v20240502.xml."

Planbeskrivning är ett vägledande och förtydligande dokument till hur detaljplanen ska förstås och genomföras. Grundkartan är ett underlag för detaljplanearbetet som redovisar topografi och fastighetsförhållanden inom planområdet och dess närmaste omgivning.

Avsändare

Härnösands kommun

871 80 Härnösand

Telefon: 0611-34 80 00

E-post: kommun@harnosand.se

Läs mer på: <https://www.harnosand.se/detaljplanering>

Detaljplanen har tagits fram av Härnösands samhällsförvaltnings plan- och byggavdelning på delegation från kommunstyrelsen/fullmäktige.

Medverkande

Frida Näsman, Planhandläggare Härnösands kommun

Linda Johansson, Planhandläggare Härnösands kommun

Sarah Olsson, planarkitekt Norconsult Sverige AB

Sonia Tibblin, planarkitekt Norconsult Sverige AB

Detaljplaneprocessen (utökat förfarande)

Ett utökat förfarande tillämpas för att planförslaget inte är förenligt med översiktsplanen eller länsstyrelsens granskningsyttrande, eller är av betydande intresse för allmänheten, eller i övrigt av stor betydelse, eller kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Om detaljplaner

En detaljplan reglerar hur mark och vatten får användas och hur bebyggelse och byggnadsverk får se ut. Detaljplanen reglerar rättigheter och skyldigheter. Plankartan är bindande vid prövning av exempelvis bygglov.

Planbeskrivningen beskriver detaljplanens syfte och hur plankartan ska tolkas.

Under arbetet med detaljplanen tar kommunen ställning till hur marken får användas, utifrån en avvägning av allmänna och enskilda intressen. En detaljplan handläggs med begränsat förfarande, standardförfarande eller utökat förfarande. Denna detaljplan handläggs med ett utökat förfarande, processen beskrivs nedan.

Kungörelse

Vid utökat förfarande ska kommunen inför samrådet kungöra förslaget till detaljplan. Kungörelsen ska göras i en ortstidning och anslås på kommunens anslagstavla.

Samråd

Samråd av planförslaget sker med länsstyrelsen, lantmäterimyndigheten, kända sakägare och andra berörda. Syftet med samrådet är att samla in information och synpunkter, förankra förslaget och få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt. De skriftliga synpunkter som inkommit under samrådstiden redovisas och bemöts i en samrådsredogörelse. Därefter justeras förslaget utifrån inkomna synpunkter.

Granskning

Planförslaget ska därefter tillgängliggöras för granskning i minst tre veckor. Om detaljplanen antas medföra betydande miljöpåverkan gäller minst 30 dagar. Granskningen är ytterligare ett tillfälle att lämna synpunkter på planförslaget.

Antagande

Detaljplanen antas genom ett politiskt beslut av kommunfullmäktige.

Laga kraft

Om detaljplanen inte överklagas får beslutet att anta detaljplanen laga kraft, vilket innebär att detaljplanen får rättsverkan. Därefter kan genomförandet av detaljplanen påbörjas.

Sakägarkrets

Detaljplanens sakägarkrets består av närliggande fastighetsägare samt andra som bedöms beröras direkt av planens genomförande.

Innehållsförteckning

PLANENS SYFTE	1
BESKRIVNING AV DETALJPLANEN	1
PLANENS HUVUDDRAG	1
PLANDATA	2
GENOMFÖRANDETID	3
GRUNDKARTA	3
UTREDNINGAR	3
PLANFÖRSLAGET	4
ALLMÄN PLATSMARK	4
<i>Huvudmannaskap</i>	4
KVARTERSMARK	4
VATTENOMRÅDE	4
PLANBESTÄMMELSER	4
FÖRUTSÄTTNINGAR I PLANOMRÅDET OCH KONSEKVENSER AV PLANFÖRSLAGET	6
BEBYGGD MILJÖ	6
<i>Bostäder</i>	6
<i>Verksamheter och andra anläggningar</i>	7
<i>Service</i>	7
<i>Bebyggelsekaraktär och gestaltning</i>	7
<i>Kulturmiljö</i>	7
<i>Fornlämningar</i>	7
MARK- OCH VATTENFÖRHÅLLANDEN	7
<i>Stads- och landskapsbild</i>	7
<i>Naturmiljö</i>	8
<i>Grönstruktur och rekreation</i>	9
<i>Geotekniska förhållanden</i>	10
<i>Hydrologiska förhållanden</i>	10
SOCIALA FAKTORER	11
<i>Friytor</i>	11
<i>Ljusförhållanden</i>	11
<i>Barnperspektiv</i>	12
<i>Tillgänglighet, trygghet och jämställdhet</i>	13
KOMMUNIKATIONER	14
<i>Gång- och cykeltrafik</i>	14
<i>Kollektivtrafik</i>	14
<i>Fordonstrafik</i>	15
<i>Parkering, varumottagning och angöring</i>	16
HÄLSA OCH SÄKERHET	17
<i>Risk för översvämning och skyfall</i>	17
<i>Risk för ras, skred och erosion</i>	18
<i>Förorenad mark</i>	19
<i>Brandsäkerhet</i>	20
<i>Transportled för farligt gods</i>	20
<i>Elektromagnetiska fält</i>	21
<i>Radon</i>	21
<i>Väg- och spårtrafiksbuller</i>	21
TEKNISK FÖRSÖRJNING	26

<i>Vatten och spillvatten</i>	26
<i>Dagvatten</i>	26
<i>Snöhantering</i>	28
<i>El, fiber och tele</i>	29
<i>Fjärrvärme</i>	29
<i>Avfall</i>	29
BEFINTLIGA PLANERINGSUNDERLAG	29
KOMMUNALA UNDERLAG	30
<i>Översiktsplan</i>	30
<i>Detaljplaner och områdesbestämmelser</i>	32
<i>Planbesked</i>	33
<i>Kommunala beslut i övrigt</i>	34
FÖRENLIGT MED MILJÖBALKEN	36
UNDERSÖKNING AV BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN	36
MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING	37
RIKSINTRESSEN	37
<i>Trafikkommunikation</i>	37
<i>Trafikkommunikation</i>	38
HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER	39
<i>Ekologiskt särskilt känsliga områden</i>	39
MILJÖKVALITETSNORMER	40
<i>Miljökvalitetsnorm för luft</i>	40
<i>Miljökvalitetsnorm för vatten</i>	40
STRANDSKYDD	41
<i>Andra särskilda områdesskydd</i>	42
<i>Naturreservat</i>	42
GENOMFÖRANDEFRÅGOR	42
PRÖVNING ENLIGT ANNAN LAGSTIFTNING	42
ORGANISATORISKA FRÅGOR	42
<i>Tidplan</i>	42
<i>Genomförandetid</i>	43
<i>Exploateringsavtal</i>	43
<i>Huvudmannaskap för allmän plats</i>	43
<i>Huvudmannaskap för vatten, spillvatten och dagvatten</i>	43
FASTIGHETSÄTTSLIGA FRÅGOR	43
<i>Fastighetsindelningsbestämmelser</i>	44
<i>Fastighetsbildning</i>	44
<i>Markreservat</i>	45
<i>Ledningsrätter</i>	45
TEKNISKA FRÅGOR	45
<i>Tekniska åtgärder</i>	45
EKONOMISKA FRÅGOR	45
<i>Ekonomiska konsekvenser för fastighetsägare</i>	45
<i>Ekonomiska konsekvenser för kommunen</i>	46
<i>Planavgift</i>	46
KÄLLOR	47

Planens syfte

Syftet med planen är att möjliggöra för en ny skola i två plan med uppskattad byggnadsarea på 1100 m². Byggnadens höjd regleras för att motsvara att två våningar inryms. Genom att begränsa utnyttjandegrad och mark som får bebyggas säkerställs att tillräcklig friyta uppnås.

Planen syftar även till att möjliggöra för ett grönt stråk mellan skolan och intilliggande bostäder samt en ny placering för en gång- och cykelväg.

Beskrivning av detaljplanen

Under detta avsnitt beskrivs detaljplanen mer översiktligt. Här redovisas detaljplanens huvuddrag såsom användning, lägesbestämning, huvudmannaskap och genomförandetid. Motiv till regleringarna finns under "Förutsättningar i planområdet och konsekvenser av planförslaget" under berörd rubrik.

Planens huvuddrag

Detaljplanen möjliggör i huvudsak för skola (S) med tillhörande gård för cirka 120 barn och 28 anställda. Det planläggs även för naturmark samt gång- och cykelväg inom planområdet. Kvartersmark för skola angörs från Sockenvägen. Ny bebyggelse är anpassad till landskapet genom begränsning av höjd och att placering av bebyggelse ska passa in i omgivningen.

I gällande översiktsplan, antagen av kommunfullmäktige den 26 september 2022 i § 79, redovisas två markanvändningar för området, transportinfrastruktur och mångfunktionell bebyggelse.

En stor del av planområdet är utpekad för transportinfrastruktur (järnväg) med ställningstagandet:

"Ostkustbanans utveckling spelar en central roll i kommunens utveckling och ska därför vara en prioriterad fråga i planeringen. En avsmalnad järnvägskorridor bör utarbetas inom en snar framtid. Framtida tågstopp utpekas i första hand i Antjärn i andra hand i Mörtsal."

Ett genomförande av planen påverkar inte ostkustbanans utveckling.

Planområdets östra delar är utpekad som mångfunktionell bebyggelseyta med ställningstagandet:

"Mångfunktionella bebyggelseområden ska fortsätta utvecklas med en blandning av småskalig handel, service och kontor tillsammans med bostäder. Utvecklingen innefattar oftast förtätningsåtgärder, i dessa fall ska grönområden värnas och ny bebyggelse komplettera den befintliga. Smarta och yteffektiva parkeringslösningar ska premieras."

Planområdet bedöms inte stämma överens med kommunens översiktsplan och handläggs därför med utökat förfarande.

Kommunens bedömning är att detaljplanens genomförande inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen instämmer i kommunens bedömning enligt yttrande daterat 2025-02-12.

Plandata

Detaljplaneområdet ligger i området Kullen i Härnösands sydvästra delar. Planområdet utgör en grönyta mellan ett villaområde och ett flerbostadshusområde, och angränsar till Sockenvägen och Bergsstigen i söder.

Tätort eller kommundelscentrum: Kullen

Planområdets area: 17 930 m²

Avstånd till Stora torget: 1,2 km

Markägförhållanden: Kommunal mark.

Figur 1 Röd markering: områdets lokalisering i Härnösand

Figur 2 Röd markering visar planområdet.

Detaljplaneområdet består av en del av fastigheten Fastlandet 2:64.

Genomförandetid

Genomförandetiden är fem år från den dag planen får laga kraft.

Grundkarta

Grundkartan är ett underlag för detaljplanearbetet som redovisar topografi och fastighetsförhållanden inom planområdet och dess närmaste omgivning. Grundkartan är upprättad i koordinatsystemet SWEREF99 17 15 och i höjdsystemet RH2000 den 2025-07-01, reviderad 2026-02-24. Grundkartan är framtagen med GNSS-mätningar i fält.

Utredningar

- Checklista för Barnkonsekvensanalys, Härnösands kommun, 2025-03-20
- Dagvatten- och skyfallsutredning, Ramboll, 2025-01-22
- Miljöteknisk markundersökning, Sweco, 2025-03-16
- Trafikbullerutredning, Brekke & Strand akustik AB, 2025-03-13
- Volymstudie och 3d-modell, Sweco, 2025-06-26
- Översiktlig Naturvärdesinventering, Härnösands kommun, 2024-09-23
- Trafik- mobilitets- och parkeringsutredning, Bouvier Sverige AB, 2025-02-20
- PM Kompletterande miljöteknisk markundersökning, Sweco, 2025-06-04

- PM Geoteknik, Sweco, 2025-01-10

Planförslaget

Allmän platsmark

Den nya gång- och cykelvägen planläggs som allmän plats, GCVÄG.

I de södra och västra delarna av detaljplanen planläggs ett grönt naturstråk som allmän plats, NATUR.

Huvudmannaskap

Huvudmannaskapet är kommunalt för allmän platsmark inom detaljplanen.

Kvartersmark

Planen reglerar kvartersmark för skola, S. I användningen ingår bland annat förskola, skola, högskola, vuxenutbildning samt komplement som bibliotek, matsal och parkering.

Vattenområde

Planen berörs inte av något vattenområde.

Planbestämmelser

Eftersom varje reglering ska ha stöd i detaljplanens syfte ställs krav på att stödet ska motiveras i planbeskrivningen.

Planbestämmelse	Motivering	Lagstöd
Allmän plats		
NATUR	Natur Markanvändningen natur reglerar ett friväxande grönområde som endast kräver viss skötsel. Användningen reglerar att befintligt rekreationsområde bevaras och att det finns ett avskiljande grönstråk mellan skola och bostäder.	4 kap. 5 § PBL
GCVÄG	Gång- och cykelväg Möjliggör flytt av befintlig gc-väg norr om skolans gård. Gång- och cykelvägen möjliggör fortsatt tillgänglighet till rekreationsområdet.	4 kap. 5 § PBL

Kvartersmark		
S	Skola Markanvändningen skola möjliggör för exempelvis förskola inom kvartersmark och uppfyller planens syfte om att möjliggöra ny skolverksamhet. Inom användningen ingår komplement till verksamheten som gård, parkering och miljöhus.	4 kap. 5 § PBL
Begränsning av markens nyttjande		
	Marken får inte förses med byggnad Begränsar så att byggnader placeras med avstånd från fastighetsgräns. Säkerställer även att byggnad inte placeras alltför nära befintliga bostäder och erhåller avstånd till gator och vägar. Ger utrymme till parkering, vägar och markåtgärder som stödmurar.	4 kap. 16 § PBL
	Marken får endast förses med komplementbyggnad Här får mindre byggnader som förråd, pergola, lekutrustning upprättas. Begränsar även placering av huvudbyggnad och säkerställer att mark inom användningen skola inte bebyggs med mer än komplementbyggnader.	4 kap. 16 § PBL
Höjd på byggnadsverk		
h ₁ 11,5	Högsta nockhöjd på huvudbyggnad är angivet värde i meter Bestämmelse om högsta nockhöjd reglerar byggnaders omfattning över markytan. Nockhöjden är anpassad till planens syfte om en huvudbyggnad i två plan.	4 kap. 11 § PBL
h ₂ 5,0	Högsta nockhöjd på komplementbyggnad är angivet värde i meter Bestämmelse om högsta nockhöjd reglerar byggnaders omfattning över markytan. Nockhöjden för komplementbyggnaderna är anpassade till att upprättas i ett plan.	4 kap. 11 § PBL
Utnyttjandegrad		
e ₁	Största byggnadsarea är 1100 kvadratmeter inom egenskapsområdet	4 kap. 11 § PBL

	Största byggnadsarea bestämmer byggnadens omfattning och regleras till 1100 m ² för att möjliggöra byggnation av skolbyggnad. Genom att begränsa hur stor del av marken som får bebyggas säkerställs utrymme för gård, parkering och dagvattenhantering inom användningen för skola.	
e2	Största byggnadsarea för komplementbyggnader är totalt 100 kvadratmeter inom egenskapsområdet Största byggnadsarea bestämmer komplementbyggnadernas omfattning och regleras till 100 m ² . Genom att begränsa hur stor del av marken som får bebyggas säkerställs utrymme för gård och dagvattenhantering inom användningen för skola.	4 kap. 11 § PBL
Villkor för startbesked		
a1	Startbesked får inte ges för byggnation förrän markföreningar har avlägsnats Bestämmelsen syftar till att säkerställa att de föreningar som påträffats är borttagna innan marken får bebyggas.	4 kap. 14 § PBL

Förutsättningar i planområdet och konsekvenser av planförslaget

Bebyggd miljö

Bostäder

Det finns inga bostäder inom planområdet. Planområdet omges av befintliga bostadskvarter med både villor och flerbostadshus. Planområdet angränsar i norr till befintliga lamellhus och i söder och väst mot befintliga villakvarter. I öst avgränsar vägområdet för Sockenvägen.

Konsekvenser

Ett genomförande av planförslaget kan medföra att befintligt grönområde i närheten av befintliga bostäder ianspråk tas för skolverksamhet. Planförslaget reglerar naturmark mellan skola och befintliga bostäder för att skapa en buffertzona och på så sätt minimera eventuell påverkan.

Verksamheter och andra anläggningar

Det finns inga verksamheter inom planområdet. Strax sydost om planområdet, cirka 50 meter bort, på andra sidan Sockenvägen ligger en verksamhet som bedriver ett åkeri.

Konsekvenser

Detaljplanen möjliggör för en skola med tillhörande gård. Befintlig verksamhet bedöms inte att påverkas av planförslaget och kan fortsätta bedriva sin verksamhet.

Service

Det finns ingen service inom aktuellt planområde. Närmsta service, kommersiell och offentlig, finns cirka 500 meter öst om planområdet.

Konsekvenser

Detaljplaneförslaget medger inga förändringar på befintlig service.

Bebyggelsekaraktär och gestaltning

Kulturmiljö

Det finns ingen utpekad kulturmiljö eller andra värdefulla byggnader inom planområdet eller dess närhet.

Konsekvenser

Ingen påverkan förväntas.

Fornlämningar

Fornlämningar är skyddade av kulturmiljölagen (SFS 1988:950).

Det finns inga kända fornlämningar i planområdet eller dess närhet. Om en fornlämning påträffas under grävning eller annat arbete, ska arbetet omedelbart avbrytas. Den som leder arbetet ska skyndsamt anmäla förhållandet till länsstyrelsen.

Konsekvenser

Inga fornlämningar påverkas av planläggningen.

Mark- och vattenförhållanden

Stads- och landskapsbild

Planområdet utgör en grönyta mellan ett villaområde och ett flerbostadshusområde. Bebyggelsen i omgivningen karaktäriseras av villor i en och två våningar. Bebyggelsen är från slutet av 1950-talet och början av 1960-talet. Norr om planområdet finns ett område med lamellhus med ett

våningsantal på tre våningar med en tydlig innergårdsstruktur. Lamellhusen är från senare under 1970-talet och är av miljonprogrammets ideologi.

Planområdet ligger något upphöjt från Sockenvägen, markens lutning sluttar lätt mot sydost. De östra delarna har plushöjd ca +37 över nollplanet och norra och västra delarna ca +40 över nollplanet. Berg i dagen (synligt berg) finns närmast Sockenvägen. Grönområdet utgör en grön kil mellan flerbostadshusen och villabebyggelsen som karaktäriseras av tallskog med inslag av lövträd och blåbärsris.

Figur 3 Tallar och flerbostadshusen norr om planområdet.

Konsekvenser

Genom anpassning i byggnadshöjd och utnyttjandegrad i plankartan begränsas påverkan på omkringliggande bebyggelse och på stads- och landskapsbilden.

Befintliga tallar och vegetation avses att bevaras i så stor utsträckning som möjligt. Landskapsbilden bedöms inte påverkas negativt.

Naturmiljö

Planområdet består i dagsläget uteslutande av naturmark, genomkorsad av en gång- och cykelväg. Området utgörs främst av tallar, rönn, ask och lönn. Bottenskiktet utgörs till största del av blåbärsris. Hela området bedöms, enligt naturvärdesinventeringen (Härnösands kommun 2025) ha ett högt naturvärde främst på grund utav de äldre tallarna som växer över området.

Området bedöms även ha höga friluftsvärden eftersom det använt flitigt av de närboende i området.

Konsekvenser

Planförslaget omfattar del av naturmark. Viss del av skogsmarken inom skolan föreslås regleras med prickmark, att byggnader inte får uppföras, men främst till korsmark, endast komplementbyggnad får upprättas. På så sätt finns det förutsättningar för att kunna skapa en naturlig del på förskolegården samt för att behålla en del av de äldre tallar som finns på platsen.

Mot befintlig bebyggelse bevaras naturmark, anges med NATUR i plankartan, för att vidhålla ett avskiljande grönstråk mellan skola och befintliga bostäder.

Grönstruktur och rekreation

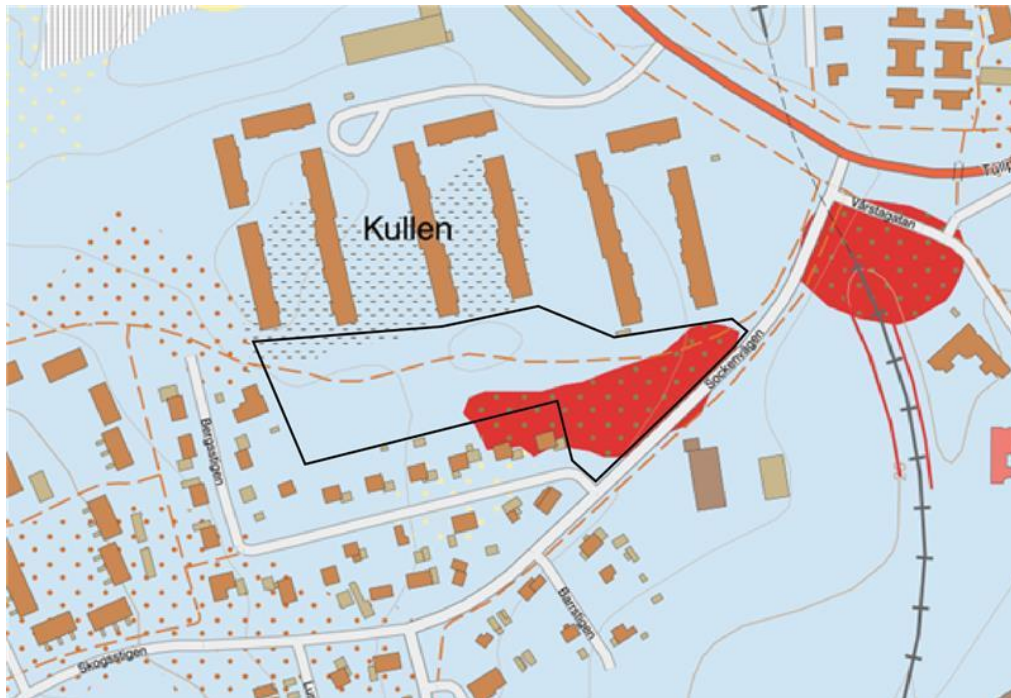
Cirka 500 meter väster om planområdet ligger Gådåberget där det finns ett rekreatjonsområde med möjlighet till vandring, bärplockning, flera stigar samt naturreservatet Gådeåbergsbrännan. Grönområdet sträcker sig väster om Härnösand och är viktig för grön infrastruktur och biologisk mångfald.

Ett grönområde definieras i statistiken (SCB) som ett område av sammanhängande grönytor som uppgår till minst 0,5 hektar och som är allmänt tillgängligt. Det innebär att planområdet definieras som ett grönområde men som inte är ordnat som en park. Däremot kan spontanlek och annan rekreation förekomma. Grönyta, eller total grönyta, avser samtliga gröna element i tätorterna alldeles oavsett om de är tillgängliga för allmänheten eller inte.

Konsekvenser

Planförslaget ianspråktar cirka 8200 m² av befintligt naturområde och ligger mellan befintlig bebyggelse. Resterande del av planområdet fortsätter vara naturområde där rekreatjonsvärden bevaras. Genom att flytta gång- och cykelvägen är grönområdet fortsatt tillgängligt för allmänheten. Det finns förutsättningar för att skolans utemiljö kan vara tillgänglig efter stängning vilket blir ett komplement till rekreatjonsvärdet i närområdet.

Geotekniska förhållanden

Figur 4 Jordartskarta. Källa: Sveriges geologiska undersökning (SGU 2025)

Jordartskartan ovan visar på planområdets geotekniska förutsättningar. Blå yta representerar morän och röda ytan representerar berg i dagen.

En översiktlig geoteknisk undersökning har tagits fram inom ramen för detaljplanen (Sweco 2025). Undersökningen visar att området består generellt av tunt lager mulljord ovan sand, grus eller silt på berg. Det finns ytligt berg inom området.

Planområdet består enligt SGU's kartlager av fastmark med medelhög genomsläpplighet.

Konsekvenser

Planområdets geotekniska förutsättningar bedöms vara lämplig för exploatering, som främst sker där det är berg i dagen. Det innebär att viss sprängning kan behöva ske. Fortsatt detaljprojektering bör utföras när markprojektering och byggnadernas placering och last är kända.

Hydrologiska förhållanden

Planområdet ligger inte inom något grundvattenmagasin eller vattenskyddsområde. Enligt framtagna dagvattenutredningen finns det en energibrunn i planområdets närområde som visar på grundvatten vid 30 meter. I geoteknisk utredning (Sweco 2025) har ett grundvattenrör installerats. Det visar på torra förhållanden uppmätt 2025-11-25. Det förväntas inte finnas något grundvatten inom planområdet med anledning av det tunna jordlagret.

Konsekvenser

Det finns ingen anledning till att anta att detaljplanen kan innebära fara eller äventyra grundvattnet.

Sociala faktorer

Friytor

För bostäder, lokaler för fritidshem, förskola, skola eller annan jämförlig verksamhet, ska det inom fastigheten eller i närheten av den finnas tillräckligt stor friyta som är lämplig för lek och utevistelse. Friyta definieras som markområde som inte är avsett för byggnader eller trafikanläggningar (exempelvis cykel- och bilparkering eller angöringsväg).

Friyta för lek och utevistelse som begrepp omfattar den yta som barnen kan använda på egen hand vid sin utevistelse. En friyta har i planen definierats som en yta som går att leka på och som är tillgänglig för barn.

I kommunens översiktsplan nämns det att Boverkets riktlinjer om friyta (40 m² per barn) för lek och utevistelse ska vara rådgivande vid planering och utveckling av förskolor.

Detaljplanen möjliggör för skolverksamhet, användningen inkluderar bland annat verksamhet för förskola. Det skulle innebära att byggnaden beräknas inrymma cirka 120 barn vilket kräver en friyta på 6400 m².

Användningsområdet för skola är 8200 m², med en byggrätt om högst 1100 m² stort vilket skapar förutsättning för en gård där minst 40 m² per barn kan uppfyllas. Lämplig placering för utegård är där marken är planlagd med korsmark eftersom där är låga bullervärden och nära anslutning till naturmarken och rekreatjonsområde. Det går även att enkelt nå gårdsytan via gång- och cykelvägen.

Konsekvenser

Kravet på friytor uppnås med planförslaget.

Ljuförhållanden

Sol- och dagsljusförhållanden är en viktig miljöfaktor i ett övervägande kallt klimat och solvärmen är en god energitillgång under sommarhalvåret. Vid nybyggnation ställs krav på tillgång till dagsljus för rum eller avskiljbara delar av rum där människor vistas mer än tillfälligt.

I BBR ställs krav på dagsljus för rum i lokaler där människor vistas mer än tillfälligt. Lokaler för förskola är en arbetsplats som omfattas av Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om utformning där det finns krav på tillfredsställande dagsljus, utblick och belysning.

Ljuförhållanden inom planområdet är idag bra, det finns inga byggnader som skymmer planområdet eftersom området söder och sydväst består av väg och friliggande villor.

Belysningsarmatur ska undvikas eller styras så att ljusföroreningar/spilljus till omgivande naturmark undviks. Detta för att begränsa störningar på nattaktivt djurliv i omgivande naturmark.

Nattlevande djur som insekter, groddjur och fladdermöss missgynnas av artificiellt ljus. För att minska den negativa påverkan på de nattlevande djuren ska inget spilljus riktas eller hamna inom naturområdena, en förutsättning är att belysningsarmatur undviks.

Konsekvenser

Begränsning av byggnadens högsta nockhöjd samt placering möjliggör fortsatt goda ljusförhållanden inom och i angränsning till planområdet. Träd som bevaras skapar skugga på utegården vilken kan vara fördel vid ett varmare klimat. Kommunikering ska ske med ekolog på kommunen gällande placering av ljuskällor.

Barnperspektiv

Barnkonventionen blev svensk lag 1 januari 2020 och ska därmed införlivas i samhällsplaneringen.

Konventionen syftar till att säkerställa alla barns mänskliga rättigheter. Lagen innebär att för varje beslut som får påtagliga, direkta eller indirekta konsekvenser för barn ska en bedömning av vad som är barns bästa göras (art. 3). Om det finns mer än ett alternativ ska den lösning väljas som bäst tillgodoser barns bästa. Bedömningen av vad som är barns bästa ska baseras på bland annat beprövad erfarenhet, forskning och nationella riktlinjer, men även på barns egna åsikter.

Barnkonventionen innefattar även krav på barns delaktighet och inflytande i de beslut som får konsekvenser för barn (art. 12) samt krav på att inga barn får diskrimineras på grund av till exempel funktionshinder eller språkkunskaper (art. 2). Därutöver har barn, enligt barnkonventionen, även rätt till bland annat goda förutsättningar för en optimal utveckling, en trygg och säker uppväxt, utbildning samt rätt till vila och lek.

I tidigt skede har kommunen upprättat en checklista för barnkonsekvensanalys för detaljplan för Fastlandet 2:64. Syftet med checklistan är att säkerställa barn- och ungdomsperspektivet i samhällsbyggnadsprocessen och detaljplanering.

Idag använder barn och unga bland annat den gång- och cykelväg som går genom planområdet. Området nyttjas även för bärplockning och lek.

Konsekvenser

De konsekvenser som lyfts i checklistan är bland annat att gång- och cykelvägen samt rekreationsområdet används flitigt, därför är det viktigt att möjligheten att röra sig inom området kvarstår och att gård för skolverksamhet kan nyttjas efter verksamhetens öppettider. Delar av planområdet kvarstår vara naturmark med fortsatt förutsättning för spontanlek och bärplockning. Placeringen av gården gör att barnen inte hamnar i konflikt med trafikrörelser.

Planområdets lokalisering har valts utifrån bland annat tillgängligheten i befintlig miljö, möjlighet att uppnå krav på friyta och upptagningsområde.

Under samrådet har närboende kunnat lämna synpunkter om förslaget och kan göra det vidare under skedet granskning.

Utifrån checklistan har bedömningen gjorts att konsekvenserna av förslaget inte är så stora att en barnkonsekvensanalys behövs.

Planområdet ligger i anslutning till ett större naturområde, Gådeåberget, västerut som fortsatt är tillgängligt. Det är viktigt att gården kan vara tillgänglig kvällstid för att kompensera för grönområdet som tas i anspråk.

Tillgänglighet, trygghet och jämställdhet

Att känna sig trygg och kunna röra sig fritt är en demokratisk rättighet för alla människor. Alla ytor ska göras tillgängliga, trygga och användbara för alla grupper av människor så långt det är möjligt, inom rimliga kostnader. Hinder för tillgänglighet kan, beroende på vem du är, finnas i allt från den fysiska miljön till platsens upplevda trygghet. Det är viktigt att identifiera aspekter som kan skada tillgängligheten för vissa för att skapa rum för så många som möjligt.

Byggnader och lokaler ska vara tillgängliga och användbara för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Vid nybyggnation av bostäder ska alla lägenheter beläggas högre upp än två våningsplan ha tillgång till hiss. Nybyggda entréer ska vara tillgängliga och angöringsavstånden får inte överstiga 25 meter. Markens höjdsättning ska utföras så att personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga kan nå målpunkter utan problem.

Konsekvenser

Det finns goda möjligheter inom planområdet att klara avstånd för parkering för tillgänglighetskrav. Det finns möjlighet att angöra byggnaden från flera väderstreck vilket gör den mer tillgänglig. Utemiljön kan både nås från byggnad eller gång- och cykelväg samt parkering. Platsens lokalisering i staden skapar god tillgänglighet för upptagningsområdet.

Det är viktigt att ny gång- och cykelväg fortsatt är belyst för att skapa en trygg miljö. Placering och krav på belysningsarmaturer är inget som regleras i planhandlingar men befintliga kommer att ersättas i samband med att den nya gång- och cykelvägen byggs. Belysning inom gården kommer anpassas efter verksamhetens behov. Fler som rör sig på platsen kan höja känslan av trygghet, det skapar generellt mer liv och rörelse till platsen.

Kommunikationer

Gång- och cykeltrafik

Separerade, belysta gång- och cykelvägar finns längs med Sockenvägen, på motsatt sida om planområdet. Det går också en gång- och cykelväg genom planområdet, som ansluter till bostäder längs Utmarksstigen.

Figur 5 Gång- och cykelväg genom planområdet.

Konsekvenser

Den gång- och cykelväg som idag går rakt igenom planområdet kommer att flyttas till planområdet norra del, för att möjliggöra för tänkt exploatering. Gång- och cykelvägen kommer även att nyttjas för angöring till skolans utegård.

Kollektivtrafik

Planområdet angränsar till gatorna Sockenvägen och Bergsstigen. Sockenvägen trafikeras av busslinje 502, det är därmed möjligt att använda kollektivtrafik till området. Närmsta busshållplats ligger på Tullportsgatan cirka 150 m från planområdets nordöstra gräns (busslinje 503), och på Sockenvägen cirka 100 m från planområdets sydvästra gräns. Det finns goda förutsättningar för ett hållbart resande eftersom det finns närliggande hållplatslägen.

Konsekvenser

Planförslaget förändrar inget gällande kollektivtrafik.

Fordonstrafik

Detaljplaneområdet ligger i bostadsområdet Kullen och kvartersmark för skola angörs via Sockenvägen. Sockenvägen är en asfalterad gata med en hastighetsbegränsning på 30 km/h och har en årsdygnstrafik på cirka 2400 fordon. Längs med Sockenvägen löper en separerad gång- och cykelväg.

Figur 6 Övergångsställe över Sockenvägen. Planområdet ligger till vänster om körbanan efter övergångsställe.

Konsekvenser

Enligt framtagna trafikutredning (Bouvier Sverige AB 2025) alstrar planförslaget en årsdygnstrafik (ÅDT) på 360 trafikorörelser baserat på Trafikverkets alstringsverktyg. Trafiksäkerheten inom planområdet bedöms vara tillräcklig då hämta/lämna platserna kan lokaliseras separerad från biltrafik på Sockenvägen och varumottagning.

Utifrån ökade trafikorörelser och verksamheten rekommenderas att hastighetsbegränsningen längs med Sockenvägen fortsatt är 30 km/h permanent för att förtydliga att det är skolverksamhet längs vägen och för att det inte ska kunna uppstå några missförstånd eller otydligheter. Sockenvägen ingår inte i planområdet men i samband med genomförandet och flytt av övergångsstället kommer kommunen som är huvudman över vägen se över dess utformning.

Genomförandet av planen bedöms inte påverka närliggande korsningspunkter (Sockenvägen/Bergsstigen och Sockenvägen/Västra Ringvägen), vilket tyder på bra framkomlighet och trafiksäkerheten anses vara tillräcklig.

Parkering, varumottagning och angöring

Det finns inga existerande allmänna parkeringar inom eller i anslutning till området som kan nyttjas för planerad verksamhet. Däremot får bilar parkera längs med Sockenvägen enligt nu gällande trafikreglering.

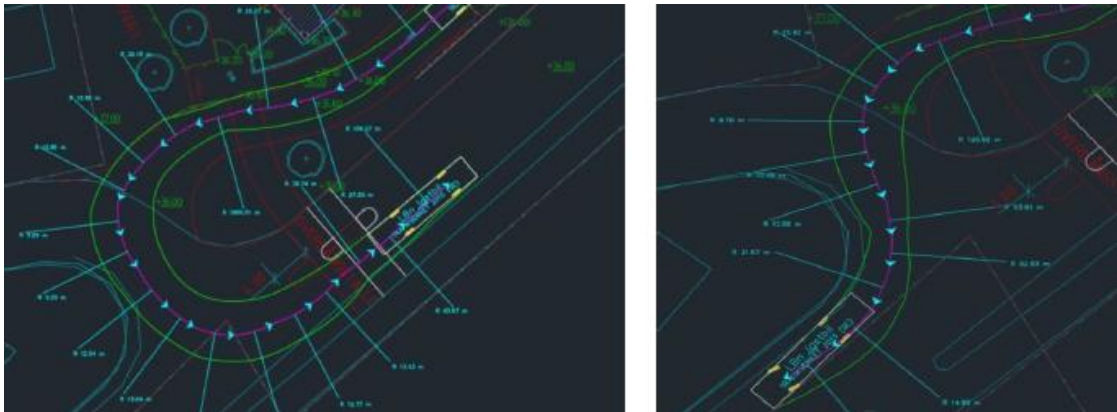
I samband med detaljplanen har det tagits fram en trafikutredning (Bouvier Sverige AB 2025) med syfte att beräkna skolans framtida trafikallstring och analysera dess påverkan på omkringliggande trafiknätverk.

Parkering för hämta-lämna samt för personal föreslås ske i planområdets östra del, mot Sockenvägen. Varumottagning planeras ske från fasad mot Sockenvägen med en parallell väg.

Baserat på det parkeringstal som finns i mobilitetsriktlinjerna ska det vara sju parkeringsplatser per 1000 kvm BTA, det skulle innebära att den tänka skolan skulle behöva 13 parkeringsplatser. 8 av dessa skulle fördelas till personalen till skolan och resterande för hämta-lämna.

I planritningen har man gjort plats för 12 parkeringsplatser för hämta-lämna samt 10 platser för personalen och det finns även en plats för rörelsehindrade.

Konsekvenser

Figur 7 Körspår för tungaforon österut samt västerut korsning Bergstigen/Sockenvägen. Figur från trafikutredning (Bouvier Sverige 2025)

Enligt trafikutredningen (Bouvier Sverige 2025) så bör utformningen av utfarten från transportzonen ses över. Det beror på att fordon som ska västerut inkräktar på motsatt körbana samt för fordon som ska österut uppstår en konflikt med det befintliga övergångsstället som är placerat på Sockenvägen i anslutning till korsningen. I föreslagna utformningen kommer det vara två övergångsställen placerade på Sockenvägen utanför planområdet, en på vardera sida av skolan. Hur övergångsställena utformas kan påverka trafiksäkerheten och framkomligheten. Utredningen rekommenderar upphöjda passager som kan medföra att hastighetsefterlevnaden förbättras. Här krävs det också hänsyn till de tyngre fordonen samt bussar som kan ställa specifika krav på utformningen.

Det kommer finnas tillräckligt med parkeringsplatser i anslutning till skolan. Det finns marginal för antal parkeringar då vissa av dessa kan behövas användas för snöupplag under vintern. I utredningen har det även tagits fram belägningsberäkning över parkeringarna då de flesta hämtar och lämnar

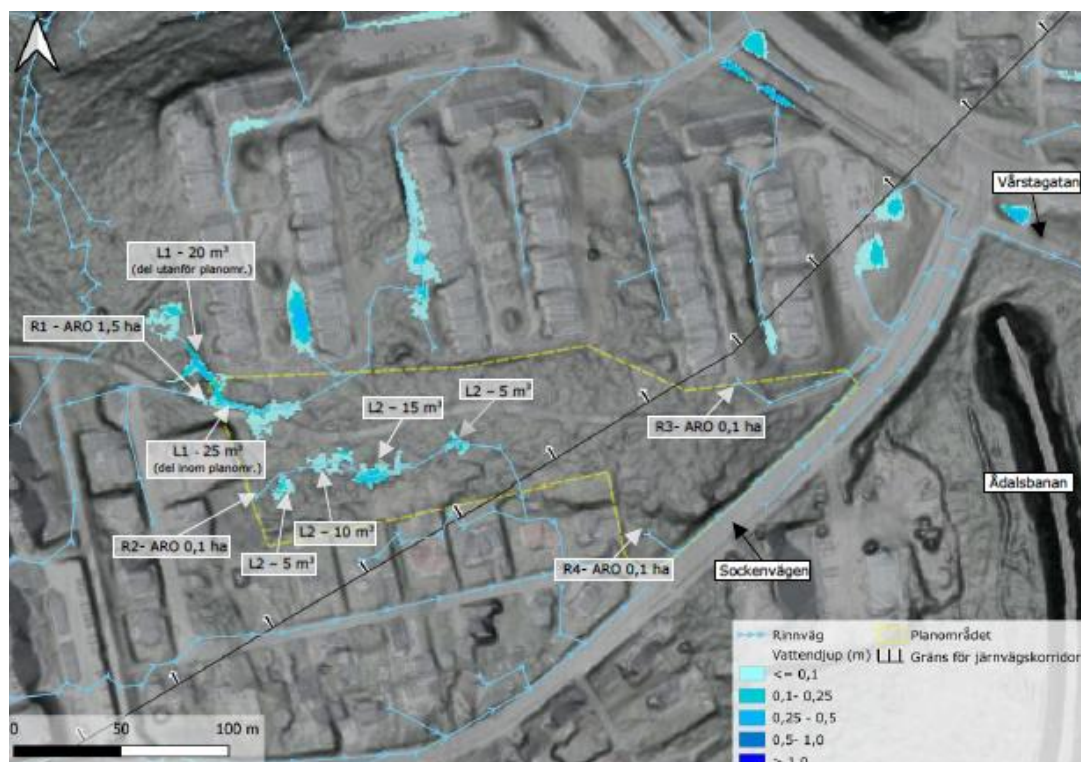
under samma tid. Resultatet visar att över en timme på morgonen kommer 6–9 parkeringsplatser vara belagda, i värsta scenariot 11–17 stycken. 12 parkeringsplatser bedöms som tillräckligt för situationen då det även finns personalparkering som kan nyttjas i värsta fall.

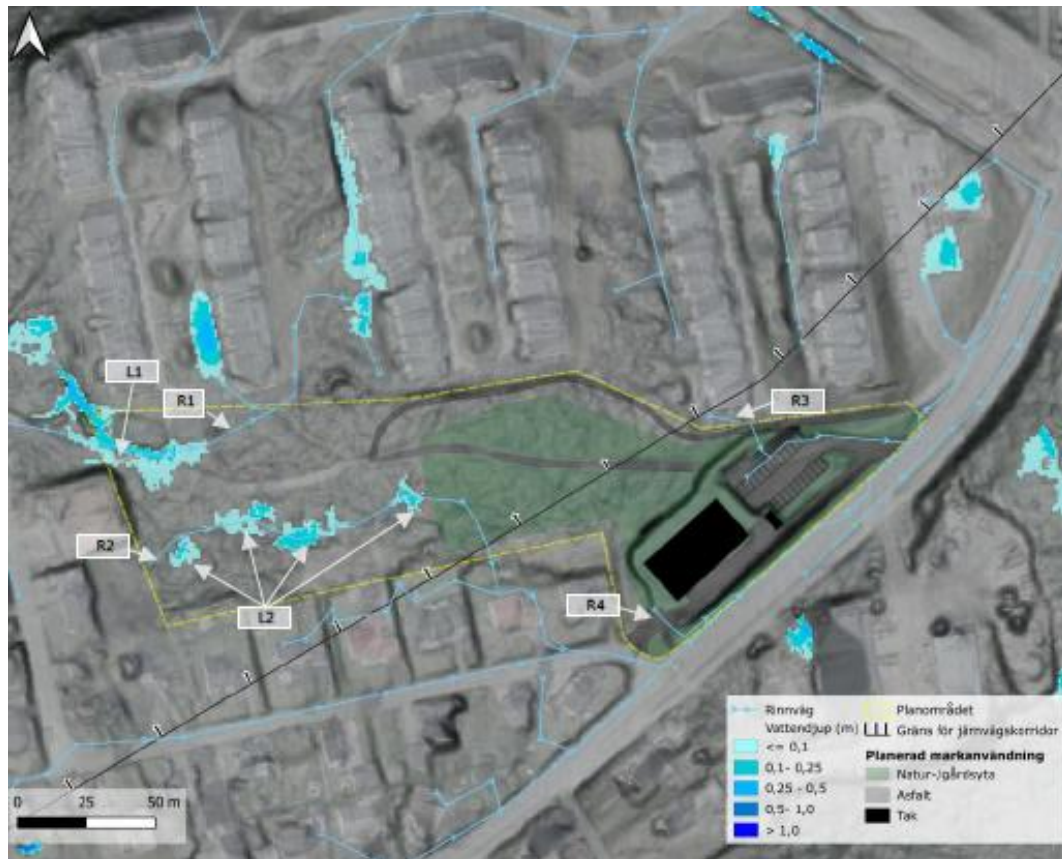
Hälsa och säkerhet

Risk för översvämning och skyfall

Inom ramen för planarbetet har en dagvatten- och skyfallsutredning (Ramboll 2025) upprättats i syfte att redovisa hur skyfallshanteringen inom området kan utformas för att undvika risk för översvämning och skador på befintlig och tillkommande bebyggelse och infrastruktur. Extrema skyfall ska kunna hanteras i ytliga system, översvämningssytor och avledningsstråk.

Utredningens skyfallsanalys visar att vid ett 100-årsregn med klimatfaktor 1,25 fylls lågpunkt L1 upp till 45 m³ och L2 till 34 m³. Karteringen beaktar inte kapacitet i ledningsnät eller infiltration och visar därför ett scenario när marken är mättad och ledningsnätet fyllt. Östra delen av planområdet har inga tydliga lågpunkter och rinnvägarna är generellt små, se figur 7 nedan.

Figur 9 Lågpunktskartering för framtida situation (Scalگو Live, Ramboll 2025).

Konsekvenser

Bedömningen är att exploatering av skola och gård utifrån föreslagen höjdsättning medför att befintliga rinnvägar för skyfall kan bevaras.

Skyfallshantering möjliggör säker avledning där befintliga lågpunkter är oförändrade eftersom dessa ligger inom område för natur där ingen exploatering föreslås. Det skapas alltså inga instängda lågpunkter utan rinnvägar passerar planområdet utan att orsaka skada. Planerad exploatering medför inte ökad översvämningsrisk inom eller nedströms belägna områden, varken infrastruktur och bebyggelse påverkas negativt. Det finns inget behov av reglering med planbestämmelser i detaljplanen.

Risk för ras, skred och erosion

Enligt statens geotekniska institution (SGI 2025) kartverktyg över ras, skred och erosion finns det ingen risk för ras, skred eller erosion inom eller i närheten av planområdet. PM geoteknik (Sweco 2025) bedömer att det inte finns någon risk för ras eller skred av jord inom området eftersom jordtäcket är mycket tunt och det inte finns några höjdskillnader inom planområdet.

Konsekvenser

Inga konsekvenser.

Förorenad mark

Länsstyrelsernas kartering över potentiellt förorenade områden (EBH-karttjänst 2025) visar inga förorenade områden inom planområdet. Närmsta riskområde ligger cirka 350 meter norr om planområdet där det finns ett industriområde med återvinningsstation.

Inom ramen för planprocessen har ett PM för markmiljöteknisk undersökning (Sweco 2025) tagits fram. Enligt äldre ortofoto så finns det inget som indikerar att marken tidigare skulle ha varit exploaterad. En skola utgör en känslig markanvändning (KM) med krav på låga halter föroreningar, därför togs en markmiljöteknisk undersökning fram för att säkerställa godkända nivåer.

Den genomförda undersökningen visar på att det finns något förhöjda halter av PAH och bly i den ytliga jorden inom planområdet. Totalt genomfördes provtagning i 15 punkter inom planområdet varav 11 inom skolans verksamhetsområde och fyra inom naturområdet. Analysresultat visar generellt låga halter, oftast under riktvärde för känslig markanvändning (KM) men det förekommer halter i nivå med eller strax över KM.

Proverna med förhöjda halter är belägna både inom yta för ny byggnad samt inom kommande gård. I området för utemiljön på gården är inga större markarbeten planerade vilket innebär att påvisade halter över känslig markanvändning (KM) och över mindre känslig markanvändning (MKM) inte avlägsnas i samband med någon teknisk schakt eller andra planerade markarbeten.

I området för själva skolans byggnad kommer utjämning av markytan att ske, förutom för själva byggnaden så även för parkeringsplatser, entré osv. Vilket innebär att förorenade massor kommer att avlägsnas inom delar av skolans verksamhetsområde.

Då området bedöms utgöras av känslig markanvändning har en förenklad bedömning gällande eventuella risker med avseende på påvisade halter utförts. Baserat på bedömningen i utredningen kan det inte uteslutas att påvisade föroreningar av bly kan utgöra en risk för människors hälsa vid den planerade verksamheten. Åtgärdsbehov bedöms föreligga av jorden kring de två punkter där bly över MKM har uppmätts.

En kompletterande utredning har tagits fram, med förtätad provtagning av 30 punkter, har utförts för att ytterligare utreda föroreningssituationen inom gården. Den genomförda kompletterande undersökningen visar, likt den översiktliga tidigare utförda markundersökningen, på att det finns förhöjda halter av PAH och bly i den ytliga jorden inom planområdet.

Konsekvenser

Då provtagning nu har utförts med relativt stor täthet rekommenderas att massorna i områdena där halt över MKM och KM har påvisats avlägsnas, Detta har säkerställts med planbestämmelse om att startbesked inte får ges förrän markföroreningar avlägsnats.

Inför kommande markarbeten och schaktningsarbeten kan en anmälan enligt 28 § Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (SFS 1998:899)

behöva upprättas. En anmälan ska lämnas till tillsynsmyndigheten i god tid (minst 6 veckor) innan markarbeten påbörjas och får inte påbörjas innan beslut har tagits. Behov av anmälan bör samrådats med Miljökontoret.

Brandsäkerhet

Närmaste brandpost finns längs med Sockenvägen. Befintliga brandposter bedöms ha tillräckligt med kapacitet för släckvatten.

Inga byggnader ligger inom åtta meter från skolan. Placering av byggnad närmare än åtta meter kan ställa krav på byggnadsutformning i bygglovsprövning. För framtiden säkerställs tillgången till brandvatten i och med den befintliga brandposten. Räddningstjänst kan angöra byggnaden via angöringsvägen, Sockenvägen och hämta-lämna parkering.

Konsekvenser

Planförslaget bedöms ha god tillgång till brandposter.

Transportled för farligt gods

Planområdet ligger cirka 110 meter från befintlig järnväg (Ådalsbanan). Längs med järnvägen transporteras farligt gods. Enligt länsstyrelsens riskpolicy ska risker beaktas vid all samhällsplanering som sker inom 150 meter från transportled för farligt gods (riskhanteringsområde), därefter anses risknivån vara tillräckligt låg. Detaljplaneförslaget ligger inom grön zon och möjliggör för en skola, exempelvis förskola, vilket är definieras som en känslig markanvändning.

Tabell 1 Tabell ur Riskhantering vid transportleder för farligt gods (järnväg), Länsstyrelsen Västernorrland 2022.

Markanvändning	Röd zon	Gul zon	Grön zon
Mindre känslig	0–30 meter	30–50 meter	50–150 meter
Normalkänslig	0–30 meter	30–50 meter	50–150 meter
Känslig	0–30 meter	30–80 meter	80–150 meter

Konsekvenser

Järnvägen ligger i en djup bergsskärning och därmed lägre än planområdet vilket minskar risken att brandfarliga vätskor sprids. Tågen som passerar vid planområdet är en kilometer från järnvägsstationen, därför kan det antas att tågen inte har maximal hastighet.

Planförslaget reglerar att byggnad inte får placeras närmast Sockenvägen och järnvägen genom så kallad prickmark. Verksamheten pågår främst under dagtid och ingen övernattnig får ske i byggnaden vilket gör att lokalerna enklare kan utrymmas vid olycka. Utrymningsväg föreslås placeras mot fria i riktning bort från järnvägen, vilket minskar skaderisken vid eventuell olycka.

Elektromagnetiska fält

Närmsta kraftledning ligger cirka 400 meter nordväst om planområdet. Kraftledningar och elektriska anläggningar kan ge upphov till elektromagnetisk strålning. Utifrån Strålskyddsmyndighetens bedömning för miljöer där människor varaktigt vistas (bostäder, skolor, förskolor, arbetsplatser m.m.) ska magnetfält inte överstiga 0,2 µT i årsmedelvärde med hänsyn till hälsoeffekter.

Konsekvenser

Avståndet till närmsta elektromagnetiska fält är tillräckligt för att planerad bebyggelse inom planområdet inte kommer att påverkas av elektromagnetisk strålning.

Radon

Radon är en radioaktiv gas som finns naturligt i mark och grundvatten och som, beroende på markens genomsläpplighet och husgrundens täthet, kan sippra in i huset och skapa en ohälsosam inomhusmiljö. Eftersom förhöjda radonhalter inomhus är en olägenhet för människors hälsa så finns det gränsvärden som ska följas för nybyggda bostäder. Planområdet ligger inom ett område som är karterat som lågradonområde.

Konsekvenser

Boverkets byggregler ställer krav på radonsäker byggnad vid nybyggnation, vilket i hanteras i bygglovet. Eftersom planområdet ligger inom lågradonområde så bedöms planförslaget inte få någon konsekvens.

Väg- och spårtrafiksbuller

För detaljplaner gäller följande riktvärden för omgivningsbuller för nybyggnation vid bostadsbyggnadens fasad från förordning (2015:216) om trafikbuller:

	Ekvivalent ljudnivå vid bostadsbyggnads fasad	Ekvivalent ljudnivå vid uteplats om sådan anordnas	Maximal ljudnivå vid uteplats om sådan anordnas
För bostäder upp till 35 m ²	65 dBA	50 dBA	70 dBA
För bostäder över 35 m ²	60 dBA	50 dBA	70 dBA

Tabell 2 Riktvärden för omgivningsbuller från väg- och spårtrafik. Källa: Naturvårdsverket.

Vid bedömning av buller från skolgårdar finns ingen riktlinje eller regelverk utan Boverkets rapport 2020:22 *Buller från idrottsplatser – en vägledning* kan vara vägledande.

Det finns även riktvärden för befintliga bostäder:

	Ekvivalent ljudnivå	Maximal ljudnivå
Utomhus	55 dBA (vid fasad)	70 dBA (vid uteplats)
Inomhus	30 dBA	45 dBA (Nattetid kl 22-06)

Tabell 3 Riktvärden ur infrastrukturpropositionen 1996/97:53

En bullerutredning (Brekke & Strand Akustik, 2025) har tagits fram för detaljplanen. Utredningen bedömer om bullerexponeringen från en skola skulle kunna utgöra en betydande olägenhet för människors hälsa. Utredningen utgår ifrån situationsplan över förskola.

Utredningen omfattar ljudnivåer från väg- och tågtrafik och inte verksamhet- eller industribuller. För trafik- och tågdata har prognosår 2040 används. Andelen medeltung trafik är 2,6% för Sockenvägen och 3,9% för Västra Ringvägen samt Bergsstigen. Hastigheten på vägarna är varierande 30 och 50 km/h.

Bedömning av utemiljön baseras på Naturvårdsverkets vägledning om buller från väg- och spårtrafik på skolgårdar. Riktvärdena bör så långt möjligt även uppfyllas vid de delar av skolbyggnadens fasader som vetter mot ljudskyddad sida.

Del av skolgården	Ekvivalent ljudnivå för dygn
Minst 50 procent av skolgårdens yta (De ytor där barnen befinner sig mest, exempelvis för lek eller vila)	50 dBA
Övriga vistelseytor inom skolgården	55 dBA

Tabell 4 Riktvärden för buller från väg- och spårtrafik vid skolgård. Källa: Naturvårdsverket

Konsekvenser

Bullerutredningen (Brekke & Strand Akustik, 2025) visar att ett genomförande av detaljplanen inte bedöms medföra någon betydande bullerökning i jämförelse med förväntad trafikmängd enligt prognosår 2040 för nollalternativet. Nollalternativet innebär att ingen förskola byggs och marken fortsätter användas som idag samtidigt som trafiken beräknas öka enligt Trafikverkets prognos för länet.

Den trafik som skolan alstrar bedöms som obetydlig avseende ekvivalent ljudnivå. Bullerpåverkan från alstrad trafik till skolan bedöms som obetydlig avseende ekvivalent och maximal ljudnivå för närliggande bostäder, det går att klara gällande riktvärden. En fastighet (Kullen 2:9) utanför planområdet får som högst 68 dBA maximal ljudnivå för uteplatsen, detta överskrider inte riktvärdet för maximal ljudnivå för uteplats vid byggnad på 70 dBA.

Figur 10 Ekvivalent ljudnivå från väg- och tågtrafik. Prognosår 2040. Utbyggnadsalternativ med ny förskola. Källa: Bullerutredning, Brekke & Strand 2025.

Figur 11 Ekvivalent ljudnivå från väg- och tågtrafik. Prognosår 2040. Nollalternativ. Källa: Bullerutredning, Brekke & Strand 2025.

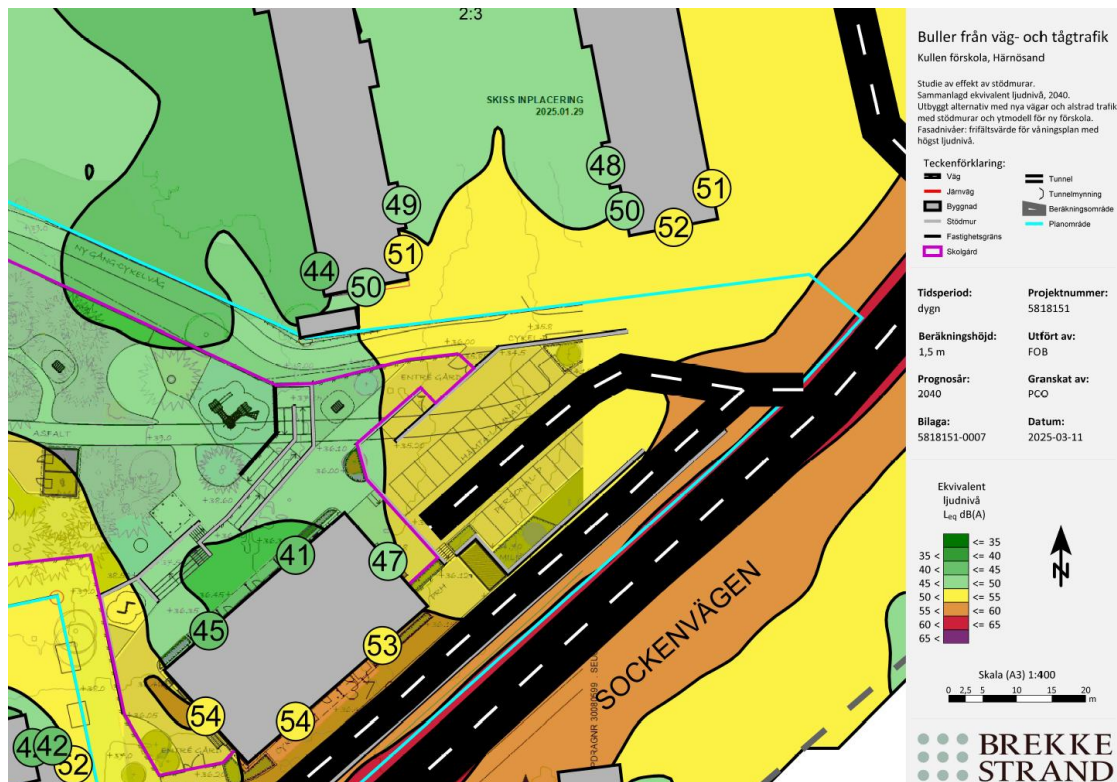
Bullerutredningen visar att den planerade skolgården uppfyller Naturvårdsverkets vägledning om att minst 50% av ytan ska ha en ljudnivå som understiger 50 dBA. Cirka 70% av gården klarar gällande riktvärden för

trafikbuller utomhus. Utrymmen för lek, vila och pedagogisk verksamhet förläggs med fördel till de ytor som klarar riktvärde. Genom att reglera placering av huvudbyggnaden från Sockenvägen blir byggnaden ett bullerskydd som gör att bullerkrav på gården uppnås.

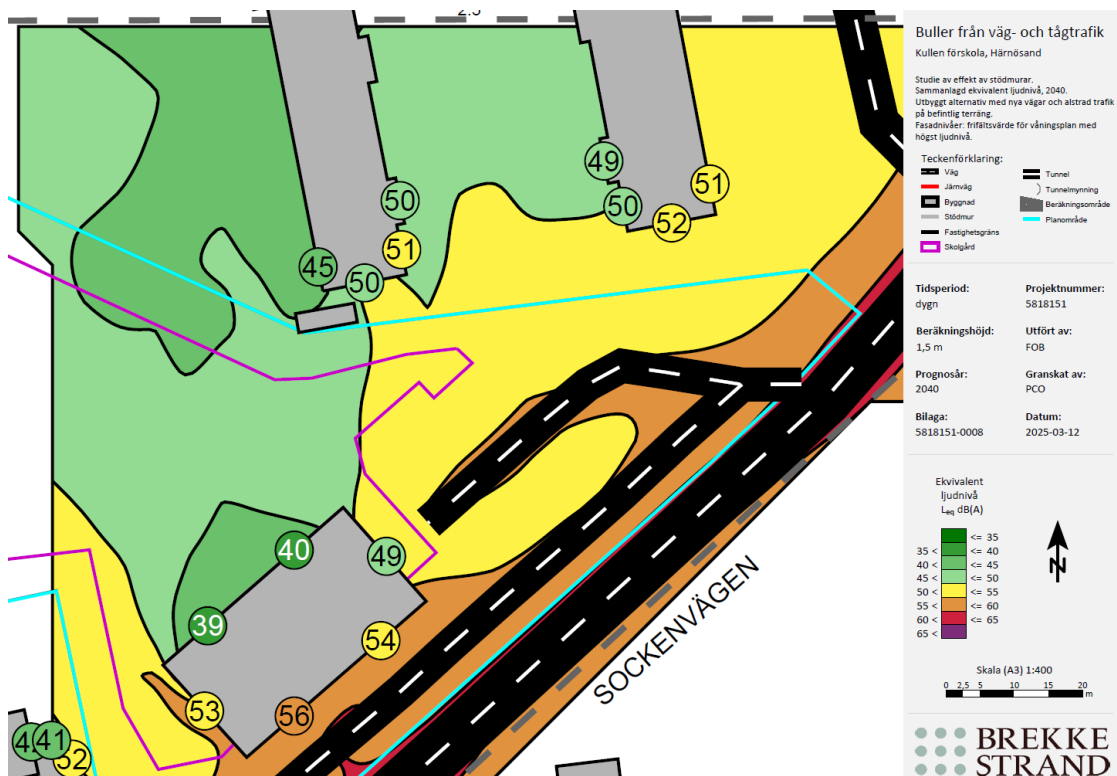
Ljudpåverkan från skolgårdar med störningsrisk hos närboende betraktas sannolikt inte som omgivningsbuller i lagens mening, det finns inga riktlinjer för bullernivåer från skolgårdar. Ett antal generella rekommendationer görs i utredningen avseende utformningen av gården för att minska risk för störning. Det kan exempelvis vara placering av lektyr och komplementbyggnader, topografi inom gården.

Bullerutredningen gör bedömning att ljud från skolgården är ett betydligt mindre problem sett ur ett bullerperspektiv jämförelse med annan verksamhet som idrott. Utformning av utemiljön kan påverka bullernivåerna med placering av komplementbyggnader, växlighet och utrustning som även kan skapa mervärde i gestaltningen. Detta är inget som regleras i detaljplanen eftersom bullerutredningen visar att riktvärdena inte riskerar att överskridas vid bostadsfasad eller utemiljö. Plank eller liknande har endast effekt om de placeras nära bullerkällan, vilket är svårt för verksamheten. Plank kan även ge motsatt effekt med exempelvis bollek mot plank som kan öka ljudnivån.

Vid utformning av skolan och genomförande av detaljplanen kan det bli aktuellt med stödmurar beroende på byggnadens placering och angöring. Därför har bullerutredningen jämfört effekten av markåtgärder som stödmurar eller befintlig terräng. För omgivande bostadshus ger markåtgärder marginell effekt. Förklaringen som ges i bullerutredningen är att trafikallstringen främst kommer från Sockenvägen och stödmurarna ligger för långt från vägen för att påverka ljudkällan.

Figur 12 Ekvivalent ljudnivå. Prognosår 2040. Utbyggnad med markanpassning och stödmurar. Källa: Bullerutredning, Brekke & Strand 2025.

Figur 13 Ekvivalent ljudnivå. Prognosår 2040. Utbyggnad med befintlig terräng. Källa: Bullerutredning, Brekke & Strand 2025.

Teknisk försörjning

Vatten och spillvatten

Planområdet ingår i kommunalt verksamhetsområde för vatten-, spill och dagvatten. Det finns vatten- och avloppsledningar inom närområdet.

Konsekvenser

Ny byggnad kan kopplas på befintligt ledningsnät för vatten-, spill och dagvatten.

Dagvatten

Dagvatten är regn- och smältvatten som tillfälligt avrinner på markytan. Under naturliga förhållanden infiltreras större delen av vattnet i marken, innan det når förbindelsepunkt. I takt med att staden förtätas och tidigare oexploaterade ytor hårdgörs minskar möjligheterna till naturlig infiltration i marken. Detta ställer krav på en robust och långsiktigt hållbar dagvattenhantering.

Planområdets norra del avrinner mot recipient Älandsfjärden (SE623980-175600) medan södra delen avrinner mot recipient Södra Sundet (SE623340-175556). Recipienterna har följande statusklassning och miljö kvalitetsnormer (MKN):

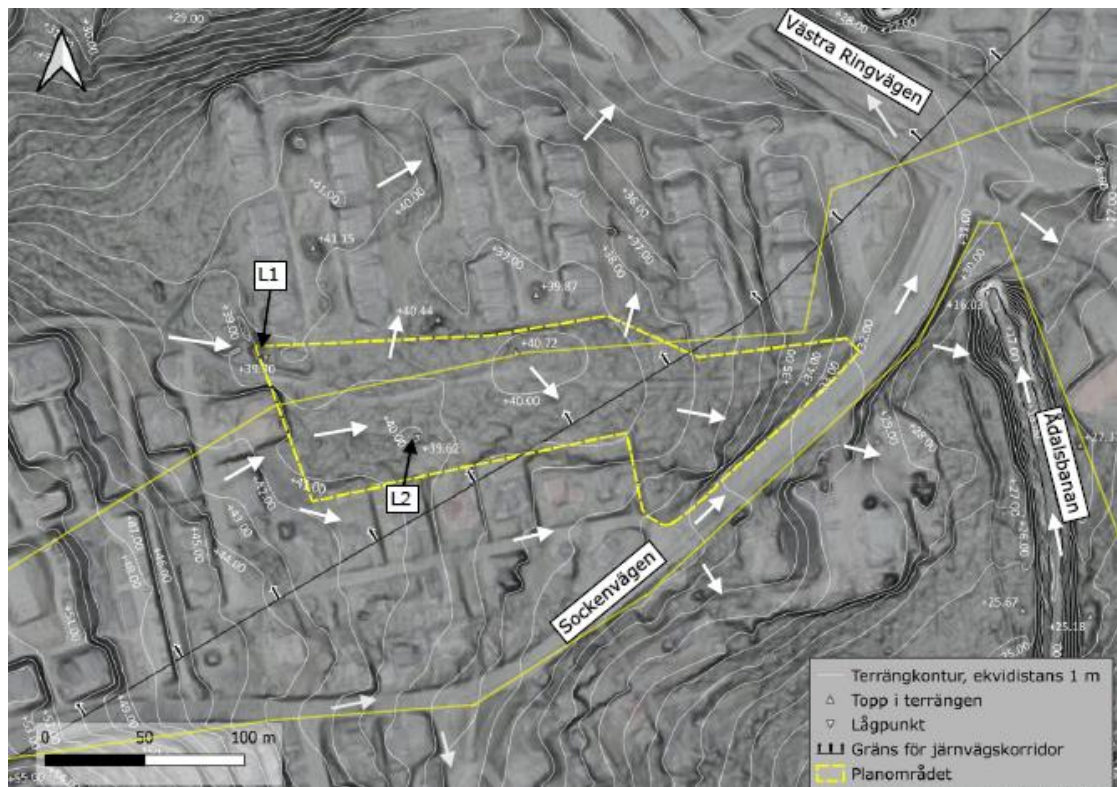
Status typ	Statusklassning	MKN	Kommentar
Älandsfjärden			
Ekologisk	Måttlig	God ekologisk status 2027	
Kemisk	Uppnår ej god	God kemisk ytvattenstatus	Undantag för kvicksilverföreningar samt bromerade difenyletrar
Södra Sundet			
Ekologisk	Måttlig	God ekologisk status 2027	
Kemisk	Uppnår ej god	God kemisk ytvattenstatus	Undantag för kvicksilverföreningar samt bromerade difenyletrar

Tabell 5 Statusklassning och miljö kvalitetsnormer för recipienter (VISS, 2025)

En dagvatten- och skyfallsutredning (Ramboll, 2025) har tagits fram för detaljplanen. Utredningen syftar till att utreda och beskriva befintliga och framtida dagvatten- och skyfallshantering för planområdet. Kravet för dagvattenhanteringen är att generade dagvattenflöden och föroreningsbelastningen efter exploatering inte får öka jämfört mot befintlig situation. Planområdets föroreningsbelastning får inte äventyra recipientens möjligheter att uppnå MKN. Målsättningen i utredningen är att planområdet, vid skyfall, ska kunna hantera ett 100-årsregn med klimatfaktor 1,25 utan att försämra förutsättningarna utanför planområdet. Dagvattenberäkningarna är dimensionerade utifrån markanvändningen tät bostadsbebyggelse.

Planområdet ligger inom kommunalt verksamhetsområde för dricks-, spill- och dagvatten. Det finns VA-ledningar söder och väster om planområdet. Snösmältningsintensiteten för planområdet har inte bedömts vara dimensionerande för dagvattensystemet.

I befintlig dagvattenhanteringen rinner dagvatten till omgivande naturmark via markytan. Det finns två avrinningsområden inom planområdet där ett rinner norr mot Västra Ringvägen och ett söder mot Sockenvägen. Planområdet är beläget högre än dess omgivning med undantag för lågpunkterna (L1 & L2).

Figur 14 Topografi inom planområdet och omgivningen. Pilarna visar lutningsriktning och gul linje höjdryggar. (Ramboll 2025)

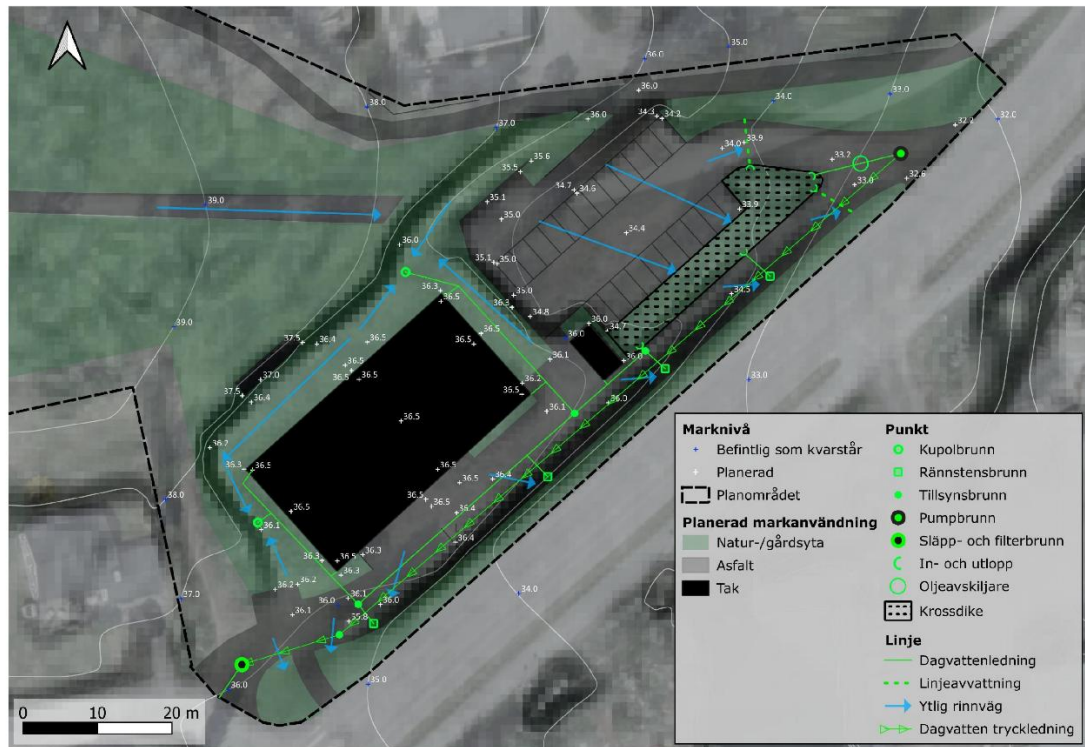
Föreslagen bebyggelse sker i planområdets sydöstra del där det krävs sprängning för att möjliggöra byggnation och parkering. Resterande planområde bevaras som naturmark och utemiljö för skola.

Konsekvenser

Flödesberäkningarna för 5 respektive 20-årsregn med klimatfaktor 1,25 visar att dagvattenflödet vid dimensionerade regn ökar efter planerad exploatering eftersom hårdgjorda ytan ökar. Det är främst i det södra avrinningsområdet avrinningen ökar eftersom bebyggelsen ligger där. För att inte öka utgående flöde jämfört med befintlig situation föreslås en fördröjning på 40 m³ där. Fördröjningsvolymerna inom det norra avrinningsområdet bedöms inte vara nödvändigt eftersom befintlig dagvattenhantering kan bevaras här.

Föreslagen dagvattenlösning innebär rening och fördröjning i krossdike mellan parkering och transportzon samt rening i oljeavskiljare och filterbrunn. Dagvattenanläggningens tillgängliga utjämningsvolym är 59 m³ vilket skapar marginal till föreslagen fördröjning. Från diket pumpas dagvatten till en

förbindelsepunkt och leds till kommunalt dagvattenledningsnät. VA-huvudman har föreslagit förbindelsepunkt till befintlig dagvattenledning i korsning Sockenvägen/Bergsstigen. Vid övergångsstället över Sockenvägen föreslås en nedsänkt grönyta som kan fördröja dagvatten. Här finns förbindelsepunkt till VA-nätet. Ytligt dagvatten föreslås ledas via brunnar och linjeavvattnings eller ytligt till krossdike. Även takytor och transportzonen samlas upp på samma sätt.

Figur 15 Illustration föreslagen dagvattenlösning (Bilaga 1, Ramboll 2025)

Planområdet omfattas av miljö kvalitetsnormer för vatten. Dagvattenhanteringen ska utformas så att föroreningshalter minimeras och infiltration och fördröjning säkerställs. Bedömningen är att planens genomförande inte medför risk att miljö kvalitetsnormen och de berörda vattenförekomsterna försämras. Det bör noteras att planområdet utgör en marginell del av recipientens avrinningsområde och utgör därför en liten del av recipientens totala påverkan avseende föroreningar.

Resultatet från skyfallsanalysen visar att vid ett 100-års regn, med varaktighet 6 timmar och klimatfaktorn 1,25 fylls lågpunkter.

Snöhantering

Kommunen ansvarar för snöröjningen av gång- och cykelvägen.

Dagvatten- och skyfallsutredningen (Ramboll, 2025) rekommenderar att ett antal parkeringsplatser reserveras för tillfälliga upplag av snö inom fastigheten. Snöupplag på parkeringsplatser möjliggör även fördröjning och rening av smältvatten via krossdike.

Konsekvenser

Planområdet kommer till största del utgöras av kvartersmark för skola där verksamheten ansvarar över sin snöröjning. Kommunen kommer att ansvara för snöröjningen av gång- och cykelvägen.

El, fiber och tele

Det finns befintliga ledningar i området dit ny byggnad kan ansluta.

Konsekvenser

En elledning går idag längs med nuvarande gång- och cykelväg. Denna ledning kommer att behöva flyttas med anledning av planförslaget.

Fjärrvärme

Det finns befintliga fjärrvärmeledningar i området som ny byggnad kan ansluta till.

Konsekvenser

Ny bebyggelse kan anslutas till befintliga fjärrvärmeledningar.

Avfall

Ytor för utsortering av samtliga fraktioner av avfall som uppkommer ska finnas. Det innebär att det ska finnas plats för hushållsavfall (restavfall och matavfall), förpackningar och eventuellt verksamhetsavfall. Hemab gällande anvisningar för ny- och ombyggnationer av plats för avfallshämtning ska följas vid bygglovsprövning.

Avfallsutrymmet ska placeras så att det är tillgängligt för avfallslämnarna och hämtningspersonal. Vägen ska vara framkomlig och sikten ska vara god. Körning på gång- och cykelväg är inte tillåten. Vaghållaren är ansvarig för vägens utformning, skyltning, skötsel och framkomlighet.

Konsekvenser

Inom planområdet finns utrymme för att utforma en tillfredsställande avfallshantering.

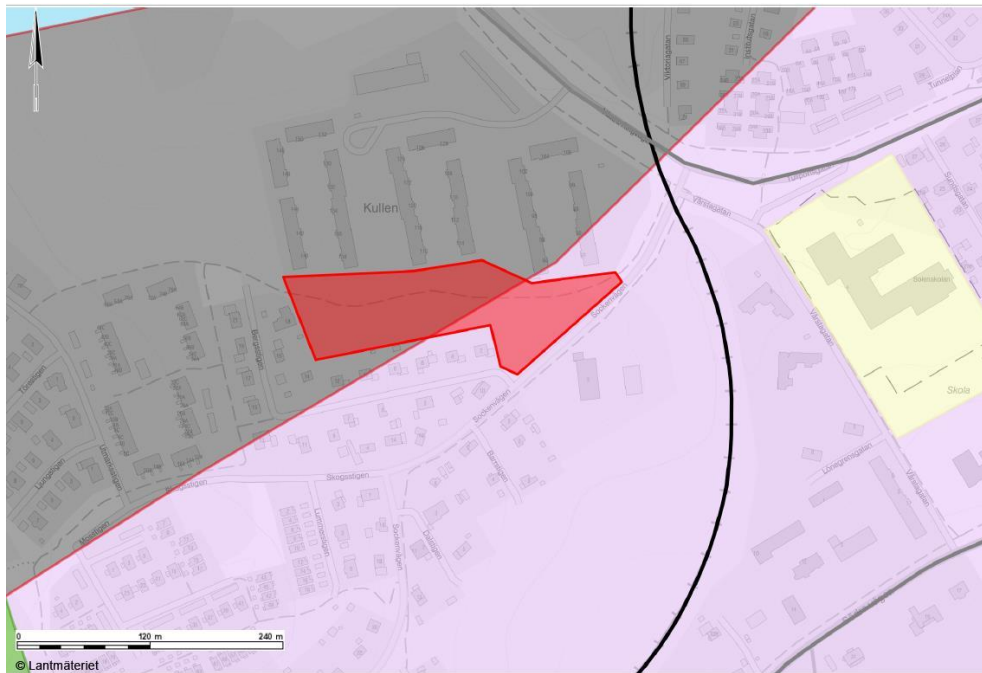
Befintliga planeringsunderlag

Under rubrikerna nedan går det att utläsa vilka planeringsunderlag samt lagstiftning som både ligger till grund för och påverkar utformningen av detaljplanen.

Kommunala underlag

Översiktsplan

Markanvändningen i kommunens översiktsplan 2040 (KS2022-000256), antagen av Kommunfullmäktige den 26 september 2022, anger två markanvändningar för planområdet. En del av planområdet ligger inom Transportinfrastruktur (järnväg) och den andra inom Mångfunktionell bebyggelseyta.

Figur 16 Markanvändning enligt översiktsplanen. Grått område är transportinfrastruktur och rosa område är mångfunktionell bebyggelse. Röd markering visar planområde.

Planområdet utpekad för transportinfrastruktur har ställningstagandet:

”Ostkustbanans utveckling spelar en central roll i kommunens utveckling och ska därför vara en prioriterad fråga i planeringen. En avsmalnad järnvägskorridor bör utarbetas inom en snar framtid. Framtida tågstopp utpekas i första hand i Antjärn i andra hand i Mörtstal.”

Östra delen som är utpekad som mångfunktionell bebyggelseyta med ställningstagandet:

”Mångfunktionella bebyggelseområden ska fortsätta utvecklas med en blandning av småskalig handel, service och kontor tillsammans med bostäder. Utvecklingen innefattar oftast förtätningsåtgärder, i dessa fall ska grönområden värnas och ny bebyggelse komplettera den befintliga. Smarta och yteffektiva parkeringslösningar ska premieras.”

Översiktsplanen talar för kommunens långsiktiga markanvändning och utveckling ända fram till 2040. För området Härnösands tätort som planområdet ligger inom förespråkas förtätning. Det är dock viktigt att vid förtätning ska grönområden bevaras eller vidareutvecklas med nya värden.

Grönområden skapar gröna stråk för motion, rekreation och biologisk mångfald och är viktiga för staden.

Översiktsplanen nämner att vid bostadsförsörjning ska barnkonventionen beaktas och att barnperspektivet inkluderas i tidigt skede. Vid planering av bland annat kommundelen Härnösand tätort ska bostadsförsörjning särskilt fokusera på boendemiljöer för barnfamiljer för att hålla hög kvalitet på skola och förskola.

All ny bebyggelse ska komplettera befintlig miljö på ett tillfredställande sätt. Inom Härnösands tätort ska bebyggelseutveckling i första hand ske genom förtätning och komplettering i befintlig miljö. Förtätningen ska i första hand ske på mark som redan tagits i anspråk. Grönområden ska om möjligt hållas skyddade, det är främst för allmänna intressen som grönytor får tas i anspråk och i så fall ska ytorna ersättas i närheten.

Konsekvenser

Skolor och förskolor är en viktig offentlig service för kommunens invånare. Kommunens mål, enligt Tillväxtstrategin, är att till år 2040 ska Härnösand kommun växa till 30 000 kommuninvånare, en ökning med cirka 5 000 personer. Behovet av tillgängliga samhällsviktiga verksamheter förväntas därför också öka, vilket motiverar planläggning för skolverksamhet.

Översiktsplanen säger även att vid planering ska framtida generationers behov beaktas vilket innefattar barns uppväxt- och läromiljöer. Boverkets allmänna råd om friyta för lek och utevistelse ska vara rådgivande vid planering och utveckling av skolor och förskolor för att tillgodose en bra utomhusmiljö för barn. Kring skolor och förskolor är det särskilt viktigt att barnkonventionen beaktas och att barn inkluderas i tidiga skeden av planeringen. Planhandlingarna säkerställer tillräckligt med yta för gården genom att begränsa markens nyttjande och bebyggelsens utnyttjandegrad.

En placering av skola inom området stämmer visserligen överens med huvudsakliga markanvändningen enligt Översiktsplanen men gör avsteg från ställningstagandet om att gröna ytor ska värnas då bara delar av planområdet planläggs som naturmark. Enligt översiktsplanens riktlinjer framkommer det att om grönområden ska bebyggas ska dessa ytor ersättas med jämnvärdiga ytor och kvaliteter i närheten. I översiktsplanen pekas inte planområdet ut som ett grönområde eller park men planen lyfter fortsatt vikten av att grönområdes värden för närmiljön och de positiva hälsoeffekterna av tillgänglig natur.

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att detaljplanen avviker från riktlinjerna i översiktsplanen (Länsstyrelsen Västernorrland 2025-02-12, diarienummer: 1032–2025).

Planförslaget ligger inom område för tematiskt tillägg till översiktsplan (TÖP) Landsbygdsutveckling i strandnära läge (2015) eller TÖP Vindkraft i Härnösand (2013) men bedöms inte påverka dessa.

Detaljplaner och områdesbestämmelser

Planområdet omfattas idag av två detaljplaner, genomförandetiden för båda detaljplanerna har löpt ut. Dels omfattas norra planområdet av detaljplan 2280-DP-243, fastställd 1972-05-08, med användningen allmän plats – anlagd park. Syftet med den regleringen var då att parkområdet skulle utvecklas med allmän lekplats och en bollplan enligt planbeskrivning, men området har behållits som parkyta.

Figur 17 Detaljplan 2280-DP-243 markerat med grön linje, park som berörs är markerad med blå linje. Planområdet är markerad med rödstreckad linje.

Dels omfattas södra planområdet av detaljplan 2280-DP-273, fastställd 1975-10-09, med användningen allmän plats – park. Syftet med regleringen enligt planbeskrivningen var att bibehålla ytor som "naturpark".

Ny detaljplan kommer ersätta befintliga detaljplaner som överlappas av planområdesgränsen vid laga kraft. Båda detaljplanernas genomförandetid har gått ut. Markanvändningen kommer förändras från park till natur, gång- och cykelväg samt skola. Både natur och gång- och cykelväg ingår i markanvändningen park vilket gör att förändringarna från gällande plan inte blir så stora i de västra delarna av planområdet. Om föreslagen detaljplan antas och får laga kraft upphör tidigare detaljplan att gälla inom planområdet, men de delar av detaljplanerna som blir kvar fortsätter att gälla som tidigare utanför det nu aktuella planområdet.

Planbesked är ett kommunalt beslut som lämnas för att formellt meddela om kommunen tänker inleda eller inte inleda planläggning. Planbeskedet är inte bindande och kan inte överklagas. Kommunen kan också inleda planläggning utan att planbesked lämnats.

Planförslaget stämmer överens med planbeskedet om att utveckla delar av rubricerad fastighet för ny skola.

Kommunala beslut i övrigt

Tillväxtstrategi – Mitt Härnösand 2040

Kommunens mål, enligt Tillväxtstrategin, är att till år 2040 ska Härnösand kommun växa till 30 000 kommuninvånare, en ökning med cirka 5 000 personer. Behovet av tillgängliga samhällsviktiga verksamheter förväntas därför också att öka. Behovet bör även ses i ljuset av att flera större satsningar sker i kommunen och regionalt. Detta kan innebära ett ökat invånarantal för Härnösand. Det är viktigt att planlägga för förskolemiljöer av god kvalitet och långsiktighet, för att ta höjd för dagens och framtidens behov.

VA-policy

Härnösands kommun ansvarar för att kommunens invånare har tillgång till bra dricksvatten och att avloppshantering från bostäder och verksamheter sköts på ett ur miljö- och hälsoperspektiv säkert sätt. VA-policyn ska vara vägledande vid alla kommunala VA-frågor för att säkerställa att kommunala beslut och planer bidrar till att vattenförsörjningen tryggas och att miljöbelastningen från avloppsvatten minimeras.

Klimatanpassningsplan 2100

Målbilden med klimatanpassningsarbetet i Härnösands kommun är att arbetet med klimatiförändringar ska bli en naturlig del i beslutsunderlagen vid planering, genomförande, kontroll och uppföljning av åtgärder i verksamhets- och samhällsutvecklingen. Skolor nämns som samhällsviktigt objekt där klimatanpassning är extra viktig.

Klimat och energiplan 2017–2020

Planen ska användas som verktyg för kommunens strategiska och långsiktiga klimat- och energiarbete där fysisk planering är ett av fem prioriterade områden. Det kan bland annat vara genom att planera samhället resurseffektivt, skapa förutsättning för optimerad energi- och transportanvändning.

Gestaltlingsprogram

Härnösands gestaltlingsprogram är en samling riktlinjer för utformning av det offentliga stadsrummet. I gestaltlingsprogrammet visar vi vilka arkitektoniska principer som ligger till grund för byggnader, grönytor och gator. Programmet är främst avgränsat till centrala delarna av Härnösand.

Gång- och cykelprogram 2022–2040

Gator och vägar ska utformas utifrån fotgängarens och cyklistens perspektiv och vara tydliga, trygga och tillgängliga. Framkomlighet är viktigt för att

invånarna ska välja att gå eller cykla till sina målpunkter i vardagen, därför krävs ett sammanhållet och tydligt cykelnät. Gång- och cykelprogrammet är kommunens styrdokument med målet att främja fler hållbara resor till och med 2040. Detaljplanen ligger inom den geografiska avgränsningen för programmet.

Trafikprogram 2015–2050

Trafikprogrammet beskriver en framtidsvision för Härnösands kommun till år 2050. Det innehåller ställningstaganden och strategier för en hållbar utveckling inom Härnösands kommun anpassad till nationella och internationella mål för utsläpp av klimatpåverkande gaser och med hänsyn till förväntade klimatförändringar. Programmet fokuserar främst på stadskärnan.

Mobilitetsriktlinjer och vägledning för parkering

Riktlinjerna behandlar kommunens parkeringsnorm i samband med byggnation. Extra viktigt att planera och främja trafikslag vid byggnation av skola eftersom trafiksituationen där ofta ses som problematisk. Planområdet ligger inom zon 1 som kännetecknas av god tillgång till kollektivtrafik och god tillgänglighet till cykelbanor.

Grönplan

Grönplanen fokuserar främst på stadens trädbestånd och hur detta kan förbättras. Grönplanen fokuserar på grönstruktur utifrån ekologiska, och kulturella och sociala aspekten. I kartan över grön struktur omfattas planområdet av >40% trädäckning. Inga kulturella värden pekas ut för planområdet och det finns inga förslag för åtgärder utifrån ekologiska aspekten. Skogsområdet väster om planområdet pekas ut som område särskilt viktigt att bevara för kulturella värden. I sociala kartan pekas planområdet ut som lek-/närpark med gång-/cykelväg.

Friluftsprogram 2023–2030

Programmet syftar till att tydliggöra kommunens mål och ambitioner för rörligt friluftsliv samt skapa förutsättning för att utveckla och bevara viktiga naturområden. Programmet lyfter att ett tillgängligt friluftsliv kan ge hälso- och utvecklingsfördelar för barn och unga. Planområdet ligger inom bostadsnära lek- och rekreationsområden där grönytor och skogsdungar kring förskolor lyfts som viktigt för att barn ska kunna uppleva natur i vardagen.

Naturvårdsprogram

Naturvårdsprogrammet utgör underlag för fysisk planering i kommunen och för verksamhet som påverkar naturmiljön och fungera som utgångspunkt för kommunens naturvårdsarbete i framtiden.

Renhållningsordning 2022–2030

Syftet med renhållningsplanen är främst att vara ett verktyg i det kommunala arbetet med avfallsfrågor för att skapa en hållbar avfallshantering och berör kommunens förvaltningar och bolag. Kommunal verksamhet har stor påverkan på att uppnå mål och åtgärder i planen. Planen har utrett barns påverkan utifrån barnkonventionen och kommer fram till att de är i hög grad berörda av avfallsplanen.

Bostadsförsörjningsprogram 2017–2022

Programmet berör främst byggnation av bostäder men skola och barnomsorgs berörs av en ökad befolkning och kan vara stöd i att främja attraktiva boendemiljöer.

Konsekvenser

Detaljplanen bedöms ligga i linje med tillväxtstrategin och främjar kommunens övriga strategier och mål genom att bland annat tillgodose gång- och cykelvägar, förskolelokaler och utrett klimatpåverkan av exempelvis dagvatten i tidigt skede. Planförslaget möjliggör grönplanens förslag till åtgärder som är att bevara lekvänligheten.

Förenligt med miljöbalken

Undersökning av betydande miljöpåverkan

När en detaljplan upprättas eller ändras ska kommunen ta ställning till om dess genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Planförslaget ska genomgå en undersökning enligt 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (SFS 2017:966), där omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan ska identifieras. Om undersökningen resulterar i att en betydande miljöpåverkan kan antas ska planförslaget utredas i en miljökonsekvensbeskrivning (MKB). En MKB ska redovisa kommunens bedömning av den påverkan på miljön som planens genomförande kan få. Det som framkommer i en MKB ska integreras i planarbetet och handlingen ska samrådats i samband med planprocessen. Enligt kommunens bedömning kan detaljplanens genomförande inte antas innebära en betydande miljöpåverkan, varför ingen MKB har upprättats. Behovsbedömningen grundas på bifogad genomgång av planens miljöpåverkan.

Enligt genomgången finns det inte anledning att anta att det finns risk för betydande miljöpåverkan. Inte heller vid sammanvägning av faktorer med risk för inverkan bedöms inverkan vara jämförbar med betydande miljöpåverkan.

- Det finns **inte anledning** att anta att planen medför betydande påverkan på riksintresse för framtida järnvägskorridor.
- Det finns **inte anledning** att anta att planen medför betydande påverkan på Natura 2000-område.
- Det finns **inte anledning** att anta att planen medför att miljö kvalitetsnorm kommer att överskridas.
- Det finns **inte anledning** att anta att planen äventyrar eller hindrar uppfyllande av kvalitetskraven för någon vattenförekomst.

Beslutet fattades med stöd av delegationsordning för samhällsnämnden i Härnösands kommun 2025-03-20 och har offentliggjorts på kommunens anslagstavla från den 24 mars till den 15 april år 2025.

Länsstyrelsen har tagit del av beslutet och delar kommunens bedömning att planen inte innebär någon betydande miljöpåverkan (Yttrande 2025-02-12, dnr. 1032–2025).

Miljökonsekvensbeskrivning

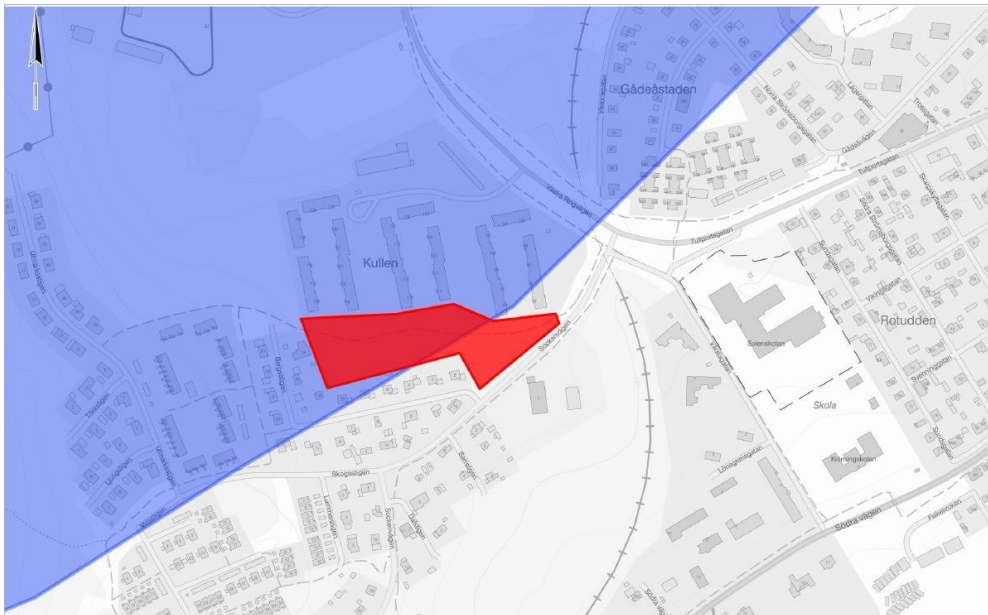
Ingen miljökonsekvensbeskrivning är upprättad för denna detaljplan i enlighet med ovanstående beslut över UBMP (undersökningen av betydande miljöpåverkan).

Riksintressen

Riksintressen är geografiska områden som på grund av sina speciella förutsättningar är av nationellt intresse. Områdena avser såväl olika bevarandebestånd som områden som är viktiga för exploatering för ett visst ändamål. Bestämmelserna om riksintressen finns i 3–4 kapitlen miljöbalken (MB). Planområdet omfattas av riksintresse för kommunikationer, luftfart – MSA-yltor, järnväg - planerad Ådalsbanan, enligt 3 kap. 8 § MB.

Trafikommunikation

Delar av planområdet omfattas av riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap. 8 § MB. Mer specifikt handlar det om korridor för planerad järnväg som Trafikverket har pekat ut. Ny sträckning av Ådalsbanan mellan Sundsvall och Härnösand ska ersätta befintlig i syfte att förbättra kapaciteten.

Figur 19 Blå markering: riksintresse för kommunikationer, planerad järnväg. Röd markering: planområde.

Konsekvenser

I tidigt skede har dialog med Trafikverket skett gällande skolans placering. Trafikverket har givit sitt godkännande till en skola på platsen om skolans byggnad placeras utanför gränsen för den framtida järnvägskorridoren. I plankartan regleras placering av bebyggelse så den ligger utanför riksintresset.

För skolans utemiljö samt mindre byggnadsverk har Trafikverket meddelat att det är möjligt att planlägga inom korridoren. Trafikverket har dock uttryckt att intrång i korridoren sker på kommunens eget initiativ. Innan Trafikverket fattat beslut om en slutgiltig sträckning kan de inte garantera att den aktuella delen inte kommer behövas. Byggnadens placering bedöms därmed inte påverka riksintresset eftersom den ligger utanför zonen.

Trafikommunikation

Planområdet omfattas av riksintresseområdet för Sundsvall-Timrå flygplats i fråga om influensområde med hänsyn till flyghinder enligt 3 kap. 8§ MB. Med influensområde avses det område där höga objekt såsom vindkraftverk, master, torn och andra byggnader kan innebära fysiska hinder för luftfarten.

Konsekvenser

Planförslaget bedöms inte påverka riksintresset eftersom det finns en begränsning av högsta nockhöjd i plankartan. Bebyggelsen ligger inom samlad bebyggelse som har samma eller högre nockhöjd. För att säkerställa att tillkommande bebyggelse inte riskerar att generera en negativ inverkan på flygplatsens horisontella hindersyta regleras nockhöjden.

Hushållningsbestämmelser

Hushållningsbestämmelser är grundläggande bestämmelser som styr hur den fysiska planeringen ska tillvarata mark- och vattenområden som utgör allmänna intressen, antingen utifrån dess nuvarande användning eller potentiella framtida användning. Dessa områden ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada de utpekade intressena. Exempel på användningsområden som skyddas av hushållningsbestämmelserna är rennäring, yrkesfiske, mark och vatten av betydelse för natur, kultur och friluftsliv samt behov och närhet av grönområden i tätorter, skogsbruk och jordbruk. Viktigt för att alla dessa typer av användningarna ska skyddas av hushållningsbestämmelserna är att dess bevarande och nyttjande ska vara intressant ur allmän synpunkt.

Ekologiskt särskilt känsliga områden

I den översiktliga naturvärdesinventeringen (Härnösands kommun, 2024) bedöms hela området innehålla höga naturvärden på grund av det stora antalet av äldre tallar som utvecklat så kallad pansarbark. Dessa finns främst i norra (6) och västra delen (5) av planområdet.

Figur 20 Området som inventerats med markerade delområden.

Friluftsvärdena bedöms höga eftersom området används flitigt speciellt av de närboende i området. Inga fridlysta eller skyddade arter observerades vid inventeringen.

Konsekvenser

Området med äldre tallar planläggs med natur där kommunen är huvudman och har stor rådighet över att naturen bevaras. Inom användningen skola regleras det att marken inte får förses med byggnad samt områden för endast komplementbyggnader. Avsikten är att bevara så mycket som möjligt av naturen eftersom det är fördel för gestaltning, microklimat och utemiljön i stort.

Störst markarbete kommer ske i östra planområdet där det finns en berghäll där marken bedöms vara relativt artfattig.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer (MKN) är ett juridiskt bindande styrmedel, vars syfte är att komma till rätta med miljöpåverkan från mer diffusa utsläppskällor såsom trafik och jordbruk. Normen ska avspegla den lägst godtagbara miljökvaliteten eller det önskade miljötillståndet, men tar vanligtvis sikte på hur mänsklig verksamhet ska utformas. Det finns idag miljökvalitetsnormer för utomhusluft (SFS 2010:277), vattenförekomster (SFS 2004:660), fisk- och musselvatten (SFS 2001:554) samt omgivningsbuller (SFS 2004:675). En MKN kan anges som en halt eller ett värde, men kan även beskrivas i ord. Ett genomförande av en detaljplan får inte medföra att en norm överträds. Endast kommuner med en större befolkning än 100 000 invånare omfattas av MKN för buller.

Miljökvalitetsnorm för luft

Miljökvalitetsnormerna för utomhusluft syftar till att skydda människors hälsa och miljön genom att ange föroreningsnivåer som inte får överskridas (gränsvärden) och nivåer som inte bör överstigas (riktvärden). Dessa värden regleras i luftkvalitets-förordningen (2010:477). Det finns MKN för den högsta tillåtna halten i utomhusluft av kvävedioxid och kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, ozon, bensen, fina partiklar (PM10 och PM2,5), bens(a)pyren, arsenik, kadmium, nickel och bly i utomhusluft. I delar av centrala Härnösand överskrids gränsvärdena för luftföroreningar (kvävedioxid). Kommunen arbetar därför med ett åtgärdsprogram för att uppfylla normen, med syftet att uppfylla miljökvalitetsnormen som anger lägsta godtagbara miljökvalitet.

Konsekvenser

Tillkommande trafik i och med detaljplanens genomförande bedöms inte innebära betydande luftutsläpp som leder till att MKN riskerar att överskridas.

Miljökvalitetsnorm för vatten

Vattenmyndigheterna har det övergripande ansvaret att se till att EU:s ramdirektiv för vatten (vattendirektivet) genomförs i Sverige. Grundvatten, sjöar, vattendrag och kustvatten har delats in i vattenförekomster för vilka bedömning har skett vilken ekologisk, kemisk eller kvantitativ status som vattnet har och vilka krav som ställs för att kunna upprätthålla och förbättra denna status.

Bottenvikens vattendistrikt är Sveriges nordligaste vattendistrikt och omfattar hela Norrbottens län samt större delen av Västernorrlands län. Inget av distriktets vatten uppnår god kemisk status till följd av storskalig och långväga spridning av kvicksilver och polybromerade difenyletrar (PBDE, används bland annat som flamskyddsmedel), vilka sprids till miljön via läckage från varor, avfallsupplag med mera. Bortsett från dessa är det ett femtiotal vattendrag,

sjöar och kustvatten som inte uppnår god kemisk status på grund av påverkan från olika tungmetaller och tributyltenn (TBT).

Vattenkvaliteten är över lag god inom distriktet, men vissa utmaningar finns att särskilt ta hänsyn till i samband med samhällsutvecklingen:

- Fysiska förändringar, exempelvis utvinning av energi, vägar, ökad produktionen inom jord- och skogsbruk som påverkar vattnen negativt. Fysisk påverkan är den vanligaste orsaken till att god ekologisk status inte nås i distriktet.
- Läckage av metaller och sura ämnen från sulfidjordar i kustområden, beroende av bland annat bearbetning och dikning.
- Storskalig påverkan från areella näringar, exempelvis genom gödsling, utdikning, ökad instrålning vid avverkning samt effekter från körskador i marken.
- Läckage av metaller från avslutad och pågående gruvverksamhet.

Ett genomförande av en detaljplan får inte medföra att statusen försämras för någon av kvalitetsfaktorerna (ekologisk och kemisk).

Planområdets norra del avrinner mot recipient Ålandsfjärden (SE623980-175600) och södra delen avrinner mot recipient Södra Sundet (SE623340-175556). Båda vattendragen har statusklassning ekologisk status måttlig och uppnår ej god kemisk status samt naturlig tillkomst/härkomst. Mål för MKN för båda recipienterna är att ha god ekologisk status år 2027 och god kemisk ytvattenstatus med undantag för kvicksilver och bromerade difenyletrar. Halterna av dessa ämnen överskrider i samtliga av Sveriges vattenförekomster och beror på största del av atmosfärisk deposition.

Konsekvenser

Föroreningsberäkningar i dagvatten- och skyfallsutredningen (Ramboll, 2025) är utförda med StormTac och visar att generade halter och mängder föroreningar ökar till följd av exploatering om inte åtgärder för rening vidtas. Vid rening av föreslagna åtgärder och anläggningar i dagvattenutredningen minskar föroreningshalterna och mängderna i nästintill samtliga parametrar.

Planområdet utgör en marginell del av recipientens totala avrinningsområde (0,02 %) och utgör därför en liten del av recipientens totala påverkan avseende föroreningar. Vid exploatering av naturmark krävs ofta fler reningssteg för att komma så nära befintliga halter och mängder som möjligt. Vid genomförande av planen minskar föroreningsbelastningen för ett flertal parametrar, föreslagen exploatering bedöms därför inte påverka recipientens möjlighet att uppnå miljökvalitetsnormer (MKN).

Strandskydd

Planområdet ligger utanför strandskyddat område.

Konsekvenser

Inga konsekvenser.

Andra särskilda områdesskydd

Eftersom det finns befintliga träd inom planområdet finns det en risk att vid genomförande av detaljplanen påverkar häckande fågel negativt. Alla vilda fåglar är skyddade enligt § 4 artskyddsförordningen. Hänsynsåtgärder rekommenderas, exempelvis om risken finns ska avverkning föreläggas utanför den allmänna häckningsperioden för att inte avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar och avsiktligt förstöra eller skada bon eller ägg eller bortföra bon.

I Artportalen finns observation av padda som bedöms vara livskraftig enligt senaste rödlistan. Vanlig padda skyddas enligt § 6 artskyddsförordningen, vilket innebär att arten är skyddad men inte livsmiljön. Planområdet är ingen typisk livsmiljö för arten som trivs i fuktig miljö med vattenåtkomst.

Naturreservat

Gådeåbergsbrännans naturreservat ligger 500 m väst om planområdet. Naturreservatet är 8 hektar stort syftar till att bevara biologisk mångfald, tillgodose behov av område för friluftslivet samt vårda och bevara värdefulla naturmiljöer. Naturreservatet 2006. Syftet är också att bevara reservatets höga värde för friluftslivet och de upplevelsevärden som området ger.

Konsekvenser

Planförslaget bedöms inte påverka eller beröra naturreservatet som fortsatt kommer vara tillgängligt via gång- och cykelvägen.

Genomförandefrågor

Prövning enligt annan lagstiftning

Annan lagstiftning som kan beröras av planförslaget och som provas parallellt är bullerförordningen och förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Se under rubrik Väg- och spårtrafiksbuller och Förorenad mark.

Organisatoriska frågor

Tidplan

Målsättningen är att detaljplanen ska antas Q3 2026. Den preliminära tidplanen baseras på inga större förändringen sker under planprocessen samt under förutsättning att beslutet att anta detaljplanen inte överklagas. Vid ett överklagande kan tidpunkten då detaljplanen får laga kraft förskjutas upp till två år framåt i tiden, vilket medför motsvarande förskjutning av genomförandet.

Genomförandetid

Genomförandetiden är fem år från den dag planen får laga kraft.

Under genomförandetiden har fastighetsägare en garanterad byggrätt i enlighet med detaljplanen. Om planen ersätts, ändras eller upphävs under genomförandetiden kan berörda fastighetsägare ha rätt till ersättning av kommunen. Efter genomförandetidens utgång kan kommunen ändra eller upphäva detaljplanen utan att fastighetsägare får någon ersättning för byggrätt som inte kan utnyttjas. Detaljplanen fortsätter gälla till dess att den ändras eller upphävs.

Exploateringsavtal

Härnösand kommun avser inte att teckna något exploateringsavtal.

Huvudmannaskap för allmän plats

Alla allmänna platser ska ha en huvudman. Huvudmannen för de allmänna platserna är ansvarig för att ställa i ordning och förvalta de allmänna platserna, till exempel för att bygga ut och sköta gator. När kommunen är huvudman för allmänna platserna ska kommunen, efter hand som bebyggelsen färdigställs enligt detaljplanen, ordna de allmänna platserna så att de kan användas för avsett ändamål i enlighet med planen. Om kommunen anser att allmänhetens tillträde till platsen är viktig bör kommunen planlägga med kommunalt huvudmannaskap. Om det finns särskilda skäl kan kommunen med en planbestämmelse reglera att huvudmannaskapet för de allmänna platserna ska vara enskilt. Vid enskilt huvudmannaskap åligger ansvaret för allmän plats på fastighetsägarna gemensamt.

Kommunen är huvudman för allmän plats inom planområdet. Kommunen ansvarar för utbyggnad och drift av allmän plats. Respektive fastighetsägare svarar för alla åtgärder inom kvartersmark.

Huvudmannaskap för vatten, spillvatten och dagvatten

Planområdet ingår i kommunalt verksamhetsområde för dricks-, spill- och dagvatten.

HEMAB är VA-huvudman och ansvarar för utbyggnad och drift av vatten och avlopp samt dagvatten. HEMAB tillhandahåller ny anslutningspunkt och servis vid fastighetsgräns. Exploatören ansvarar för utbyggnad av vatten- och avloppshantering från anslutningspunkt.

Fastighetsrättsliga frågor

En fastighetsutredning är gjord. I samband med framställning av grundkartan har en mindre utredning tagits fram.

Det finns en stomnätspunkt inom planområdet som kan beröras av planförslaget.

Detaljplanen reglerar mark för allmän kvartersmark. Kommunen är medvetna om att de har en skyldighet att lösa in marken enligt 6 kap. 13 § PBL respektive 14 kap. 14 § PBL om en privat aktör ska bygga inom mark planlagt för S (skola). I aktuell detaljplan är kommunen markägare och tilltänkt exploatör.

Fastighetsindelningsbestämmelser

Kommunen bedömer att inga fastighetsindelningsbestämmelser behövs för att detaljplanen ska kunna genomföras. Om behov skulle uppstå kan fastighetsindelningsbestämmelser införas under planens genomförandetid genom ändring av detaljplanen.

Fastighetsbildning

Den mark som är planlagd för skolverksamhet behöver avstyckas. Ansökan om avstyckning inlämnas till Lantmäteriet. Fastighetsbildning sker efter ansökan om lantmäteriförrättning. Då kvartersmarken reglerar skola går marken under allmän kvartersmark

Allmän platsmark som är planlagd som gång- och cykelväg samt natur bör fortsatt ingå i befintliga kommunala fastigheten Fastlandet 2:64.

Fastighet

Konsekvenser

Del av Fastlandet
2:64

Markområde A kan avstyckas till ny fastighet
(kvartersmark) i samband med försäljning.

Markområde B fortsätter ingå i Fastigheten Fastlandet 2:64. (allmän plats)

Markreservat

Bestämmelser om markreservat för allmännyttiga ändamål används för att reglera att ett område reserveras för att ge utrymme för ett visst allmännyttigt ändamål. Bestämmelsen kan tillämpas på såväl allmän plats som på kvartersmark och vattenområde. Ett markreservat för allmännyttiga ändamål begränsar användningen av området.

Inga markreservat finns inom detaljplaneområdet.

Ledningsrätter

Ledningsrätt är en servitutsliknande rättighet att använda någon annans mark för ledningsändamål. Ledningsrätt kan upplåtas för ledningar för allmänna ändamål såsom vatten och avlopp, data och telekommunikationsledningar. Ledningsrätt kan endast inrättas av lantmäterimyndigheten.

Det finns inte ledningsrätter inom detaljplaneområdet. Om ledningsägare inom planområdet vill bibehålla sina ledningar rekommenderar kommunen att trygga dem med ledningsrätt. Detta bekostas av ledningsägaren.

Tekniska frågor

Tekniska åtgärder

Planens genomförande är beroende av att befintlig GC-väg omlokaliseras inom planområdet eftersom den annars inte kommer kunna nyttjas och angöring till skolans gård begränsas. Flytt möjliggör att befintlig passage genom planområdet finns kvar. Ledningar i GC-väg behöver också flyttas till ny dragning av vägen. Detta bekostas av exploatör som initierar flytt av gc-väg.

VA-huvudman (HEMAB) har föreslagit förbindelsepunkt till befintlig dagvattenledning i gatan. Exploatören ansvarar för utbyggnad av vatten- och avloppshantering från anslutningspunkt. Detsamma gäller anslutning och eventuell utbyggnad av fjärrvärme samt elledningar.

Ekonomiska frågor

Ekonomiska konsekvenser för fastighetsägare

För exploatören innebär ett genomförande av planen kostnader för iordningställande av kvartersmark och där till nödvändiga anläggningar. Exploatören ansvarar även för kostnader kopplade till lantmäteriförrättning samt förvärv av kommunal mark.

Kostnader som belastar exploatören:

- Utbyggnad av ny gång- och cykelväg inom planområdet.
- Flytt av övergångsställe på Sockenvägen
- Kostnad för att ersätta stomnätspunkten om den befintliga berörs.
- Övriga kostnader vid uppförande av byggnad och anläggande av angöring, parkeringsytor och utemiljö.
- Eventuell kostnad för fastighetsbildningsåtgärder, gemensamhetsanläggning eller andra rättigheter.
- Eventuell ledningsflytt inom kvartersmarken.
- Dagvattenlösningar.
- Skötsel av området.

Ekonomiska konsekvenser för kommunen

För kommunen innebär nya allmänna anläggningar med kommunalt huvudmannaskap ökade driftskostnader för t.ex. snöröjning och parkskötsel.

Intäkter

Kommunen får intäkter vid försäljning av mark. Detaljplanen bedöms ekonomiskt genomförbar.

Planavgift

Om sökande fullgör sina skyldigheter uttas ingen planavgift i samband med bygglov för den åtgärd som ska ske inom planområdet.

Källor

Fotografier: Härnösands kommun, om inte annat anges

Ortofoton: Lantmäteriet, om inte annat anges

Kartor och illustrationer: Härnösands kommun, om inte annat anges

Tomas Jenssen
Plan- och byggchef

Frida Näsman
Planarkitekt

Linda Johansson
Planarkitekt

Samhällsförvaltningen

Frida Näsman, 0611-34 81 14

frida.nasman@harnosand.se

Linda Johansson, 0611-34 81 27

linda.johansson@harnosand.se

Granskningsutlåtande för del av Fastlandet 2:64, förskola

Granskningsutlåtande

Rubricerad detaljplan har varit utsänd för granskning under tiden 2026-03-25 till 2026-04-22. Granskningshandlingarna har skickats till statliga och kommunala myndigheter och förvaltningar enligt sändlista samt till berörda fastighetsägare som kommunen bedömt påverkas av planförslaget. Lista på dessa fastigheter finns i fastighetsförteckningen.

Planförslagets handlingar har funnits uppsatta på Sambiblioteket plan 1 samt tillgängliga på Härnösands kommuns hemsida. Information har även skickats ut till de som prenumererar på planförslaget via hemsidan.

Granskningsutlåtandet är en sammanställning av de yttranden som har inkommit under granskningen. Kommunens bemötande görs löpande i texten under rubriken *Kommentar*.

Inkomna yttranden från myndigheter är citerade och redovisade i sin helhet, i några fall har bara delar av yttranden, de delar relevant för planförslaget lyfts ut. Yttranden från privatpersoner har redovisats på ett sådant vis så det inte går att utläsa vem avsändaren är. Alla yttranden finns i sin helhet som diarieförd handling i kommunens diariesystem.

Inkomna yttranden

Under granskningstiden inkom 12 skriftliga yttranden enligt tabell 1 nedan.

Yttrande från	Ankomstdatum	Kommentar
1. PostNord	2026-03-25	Yttrande
2. Polismyndigheten	2026-03-27	Ingen erinran
3. Naturskyddsföreningen	2026-04-02	Yttrande
4. Närboende 1	2026-04-08	Yttrande
5. E.ON	2026-04-07	Ingen erinran
6. Lantmäteriet	2026-04-13	Yttrande
7. Länsstyrelsen	2026-04-15	Ingen erinran

8. Närboende 2	2026-04-16	Yttrande
9. BRF Fyren	2026-04-16	Yttrande
10. Räddningstjänsten	2026-04-17	Ingen erinran
11. Trafikverket	2026-04-22	Yttrande
12. Härnösands Energi & Miljö (HEMAB)	2026-04-22	Yttrande

Tabell 1. Yttrandeförteckning från inkomna synpunkter under granskningen

PostNord

PostNord har i uppdrag att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten vilket bland annat innebär att det är PostNord som ska godkänna placeringen och standarden på postmottagningsfunktionen. I denna roll representerar PostNord samtliga postoperatörer som är verksamma i det aktuella området.

Post ska kunna delas ut miljövänligt, kostnadseffektivt och med hänsyn till arbetsmiljön för chaufförer och brevbärare. För att det ska kunna genomföras i praktiken behöver utdelningen standardiseras.

Vid nybyggnation av villor och radhus placeras postlådan i en lådsamling vid infarten till området. I flerfamiljshus ska man ta emot sin post i en fastighetsbox i anslutning till entrén. Färdvägen till postanordningen ska vara öppen och farbar året runt för valt fordon, samt ges möjlighet att vända.

Kontakta PostNord i god tid på utdelningsförbättringar@postnord.com för dialog gällande godkännande av postmottagning i samband med nybyggnation eller annan förändring gällande befintlig alt ny infrastruktur.

En placering som inte är godkänd leder till att posten inte börjar delas ut till adressen.

Kommentar
Tack för informationen.

Polismyndigheten

Polismyndigheten har inga synpunkter på Planbeskrivningen

Kommentar
Tack för informationen.

Naturskyddsföreningen

Härnösands Naturskyddsförening har inga ytterligare synpunkter utöver de som framfördes i samrådsyttrande 2026-01-16. Föreningen framförde då att tallarna som växer inom planområdet har höga naturvärden och bör därför bevaras. I samrådsredogörelsen anger kommunen att detaljplanen har små möjligheter att reglera att tallarna inte får avverkas. Naturskyddsföreningen anser dock att det är fullt möjligt att sydda tallskogen genom planbestämmelser enligt PBL 4 kap 10§. Den på plankartan markerade tallskogen ges egenskapsbestämmelsen n och bestämmelseformuleringen i planbeskrivningen anges att träd endast får fällas om de är sjuka eller utgör en säkerhetsrisk.

Det är viktigt att kraven i detaljplanen följs upp av kommunen. Det finns exempel på hur goda intentioner i detaljplanearbetet har åsidosatts vid exploateringen. Det är nödvändigt att kunskaperna från planarbetet förs vidare till de som ska genomföra planen så att värdefull natur bevaras.

Kommentar

Kommunen vill inte reglera mer än nödvändigt och eftersom det finns en samsyn mellan kommunen och exploatören gällande att bevara så många träd som möjligt så bedöms det inte behövligt att reglera träden. För en förskola är det en stor kvalité att det finns träd för utelek och skugga.

Närboende 1

Hej! Vi bor på xx sedan tre år. Vi upplever att det är för tyst och dött här, därför välkomnar vi en ny förskola i omgivningen som kan ge mycket liv och rörelse i samhället. Barnen får nya och fina ytor både inne och ute, för de är värda allt det bästa, eller hur? Jag skulle gärna vilja arbeta med barn men tyvärr är jag för gammal nu, kanske kan besöka dem och läsa eller berätta sagor när det blir aktuellt, vem vet?! Så bygg förskolan så fort som möjligt! Varma hälsningar från fam. Xxx

Kommentar

Tack för er synpunkt.

E.ON

E.ON Energidistribution AB har inga synpunkter på planförslaget.

Kommentar
Tack för er synpunkt.

Lantmäteriet

Lantmäteriet skriver att det förefaller som att användningen ”S” kan komma att anses vara kvartersmark för annat än enskilt bebyggande (allmän kvartersmark). I en plan där det förekommer allmän kvartersmark bör kommunen redovisa i planbeskrivningen att det aktuella området bedöms vara allmän kvartersmark. Under konsekvenser bör en redovisning göras av att kommunen har rätt, respektive på begäran av fastighetsägaren är skyldig, att lösa in området enligt 6 kap. 13 § PBL respektive 14 kap. 14 § PBL. I detta planförslag är kommunen fastighetsägaren till markområdet.

Det bör redovisas hur kommunens rätt/skyldighet påverkas när bygglov beviljas enligt 9 kap. 65 § första stycket PBL till förmån för någon som inte är ett offentligt organ.

Kommentar
Tack för er synpunkt.

Planbeskrivningen ska kompletteras med text som beskriver allmän kvartersmark och dess konsekvenser.

Länsstyrelsen

Beskrivning av ärendet

Detaljplanen har överlämnats till Länsstyrelsen för granskning i enlighet med 5 kap. 20 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Detaljplanen handläggs med utökat förfarande.

Enligt 5 kap. 22 § PBL ska Länsstyrelsen under granskningstiden yttra sig över planförslaget, om planförslaget enligt Länsstyrelsens bedömning innebär att någon av överprövningsgrunderna i 11 kap. 10 § PBL inte följs eller tillgodoses.

Länsstyrelsens synpunkter i samrådsskedet framgår av yttrande dnr 8520–25, daterat den 16 januari 2026.

Syftet med detaljplanen

Syftet med planen är att möjliggöra för en ny skola i två plan med uppskattad byggnadsarea på 1100 m². Byggnadens höjd regleras för att motsvara att två våningar inryms. Genom att begränsa utnyttjandegrad och mark som får bebyggas säkerställs att tillräcklig friyta uppnås.

Planen syftar även till att möjliggöra för ett grönt stråk mellan skolan och intilliggande bostäder samt en ny placering för en gång- och cykelväg.

Länsstyrelsens synpunkter - prövningsgrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Länsstyrelsen har inget att tillägga i fråga om hur planförslaget tillgodoser statliga eller andra allmänna intressen och bedömer, med hänsyn till prövningsgrunderna i 11 kap. 10 § PBL och nu kända förhållanden, att ett antagande av detaljplanen inte kommer att prövas.

Kommentar

Tack för er synpunkt.

Närboende 2

Skriver att eftersom det inte har gjorts några förändringar alls som gör skillnad för dem så skickas samma synpunkter från samrådet in igen.

Påminner även om att det har lämnats in (2024-06-03) namninsamling via Servicecenter till kommunen, som enligt uppgift från kommunen inte har hittats. Där finns 104 namnunderskrifter i protest mot att förskolan placeras på tilltänkt plats.

Förslaget om att placera en sådan stor verksamhet i ett så pass litet område med redan befintliga byggnader är en oerhört bristfällig och feldimensionerad idé. Blir en betydande olägenhet för samtliga av de som bor i direkt anslutning.

Det orörda lilla grönområdet medför ett lugn och andrum i ett redan bebyggt område och är uppskattat av många som bor i närområdet. En förskola i denna omfattning förstör det lugna som finns idag och riskerar att ner priset på villor och bostadsrätter. Vissa som bor i villor känner en viss oro över att kunna bo kvar eftersom risken finns för en olidlig ljudnivå. Kan bli ett problem för boende i området även om gjorda utredningar visar att det inte blir ett problem. Det finns exempel där utredningar visat att det inte blir problem men har visat sig blir ett problem efteråt. Påminner även om de inskickade namnunderskrifterna som avsåg en protest mot bygget.

I yttrandet lyfts vidare synpunkter på förändringar. Små kompromisser i relation till oss som drabbas av bygget.

Synpunkterna som först fram är;

- Välja en annan plats.
- Nya gångvägen flyttas längre inåt/mot mitten av området så den inte hamnar nära inpå uteplatser och insyn från förbipasserande, arbetsfordon m.m. Den justering som kommunen har gjort är inte tillräckligt och anses inte vara en justering när det blev någon meter. Gångvägen borde kunna gå längs med alternativt närmare lekytan och inhägnaden.
- Lekplatsen görs mer långsmal för att inte lekytan ska hamna centrerat och därmed gångvägen kan flyttas mer inåt. Förslag finns framfört. Att inhägnaden görs långsmal borde inte ha någon större påverkan för barn och pedagoger men göra stor skillnad för boende i området som oavsett får negativ påverkan på levnadsmiljön.
- Gällande ljudnivå så är detta ett krav mer än en synpunkt. Att det sätts upp skydd för ljudnivå längs med/på vissa ställen från lekytan och mot bostadsrättsområdet. Detta är för att minska ljudnivån men också fungera som insynsskydd från 120 barn in på våra uteplatser eller i vår hemmamiljö. Träd som står längs med tomtgränsen förbi Västra ringvägen 114 och 116 ska bevaras.

Kommentar

Tack för dina synpunkter.

Kommunen beklagar att namnunderskrifterna har kommit bort och samhällsförvaltningens plan & byggchef har återkopplat till närboende 2 gällande namnunderskrifterna.

Kommunen är medveten om att planförslaget skapar en förändring i området och att det kan upplevas som negativt för närboende. Det är i planprocessen som det undersökts om platsen är lämplig eller inte för den sökta åtgärden och kommunens bedömning utifrån framtagna utredningar är att platsen bedöms som fortsatt lämplig för en förskola.

Ljudpåverkan med störningsrisk hos närboende avseende ljud från förskolan har behandlats i den framtagna bullerutredningen och utredningen skriver att ljud från förskolegården betraktas sannolikt inte som omgivningsbuller i lagens mening. Utredningen tar upp generella rekommendationer avseende utformningen av förskolegården och kommunen får tillsammans med exploatören titta vidare på utformningen av förskolans utegård i samband med projekteringen. Om verksamheten orsakar störning så finns möjligheten att lämna in en anmälan till kommunen som då utreder eventuellt buller.

Den föreslagna placeringen av gångväg och lekyta har studerats utifrån funktion, tillgänglighet, barnens säkerhet samt anpassning till omgivande bebyggelse. Efter samrådet har samtal skett med konsulterna som ritar på förskolegården och kommunen har framfört synpunkterna om att utreda en justerad dragning. Konsulten och vidhåller att det nuvarande placeringen bedöms ge en rimlig avvägning mellan verksamhetens behov och hänsyn till närboende. Det som lyfts fram är att en justering hade haft negativ påverkan på det befintliga trädbeståndet vilket bedöms som en av de viktigaste kvaliteterna för området. Mindre justeringar av utformning kan dock komma att prövas i det fortsatta arbetet.

Vad gäller önskemål om buller- och insynsskydd har bullerutredning tagits fram inom ramen för planarbetet. Utredningen visar att riktvärden kan innehållas utan särskilda bullerskyddsåtgärder. Eventuella kompletterande åtgärder, såsom vegetation eller annan avskärmning, hanteras i det fortsatta projekteringsskedet.

Efter samrådet har kommunen haft möten med bullerkonsulten som meddelade att insynsskydd/bullerskärmar i detta fall hade haft väldigt små betydelser för ljudnivåerna inom planområdet då dessa normalt sätt ska sättas så nära bullerkällan som möjligt. På en förskolegård är ljudnivån utbredd över en större yta vilket skulle innebära att en att en sådan åtgärd sannolikt inte skulle ge någon effekt.

BRF Fyren

BRF Fyren skriver att eftersom de inte har fått någon reaktion eller att någon ändring eller svar/bemötande från senaste utskicket så ställer de sig frågan om kommunens uppmaning att komma med synpunkter. BRF Fyren skickar därför in samma synpunkter från samrådet in igen.

Den föreslagna nya dragningen av gång- och cykelvägen kommer allt för nära de boende, främst de som bor på Västra Ringvägen 114. Barnens lek-yta kommer nära inpå även här.

Nuvarande gång- och cykelväg är välanvänd av gående och cyklister men även av mopedister, fordon för hundlatrintömning och polisen. Därför är det angeläget att få den planerade gång- och cykelvägen några meter bort från altan/uteplats. Den nya sträckningen följer precis föreningens tomtgräns.

Önskemål från föreningen är att inte lägga den nära föreningens tomtgräns utan mer mot inhägnad lek-yta. Det skulle ge ytterligare 3–4 meter fram till altan/uteplats. Detta är värt mycket och borde vara ett rimligt önskemål för att boende ska kunna nyttja sin altan/uteplats med lite mer behörigt avstånd från det som sker på gång- och cykelvägen. Barnens lek-yta påverkas inte heller av detta.

Föreningen föredrar en mer utdragen lek-yta, att man nyttjar området som sträcker sig mot Gådeåberget. Förstår att det är enklare om lek-ytan inte är så långsträckt och avsmalna men en mindre och måttlig förlängning behöver inte vara ett hinder. Skriver att de har skickat en kartbild i januari 2026.

Blir en hög ljudnivå med så många barn tätt inpå och föreningen önskar därför om möjligt någon ljuddämpande åtgärd och sådana som ge fördel för barnen. Bullerplank i form av älgar, björnar stående omlott intill gång- och cykelvägen och som hjälper ljudet att studsas tillbaka.

Föreningen har reflekterat över säkerheten kring parkeringsplatsen vid lämning/hämtning. Parkeringsplatserna har begränsande ytor som kräver backning för att ta sig ut samma väg som man kommit in när man lämnade/hämtade. Det låter trångt och farligt med utfart för sopbilen och matleveranser. Kanske behöver säkerheten öka i korsningen Sockenvägen och Bergsstigen mer än att flytta övergångsstället. Det är högre hastighet än tillåtet på Sockenvägen och högerregeln vid Bergsstigen beaktas sällan eller aldrig. Sikten är inte optimal vid utfart från Bergsstigen och många barn från Utmarkstigen går/cyklar via Bergsstigen till Solenskolan.

Kommentar

Tack för synpunkterna.

Den föreslagna placeringen av gångväg och lekyta har studerats utifrån funktion, tillgänglighet, barnens säkerhet samt anpassning till omgivande bebyggelse. Efter samrådet har ytterligare dialog förts med ansvariga konsulter för förskolegårdens utformning. Kommunen har därvid vidarebefordrat inkomna synpunkter och låtit utreda möjligheten till justerad dragning. Den samlade bedömningen är att den föreslagna placeringen utgör en rimlig avvägning mellan verksamhetens behov, hänsyn till närboende och bevarandet av områdets kvaliteter. En alternativ dragning har bedömts medföra negativ påverkan på det befintliga trädbeståndet, vilket utgör en viktig kvalitet i området och en tillgång för både förskoleverksamheten och närmiljön. Mindre justeringar av utformningen kan dock komma att prövas i det fortsatta projekteringsarbetet.

Vad gäller önskemål om buller- och insynsskydd har en bullerutredning tagits fram inom ramen för detaljplanearbetet. Utredningen visar att gällande riktvärden kan innehållas utan krav på särskilda bullerskyddsåtgärder. Eventuella kompletterande åtgärder, såsom vegetation eller annan avskärmning, hanteras i den fortsatta projekteringen. En bulleråtgärd som ni föreslår skulle enligt bullerkonsulten inte ge någon märkbar effekt då bullerskydd behöver placeras så nära bullerkällan som möjligt vilket blir svårt att uppnå för en relativt stor förskolegård.

Gällande trafiksituationen så har er synpunkt lyfts till den tekniska avdelningen som jobbar med dessa frågor på kommunen. Enligt hastighetsmätningar som kommunen genomför i oktober 2023 visade att medelhastigheten kring förskolan låg på 33 km/h i området närmare Västra ringvägen och 37 km/h vid övergångsstället vid Bergsstigen. Däremot pågår det ett större arbete kring fartbegränsningar i hela Härnösand. Kommer utredningen fram till att det ska vara 30 km/h även fortsättningsvis på Sockenvägen kommer kommunen behöva göra någon form av hastighetsbegränsande insats.

En parkeringsutredning har tagits fram för planarbetet. Kommunen har noterat synpunkterna avseende parkeringsytans utformning och upplevd trängsel vid lämnning och hämtning.

Angöringslösningen har studerats utifrån trafiksäkerhet, framkomlighet och verksamhetens behov. Trafiken bedöms vara begränsad och ske i låg hastighet. Ytorna dimensioneras för att möjliggöra säker manövrering, även för sophämtning och matleveranser. Dessa transporter sker med låg frekvens och under begränsade tider.

Detaljutformning, såsom siktförhållanden och eventuella markeringar, hanteras vidare i projekteringen. Kommunens bedömning är att lösningen uppfyller krav på trafiksäkerhet och funktion.

Räddningstjänsten

Räddningstjänsten har inga synpunkter på planförslaget.

Kommentar

Tack för er synpunkt.

Trafikverket

Trafikverket skriver att kommunen har gjort bedömningen att inga bullerdämpande åtgärder behöver regleras på plankartan eftersom riktvärdena inte riskeras att överstiga. Trafikverket skriver att det är viktigt att beakta ljudnivåerna inomhus med tanke på järnvägen och förutsätter att man klarar riktvärdena från Naturvårdsverkets vägledning.

Vid behov av att genomföra bullerskyddande åtgärder ska dessa baseras på trafikbullernivåer utifrån uppräknad trafik och därmed ta höjd för skolbarns hälsa även i framtiden, dvs minst 20 år fram i tiden efter genomförda åtgärder.

*Kommentar**Tack för er synpunkt.**Kommunen har ingen möjlighet i plankartan att reglera ljudnivåerna inomhus utan den delen beaktas i BBR och kommande bygglov.***Härnösand Energi & Miljö AB (HEMAB)**

Härnösand Energi & Miljö skriver att de önskar få vara med i en eventuell samförläggning för deras ledningar i den nya gång- och cykelvägen. Vidare om det är möjligt att den nya gång- och cykelvägen byggs innan de befintliga ledningarna behöver vara flyttade.

*Kommentar**Tack för er synpunkt.**Kommunen är positiv till att samordna arbetet med flytt av ledningar och byggandet av den nya gång- och cykelvägen. Handläggare för ärendet framför önskemålet till kommunens avdelning Gata som får kontakta HEMAB härnäst.***Ställningstagande****Plankarta**

Plankartan kompletteras eller ändras i nedanstående utsträckning:

Ingen revidering sker på plankartan mer än att informationen i stämpeln har uppdaterats.

Planbeskrivningen

Texten i planbeskrivningen har reviderats eller ändrats i nedanstående utsträckning:

- *Planbeskrivningen ska kompletteras med text som beskriver allmän kvartersmark och dess konsekvenser.*
- *Revidering av text gällande förorenad mark. Under rubriken "Förorenad mark" står "Den genomförda utredningar visar på att det finns något förhöjda halter i den ytliga jorden inom planområdet". Texten har tydliggjorts med vilka halter det är.*
- *Under rubriken "Förorenad mark" i sista stycket står texten "Den genomförda kompletterande undersökningen visar, likt den*

översiktliga tidigare utförda markundersökningen, på att det finns förhöjda halter i den ytliga jorden inom planområdet". Orden "förhöjda halter" har kompletterats med att det gäller föroreningar/ den specifika föroreningen.

- *Under rubriken Konsekvenser under "Förorenad mark" står texten "Då provtagning nu har utförts med relativt stor täthet rekommenderas att massorna i områdena där halt över MKM har påvisats avlägsnas". Texten har reviderats och beskriver att halter över MKN ska tas bort och halt över KM bör också avlägsnas.*
- *Under rubriken "Dagvatten" och dess rubrik "Konsekvenser" har text lagts till om rinnvägar utifrån ett 100-årsregn utifrån framtagna dagvatten- och skyfallsutredning.*
- *Text som gäller fastighetsrättsliga frågor har lagts till.*

Härnösand 2026-05-08

Frida Näsman
Planarkitekt

Linda Johansson
Planarkitekt

Samhällsförvaltningen
Frida Näsman, 0611-34 81 14
Frida.nasman@harnosand.se

Detaljplan för del av Fastlandet 2:64, Härnösands kommun

Samrådsredogörelse

Rubricerad detaljplan har varit utsänd för samråd under tiden 2025-12-12 till 2026-01-18. Samrådshandlingarna har skickats till statliga och kommunala myndigheter och förvaltningar enligt sändlista samt till berörda fastighetsägare som kommunen bedömt påverkas av planförslaget. Lista på dessa fastigheter finns i fastighetsförteckningen.

Planförslagets handlingar har funnits uppsatta på Sambiblioteket plan 1 samt tillgängliga på Härnösands kommuns hemsida. Information har även skickats ut till de som prenumererar på planförslaget via hemsidan.

Samrådsredogörelsen är en sammanställning av de yttranden som har inkommit under samrådet. Kommunens bemötande görs löpande i texten under rubriken *Kommentar*.

Inkomna yttranden från myndigheter är citerade och redovisade i sin helhet, i några fall har bara delar av yttranden, de delar relevant för planförslaget lyfts ut. Yttranden från privatpersoner har redovisats på ett sådant vis så det inte går att utläsa vem avsändaren är. Alla yttranden finns i sin helhet som diarieförd handling.

Inkomna yttranden

Under samrådstiden inkom 17 skriftliga yttranden enligt tabell 1 nedan. Yttrandena finns tillgängliga på Plan- och byggavdelningen, Samhällsförvaltningen. Yttranden utan erinran kommer inte kommenteras i samrådsredogörelsen utan enbart yttranden med synpunkter kommer bemötas.

Yttrande från	Ankomstdatum	Kommentar
1. Närboende 1	2025-12-12	Yttrande
2. Skanova/telia	2025-12-12	Ingen erinran
3. E.on	2025-12-15	Ingen erinran
4. Lantmäteriet	2026-01-08	Yttrande
5. Svenska kraftnät	2026-01-09	Ingen erinran

6. Räddningstjänsten	2026-01-12	Yttrande
7. Polisen	2026-01-14	Yttrande
8. Länsstyrelsen	2026-01-16	Yttrande
9. Trafikverket	2026-01-16	Yttrande
10. Brf Fyren del 1	2026-01-16	Yttrande
11. Brf Fyren del 2	2026-01-16	Yttrande
12. Hemab	2026-01-16	Yttrande
13. Naturskyddsföreningen	2026-01-16	Yttrande
14. Servanet	2026-01-16	Yttrande
15. Trafikverket komplettering	2026-01-17	Yttrande
16. Närboende 2	2026-01-18	Yttrande
17. Närboende 3	2026-01-18	Yttrande

Tabell 1. Yttrandeförteckning från inkomna synpunkter under samrådet

Närboende 1

Yttrandet har sammanfattats för att inte lämna ut personlig information.

Till Härnösands kommun,

Jag vill härmed lämna synpunkter på förslaget till detaljplan för Förskola Fastlandet 2:64.

Bakgrunden är att jag anser att det aktuella skogspartiet har mycket höga kvaliteter och utgör en värdefull närmatur för både boende och framtida förskoleverksamhet. Jag bor själv på X och har god kännedom om området.

Jag vill föreslå att kommunen överväger en lösning som i större utsträckning bevarar skogen och utvecklar området i anslutning till Bergsstigen bakom Kullen. Detta skulle möjliggöra en förskola med direkt tillgång till ett sammanhängande och varierat skogsområde.

En sådan placering skapar goda förutsättningar för:

- stora och naturliga utemiljöer,
- pedagogisk verksamhet i skog och natur,
- samt lektytor där barn kan utforska och skapa egna miljöer.

Under närmare tio års tid har jag haft barn och varit verksam i X förskola, vilket gett mig god insikt i hur avgörande välplanerade och generösa utemiljöer är för barns trivsel, utveckling och pedagogik. Jag anser att dessa kvaliteter bör eftersträvas även i detta projekt.

Jag hoppas att kommunen beaktar dessa synpunkter i det fortsatta planarbetet.

Kommentar

Tack för ditt yttrande.

Kommunen delar uppfattningen att närhet till natur och väl utformade utemiljöer är viktiga kvaliteter för både er närboende och för eventuellt framtida förskoleverksamhet, både ur ett pedagogiskt och ett socialt perspektiv. De natur- och rekreationsvärden som finns inom planområdet har därför beaktats i planarbetet.

Det aktuella detaljplanearbetet grundar sig på ett planuppdrag och en ansökan som avser den specifika platsen del av Fastlandet 2:64. Inom ramen för detta planarbete finns därför inte möjlighet att pröva alternativa lokaliseringar eller andra planområden, såsom området i anslutning till Bergsstigen bakom Kullen. Vald lokalisering baseras även på transporter till och från förskolan. En placering längre in kan innebära mer trafik på villagator och ökad störning för boende.

Din synpunkt gällande önskemål till alternativ placering har framförts till lokalförsörjningsenheten som varit drivande i utredningen till val av plats då det ligger utanför detaljplanearbetet.

Skanova/Telia

Skanova har inget att erinra mot detaljplanen.

Skanovas teleanläggningar/rättigheter berörs inte/påverkas inte av rubricerat planförslag.

Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra exploatering förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet när detaljplanarbete påbörjas och kallas till samrådsmöten för det aktuella området för att kunna samordna nya ledningar.

Om så önskas kan ledningarna skickas digitalt i dwg-format för att infogas på plankartan. Kontakta ledningskollen.se

Kabelanvisning beställs via ledningskollen.se

För flytt av ledningar eller samordning gå in på Telia som nätägare

Kommentar

Tack för informationen.

Informationen om ledningarnas placering är hämtade från ledningskollen.

Eon

E.ON Energidistribution AB (E.ON) har tagit del av inkomna handlingar i ovan rubricerat ärende och har inga synpunkter.

Kommentar

Tack för informationen.

Lantmäteriet

Vid genomgång av planförslagets handlingar (daterade 2025-12-10) har följande noterats:

För plangenomförandet viktiga frågor där planen behöver förbättras
(Här redovisas synpunkter om sådana frågor som Lantmäteriet särskilt ska bevaka och sådant som vi uppfattar som nödvändigt att åtgärda för genomförandet av planen.)

Är tanken att markanvisningsavtal ska upprättas?

I planbeskrivningen anges under avsnittet för ekonomiska frågor att exploatören ansvarar för kostnader kopplade till markanvisningsavtal, men det finns ingen annan information om i planbeskrivningen huruvida markanvisningsavtal avses att användas och vad det i så fall ska reglera. Om avsikten är att genomföra markanvisningar och/eller teckna exploateringsavtal ska kommunen enligt 4 kap. 33 § 3 st. 2 men. PBL redovisa avtalens huvudsakliga innehåll liksom konsekvenserna av att planen helt eller delvis genomförs med stöd av ett eller flera sådana avtal i planbeskrivningen. Detta ska enligt 5 kap. 13 § PBL i så fall göras redan i samrådsskedet.

Delar av planen som bör förbättras

Kontrollera fastighetsgränser av vikt för planläggningen med 0,025 meters lägesosäkerhet

I planförslaget finns det användnings- eller planområdesgränser i samma läge som fastighetsgränser som är inlagda i den digitala registerkartan med mycket god lägesosäkerhet (0,025 meter). Denna lägesosäkerhet kan dock

vara missvisande och det är möjligt att dessa fastighetsgränser inte har kontrollmätts när lägesosäkerheten sattes.

Vid övergången mellan referenssystemen RT 90 och nuvarande SWEREF 99 transformerades nämligen tusentals gränspunkter över hela landet utan kontroll i fält. Dessa fick lägesosäkerheten 0,025 eller 0,03 meter. Det har i efterhand visat sig att många av dessa punkter till exempel i områden med lokala stomnät kan ha god "intern" lägesosäkerhet, men inte ligga rätt i förhållande till SWEREF 99.

Lantmäteriet uppmanar därför kommunen att vara extra uppmärksam vid planläggning av områden där det förekommer gränser med just lägesosäkerheten 0,025 eller 0,03 meter, och vid behov kontrollmäta sådana gränser. Om ni kontrollmäter gränspunkter, se till att kommunen gör en så kallad DRK-leverans till ajourhållning-DRK@lm.se i överensstämmelse med DRK-avtalet. Då kommer det att framgå av fastighetsgränsernas redovisning i den digitala registerkartan att lägesosäkerheten är kontrollerad samt vilka punkter som har mätts in och vilka punkter som är transformerade utifrån inmätningarna.

Kommentar

Det finns inga planer på att upprätta varken ett markanvisningsavtal eller exploateringsavtal. Planbeskrivningen har därför justerats och stycket kring vem som bekostar detta har tagits bort.

Gällande kontroll av gränsmarkeringar görs det alltid på de grundkartor som kommunen tar fram för detaljplanens framtagande, det vill säga inom planområdet och precis i angränsning till planområdet. I detta ärende stämmer de gränser som finns kvar i fält bra överens med den fastighetslinje som finns i grundkartan.

Kommunen har inget DRK-avtal i dagsläget men tack för informationen.

Svenska kraftnät

Svenska kraftnät har tagit del av handlingarna för rubricerat ärende. Vi har i dagsläget inga anläggningar eller intressen som berörs i det aktuella området och har därför inga synpunkter på rubricerad remiss.

Vid eventuella frågor är ni välkomna att höra av er till oss via registrator@svk.se. Ange ärendenummer SvK 2025/1310

För övergripande information rörande Svenska kraftnäts framtida planer för transmissionsnätet för el hänvisar vi till nätutvecklingsplanen 2024-2033
Nätutvecklingsplan | Svenska kraftnät (svk.se)

Kommentar
Tack för informationen.

Räddningstjänsten

Räddningstjänsten Höga Kusten – Ådalen har tagit emot handlingar rörande samråd för förslag till ny detaljplan för del av Fastlandet 2:64.

Kommunens diarienummer är SAM 2024–1439.

Efter granskning utav handlingarna kan räddningstjänsten fastslå följande:

- En riskanalys har gjorts med avseende på farlig transportled via järnväg i anslutning till fastigheten. Riskanalysen beaktar avståndet samt höjdskillnaden mellan järnvägen och fastigheten.
- Brandposter och tillika släckvatten har beaktats i detaljplanen.
- Avstånd mellan byggnader har beaktats så att minsta avstånd överstiger 8m.

Räddningstjänsten önskar dock att hänsyn tas så att räddningstjänstens fordon kommer åt byggnaden i sådant fall att det skulle behövas.

Kommentar
Efter samrådet har kommunen haft möte med räddningstjänsten för att informera kring tänka räddningsvägar. Kommunen har informerat att den främsta räddningsvägen är från angöringsvägen för leveranser/sophämtning som löper parallellt med Sockenvägen.

Polisen

Polismyndigheten har tagit del av dokumenten och kommenterar enligt följande. Gällande övergångsstället så behöver man flytta det en bra bit ner på Sockenvägen så att inte lastbilarna skymmer dom som skall korsa Sockenvägen från skolsidan. I övrigt så är det svårt att säga på en ritning men det önskvärda är att lastbilar hade haft samma lösning som ”hämta,lämna” trafiken om man ska åka nordöst efter att man lastat av, om man ser det från ett trafiksäkerhetsperspektiv.

Kommentar
Tack för informationen. Placeringen av övergångsstället säkerställs inte i detaljplanen men informationen gällande önskemål om placering av

övergångsstället har förmedlats till teknikenheten som kommer ansvara för denna flytt.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsens synpunkter - prövningsgrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Länsstyrelsen har inget att tillägga i fråga om hur planförslaget tillgodoser statliga eller andra allmänna intressen och bedömer, med hänsyn till prövningsgrunderna i 11 kap. 10 § PBL och nu kända förhållanden, att ett antagande av detaljplanen inte kommer att prövas.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer för vatten

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att detaljplanens genomförande inte medför att miljökvalitetsnormer kommer att överskridas och inte äventyrar möjligheten att följa gällande miljökvalitetsnormer för berörda vattenområden, Ålandsfjärden och Södra Sundet.

Hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning eller erosion

Markföroreningar

Vid granskning av planhandlingarna har en motstridighet noterats rörande hantering av markföroreningar. I plankartan anges att startbesked får inte ges för byggnad förrän markföroreningar har avlägsnats. I planbeskrivningen anges att startbesked får inte ges för byggnad förrän markföroreningar påträffats. Kommunen behöver korrigera planbeskrivningen så att den överensstämmer med plankartans (antagligen avsedda krav).
Länsstyrelsens synpunkter - råd enligt 2 kap. PBL

Naturmiljövården

Artskydd

Om det finns risk för att ett genomförande av detaljplanen förstör bon/dödar häckande fågel ska arbetet föreläggas utanför den allmänna häckningsperioden vid tex. avverkning (artskyddsförordningen 4 § punkt 1; avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar, och punkt 2; avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon).

Angående observationen i Artportalen av padda, så behöver kommunen försäkra sig om att inget potentiellt lekvatten påverkas av planen på så sätt

att den lokala paddpopulationen påverkas negativt. Länsstyrelsen kan inte se något sådant typiskt lekvatten på kartorna över området och har heller ingen särskild kännedom om detta.

Social hållbarhet

Länsstyrelsen vill varmt förordna att kommunen aktivt genomför insatser för att skapa förutsättningar för såväl barn som vuxnas delaktighet och inflytande i fortsatt process. Precis som kommunen skriver så är det inte självklart att barn vet vad en planprocess är och vilka möjligheter till att göra sin röst hörd som finns. Här ligger ansvaret på vuxenvärlden att göra barn delaktiga och anpassa formerna för att säkerställa barnets rätt att uttrycka sina åsikter i enlighet med artikel 12 i barnkonventionen. I detta arbete ingår även att säkerställa att information återkopplas kring hur barn och ungas tankar och bidrag har tillvaratagits i processen. Kunskapen som finns hos dem som bor och verkar i området är central.

I detaljplanen och i checklistan för barnkonsekvensanalys är fokus och resonemang framför allt på den nya förskolan men delaktighet behövs även kring de områden, i detta fall grönyta, som görs anspråk på. Hur används grönytan idag, av vem, för vilka lekar och möten? Om grönytan kommer att bebyggas, hur kan detta kompenseras för? Vilka tankar från barn och unga finns kring gång- och cykelbanans nuvarande och framtida sträckning? Finns det delar i området där otryggheten känns hög? Gäller det i så fall särskilda tider på dygnet? Hur upplever tjejer och killar, kvinnor och män området? Finns det skillnader eller gemensamma beröringspunkter i uppfattningar kring trygghet?

Dagvattenhantering

Länsstyrelsen menar att de slutsatser som dras i dagvattenutredningen ska följas för att minimera belastningen från dagvatten på Ålandsfjärden och Södra Sundet.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Kommunen bedömer att ett genomförande av detaljplanen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning.

Kommentar

Tack för era synpunkter.

Gällande otydligheten mellan plankartan och planbeskrivningen avseende markföroreningen är planbeskrivningen nu justerad så dessa stämmer överens.

Planbeskrivningen har även justerats med tillagd information gällande artskydden ni påtalar.

Gällande ert yttrande kring den sociala hållbarheten och vikten av att inkludera barn och unga delar Kommunen Länsstyrelsens syn på vikten av delaktighet i planprocesser.

I detta planärende har checklistan för barnkonsekvenser främst fokuserat på den nya förskolan, eftersom detaljplanens syfte är att möjliggöra en viktig verksamhet för barn. Kommunen bedömer att planförslaget sammantaget innebär en förbättring för barn i området genom att:

- en ny förskola med en ändamålsenlig och kvalitativ utemiljö skapas*
- förskolegården kan användas även utanför skoltid och därmed tillföra kvaliteter som idag saknas i området*
- befintlig gång- och cykelväg finns kvar men justeras i sin sträckning*
- en stor del av det befintliga natur- och skogsområdet bevaras.*

Den grönyta som tas i anspråk bedöms i dagsläget ha begränsad funktion som lek- och vistelseyta. Genom utformningen av förskolegården samt fortsatt tillgång till närliggande grönområden bedöms möjligheterna till lek och utevistelse fortsatt vara goda.

När det gäller frågor om upplevd trygghet och användning vid olika tider på dygnet bedömer kommunen att planförslaget inte innebär någon försämring. En ökad närvaro i området dagtid samt en mer genomtänkt och tydligt utformad utemiljö kan i stället bidra till ökad trygghet.

Mot bakgrund av planens begränsade omfattning och dess tydliga inriktning bedömer kommunen att ytterligare dialoginsatser inom ramen för detta detaljplanearbete inte är nödvändiga. Synpunkterna kring barns delaktighet och återkoppling tas dock med i kommande planprocesser.

Trafikverket

Trafikverket har tagit del av handlingar i ärendet ” Samråd gällande detaljplan för Fastlandet 2:64, Härnösand kommun”.

Trafikverket lämnar följande synpunkter på planförslaget:

Riksintressekorridor för framtida Järnväg Planområdet ligger till stor del inom riksintressekorridor för framtida järnväg. Som man skriver i planbeskrivningen har kommunen varit i kontakt med Trafikverket innan

man startat igång detaljplanen för att diskutera möjligheten om att placera verksamheten inom järnvägskorridoren. Trafikverket skickade svar till kommunen 2023-12-20 (bifogat i detta yttrande). Trafikverket gjorde bedömningen att det är möjligt att planera för en förskoleverksamhet på platsen under förutsättning att huvudbyggnader placeras utanför korridoren. Utemiljöer och komplement byggnader som verksamheten behöver kan placeras inom korridoren. Buller Trafikverket återkommer med eventuella synpunkter gällande järnvägsbuller från befintlig järnväg Ådalsbana.

Kommentar

Tack för informationen. Planförslaget har utgått från den informationen och skolbyggnaden är därför placerad utanför korridoren.

Brf fyren

Bostadsrättsföreningens styrelse vill framföra nedanstående synpunkter:

1. Synpunkter på den planerade nya dragningen av gång och cykelvägen

De boende, allra främst på Västra Ringvägen 114 får gång och cykelvägen alltför nära sina altaner/balkonger. Även barnens lek-yta är nära inpå just här.

Nuvarande gång och cykelväg är välanvänd för såväl gående som cyklister men även mopedister, fordon för hundlatrintömning och polisbilar. Det är därför angeläget för oss att få gång o cykelvägen några meter ytterligare bort från altan /uteplats än det nu planerade. I planen följer gång och cykelvägen precis föreningens tomtgräns.

Vårt förslag och önskemål på förändring är:

Att inte dra nya gång o cykelvägen från föreningens tomtgräns utan i stället göra dragningen utmed inhägnaden till lek-ytan. Det skulle ge ytterligare 3–4 meter fram till altan/uteplats vid Västra Ringvägen 116 och 114. Det vore värt mycket och borde vara ett rimligt önskemål för att våra boende just här kan nyttja och njuta av sina altaner med lite behörigt avstånd från det som sker på gång och cykelvägen. Barnens lek-yta påverkas inte heller av detta.

Självklart föredrar vi en mer utdragen lek-yta än planerat, där man även nyttjar området som sträcker sig mot Gådeå-bergets håll. Vi förstår att det kan förenkla med en icke så långsträckt och avsmalnande lek-yta. Men en

mindre och måttlig förlängning behöver väl inte hindra. Medskickad kartbild visar med en X-markering vad vi menar.

Figur 1. Bifogat material från Brf. Fyren

Trots ovanstående förslag blir det en hög ljudnivå med så många barn tätt inpå.

Därför önskar vi om möjligt, någon ljuddämpande åtgärd om sådana finns och som kanske också kunde ge fördel för barnen? Någon form av bullerplank, kanske format som älgar, björnar, stående lite omlott intill gång och cykelvägen och hjälper ljud att studsas tillbaka?

2. Andra synpunkter som framkommit från BRF. Fyrens medlemmar och som vi vill delge.

Oro över parkeringsplatsernas begränsade yta som kräver backning av bil för att ta sig ut samma väg som in efter att ha lämnat/hämtat barn. En synpunkt som flera medlemmar reflekterat över är säkerheten.

Det låter trångt och farligt med utfartsvägen för sopbilen och bil för matleverans. Denna trafik sker visserligen inte ofta men den ska ske dagligen

och kanske kan man behöva öka säkerheten i korsningen Sockenvägen och Bergsstigen mer än att flytta övergångsstället? På Sockenvägen har trafiken högre hastighet än tillåtet. Det är dessvärre mer regel än undantag. Högerregeln gäller vid Bergsstigen vilket sällan eller aldrig beaktas. Sikten är inte optimal vid utfart från Bergsstigen och till detta ska tilläggas att många barn från Utmarkstigen går/cyklar via Bergsstigen till Solenskolan.

Brf fyren del 2

Synpunkt från enskild person:

Mina synpunkter är:

- Att gångvägen flyttas längre inåt/mot mitten av grönområdet för att inte hamna onödigt nära våra uteplatser och därmed påverka insyn samt känsla av intrång av både förbipasserande, arbetsfordon etc. Den justering av gångvägen som redan gjorts av kommunen är inte tillräcklig. Gångvägen torde kunna gå längs med alternativt närmare lekytan och dess inhägnad. På detta sätt skulle gångvägen hamna längre ifrån våran egen utemiljö.
- Att lekplatsen med dess inhägnad görs mer långsmal för att inte hela lekområdet ska hamna centrerat till BRF Fyrens mittenområde och på så vis ska gångvägen kunna justeras inåt. Se förslag från BRF Fyrens styrelse på hur detta kan möjliggöras. I dagsläget ser förslaget ut att lekområdet med dess staket "lutar" mest åt BRF Fyrens område. Att inhängande görs något mer långsmal torde inte ha någon större påverkan för barn eller pedagoger, men kan upplevas göra stor skillnad för oss boende som oavsett får stor påverkan på vår levnadsmiljö.
- Krav mer än synpunkt är att skydd för ljudnivå sätts upp i någon form längs med/på vissa ställen från lekytan och mot bostadsrättsområdet. Detta skall främst vara för att minska ljudnivån men också fungera som insynsskydd från 120 barn in på våra uteplatser eller där vi vistas i vår hemmamiljö.

Kommentar

Den föreslagna placeringen av gångväg och lektyta har studerats utifrån funktion, tillgänglighet, barnens säkerhet samt anpassning till omgivande bebyggelse. Efter samrådet har ytterligare dialog förts med ansvariga konsulter för förskolegårdens utformning. Kommunen har därvid

vidarebefordrat inkomna synpunkter och låtit utreda möjligheten till justerad dragning.

Den samlade bedömningen är att den föreslagna placeringen utgör en rimlig avvägning mellan verksamhetens behov, hänsyn till närboende och bevarandet av områdets kvaliteter. En alternativ dragning har bedömts medföra negativ påverkan på det befintliga trädbeståndet, vilket utgör en viktig kvalitet i området och en tillgång för både förskoleverksamheten och närmiljön.

Mindre justeringar av utformningen kan dock komma att prövas i det fortsatta projekteringsarbetet.

Vad gäller önskemål om buller- och insynsskydd har en bullerutredning tagits fram inom ramen för detaljplanearbetet. Utredningen visar att gällande riktvärden kan innehållas utan krav på särskilda bullerskyddsåtgärder. Eventuella kompletterande åtgärder, såsom vegetation eller annan avskärmning, hanteras i den fortsatta projekteringen. En bulleråtgärd som ni föreslår skulle enligt bullerkonsulten inte ge någon märkbar effekt då bullerskydd behöver placeras så nära bullerkällan som möjligt vilket blir svårt att uppnå för en relativt stor förskolegård.

Gällande trafiksituationen har era synpunkter lyfts till den tekniska avdelningen som jobbar med dessa frågor på kommunen. Enligt hastighetsmätningar som kommunen genomför i oktober 2023 visade att medelhastigheten kring förskolan låg på 33 km/h i området närmare Västra ringvägen och 37 km/h vid övergångsstället vid Bergsstigen.

Däremot pågår det ett större arbete kring fartbegränsningar i hela Härnösand. Kommer utredningen fram till att det ska vara 30 km/h även fortsättningsvis på Sockenvägen kommer kommunen behöva göra någon form av hastighetsbegränsande insats.

Kommunen har noterat synpunkterna avseende parkeringsytans utformning och upplevd trängsel vid lämning och hämtning. Angöringslösningen har studerats utifrån trafiksäkerhet, framkomlighet och verksamhetens behov.

Trafiken bedöms vara begränsad och ske i låg hastighet. Ytorna dimensioneras för att möjliggöra säker manövrering, även för sophämtning och matleveranser. Dessa transporter sker med låg frekvens och under begränsade tider.

Detaljutformning, såsom siktförhållanden och eventuella markeringar, hanteras vidare i projekteringen. Kommunens bedömning är att lösningen uppfyller krav på trafiksäkerhet och funktion.

Hemab

Under avsnittet Teknisk försörjning står det b.l.a. att det finns VA, el, tele och fiber i området. Även fjärrvärme finns i området vilket också kan framgå i planbeskrivningen.

I övrigt inga kommentarer

Kommentar

Tack för informationen. Planbeskrivningen har justerats så att informationen att fjärrvärme finns i området framgår.

Naturskyddsföreningen

Härnösands Naturskyddsförening kan godta planförslaget under vissa förutsättningar. Förskolebarnen får tillgång till en mycket bra skolgård men det sker delvis på bekostnad av allmänhetens tillgång till området.

Tallarna som växer inom planområdet har höga naturvärden och bör därför bevaras. Ingen avverkning får ske inom prickmark och de områden som betecknas men Natur på plankartan.

Skolgårdar till förskolor utsätts för stort slitage. Det är delvis ofrånkomligt men genom att disponera skolgården för olika aktiviteter bör slitaget kunna begränsas.

Idag används området flitigt av boende på Kullen. Det är lättillgängligt och har höga rekreationsvärden. De hinder som planförslaget innebär kan begränsas genom att skolgården görs tillgänglig under de tider när förskolan hålls stängd.

Kommentar

Tack för ert yttrande. Detaljplanen har små möjligheter att reglera att tallarna inte får avverkas men det finns en samsyn mellan kommunen och exploatören att bevara så många träd som möjlig då det är en stor kvalitet för förskolebarnen också som är i behov av skugga.

Samtliga kommunala förskolor i Härnösand tillåter att förskolegården används utanför verksamhetens öppettider vilket kommer vara möjligt även här enligt lokalförsörjningsenheten.

Servanet

Servanet AB har tagit del av utskickade handlingar och lämnar följande kommentarer:

Fiberoptiska ledningar finns inom området, längs med befintlig GC-väg. Vi utgår från att dessa ledningar kommer behöva flyttas vid en byggnation och önskvärt är att vi kan få lägga nya ledningar i den nya GC-vägen i och med att denna förläggs.

I övrigt inga kommentarer.

Kommentar

Tack för era synpunkter.

Planbeskrivningen har förtydligats gällande detta.

Fiberoptiska ledningar kan med fördel förläggas i den nya gc-vägen, vilket kan samordnas när byggnationen ska påbörjas.

Trafikverket komplettering

Trafikverket har tagit del av handlingar i ärendet ” Samråd gällande detaljplan för Fastlandet 2:64, Härnösand kommun”. Trafikverket lämnar följande synpunkter på planförslaget:

Buller

planbeskrivningen behöver revideras då handlingarna inte är synkade. Trafikverket kan inte bedöma bullersituationen då förutsättningar, konsekvenser och behov av åtgärder inte framgår av planbeskrivningen.

Bullerutredningen, plankartan och planbeskrivningen beskriver olika situationer. Bullerutredningen bygger på specifika marknivåer, stödmurar och placering av lekytor, men varken planbeskrivningen eller plankartan redovisar eller reglerar dessa förutsättningar. Planbeskrivningen hänvisar endast till ”generella rekommendationer”, vilket inte räcker för att bära bullerutredningens slutsatser.

- Bullerutredningen bygger på en specifik terrängmodell med stödmurar
- Planbeskrivningen beskriver en naturmarksgård utan murar eller markjusteringar. Planbeskrivningen hänvisar till ”generella rekommendationer” i Bullerutredningen, men tar inte in de faktiska förutsättningarna som bullerutredningen bygger på.

- Plankartan reglerar inte någon av dessa förutsättningar. Planbestämmelsen n1 "Marken ska vara tillgänglig för utemiljö" är en funktionell bestämmelse. Prickmark är en begränsning av byggnation. Men bullerutredningen bygger på fysiska förutsättningar som inte regleras i planen, bl a:
 - sänkta marknivåer
 - stödmurar upp till ca 2 meter
 - specifik placering av gårdsytor
 - terrängmodell som avviker från dagens mark
 - att lekytor hamnar i de delar som klarar 50 dBA
 - att vägar och angöring ligger på en viss höjd

Riksintressekorridor för framtida Järnväg

Planområdet ligger till stor del inom riksintressekorridor för framtida järnväg. Som man skriver i planbeskrivningen har kommunen varit i kontakt med Trafikverket innan man startat igång detaljplanen för att diskutera möjligheten om att placera verksamheten inom järnvägskorridoren. Trafikverket skickade svar till kommunen 2023-12-20. Trafikverket gjorde bedömningen att det är möjligt att planera för en förskoleverksamhet på platsen under förutsättning att huvudbyggnader placeras utanför korridoren. Utemiljöer och komplement byggnader som verksamheten behöver kan placeras inom korridoren.

Kommentar

Tack för ert yttrande.

Bullerutredningen redovisar i bilaga 7 och 8 förslag både med och utan stödmurar. Av dessa bilagor framgår att utfallet avseende bullernivåer skiljer sig mycket lite mellan alternativen med respektive utan stödmurar. Det finns därför inget skäl att detaljreglera markens utformning i detaljplanskedet.

Planbeskrivningen har dock förtydligats avseende bullerutredningens slutsatser, för att tydliggöra varför detaljplanen inte reglerar särskilda marknivåer.

Närboende 2

Först och främst vill jag framföra min viktigaste synpunkt. Jag anser hela förslaget om att placera en sådan stor verksamhet i ett så pass litet område med redan befintliga byggnader är en oerhört bristfällig och fel dimensionerad idé. Jag anser att bygget kommer innebära en betydande olägenhet för samtliga av oss som bor i direkt anslutning.

Detta orörda lilla grönområde är uppskattat av många som bor i närområdet. Grönområdet medför ett lugn och andrum i ett redan bebyggt område. Att då placera en förskola i denna omfattning inte bara förstör det lugn (och tystnad) som finns idag, utan riskerar också att dra ner priser på både villor och bostadsrätter. Efter att ha talat med både närmaste grannar och några av de som bor i villorna känner vissa en oro om dom ens kommer kunna bo kvar i sina hem, då risken för en olidlig ljudnivå är stor. Även om era utredningar visar att det inte kommer vara något problem, så betyder ju inte det att det inte kommer bli ett problem i verkligheten. Inte för er som beslutar, eller för de som gjorde utredningen, men för oss som bor och lever i området.

Det finns ju finns ju en del exempel där kommunens utredningar i olika sammanhang visat att saker och ting inte ska bli ett problem, men där kommunen fått bakläxa ändå. Bland annat på beviljat bygglov. I dessa fall gjordes väll också utredningar innan som sa att det inte fanns något hinder. Jag vill också påminna om den tidigare inskickade namninsamling som avsåg en protest mot bygget, med en bit över 100 underskrifter om att vi inte önskar detta bygge utanför våra fönster.

Slutligen vill jag också lyfta att de synpunkter på förändringar som jag, andra boende samt styrelsen i BRF Fyren påpekat och önskat, känns som små åtgärder och små kompromisser i relation till den förändring ni avser göra mot oss som drabbas av bygget.

Mina övriga synpunkter är följande:

- Att den nya gångvägen flyttas längre inåt/mot mitten av grönområdet för att inte hamna onödigt nära våra uteplatser och därmed påverka insyn samt känsla av intrång av både förbipasserande, arbetsfordon etc. Den ”justering” av gångvägen som redan gjorts av kommunen är inte tillräcklig och jag tycker heller inte den kan anses vara en justering då det handlade om någon meter. Gångvägen torde kunna gå längs med alternativt närmare lekytan och dess inhägnad. På detta sätt skulle gångvägen hamna längre ifrån vاران egna utemiljö.
- Att lekplatsen med dess inhägnad görs mer långsmal för att inte hela lekområdet ska hamna centrerat till BRF Fyrens mittenområde och på så vis ska gångvägen kunna justeras inåt. Se förslag från BRF Fyrens styrelse på hur detta kan möjliggöras. I dagsläget ser förslaget ut att lekområdet med dess staket "lutar" mest åt BRF Fyrens område i mitten. Att inhägnaden görs något mer långsmal torde inte ha någon större påverkan för barn eller pedagoger, men kan upplevas göra stor skillnad för oss boende som oavsett får stor negativ påverkan på vår levnadsmiljö.

- Ett krav mer än synpunkt är att skydd för ljudnivå sätts upp i någon form längs med/på vissa ställen från lekytan och mot bostadsrättsområdet. Detta skall främst vara för att minska ljudnivån men också fungera som insynsskydd från 120 barn in på våra uteplatser eller där vi vistas i vår hemmamiljö. Vidare en önskan om att de träd som idag står precis längs med tomtgränsen förbi Västra ringvägen 114 och 116 bevaras.

Åter igen, små kompromisser och ytterligare justeringar från er kan göra stor skillnad för oss.

Kommentar

Tack för dina synpunkter. Kommunen är medveten om att planförslaget innebär en förändring av området och att detta kan upplevas som negativt av närboende. I planprocessen provas markens lämplighet för den föreslagna användningen enligt plan- och bygglagen. Bedömningen är att platsen är lämplig för förskoleverksamhet med hänsyn till bland annat omgivningspåverkan, buller, trafik och tillgång till utemiljö.

Vad gäller påverkan på lugn, ljudmiljö och närmiljön i övrigt har bullerutredning tagits fram inom ramen för planarbetet. Utredningen visar att gällande riktvärden kan innehållas. Kommunen grundar sina ställningstaganden på genomförda utredningar och gällande regelverk.

Frågor om fastighetsvärden regleras inte inom detaljplanprocessen och utgör inte skäl för att avslå eller ändra en detaljplan enligt plan- och bygglagen.

Den föreslagna placeringen av gångväg och lekyta har studerats utifrån funktion, tillgänglighet, barnens säkerhet samt anpassning till omgivande bebyggelse. Sedan samrådet har ytterligare samtal skett med konsulterna som ritar på förskolegården och kommunen har framfört era synpunkter och bitt dem utreda en justerad dragning. Konsulten vidhåller att det nuvarande placeringen bedöms ge en rimlig avvägning mellan verksamhetens behov och hänsyn till närboende. Det som lyfts fram är att en justering hade haft negativ påverkan på det befintliga trädbeståndet vilket bedöms som en av de viktigaste kvaliteterna för området. Mindre justeringar av utformning kan dock komma att provas i det fortsatta arbetet.

Vad gäller önskemål om buller- och insynsskydd har bullerutredning tagits fram inom ramen för planarbetet. Utredningen visar att riktvärden kan innehållas utan särskilda bullerskyddsåtgärder. Eventuella kompletterande

åtgärder, såsom vegetation eller annan avskärmning, hanteras i det fortsatta projekteringsskedet.

Vi har haft ytterligare möten efter samrådet med bullerkonsulten som meddelade att insynsskydd/bullerskärmar i detta fall hade haft väldigt små betydelser för ljudnivåerna inom planområdet då dessa normalt sätt ska sättas så nära bullerkällan som möjligt. På en förskolegård är ljudnivån utbredd över en större yta vilket skulle innebära att en att en sådan åtgärd sannolikt inte skulle ge någon effekt.

Om verksamheten upplevs orsaka störningar finns möjlighet att lämna in en anmälan till kommunen, som då utreder eventuellt buller.

De träd som står mot nämnda adresser är tänkta att bevaras och är ett av skälen till att gångvägens dragning idag ligger som den gör.

Närboende 3

Som ägare till fastigheten X lämnar vi följande synpunkter:

Vi vill ha

1: Kontroll och mätning av eventuell påverkan i samband med planerade sprängningsarbeten. Det gäller grund, källare, fönster, murstockar mm.

2: Uppföljning av ökad ljud/bullernivåer. Gäller byggtid samt när förskolan är i drift.

Efter samrådsmötet 12 januari anser vi att trafiksituationen kring förskolan har brister och inga direkta åtgärder planeras för att bidra för att få ner hastigheterna på Sockenvägen.

Den planerade utfarten vid Bergsstigen ligger på en plats där det vintertid dumpas större mängder snö vid plogning. Man bör fundera kring hur detta ska lösas när området planeras att utgöra en väg/utfart. Bilder bifogas för att visa exempel på de problem vi vill ska lösas i samband med byggandet.

Sockenvägen är ingen huvudled och högerregeln gäller för Bergsstigens utfart. Dagligen passerar ett större antal barn och vuxna övergångsstället vid korsningen. Under nuvarande förhållanden, främst efter att tidigare farthinder plockats bort och inga hastighetsbegränsande åtgärder uppförts har hastigheten märkbart höjts. Detta gäller all förekommande trafik. Trots påstötningar till kommunen har detta negligerats. Fysiska farthinder, smalare väg, kantstenar etc bör utredas (finns plats för någon form av farthinder

liknande Rosenbäckshallén – Brännavägen, Kastellgatan – Strengbergsgatan).

Vi vill ha återkoppling på att våra synpunkter diarieförts. Sammantaget tror vi att det kan bli en bra lösning om kommunen anpassar byggandet efter de närboendes synpunkter och att åtgärder genomförs för att få en trygg trafiksituation i närområdet.

Bilder bifogas för att tydliggöra våra synpunkter.

Kommentar

Tack för era synpunkter.

Frågor om kontroll och mätning i samband med eventuella sprängningsarbeten hanteras i genomförandeskedet och regleras inte inom ramen för detaljplanen. Inför byggnation genomförs normalt förbesiktning av närliggande fastigheter samt vibrationsmätningar i enlighet med gällande regelverk och branschpraxis men det är inget vi kan påverka i planarbetet.

Vad gäller buller under byggtid regleras detta genom miljöbalkens bestämmelser och står under tillsyn av miljöavdelningen. Eventuella riktvärden för buller från verksamheten i drift har beaktats inom planprocessen och bedömts uppfylla gällande riktvärden.

Om störningar skulle uppstå under byggskedet eller efter att verksamheten tagits i drift finns möjlighet att vända sig till kommunens miljöavdelning.

Vi har haft möte med teknikenheten för att lyfta fram era synpunkter gällande trafiken. Kommunen har genomfört en hastighetsmätning i oktober 2023 som visade att medelhastigheten kring förskolan låg på 33 km/h i området närmare Västra ringvägen och 37 km/h vid övergångsstället vid Bergsstigen.

Med avseende på det resultatet ser inte teknikenheten behov av ytterligare åtgärder. Däremot pågår det ett större arbete kring fartbegränsningar i hela Härnösand. Kommer utredningen fram till att det ska vara 30 km/h även fortsättningsvis på Sockenvägen kommer kommunen behöva göra någon form av hastighetsbegränsande insats.

Ställningstagande

Plankarta

Plankartan kompletteras eller ändras i nedanstående utsträckning:

- Bestämmelsen f₁ har utgått utifrån att det inte finns stöd för bestämmelsen att reglera.
- Bestämmelsen n₁ har utgått.
- Grundkartan är kontrollerad och har fått ett nytt revideringsdatum.

Planbeskrivningen

Planbeskrivningen kompletteras eller ändras i nedanstående utsträckning:

- Planens syfte har förtydligats.
- Datum för reviderad grundkarta är tillagt.
- Text under rubriken ”kvartersmark” är förtydligad vad som ingår i bestämmelsen Skola.
- Text under rubriken ”Bostäder, konsekvenser” är förtydligad.
- Text under rubriken ”Grönstruktur och rekreation” har justerats.
- Text under rubriken ”Friytor, konsekvenser” har justerats.
-
- Text under rubriken ”geotekniska förhållanden – konsekvenser” har tillkommit som beskriver vad den geotekniska undersökningen kommit fram till.
- Text under rubriken ”hydrologiska förhållanden – konsekvenser” har text tillkommit som beskriver resultatet från den geotekniska utredningen avseende grundvattenförhållanden. Uppgift om installerat grundvattenrör samt bedömning att grundvatten inte förväntas förekomma inom planområdet har lagts till.
- Text under rubriken ”Barnperspektiv” och ”konsekvenser” har text tillkommit gällande en beskrivning av hur planområdet nyttjas idag av barn och unga samt för rekreation. Det har även förtydligats att planområdet angränsar till naturområdet Gådeåberget samt att tillgänglighet till gårdsmiljö kvällstid bedöms vara viktig som kompensation för ianspråktagen grönyta. Ytterligare har det förtydligats att närboende har haft möjlighet att lämna synpunkter under samrådet och nu ven fortsättningsvis under granskningen.
- Text under rubriken ”Fordonstrafik – konsekvenser” har kompletterats med information gällande resultat från trafikutredning avseende trafikgenerering och trafiksäkerhet. Det har förtydligats att planförslaget beräknas alstra cirka 360 ÅDT samt att trafiksäkerheten inom planområdet bedöms vara tillräcklig. Rekommendation om

permanent sänkt hastighet till 30 km/h längs Sockenvägen har lagts till. Det har även klargjorts att genomförandet inte bedöms påverka närliggande korsningar.

- Under rubriken ”Parkering, varumottagning och angöring – konsekvenser har texten kompletterats gällande parkeringslösning och belägningsberäkning.
- Under rubriken ”Risk för översvämning och skyfall” har texten klargjort att karteringen inte beaktar ledningsnätets kapacitet eller infiltration utan redovisar ett scenario med mättad mark och fullt ledningsnät.
- Under rubriken ”Risk för översvämning och skyfall - konsekvenser” har texten justerats och kompletterats med bedömning av skyfallshantering. Det har förtydligats att befintliga lågpunkter och rinnvägar bevaras, att exploatering inte ökar översvämningsrisken och att planområdet inte kräver särskilda planbestämmelser för skyfall.
- Text under rubriken ”Risk för ras, skred och erosion har förtydligats med information från utredningen PM geoteknik.
- Planbeskrivningen har uppdaterats avseende markföroreningar. Ny information från kompletterande provtagning har lagts till, inklusive detaljer om antal provpunkter, spridning av förhöjda halter inom förskolegård och byggnadsområde samt föreslagna åtgärder för blyföroreningar. Det har även förtydligats att startbesked inte får ges förrän identifierade markföroreningar har avlägsnats. Tidigare formuleringar har justerats för att inkludera fler provpunkter och en tydligare bedömning av risker i förskolegården.
- Under rubriken ”Väg- och spårbuller” och ”konsekvenser” har texten förtydligats gällande bullernivåer.
- Under rubriken ”Dagvatten” och ”konsekvenser” har texten förtydligats.
- Under rubriken ”El, fiber och tele” har text gällande fjärrvärme tillkommit.
- Under rubriken ”Ekologiskt särskilt känsliga områden – konsekvenser” har text tillkommit gällande att befintliga träd kan påverka häckande fåglar och att hänsynsåtgärder bör vidtas, exempelvis avverkning utanför häckningsperioden. Observationer av vanlig padda har lagts till, med bedömning att planområdet inte utgör typisk livsmiljö för arten.
- Under rubriken ”Ledningsrätter” har texten förtydligats kring information om ledningar. Det har förtydligats att inga ledningsrätter finns inom planområdet och att ledningsägare som vill behålla sina ledningar bör trygga dessa genom ledningsrätt, vilket bekostas av ledningsägaren.

- Under rubriken ”Tekniska åtgärder” har text kring eventuellt flytt av befintliga ledningar i den befintliga gångvägen förtydligats samt att exploatören är ansvarig för utbyggnad av vatten- och avloppshantering samt eventuell fjärrvärme från anslutningspunkt.
- Under rubriken ”Ekonomiska konsekvenser” har text tillkommit som förtydligar exploatörens kostnader.

Kvarstående synpunkter

Nedan redovisas vilka som har kvarstående synpunkter efter samrådet och vilka ges underrättelse med besvärshänvisning vid antagandet. Inom parantes anges som synpunkten kvarstår sedan samrådet.

- Närboende 1
- Länsstyrelsen
- Trafikverket
- Brf. Fyren
- Naturskyddsföreningen
- Närboende 2
- Närboende 3

Härnösand 2026-03-23

Frida Näsman
Planarkitekt

«Instans»

§ 95

KS/2026-386

Detaljplan för del av Fastlandet 2:64, beslut om godkännande

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna planförslaget med de efter granskningen föreslagna revideringar.

Sammanfattning

Samhällsnämnden behandlade den 21 maj 2026 ärendet om detaljplan för del av Fastlandet 2:64 och beslutade att godkänna planförslaget med de revideringar som gjorts efter granskningen samt att överlämna ärendet till kommunfullmäktige för antagande enligt 5 kap. 27 § plan- och bygglagen.

Kommunledningsförvaltningen ställer sig bakom Samhällsnämndens beslut och föreslår att kommunstyrelsen överlämnar ärendet till kommunfullmäktige för avgörande.

Avstående

Christina Lindbergh (C) avstår från att delta i beslutet

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag samhällsnämnden 2026-05-21 §61 – Detaljplan för del av Fastlandet 2:64
- Samhällsförvaltningens tjänsteskrivelse – Detaljplan för del av Fastlandet 2:64, beslut om godkännande
- Plankarta, maj 2026
- Planbeskrivning, maj 2026
- Granskningsutlåtande, maj 2026
- Samrådsredogörelse, maj 2026

Svar på hemställan avseende upptagande av checkkredit

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna att kommunalförbundet ges möjlighet att uppta en checkkredit hos bank om högst 30 mnkr, samt

att beslutet gäller under förutsättning att övriga medlemmar beslutar likaledes.

Sammanfattning

Kollektivtrafikmyndighetens förbundsdirektion beslutade den 25 september 2025 att ge förbundsdirektören i uppdrag att genomföra en analys av kommunalförbundets likviditet. Efter genomförd likviditetsanalys beslutade förbundsdirektionen att utreda möjligheten att erhålla en checkkredit hos bank. Kollektivtrafikmyndighetens avsikt är att upprätta en checkkredit för att hantera eventuella framtida svängning i likviditeten, för dagen bedömer myndigheten att likviditeten är god.

Kommunstyrelseförvaltningen

Kommunfullmäktige

Tjänsteskrivelse - Hemställan avseende upptagande av checkkredit

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att godkänna att kollektivtrafikmyndigheten ges möjlighet att uppta en checkkredit hos bank om högst 30 mnkr, samt

att beslutet gäller under förutsättning att övriga medlemmar beslutar likaledes. enligt Förbundsordningen.

Sammanfattning

Kollektivtrafikmyndighetens förbundsdirection beslutade den 25 september 2025 att ge förbundsdirektören i uppdrag att genomföra en analys av kommunalförbundets likviditet. Efter genomförd likviditetsanalys beslutade förbundsdirectionen att utreda möjligheten att erhålla en checkkredit hos bank. Kollektivtrafikmyndighetens avsikt är att upprätta en checkkredit för att hantera eventuella framtida svängning i likviditeten, för dagen bedömer myndigheten att likviditeten är god.

Beskrivning av ärendet

Myndigheten har efterfrågat synpunkter gällande ansökan om checkkredit från medlemmarnas ekonomikontakter via e-post. Inga synpunkter har inkommit.

Kommunalförbundet kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län fakturerar medlemsbidraget till medlemmarna efter budget innevarande år. Faktureringen sker kvartalsvis i förskott och justering mot utfall och budget hanteras på faktureringen för kvartal tre nästkommande år.

I samband med de stora indexprishöjningarna under tidigare år aktualiserades frågan om likviditeten eftersom budget överskreds med stora belopp och de fakturerade medlemsbidragen då var betydligt lägre. I perioder var myndigheten tvungen att fakturera medlemsbidrag tidigare på perioden för att klara betalningar till leverantörer i tid. För 2025 har förhållandet varit det motsatta då budgeten underskreds.

Bedömning

Det som går att utläsa ur likviditetsrapporten är att likviditeten har förbättrats. De tidigare årens underskott har reglerats och årets överskott ligger i kassan till och med kvartal tre 2026. Bedömningen är att likviditeten ligger i fas med de i förväg kvartalsvis fakturerade medlemsbidrag. Att godkänna att en checkkredit erhålls kan bidra till att motverka framtida svängningar i likviditeten.

Beslutsunderlag

Hemställen upptagande av checkkredit

Missiv bedömning av likviditet

Delges

Kommunförbundet Kollektivtrafikmyndigheten

Petra Werner
Chef Kansliavdelningen

TJÄNSTESKRIVELSE**Handläggare**
Kristina Van Loveren**Datum**
2026-04-21**Diariennr**
25/00491

(2 bilagor)

Hemställan avseende upptagande av checkkredit**Till medlemmarna i Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län**

Förbundsdirectionen har 2025-12-11 beslutat att:

- ge förbundsdirectionen i uppdrag att utreda möjligheten att erhålla en checkkredit hos bank, och om detta visar sig möjligt, teckna ett checkkreditsavtal,
- beslutet gäller under förutsättning att samtliga medlemmar godkänner detta, i enlighet med förbundsordningen.

Mot bakgrund av ovanstående hemställer förbundsdirectionen att respektive medlem beslutar:

- att godkänna att kommunalförbundet ges möjlighet att uppta en checkkredit hos bank om högst 30 mnkr, samt
- att uppdra åt förbundsdirectionen att, under förutsättning att villkoren bedöms som fördelaktiga, teckna avtal om checkkredit.

Bakgrund

Förbundsdirectionen beslutade den 25 september 2025 att ge förbundsdirectionen i uppdrag att genomföra en analys av kommunalförbundets likviditet samt återsrapportera till directionens sammanträde den 11 december 2025, inklusive eventuella förslag till åtgärder.

Vid sammanträdet den 11 december 2025 fattades, mot bakgrund av redovisad likviditetsanalys, beslut om att utreda möjligheten att erhålla en checkkredit hos bank samt att, om så är möjligt, teckna avtal.

Myndigheten har efterfrågat synpunkter gällande ansökan om checkkredit från medlemmarnas ekonomikontakter via e-post. Inga synpunkter har inkommit.

Med vänliga hälsningar

Thomas Olsson
Förbundsdirectioner
Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län

Bilagor:

Missiv Bedömning likviditet
Beslutsexpediering § 172 Bedömning av likviditet

Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län**Postadress:**
Box 143
841 22 Ånge**Besöksadress:**
Viktorlagatan 16
872 35 Kramfors**Telefon:** 0775-50 77 70**Org. nr:**
222000-2923**Webb/e-post:**
registrator@dintur.se
www.dintur.se

«Instans»

§ 97

KS/2026-325

Svar på hemställan avseende upptagande av checkkredit

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna att kommunalförbundet ges möjlighet att uppta en checkkredit hos bank om högst 30 mnkr, samt

att beslutet gäller under förutsättning att övriga medlemmar beslutar likaledes.

Sammanfattning

Kollektivtrafikmyndighetens förbundsdirektion beslutade den 25 september 2025 att ge förbundsdirektören i uppdrag att genomföra en analys av kommunalförbundets likviditet samt återsrapportera till direktionens sammanträde den 11 december 2025, inklusive eventuella förslag till åtgärder.

Vid sammanträdet den 11 december 2025 fattades, mot bakgrund av redovisad likviditetsanalys, beslut om att utreda möjligheten att erhålla en checkkredit hos bank samt att, om så är möjligt, teckna avtal.

Förslag till strategi för skötsel av kommunal skog

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta Strategi för skötsel av kommunal skog.

Sammanfattning

Som en del i att säkerställa långsiktighet i kommunens skogsbruk har förslag på strategi för skötsel av kommunal skog tagits fram. Strategin ska vara vägledande för skötseln av det kommunala skogsinnehavet. Skogen är till för kommunens medborgare, är en resurs för den biologiska mångfalden och är en markreserv för exploateringar samt ska säkra en kontinuerlig och hållbar tillväxt. Härnösands kommuns skogsbruk den senaste 15-årsperioden har varit inriktat på en omställning från till största delen trakthyggesbruk till ett brukande där målsättningen är att ha träd på marken under hela omloppstiden, på alla marker där det är möjligt. En skog i omställning innebär ökade möjligheter att fokusera på upplevelse, sociala värden och naturvärden samt anpassa planeringen av exploateringar så att bästa möjliga anpassning sker. Dagens skogliga tillstånd och önskad omställning av skogsbruket leder till att ekonomiskt överskott inte kan produceras som för 20–30 år sedan.

Kommunstyrelseförvaltningen

Beslutsinstans

Förslag till strategi för skötsel av kommunal skog

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå
Kommunfullmäktige besluta
att anta Strategi för skötsel av kommunal skog

Sammanfattning

Som en del i att säkerställa långsiktighet i kommunens skogsbruk har förslag på strategi för skötsel av kommunal skog tagits fram. Strategin ska vara vägledande för skötseln av det kommunala skogsinnehavet. Skogen är till för kommunens medborgare, är en resurs för den biologiska mångfalden och är en markreserv för exploateringar samt ska säkra en kontinuerlig och hållbar tillväxt. Härnösands kommuns skogsbruk den senaste 15-årsperioden har varit inriktat på en omställning från till största delen trakthyggesbruk till ett brukande där målsättningen är att ha träd på marken under hela omloppstiden, på alla marker där det är möjligt. En skog i omställning innebär ökade möjligheter att fokusera på upplevelse, sociala värden och naturvärden samt anpassa planeringen av exploateringar så att bästa möjliga anpassning sker. Dagens skogliga tillstånd och önskad omställning av skogsbruket leder till att ekonomiskt överskott inte kan produceras som för 20–30 år sedan.

Beskrivning av ärendet

Härnösands kommuns skogsbruk den senaste 15-årsperioden har varit inriktat på en omställning från till största delen trakthyggesbruk till ett brukande där målsättningen är att ha träd på marken under hela omloppstiden, på alla marker där det är möjligt. Denna inriktning har varit tydlig från både nuvarande och tidigare majoriteter i såväl Samhällsnämnd som Kommunstyrelse.

Som en del i att säkerställa långsiktighet i kommunens skogsbruk har förslag på strategi för skötsel av kommunal skog tagits fram. Strategin ska vara vägledande för skötseln av det kommunala skogsinnehavet. Skogen är till för kommunens medborgare, är en resurs för den biologiska mångfalden och är en markreserv för exploateringar samt ska säkra en kontinuerlig och hållbar skoglig tillväxt.

Bedömning

En skog i omställning innebär ökade möjligheter att fokusera på upplevelse, sociala värden och naturvärden samt anpassa planeringen av exploateringar så att bästa möjliga anpassning sker.

Dagens skogliga tillstånd och önskad omställning av skogsbruket leder till att ekonomiskt överskott inte kan produceras som för 20–30 år sedan.

Skogsbruket kan bära sina egna kostnader årligen och enstaka år ge ett mindre ekonomiskt överskott.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag SAM 2026-04-30

Bilaga

Strategi för skötsel av kommunal skog

Delges

Samhällsnämnden

Petra Werner
Chef kansliavdelningen

Olof Bäckman
kommunsekreterare

Strategi för skötsel av kommunal skog

Dokumentnamn	Strategi för skötsel av kommunal skog		Dokumenttyp Strategi	
Fastställd av			Datum 2026-02-27	Diarienummer SAM-2026-1295
Dokumentansvarig	Teknikavdelningen	Version 1	Senast reviderad -	Giltig t o m 2030-02-27
Dokumentinformation	Strategi för skötsel av kommunal skog			
Dokumentet gäller för	Härnösands kommun			
Annan information	SAM2026-1295			

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Planeringsnivåer.....	3
2	Bakgrund	4
3	Skogens skötsel ska vara hållbar	5
4	Skogens värde ska stärkas	6
4.1	En växande kommun	6
4.2	Upplevelser för medborgarna	6
4.3	Naturvärden ska stärkas	7
4.4	Brand- och stormsäkring	7
4.5	Skogens bidrag till klimatmålet	8
4.6	En attraktiv kommun	8
5	Zonering för anpassad skötsel	9
5.1	Zon 1 – Närskog	9
5.2	Zon 2 – Friluftsskog	9
5.3	Zon 3 – Ytterområden	9
6	Skogsstrategin ska vara känd	10
7	Målgrupp	11
8	Referenslista	12

1 Inledning

Denna strategi ska vara vägledande för skötseln av det kommunala skogsinnehavet. Skogen är till för kommunens medborgare, är en resurs för den biologiska mångfalden och är en markreserv för exploatering samt ska säkra en kontinuerlig och hållbar tillväxt. Det kan framåt bli aktuellt med aktiva kompensationsåtgärder som motvikt till exploatering.

Förvaltningen ska vara modern, aktiv och medveten. Skötseln av skogen ska bidra till trivsel, ta hänsyn till det rörliga friluftslivet, vara anpassad till ett föränderligt klimat och främja den biologiska mångfalden.

Kommunens skogsförvaltning ska också skapa förutsättningar för att säkra en kontinuerlig och hållbar skoglig tillväxt.

Skog är ett "trögt" system och effekter av ändrade strategier för skogens brukande och skogsskötsel syns gradvis och oftast först på mycket lång sikt. I planering av skogsskötsel finns därför olika tidshorisonter.

1.1 Planeringsnivåer

- **Strategisk planering (20–100 år)**
Den strategiska planeringen siktar mot skogens långsiktiga utveckling, och har ett långt tidsperspektiv.
- **Taktisk planering (5–20 år)**
I den taktiska planeringen omsätts strategisk planering till medelsiktiga åtgärder. Skogsbruksplanen revideras vid behov. Beslut fattas om planerade åtgärder i flerårsplaner och behovet av resurser grovplaneras.
- **Operativ planering (0–5 år)**
Den operativa planeringen är detaljerad och avgör var och med vilka resurser skötselåtgärder ska utföras den närmaste tiden, kopplat till budget.

Strategin implementeras genom att strategins vilja arbetas in i skogsbruksplanen och arbetsbeskrivningar som anger det detaljerade utförandet.

Skogsbruksplanen är ett verktyg för den praktiska skötseln av skogen och sträcker sig oftast över ca 10 år.

De kommunala naturreservaten omfattas ej av denna strategi, då de regleras genom skötselplaner. Strategin avser all produktiv kommunalägd skog, inklusive detaljplanerad skog.

2 Bakgrund

Härnösands kommuns skogsinnehav har i stort sett varit det samma de senaste 40–50 åren. Skogsinnehavet har fungerat som fritids och rekreationsområden, markreserv, för avkastning och sysselsättning. Två stormar (år 2013 och 2025) fällde stora delar av kommunens äldre skog (SLU 2022) och tyngdpunkten i det kommunala skogsinnehavet ligger 2026 på medelålders gallringsskogar. Se bild 1+2.

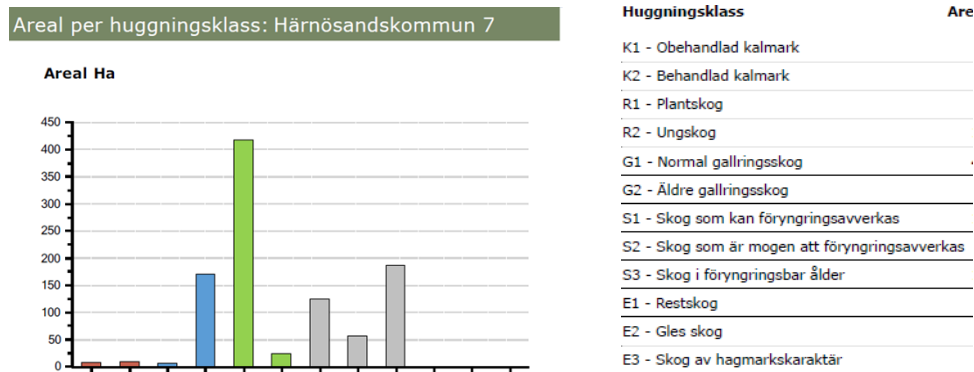

Bild 1+2. Fördelning per huggningsklass februari 2026

Åldersfördelningen är trots det relativt jämn men med tydlig tyngdpunkt mellan 20–50 år och +110år. Se bild 3

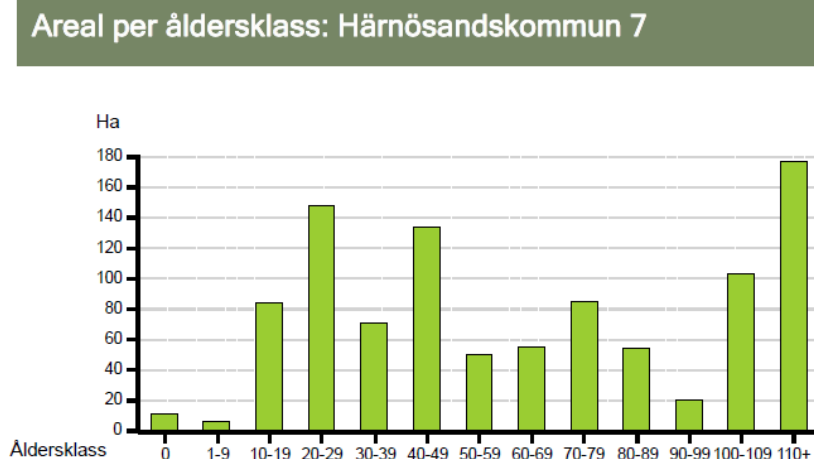

Bild 3 Fördelning per åldersklass februari 2026

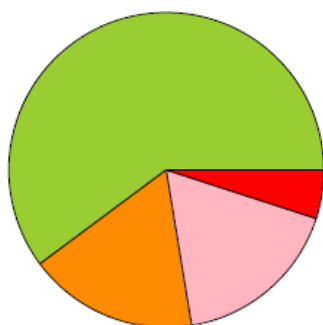
Det skogsbruk som sker har den senaste 15-årsperioden varit inriktat på en omställning från till största delen trakthyggesbruk till ett brukande där målsättningen är att ha träd på marken under hela omloppstiden på alla marker där det är möjligt. Denna omställning, tidigare skötsel och resultatet av stormarna Ivar (2013) och Johannes (2025) leder till att skogsbruket inte kan producera ekonomiskt överskott som för 20–30 år sedan. Skogsbruket kan bära sina egna kostnader årligen och enstaka år ge ett mindre ekonomiskt överskott. Med denna Skogsstrategi tas därför avkastningskravet bort. En skog i omställning innebär också ökade möjligheter att fokusera på upplevelse, sociala värden och naturvärden.

3 Skogens skötsel ska vara hållbar

Härnösands kommun ska sköta och behålla ett skogsinnehav för att säkra en kontinuerlig och hållbar tillväxt. En stor del av skogsinnehavet består av ung till medelålders skog, vilket ger upphov och möjlighet till att skapa ett nytt variationsrikt landskap. En mosaik av olika skogsmiljöer ger variation som skapar robusthet, ger trevliga upplevelser och stärker den biologiska mångfalden (Skogsstyrelsen 2024).

Härnösands kommuns skogar är FSC®-certifierade (lic.nr. BV-FM/COC-017993) sedan 1 december 1998. Certifieringen är ett frivilligt åtagande av Härnösands kommun som skogsägare där kommunen ska följa de standard som kommer med certifieringen vad gäller ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart skogsbruk. Kulturmiljövärden i markerna ska värnas och vårdas.

Skogsbruket ska bedrivas med målet att marken ska vara kontinuerligt trädbevuxen med stor variation både i ålder, höjd och traddiameter med bibehållen produktion genom skötselmetoder liknande hyggesfritt skogsbruk. Trakthyggesbruk kan dock vara nödvändig i många fall för att ställa om till exempel fullvuxen granskog till klimatanpassad bland- eller lövskog. I nuvarande skogsbruksplan har Härnösands kommun som en del av strategin valt att lägga stor del av skogsinnehavet i målklasserna för naturvård, Se bild 4. Detta för att stärka både den biologiska mångfalden men även de sociala upplevelsevärdena. Gödsling eller bekämpning med kemiska preparat ska inte förekomma.

Målklasser	Areal	
	Ha	%
PG	601,1	60,2 %
PF	173,7	17,4 %
NS	174,2	17,4 %
NO	49,7	5,0 %
Summa	998,7	100 %

Målklasser

Målklasserna ger information om skogens brukning. Klasserna har följande innebörd:

PG Produktion med generell naturhänsyn

Områden där intresset för virkesproduktion är dominerande. Generell naturhänsyn tas i form av detaljhänsyn och hänsynsytor.

PF Produktion med förstärkt hänsyn

Kombinerade mål med uttalat produktionsintresse och ett naturvårdintresse som vida överstiger generell hänsyn. K enligt skogsägarföreningarna.

NS Naturvård skötselkrävande

Naturvård utan produktionsintresse där området gynnas av naturvårdande skötsel.

NO Naturvård orört

Naturvård utan produktionsintresse där området lämnas orört.

Bild 4 Fördelning per målklass februari 2026

4 Skogens värde ska stärkas

Härnösands kommun har i början av 2026 ett skogsinnehav som omfattar cirka 1000 hektar produktiv skogsmark. En stor del av skogen är tätortsnära. Den kommunala skogen är en värdefull tillgång för medborgarna ur många hänseenden. Denna skogsstrategi beskriver hur vi säkerställer att skogens värden på kommunal mark tillvaratas på bästa sätt.

Skogsstrategin kopplar mot de nationella miljömålen, främst Levande skogar och Ett rikt djur- och växtliv, men även en målen Begränsad klimatpåverkan, Myllrande våtmarker och God bebyggd miljö. Skogsstrategin bidrar även till Sveriges friluftsmål exempelvis Tillgänglig natur för alla, Tillgång till natur för friluftsliv och Attraktiv tätortsnära natur.

Skogsstrategin kopplar även mot det regionala skogsprogrammet, främst fokusområde 1. Ett hållbart skogsbruk med ökad klimatnytta, fokusområde 2. Mångbruk av skog för flera jobb och hållbar tillväxt i hela landet samt fokusområde 5. Ett kunskapskliv för ett hållbart brukande och bevarande av skogen.

Skogsskötseln ska möjliggöra framtida exploatering och bebyggelseutveckling samt skapa och bevara viktiga miljöer för människor, djur och växter. Den ska också minska risker kopplade till storm och brand, samt om möjligt öka kolinlagringen. Denna skogsstrategi ska tala om hur skötseln ska bedrivas för att stärka skogens värden, och bevara dem både på kort och lång sikt. Värdena sammanfattas till dessa:

- En växande kommun
- Upplevelser för medborgarna
- Naturvärden ska stärkas
- Brand- och stormsäkring
- Skogens bidrag till klimatmålet
- En attraktiv kommun

4.1 En växande kommun

Skogsinnehavet fungerar som markreserv för att kommunen ska kunna växa. För skog som är utpekad för ny bebyggelse eller annan exploatering i olika planer bör skötseln anpassas efter detta.

Avverkning bör utföras i sent skede när det är beslutat hur exploatering planeras. Detta maximerar skogens förmåga som kolsänka och skapar förutsättningar för att upplevelsemässiga värden ska kunna nyttjas i den kommande exploateringen, vilket kan vara kostnadseffektivare än att skapa nya grönytor. Exempelvis kan träd röjas fram för att stärka rötterna mot storm i framtiden, och områden med fina värden skötas så att de kan tillvaratas i den kommande bebyggelsen.

När skogsmark exploateras kan det finnas ett behov av att utöka det kommunala skogsinnehavet eller jobba med aktiva kompensationsåtgärder för att säkerställa skogens olika värden enligt denna strategi. Behov av detta utreds i samband med exploateringsplaneringen.

4.2 Upplevelser för medborgarna

"Skogens sociala värden är de värden som skapas av upplevelser av skogen" (Skogsstyrelsen 2018).

De sociala värdena som skogen ger är många och nyanserade. Utöver att skapa förutsättningar för friluftsliv och rekreation bidrar skogen också till förbättrad folkhälsa (Naturvårdsverket 2024).

Skogen är en rik tillgång för barn i form av de naturliga lekmiljöer den utgör, och kan även vara en resurs i skolundervisningen. Att vistas i naturmark har visat sig ge positiv inverkan på människors psykiska hälsa såväl som den fysiska, och kan exempelvis vara till stöd vid återhämtning från utmattning och andra stressjukdomar (SLU 2015).

Hur skogen används och vilka preferenser människor har för olika skogsmiljöer varierar, men vissa aspekter är återkommande; framkomlighet och sikt – att kunna röra sig fritt och ha uppsikt runt omkring sig, variation i miljön - att omgivningen förändras när man rör sig mellan olika områden, samt att det finns utsikt, vattendrag, rastplatser eller liknande målpunkter (Skogsstyrelsen 2016).

4.3 Naturvärden ska stärkas

Skogens naturvärden innefattar framför allt biologisk mångfald - artrikedom och variation inom ett område. Den biologiska mångfalden spelar en viktig roll i att skapa en uthållig och variationsrik miljö som är motståndskraftig mot framtidens klimatförändringar (Europeiska kommissionen 2021).

Vid Rävmon har exempelvis inom Gerstabäckenprojektet 2025 diken lagts igen för att återväta utdikad våtmark, dels som en åtgärd för att öka den biologiska mångfalden och dels som en del i att minska belastningen på Gerstabäcken vid höga flöden.

Att anpassa skötseln efter platsspecifika biotoper eller att spara naturmiljö i detaljplanläggning är exempel på åtgärder som stärker och bevarar naturvärdena.

Skog och mark kan delas in i olika naturtyper, generellt beroende av platsens förutsättningar så som bördighet, markfukt, jordmån, topografi med mera. Exempel på värdefulla naturtyper i skog är artrik lövskog, hållmarkstallskog samt sumpskog.

4.4 Brand- och stormsäkring

Att arbeta förebyggande med klimatanpassning för att minimera skador orsakade av brand och stormar i den kommunala skogen är viktigt ur ett brett samhällsperspektiv. Skadorna som kan uppstå är i många fall förödande både säkerhetsmässigt och ekonomiskt, särskilt i tätortsnära lägen (SLU 2022).

Det finns en mängd olika strategier och åtgärder som kan tillämpas för att förhindra detta, flertalet av dem pågår redan i kommunen. Exempel på åtgärder är att öka andelen lövträd och minska andelen täta granbestånd, då gran både ökar brandintensiteten och lätt faller omkull vid storm. Det är också viktigt att utgå från platsspecifika förutsättningar med exempelvis härskande vindriktningar. Även igenläggning av skogsdiken återskapar buffertar för höga flöden och torrperioder.

4.5 Skogens bidrag till klimatmålet

En skog på tillväxt är en effektiv kolsänka. Kommunens höga andel ungskog bidrar positivt till en ökad kolinlagring de kommande 50 åren. Över tid blir dock skogens kolförråd mättat och inbindningen av kol avtar. Bland- och lövskog, samt hyggesfria skötselmetoder främjar kolinlagring på lång sikt. Även återvätning av utdikade torvmarker är åtgärder för att binda kol i marken (Skogsstyrelsen 2022).

4.6 En attraktiv kommun

Närheten till skog och mark för friluftsliv och rekreation är en viktig del i marknadsföringen av Härnösands kommun, och även en av de viktigaste och mest uppskattade aspekterna av att bo här. Härnösand erbjuder stora, tätortsnära rekreationsområden för både kultur- och friluftsliv. Dessa skogsinnehav är viktig att värna. Exempel på åtgärder som kan stärka attraktiviteten är att säkerställa att välanvända frilufts- och rekreationsstråk i skog och mark underhålls till en god nivå och att de anpassas till olika typer av aktiviteter.

5 Zonering för anpassad skötsel

Kommunens skogsbestånd delas in i tre zoner där skogens olika värden stärks beroende på platsens förutsättningar. Hänsyn tas till det geografiska läget, men anpassas också till markens beskaffenhet.

Skog som är utpekad för exploatering i översiktsplanen kan ingå i samtliga skötselzoner.

Skogsbruk kommer att bedrivas i samtliga skötselzoner. I zon 2+3 kan skogsbruk bedrivas så att större avkastning uppnås samtidigt som strategins intentioner ska genomföras.

5.1 Zon 1 – Närskog

Närskog är skogen absolut närmast bostäder, all närskog omfattas inte av skogsbruksplanen utan här ingår även detaljplanelagd mark. I närskogen ska skötsel bedrivas med fokus på trygghet, trivsel, lekmiljöer, rekreation och att främja rörelse. Skogen ska också vara skyddad mot storm och fungera som en fördröjning av brand mot staden. Andelen ljusa trädslag såsom tall och lövträd är hög i zon 1. Extra hänsyn tas i kantzonen mot bebyggelse med tanke på storm och trygghet.

5.2 Zon 2 – Friluftsskog

Friluftsskog omfattar största delen av det kommunala skogsinnehavet. Den tätortsnära friluftsskogen ligger cirka 300–600 meter från bostäder eller friluftsanläggningar. Skog som ligger lite längre ut från bebyggelse fungerar ofta som rekreationsskog för friluftsliv, men kravet på tillgänglighet och trygghet är lägre. Platsens förutsättningar avgör skötsel, och områden längre bort från stigar kan tillåtas vara mer otillgängliga och mer hänsyn kan tas till biologisk mångfald.

5.3 Zon 3 – Ytterområden

Skog som ligger längre bort från bebyggelse har värden i form av biologisk mångfald, kolinlagring och för produktion. Skogsbruket i denna zon kan vara något mer intensivt samtidigt som hänsyn tas till framförallt biologisk värden.

6 Skogsstrategin ska vara känd

Information om hur skogen vårdats inför kommande exploateringar ska förmedlas till detaljplaneringen så att vinster med riktad skötsel inte går förlorad. Det vill säga god dokumentation av åtgärder, kopplat till den planering som gjorts och förmedling av densamma mellan olika berörda delar av kommunen (skogsansvarig, utförare, medarbetare på samhällsplaneringen etc.) är avgörande för en långsiktighet och att de planer som lagts får de resultat som avses.

Inför större planerade skogsskötselåtgärder ska kommunen informera och bör föra dialog med närboende. Insatser kan också vara att till exempel göra välbesökta områden mer tillgängliga genom skyltning och via andra informationskanaler.

7 Målgrupp

Den primära målgruppen för strategin är samhällsnämnden och kommunstyrelsen. Den sekundära målgruppen är övriga kommunala nämnder och bolag samt kommunens medborgare, skolor, förskolor och företag.

8 Referenslista

Europeiska kommissionen (2021). Ny EU-skogsstrategi för 2030. Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén. Bryssel, 2021.

Länsstyrelsen Västernorrland (2020) Skogen som resurs för jobb, hållbar tillväxt, brukande samt bevarande i Västernorrland. Regionalt skogsprogram 2020-2030. Rapport 2020:8.

Naturvårdsverket (2024) Tillgång till vardagsnära natur är bra för folkhälsan. Publikation. Naturvårdsverket, Folkhälsomyndigheten, Skogsstyrelsen, Länsstyrelserna. ISBN 978-91-620-8916-0. Version 2024.

SLU (2022). Alternativa skötselstrategier i tätortsnära skog - en framtidsanalys för Sundsvalls kommun. Rapport Skog 2022:1.

SLU (2015). Rehabiliteringsskog och virkesproduktion -går de att kombinera?. Fakta skog nr 6-2015.

Skogsstyrelsen (2018). En analys av styrmedel för skogens sociala värden. Regeringsuppdrag. Rapport 2018/7.

Skogsstyrelsen (2024). Hyggesfritt skogsbruk och biologisk mångfald. Faktablad. Februari 2024.

Skogsstyrelsen (2016) Skogsskötsel för friluftsliv och rekreation. Skogsskötselserien nr.15. Skogsstyrelsen, Skogsindustrierna, SLU, LRF.

Skogsstyrelsen (2022). Underlag för strategisk planering för ökad kolsänka. Regeringsuppdrag. Rapport 2022/14. Regeringsuppdrag.

Kontakt

Mathias Rönnkvist

Ansvarig handläggare

Telefon: 0611-34 81 23

E-post: mathias.ronnqvist@harnosand.se

«Instans»

§ 99

KS/2026-359

Förslag till strategi för skötsel av kommunal skog

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta
att anta Strategi för skötsel av kommunal skog.

Reservstation

Eva-Clara Viklund (M), Göran Kejerhag Östlund (M), Ingermar Ljunggren (M), Glenn Sehlin (SD), Ulrika Jonsson (SD) och Christina Lindberg (C) reserverar sig mot förslaget.

Sammanfattning

Som en del i att säkerställa långsiktighet i kommunens skogsbruk har förslag på strategi för skötsel av kommunal skog tagits fram.

Strategin ska vara vägledande för skötseln av det kommunala skogsinnehavet. Skogen är till för kommunens medborgare, är en resurs för den biologiska mångfalden och är en markreserv för exploateringar samt ska säkra en kontinuerlig och hållbar skoglig tillväxt.

Överläggning

Jonas Bergström (S) föreslår att kommunstyrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Christina Lindberg (C) föreslår att kommunstyrelsen remitterar ärendet åter.

Eva-Clara Viklund (M) och Glenn Sehlin (SD) ställer sig bakom Christina Lindbergs (C) förslag.

Ordförande ställer förslagen motvarandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt Jonas Bergströms (S) förslag.

Protokollsanteckning

Christina Lindberg (C) lämnar följande anteckning:

«Instans»

Att återremittera ärendet för att tydliggöra strategier kring skötsel per zon och målklassificering. Utredda i vilken grad avkastning kan vara möjligt att återinvesteras i tillgänglighetsfrämjande och naturvårdande åtgärder. Strategin för skötsel av kommunal skog bör även inkludera kartor och strategier för tillväxt och möjligheter för exploatering av mark så att det även omfattar riskhantering avseende exempelvis biotopskydd.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse – Förslag till strategi för skötsel av kommunal skog

Strategi för skötsel av kommunal skog

Protokollsutdrag samhällsnämnden 2026-04-30 § 53 Strategi för skötsel av kommunal skog

Avsägelse 2026

Kommunfullmäktiges beslut

Inga avsägelse har inkommit till dagens sammanträde.

Valärenden 2026

Kommunfullmäktiges beslut

Inga valärenden har inkommit till dagens sammanträde.

Ärenden för kännedom till kommunfullmäktige 2026

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige föreslås besluta

att lägga ärenden för kännedom till handlingarna.

Sammanträdesdatum	2026-05-07
Plats och tid	Rådrummet, Härnösands kommun Kl. 09.00 – 15.30
Beslutande	Maria Öberg, ordförande Lillemor Andersson, 1:e vice ordförande Samuel Möller, 2:e vice ordförande Peter Hasselborg Lasse Spång Sven-Arne Staflund Karin Wallblom
Paragrafer	1 – 2 §§
Övriga närvarande	Lena Medin, Azets Revision & Rådgivning AB
Underskrifter (digitala signaturer)	Sekreterare Lena Medin Ordförande Maria Öberg Justerare Lillemor Andersson Tillkännagivande angående justering av detta protokoll har anslagits på kommunens anslagstavla 2025-

BEVIS OM ANSLAG

Justering av revisorernas protokoll har tillkännagivits genom anslag på kommunens anslagstavla.

Sammanträdesdatum	Anslaget uppsatt	Anslaget nedsatt
2026-05-07	2026	2026-

Förvaringsplats för protokollet
Härnösands kommun

.....
Lena Medin, sekreterare

§ 1 Val av justerare

Lillemor Andersson utsågs till justerare av protokollet.

§ 2 Arbetsordning

Med anledning av beslutet om att revisorerna inte längre får delta vid ägardialogerna ses arbetsordningen över.

Beslutades

att fastställa bifogad reviderad arbetsordning.

Härnösands kommun

Revisorerna

Arbetsordning för revisorerna 2023-2026

Fastställd vid sammanträde 2023-01-12 reviderad 2024-02-08,
2026-05-07

Bakgrund

Revisorerna arbetar långsiktigt, förebyggande och framåtsyftande för att nå största möjliga effekter. De har fortgående kommunikation med fullmäktige och de nämnder som granskas.

Revisorernas formella reglering återfinns i lagstiftningen och i det av fullmäktige fastställda revisionsreglementet.

Enligt god revisionssed i kommunal verksamhet utarbetar revisorerna tillsammans effektiva och tydliga arbetsformer som dokumenteras i en arbetsordning för det löpande arbetet. Arbetsordningen behandlar kommunrevisionens inre arbetsformer och förhållningssätt.

För mandatperioden 2023-2026 gäller denna arbetsordning

1. Arbetsformer

1.1 Ordförandes roll och arbetssätt

- Ordförande och de två vice ordföranden utses av kommunfullmäktige.
- Ordföranden ansvarar för kallelse och dagordning till revisorernas överläggningar och sammanträden.
- Ordföranden leder revisorernas sammanträden.
- Förvaltningsärenden protokollförs på ordförandens ansvar.

1.2 Presidie

Revisionens presidie består av ordförande, vice ordförande och 2:e vice ordförande. Presidiet ansvarar för att bereda kallelse och dagordning till revisionens sammanträden.

1.2 Informell arbetsuppdelning mellan revisorerna

Revisorerna är självständiga i förhållande till varandra men strävar efter att fatta beslut om granskningsarbetet i enighet och att i största möjliga mån arbeta gemensamt och samordnat. Granskningsinsatser dokumenteras i en revisions-/aktivitetsplan.

Områdesbevakning av de olika nämndernas verksamhetsområden sker genom informell uppdelning bland revisorerna. Samtliga revisorer, med undantag p.g.a. valbarhetshinder och jäv, svarar samfällt för granskningsarbetet och redogörelsen till fullmäktige av resultatet.

Respektive nämnds kallelser, handlingar, protokoll och verksamhet följs kontinuerligt. Grupperna skall få sina respektive granskningsnämnders kallelser, handlingar och protokoll. Det samma gäller handlingar från bolagen och stiftelserna. Revisorerna bör i sitt arbete utgå från KF-protokoll.

Rapportering lämnas vid revisionssammanträden om viktiga frågor som berör revisionsarbetet. Revisorernas biträds i granskningsarbetet av sakkunniga biträden.

2. Tidplan och former för möten, överläggningar och andra aktiviteter

Revisorerna beslutar normalt i december, om en sammanträdesplan för det kommande året. Planen revideras vid behov.

För informationsutbyte och redovisning av granskningsresultat hålls fortlöpande kontakter med kommunfullmäktiges presidium och med kommunstyrelsens presidium.

Minst en gång per år träffas revisorerna företrädare för de olika nämnderna.

Avseende lekmanrevisionen gäller följande:

- Lekmanrevisionen planerar för ett höstmöte och slutrevision. Sakkunnigt biträde deltar om lekmanrevisorerna så önskar. Vid mötet deltar både ordinarie och ersättare.
- Vid behov överenskommer lekmanrevisorerna med respektive bolag om ytterligare dialoger.
- Lekmanrevisorerna deltar inte vid ägardialogen.
- Restriktivitet gäller för lekmanrevisionens deltagande vid ordinarie styrelsemöte (kallelser ses normalt sett som informationsmaterial), se avsnitt 5.6 i God revisionssed i kommunal verksamhet 2022.
- Lekmanrevisorerna informerar övriga i revisionen (se p 6.2.5 i God revisionssed i kommunal verksamhet 2022)

Revisorerna strävar efter att närvara vid fullmäktigesammanträde alternativt via webb-TV.

Verksamhetsbesök genomförs regelbundet. Sakkunnigt biträde förbereder träffen i form av att i förväg inventera riskområden som bör behandlas vid träffen, skicka kallelse med dagordning för träffen, delta vid besöket samt ombesörja minnesanteckningar från mötet.

3. Former för ömsesidig information, krav på dokumentation och kvalitetssäkring

Revisorerna informerar varandra kontinuerligt vid revisions sammanträden.

Vid revisorernas sammanträden och träffar upprättas och justeras minnesanteckningar. Se även punkt 1 ovan beträffande protokoll.

De sakkunniga ska redovisa sina uppdrag muntligt och i skriftliga revisionsrapporter vid revisorernas sammanträden. Undantag från krav på skriftliga rapporter får göras beträffande mindre granskningsinsatser, vilka kan redovisas i exempelvis PM eller muntligt direkt vid sammanträdena och noteras i minnesanteckningarna.

Revisionerna kvalitetssäkrar granskningsresultaten innan de överlämnas till dem som granskats.

Revisionsrapporter som överlämnas till granskad nämnd ska åtföljas av en skrivelse undertecknad av presidiet. Svar begärs inom två månader (längre svarstid vid årsskifte och sommar då styrelse och nämnder inte har sammanträden).

De sakkunnigas revisionsrapporter lämnas kontinuerligt för kännedom till kommunfullmäktiges presidium och till kommunstyrelsen.

Revisionsrapporter lämnas till de övriga nämnder om revisorn bedömer att rapporterna kan vara till nytta i nämndernas fortsatta arbete.

Revisorerna lämnar information om revisionens arbetssätt och resultatet av projekt i partigrupperna och andra intresseorganisationer i den utsträckning den enskilda revisorn finner lämpligt.

4. Styrning av och samverkan med de sakkunniga

Kommunrevisionen biträds av sakkunniga som de själva handlar upp enligt gällande lagstiftning.

Uppdragen till de sakkunniga bestäms av hela kommunrevisionen genom revisionsplan och projektplaner för olika fördjupningsprojekt. Revisionsplanen utarbetas med utgångspunkt från en bedömning av väsentlighet och risk.

De sakkunniga redovisar fortlöpande upparbetningsläget beträffande granskningsprojekten.

De som granskats ska beredas möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på arbetsrapport/arbetsmaterial (s.k. faktakontroll) innan slutlig revisionsrapport upprättas och överlämnas till revisorerna.

5. Ekonomi, administration och rutiner

För revisorernas budget utgör fullmäktiges presidium budgetberedning.

Revisorerna följer upp sin ekonomi fortlöpande. Två av dessa tillfällen är i samband med kommunens delårsrapport och i samband med bokslutet. Vid behov sker tätare uppföljning.

Revisorerna avger årligen till fullmäktiges presidium en redogörelse för verksamhetens förvaltning.

Revisorerna lämnar in sina tjänstgörings-/uppdragsrapporter så snart som möjligt efter uppdragets fullgörande.

Vården av revisorernas arkiv sker i enlighet med revisionsreglementet. Om utlämnande av revisorernas handlingar beslutar ordförande med vice ordförande som ersättare.

6. Mediakontakter, webbplats

Revisorernas kontakter med media sker i första hand genom ordföranden.

Information om revisorerna och revisorernas uppgifter, de sakkunniga revisionsrapporter avseende slutförda projekt samt revisionsberättelsen med bilagor ska finnas på kommunens webbplats. Sakkunniga biträdet ombesörjer att webbplats uppdateras löpande med stöd från det administrativa stödet. Vid förfrågan av intresseorganisationer, se punkt 3, sker en avstämning med samtliga revisorer gällande vem som ska delta samt vilken information som ska lämnas.

Revisorerna ska löpande informera allmänheten om arbetet. Kommunikation med kommunfullmäktige är en stående punkt på dagordningen.

7. Attesträtt

Ordförande är beslutsattestant med förste vice ordförande som ersättare. Ersättningar mm till ordförande attesteras av förste vice ordförande.

8. Kompetensutveckling

Revisorerna deltar i de kurser, konferenser och andra kompetensutvecklande aktiviteter som bedöms vara nödvändiga för uppdragets genomförande. Beslut om deltagande fattas vid revisorernas sammanträden. Behovet av kompetensutveckling prövas i samband med det årliga budgetarbetet.

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

LENA MEDIN

Sekreterare

Serienummer: fdca59a9db67cf[...]85981c060041a

IP: 217.209.xxx.xxx

2026-05-12 07:58:21 UTC

LILLEMOR ANDERSSON

Justerare

Serienummer: 3cc6d575497e62[...]328db561f9d78

IP: 217.213.xxx.xxx

2026-05-12 08:16:28 UTC

Karin Maria Öberg

Ordförande

Serienummer: 4706b11107cc72[...]29245d00a2a3f

IP: 37.250.xxx.xxx

2026-05-15 11:13:19 UTC

Detta dokument är undertecknat digitalt via [Penneo.com](https://penneo.com). De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se <https://eutl.penneo.com>.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:

När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, <https://penneo.com/validator>, eller andra validerings verktyg för digitala signaturer.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I HÄRNÖSAND**

BESLUT
2026-05-22
Meddelat i
Härnösand

Mål nr
2049-26 E

KLAGANDE

Charlotte Höglund Bystedt

MOTPART

Härnösands kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Kommunstyrelsen i Härnösands kommuns beslut den 31 mars 2026,
§ 46 (dnr KS/2026-144)

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen (2017:725); fråga om avvisning

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avvisar överklagandet.

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

BAKGRUND

Kommunstyrelsen i Härnösands kommun behandlade den 31 mars 2026 ärendet *Kommunfullmäktiges arbetsordning* (§ 46) och beslutade därvid att föreslå till kommunfullmäktige att dels besluta om att anta arbetsordningen, dels besluta att den ska träda i kraft den 15 oktober 2026.

Charlotte Höglund Bystedt har begärt laglighetsprövning och preciserat att hon överklagar kommunstyrelsens beslut § 46, KS/2026-144.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 13 kap. 2 § punkten 2 kommunallagen får beslut av en nämnd eller ett partssammansatt organ överklagas, om beslutet inte är av rent förberedande eller rent verkställande art.

Förvaltningsrätten konstaterar att det som kommunstyrelsen beslutat om i det överklagade beslutet enbart är ett förslag till kommunfullmäktige att besluta på visst sätt. Beslutet är därmed av rent förberedande art och kan därmed inte överklagas. Överklagandet ska därför avvisas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (FR-03).

Gunilla Lavås
rådman

Målet har föredragits av föredragande juristen Andreas Svadling.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

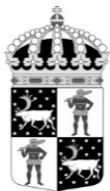
- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

Länsstyrelsen
Norrbotten

Protokoll
Datum
2026-05-28

1 (11)
Diarienummer
7229-2026

Överförmyndarnämnden i
Härnösands kommun

Inspektion hos Överförmyndarnämnden i Härnösands kommun

Sammanfattande bedömning

Länsstyrelsen i Norrbottens län (länsstyrelsen) anser, vid en samlad bedömning, att Överförmyndarnämnden i Härnösands kommun (överförmyndarnämnden) generellt arbetar i enlighet med gällande lagstiftning. Goda rutiner finns och ärendena handläggs över lag på ett lämpligt och rättssäkert sätt. De brister som generellt uppmärksammas är av sådan typ att den sammantagna bedömningen blir kritik.

Länsstyrelsen har dock i två ärenden uppmärksammat brister av sådan beskaffenhet att överförmyndarnämnden får allvarlig kritik i dessa enskilda ärenden.

Länsstyrelsen avslutar ärendet genom detta protokoll.

Allmänt om inspektionen

Av Föräldrabalken, FB, och Förmynderskapsförordningen (1995:379), FFO, framgår att Länsstyrelsen ska inspektera överförmyndarnämnden varje år samt att tillsynen syftar till att granska om överförmyndarnämndens handläggning följer reglerna i föräldrabalken, förmynderskapsförordningen samt även i övrigt sker på ett rättssäkert och lämpligt sätt. Länsstyrelsen ska enligt förordningen alltid kontrollera det av överförmyndarnämnden förda registret samt stickprovvis utvalda akter, vilka utgör pågående och inte avslutade ärenden. Granskningen avser generellt två år tillbaka i tiden.

Länsstyrelsen har granskat överförmyndarnämnden den 20 maj 2026 i verksamhetens lokaler i Härnösand. I den gemensamma

överförmyndarnämnden ingår Härnösands och Kramfors kommuner. Vid inspektionen närvarade överförmyndarnämndens vice ordförande, verksamhetschef samt handläggare.

Överförmyndarnämndens expeditionstider

Länsstyrelsen konstaterar vid besöket att information om överförmyndarnämndens expeditionstid finns uppsatt på kommunens anslagstavla i enlighet med 8 § FFO.

Statistik

Överförmyndaren har i enlighet med 26 § FFO inlämnat efterfrågad statistik för verksamheten 2025.

Delegationsordning

För överförmyndarnämndens verksamhet finns en fastställd delegationsordning vilken länsstyrelsen tagit del av inför inspektionen.

Länsstyrelsens tillsynsinriktning 2025-2026

Länsstyrelsen kontrollerar under åren 2025–2026 särskilt överförmyndarens handläggnings enligt nedanstående.

- *Överförmyndarens granskning av ospecificerade poster i redovisningshandlingar*
- *Överförmyndarens handläggning vid byte av ställföreträdare*
- *Överförmyndarens handläggning av inkomna klagomål mot ställföreträdare*
- *Överförmyndarens uppföljning uttagsmedgivande från omyndigas bankkonton*

Länsstyrelsen konstaterar att det finns välfungerande rutiner i samtliga avseenden. Länsstyrelsen har inget att anmärka på överförmyndarens handläggning i dessa delar.

Årsräkningar

Förordnade förmyndare, gode män och förvaltare ska före den 1 mars varje år i en årsräkning till överförmyndarnämnden redogöra för förvaltningen under föregående år av egendom som har stått

under ställföreträdarens förvaltning. Årsräkningen ska avges på heder och samvete (se 14 kap. 15 § FB). Detsamma gäller i vissa fall föräldrar (se 13 kap. 14 § FB). Överförmyndarnämnden ska inte acceptera att en årsredovisning inte inkommer utan påminna och följa upp att redovisningen inkommer. Om redovisningen inte inges trots påminnelser kan överförmyndarnämnden enligt 16 kap. 13 § FB vid vite förelägga ställföreträdaren eller föräldern att fullgöra sina skyldigheter. Justitieombudsmannens (JO) rekommendation är att påminnelse skickas ut någon vecka in i mars månad och att vitesföreläggande därefter skickas ut i god tid före sommaren (se JO 1202-2008).

Överförmyndarnämnden ska, i enlighet med 16 kap. 3 § FB, granska ställföreträdarens verksamhet med ledning av bl.a. de årsräkningar som har lämnats. Denna granskning av årsräkningarna är huvudmannens garanti för att tillgångarna används på ett sätt som är till personens fördel. Det är bl.a. därför viktigt att årsräkningarna granskas inom rimlig tid. Enligt JO är sju månader för att granska en årsräkning för lång tid (se JO:s beslut 5172-2008).

Länsstyrelsen har inget att anmärka vad gäller tiden för överförmyndarnämndens granskning av årsräkningar.

Diarieföring och akthantering

Länsstyrelsen konstaterar att det är god ordning i samtliga akter. Samtliga handlingar som granskas överensstämmer med ordningen i dagboksbladet.

Lämplighetsprövning

Överförmyndarens lämplighetsprövning sker i samband med ett nytt förordnande samt årligen för befintliga uppdrag.

Lämplighetsprövningen omfattar bland annat kontroll hos Polismyndigheten, Kronofogdemyndigheten samt socialtjänsten enligt särskild checklista hos överförmyndaren.

Granskade akter

Länsstyrelsen har följande synpunkter/påpekanden och i förekommande fall kritik efter genomförd granskning.

Tjänsteskrivelser i akterna

Länsstyrelsen konstaterar att det förekommer att tjänsteskrivelser med beslutsförslag från överförmyndarverksamheten till överförmyndarnämnden finns diariieförda i akterna.

En förvaltning kan vanligtvis inte anses vara självständig i förhållande till sin beslutande nämnd. Tjänsteskrivelser som utväxlas däremellan blir därför inte på den grunden inkomna respektive upprättade (jfr t.ex. Högsta förvaltningsdomstolens avgöranden RÅ 1969 ref. 9, RÅ 1987 ref. 29 och RÅ 1993 not. 118).

Eftersom överförmyndarverksamheten när den avger tjänsteskrivelser till överförmyndarnämnden inte är ett självständigt organ i förhållande till överförmyndarnämnden har tjänsteskrivelserna därmed inte kommit in till myndigheten i den mening som avses i 2 kap. 9 § tryckfrihetsförordningen (1949:105) (TF) eller upprättats genom expediering i den mening som avses i 2 kap. 10 § TF. Tjänsteskrivelserna är inte heller, i den mening som avses i 2 kap. 8 § TF, att anse som upprättade hos överförmyndarkontoret. De är sålunda inte allmänna handlingar (jfr RÅ 1987 ref. 29).

Mot bakgrund av ovanstående är tjänsteskrivelser inte att hänföra till allmänna handlingar, som ska diariieföras, förrän de ärenden till vilka de hänförs är slutbehandlade av överförmyndarnämnden.

Utlämnande av allmänna handlingar – avslagsbeslut enligt Offentlighets- och sekretesslagen

Fråga om utlämnande av allmän handling prövas enligt 2 kap. 17 § tryckfrihetsförordningen (1949:105), TF, av den myndighet som förvarar handlingen.

Om en viss befattningshavare vid myndigheten svarar för vården av handlingen ankommer det enligt 6 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, på denne att i första hand pröva frågan om utlämnande till enskild. I tveksamma fall ska den som har handlingen i sin vård hänskjuta frågan till myndigheten, om det kan ske utan onödigt dröjsmål. Av lagkommentaren till paragrafen framgår att en föredragande eller handläggare av ett ärende vanligtvis anses ha vården om handlingarna i ärendet och alltså är den som i första hand ska pröva frågan om utlämnande.

Om en begäran att få ta del av en handling helt eller delvis inte kan tillmötesgå ska den som har gjort framställningen underrättas om detta. Den enskilde har då rätt att, efter begäran, enligt 6 kap. 3 § OSL få ett överklagbart beslut. Denna rätt tillkommer den enskilde oavsett grunden för att inte tillmötesgå begäran, beslutet ska vara skriftligt och motiverat. Beslut varigenom överförmyndarnämnden avslagit en enskilds begäran att få ta del av handling överklagas enligt 6 kap. 8 § OSL hos Kammarrätten.

Enligt 2 kap. 15 § TF ska en allmän handling som får lämnas ut, dvs som inte omfattas av någon sekretessbestämmelse, lämnas ut genast eller så snart det är möjligt.

JO har vid flertalet tillfällen uttalat att besked i en fråga som rör utlämnande av allmänna handlingar bör lämnas samma dag som framställningen gjorts. Någon eller några dagars fördröjning kan dock godtas om en sådan fördröjning är nödvändig för att myndigheten ska kunna ta ställning till om den efterfrågade handlingen är allmän och offentlig. Härtill kommer att ett visst dröjsmål är ofrånkomligt om framställningen avser eller fodrar genomgång av ett omfattande material, se exempelvis JO 4114-2009 och 4634-2015.

Länsstyrelsen har i akt 1610 noterat att överförmyndarnämnden anser att avslagsbeslut enligt OSL omfattas av delegationsförbud enligt 19 kap. 14 § FB. För beslut om avslag enligt OSL har därför nästa nämndssammanträde inväntats vilket inneburit att överförmyndarnämndens beslut om avslag att lämna ut allmänna handlingar har dröjt med drygt en månad från dagen när begäran om utlämnande inkom. Av avslagsbeslutet framgår också att överklagandehänvisningen är felaktig genom en hänvisning till tingsrätt.

Länsstyrelsen konstaterar att det av 6 kap. 3 § OSL framgår att det ankommer på den som svarar för vården av handlingen, dvs den som handlägger ärendet för överförmyndarnämndens räkning, att i första hand pröva frågan om utlämnande till enskild. Med hänsyn till skyndsamhetskravet i dels 6 kap 3 § OSL, dels 2 kap. 15 § TF samt JO:s uttalanden kan sådana frågor därför inte rutinmässigt hänskjutas till nästa nämndssammanträde. Länsstyrelsen anser därmed, till skillnad från överförmyndarnämnden, att det finns stöd för överförmyndarnämnden att delegera avslagsbeslut enligt OSL till verksamheten.

Mot bakgrund av att avslagsbeslut enligt OSL dröjt drygt en månad från begäran, samt att överklagandehänvisning i nämnda beslut är felaktig får överförmyndarnämnden allvarlig kritik i det enskilda ärendet. Länsstyrelsen kommer särskilt att följa upp överförmyndarnämndens rutiner vid nästa inspektion.

Överlämna till behörig mottagare

Länsstyrelsen konstaterar att det inte återkommande framgår av akterna att överförmyndarnämnden överlämnat redovisningshandlingar (sluträkning, årsräkningar, förteckningar m.m.) som förvarats hos överförmyndaren till behörig mottagare i enligt med 16 kap. 8 § FB.

Handlingarna är en förutsättning för behörig mottagare att kunna utreda förvaltningen och rikta eventuella anspråk mot denna. Risken för rättsförluster för huvudmannen blir således större och dessutom börjar inte tidsfristen enligt 12 kap 15 § FB för att väcka talan om skadestånd att löpa, vilket är till nackdel för den enskilde.

Länsstyrelsen vill därför uppmana överförmyndaren att se till att handlingarna överlämnas i enlighet med bestämmelserna i samtliga ärenden som avslutas hos överförmyndaren. Det bör även framgå av akten genom exempelvis en tjänsteanteckning, eller genom ett mottagningsbevis, att handlingarna överlämnats till behörig mottagare.

Granskningsanteckning

Enligt 16 kap. 4 § FB är överförmyndaren skyldig att göra anteckning om verkställd granskning på förteckningar, årsräkningar, sluträkningar m.m. Det bör även framgå om granskningen föranlett anmärkning eller inte. Överförmyndarens anteckning om granskning görs på originalhandlingen och förvaras i akten.

Länsstyrelsen har noterat att överförmyndarnämnden inte antecknar huruvida årsräkningen är granskad "*med eller utan anmärkning*" när överförmyndarnämnden vidtagit korrigering. Överförmyndarnämnden uppmanas därmed att även fylla i rutorna för med/utan anmärkning, jfr akten 3189 tillexempel.

Bevakningsrutiner

Länsstyrelsen har i ett flertal akter uppmärksammat att överförmyndarnämnden förbisett förelägganden från tingsrätt, se

exempelvis akten 6361 där överförmyndarnämnden inte inställt sig till muntlig förhandling i ett ärende. Överförmyndarnämnden har också glömt att ansöka om anstånd alternativt inte yttrat sig i tid till tingsrätten.

Mot bakgrund av ovanstående är det av vikt att rutinerna för bevakning fungerar. Överförmyndarnämnden bör ha ett verksamhetssystem med bevakningsfunktion som säkerställer att ärenden inte hamnar mellan stolarna om enskilda tjänstepersoner inte är i tjänst.

Länsstyrelsen anser att det är synnerligen allvarligt att överförmyndarnämnden inte inställer sig till muntlig förhandling varför överförmyndarnämnden får allvarlig kritik i det enskilda ärendet.

Sammanblandning

Av 12 kap. 6 § FB framgår att ställföreträdare ska se till att pengar och värdepapper som tillhör den enskilde förvaras så att de inte sammanblandas med tillgångar som ställföreträdaren annars förvaltar.

Av akt 673 framgår, såvitt länsstyrelsen förstår, att ställföreträdaren gjort utlägg för huvudmannens räkning. Det framgår inte att överförmyndarnämnden uppmärksammat detta eller vidtagit åtgärder. Överförmyndarnämnden bör följa upp ärendet.

Förvaltarenheten

Länsstyrelsen vill erinra om att ett förordnande som förvaltare är personligt och beslutas av rätten eller överförmyndarnämnden.

Länsstyrelsen har i akt 6670 noterat att chefen för förvaltarenheten beslutat att en annan tjänsteperson (förvaltare) ska svara för kommunikationen med huvudmannen i det aktuella ärendet. Den personen som numer sköter kommunikationen med huvudmannen har således inget förordnande som förvaltare från överförmyndarnämnden.

Länsstyrelsen finner det bekymmersamt att förvaltarenheten på eget initiativ, utan hänsyn till överförmyndarnämndens lämplighetsprövning och beslut om förordnande av förvaltare, beslutar om arbetsfördelning mellan sina medarbetare utan att beakta att ställföreträdarskapet är personligt och därmed inte kan

arbetsledas och fördelas på samma sätt som andra arbetsuppgifter inom ramen för en kommunal anställning.

Länsstyrelsen konstaterar att det förvisso inte finns någon lagstadgad tystnadsplikt för förvaltare, men en förvaltare måste iaktta stor försiktighet och får inte sprida huvudmannens personliga eller ekonomiska uppgifter hur som helst ur ett lämplighetsperspektiv. För det fall någon annan ställföreträdare anses bättre lämpad för uppdraget ankommer det på överförmyndarnämnden att besluta om ett sådant byte.

Övrigt

Av akt 2867 framgår att dnr 155 innehåller uppgifter om annan huvudman. Uppgifterna bör maskas omgående.

Rättelse av beslut enligt 36 § FL görs rätteligen genom anteckning på originalbeslutet, inte genom ny beslutshandling, se akten 2867 dnr 168.

Av akten 921 framgår att beslut om samtycke till uttag från spärrat konto skett med villkor om att nästa beslut också ska fattas av överförmyndarnämnden. Länsstyrelsen rekommenderar överförmyndarnämnden att se över delegationen i det aktuella ärendet.

Deltagande vid inspektionen

Inspektionen genomfördes av Hanna Mörtberg och Michaela Jacobsson.

Protokollet har upprättats av Hanna Mörtberg och justerats av Michaela Jacobsson.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

Lista över granskade akter

Bilaga till tillsynsrapport

Kopia till

JOkansli2@jo.se

Kommunfullmäktige i Härnösands och Kramfors kommuner

Kommunstyrelsen i Härnösands och Kramfors kommuner

Revisorerna i Härnösands och Kramfors kommuner

Lista över granskade akter

5300	Godmanskap	UA
3042	Förvaltarskap	UA
5789	Godmanskap	UA
6361	Förvaltarskap	ÖFM har inte inställt sig till muntlig förhandling hos TR i mars 2026. Tillgångsförteckning sent inkommen, ingen påminnelse.
673	Godmanskap	Uttagsmedgivande maj 2026, utlägg för fåtölj. ÖFM inte uppmärksammat sammanblandning.
1610	Godmanskap	Begäran om utlämnande av handlingar från utomstående. Beslut om avslag fattat av nämnd - onödig tidsutdräkt. Felaktig ÖKL-hänvisning i nämndens beslut.
2867	Förvaltarskap	Dnr 155 innehåller uppgifter om annan huvudman. Dnr 168, rättelse av beslut.
6670	Förvaltarskap	Förordnanden för professionella ställföreträdare är personliga
921	Förvaltarskap	Villkor i beslut om samtycke till uttag från spärrat konto. Villkoret innebär att nämnden framledes ska besluta vid beslut om uttagsmedgivande
6599	Förvaltarskap	UA
3189	Godmanskap	Granskningsanteckning saknas
2019	Godmanskap	UA
381	Förvaltarskap	Framgår inte att den nya förvaltaren fått ta del av räkenskaper vid byte 2025
2283	Förvaltarskap	Tjänsteskrivelse diarieförd innan nämndsbeslut
613	Förvaltarskap	UA
2923	Godmanskap	UA

Information om protokoll för tillsyn av överförmyndarnämnden

Med anledning av att kommunstyrelsen och kommunfullmäktige är högsta beslutande organ i kommunen får ni en kopia av länsstyrelsens tillsynsprotokoll.

Länsstyrelsen har utifrån föräldrabalken samt förmynderskapsförordningen (1995:379) inspekterat överförmyndarverksamheten i er kommun, nedan överförmyndarnämnden. Vid inspektionen ska länsstyrelsen granska om överförmyndarnämndens handläggning följer reglerna i föräldrabalken, förmynderskapsförordningen samt att handläggningen i övrigt sker på ett rättssäkert och lämpligt sätt.

Länsstyrelsen ska vid tillsynen kontrollera det register som överförmyndarnämnden är skyldig att föra. Tillsynen ska vidare innehålla stickprovvis utvalda akter.

Tillsynsprotokollet innehåller en sammanfattande bedömning. Det är vid denna bedömning länsstyrelsen tar ställning till om granskningen ska föranleda kritik mot överförmyndarnämnden. Länsstyrelsen använder en fyrgradig kritikskala som utgörs av formuleringarna *viss kritik*, *kritik*, *allvarlig kritik* och *ansökan om entledigande*. Om granskningen inte påvisar några brister eller endast påvisar ett fåtal brister av ringa art som inte föranleder kritik framgår det i stället av den samlade bedömningen.

ATTESTANTFÖRTECKNING
kommunfullmäktige
 Gäller från och med 2026-05-20

Dnr:

Ansvar	Verksamhet	Ansvarsnamn	Attestant		Ersättare	Beloppsgräns Drift	Beloppsgräns Investering	Notering
20*	*	Generell attest	Monica Fahlén	monica.fahlen@harnosand.se	Tomas Andersson, Kristoffer Bodin	50 000	50 000	
201010	*	Kommunfullmäktige	Monica Fahlén	monica.fahlen@harnosand.se	Tomas Andersson, Kristoffer Bodin	50 000	50 000	
202010	120000	Revision	Maria Öberg	maria.oberg@harnosand.se	Lillemor Andersson, Samuel Möller	50 000	50 000	
203010	130210	Valnämnd	Sig-Britt Ahl	sig-britt.ahl@harnosand.se	Jeanette George, Sonja Hedenberg	50 000	50 000	
205010	130110	Överförmyndarnämnd	Ingemar Wiklander	ingemar.wiklander@harnosand.se	Kristina Löfroth	50 000	50 000	
205011	*	Överförmyndarenhet	Marcus Selin	marcus.selin@harnosand.se	Petra Werner	300 000	300 000	Ny attestant

Kommunstyrelsen

Plats och tid	Rådhuset - KS-salen, 2026-05-26, kl 08:15 - 16:36		
Beslutande	Jonas Bergström	Ordförande	
	Britta Thyr	1:e vice	
		ordförande	
	Eva-Clara Viklund	2:e vice	
		ordförande	
	Anne-Cathrine Genberg	Ledamot	§§ 86-103, 104-115
	Lars Halén	Ersättare	
	Elsy Ann-Kristine Elfvendal	Ledamot	
	Lotta Visén	Ledamot	
	Ingemar Ljunggren	Ledamot	
	Glenn Sehlin	Ledamot	§§ 86-104, 107-115
	Christina Lindberg	Ledamot	§§ 86-90, 92-94, 96-115
	Emil Karlsson	Ledamot	§§ 86-90, 92-115
	Monica Fällström	Ersättare	Ersätter Magnus Oskarsson
	Hans Rosengren	Ersättare	Ersätter Anne-Cathrine Genberg för § 104
	Christina Ögrim	Ersättare	Ersätter Ingemar Wiklander
	Klas Göran Kejerhag Östlund	Ersättare	Ersätter Ida Skogström
Ej tjänstgörande	Ulrika Jonsson	Ersättare	Ersätter Charlotte Höglund Bystedt
	Johan Wester	Ersättare	§§ 86-99
	Olle Löfgren	Ersättare	Ersätter Glenn Sehlin (SD) för §§ 105-106
Justerare	Eva-Clara Viklund (M)		
Justeringens plats och tid	Digitalt, 2026-05-28		
Sekreterare	Olof Bäckman	§86 till	§115
ANSLAG/BEVIS			
Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.			
Organ	Kommunstyrelsen		
Sammanträdesdatum	2026-05-26		
Datum då anslaget sätts upp	2026-05-29	Datum då anslaget tas ned	2026-06-22
Förvaringsplats för protokollet	Arkivet		

Justerandes sign				Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--	--------------------

Kommunstyrelsen

Ärendelista

Nummer	Rubrik	Sida
§ 86	Val av justerare	5
§ 87	Fastställande av dagordning	6
§ 88	Informationsärenden	7
§ 89	Fyramånadersrapport 2026, Kommunstyrelse	8
§ 90	Fyramånadersrapport 2026, Härnösands kommun	9
§ 91	Mål, budget och skattesats 2027	10
§ 92	Förslag till ändrade sammanträdestider 2026	12
§ 93	Sammanträdestider 2027	14
§ 94	Återremiss - Lokalförsörjningsplan 2027-2031	17
§ 95	Detaljplan för del av Fastlandet 2:64, beslut om godkännande	19
§ 96	Halvårsuppföljning - åtgärder för ett bättre företagsklimat	20
§ 97	Svar på hemställan avseende upptagande av checkkredit	21
§ 98	Årsredovisning donationsstiftelser 2025	22
§ 99	Förslag till strategi för skötsel av kommunal skog	23
§ 100	Godkännande av köpekontrakt Saltvik 2:43 - RED	25
§ 101	Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning 2023-2026	27
§ 102	Start av utbildningar inom Yrkeshögskolan	28
§ 103	Utredning och förslag gällande bakgrundskontroller	29
§ 104	Översyn museiverksamhet	30
§ 105	Remissvar Regional Kulturplan 202604	32
§ 106	Begäran om synpunkter på remissversion av Regional biblioteksplan för Västernorrland 2027-2030, 25RUN317	33
§ 107	Begäran om uppgift kring kontroll över konstinnehav och kulturskolans tillgångar	34
§ 108	Grundläggande granskning Kommunstyrelsen 2025	35
§ 109	Granskning av bokslut och årsredovisning per 2025-12-31	36
§ 110	Uppföljande av granskning av IT-säkerhet	37
§ 111	Uppföljning granskning av systematiskt arbetsmiljöarbete	38
§ 112	Uppföljande granskning av bisysslor, kommunstyrelsen	39
§ 113	Redovisning av uppdragsbeslut t.om 2026-05-26	40
§ 114	Anmälan av delegationsbeslut 2026	41
§ 115	Ärenden för kännedom till kommunstyrelsen 2026	42

Kommunstyrelsen

§ 86

Val av justerare

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att välja Eva-Clara Viklund (M) till justerare för dagens protokoll.

Kommunstyrelsen

§ 87

Fastställande av dagordning

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att fastställa föredragningslistan till dagens möte.

Kommunstyrelsen

§ 88

Informationsärenden

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har fått information enligt följande:

- Länsstyrelsens miljöbalkstillsyn; rapport och uppföljning – Helene Lager, förvaltningschef
- Uppföljning Företagsklimat – Lars Liljedahl, kommundirektör och Petra Forsström, näringslivschef
- Evenemangsbidrag – Linda Gradin, näringslivsutvecklare och Petra Forsström
- Återremiss Lokalförsörjningsplan – Daniel Johannsson, hållbarhetsstrateg
- Servicelöftet – Tomas Wahlund, kommunikationschef
- Fyramånadersrapport kommunstyrelsen/Härnösands kommun – Björn Hylenius, ekonomichef
- Mål, budget och skattesats 2027 – Jonas Bergström, kommunstyrelsens ordförande och Björn Hylenius
- Hemställan av kollektivtrafikmyndigheten att uppta checkkredit – Britta Thyr
- Detaljplan Ny förskola – Thomas Jensen
- Strategi för skötsel av kommunal skog
- Remiss regional biblioteksplan – Susanne Hägglund, bibliotekschef
- Remiss regional kulturplan – Elisabeth Oxelhöjd, kulturchef
- Ungdomsdemokratiuppdraget – Elisabeth Oxelhöjd
- Utredning och förslag gällande bakgrundskontroller – Marie Englund
- Översyn museiverksamhet – Uno Jonsson, tillväxtchef och Elisabeth Oxelhöjd

Kommunstyrelsen

§ 89

KS/2026-300

Fyramånadersrapport 2026, Kommunstyrelse

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna kommunstyrelsens fyramånadersrapport 2026.

Sammanfattning

Kommunstyrelsens fyramånadersrapport redovisar ekonomi med prognos samt måluppfyllnad och kvarstående internkontroller.

Kommunstyrelsen

§ 90

KS/2026-299

Fyramånadersrapport 2026, Härnösands kommun

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna Fyramånadersrapport 2026, Härnösands kommun

Sammanfattning

Det prognostiserade resultatet för helåret är 34,2 mnkr, vilket är 4,6 mnkr lägre än budgeterat resultat på 38,8 mnkr. Skatteunderlagsprognosen för helåret är 29,5 mnkr lägre än budgeterat skatteunderlag vilket drar ner prognosen för helheten.

Samtliga nämnder förutom skolnämnden prognostiserar överskott för helåret 2026.

Kommunstyrelsen

§ 91

KS/2026-353

Mål, budget och skattesats 2027

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att fastställa den kommunala skattesatsen 2027 till 23,34 kronor

att anta majoritetens Årsplan 2027

att fastställa särskilda uppdrag till kommunstyrelsen, socialnämnden, skolnämnden, samhällsnämnden och de helägda kommunala bolagen i enlighet med Årsplan 2027

att undanta överförmyndarnämnden och valnämnden från särskilda uppdrag i Årsplan 2027 med hänvisning till verksamheternas särart och förutsättningar enligt kommunfullmäktiges tidigare beslut (dnr. 2025–000536 § 103 samt dnr. 2025–000511 § 193).

att bemyndiga kommunstyrelsen att under 2027 nyupplåna, det vill säga öka kommunens långfristiga skulder, med maximalt 63 mnkr samt

att ge kommunstyrelsen rätt att under 2027 omsätta lån, det vill säga låna upp belopp, motsvarande de lånebelopp som förfaller till betalning under 2027

Reservstation

Eva-Clara Viklund (M), Göran Kejerhag Östlund (M), Ingermar Ljunggren (M), Glenn Sehlin (SD) och Ulrika Jonsson (SD) reserverar sig mot förslaget.

Avståenden

Christina Lindberg (C) och Emil Karlsson (V) avstår från att delta i beslutet.

Sammanfattning

Ärendet avser beslut om mål, budget och skattesats, det vill säga Årsplan, för 2027.

Överläggning

Jonas Bergström (S) föreslår att kommunstyrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Kommunstyrelsen

Eva-Clara Viklund (M) och Glenn Sehlin (SD) föreslår att kommunstyrelsen avslår ärendet.

Ordförande ställer förslagen motvarandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt Jonas Bergströms (S) förslag.

Reservationsmotivering

Eva-Clara Viklund (M) lämnar följande motivering till reservation

Moderaterna reserverar sig för eget kommande förslag i
Kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen

§ 92

KS/2026-379

Förslag till ändrade sammanträdestider 2026

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att kommunstyrelsens sammanträde 8 september 2026 senareläggs till 15 september 2026

Reservation

Eva-Clara Viklund (M), Göran Kejerhag Östlund (M), Ingermar Ljunggren (M), Glenn Sehlin (SD) och Ulrika Jonsson (SD) reserverar sig mot förslaget.

Sammanfattning

2026 är valår. Enligt sammanträdesplanen för 2026 innebär det att kommunstyrelsens ordinarie sammanträde i september hade hamnat veckan innan valet, vilket är olyckligt. Kommunstyrelsens ordförande föreslår därför att kommunstyrelsen sammanträde den 8 september 2026 senareläggs en vecka för att inte krocka med valrörelsen. Tiden för sammanträdet föreslås ligga oförändrat; 08:15

Överläggning

Jonas Bergström (S) och Emil Karlsson (V) föreslår att kommunstyrelsen beslutar enligt ordförandeförslaget.

Glenn Sehlin (SD) föreslår att kommunstyrelsen beslutar att kommunstyrelsens sammanträde 8 september 2026 tidigareläggs till 1 september 2026.

Eva-Clara Viklund (M) yrkar avslag till ärendet.

Ordförande konstaterar att det finns tre förslag till beslut, dels sitt eget och Emil Karlssons (V), förslag, dels Glenn Sehlin (SD) förslag, och dels Eva-Clara Viklund (M) förslag. Ordförande ställer förslagen emot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt Jonas Bergströms (S) och Emil Karlssons (V) förslag.

Kommunstyrelsen

Reservationsmotivering

Eva-Clara Viklund (M) lämnar följande motivering till reservation

Moderaterna ser inte att det krockar med valrörelsen utan
snarare att det kommer att krocka med valresultatet.

Kommunstyrelsen

§ 93

KS/2026-268

Sammanträdestider 2027

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att kommunfullmäktige sammanträder 13.15 följande dagar:

22 februari, 26 april, 17 maj, 14 juni, 27 september, 25 oktober och 13 december.

Vidare, kommunstyrelsens beslutar

att kommunstyrelsen sammanträder 08.15 följande datum:

2 februari, 6 april, 27 april, 25 maj, 7 september, 5 oktober och 23 november.

att kommunstyrelsens arbetsutskott sammanträder kl. 08.15 följande datum:

19 januari, 23 mars, 13 april, 11 maj, 24 augusti, 21 september och 9 november.

att beslutet gäller under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt förslaget.

Reservation

Eva-Clara Viklund (M), Göran Kejerhag Östlund (M), Ingermar Ljunggren (M), Glenn Sehlin (SD), Ulrika Jonsson (SD) och Emil Karlsson (V) reserverar sig mot förslaget.

Sammanfattning

Förslaget utgår från sammanträdestiderna för 2026 som utgångspunkt, men justerat för att minska antalet ärendesnurrar med två. Förslaget innebär att de fullmäktigemöten som klassiskt sker i mars och november uteblir, och att mötena i oktober och september flyttas fram en vecka. Motsvarande justeringar sker för kommunstyrelsen samt kommunstyrelsens arbetsutskott, för att takta väl.

Överläggning

Kommunstyrelsen

Jonas Bergström (S) föreslår att kommunstyrelsen beslutar enligt ordförandeförslaget.

Eva-Clara Viklund (M), Christina Lindberg (SD) och Emil Karlsson (V) föreslår att kommunstyrelsen avslår ärendet.

Ordförande konstaterar att det finns två förslag till beslut, dels Jonas Bergström (S), och dels Eva-Clara Viklund (M) med fleras förslag. Ordförande ställer förslagen emot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt Jonas Bergström (S) förslag.

Votering

Votering begärs och verkställs. Ordförande ställer förslagen emot varandra och finner att åtta ställer sig bakom Jonas Bergströms (S) förslag, och sju ställer sig bakom Eva-Clara Viklunds (M) förslag.

Nedan förtecknas voteringen. De som ställer sig bakom Jonas Bergströms (S) förslag röstar Ja, och de som ställer sig bakom Eva-Clara Viklunds (M) förslag röstar Nej.

Ledamot	Parti	§ 93	
		Ja	Nej
Jonas Bergström	S	X	
Knapp Britta Thyr	MP	X	
Eva-Clara Viklund	M		X
Monika Fällström, ersättare	S	X	
Anne-Cathrine Genberg	S	X	
Ann Kristine Elfvendal	S	X	
Ann-Charlotte Visén	S	X	
Lars Halén	S	X	
Christina Ögrim, ersättare	KD	X	
Göran Kejerhag Östlund, ersättare	M		X
Ingemar Ljunggren	M		X
Glenn Sehlin	SD		X
Ulrika Jonsson, ersättare	SD		X
Christina Lindberg	C		X
Emil Karlsson	V		X
Totalt		8	7

Kommunstyrelsen

Ordförande finner att kommunstyrelsen beslutar enligt Jonas Bergström (S) förslag.

Reservationsmotivering

Eva-Clara Viklund (M) lämnar följande motivering till reservation

Beslutet är gjort efter en bedömning från majoriteten i deras budgetarbete, de har estimerat en outtalad kostnadsminskning som inte redovisas. De har inte värderat demokratiuppdraget utan anser att vi inte har ärenden att fylla våra möten med. Det finns inget uttalande från våra tjänstepersoner som är motorn mellan våra möten, det är en brist. Detta är ett förhastat beslut som inte utretts. Ett tappert försök att frångå vår arbetsordning och ett försök att ta poäng på bekostnad av demokratin.

Beslutsunderlag

Ordförandeförslag sammanträden KSAU, KS och KF 2027

Kommunstyrelsen

§ 94

KS/2026-109

Återremiss - Lokalförsörjningsplan 2027-2031

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att anta Lokalförsörjningsplan 2027-2031, samt

att därmed anse kommundirektörens uppdrag som avslutat.

Reservstation

Eva-Clara Viklund (M), Göran Kejerhag Östlund (M), Ingermar Ljunggren (M), Glenn Sehlin (SD) och Ulrika Jonsson (SD) reserverar sig mot förslaget.

Sammanfattning

Föreslagen Lokalförsörjningsplan 2027-2031 har återremitterats i kommunstyrelsen 2026-02-24. Den föreliggande planen är uppdaterad och förtydligad. Lokalförsörjningsplanen redovisar kommunens samlade behov av verksamhetslokaler under den kommande femårsperioden. Planen omfattar samtliga förvaltningar och utgör ett strategiskt underlag för prioriteringar inom kommunens lokalförsörjning.

Överläggning

Jonas Bergström (S) föreslår att kommunstyrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Eva-Clara Viklund (M) och Glenn Sehlin (SD) föreslår att kommunstyrelsen avslår ärendet.

Ordförande ställer förslagen motvarandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt Jonas Bergströms (S) förslag.

Reservationsmotivering

Eva-Clara Viklund (M) lämnar följande protokollsanteckning

Kommunstyrelsen

Planen innehåller flera felaktigheter byggda på icke utförda politiska beslut. Vidare innehåller den politiska viljeriktningar vi inte står bakom.

Kommunstyrelsen

§ 95

KS/2026-386

Detaljplan för del av Fastlandet 2:64, beslut om godkännande

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna planförslaget med de efter granskningen föreslagna revideringar.

Sammanfattning

Samhällsnämnden behandlade den 21 maj 2026 ärendet om detaljplan för del av Fastlandet 2:64 och beslutade att godkänna planförslaget med de revideringar som gjorts efter granskningen samt att överlämna ärendet till kommunfullmäktige för antagande enligt 5 kap. 27 § plan- och bygglagen.

Kommunledningsförvaltningen ställer sig bakom Samhällsnämndens beslut och föreslår att kommunstyrelsen överlämnar ärendet till kommunfullmäktige för avgörande.

Avstående

Christina Lindbergh (C) avstår från att delta i beslutet

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag samhällsnämnden 2026-05-21 §61 – Detaljplan för del av Fastlandet 2:64
- Samhällsförvaltningens tjänsteskrivelse – Detaljplan för del av Fastlandet 2:64, beslut om godkännande
- Plankarta, maj 2026
- Planbeskrivning, maj 2026
- Granskningsutlåtande, maj 2026
- Samrådsredogörelse, maj 2026

Kommunstyrelsen

§ 96

KS/2026-374

Halvårsuppföljning - åtgärder för ett bättre företagsklimat

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna den halvårsvisa uppföljningen av åtgärderna för ett bättre företagsklimat

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade den 2 september 2025 att uppdra åt kommundirektören att analysera orsakerna till det försämrade företagsklimatet i Härnösands kommun samt att lämna förslag på åtgärder för att förbättra detta.

Vid kommunstyrelsens första sammanträde 2026 beslutades att godkänna slutrapporten med förslag till åtgärder för att förbättra företagsklimatet med tillägget att uppdra till kommundirektör att återkomma med en uppföljning halvårsvis.

Kommunstyrelsen

§ 97

KS/2026-325

Svar på hemställan avseende upptagande av checkkredit

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna att kommunalförbundet ges möjlighet att uppta en checkkredit hos bank om högst 30 mnkr, samt

att beslutet gäller under förutsättning att övriga medlemmar beslutar likaledes.

Sammanfattning

Kollektivtrafikmyndighetens förbundsdirektion beslutade den 25 september 2025 att ge förbundsdirektören i uppdrag att genomföra en analys av kommunalförbundets likviditet samt återsrapportera till direktionens sammanträde den 11 december 2025, inklusive eventuella förslag till åtgärder.

Vid sammanträdet den 11 december 2025 fattades, mot bakgrund av redovisad likviditetsanalys, beslut om att utreda möjligheten att erhålla en checkkredit hos bank samt att, om så är möjligt, teckna avtal.

Kommunstyrelsen

§ 98

KS/2026-348

Årsredovisning donationsstiftelser 2025

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna årsredovisningen för Svenning Anderssons donationsstiftelse,

att godkänna årsredovisningen för L M Altins donationsstiftelse,

att godkänna årsredovisningen för Johan Nybergs donationsstiftelse för bostäder,

att godkänna årsredovisningen för Stiftelsen syskonen Lindstedts minne,

att godkänna årsredovisningen för Hilma Svedboms donationsstiftelse,

att godkänna årsredovisningen för Härnösands sociala samstiftelse,

att godkänna årsredovisningen för Härnösands skolstiftelse nr 2,

att godkänna årsredovisningen för Johan Haslums donationsstiftelse,

att godkänna årsredovisningen för F Swedbom-Limnells donationsstiftelse,

att godkänna årsredovisningen för Sidnerska donationsstiftelsen,

att godkänna årsredovisningen för Härnösands skolstiftelse nr 3,

att godkänna årsredovisningen för Härnösands skolstiftelse nr 4,

att godkänna årsredovisningen för J C Kempes minnesstiftelse,

att godkänna årsredovisningen för Wilhelm Svedboms donationsstiftelse,

att godkänna årsredovisningen för Dynäs AB:s jubileumsstiftelse,

att godkänna årsredovisningen för Yrkeshögskolans donationsstiftelse, samt

att godkänna årsredovisningen för Ing.föreningen THL donationsstiftelse.

Sammanfattning

Kommunens donationsstiftelser har ett positivt resultat om totalt 261,9 tkr samt att det har delats ut medel motsvarande 91,0 tkr till olika ändamål under 2025.

Kommunstyrelsen

§ 99

KS/2026-359

Förslag till strategi för skötsel av kommunal skog

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta Strategi för skötsel av kommunal skog.

Reservstation

Eva-Clara Viklund (M), Göran Kejerhag Östlund (M), Ingermar Ljunggren (M), Glenn Sehlin (SD), Ulrika Jonsson (SD) och Christina Lindberg (C) reserverar sig mot förslaget.

Sammanfattning

Som en del i att säkerställa långsiktighet i kommunens skogsbruk har förslag på strategi för skötsel av kommunal skog tagits fram.

Strategin ska vara vägledande för skötseln av det kommunala skogsinnehavet. Skogen är till för kommunens medborgare, är en resurs för den biologiska mångfalden och är en markreserv för exploateringar samt ska säkra en kontinuerlig och hållbar skoglig tillväxt.

Överläggning

Jonas Bergström (S) föreslår att kommunstyrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Christina Lindberg (C) föreslår att kommunstyrelsen remitterar ärendet åter.

Eva-Clara Viklund (M) och Glenn Sehlin (SD) ställer sig bakom Christina Lindbergs (C) förslag.

Ordförande ställer förslagen motvarandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt Jonas Bergströms (S) förslag.

Protokollsanteckning

Christina Lindberg (C) lämnar följande anteckning:

Kommunstyrelsen

Att återremittera ärendet för att tydliggöra strategier kring skötsel per zon och målklassificering. Utredda i vilken grad avkastning kan vara möjligt att återinvesteras i tillgänglighetsfrämjande och naturvårdande åtgärder. Strategin för skötsel av kommunal skog bör även inkludera kartor och strategier för tillväxt och möjligheter för exploatering av mark så att det även omfattar riskhantering avseende exempelvis biotopskydd.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse – Förslag till strategi för skötsel av kommunal skog

Strategi för skötsel av kommunal skog

Protokollsutdrag samhällsnämnden 2026-04-30 § 53 Strategi för skötsel av kommunal skog

Kommunstyrelsen

§ 100

KS/2026-355

Godkännande av köpekontrakt Saltvik 2:43 - RED

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna föreslaget köpekontrakt, gällande försäljning av Härnösand Saltvik 2:43 belägen på Östra Saltvik i Härnösand

att uppdra till Tillväxtchef att underteckna köpehandlingar för Härnösands kommun.

Beskrivning av ärendet

Ett markanvisningsavtal har upprättats med Ruber Estate V AB (org nr 559336-5991, nedan kallad exploitören), som avser att exploatera del av fastigheterna Härnösand Saltvik 2:23, 2:35 och 2:43 för handelsändamål. Härnösands kommun har ansökt om fastighetsreglering för att överföra del av fastigheten 2:35 och 2:23 till Saltvik 2:43.

Exploitören vill bygga en handelsplats för 3 – 4 handelsetableringar.

Försäljning av marken sker först när bygglov beviljats och fastighetsregering vunnit lagakraft.

Markpriset är baserat på att exploitören står för kostnaden att ta fram en ny detaljplan på området.

Överläggning

Jonas Bergström (S), Eva-Clara Viklund (M) och Glenn Sehlin (SD) yrkar bifall på förslaget.

Ordförande konstaterar att det finns ett förslag till beslut, vilket blir kommunstyrelsens beslut.

Protokollsanteckning

Eva-Clara (M) lämnar följande protokollsanteckning.

Vi yrkar bifall trots att avtalet innehåller graverande brister som vi inte kan ta ansvar för som ytterst ansvariga för detta beslut.

Kommunstyrelsen

Glenn Sehlin (SD) lämnar följande protokollsanteckning.

Sverigedemokraterna anser att det finns en del att anmärka gällande beslutsunderlaget, och förutsätter att man fortsättningsvis kommer med tydligare och mer detaljerade underlag i framtida ärenden.

Ajournering

Mötet ajourneras 16:05-16:15

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse – Försäljning Saltvik 2:43 samt kartbilaga och checklista

Köpekontrakt Härnösand RED

Kommunstyrelsen

§ 101

KS/2026-266

Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning 2023-2026

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att anta reviderad delegationsordning för kommunstyrelsen 2023–2026,
version 1.9

Sammanfattning

Ärendet avser revidering av kommunstyrelsens delegationsordning.
Förslagen till revideringar avser främst personalpolitiska frågor.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse – Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning
2023-2026

Kommunstyrelsens delegationsordning 2023-2026 version 1.9 utan
markeringar

Kommunstyrelsens delegationsordning 2023-2026 version 1.9 med
markeringar

Kommunstyrelsen

§ 102

KS/2026-343

Start av utbildningar inom Yrkeshögskolan

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att starta utbildningen Driftingenjör elkraft

att starta utbildningen Drifttekniker Kraft och Värme

att starta utbildningen Certifierad Kyl- och värmepumpstekniker

att starta utbildningen Underhållsingenjör

att starta utbildningen Stadsodlare.

Sammanfattning

Inför varje år ska kommunstyrelsen fatta beslut om att bevilja start av utbildningar inom Yrkeshögskolan.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse – start av utbildningar inom Yrkeshögskolan

Kommunstyrelsen

§ 103

KS/2026-219

Utredning och förslag gällande bakgrundskontroller

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna förslaget att genomföra kontroller där lagstiftningen medger det,

att uppdra till kommundirektören att ta fram rutiner för hantering, dokumentation och uppföljning av registerkontroller, samt

att ärendet återkopplas till kommunstyrelsen i oktober 2026.

Sammanfattning

Ärendet har överlämnats från socialnämnden och avser frågan om införande av bakgrundskontroller som en åtgärd för att motverka välfärdsbrottslighet, särskilt inom brukarnära verksamheter.

Överläggning

Christina Lindberg (C) föreslår kommunstyrelsen även beslutar att ärendet återkopplas till kommunstyrelsen i oktober 2026.

Jonas Bergström (S) och Glenn Sehlin (SD) ställer sig bakom Christinas Lindbergs (C) förslag.

Ordförande konstaterar att det finns ett förslag till beslut, vilket blir kommunstyrelsens beslut.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse – utredning och förslag gällande bakgrundskontroller

Bilaga – Lagstöd för registerkontroll och bakgrundskontroll

Kommunstyrelsen

§ 104

KS/2026-304

Översyn museiverksamhet

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att ärendet remitteras åter.

Sammanfattning

Kommunstyrelseförvaltningen (KS2026/304) gav kommundirektören i uppdrag att tillsammans med Region Västernorrland ta fram ett beslutsunderlag. Syftet var att belysa samordningsvinster av att samla den regionala museiverksamheten hos regionen. Samtidigt föreslås att Härnösands kommun övertar ansvaret för friluftsmuseet. Underlaget innehåller även en plan för genomförande av en organisatorisk förändring. Där beskrivs också hur stiftelsen Läns museet Västernorrlands museum kan avvecklas. Arbetet har genomförts i samverkan med Region Västernorrland. Nya juridiska förutsättningar gör att nuvarande ordning inte är ett möjligt alternativ.

Jäv

Anne-Cathrine Genberg (S) anmäler jäv och deltar inte i beslutet. Hans Rosengren (S) träder in som ersättare i hennes ställe.

Överläggning

Jonas Bergström (S) föreslår att kommunstyrelsen remitterar ärendet åter till förvaltningen.

Christina Lindberg (C), Eva-Clara Viklund (M), Glenn Sehlin (SD) och Emil Karlsson (V) ställer sig bakom Jonas Bergströms (S) förslag.

Ordförande konstaterar att det finns ett förslag till beslut, Jonas Bergströms (S) med fleras förslag, vilket blir kommunstyrelsens beslut.

Skäl för återremiss

Knapp Britta Thyr (MP) lämnar följande motivering till återremissen

Vi önskar att ärendet kompletteras med följande:

Kommunstyrelsen

1. Redovisning och fördelning av underhållsskuld: En ytterligare redovisning av de underhållsskulder som föreligger på de fastigheter vilka är tänkta att övertas av Härnösands kommun. Det ska även tydliggöras i att-sats 5, eller genom en ny att-sats, att en dialog ska föras med Region Västernorrland om en proportionerlig delning av denna underhållsskuld.
2. Skydd av det historiska arvet från 1978 samt fördelning och återgång av tillgångar: Komplettering av underlaget i syfte att tillvarata det historiska arvet där delar av de ursprungliga samlingarna som är av särskilt värde för Härnösands kommun behöver identifieras och eventuellt återföras till kommunen och dess verksamheter. Det behöver tydliggöras i att-sats 5, eller genom en ny att-sats, att vid en uppdelning av stiftelsens tillgångar ska de byggnader, samlingar av museiföremål, konst, arkivalier, böcker och markområden etc. som överlåtits av Härnösands kommun vid stiftelsens bildande 1978-01-01 särskilt beaktas samt kunna återgå till Härnösands kommun.
3. Samlad risk- och konsekvensanalys: I syfte att skapa ett samlat och tydligare beslutsunderlag uppmannas förvaltningen att föra dialog med Läns museet Västernorrland och dokumentera dessa i ärendet och tillsammans med den andra stiftelsebildaren göra en samlad risk- och konsekvensanalys. Om man inte går vidare med förslaget behöver man också få en samlad bild för de risker som uppstår då.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse – Översyn museiverksamhet

Fördjupad förstudie av Friluftsmuseet Murberget med bilagor och checklista

Kommunstyrelsen

§ 105

KS/2026-288

Remissvar Regional Kulturplan 202604

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att anta förslag till yttrande som sitt eget, samt

att översända yttrandet till Region Västernorrland.

Sammanfattning

Härnösands kommun har av Region Västernorrland beretts möjlighet att senast den 10 juni 2026 yttra sig över remissversion, Kulturplan för Västernorrland 2027–2030.

Jäv

Glenn Sehlin (SD) anmäler jäv och deltar inte i besl. Olle Löfgren (L) träder in som ersättare i hans ställe.

Överläggning

Knapp Britta Thyr (MP) föreslår att kommunstyrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Ordförande konstaterar att det finns ett förslag till beslut, vilket blir kommunstyrelsens beslut.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Regional kulturplan 2027-2030 utkast

Remissförslag Kulturplan för Västernorrland 2027-2030

Remissvar Regional kulturplan för Västernorrland 2027-2030

Kommunstyrelsen

§ 106

KS/2026-331

Begäran om synpunkter på remissversion av Regional biblioteksplan för Västernorrland 2027- 2030, 25RUN317

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att anta yttrandet som sitt eget, samt

att översända yttrandet till Region Västernorrland.

Jäv

Glenn Sehlin (SD) anmäler jäv och deltar inte i beslut. Olle Löfgren (L) träder in som ersättare i hans ställe.

Sammanfattning

Härnösands kommun har av Region Västernorrland beretts möjlighet att senast den 10 juni 2026 yttra sig över remissversion, biblioteksplan för Västernorrland 2027–2030.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse – Regional biblioteksplan

Missiv biblioteksplan för Västernorrland 2027-2030

Svar på remiss – Regional biblioteksplan 2027-2030

Remissversion Regional biblioteksplan för Västernorrland 2027-2030

Kommunstyrelsen

§ 107

KS/2026-224

Begäran om uppgift kring kontroll över konstinnehav och kulturskolans tillgångar

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att anta kommunstyrelsens yttrande över revisionens riskanalys inom området konst och därpå förfrågan avseende rutiner angående ”kontroll över tillgångar” som sitt eget, samt

att översända yttrandet till revisionen.

Sammanfattning

Azets har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en riskanalys och noterat som viktigt område att kommunen har kontroll över sina tillgångar, och däribland konstinnehav och instrument med mera som kulturskolan förfogar över.

Kommunstyrelsen ansvarar för Härnösands kommuns konstverksamhet och besvarar frågorna som rör det verksamhetsområdet.

Revisionen vill informera sig om vilka rutiner som finns för att säkerställa att kommunen har kontroll över den konst som kommunen äger samt rutiner för att konsten förvaras säkert.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse revision konst 2026-05-12 slutgiltig

Missiv konst och kulturskolans tillgångar

Låneavtal Akvarellmuseet Påskrift

Konstregister exempel 1, 2, 3

Svar på revisionens begäran Konst 2026-05-11

Kommunstyrelsen

§ 108

KS/2026-306

Grundläggande granskning Kommunstyrelsen 2025

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att anta ”Kommunstyrelsens yttrande över revisionens rekommendationer, grundläggande granskning” som sitt eget, samt

att översända yttrandet till revisionen.

Sammanfattning

AZETS har på uppdrag av kommunens revisorer granskat kommunstyrelsens styrning, uppföljning och kontroll. Bedömningen är att strukturen i huvudsak är tillräcklig, men att förbättringar krävs avseende måluppfyllelse, riskhantering och tidiga åtgärder vid avvikelser. Vidare påtalas lagkravet om stärkt intern kontroll från 1 juli 2025. Kommunstyrelsens ställningstagande framgår av bilagt yttrande.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse – Grundläggande granskning Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens yttrande över revisionens rekommendationer, grundläggande granskning

Grundläggande granskning KS

Kommunstyrelsen

§ 109

KS/2026-308

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2025-12-31

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att anta kommunstyrelseförvaltningens yttrande angående
revisionsrapporten Granskning av bokslut och årsredovisning som sitt eget,
samt

att översända yttrandet i sin helhet till revisionen.

Sammanfattning

Azets har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av kommunens bokslut och årsredovisning per 2025-12-31 för att pröva om räkenskaperna är rättvisande samt att resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat.

Rekommendationer har lämnats i rapporten som bemöts i bilagt yttrande från kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse – Granskning av bokslut och årsredovisning per 2005-12-31

Kommunstyrelsens yttrande

Kommunstyrelsen

§ 110

KS/2026-310

Uppföljande av granskning av IT-säkerhet

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att anta kommunstyrelsens yttrande över revisionens rekommendationer
”Uppföljande granskning av IT-säkerhet” som sitt eget, samt

att översända yttrandet till revisionen.

Sammanfattning

Azets har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en uppföljning av tidigare granskning av IT - säkerhet. Uppdraget ingick i revisionsplanen för år 2025.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om åtgärder har vidtagits i enlighet med de rekommendationer som lämnades och enligt kommunstyrelsens svar.

Revisionens samlade bedömning är att kommunstyrelsen endast delvis vidtagit åtgärder i enlighet med de rekommendationer som lämnats.

Kommunstyrelsen

§ 111

KS/2026-351

Uppföljning granskning av systematiskt arbetsmiljöarbete

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att anta ”Yttrande avseende uppföljning av granskning av systematiskt arbetsmiljöarbete”, som sitt eget, samt

att översända yttrandet till revisionen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har tagit del av uppföljning av tidigare granskning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Uppföljningen redovisar vidtagna åtgärder utifrån de rekommendationer som lämnades i KPMG:s granskning 2021 samt vilka åtgärder som kvarstår och när dessa beräknas vara genomförda.

Kommunstyrelsen

§ 112

KS/2026-223

Uppföljande granskning av bisysslor, kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att anta ”Yttrande gällande uppföljning av granskning av bisysslor” som sitt eget, samt

att översända yttrandet till revisionen.

Sammanfattning

Revisionen gjorde 2021 en granskning av kommunens kontroll av de anställdas bisysslor. I en uppföljning av granskningen önskar de att kommunstyrelsen upprättar en sammanställning över vidtagna åtgärder samt en övergripande beskrivning om hanteringen av bisysslor. I bilagt yttrande besvarar kommunstyrelsen uppföljningen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse – Uppföljning av granskning av bisysslor

Yttrande gällande uppföljning av granskning av bisysslor

Kommunstyrelsen

§ 113

KS/2026-102

Redovisning av uppdragsbeslut t.om 2026-05-26

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna redovisningen av kommunstyrelsens uppdragsbeslut.

Sammanfattning

Alla uppdragsbeslut som kommunstyrelsen beslutat om redovisas med statusuppdateringar.

Beslutsunderlag

Redovisning av uppdragsbeslut t.o.m. 2026-05-26

Kommunstyrelsen

§ 114

KS/2026-103

Anmälan av delegationsbeslut 2026

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna redovisningen av delegationsbeslut.

Beslutsunderlag

Delegationsbeslut – Yttrande Laglighetsprövning enligt kommunallagen mål
2049-26

Kommunstyrelsen

§ 115

KS/2026-104

Ärenden för kännedom till kommunstyrelsen 2026

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att lägga ärendet till handlingarna.

Sammanfattning

Ärendet avser delgivningar till kommunstyrelsen.

Signering

Följande parter har signerat detta dokument

Namn: Olof Bäckman

Datum: 2026-05-29 11:26

Signerat kryptografiskt SHA-256 hashvärde:

6ECF69E73707053C2D91011D0C34EC2E39BE3710C0711FD46D0AF9A766651468

Namn: Karl Jonas Bergström

Datum: 2026-05-29 11:28

Signerat kryptografiskt SHA-256 hashvärde:

6ECF69E73707053C2D91011D0C34EC2E39BE3710C0711FD46D0AF9A766651468

Namn: Eva-Clara Susanne Viklund

Datum: 2026-05-29 11:29

Signerat kryptografiskt SHA-256 hashvärde:

6ECF69E73707053C2D91011D0C34EC2E39BE3710C0711FD46D0AF9A766651468

Rapport av ej verkställda gynnande beslut fjärde kvartalet 2025

Tabell 1. Ej verkställda gynnande beslut

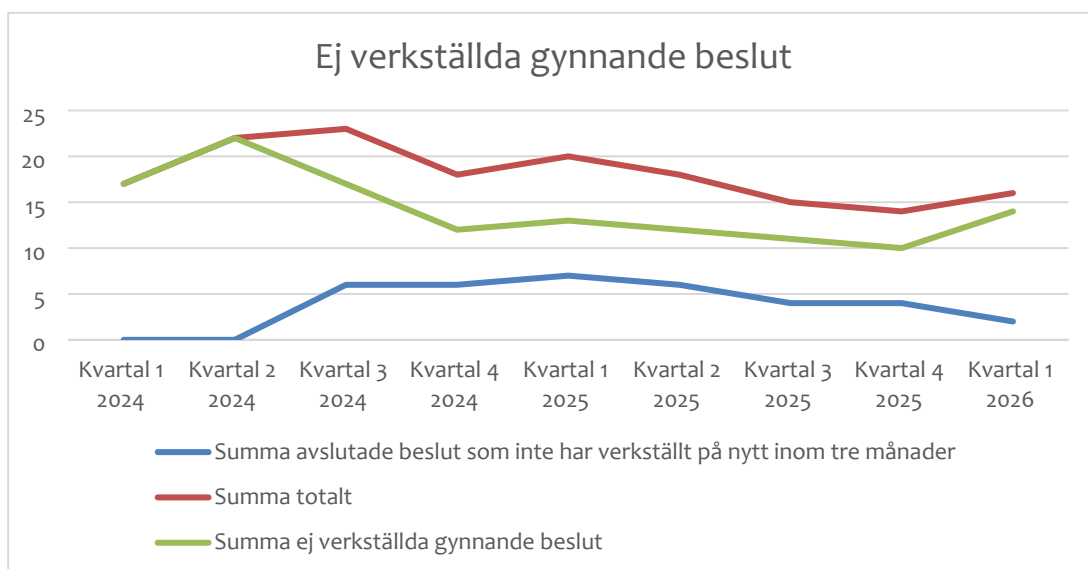
Typ av beslut	Lagrum	Datum för beslut	Orsak
Kontaktperson LSS	9 § p. 4 LSS	2024-07-01	Den enskilde svarar ej på uppdragssamordnarens kontaktförsök.
Servicebostad LSS	9 § p. 9 LSS	2025-09-10	Tackat nej 2 ggr, senast 6/3-26.
Särskilt boende SoL	4 kap 1 § SoL	2025-10-15	Tackat nej till ett erbjudande.
Särskilt boende SoL	4 kap 1 § SoL	2025-11-11	Tackat nej till ett erbjudande. (parboende)
Särskilt boende SoL	4 kap 1 § SoL	2025-11-11	Tackat nej till ett erbjudande. (parboende)
Särskilt boende SoL	4 kap 1 § SoL	2025-11-11	Avliden.
Särskilt boende SoL	4 kap 1 § SoL	2025-11-11	Tackat ja, tillträde 1/5-26
Särskilt boende SoL	4 kap 1 § SoL	2025-11-25	Missad, ej lagts upp av bhl i boendekö.
Särskilt boende SoL	4 kap 1 § SoL	2025-12-02	Tackat nej 6/3-26. Geografiskt fel boende.
Särskilt boende SoL	4 kap 1 § SoL	2025-12-11	Tackat nej, geografiskt fel boende.
Särskilt boende SoL	4 kap 1 § SoL	2025-12-16	Erbjuden, gick ej att verkställa då personen var palliativ. Avliden.
Särskilt boende SoL	4 kap 1 § SoL	2025-12-16	Platsbrist.
Särskilt boende SoL	4 kap 1 § SoL	2025-12-16	Platsbrist.
Särskilt boende SoL	4 kap 1 § SoL	2025-12-18	Platsbrist.

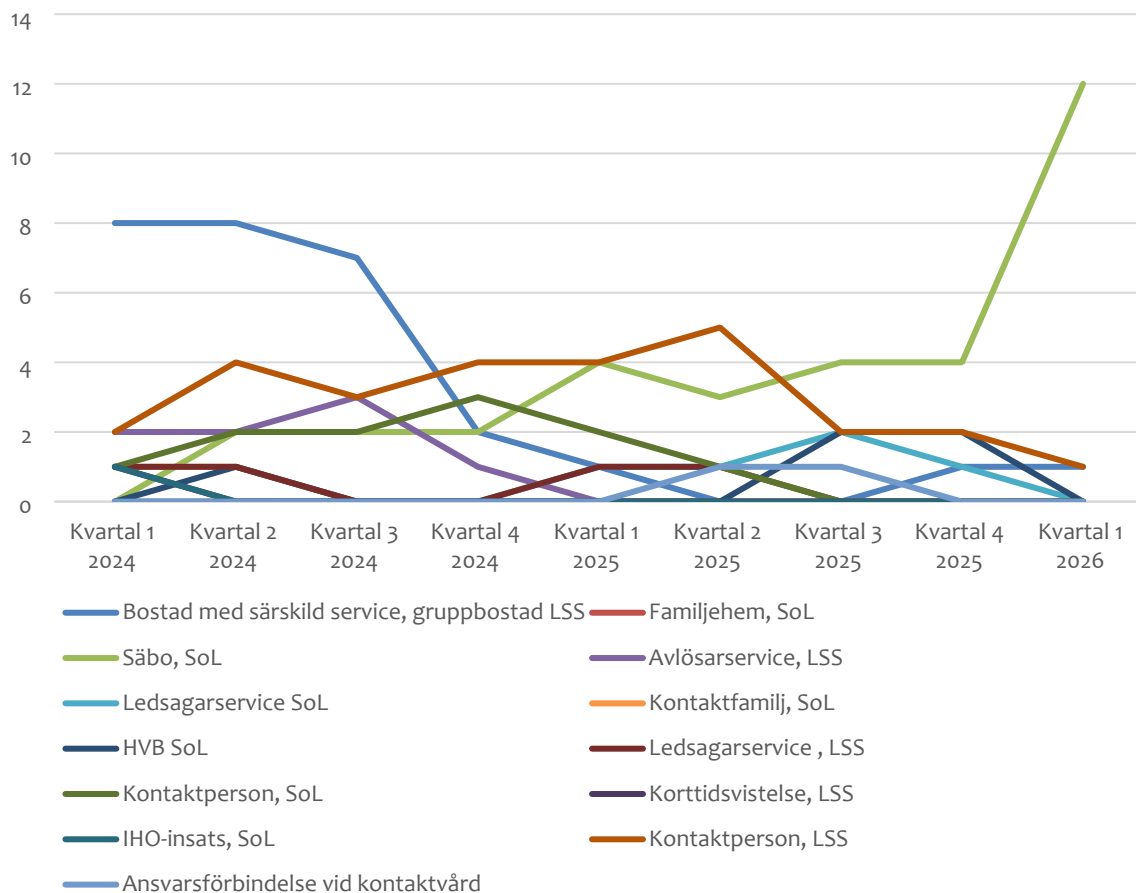
Tabell 2. Avslutade beslut som inte har verkställts på nytt inom tre månader

Typ av beslut	Lagrum	Datum för beslut	Datum för avbrott	Orsak
Ledsagarservice LSS	9 § p. 3 LSS	2024-10-11	2025-09-22	Svår att matcha pga önskemål samt krav på viss erfarenhet.
Ledsagarservice LSS	9 § p. 3 LSS	2024-02-05	2024-11-11	Svår att matcha pga önskemål.

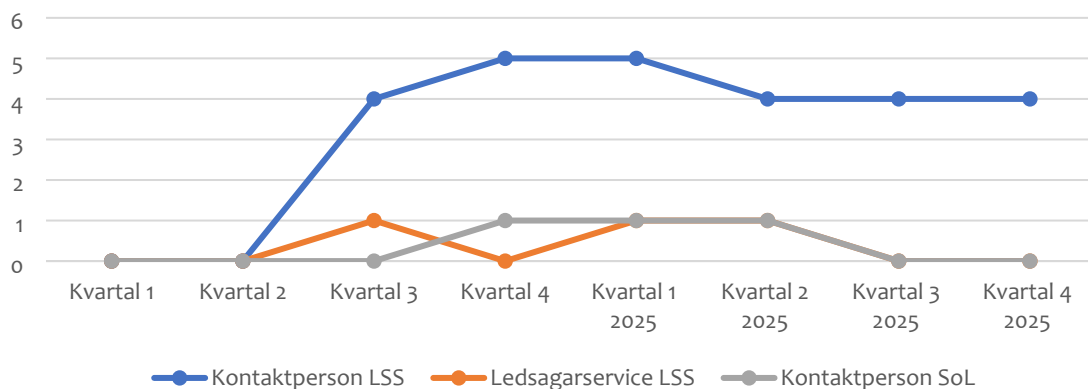
Grafer, förändring över tid:

Ej verkställda gynnande beslut 2024-2026

Avslutade beslut som inte har verkställt inom 3 månader

Korta frågor - Korta svar 2026

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anse frågorna besvarade.

Motion - Inför elektronisk körjournal (anmälan)

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges presidium föreslår kommunfullmäktige besluta

att överlämna motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Motion

2026-05-25

Kommunfullmäktige Härnösand Inför elektronisk körjournal.

En elektronisk körjournal dokumenterar resor med motorfordon och mäter antalet kilometer fordonet färdats, helt enligt Skatteverkets bestämmelser. Moderna elektroniska körjournaler kan med fördel även användas som verktyg för att underlätta och effektivisera körningen. Det finns idag många olika modeller att välja mellan, vissa erbjuder funktioner som fartkameravarnare, GPS och automatisk schemaläggning av rutt. Några av dem erbjuder även gratisappar där all körinformation finns lättillgänglig för både förare och administratör i realtid.

Genom att föraren får hjälp att optimera körningen och planeringen av ruten är det lättare att undvika onödigt långa resor, genom en sådan optimering kan föraren/kommunen bidra till minskad miljöpåverkan, minskad förbrukning och undvika onödigt slitage på bilen. Men en körjournal kan även användas till att säkerställa att körtiden är tillräcklig för den tänkta körsträckan. Man vet att stress är orsaken till många olyckor och incidenter i trafiken, ett införande av passande elektronisk körjournal skulle därför teoretiskt sett kunna bidra till att minska antalet incidenter där stress anses vara den främsta orsaken. Ur ett säkerhetsperspektiv är många elektroniska körjournaler också ett utmärkt verktyg i det trygghets- och säkerhetsskapande arbetet då flera av modellerna kan visa administratören var bilen befinner sig i realtid. Vid en olycka eller liknande situation är det då lättare att skicka hjälp till rätt plats även om föraren är chockad eller av annan anledning har svårt att beskriva var personen befinner sig. I en landsbygdskommun som Härnösand, där det ofta är långt mellan skyltar med ortsnamn och med otaliga skogsvägar är en sådan möjlighet till snabb hjälp mycket fördelaktig och kan vid allvarliga olyckor vara livsavgörande.

Ett införande av elektronisk körjournal i alla kommunens motorfordon kommer att innebära en kostnad för kommunen men kan samtidigt möjliggöra säkrare körning, minskat slitage på bilarna, större möjlighet att upptäcka förbättringspunkter i exempelvis planeringen samt kan vid rätt användning även bidra till minskad miljöpåverkan. Ett införande av elektronisk körjournal med ovan nämnda funktioner går helt i enlighet med Härnösands kommuns mål om -Modig miljökommun och ökar dessutom tryggheten för både anställd och arbetsgivare.

Med anledning av detta yrkar Sverigedemokraterna:

Att: kostnaden samt effekterna av att utrusta kommunens motorfordon med elektronisk körjournal utreds.

För Sverigedemokraterna Härnösand

Charlotte Höglund Bystedt

Ulrika Jonsson

Motion - Slopa enprocentregeln (anmälan)

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges presidium föreslår kommunfullmäktige besluta
att överlämna motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Slopa enprocentsregeln.

Enprocentsregeln innebär att minst 1 % av budgeten vid ny-, om- och tillbyggnationer av fastigheter, infrastruktur och offentliga miljöer ska investeras i byggnadsknuten konstnärlig gestaltning (källa kro.se).

Härnösands kommun har gjort och kommer att göra många stora satsningar framöver och med enprocentsregeln innebär detta att kommunen låser ett antal miljoner kronor till byggnadsknuten konstnärlig gestaltning redan innan någon vet vad exakt pengarna skall spenderas på. Vid stora projekt så som Nybrogatan, Skeppsbron och Nybron är det extra tydligt varför kravet om minst 1 % inte är passande, det handlar helt enkelt om så stora summor att förhållandet mellan kostnad och faktiskt samhällsnytta behöver utredas.

En slopning av enprocentsregeln innebär inte att all konstnärlig utsmyckning skall upphöra och att stadsbilden på något vis skall förfulas. Det är fullt möjligt att anpassa den konstnärliga utsmyckningen efter vad som anses lämpligt i projektet i stället för att styras av en på förhand fastställd procentsats. Faktum är att nästan 60 % av Sveriges kommuner inte tillämpar den ekonomiska principen enprocentsregeln och trots det anses flera av dem vara några av Sveriges vackraste.

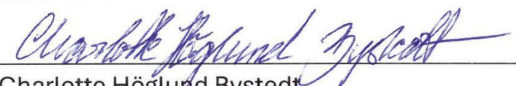
Att slopa enprocentsregeln innebär alltså enbart att kommunen inte längre är bunden till att avsätta minst 1 % av projektbudgeten vid ny-, om- och tillbyggnationer av fastigheter, infrastruktur och offentliga miljöer åt konstnärlig utsmyckning, inte att kommunen inte får avsätta pengar för utsmyckning. En behovs och projektstyrd ekonomisk ställning till konstnärlig utsmyckning i samband med om-, ny- och tillbyggnation hade därför varit att föredra i Härnösand.

Med anledning av detta yrkar Sverigedemokraterna:

- Att Härnösands kommuns slopar den ekonomiska principen enprocentsregeln vid ny-, om- och tillbyggnationer av fastigheter, infrastruktur och offentliga miljöer.
- Att nya riktlinjer samt rutiner för konstnärlig utsmyckning upprättas.

För Sverigedemokraterna Härnösand

2026-05-13

Charlotte Höglund Bystedt
Ulrika Jonsson

Motion - Upphör med vegetariska substitut i skolmaten (anmälan)

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges presidium föreslår kommunfullmäktige besluta
att överlämna motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Motion

Kommunfullmäktige Härnösand

2026-05-25

Upphör med vegetariska substitut i skolmaten.

Idag är det alldeles för många barn och ungdomar i Härnösand som inte längre äter skollunch och speciellt bland de äldre eleverna har detta blivit ett problem. Många uppger att de blir hungriga och orkeslösa på eftermiddagarna medan andra berättar att de köper mat på någon av snabbmatsrestaurangerna för att orka med skoldagen. Enligt eleverna själva är utspädningen med hjälp av vegetariska substitut i de animaliska rätterna en stor anledning till att de väljer bort skollunchen. Även om linser, bön- och ärtfärs näringsmässigt ofta är bra alternativ till kött och ibland till och med kan likna kött i konsistensen så är det tydligt att många elever inte uppskattar utspädningen och substituten.

Utspädning med hjälp av vegetariska köttsubstitut så som ärtfärs osv skall inte förväxlas med att tillsätta vegetariska ingredienser i rätterna. Denna motion handlar alltså om att delar av den animaliska produkten byts ut mot vegetariska köttsubstitut i syfte att minska mängden animalisk produkt i skolmaten.

I dagsläget har elever som är känsliga mot exempelvis baljväxter ofta svårt att välja bort livsmedlet de mår dåligt av eftersom den vegetariska färsen återfinns i både den vegetariska rätten och i det animaliska alternativet. De barn som är känsliga eller helt enkelt inte gillar de vegetariska substituten blir då helt utan lunchalternativ utöver vad salladsbordet erbjuder.

Överkänslighet mot livsmedel kan vara svårt att få läkarintyg för men besvär så som magont och illamående kan vara mycket jobbigt och begränsande för eleven, vilket lätt resulterar i att denne då väljer bort lunchen för att slippa må dåligt. Skolan kan vissa gånger lösa problemet genom att bevilja eleven önskekost som inte kräver läkarintyg. Sett ur ett rent praktiskt och ekonomiskt perspektiv bör dock antalet önskekost hållas nere, eftersom specialrätter medför extra arbete i köken och leder ofta till en högre portionskostnad.

Om fler barn och unga äter sig mätta på skollunchen får även lärare och elever bättre förutsättningar i klassrummen, det kan inte räknas som annat än en god investering.

Med anledning av detta yrkar Sverigedemokraterna:

Att: det dagligen serveras minst ett vegetariskt och ett animaliskt lunchalternativ.

Att: utspädning med hjälp av vegetariska köttsubstitut upphör.

Att: god variationen mellan de olika köttslagen tillämpas.

Att: närproducerade samt svenskproducerade livsmedel prioriteras före ekologiska livsmedel från utlandet.

För Sverigedemokraterna Härnösand

Charlotte Höglund Bystedt
Ulrika Jonsson

Inkomna frågor 2026

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges ordförande föreslår kommunfullmäktige besluta

Att lägga ärendet till handlingarna.